

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΗΘΙΚΟΙ.

^{Theophrastus}
~~THEOPHRASTI~~

CHARACTERES ETHICI.

GRÆCE & LATINE.

Cum NOTIS ac EMENDATIONIBUS

ISAACI CASAUBONI

& Aliorum.

ACCEDUNT

JACOBI DUPORTI

PRÆLECTIONES

jam primum Editæ.

GRÆCA cum vetustissimis MSS. collata recensuit,
& NOTAS adjecit,

PET. NEEDHAM, S.T.B.

Coll. Div. Joh. CANTAB. Socius.

CANTABRIGIÆ:

TYPIS ACADEMICIS.

Impensis CORNELII CROWNFIELD, Celeber-
rimæ Academiæ TYPOGRAPHI.

MDCCXII.

1712
Εκδοθέντος γεωργίου

Имя: ТЕНА
Фамилия: ШОТОВ
Пол: ЖЕН
Дата рождения: 1980

1875

Reverendo admodum in Christo Patri,

DOMINO

JOHANNI MORO

EPISCOPO ELIENSI:

Maximo

Sinceræ PIETATIS exemplo,

Summoque

Politioris LITERATURÆ

JUDICI & PATRONO;

Mæcenati suo semper colendo;

Propter singularem

a multis retro annis Benevolentiam,

& Beneficia nuper collata;

Novam

Novam hanc
THEOPHRASTI EDITIONEM,

Ex instructissima ejus Bibliotheca
maxima ex parte adornatam;

In publicum grati animi

& plurimæ observantiæ

testimonium;

Ea, qua par est, Veneratione
& Obsequio,

Lubens merito,

Dat, Dicat, Dedicat,

Consecratque

PET. NEEDHAM.

PRÆFATIO.

N I H I L de Theophrasto dicendum re-
stat, post tot & tam accuratas de ejus
Vita & Scriptis tum Veterum tum Re-
centiorum diatribas. De hac nostra igitur edi-
tione Theophrasti Characterum paucula præ-
fari liceat. Quos quidem in tantum emen-
datos dare conati sumus, in quantum natura
operis βραχυλογία ἀποθεσμική adeo constricti,
elliptica orationis structura sæpius hians ac
interrupta, & periodi nulla ἀλλήλοισι cohæ-
rentes, sed plurimum intercisse patiuntur. Hu-
jusce enim Libelli longe dispar est ac aliorum
ratio, in quibus orationis filum, & continua
argumenti series, uno procedens ordine, ad
Emendationes vel formandas vel adstruendas
Editorem quasi manu ducit. Quare non est cur
mireris, Lector, plurima hiulca, corrupta, &
salebrosa in hoc opusculo adhuc superesse;
quamvis permultis locis huc usque desperatis
medicinam non infeliciter adhibuerim (ὅσον
ἀπέδω λόγῳ) partim ex conjecturis Alienis &
propriis, partim vetustissimorum Codicum sub-
sidio; quorum Ætatem, Ordinem, & Numerum
indicabit Syllabus Præfationi subjectus. Ex
his quatuor præbuit, immensus iste optimorum
MSS. Thesaurus, Bibliotheca Regis Galliæ;
& quintum debemus museo D. D. de Couslin.
Episcopi Mettensis, qui olim fuerat Petri Se-
guerii, celeberrimi, dum vixit, Galliæ Can-

P R Æ F A T I O.

cellarii. Hos omnes cum editione Theophrasti
Heinsiana summa fide contulit Vir doctissimus
& Græce admodum peritus D. Gulielmus Le
Clerc; idque adeo accurate præstitit, ut ne
minima quidem aut apicum aut literarum dis-
crimina neglexerit. Rogatu clarissimi & dig-
nissimi D. Bernardi de Montfaucon, Monachi
Benedictini è Congregatione S. Mauri Parisiis;
Viri ad Græcas Literas ornandas & promo-
vendas, summa seculi nostri felicitate, nati,
maximique eruditionis & industriæ exempli.
Cui grates quamplurimas semper agam, non so-
lum ob varias horum Codd. lectiones huc trans-
missas, sed ulterius etiam nostræ Editionis pro-
vehendæ studium, dum Bibliothecam Colber-
tinam diligentius excuteret, si quis forte Theo-
phrasti codex ibi delitesceret. Verum, quod
summopere miror, in ornatissima illa Biblio-
theca, mille circiter Græcis codicibus instructa,
ne xpo quidem Auctoris nostri comparet; ut me
per literas Lutetia datas certiore fecit Mont-
fauconius. Sextum codicem MS. suppeditavit
Bibliotheca Barocciana, jam Oxonii asser-
vata, cum vetustissimis MSS. Regis Galliæ,
A. & B. mirum in modum congruentem; cujus
ab editis discrepantias manu propria notatas
benigne communicavit Vir doctissimus Tho.
Hearne, A. M. & secundus Bibliothecæ Bod-
leianæ custos. Iste autem codex, æque ac
Gallici, ultra xv. Characterismum, Περὶ αἰθα-
δαίας, nihil opis afferebat. Septimus codex MS.
debetur Bibliothecæ Collegii SS^æ Trinitatis
in nostra Academia, a me ipso cum editis colla-
tus,

P R Æ F A T I O.

tus, omniumque codicum, quibus usus sum, longe integerrimus, quippe qui ad finem vigesimi tertii Characteris pertingat. Octavum locum tenent Variæ Lectiones Theophrasti ex Manuscripto codice Bonaventuræ Vulcanii ab Isaaco Casaubono excerptæ; quas ex ejusdem Collectaneis, nunc Oxonii repositis, depromptas transmisit amicus doctissimus Tho. Hearne, jamjam memoratus. Noni & ultimi codicis, qui creditur fuisse celeberrimi Dni Johannis Cheeke Equitis Aurati, variantes lectiones acceptas refero humanitati Johannis Hudson, S. T. P. & Bibliothecæ Bodleianæ primarii Custodis; Viri de politiore literatura indies bene merentis. Et hos quidem excepissent collationes MS. Monasterii B. Mariæ Florentiæ, cujus meminit doctiss. Montfauconius in Diario Italico Cap. 25. pag. 365. & alterius in Bibliotheca H. Vossii, jam Lugduni Bata- vorum asservati: nisi ille, utpote recentior, tam exigui fuisset pretii, judice Clarissimo Montfauconio, ut dignus nullo modo esset, cujus causa editio nostra in longum tempus extra- heretur, & Vossianus paulo serius fuisset ani- madversus; minimo, opinor, cum dispendio. Subsidiis ex MSS. Codicibus petitis adjicien- dum censui quicquid præbuerunt optimæ & ve- tustissimæ hujus libelli Editiones, viz. Opo- riniana, Basileæ 1541. Camotiana, Venetiis 1552. quarum varias lectiones representavit Sylburgius; Hen. Stephani, Lutetiæ 1557. Claudii Auberii, Basileæ 1582. & Friderici Sylburgii, Francofurti 1584. diligentius enim

P R Æ F A T I O.

perscrutanti nusquam occurrebant Characteres Theophrastei cum Angeli Politiani versione & Federici Morelli notis, Paris. 1583. quos in Catalogo Thuaneo, Tom. 2. pag. 14. memoratos videas, teste Fabricio. His adminiculis instructus ad Græca restituenda & supplenda serio me contuli; ubicunque autem minus aut nihil opis afferebant, quod sæpius accidit, ad conjecturas doctissimorum Virorum, qui consulto aut obiter Theophrasto lucem affuderunt, necessario confugiendum erat; viz. H. Stephani, Claudii Auberii, Friderici Sylburgii, H. Casauboni, Joannis Meursii, Claudii Salmasii, Jacobi Palmerii, Jac. Duporti, Thomæ Galei, & Joannis Clerici. Quorum omnium emendationibus, in notis nostris summa fide repræsentatis, meas etiam hinc inde intertexere non reformidavi; una cum castigatione versionis Theophrasteæ, quoties opus esse videbatur: Accuratam enim ut plurimum istam, a Casaubono summo judicio confectam, vel minimum quidem interpolare nefas duximus.

Textum Theophrasteum pressio pede sequitur eruditissimus Isaaci Casauboni, omni laude majoris, Commentarius; de quo insigne satis elogium, & jure merito, pronunciat Magnus ille Josephus Scaliger Lib. 1. Epist. 35. Hunc igitur Commentarium, plurimis antea scatentem mendis, jam ex optima Editione Brunsvicensi 1659. recusum damus. Ex optima, inquam, ista editione, quippe quæ non tantum versionem sententiarum a Casaubono ex Græcis Scripturis haustarum præbeat, sed etiam unde singuli

PRÆFATIO.

guli omnium Auctorum loci prodierint ut plurimum fideliter indicet: quæ quidem ambo in prioribus Casauboni editionibus desiderari, sæpius conquesti sunt eruditi. Monendus tamen es, Lector, unum, idque gravioris notæ, vitium huic editioni insedisse; locis nonnullis sc. Casauboni Commentarium ab Editore (quisquis ille fuerit) temerario satis ausu interpolatum esse. Quos equidem uncis saltem includeram, nisi paulo serius innotuissent; quod autem remedii nunc adhiberi potest, adhibui, in pagina Casauboni schedas statim præcedente. Rarissimam istam in Britannia nostra editionem perhumane Amstelodamo huc transmisit celeberrimus Joannes Clericus, schedis aliquot committatam Notarum in Theophrastum, a Joachimo Kuhnio Argentoratensi inchoatarum, sed, præmaturo auctoris fato interveniente, nunquam absolutarum. Quas tamen editioni nostræ assuere nequaquam consultum duximus, cum leviora quedam & primoribus tantum litteratorum labris degustanda contineant.

Casaubonum excipiunt amplissimæ Jacobi Duporti, Græcæ Linguae in Academia nostra superiori seculo Professoris Regii, in tredecim Characterismos Prælectiones. Dignissimæ prorsus, doctissimorum quorundam Virorum iudicio, quæ lucem viderent, ideoque jam primum editæ ex MS^{to} codice, quem maxima, uti semper solet, humanitate, & summo antiquas litteras promovendi studio, mihi tradidit Reverendus admodum in Christo Pater, Dominus JOHANNES MORUS Episcopus Eliensis:

P R Æ F A T I O.

Eliensis: cujus in Literas & Literatos exi-
 mus favor adeo totum meritò quaquaversum
 pervasit orbem, ut nullo nunc indigeat præ-
 conio. In Catalogo quidem MSS. Codicum,
 qui in ornatissima Bibliotheca Amplissimi Præ-
 sulis asservantur, locum 669. occupat iste co-
 dex, sub hoc titulo, Thomæ Stanleii Prælecti-
 ones amplissimæ in Theophrasti Characteres.
 Unde auctor Vitæ Stanleianæ, quæ Historiæ
 Philosophorum a Stanleio scriptæ in novis-
 sima editione Londinensi præfixa est, amplissi-
 mas ejus in Theophrastum Prælectiones me-
 morat; uti a Cl. etiam Fabricio notatum vi-
 deo, Bibliothecæ Græcæ Lib. 3. pag. 241. Et
 ita quidem sub alieno nomine se huc usque ven-
 ditârunt Prælectiones: quas tamen, pauculis
 earum pagellis attentius lectis, ex stylo & scri-
 bendi modo, Stanleii nequaquam esse, sed Du-
 porto adjudicandas, solita sagacitate statim
 vidit dignissimus Richardus Bentleius, S.T.P.
 Collegii SS^æ Trinitatis Præfectus; humanio-
 res colentium literas, quotquot nunc in terris,
 Eruditione recondita, & Acumine judicioque
 longe summus. Bentleianæ autem sententiæ
 veritatem, perlectis Prælectionibus, aperte de-
 prehendi: cum ex pagg. 254. 272, 4. 308 341.
 375, 8. 386. 397. 461. & 471. abunde constet
 auctorem in Collegio SS^æ Trinitatis Canta-
 brigiæ bonis literis operam navasse, & in eadem
 Academia Græcam Linguam e Cathedra do-
 cuisse; Bello intestino, quod regnante Carolo I.
 in Britannia exarsit, nondum consopito. Quæ
 omnia Clarissimo Duporto ad amussim qua-
 drant:

PRÆFATIO.

drant: quippe qui, Collegii Trinitatis Socius, Professoris Græci munere, ab anno 1639, viginti plus minus annos summa sua cum laude perfunctus est. Denique, ut hanc litem verbo dirimam, doctissimus Galeus, Duporti ὁμοτι-
πυ & Collega, tandemque in Græca Cathedra Successor, in Præfatione Opusculis Mythologicis Amstelodami editis 1688. præfixa, testatur se vidisse Jacobi Duporti Prælectiones, quas Græcæ Linguae Professor Cantabrigiæ habuit, ad hunc Theophrasti libellum. De Prælectionum auctore hæc hæctenus: in quibus ut Eruditionis, Diligentiae, & Acuminis quamplurima reliquit indicia, ita etiam nonnulla levioris momenti, ad Grammaticam sc. & prima Græcæ Linguae elementa spectantia, pro muneris sui ratione, admiscuit: nec etiam dissimulandum est, Virum alioqui doctissimum, pro genio, & suo, & qua vixit ætatis, jocos ex consimilium verborum collisione natos sæpiusculè captare, & argutula sententiarum ac dictionum ἀντανάχλας paulo frigidius plerumque ludere. Quæ tamen deleri omnino prohibebat Doctissimorum Virorum auctoritas & judicium, ne orationis series importunius subinde abrumperetur, & Lectores mutilatis Prælectionibus fraudem sibi fieri existimarent.

Totum denique libellum claudunt Indices, non levi negotio restituti & constructi; modicusque Erratorum syllabus mox sequitur, quæ partim ex Editione Brunsvicensi, partim ex Duporti Codice pessime scripto, & Typothetarum incuria, hinc inde irrepserunt. Si qua vero in aurei hujus
Libri

PRÆFATIO.

Libri editione graviora sint admissa, ignoscas velim Lector, cum ex totius Antiquitatis naufragio, ut nulla (quantum videmus) pulchrior, ita nec magis lacera aut corrupta, supersit tabula. Nam, ut optime Henricus Stephanus, quid hoc Theophrasti libello reperiri, quid fingi, aut cogitari potest elegantius? quid ad vitæ communis usum accommodatius? quid utilius? Sed fit nescio quomodo ut quo libri sunt elegantiores, eo plerumque comperiantur esse depravatiores; quod & in hoc usu venit.

Codicum MSS. Syllabus.

A. Codex MS. *Regis Galliae*, optimæ notæ, in membranis exaratus circa *A. D.* 900. *Num.* 3264.

B. Codex MS. *Regis Galliae*, decimo itidem seculo in membranis scriptus. *Num.* 2758.

C. Codex MS. *Regis Galliae*, bombycinus & decimi quinti seculi. *Num.* 2660.

D. Codex MS. *Regis Galliae*, bombycinus, decimi quarti seculi. *Num.* 2762.

E. Codex MS. bombycinus, decimi quinti seculi, olim Bibliothecæ *Se-guerianæ* pars, nunc autem *D. D. de Coislin* Episcopi *Mettensis*.

Barocc. Codex MS. in Bibliotheca *Barocciana*, jam *Oxonii* reposita, circa captam *Constantinopolin*, in charta minutissimo caractere scriptus. *Num.* 194.

Trin. Codex MS. in Bibliotheca *Collegii SS^{te} Trinitatis Cantabr.* asservatus, ejusdem circiter ætatis, & minutiori literarum forma in chartis exaratus. *Num.* R. 14. 1.

Vulc.

Codicum MSS. Syllabus.

Vulc. Variantes lectiones Codicis MS. olim *Bonaventurae Vulcanii*, depromptæ ex Volumine III. Collectaneorum *Isaaci Casauboni*, in Bibliotheca Bodleiana *Oxonii* repositorum.

Osborn. Codex MS. V. Cl. Dni *Johannis Osborn* Baronetti, qui olim, ut videtur, fuit Celeberrimi Dni *Johannis Cheeke* Equitis Aurati.

SUPPLENDA & EMENDANDA.

IN Theophrasto: Pag. xvi, pro ἴσαλ. Καί, ita distinguendum ἴσαλ. καί.— In Casauboni Comment. & Duporti Praelectionibus: pag. 3. l. 12. legendum Theophrasti. p. 4. l. 18. post similitudo adde aut dissimilitudo. p. 24. l. 10. jubeat. p. 29. l. 8. vii. p. 34. l. 6. πῶς. Ibid. l. 24. post planissime adde atque adeo gravissime. p. 41. l. 44. leg. accommodem. p. 49. l. 32. appellabant. p. 50. l. 40. in illis locis. p. 53. l. 34. hanc talorum agitationem. Ibid. l. 39. Apocolocynthosi. p. 55. l. 7. tum etiam in. p. 56. l. 42. ἐπὶ τῷ. p. 59. l. 23. sicut dixit. p. 61. l. 25. de hoc. Ibid. l. 44. θαύματα legi hic non θαύματα. p. 63. l. 35. πλυνσίον. p. 66. l. penult. μὴν ἐκείνῃ μὴνὸς ὁμοίως. p. 68. l. 18. scriptores. Ibid. l. 20. utuntur. p. 69. l. 25. ἐκκερμα. p. 72. l. 18. nam παιδιδτελεῖν. p. 79. l. 44. τὴν γαστήρα. p. 80. l. 11. ut nunquam. Ibid. l. 43. ut didito. p. 81. l. 4. σπινθῆς. p. 100. l. 12. post πολλοὶ adde ἔδωσαντες. p. 111. l. 1. πορεύεσθαι. p. 114. l. 4. ἔθα. p. 115. l. 15. post εἰσῆλθεν adde εἰς. p. 118. l. 35. post est adde is. p. 124. l. 1. observabatur. p. 125. l. 15. διηγῆται male divisum. Ibid. l. 37. post ὁ adde δὲ. p. 132. l. 13. exuendi. p. 135. lin. 20. ἔδαν. p. 136. l. 31. post muliercula adde illa. p. 141. l. 7. capite 23. p. 149. l. 28. post in adde re. p. 152. l. 31. post πικίλοις adde ἰματίοις. p. 154. l. 4. post etiam adde apud. p. 155. l. 19. εἰς τὰ. Ibid. l. 26. Theophrasti. p. 156. l. 12. ἔ. ἔ. p. 159. l. antepenult. post Ἀλαζονεία adde ἔξ. pag. 161. l. 44. nihili. p. 164. l. 4. gratissimas. Ibid. l. 28. μέλλει. pag. 170. lin. 22. ἀνακόπῃ. p. 171. l. 19. προσφροσύνων. p. 172. l. 35. eruditio. p. 173. l. 23. inferunt. p. 175. l. 2. post tum adde etiam. p. 190. l. 26. languor. p. 254. l. penult. Novo nostro. p. 321. l. penult. cadere. p. 323. l. 24. diem parit. Vide Salmasium de usuris pag. 581. p. 348. l. 28. ἐδ' ὑπὲρ αἴσαν. p. 353. l. 21. distinguunt. Ibid. l. 18. solita sit. p. 355. l. 33. βομβύκων. p. 433. l. 29. duabus.

ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Τῶν Ἠθικῶν Χαρακτήρων ὁ Θεοφράτης.

	Προίμιον.	Ρ Α Γ. ΙΙ
1	Περὶ Εἰρωνείας.	VI
2	Περὶ Κολακείας.	X
3	Περὶ Αδολεχίας.	XVI
4	Περὶ Αγροικίας.	XX
5	Περὶ Αρεσκείας.	XXII
6	Περὶ Απονοίας.	XXVIII
7	Περὶ Λαλίας.	XXXII
8	Περὶ Λοβοποιίας.	XXXVIII
9	Περὶ Αναγκυπτίας.	XLIV
10	Περὶ Μικρολογίας.	XLVIII
11	Περὶ Βδελυείας.	LII
12	Περὶ Αγκυρίας.	LVIII
13	Περὶ Πειρηγίας.	LXII
14	Περὶ Αναμνησίας.	LXIV
15	Περὶ Αυθαδείας.	LXX
16	Περὶ Δεισδαμονίας.	LXXIV
17	Περὶ Μεμφμοιείας.	LXXXIII
18	Περὶ Απιστίας.	LXXX
19	Περὶ Δυσχερείας.	LXXXIV
20	Περὶ Αηδίας.	LXXXVI
21	Περὶ Μικροφιλοτιμίας.	LXXXVIII
22	Περὶ Ανελευθερίας.	XCII
23	Περὶ Αλαζονείας.	XCIV
24	Περὶ Ὑπερηφανίας.	C
25	Περὶ Δειλίας.	CII
26	Περὶ Ολιγαρχίας.	CIV
27	Περὶ Οψιμαθίας.	CVI
28	Περὶ Κακολογίας.	CVIII

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΗΘΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

THEOPHRASTI

CHARACTERES ETHICI,

SIVE

MORUM DESCRIPTIONES.

ISAACO CASAUBONO

INTERPRETE.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ

ΗΘΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Η ΔΗ μὲν καὶ πρότερον πολλὰς ἐπιήσας
 τιμὴν ἀφάνισαν, ἐθαύμασα, ἴσως δὲ ἐδὲ
 παύσομαι θαυμάζων, ὅτι γὰρ δήποτε τῆς
 Ἑλλάδος ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἀέρα κειμένης,
 καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὁμοίως παιδευομένων, συμ-
 βέβηκεν ἡμῖν ὅτι καὶ αὐτῶν τάξιν τῶν πρόπων ἔχον.
 Εγὼ γὰρ, ὦ Πολύκλειε, σιωθεώρησας ἔκ πολλῶν τιμῶν
 ἀνδρωπίνῳ φύσιν, καὶ βεβιωκὸς ἔτη σινηνέκοντα σι-
 νέα, ἐπὶ ᾗ ὁμιλικῶς πολλὰς τε καὶ παντοδαπαῖς φύ-
 σισι, καὶ ᾧ διαπεφραμμένῳ ἐξ ἀκρίβειας πολλῆς τὴς τε
 ἀγαθῆς καὶ ἀνδρώπων καὶ τῆς φαύλης ὑπέλαβον δεῖν
 συγγραφῆαι ἀεὶ ἀπὸ αὐτῶν ἐπιτηδύοισιν ἐν τῷ βίῳ.
 Ἐκδήσω δὲ σοι κατὰ γένος ὅσα τέ τυγχάνει γένῃ

ΤΙ γὰρ δὴ ποτε τῆς Ἑλλάδος
 Revocavi voculam ῥ, ex
 consensu omnium MSS. suffra-
 gantibus Hen. Stephani Cl. Aube-
 rii & Sylburgii editionibus; ele-
 gantius, ni fallor: sæpe enim re-
 dundat, ut apud Plutarchum in
 Lycurgo, καὶ ὁ διεφύδων ῥῥῳ λογισμῷ.
 ποσῶν ΓΑΡ ἐπεφύτευον ἡ πόλις, καὶ
 Ἑλλάδος ἀνομία καὶ δόξα. Nec eum
 sua fefellit opinio; adeo illa urbs
 Gracia praeiit et legum recta in-
 stituitio et gloria: ubi ῥ videtur
 παρέλκειν. Casaubonus maluit
 τί δὲ ποτε πείσῃς τῇ Ἑλλάδι, sicut
 ποσὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων.

2 Ἐκ πολλῶν] Editio Camotiana & universi Codices MSS. habent ἐκ πολλῶν χειρῶν, sed elliptica structura usitatior est & elegantior, iudice Sylburgio.

3 Καὶ βεβιωκὸς ἔτη σινηνέκοντα σινέα] Casaubonus refingit ἀπὲ βεβιωκὸς -----vel ἀπὲ καὶ βεβιωκὸς-----, "Hic locus (inquit Palmerius in Exercitation. pag. 616.) non concordat cum Diogene Laërtio, ut notavit doctissimus Casaubonus, qui vult ex hoc loco corrigi numeros Laërtii, & putat errorem ex notis ortum, & ὅθ' perperam apud Laërtium scriptum pro ῥῥ. Sed non

πρόπων

THEOPHRASTI

CHARACTERES ETHICI.

PROOEMIUM.

SÆPE equidem jam ante quum hac de re attentius cogitare cœpissem, miratus sum, sed nec mirari fortasse desinam, quid causæ sit, cur quum Græcia omnis eidem cœlo subiecta sit; quum etiam Græci omnes eodem modo instituantur; non omnes tamen iisdem moribus utamur. Ego siquidem, mi Polycles, quum a multo tempore hominum naturas essem contemplatus (quippe qui annos nonaginta novem jam vixerim; & cum multis atque omnis generis naturæque hominibus sim versatus) quum, inquam, diligentia magna & probos simul & improbos homines considerassem, atque inter se comparassem, faciendum duxi, ut quæ sit vitæ degendæ utrorumque ratio, hoc scripto complecterer. Exponam autem tibi generatim, cum omnes mo-

animadvertit doctus vir Laërtium non notasse annū, quo Theophrastus *Characteres* scripsit, sed quo mortuus est, ideo non potest error inde manasse; nam apud Laërtium dicitur vixisse ἐτη πέντε καὶ ὀκτώκοντα, qui numerus in notis est π', quæ notæ non accedunt ad ρ' aut ρθ'. Theophrastus autem ad Polyclem scribens, cui librum suum mittebat, ait se vixisse annos ἐννεήκοντα ἑννέη. Ideo nihil in eo decernendum puto. Et certe eo quod, ut notavit Casaubonus, nec Lucianus, nec Censorinus, nec alii qui de longævis scripserunt, de eo meminerunt, credo potius ex Di-

ogene Laërtio corrigendum hunc Theophrasti locum, quam ex hoc loco corrigendum Laërtium: nam & apud Theophrastum numerus ρθ' facile mutari potuit in ρθ', & ita primum Casaubonus putaverat; nec video rationem, quare ab ea sententia discesserit: nam locus Hieronymi in epistola ad Nepotianum infirmum satis est argumentum, ubi *Themistocles* legitur, non *Theophrastus*. PALMERIUS.

4 Γίνε πρόπων τέτοις προσκειμένα.] Ita representavit Casaubonus, quia mores (*inquit*) sunt accidentia quædam, quæ nobis πρόσκεινται &

τρόπων τέτοις προσκείμενα, καὶ ὃν πρόπον τῇ οἰκονομίᾳ
 χρώνται. Ὑπολαμβάνω γάρ, ὡς Πολύκλεις, ὅτι τὰς ψεῖς
 ἡμῶν βελτίους ἔσθαι, καταλειφθέντων αὐτοῖς ὑπο-
 μνημάτων ποίεσιν· οἷς παρὰδείγμασι χρώμενοι, αἰ-
 ρήσονται τοῖς βυχακμονεστάτοις συνεῖναι τε καὶ ὁμιλεῖν,
 ὅπως μὴ καταδέεσθαι ὡσιν αὐτῶν. Τρέφομαι δὲ ἤδη
 ἐπὶ τῷ λόγῳ. Σὺν δὲ παρακολοθῆσαί τε καὶ εἰδῆσαι
 εἰ ὁρθῶς λέγω. Πρῶτον μὲν οὖν ποιήσομαι τὸν λόγον
 ἀπὸ τῆς εἰρωνείας ἐξηλεκτόν, ἀφ' οὗ τὸ προσιμιάζεσθαι
 καὶ πολλὰ δεῖν πρᾶγματι λέγειν· καὶ ἄρξομαι πρῶ-
 τον ἀπὸ τῆς εἰρωνείας, καὶ δεῖξω αὐτῷ· εἰδ' ὅπως τὸν
 εἰρώνα διέξοιμι, ποῖός τις ἐστὶ, καὶ εἰς τίνα τρόπον κατε-
 νήνεκται. Καὶ τὰ ἄλλα δὴ τῆς παθημάτων, ὥσπερ ὑπε-
 γέμεν, πειράσομαι κατὰ γένος φανερὰ καὶ καταστήσαι.

inhærent; sed contra fidem om-
 nium MSS. (excepto E.) & Edit.
 Oporini & Camotii, in quibus ex-
 hibetur *προκείμενα*. Errore, ut vi-
 detur, orto ex abbreviata scriptu-

τα *προκείμενα*, quod posteriores
 librarii male legerunt *προκείμενα*.
 Quæ lectio si admittatur, tum
 τῶν *προκείμενων* dicentur, ut σκο-
 πὸς *προκείμενον* & ἔργον *προκείμενον*.

5 Τὰς ψεῖς] Ita reposui, ju-
 bentibus universis Codd. MSS. &
 Edit. Camotii: certe magis At-
 ticum quam ψεῖς. Sic Plato 2. De
 Repub. *παρεκκεῖσθαι πατέρες ψεῖς*,
 & Aristophanes in *Nub.* τοῖς ἰσ-
 ποκράτες ψεῖσιν· eadem flexione A-
 ristoteles quoque utitur in *Ethic.*
ad Nicomachum & *Rhetic.* teste
 Sylburgio.

6 Παρακολοθῆσαί τε καὶ εἰδῆσαι]
 MS. Baroccianus pro *π* substituit
 ὁρθῶς sed vetustissimi Gallici ha-
 bent *παρακολοθῆσαί τε ὁρθῶς καὶ εἰ-
 δῆσαι*.

7 Πρῶτον μὲν ὃν ποιήσομαι τὸν λόγον
 ἀπὸ τῆς *εἰρωνείας* ἐξηλεκτόν]
 In MS. Barocciano — ποιήσομαι
 λόγον τῆς *εἰρωνείας* —, sed vetusti Codd.
 A. B. solum ποιήσομαι τῆς *εἰρωνείας*
 ἐξηλεκτόν, omisso λόγον,
 nullo plane cum sensu. Quod si
 receptam lectionem sollicitari pla-
 ceat, conjecerim legendum Πρῶτον
 μὲν ὃν ΜΗΞΟΜΑΙ τῆς *εἰρωνείας*
 ἐξηλεκτόν, Primum igitur
 mentionem faciam eorum qui dis-
 simulationi operam dant; *μηξο-
 μαι* facile potuit transire in *ποι-
 ῆσομαι*, incuriā Librarii, ut cui-
 vis literarum in utraque voce du-
 ctus attente consideranti patebit.

8 Ἀφ' οὗ τὸ προσιμιάζεσθαι, καὶ πολλὰ
 δεῖν πρᾶγματι λέγειν] Suspectus
 mihi est vitii hic locus: Nunquā
 enim, opinor, dixerit Theophra-
 stus se consulto omittere plurimā
 ad rem pertinentia, cum paulo
 ante se statim ad propositum ac-
 cincturum polliceatur, *τρέφομαι*
 ἤδη ὅτι τὸν λόγον. Nec tacendum est

rum species quibus illi sunt præditi, tum quis sit illorum vitæ cotidianæ modus. Liberos enim nostros, mi Polycles, fore meliores existimo, si monumenta ipsis hujuscemodi reliquerimus; quæ sibi pro exemplo proponentes, optime moratos quosque sint electuri, quibuscum versentur & consuescant, ut in viros tandem nihilo illis deteriores evadant. Sed jam ad rem ipsam me accingam. Tuum erit, ad ea quæ dicam, animum advertere, & an recte dicam pernoscere. Igitur, missis præfationibus, & iis quæ multa poterant de re afferri, initium dicendi faciam ab illis qui cavillationem amplexi sunt, vitiumque ipsum primo definiam: deinde cavillatorem hominem describam, qualis sit, & qui ejus mores. Postea vero alias quoque animi affectiones generatim, ut ante diximus, explicare conabimur.

τὸ προοιμιάζειν--præfationem facere
--& πολλά πάλιν τὴν προοιμιάζειν λέγειν--
multa de re proposita dicere--peffi-
me conjungi & cohærere. Vide-
tur igitur scripsisse Theophrastus
ἀφ' οὗ τὸ προοιμιάζειν, ὅτι πολλά ΠΕΡΑ
τὴν προοιμιάζειν λέγειν--sic minima li-
terulæ mutatione optimus procu-
ditur sensus--mittens præfationes, &
multa PRÆTER propositum dice-
re. Sic Πέρα τὴν καίρῳ, præter tem-
pus & occasionem, apud Demo-
sthenem; πέρα τὴν μέτρην, præter
modum, apud Lucianum, & alios.
Sub initium sequentis ἀδελφὸς
MS. A. non agnoscit & ante ἀρ-
ξομένη.

9 "Ὡς περ ἐπεδείκνυτο] Sic exhibent
MSS. Gallici, Barocc. Vulcanii &
Osborn. succinentibus Editt. Opo-
rini & Camotii; rectius, judice
Sylburgio. Hen. Stephanus habet
ἐπεδείκνυτο, quod minus usitatum;
& MS. Trin. ἐπεδείκνυτο, i. e. ἐπὶ χει-
ρὶ, ut apud Xenophontem, in-
quit Galeus.

10 Κατασκευάζει] MSS. A. B. &
Barocc. repræsentant κατασκευάζειν, sed
recepta lectio melior est. In MS.
Trin. proœmium sequitur indicu-
lus capp. quorum ultima sunt,
Περὶ φιλοπονησίας, καὶ. Περὶ αἰχμαλω-
τίας, λ'. ut in Palatinis itidem co-
dicibus reperiebat Casaubonus.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΩΝΕΙΑΣ.

Η μὲν ἐν εἰρωνείᾳ δόξειεν εἶναι, ὡς τύπω λα-
βεῖν, προσποιήσις ἐπὶ χεῖρον πράξεων καὶ λόγων.
Ὁ δὲ εἰρων, τοιγὰς τις, οἷον ὡρσελῶν τοῖς ἐχ-
θροῖς ἐθέλειν λαλεῖν, καὶ μισεῖν καὶ ἐπαινεῖν παρόντας,
οἷς ἐπέθετο λάτρεα, καὶ τῶν συλλεπτῶν ἡθωμέ-
νοισι. Καὶ συγνώμῃ δὲ ἔχειν τοῖς αὐτὸν κακῶς λέ-
γουσι καὶ ἐπὶ τοῖς κατ' αὐτὸν λεγόμενοις, καὶ πρὸς τὰς ἀ-
δικημένους καὶ ἀγανακτοῦντας, πράως διαλέγεσθαι. Καὶ
τοῖς ἐντυγχάνειν κατὰ σπουδὴν βελομένοις, ὡρσελῶν
ἐπανελεγεῖν. Καὶ μηδὲν ὧν πράττει, ὁμολογῆσαι, ἀλλὰ
Φῆσαι βελεύσεσθαι. Καὶ προσποιήσεσθαι ἄρτι ὡρσελῶν
γενέσθαι καὶ οὐκ ἐγγενέσθαι αὐτὸν, καὶ μαλακιοδῆσαι. Καὶ
πρὸς τὰς δανειζομένους, καὶ ἐρανίζοντάς, ὡς ἐκ πωλείν καὶ
μὴ πωλῶν, Φῆσαι πωλεῖν καὶ ἀκρίτους πῖ, μὴ προσ-

Εἰρωνεία] Vapulat a Duporto
Casaubonus, quod εἰρωνείαν
vertat cavillationem, & εἰρωνά ca-
villatorem, cum Dissimulatio, &
Dissimulatio, harum vocum sen-
sum melius exprimant; & rectius
quidem, ut videtur.

2 In MS. Trin. sic concipitur
hic locus, — δόξειεν εἶναι, ὡς τύπω
λαβεῖν, (ἢ) προσποιήσις —.

3 Προσποιήσις ἐπὶ χεῖρον] Sic re-
praesentari jubebant, sine articulo
τὸ ante χεῖρον, omnes MSS. Sto-
bæus, & Editt. Stephani, Auberii,
& Sylburgii.

4 Τοιγὰς τις,] In prior. Editt.
τοιγὰς τις ὅστις, sed postremam vo-
cem delevi auctoritate Stobæi &
omnium MSS. excepto codice

Episcopi Mettensis, qui non agnos-
cit τις.

5 Οἷον ἐπεὶ] Quibus struit in-
sidias, interp. Casaubono: Dupor-
tus autem malit — quos adortus
est, aut — quibus mala machi-
natus est, vel denique — quos
infectatus est, & sic ἐπὶ τῷ ὡρσελῶν
proponetur τῷ — ἐπαινεῖν initio ὡρσελῶν.

6 Τοῖς αὐτὸν κακῶς λέγουσι] Prio-
res editiones exhibent τοῖς κακῶς
αὐτὸν λέγουσι sed hoc ordine con-
stituuntur verba in MSS. Barocci,
& Trin. suffragantibus universis
Codd. Gallicis: & semper quidem,
quod memini, conjunguntur λέ-
γω & κακῶς, nullo alio vocabulo
interveniente; sic — λέγω κακῶς σὺ
tibi detraho, in Epigram. & —

ποιεῖσθαι.

I.

DE CAVILLATIONE.

Cavillatio igitur, si quis rudi definitione complecti velit, est cum factorum tum dictorum in deterius fictio. Homo autem cavillator talis est, qui ad inimicos suos adeat, quasi alloqui eos velit, non amplius odisse: quique illos, quibus clam struit insidias, præsentes laudet, & si victi fuerint, eorum vicem doleat. Si quis ipsi maledicat, ei ignoscit: jactaque in se convitia negligit; cum iis etiam, qui, quod injuriam ab ipso passi sint, quiritant, blande benigneque loquitur. Eos, qui ipsum confestim conventum velint, jubebit redire iterum. Quicquid agit, clam id habet, & se adhuc deliberare dicit. Idem se modo advenisse fingit; aut sub vesperam venisse, & e via languere. Pecuniam mutuo rogantibus, aut erantum ab ipso exigentibus, Nihil vendo, inquit: e contrario quum nihil vendit, tum vendere se affirma-

λέγει καὶ ὡς πάντας, omnes maledictis operat, apud Plutarchum in *Apo-
phthegm.*

7 καὶ ἐχανίζοντας, ὡς ἐ πωλεῖ]
Post ἐχανίζοντας videtur aliquid de-
esse, inquit Galeus; sed nulla in
MSS. lacuna, quæ aliquid deside-
rari indicet. Duportus autem,
æque ac Galeus, locum hunc mu-
tilum esse suspicatus, ita supplet
& corrigit, ex Viri doctissimi sen-
tentia, καὶ περὶ τὰς δανειζομένους
ἢ ἐχανίζομένους εἰπεῖν ὡς ἐν ἀρχαίῳ
εἶχεν περὶ τὰς ἀντιπώνας, ὡς ἐ πω-
λεῖ, ἢ μὴ πωλεῖν, ἐπὶ πωλεῖν. *Ami-
cis mutuum rogantibus pecuni-
am, aut stipem petentibus, respon-
det se pecuniam non habere; em-
puriis autem ait se nihil ven-*

dere, & contra cum non vendit,
se vendere profitetur.

8 ἀκέσας πῖ, μὴ περαιομένῳ]

Quum aliquid audiverit, dissimu-
lat. Priores Edit. pessime —

ἀκέσας πῖ, δόξει μὴ περαιομένῳ. Du-
portus sensit locum esse male affe-
ctum, & medica manu indigere;
quam afferre tentavit, reponendo

— δόξει μὴ ἀκηκέναι, ut respon-
deat sequenti πῖ, ἢ ἴδω, ἢ

σοὶ μὴ ἐπεκέναι vel — ἀκέσας πῖ,
περαιομένῳ μὴ ἀκηκέναι vel deni-

que, simpliciter, μὴ περαιομένῳ,
quod melius & elegantius censet.

Nihil interim ei in mentem venit,
vocem δόξει eliminari debere, ut

neque H. Stephano aut Sylburgia.

Quod tamen sagaciter odoratus

ποιῶν, καὶ ἰδὼν, φήσῃ μὴ εὐρακέναι· καὶ ὁμολογήσας,
μὴ μεμνηῖν. Καὶ τὰ μὲν ὁ σκέψασθαι φάσκειν, τὰ
ἃ οὐκ εἰδέναι, τὰ δὲ θαυμάζειν. ¹⁰ τὰ δ' ἤδη ποτὲ καὶ
αὐτὸς ἔγωγε ἀφελόγησα. Καὶ τὸ ὅλον, δεινὸς τῷ
τοιούτῳ τρόπῳ ἔργον λόγῳ χρῆσθαι, οὐ πιστεύω, οὐχ
ὑπολαμβάνω, Ἐκπλήθημα. ¹¹ Καὶ λέγειν ἑαυτὸν ἑ-
περον γεγόναι. Καὶ μὲν, ¹² οὐ ταυτὰ πρὸς ἐμέδι-
εῖται. Παραδοξὸν μοι τὸ πρᾶγμα· ἄλλω τινὶ λέγε-
¹³ ὅπως δ' ἢ σοι ἀπιστήσω, ἢ ἐκείνους καταβῶ, διαπορέω.
¹⁴ Ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θάρηον πιστῶς τοιούτας φωνὰς καὶ
πλοκάς καὶ παλλολογίας· ἔργον χεῖρόν ἐστιν θύρεῖν ἐφέν. Τὰ
δὲ τῷ ἡδὼν μὴ ἀπλᾶ, ἀλλ' ἐπιβεβῆλα, φυλάττειν
μᾶλλον δεῖ ἢ τὰς ἔχεις.

est Cl. Auborius, dum refingit—
καὶ ἀκρίτως πρὸς μὴ περὶ νοήσαι. Veram
certe lectionem aliquatenus affe-
cutus est, delendo vocem δέξει,
quam non agnoscunt vetustissimi
Codices Regis Galliae A. & B. suc-
cincente Barocciano: sed non æque
feliciter mutavit περὶ νοήσαι in
περὶ νοῆσαι, cum μὴ περὶ νοήσαι
sit notissima phrasis, pro dissimu-
lare; ulius est, inter alios quam-
plurimos, citante Duporto, Æschines
Contra coron. Ἐάν ἢ μὴ περὶ νοή-
σαι ὁρᾷς ἀκρίτως, μηδὲ ὁμῶς ἐκείνους
ἐθέλετε ἀκρίτως, Quod se is dissimu-
let se vos audire, —. Plana jam,
opinor, sunt omnia, inducendo
unicam vocem δέξει: quam ta-
men exhibet MS. Trin. non δεῖξει,
ut falso repræsentavit Galeus. Re-
stat monendum, loco περὶ νοήσαι
a Stobæo legi ἀντιποῖναι i. e. af-
sequi, interprete Galeo.

⁹ Σκέψασθαι φάσκειν] Ita has vo-

ces exhibent universi Codices
MSS. Stobæus autem & Edit. O-
porini & Camotiana — ἐσκέψασθαι
φάσκειν, quod in aliis Codd. inve-
nit Casaubonus, & ferri posse cen-
set, sic vertens — se jam cogitasse
dicit; sed malit σκέψασθαι cogitari-
um.

¹⁰ Τὰ δ' ἤδη] Sic repræsentari
jubent MSS. Gallici, Barocc. &
Trin. elegantiore scribendi modo,
& sono auribus magis grato, quā
τὰ ἢ ἤδη.

¹¹ Καὶ λέγειν] Priores Edit.
λέγει: sed ita reponi postulat ora-
tionis structura, ut supra χρῆσθαι,
quia pendet a δεινός.

¹² Οὐ ταυτὰ] Longe elegan-
tius hoc, quam vulgatum ταυτὰ
sensus est — Non eadem mihi
narrabat.

¹³ Ὅπως δ' ἢ σοι ἀπιστήσω] Mi-
nima hac mutatione elegantissima
exurgit antithesis — ὅπως δ' ἢ σοι

bit: Quum quid audiverit, videri volet animum non advertisse: Quum quid viderit, negabit vidisse: Pactus aliquid, negabit se meminisse. De aliis dicit se cogitaturum, alia nescire, mirari alia: de quibusdam se quoque jam ante similiter cogitasse. Denique frequens omnino in ejus ore hujusmodi est oratio, Non credo: Non puto: Obstupesco. Sese etiam alium fuisse dicet. Item, Atqui non hæc erat ipsius apud me oratio. Res mihi videtur mira, & fidem omnem superare: Quære alium cui ista narres: Tibine credam, an illius damnum fidem, nescio. At tu cave sis vocibus istiusmodi & involucris simulationum recantatis dictis credas: qua re deterior nulla queat reperiri. Enimvero mores hujusmodi hominum, non simplicium, sed insidiosorum, magis quam viperas fugere debemus.

ἀπισήσω, ἢ ἐκείνους καταγνώ, ἀπορέμαι. Tuine vero, an illius fidem damnum, plane nescio. Auberius, ex conjectura, opinor, in margine posuit πσεύσω pro ἀπισήσω. Sed, si lectio nostra admittatur, nihil opus erit ἀπισήσω sedem mutare. Prius, ὅπως δὲ σοι.

14 'Αλλ' ὅρα μὴ σὺ θάπην πσεύσεις τοιαύτας φωνάς — &c. ad finem capitis.] Pro πσεύσεις MSS. A. B. Barocc. & Trin. πσεύεις: quæ lectio vera si fuerit, tum hoc modo constituendus videtur hic locus, continuata sententia, — ἀπορέμαι· ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θάπην πσεύσεις. Τοιαύτας —. Et cum MS. Barocc. pro ἢ χεῖρόν ὅτιν δέρεῖν εἰδέν — exhibeat — δέρεῖν ἢ ἢ χεῖρον ὄν —, haud incommode forsan tota sic refingatur πσεύχῃ, — πσεύεις. Τοιαύτας φωνάς ἢ πλοκάς ἢ παλιμορίας δέρεῖν ΔΕΙΝΟΣ Ο ΕΙΡΩΝ. Τὰ δὲ — &c. Denique, si scriptura

MSS. A. & B. magis arrideat, qui habent — παλιμορίας δέρεῖν ὅτιν ἢ χεῖρον. Τὰ δὲ — & δὲ post μᾶλλον videntur non agnoscere, tum has πσεύχας ita legi & distinguui velim — ἀπορέμαι· ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θάπην πσεύσεις. Τοιαύτας φωνάς ἢ πλοκάς ἢ παλιμορίας δέρεῖν ὅτιν. Οὐ χεῖρον ἢ τὰ δὲ τῶν ἡδῶν μὴ ἀπλᾶ, ἀλλ' ὀπίσθελα, φυλάττει μᾶλλον ἢ τῆς ἔχεις. Utrovis autem modo legatur, optime constabit sensus, & notissimæ sunt dictionis formulæ; Εὐρεῖν δεινός — ut superius, hoc ipso capite. δεινός χρηστὸς λέγειν — & alibi: δέρεῖν ὅτιν — ut infra — ὅτι διασώζει — sub finem capitis tertii, & desinente Cap. 10. εἶπεν εἰδέν. Denique ἢ χεῖρον, non ab re fuerit, plurimis auctorum locis occurrit; sic, apud Plutarchum in *Lycurgo*, Οὐ χεῖρόν ὅτι προενέγκει, non ab re est in medium proferre.

ΠΕΡΙ ΚΟΛΑΚΕΙΑΣ.

ΤΗΝ ἥ 'κολακείαν ὑπολάβοι ἂν τις ὁμιλίαν αἰ-
 χραν εἶναι, συμφέρουσαν ἢ τῷ κολακθύνοντι. Τὸν
 ἢ κόλακα ποιῶν πνα, ὥστε 'πορευόμενον ἅμα εἰ-
 πεῖν, 'Ενθυμῇ ὡς 'ἀποβλέψει πρὸς σε οἱ ἄνθρωποι;
 'τῷτο ἔδεν ἢ ἐν τῇ πόλει γίνεσθαι, πλὴν σοί. Ἡὐδο-
 κίμεις χθές ἐν τῇ τοῦ πλείονος ἢ ἡ πριάκοντα ἀν-
 θρώπων κατημύων, ἢ ἐμπεσόντων λόγῳ τίς εἴη βέλ-
 τιος, ὅτι αὐτῷ ἀρξάμενος πάντας, ἐπὶ τὸ ὄνομα αὐ-
 τῷ κατενεχθῆναι. 'Καὶ ἄλλα τοιαῦτα λέγειν. Ἀπὸ
 τῷ ἱματίῳ ἀφελεῖν κροκίδα. Καί, ἐάν τι πρὸς τὸ τρί-
 χωμα ἢ κεφαλῇς 'ὅτι πνύματι ὁροσενεχθῇ ἄχρον,
 καρφολογῆσαι ἢ ἐπιγλάσας ἢ εἰπεῖν, 'Ὁρᾷς; ὅτι
 δυοῖν σοι ἡμερῶν οὐκ ἐντετύχηκα, πολὺν ἔαχικας ἢ
 πάῳνα μετὸν καὶ ὅρ, εἴπῃς ἢ ἄλλῳ, ἔχεις πρὸς

Κολακείαν] Περὶ κολακείας scri-
 psit integrum librum The-
 ophrastus, cujus meminit Athe-
 naeus lib. 6. GALEUS.

2 Πορευόμενον ἅμα εἰπεῖν] MSS.
 Barocc. Trin. Osborn. & Stobæus
 habent, inversa verborum serie,
 ἅμα πορευόμενον εἰπεῖν. Exempla u-
 triusque ordinis dabit Noster; il-
 lius, quem in textu retinimus,
 Cap. 4. --ἀειπῶν ἅμα τοῖς ὑποζυγίοις,
 & Capite 20. --ἐδίων ἅμα διηγεῖται
 hujus, quem MSS. exhibent, Cap.
 9. ἅμα γὰρ ἀπαρχάσεται, & Cap. 19.
 --ἅμα πλεῖν, προσεργάσεται.

3 Ἀποβλέπει πρὸς σε οἱ ἄνθρωποι]
 In prior. Editt. ἀποβλέπειν εἰς σε
 οἱ ἄνθρωποι; ut infra, hoc ipso ca-
 pite, εἰς ἐκείνους ἀποβλέπων. Sed ita

repræsentavi, auctoritate omnium
 MSS. cum ἀποβλέπειν πρὸς πνα,
 oculis aliquem designare, apud au-
 ctiores, maxime Ἀθηναίους repe-
 riatur; sic Xenophon Απομνημ.
 IV. --ὥστε πρὸς ἐκείνους ἀποβλέπων τὴν
 πόλιν. & Plato in Epistolis, --εἰς ἐνα
 τόπον ἀποβλέπειν, ἢ ἐν τῷ μάλιστα
 πρὸς σε--.

4 Τῷτο ἔδεν ἢ ἐν τῇ πόλει γίνεσθαι
 πλὴν σοί.] Hoc modo constituen-
 da esse hæc verba suadebat con-
 sensus MSS. Barocc. B. C. D. & E.
 in quibus tamen male habetur
 γράφεται πρὸ γίνεσθαι, errore librari-
 orum, qui abbreviatam scripturam non intellexerunt. Sed
 in MSS. A. & Trin. aperte γίνεσθαι,
 post πόλει, e quibus A. solus re-

II.

DE ADULATIONE.

Adulationem vero putet aliquis esse turpem vitæ quotidianæ consuetudinem, sed quæ adulatori conducatur. Adulator autem is est, qui, si cum aliquo ambulet, ei dicat, Viden' ut omnes in te oculos converunt? Fit hoc nemini ex omnibus civibus, præterquam tibi. Heri in porticu magnum bonæ existimationis tuæ fructum capiebas: nam quum homines ibi plus quam triginta federent, sermoque incidisset, Ecquis civium esset optimus? & orfos ab ipso, & in ejusdem nomen simul omnes recidisse. Hæc ille loquitur, aliaque his similia. Idem ex illius vestimentis, cui assentatur, floccos solet eximere. Quod si qua vel palea vel festuca a vento acta illius capillamento adhæserit, tollit adulator; & simul renidens, En, inquit, quia biduo hoc ego te non vidi, ut canitie barba tibi est referta: atqui tu sane, qui id æta-

tinet ἢ inter πλὴν & σὺ, reliquis MSS. non agnoscentibus. Prius τὰ τοῦ ἑδενὶ γίνεται ἢ ἐν τῇ πόλει, πλὴν ἢ σοί.

5 Καὶ ἄλλα τοιαῦτα λέγει. Ἀπὸ τῆς ἱματίου ἀφελὲν κεκρίδα.] Melius & concinnius, opinor, se habebit orationis structura & sensus, si legamus & distinguamus hoc modo, Καὶ ἄλλα τοιαῦτα ΛΕΓΩΝ, ἀπὸ τῆς ἱματίου ἀφελὲν κεκρίδα. Aliaque his similia loquens, ex illius vestimentis, cui assentatur, floccos eximere solet. Vetustissimi MSS. Regis Galliæ A. & B. exhibent κρακίδα, ut Crito apud Galenum lib. 3. Κατὰ τόπον, ἐπὶ τῆς κεκρίδα καὶ χυλίου, inde floccum, vel tomentum, lana purpura tinctum.

6 Ἀπὸ πινυμῶν ἀφελὲν κεκρίδα.] Auborius legit ὑπὸ, quod sæpius occurrit, sed ὑπὸ hoc sensu ferri potest. In quibusdam exemplaribus & H. Stephani editione legimus περὶ κεκρίδα pro περὶ κεκρίδα, quod in περὶ κεκρίδα transit in MSS. A.B.D. & Editione Camotiana; sed melius (inquit Sylburgius) ad ἑλὲν quadrat subjunctivum ἀφελὲν κεκρίδα, atque adeo hoc ipsum convenientius videtur quam περὶ κεκρίδα.

7 Ὅρα; ἐπὶ τοῦ ἐπὶ τῆς κεκρίδα, πολλῶν.] MS. Barocc. legit Ὅρα; ἢ ἐπὶ ἐπὶ τῆς κεκρίδα, sine interrogatione; & MS. Trin. sic distinguit Ὅρα; ἐπὶ δ. σ. ἢ ἐπὶ τῆς κεκρίδα; πολλῶν. Sed recepta lectio non est sollicitanda.

τὰ ἔτη μέλαιναν τιλὲ τρίχα. Καὶ λέγων ⁹ ἡ αὐτῇ
 π, τῆς ἄλλης σιωπᾶν κελεύσας, καὶ ⁸ ἐπαινέσαι ἡ
 ἀκρόντος, καὶ ὀπισημῆσθαι δέ, ⁹ εἰ παύσεται, Ὁρ-
 θῶς! ¹⁰ Καὶ σκώφαντι ψυχρῶς ὀπιγέλασαι, τό-
 τε ἰμάτιον ὥσας εἰς τὸ τόμα, ¹¹ ὥς μὴ οὐ δυνάμε-
 νῶς καταχεῖν τὸν γέλωτα. Καὶ τῆς ἀπαντῶντας
¹² ὀπιτῆσαι κελεύσας, ἕως ἂν αὐτὸς παρέλθῃ. Καὶ
 τοῖς παιδίοις μῆλα καὶ ἀπίης πειράμεν, εἰσεύγ-
 κας δῶναι, ὀρῶν ¹³ αὐτῇ καὶ φιλήσας ἡ εἰπεῖν, Χρη-
 τῆ πατρὸς νεότης! ¹³ Καὶ συωνέμεν δὲ κρητῶντας,

8 Ἐπαινέσαι δὲ ἀκρόντος,] In
 prior. Editt. nullo cum sensu ἀκρό-
 ντος, cui mendo afferre manum
 medicā qui tentarunt, reponendo
 ἀκρόντος, veram lectionem nullo
 modo affecuti sunt; cum ἀκρόντος
 fit vox Poetica, & nullibi, præter-
 quam apud Homerum, reperia-
 tur; ideoque Ionum potius quam
 Atticorum propria videatur. Fe-
 licior igitur Casauboni conjectu-
 ra — ἀκρόντος, quod re-
 præsentavimus ex optimæ fidei
 MSS. A. & B. rectissime, iudice
 Auberio, & Sylburgio, ut infra
 ὀρῶντος αὐτῇ. In MS. Trin. est
 vestigium germanæ lectionis, sci-
 licet ἀκρόντος. Opinabar aliquando
 legi posse καὶ ὀπιγεῖναι ἡ ἀκρόντος,
 adulatorem sc. Domini sui ora-
 tionem nutibus suis comprobare;
 sed conjecturis nullus nunc est
 locus, plana enim omnia: —
 si aliquid dicat adulatoris patro-
 nus, silentium statim imperare
 adulator, & laudare, ipso audien-
 te, hoc est, coram & IN OS.

9 Εἰ παύσεται] Casaubonus legit
 καὶ εἰ παύσεται. Sed nihil, opinor,
 suppleri necesse est, cum ὀπιση-
 μῆσθαι non abhorreat jungi cum

ὀρθῶς — & ubi dicendi finem
 fecerit, acclamare, Dictum bene!

10 Καὶ σκώφαντι ψυχρῶς ὀπιγέλασαι]

Ita legunt omnes MSS. & Editio
 Camotiana, non πικρῶς, ut in pri-
 ori Editione; sed MSS. non æque
 bene — σκώφας π. Pro πικρῶς

scribitur ψυχρῶς (inquit H. Ste-
 phanus) non male fortasse: so-
 lent enim assentatores etiam quæ
 frigide dicta sunt, tanquā salibus
 plena, admiratione, acclamatione,
 ac plausu excipere. Hæc Ste-

phanus, solito suo iudicio; cui
 etiam & Casaubono astipulatur
 Palmerius, in Exercitat. pag. 617.

Doctissimus commentator [Ca-
 saubonus] jure probat aliam
 lectionem, quæ habet σκώφαντι
 ψυχρῶς est enim optima, & sic
 puto scripsisse Theophrastum.
 Sed ut habeat etiam lector,
 quod eligat (quando aliquid mu-
 tandum est) potest etiam reti-
 neri πικρῶς, sic legendo, καὶ σκώ-
 φαντι, Πικρῶς! ὀπιγελῆσαι, ut sit
 acclamatio adulatoris πικρῶς, ut
 σκῶνς! Nam ii optimi sunt
 joci, qui aliquid habent amari-
 tudinis. Sed mutatio major foret
 καὶ ὀπιγελῆσαι in ὀπιγελῆσαι, quam

CHARACTERES ETHICI. XIII

tis homo sis, habes, ut si quis alius, capillos nigros. Jam si aliquid dicat Ille, hic vero adulator silentium omnibus imperare, in os laudare, dicenti voce gestuque applaudere, & ubi finem dicendi fecerit, Dictum bene! acclamare. Quod si quem Ille sale aliquo perstrinxerit, eundem iste acerbè irridebit, vestemque in os sibi indet, quasi risum tenere non queat. In via si qui fiant obvii, sistere gradum jubet, donec Ille transierit. Mala etiam & pyra a se empta domum liberis Illius afferre, & spectante ipso dare moris habet: atque adeo ipsos osculatus, Probi patris pullitiem! ait, exclamans. Crepidas ementi

τῷ πνεύματι in ψυχῇ, ideo præfero doctissimi Casauboni emendationem." Et merito; optimus enim ex ista lectione exurgit sensus, & totus locus sic vertendus; Quod si quem Dominus etiam frigide perstrinxerit, dicta tamen adulator risu prosequetur; vestemque in os sibi indet, quasi risum tenere nullo modo queat.

11 Ὡς μὴ ἔσυνεν μὲν καταχρῆνται γέλωτα] In prior. Edit. ὡς δὲ ἔστι, commodò quidem sensu, sed elegantia plane nulla. Theophrastum autem hic iterum Ἀπινδύζον justit vetustissimus Codex A. restituyendo μὴ pro δὲ, quod loco suo moverant citimæ ætatis Librarii, cum vim & elegantiam duplicis negationis haud assequerentur. Μὴ ἔστι loquendi formula scriptoribus Atticis notissima; sic inter alios quamplurimos Aristoteles, Ethicorum lib. 9. Τὸ σωφρόνως ζῆν μὴ ἔχει ἡδὺ τῷ πολλοῖς, ἀλλὰς τὴ νείας, Modeste vivere plerisque hominum, juvenibus præsertim, non est jucundum. Et Demosthenes Contra Timocratem, --- ἐστὶς πόποτε μὴ ἔχει καλὰς ἐχεν ἀν-

τίπεν αὐτὸς, sc. νόμος. Plaro denique, in Phædone, pag. 67. Μὴ καταρῆν κατὰρῆ ἐπὶ πρὸς μὴ ἔστι μὲν ἡ.

12 Ἐπιστῆναι καλῶσαι] Vocem μὲν, quæ importunius hic irrepserat, post Ἐπιστῆναι, delevi auctoritate MSS. Gallicorum, Barocc. & Trin. suffragantibus Stobæo & Edit. H. Stephani. Rectius, opinor; majorem enim gratiam Domino suo facit Adulator, si obvios ad incertum tempus, quam parumper tantum, sistere gradum jubeat.

13 Καὶ συνανέμεν δὲ κρηπίδας] MSS. Barocc. Trin. & omnes Gallici habent συνανέμενος ὅτι κρηπίδας, eodem sensu (inquit Galeus) quo Cap. 5. dixit περὶ τὰς τραπέζας, & Cap. 23. ὅτι τὰς κλῖνας. Hæc ille; sed mihi videntur MSS. in mendo cubare, & legendum esse καὶ συνανέμεν. ETI κρηπίδας, Crepidas ETIAM ementi si comes adfu-erit; facilis est lapsus ab ETI in EPI. præsertim in literis majusculis. Recepta autem lectio ΔΕ stare potest, ut, ἀμείχῃ proxime præcedente, καὶ φιλοῖας ὅ εἰπῶν, & alibi.

τὴν πόδα φῆσαι εἶναι δύρουθμότερον τῷ ὑποδήματι. Καὶ πορθομενὸν πρὸς πῖνα τῆς Φίλων, ¹⁴ περδεμὸν εἰπεῖν, ὅτι περὶ σε ἔρχεται καὶ ἀνατρέψας, ὅτι ¹⁵ περσὴν γέλῃ. Ἀμέλει ἢ καὶ τὰ ἐκ γυναικείας ἀρεῆς διακονῆσαι διωατὸς ἀπὸ βί. Καὶ τῷ ἐρωμῶν ὡρῶ-
 16 ἰστέον αἰνέσαι τὸ αἶνον, καὶ παρακειμένων εἰπεῖν, Ὡς μαλακῶς ἐδίεις! καὶ ἄρα, πῶς τὸ δόξαι τῆς περσέως, φῆσαι, Τιστὶ ἄρα ὡς χρηστὸν ἔστι; Καὶ ἐρωτῆσαι μὴ ῥιγῇ, καὶ ¹⁷ ὅπως ἀλλεῖσθαι βέλει, καὶ ἐπὶ περσεύειν αὐτόν καὶ μὴ ταῦτα λέγων, πρὸς τὸ ὅς ¹⁸ περσὴν πῖνον, ψιθυ-
 εῖν καὶ εἰς ἐκείνον σποδλέπων, τοῖς ἄλλοις λαλεῖν. Καὶ τὸ παιδὸς ἐν τῷ θεάτρῳ ἀφελόμενος τὰ περσε-
 φάλαμα, αὐτὸς ὑποσφῶσαι. Καὶ τὴν οἰκίαν φῆσαι
 δὲ ἡγεκλιονῆσαι καὶ τὸ ἀγρὸν δὲ περσεύειν καὶ τὴν
 εἰκόνα ὁμοίαν εἶναι. Τὸ κεφάλαιον, τὸν κόλακά ἔστι
 θεάσασθαι πάντα καὶ λέγοντα καὶ περσεύοντα ¹⁹ ὡς χει-
 εἶναι ὑπολαμβάνει.

¹⁴ Περδεμὸν εἰπεῖν] In MS. Osborn. περδεμὸν εἰπεῖν, sed MS. Vulcanii, περσεμὸν εἰπεῖν.

¹⁵ Προσὴν γέλῃ.] Προσὴν γέλῃ fer-
 ri potest, (inquit Sylburgius) si
 quis tamen προσὴν γέλῃ malit, ut
 paulo supra περδεμὸν fruatur suo
 iudicio. Sic certe Auberius & Ca-
 saub. sed cum vulgata lectio com-
 modū habeat sensum, & MSS. ni-
 hil mutant, relinquendam censui.

¹⁶ Καὶ παρακειμένων εἰπεῖν, Ὡς μα-
 λακῶς ἐδίεις!] In prior. Edit. παρα-
 κείμενων, frigidum admodum, aut po-
 tius nullo, sensu; MS. Barocc.
 παρακείμενον, sed παρακειμένων,
 quod aliqua exemplaria praefer-
 runt, magis placuit: ita ut vo-
 cabulum περσεύειν in praecedente
 sententia repetatur hic ἀπὸ κοινῆς
 cum παρακειμένων, ut ibi jungitur

πρὸς ἐρωμῶν sic optimus exurgit
 sensus—ex omnibus convivis pri-
 mum primus laudare, ἢ ex omni-
 bus accumbentibus primus dicere,
 Ut tu mollior comedis! Casaubono
 non improbatur Viri docti con-
 jectura, reponentis ἐστὶς pro ἐδίεις;
 ita ut sensus sit, Quam mollior
 tuos convivas excipis? H. Step-
 hanus notavit in nonnullis MSS.
 legi καλακῶς, sine admirationis
 nota, ut in Stobaeo & Oporini.

¹⁷ Εἰ ὅπως ἀλλεῖσθαι βέλει, καὶ ἐπὶ
 περσεύειν αὐτόν.] Pro ὅπως ἀλλεῖσθαι
 quod priores Editi repraesentabant,
 auctoritate MSS. A. B. & Barocc.
 reposui ὅπως ἀλλεῖσθαι in quibus etiam
 reperi περσεύειν pro περσεύειν. Ca-
 saubonus videtur legisse αὐτόν, sed
 omnes MSS. αὐτόν cum spiritu le-
 ni. Totum autem locum sic verti
 velim, Quare etiam amat nunc

si comes affuerit, pedem dicet ipso calceo esse concinniorem. Adeunte Illo ad amicorum aliquem, cursu præire assentator, & huic quidem, Venit Ille, inquit, ad te: statimque reversus, Ego, ait, de tuo adventu præmonui. Sane etiam quæcunque ad muliebre forum pertinent, didicit iste omnia sedulo & diligenter ministrare. Necnon ex omnibus convivis vinum primus laudare: & Illi assidue assistens, dicere, Ut tu molliter comedis? & de iis, quæ mensæ sunt apposita, aliquid attollens, Hoc vero, ait, quam bonum est! Quærere etiam amat, nunquid Ille frigeat: nunquid tegi adhuc & amplius amiciri velit: & quidem hæc dicens, ad aurem hominis se inclinat, eique aliquid insufurrat: in eundem etiam, dum alios alloquitur, oculos defixos habet. Pulvinos in theatro puero ademptos ipse substernit. Domum ait bene & ingeniose fuisse dimensam & ædificatam: agrum diligenter confitum: imaginem per esse similem. In summa, assentatorem semper videas & facere omnia & dicere quæ audientibus putat fore grata.

quid Ille frigeat, & utrum majori vestium copia amiciri velit, & amplius eum cooperire solet adulator. Hoc scilicet officiose facit καλᾶς, quasi in salute Domini tota iphus verteretur.

18 Προσπίπτων, ψευδεῖς.] In vetustissimo MS. A. scribitur

καπνιστὸν διαψευδεῖς.

19 οὐ καλῶς δαὶ καταμύβαναι,]

Prius δὲ, quod male a Librariis profectum, ut congrueret cum πείθε, quum non assequerentur orationis structuram πάντα λέγοντα καὶ περὶ πάντα ὃ καλεῖται ὑπολαμβάνει.

— & facere omnia & dicere Ei cui grata fore arbitratur, i. e. Regi suo. Hanc certe lectionem exhibent vetustissimi Codd. & optimæ notæ A. & B. succinente Barociano.

Γ.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ.

Η δὲ ἀδολεσχία ἐστὶ μὲν διήγησις λόγων μακρῶν καὶ ἀ-
 περβεληθῶν. Ὅς ἡ ἀδολέσχης τοῖς τοῖς ὅτις
 οὐ μὴ γινώσκει, τῷ τῷ ὁρᾷ καθεζόμενος πλησίον, ἀφ-
 τον μὲν ἡ αὐτῆς γυναικὸς εἰπεῖν ἐγκώμιον· εἶτα
 ἡ νυκτὸς εἶδεν οὐνύπνιον, τῷ τοῖς διηγήσατο· εἶθ' ὡς εἶ-
 χεν ἐπὶ τῷ δαίτῳ τὰ καθέκαστα διεξελθεῖν. ³ Εἶτα ἡ,
 περὶ χαρῶν ἡ πρᾶγματ', λέγειν ὡς πολὺ πο-
 νηρότεροί εἰσιν οἱ νῦν ἄνθρωποι τῷ ἀρχαίων· καὶ ὡς ἄξιον
 γεγονάσιν οἱ πυροὶ ἐν τῇ ἀγρῷ· καὶ ὡς πολλοὶ ὅτις δι-
 μῆσι ξένοι· καὶ τὴν θάλατταν ἐκ Διονυσίων πλώμεν
 εἶναι· καὶ εἰ ποιοῖσιν ὁ Ζεὺς ἡ ὕδωρ πλείον, τὰ ἐν τῇ
 γῇ βελτίω ἔσονται. ⁵ Καί, ὅτι ἀγρὸν εἰς νέωτα γεωργή-
 σει· καὶ ὡς χαλεπὸν ὅτι τὸ ζῆν· καὶ ὡς δάμπτει
 μυθήσις μεγάλῳ δαδᾷ ἔστησε. Καί, Πόσοι εἰσὶ κλέους
 ἡ ὠιδεῖς; Καί, Χθές ἡμεῖς. Καί, Τίς ἐστιν ἡμεῖς
 σήμερον; Καί, ὅτις αὐτὸν, μὴ ἀφίστασθαι.
 Καί, ὡς Βοηδρομιῶν μὲν ὅτι τὰ Μυθήσια, Πυρ-
 ραῖ δὲ Ἀπατῆσια, Ὁ Ποσειδῶν δὲ τὰ κατ' ἀ-
 γρὸς Διονύσια. ⁷ Παρασείσαντα δὲ δεῖ τὸς τοῖς τὸς

¹ Ἀδολέσχης] In MS. Trin. ἀδολέχος, ut Aristoteles *Ethic. Nicomach.* lib. 3. cap. 10.

² Τῆς αὐτῆς γυναικὸς] MSS. A. B. & Barocc. τῷ αὐτοῦ, male, ut videtur, pro αὐτοῦ.

³ Εἶτα ἡ, περὶ χαρῶν ἡ πρᾶγματ'] Ita exhibit MS. D. succinente Casaubono, ut videre est in versione: prius εἶτα δὲ.

⁴ Ὑδωρ πλείον] Et s. Jupiter PLUS pluviet, &c. Hanc vocem,

quæ pleniorē & elegantiorē sensum facit, debemus optimo Codici A.

⁵ Καί, ὅτι ἀγρὸν εἰς νέωτα γεωργήσεται] Aliter repræsentatur hic locus in MSS. Barocc. & Trin. Stobæo, H. Stephani, Auberii, & Sylburgii Editt. καὶ ὁ ἀγρὸς εἰς νέωτα γεωργήσεται. Γεωργήσεται positum est pro παρὰ τοῦ γεωργηθήσεται, inquit Sylburgius. Auberius duplici modo refingit; jungit cum præcedente sententiā

DE GARRULITATE.

Garrulitas est longorum & inconsideratorum sermonum effusio. Garrulus autem ejusmodi est, qui vel apud ignotum, juxta ei assidens, uxoris suae laudes prædicare instituat: deinde, quod præcedenti nocte somniaverit, id narret: tum quaecunque in cæna sibi fuerint apposita, omnia sigillatim recenseat. Mox vero, ubi incaluerit, homines hujus seculi dicet esse antiquis deteriores: frumenta in foro vili vendisse pretio: peregrinos esse in urbe quamplurimos: mare statim a Dionysiis patere navibus: & si Jupiter pluerit, eorum quæ terra conduntur meliorem fore proventum: seque agrum suum in sequentem annum esse culturum: ait etiam vivendi rationes esse perdifficiles: & quum Mysteria agitantur, Dampipum facem omnium maximam statuisse. Quærit etiam, quot sint Odei columnæ: Et, Heri, ait, vomui. Et, Quotus hic est mensis dies? Quod si quis patientem se præbeat, nunquam ille ab eo discedat. Narrabit Mysteria mense Boëdromione, Apaturia Pyanepsione, Posideone vero quæ ruri agitantur Dionysia, solita celebrari. Id genus homines demissis manibus, gran-

& legit — *ἐπειδὴ, καὶ ἂν ἀγένην εἰς νύκτα γαργήσῃ* vel, cum Casaubono, ut in textu: quæ lectio sanior videtur, & MSS. *Gallicorum* auctoritate nititur.

6 *Προσθεῖναι δὲ τὰ κατ' ἀγρὸς διονύσια*] Casauboni nota ad hunc locum vapulat a Palmerio in *Excercitat.* pag. 617. Cujus verba, quoniam hic apponere non patitur brevioris pagellæ spatium, caput ultimum sequi jussimus.

7 *Παροχθίσαντα δὲ δὴ τὰς τοῦ τας--*] Ita, pro *παροχθίσαντα* ὃ *χρὴ*, restitui ex optimæ fidei MSS. *A.* & *B.* suffragantibus *Barocc.* & *E.* in MS. *C. D.* & *Trin.* transpositis vocalis—*δὴ δὴ*—. Sed in margine MS. *Vulcaniani*, variantis lectionis nomine, ponitur *παροχθίσαντα δὴ* & MS. *Osborn.* pro *παροχθίσαντα* exhibet item *παροχθίσαντα*. In margine autem *ισ. παροχθίσαντα*. Elliptica quidem videtur hæc lo-

B

dique

ἀνθρώπων καὶ ἀγαμέμνον ἀπαλλάττεσθαι, ὅτις ἄπο ὕρε-
τος βέλεται εἶναι. ¹⁰ Ἐργον γὰρ συναρκεῖσθαι τοῖς μήτε
χολίῳ, μήτε σπασίῳ διαγνώσκουσιν.

cutio παρσιόσαντα. τὰς τοιαύτας γὰρ
ἀνθρώπων, secundum receptam sig-
nificationem verborum παρσιόω
καὶ ἀπαλλάττεσθαι, quippe quæ intransi-
tiva semper sint: Casaubonus
substituit ἐδύγη post ἀνθρώπων, ut
in illis Aristotelis, a Duporto ci-
tatis, Οὐδαμῶς τ' ἀν ἀρμόζοι μεγα-
λοψύχῳ ἐδύγειν παρσιόσαντι. Istam
certe vocem, aut similem, sup-
pleri necesse est, ut constet sen-
tentię sensus, & syntaxis; nisi
παρσιόω transitive sumatur pro
ἀποσείω excitio, ut nostrate lingua
dicimus To shake off a man, id

est, molestum aut garrulum excu-
tere ac submovere; vel admitta-
tur παρσιόσαντα, quod MSS. Vulg.
& Osborn. exhibent, quasi παρ-
κινῶντα semoventem; sed nunquam,
quod memini, occurrit παρσιόω
istō in sensu. Liberum cuique sit
judicium.

⁹ Ἀπύρετος] MSS. C. D. E.
Trin. & Editio Camotiana ha-
bent ἀπύρετος sc. a verbo πυρεῖν
(inquit Sylburgius) a quo etiam
ἀπύρεξις. Sed retinui ἀπύρετος, cum
occurrat apud Galenum κατὰ
τόπους.

Δ.

ΠΕΡΙ ΑΓΡΟΙΚΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀγροικία δόξειεν εἶναι ἀμαθία ἀρχήμων. Ὁ
γὰρ ἀγροικός, τοιοῦτός τις, οἷός τις κυκεῶνα πῶν
εἰς ἐκκλησίαν πορεύεσθαι καὶ τὸ μύρον φάσκει εἰδέναι
θύμῳ ἥδιον ὅζειν καὶ μείζω ἢ ποδὸς τὰ ὑποδήματα
φορεῖν καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ λαλεῖν. Καὶ τοῖς μὲν φίλοις
καὶ οἰκείοις ἀπιθεῖν, πρὸς ἃς αὐτῷ οἰκέτας ἀνακοινᾷ
πρὸς τὰς μεγάλων καὶ τοῖς παρ' αὐτῷ ἐργαζομένοις μιᾶς
τοῖς ἐν ἀγρῷ, πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας διηγῆσθαι.
Καὶ ἀναβεβλημένος ἀνω ἢ γέναιος καθίζανειν, ὥστε τὰ γυμ-
νὰ αὐτῷ φαίνεσθαι. Καὶ ² ἐπ' ἄλλῳ μὲν μηδενὶ θαυ-
μάζειν, μήτε ἐκπλήττεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς ὅτι ἐν τῇ ἰδίᾳ

¹ Φαίνεσθαι] Quædam exemplaria
habent ὑποφαίνεσθαι, quod e-
legantius forsan, cum de partibus
corporis minus honestis loquatur.

² Ἐπ' ἄλλῳ μὲν μηδενὶ θαυμάζειν
μήτε ἐκπλήττεσθαι] Vocem μηδενὶ, quæ
in prior. Edit. desideratur, resti-
tui loco ἢ μήτε, auctoritate om-
βουῖ,

dique gradu, fugiat oportet, quisquis febre carere volet. Difficile enim est cum iis durare, qui neque otii negotii tempora distinguere norunt.

10 Ἐργον γὰρ συναρκείας τοῖς μὴ-
 τε χολῶ μὴτε ἀνδρῶν διαγινώσκουσιν]
 Cum hoc verbum συναρκέομαι sit
 ἀπαξ λεγόμενον, nec alibi, quod sci-
 am, reperiatur; aliquando puta-
 vi, pro συναρκείας, posse reponi
 συναρτέας vel συναρτέας colligari, ut
 hic sit sensus—*Molestum enim
 est iis colligari, &c.* Duportus con-
 jicit—συναίρεας vel συναρίσκειας,
 sed nihil mutandum censet: cum
 enim simplex ἀρκεῖας frequens sit
 & usitatum, facile fuit Veteribus
 præpositione præfixa facere com-
 positum. MSS. consentiunt in
 συναρκείας, sed MS. T. & divi-
 sim συν ἀρκεῖας τοῖς, quasi trans-
 posita essent verba, pro ἀρκεῖας
 συν τοῖς---. Saltem, si συναρκείας
 retineatur, vertendum videtur,
 non cum iis durare, ut Casaubonus,
 sed iis acquiescere vel eos patien-
 ter ferre aut eorum societatem to-
 lerare, ut Auberius & Duportus;
 ἀρκεῖσθαι enim est ἀναπαύειν, εἴρειν,
 contentum esse, acquiescere. Deni-
 que vetustissimus codex A. mu-
 tato verborum ordine—
 μὴτε ἀνδρῶν μὴτε χολῶ—, sed hoc
 parvi refert.

IV.

DE RUSTICITATE.

Rusticitas vero honestatis & decori ignoratio videri
 queat. At rusticus est, qui hausto pharmaco in
 concionem nihilominus prodeat: quique unguentum non
 suavius fragrare thymo dicat: calceos gestat pede gran-
 diores: voce etiam alta loqui suevit. Amicis necessari-
 isque suis parum fidens, de rebus maximis ad famulos
 refert: quæcunque in concione audivit, omnia mercena-
 riis suis, qui ruri apud ipsum opus faciunt, enuntiat.
 Sæpe etiam veste ita supra genu subducta sedet, ut denu-
 datæ corporis partes conspici queant. In via aliorum qui-
 dem nihil admiratur, neque ulla re percellitur: sed si

nium MSS. Sed Codd. *Vulc.* &
Osborn. habent ἀλλων μὲν μὲν, in MS. A. & Editione Camotia-
 na. Disjunctim autem ὅτ' αὖν,
 modo antiquo, semper scribere
 jusserunt MSS. A. & B.

3 Ἐν τοῖς ὁδοῖς ὅτ' αὖν ὅ ἰδῃ—]

βουῷ, ἢ ὄνον, ἢ πρᾶγον, ἐσθικῶς θεωρεῖν. Καὶ θεωρῶν
 δὲ πῦρ τῷ ταμείῳ, ⁴ δεινὸς φαγεῖν· καὶ ζωρότερον πιεῖν
 καὶ ⁵ σιτοποιὸν ⁶ πειρᾶν λαθεῖν· καὶ τ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς
 τοῖς ἔνδον πᾶσι καὶ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ ἀειτῶν ἡ ἅμα
 τοῖς ὑποζυγίοις ⁷ ἐμβαλεῖν τὸ χόρτον· καὶ κόφαντος ⁸ τὸ δούρειον
⁹ ὑπακῶσαι αὐτός. Καὶ τὸ κυῖα θεωραλέσας μὲν, καὶ
 ὀπιλαδόμηνος ¹⁰ ῥύγχους, εἰπεῖν, ¹¹ οὗτος φυλάττει τὸ
 χωρίον, καὶ ¹² τὴν οἰκίαν. Καὶ τὸ ἀργύριον ἡ ¹³ πα-
 ρὰ τῶν λαβῶν ἀποδοκιμάζειν, ¹⁴ λίαν μὲν λυπρὸν εἶναι,

4 Δεινός] Ita reposui ex opti-
 mis MSS. modo memoratis, ad
 votum Casauboni, qui conjecit
 substitui debere pro δεινός.

5 Πειρᾶν λαθεῖν] MS. Gallici
 Vulc. & Osborn. habent πειρῶν,
 suffragantibus Stobæo & Edit. Ca-
 motii; sed nihil mutatione opus
 est.

6 Κατ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς ἔν-
 δον πᾶσι καὶ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια.] In
 prior. Edit. καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιτήδεια,
 nullo aut frigido admodum sen-
 su; in MS. Barocc. αὐτῶ, male
 ut videtur pro αὐτῷ, spiritu aspi-
 rato. Sed nec ita sanus & inte-
 ger est locus; quare, aut legen-
 dum, cum Casaubono, ἀλέσαι pro
 ἀλέσας· aut inferenda est vox με-
 τρεῖν post αὐτῆς, & sic vertenda
 sententia——⁷ Et postquam cum
 ancilla sua moluit, tum aliis om-
 nibus domesticis, tum sibi etiam ipsi
 victum metitur; quod maximum
 est rusticitatis indicium.

7 Ἐμβαλεῖν τὸ χόρτον· καὶ κόφαντος
 τὸ δούρειον] Quædam exemplaria
 habent ἐμβαλεῖν τὸν δούρειον &
 MSS. C. D. E. Trin. Vulc. & Of-
 born. pro τὸ χόρτον legunt τὸν δούρειον.
 Forte olim τὸ πύρρον, (inquit Gale-

us) ejus glossa in margine erat
 χόρτον. Vide Hesychium v. πύρ-
 ρον. Sed in MSS. A. B. & Barocc.
 defunt τὸ χόρτον καὶ κόφαντος, male,
 ut videtur.

8 Ὑπακῶσαι] Ita sine dubio
 legendum, cum Casaubono, qui
 vertit — ipse auscultat; forte
 melius — ipse responsum dat: nam
 ὑπακῶσαι non est tantum simpli-
 citer ausculto, sed quicunque ad
 fores accedit daturus illi qui eas
 pulsavit responsum, ὑπακῶσαι di-
 citur; ut apud Plutarchum in
 Symposio, Φίλιππος δ' ὁ γλαυκῶπις
 κρέσας τὴν δούρειον, εἶπε τῷ ὑπακῶ-
 σαντι εἰσαγγεῖλαι, ὅστις τὸ εἶναι, καὶ δι-
 τι κατὰ γὰρ βέλοιο. Vide etiam
 Actorum Cap. 12. Vers. 13. In
 priori Editione ὑπακῶσαι, quod
 huic loco nequaquam quadrat.

9 Οὗτος φυλάττει τὸ χωρίον] Pro
 φυλάττει ita exhibent MSS. Gall.
 Barocc. & Trin. magis Attice, suf-
 fragante Sylburgio. Sed mihi ele-
 gantior videretur orationis stru-
 ctura & sententia, si hoc modo
 locum distinguere & legere lice-
 ret, Οὗτος, φυλάττει τὸ χωρίον, Hen-
 tu! custodi agrum, &c. ita ut
 Rusticus canem suum alloquatur

bovem, asinum, aut hircum viderit, ibi homo gradum sistere, & contemplari. Quumque aliquid e promptuaria cella depromit, decerptum inde frustum vorat: & vinum meracius potat: diligenter interim, ne hoc ancilla panifica resciscat, cavens: deinde, vero cum illa molere, & quæ sunt ad victum necessaria, tum sibi, tum universæ familiæ parare solet. Inter prandendum jumentis pabulum objicit: & si quis fores pulset, ipse auscultat. Vocato etiam cane, & ejus rostro manu prehenso, Hic, inquit, & agrum, & domum, [quique in ea sunt omnes] custodit. Argentum quod ab aliquo acceperit, quasi tenue, aut nimis asperum, solet rejicere, & ut alio id

quasi mandata intelligat; quod summæ rusticitatis & maximi stuporis indicium. Sed hoc agricolis familiare est; & verba, ut dixi, restituta optime congruunt cum præcedentibus, ἡ κὺνα περισκαλεσάμεν ὅς ἐστι. Vocis ἔσθ' ad secundam personam relata plurima in scriptoribus Atticis exempla; ut Aristophanes, ἴδ' ἔσθ' ἀναβόησον αὐτόν μοι μέγα, Age tu! inclama eum mihi magna voce: & Sophocles in *Ajace*, ὁὗτος, σέ φωνά, Heus tu! te appello.

10 τῷ αἰκίαν] In prior. Edit. τῷ αἰκίαν, ἢ τὸς ἑνδόν. Sed posteriorem istam ἀπερχώ delevi, auctoritate MSS. Gallicorum, Barocc. Trin. Vulcanii & Editionis Camotianæ. Et supervacanea quidem esse hæc verba, quis non videt? si enim domus arcte custodiatur, omnino necesse est salvos esse, ab externis injuriis qui intus ἐν in ea sunt. Si quis tamen retinere ea malit, tanquam per ἐπεξήρουν addita, id per me licet.

11 Περὶ τε λαβών] In nonnullis exemplaribus reperitur λαμβάνων, inter accipiendum sc. pecuniam, rusticus quasi vilem sæpius rejici-

cit, quod difficilis & nimia suspitione laborantis est. Sed recepta lectio ferri potest.

12 Λίαν μὲν λυπεῖν ἔη, ἢ ἔπρεον ἄμει ἀλλά πειθεῖ. Arridet Casauboni & Duporti judicium, qui locum hunc, aut mutilum, aut saltem, more Attico, ellipticum esse censent. Casaubonus legit & supplet ---λέγων λυπεῖν ἔη, ἢ πρὸς ἔπρεον ἄμει ἀλλά πειθεῖ---aut αἰτεῖν ἀλλά πειθεῖ. h. e. ut Duportus totum locum recte vertit, Nummum, quem ab aliquo accepit, rejicere solet, dicens vilem eum esse, & reprobum, postulatque ut alius pro eo sibi detur --- vel --- ut alius pro eo commutetur. Quod si permutatio vocum λίαν μὲν in λέγων durior videatur, videndum an concinnior sit altera emendatio a Casaubono allata, λίαν λέγων λυπεῖν ἔη --- pro λέγων ἔη λίαν λυπεῖν. Denique, si neutra istarum correctionum placeat, dicendum forsitan erit, cum Duporto, non tam longe abhorere a genio styli Theophrastei, nec a concisa illa brevitate Atticæ dialecti, vocem εἰσὶν αὐτὸς λέγων in priori sententiæ membro, & αἰτεῖν αὐτὸς θέλειν in posteriore, per

καὶ ἕτερον ἅμα ἀλλάττειται. ¹³ Καὶ εἰ τῷ ἄροτρον ἐχρήσεν, ἢ κόφινον, ἢ δρέπανον, ἢ θύλακον, ¹⁴ ταῦτα τῷ νυκτός κα-
τὰ ἀγρυπνίαν ἀναμνησκόμενοι. Καὶ ¹⁵ εἰς ἄστυ κα-
ταβάντων, ἐρωτῆσαι τὸν ἀπαντῶντα, Πόσῃ ἦσαν αἱ
διφθέραι καὶ τὸ πείχειν καὶ, Εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν
νεμυνίαν ἄγῃ; Καὶ εἰπεῖν, εὐθὺς ὅτι βέβληται καταβάς
Σπικείρατος. Καὶ ἐν βαλανείῳ δὲ ἄσαι καὶ εἰς τὰ ὑπο-
δήματα δὲ ἡλκὺς ἐγκρῆσαι καὶ τὴν αὐτῆς ὁδοῦ παλαιῶν κο-
μίσασθαι ¹⁶ παρ' Ἀρχίῃ τῆς ταίχης.

ellipsis desiderari; & totum hunc locum ita constituendum esse —
λίαν μὲν λυπεῖν τῇ φάσκων — aut — λέ-
γων, καὶ ἕτερον ἅμα ἀλλάττειν αἰτεῖν
— aut — δέλεον. Quod mihi, fate-
or, non prorsus improbandum
videtur, cum mutationes verbo-
rum a Casaubono factæ sint du-
riusculæ, & universi MSS. recep-
tam præferant lectionem. Vide
Duportum.

¹³ Καὶ εἰ τῷ ἄροτρον ἐχρήσεν] Ita
reposui, ad mentem Casauboni,
ex conjectura & MSS. e quibus
B. & Barocc. καὶ τὸ ἄροτρον ἐχρήσεν,
sine vocula εἰ, quæ, ob similitudinē
literarum cum voce κα, facile po-

tuit excidere; sed MS. A. ple-
nam exhibet sententiam —
καὶ εἰ τὸ ἄροτρον ἐχρήσεν ubi τὸ ma-
le positum pro τῷ videtur, er-
rore librarii, qui aut vocem
ἀναμνησκόμενοι dictantis minus recte
cepit, aut τῷ encliticum prorsus
ignoravit. Emendationi nostræ fa-
vet Stobæus, cujus codices repræ-
sentant εἰ δὲ —.

¹⁴ Ταῦτα τῷ νυκτός] Casaubonus
facile vidit aliquid hic deesse, &
supplevit ἀπαιτεῖν ante ταῦτα sed,
tanti viri pace, malim ἀπαιτεῖν
rejici ad finem περὶ αἰχῆς, post ἀγρυ-
πνίαν ἀναμνησκόμενοι, unde nul-
la prorsus difficultate potuit exci-

E.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΣΚΕΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀρέσκεια, ἐπὶ μὲν, ὡς ὄρω περὶ λαβεῖν, ἐν ἰσχυρί-
σιν ἐπὶ τῷ βελτίστῳ ἡδονῆς ὡδασκευαστική.
Ὁ δὲ ἀρεσκος, ἀμέλει ποιῶν τις, οἷος πύρρῳθεν ὡρο-
αγρὸν βύσας, καὶ ἀνδρα κέρπισον εἰπὼν, καὶ θάυμασας ἱκανῶς

¹ Ὁ ἀμύσσις ἱκανῶς, ἀμφοτέρωσι τοῖς
ἑρσὶ μὴ ἀφίεναι.] In hac le-
ctione, licet subobscura, consen-
tiunt omnes MSS. ideoque re-

ἀμφο-

fibi mutetur postulare. Aratrum si cui forte utendum dederit, aut cophinum, aut falcem, aut saccum, nocte intempesta illa *repetet*, si per insomnium fuerit eorum recordatus. In urbem cum venit, obvium quemque interrogans, Quanti, ait, pelles & fassamenta vānibant? &, Nunquid hodie ludi novam lunam adducunt? Dicit etiam, se, simul ac descenderit, tondere velle. Idem cantare in balneo, & clavis calceos suffigere, &, quia eadem via erat, ab Archia fassamenta accipere, ac portare ipse, moris habet.

dere, cum duæ voces præcedentes eandem initio literam habeant; & hoc modo numerosior auribusque gravior exurget periodus.

15 Eis ἄν κατὰ αἰνῶν] Rectius ἀναλαίαν (inquit Galeus) cum Ἄν sit ἀνρόπολις. Ei opponitur Peireus, unde apud Platonem κατέβη εἰς περὶ αἶα.

16 Παρ' Ἀρχίς τὰς ταίχας] Oporinus pro παρ' Αρχίς in margine ponit ἀπὸ βραχίων quæ scriptura non video quid sibi velit; nisi forte referre voluit ὅτι βραχίων, super brachio. Cujusmodi civilitas infra notatur cap. 22. sed forsitan Αἰχίς nomen est proprium fassamenta-

rii eo tempore celebris. Ibidem nota τὰς ταίχας, quum paulo ante præcesserit τὸ ταίχον si quis τὰ ταίχας malit, non ro- clamabo: quia sic pars seu to- mus significabitur. Pollux tra- dit Atticos neutro genere τὸ ταίχον dicere, Iones autem & Dorienſes ὁ ταίχον. SYLBURGIUS. Eadem plane de voce ταίχον dedit Galeus, sed dissimulato Sylburgii nomine. Stobæus habet utramque lectionem, sed posterior ἀπὸ βραχίων, quā aliqui Codd. præferunt, Auberio placuit, nec prorsus improbatu- Casaubono: alterutra ferri potest.

V.

DE BLANDITIA.

Blanditia, si quis eam definire velit, est congressio pa- rum honestas voluptatis illecebras habens. Blandus vero is est, qui e longinquiore spatio aliquem salutare, & virum appellare præstantissimum, fortunamque ejus admirari soleat, & utraque manuprehendens, non dimit-

tinendam censui. Nec enim suf- fragari queo reponentibus ἀσπα-

σας pro θαυμάσας, cum ἀσπάζο- barbarum sit, nec apud purioris

ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ μὴ ἀφίεναι· καὶ μικρὸν
προπέμψας, καὶ ἐρωτήσας πότε αὐτὸν ὄψεται, ἐπὶ ἐ-
παινῶν ἀπαλλάττεσθαι. Καὶ ὁ βρακλυθεὶς δὲ πρὸς δι-
αίψαν, μὴ μόνον ὃ πάρεστι βύλασθαι ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ
τῷ ἀντιδίκῳ, ὅτι κοινὸς εἶναι δοκῇ. ⁴ Καὶ τὰς ξένας
δὲ εἰπεῖν, ὡς δικαιοτέρα λέγῃσι τῷ πολιτῶν. Καὶ κε-
κλημένῳ δὲ ἐπὶ δεῖπνον, ὁ κελεύσας καλέσασθαι παι-
δίᾳ τῷ ἐπιόντι· ὁ καὶ εἰσὶόντα, Φῆσαι σύμβολοι ὁμοιότερα
εἶναι τῷ πατρί· καὶ ὁ παροργισμένος Φιλῆσαι, καὶ ὁ πα-
αὐτὸν κατὰ τὴν αἰσῶν καὶ τοῖς μὴ συμπαίξῃν αὐτὸς, λέγων,
Ἄσκος, Πέλειος· τὰ δὲ ἐπὶ τῷ γαστρὸς ἔαν καθύδην,
ἅμα θλιβόμενος. — ⁹ Καὶ πλειστάκις δὲ ἀποκείρασθαι,
καὶ τὰς ὀδόντας λευκοὺς ἔχειν, καὶ τὰ ἱμάτια δὲ χρυσῷ με-
ταβάλλεσθαι, καὶ ¹⁰ χρύσματι ἀλείφεσθαι. Καὶ τὸ μὴ
ἀγρῆς πρὸς τοὺς τραπέζας παροφθαλμίζεσθαι. τῷ δὲ γυμ-
νασίῳ ἐν τῷ τοῖς ἀγρίῳ, ὃ ἂν ἐφηβοὶ γυμνάζωνται.

avi scriptores (si modo ullibi)
reperitur. Quod si aliquid mu-
tari necesse videatur, ad meliorem
sensum procudendum, aliquando
putavi *ἐπιπύσαι* a *ἐπιπύω* adulor,
substitui posse. Sed nihil muto
aut pronuncio.

² Ὁ ψατῆς, ἐπὶ ἐπαινῶν ἀπαλλάττεσθαι]
Ferri quidem potest hæc lectio,
sed multo concinnior est quam
præferunt MSS. A. B. & Barocc.
ἐπὶ αἰνῶν, forte pro ὁ ψατῆς ἐπαινῶν.
Facilis enim in scribendo erat
transitus ab ΕΠαινῶν ad ΕΤΙαινῶν.

³ Ἰνα κοινὸς εἴη δοκῇ.] Sana est
hæc sententia, & sensum habet
non incommodum; ideo nihil
immutandum existimo. Vetus-
tissimi autem codices A. & B. legunt
Ἰνα κοινὸς εἴη δοκῇ. quæ lectio si
admittatur, vel εἴς pro τῷ sumen-
dum, subintell. φησὶ, ut in N. F.
συνὴ μίαν pro συνὴ πινά vel παρ-

έλκειν arbitrandum. Sed, ni plu-
rimum fallor, sub hac MSS. le-
ctione optima hujus loci latet
emendatio; nam pro ΕΙΣΕΙΝΑΙ
—lego— ΕΙΣΙΕΝΑΙ. Sic voces
conjungendo, & unius literulæ
ordine mutato, pulcherrimus da-
tur sensus—*ut communis utriusque
amicus causam disceptare videatur.*
Εἰπέναι verbum forense notissi-
mum, ut εἰπέναι τὸ ἀγῶνα—τὴν γὰρ
ἐλῶ, & Nostro usitatum Cap. 14.
δίκην φέρον, καὶ ταύτῃ εἰπέναι μί-
λων. Nec difficile fuit Librariis ex
ΕΙΣΙΕΝΑΙ facere disjunctim ΕΙΣ-
ΙΕΝΑΙ, & cum ΙΕΝΑΙ nullum
hoc loco ferret sensum, in ΕΙΝΑΙ
permutare. Plurima istiusmodi
menda, vel ex incuria, vel auda-
cia Librarium profecta, in MSS.
occurrunt.

⁴ Καὶ τὰς ξένας ὃ εἰπεῖν] Casaubonus corrigit, καὶ πρὸς τὰς ξένας.

tat: sed aliquantisper comitatus, quærens quando sit illunt visurus, vix tandem domum revertatur, ejus interim laudes prædicans. Idem captus arbiter, non ei tantum cui adest, sed adversæ etiam parti, ut communis utriusque amicus habeatur, gratificari studebit. Peregrinos justiora quam civeis loqui dicet. Ad cœnam invitatus, convivii dominum, ut liberos suos vocet, rogabit: atque illis ingredientibus, negabit ficum ficui tam esse similem, quam illi sint patri: deinde eos ad se vocabit: osculatusque, sibi assidere jubebit: & cum aliis jocans, En utrem, inquiet, En securim: alios in sinum recumbere dormientes, quamvis onere gravetur, sinet.—Comam sæpius solet tondere; dentes nitidos habere; vestes, quæ usui adhuc esse possint, mutare; unguento uti. Ac fori quidem in eam maxime partem ventitat, ubi sunt argentariorum mensæ: gymnasia vero illa frequentat, in quibus se ephebi exercent:

5 Κελεύσαι κελεύσαι τὰ παιδία ἢ ἐπὶ δέπνον] In MS. A. B. & Barocc. sic habetur hic locus ——— κελεύσαι κελεύσαι τὰ παιδία ἢ δὲ ἐπὶ δέπνον ἐπὶ δέπνον. male ut videtur pro ἢ δὲ δέπνον ἐπὶ δέπνον. —vel— κελεύσαι τὰ παιδία πρὸς ἐπὶ δέπνον ἐπὶ δέπνον. —rogabit convivii dominum ut liberos suos ad postcœnium vocet. Sed recepta lectio magis placet, cum ἐπὶ δέπνον in præcedente sententia occurrat, & tam cito repeti elegantix Theophrastæ non bene congruat.

6 Καὶ εἰπὼν, ὅσαι σὺν ὁμοίᾳ πρὸς τὸ πᾶν. Pro ἢ εἰπὼν malim ἢ ΕΙΣΙΟΝΤΩΝ, præcunte Casaubono ——— atque illis ingredientibus. Vel saltem tollenda distinctio inter εἰπὼν & ὅσαι. Galeus pro σὺν ὁμοίᾳ πρὸς τὸ πᾶν legit — ἢ σὺν σὺν ὁμοίᾳ πρὸς τὸ πᾶν. Sed nihil supplendum, judice Casaubono; quæ vide.

7 Καὶ προσερχόμενον φιλοῦσαι] In prior. Editt. ἢ προσερχόμενον, φιλοῦσαι. —, quæ Casaub. vertit — deinde eos ad se vocabit: osculatusque, ———. Sed hoc modo refixi, auctoritate MSS. A. B. Barocc. Trin. & Vulcanii; sensus est ——— deinde eos ad se vocatos osculabitur, sibi que ——— ἢ c.

8 Πρὸ αὐτὸν καθίσαι] MSS. A. B. & Barocc. pro καθίσαι exhibent καθίσαι, ἢ juxta se sistet, sensu satis commodo; sed vulgatum magis placet.

9 Καὶ πλεῖστους—] In clarissimi Casauboni sententiam non possum non descendere, existimantibus hæc, & quæ sequuntur ad finem Capitis, non esse hujus loci, sed partem alius Capitis, cujus initium desideratur, de Ostentatore nimium elegante. Vide Casaubonum,

10 Χρίσμα] In MS Trin. χρίσμα.

ἔδ' ἰσάμεν χαθῆσθαι, "ὅτ' ἂν ἡ θέα, πλησίον ᾗ
 ἔσται. Καὶ "ἀγοράζειν αὐτὰς μὴ μηδέν, ξένοις
 δὲ εἰς Βυζάντιον "ἐπιστάλματα. καὶ Λακωνικάς κυύας,
 εἰς Κύζικον καὶ μέλι Ὑμήτιον, εἰς Ῥόδον καὶ ταῦτα
 ποίων, τοῖς δ' ἐν τῇ πόλει διηγείσθαι. Ἀμέλει δὲ καὶ πί-
 στικον θρέφαι δεινός, καὶ "πίτυρον κλίσσασθαι, καὶ Σικελι-
 κάς ψευπεράς, καὶ δοξαδείας ἀτραγάλας, καὶ "Θερα-
 καίς τ' ἐρογύλων ληκύθας, καὶ βακτηρίας τ' σκολιῶν
 ἐκ Λακεδαιμόνος, καὶ αὐλαίαν ἔχουσαν Πέρσας ἐνυφασ-
 μένους καὶ αὐλίδιον παλαιεῖκον κόριν ἔχον, καὶ "σφαι-
 ρήθειον καὶ τὸ πρὸς τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς
 σοφισταῖς, τοῖς ὀπλομάχοις, τοῖς ἀρμονικοῖς, ἐπιδείκνυσθαι.
 "καὶ αὐτὸς ταῖς ἐπιδείξεσιν ὑπερονέψιν, ἐπὶ τῷ εἰπεῖν

11 "ὅτ' ἂν] Ita MSS. Gall. dif-
 junctim, more antiquo.

12 Ἀγοράζειν αὐτὰς] Omnes MSS.
 & Stobaeus habent αὐτὸν, sed re-
 cepta lectio magis placet Hen.
 Stephano.

13 Ἐπιστάλματα] Casaubonus ma-
 lit ἀποστάλματα, & rectius, opinor,
 licet Codd. universi reclament;
 nam ἐπιστάλματα, quantum adhuc
 scio, nihil aliud est quam manda-
 tum per epistolam, non munus mit-
 tendum.

14 Πίτυρον] Hanc vocem ex-
 plicat scholion istud —
 πίνικος μικρὸν ἔχον ἕρην, in mar-
 gine MSS. C. & Trin. desumptum
 ex Theocriti Scholiaste ad Idyll. 3.
 vers. 2. In Cod. D. initium so-
 lum alterius scholii potest legi—
 Δωρεῖς τ' αὐτῶν, ad Casauboni
 versionem; cætera deleta sunt.

15 Θερακαίς τ' ἐρογύλων ληκύθας]
 Pro Θερακαίς, quod in Oporini
 & Stephani Edditis legitur, Ca-
 motiana habet Θερακαίς suspi-

cari aliquis possit, veram scri-
 pturam esse Θερακαίς ut quem-
 admodum hic celebrantur co-
 lumbæ Siculae & scipiones Laco-
 nici, ita commendantur etiam
 lecythi Thuriacæ. Apud Ste-
 phanum fane Byzantinum, a
 Θερακῶν est possessivum Θερακαίς
 SYLBURGIUS. MSS. D. Trin.
 & Osborn. habent Θερακαίς, sed
 reposui Θερακαίς, ad mentem Syl-
 burgii & Casauboni, ex optimis
 MSS. Barocciano & A. B. In quo-
 rum postremis, pro solito abbre-

viandi more, scribitur Θερακαίς
 nam τὸ εἰς literis superscriptum
 semper est pro diphthongo εἰ in
 Codd. MSS. quod fallere eos po-
 tuit qui legerunt Θερακαίς. In
 marg. Cod. C. isti voci affigitur
 hoc Scholion -- ἀπὸ τῶν ἐν ᾧ λη-
 κύθας διαφέρουσι ἢ ἄλλαν κλίνοντι
 & similis notulae vestigia super-
 sunt in marg. Cod. B. Hinc au-
 tem facile patet, quam nullo ti-

in theatro autem & spectaculis juxta ipsos prætores sedet. Idem in foro sibi quidem nihil, sed amicis, qui Byzantii sunt, mittenda munera emittat; necnon Læconicas canes, quas Cyzicum; & mel Hymettium, quod Rhodum mittat; atque hæc se facere suis civibus narrat. Præterea solet idem simiam domi alere, satyrum emere, & columbas Siculas, necnon dorcadios talos, & Thyriacas ampullas ex illis quæ forma sunt rotunda, item baculos sive scipiones ex obliquis Lacedæmone advectos, necnon aulæum cui sint Persæ intexti: habet etiam idem parvulum atrium pulvere palæstrico respersum, & sphæristerium: atque has ædium suarum partes solet ille obvio cuique, vel e philosophorum grege, vel sophistarum, vel eorum qui se armis, aut musico cantu exercent, commodare, ut ibi artis suæ periculum faciant: quod quidem dum illi faciunt,

bicine nitatur Galei conjectura, qui legit *Τυριακὰς* Tyrias, & lectorem amandat ad Stephanum Byzantinum, *V. Τύρος*. his etiam additis: 'Sidon vitri artifex, inquit Plinius; non procul inde Tyrus. Confirmat hanc lectionem margo & interpret Stobæi; de forma *ἡ δὲ ληκύδιον* vide Fulvium Ursinum in Appendice ad Giacconium, & notas Woweri in Petronium.

16 *Σταγειρήειον καὶ τὸ αὐτὸ αὐτῶν χρᾶν αἰ τοῖς φιλοσόφοις*] Oporini & Camotii Editt. post *αὐτῶν* addunt *χρᾶν* quod verbum si admittamus, locum habere non poterit sequens *ὀπιδείκνυναι*. Hæc Sylburgius, non æque feliciter ac alia quamplurima: in MSS. quidem *E. & Trin.* deest vocula *χρᾶν*, & interpolatur in *MS. D.* sed *C.* agnoscit, & vetustissimi *A. B. & Barocc.* pro *χρᾶν αἰ τοῖς φιλοσόφοις* exhibent *χρᾶν καὶ αἰ τοῖς φιλοσόφοις*, forsan, pro *χρᾶννύναι* a *χρᾶννυ-*

μι, vel *καχεῖναι* commodare, a *καχεῖν*. Vide quæ nos infra *Cap. x.* ad hæc verba -- *οὐτε ἄλλας χρᾶννύειν*. Denique Salmasius *De modo usurarum* pag. 306. hunc locum ita distinguit & legit ex vetustissimo codice -- *ὡς σταγειρήειον, ὡς αὐτὸ αὐτῶν χρᾶννύειν αἰ τοῖς φιλοσόφοις* ---

--- *ἐν illud commodare philosophis, sophistis, ἐν hoplomachis* ---. Recte quidem; sed recepta lectio *χρᾶν* stare potest, nam *καχεῖν* in isto sensu apud Plutarchum, Appianum, & alios occurrit; ac sæpius quidem, quam *χρᾶννύειν*.

17 *Καὶ αὐτὸς ταῖς ὀπιδείξεσιν ὕστερον ἐπειτῶν, ὅτι τοῖς εἰπεῖν πρὶν αὐτῶν πρὸς τὸ ἕτερον* ---] In prioribus Editt. nullo plane cum sensu, *Καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ὀπιδείξεσιν ὕστερον εἰπεῖν, ὅτι τὸ διαμένειν πρὸς ἕτερον* ---

Sed ita representavi, partim ex MSS. & Stobæo, partim ex conjectura & Auberio: Præpositionem *ἐν* deleui, auctoritate Stobæi, qui etiam addit *εἰπεῖν* post ipse

πινα $\tau\eta\varsigma$ θεωμένων πρὸς τὸν ἕτερον, ὅτι ¹⁸ τέττε ἐστὶν
ἡ παλαίτρα.

θεωμένων & pro εἰπεῖν reponere
ἔπεισιν jubeant MSS. A. B. &
Barocc. quibus item debemus τ
ante ἕτερον pro ὅτι $\tau\eta\varsigma$ Casaubon.
legit ὅτι τῶ $\tau\eta\varsigma$ ---, sed Auberius
ἔτι πιν $\tau\eta\varsigma$. Ex his omnibus
veram, ni fallor, excudi lectio-
nem. Plana enim & aperta jam
sunt omnia, & Ostentatoris no-

stri elegantis characteri apprime
congruentia; ————— quod qui-
dem dum illi faciunt, ipse postea
supervenit, (ad gloriolam sc. &
laudem captandam) aliquo e specta-
toribus alii dicente, Ecce tibi,
cujus est haec palastra.

18 Τέττε] Per τέττε seipsum in-
nuit, δεικτικῶς, inquit Galeus; &

5.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀπόνοια, ἐστὶν ¹ ὑπομονὴ αἰχρῶν ² ἔργων καὶ
λόγων. Ὁ δὲ ἀπονεινόμενος, τοιγυτὸς τις, οἷος ὁμόσαι
ταχὺ, κακῶς ἀκῆσαι, ³ καὶ λοιδορηθῆναι διυάμην Θ . Τῷ
ἡθεὶ ⁴ ἀγροαῖός τις, καὶ ἀνασευρμένος, καὶ παντοποιός. Ἀμέ-
λῃ θυματός καὶ ὀρχεῖσθαι νήφων τὸ κόρδακα, καὶ ὁ παρθε-
ωπεῖον ὁδε ἔχων ἐν κωμικῷ χρῶτι καὶ ⁵ ἐν θαύμασι δὲ

1 ὑπομονὴ] Vir doctus (inquit
Duportus) suspicatur pro
ὑπομονὴ legendum ὑπεροχῇ, quia
ἀπόνοια est excessus quidam ma-
litiæ & turpitudinis: sed recte ju-
dicat receptam lectionem non esse
solicitantandam.

2 ἔργων καὶ λόγων.] Sana satis vi-
detur hæc lectio, sed universi
MSS. habent ἔργων διχαμολόγων.
Forte pro ἔργων τὸ καὶ λόγων, inquit
Galeus; vel potius, pro ἔργων ΔΗ ἐ
λόγων.

3 καὶ λοιδορηθῆναι] MSS. Gall.
Barocc. & Trin. non agnoscunt
voculam καί & Auberius testa-

tur se in quibusdam Codd. repe-
risse λοιδορῆσαι.

4 Ἀγροαῖός τις] Ita omnes
MSS. contra Casauboni mentem,
qui malit ἀγροαῖός τις. De hac
differentia vide Duportum.

5 Ὀρχεῖσθαι νήφων τὸ κόρδακα] Voc
κόρδακα in margine Codicis B.
allinitur breviusculum istud Schol.
Εἶδ' Θ αἰχρῶς καὶ ἀπρεπῆς ὀρχεῖσθαι,
ex Ulpiano ad Demosthenis Olyn-
thiacam 2. Vide Meurfii Orches-
tram v. κόρδακ. Doctissimus Ca-
saubonus ad hunc locum ait, se
putare, ad restim cordaca sal-
tari, eo quod dicitur ἔλκεν &

τέττε

ipse de aliquo e spectatoribus alii dicit, Eccum tibi, cujus est hæc palæstra.

ad corruptum hunc locum quodammodo explicandum hæc attulit Oxoniensis editor, post Casauboni sententiam recitatam; Videntur tamen verba alterum sensum commodiorem admittere, & εἶπεν ὅτι τὸ θεαμένων πρὸς ἑπερον reddi posse coram spectatōribus ad aliquem dicere, ὅτι

τὴν ὅτι ἡ παλαίστρα ἰ. e. ipsius recitantis, quem adeo demerere studet, ut eum non ædes tuo accepisse, sed & ipsarum dominum esse affirmet. Istiusmodi autem commentariis nihil nunc opus, si emendatio nostra firmo nitatur talo.

VI.

DE VÆCORDIA,
sive PERDITA AUDACIA.

VÆcordia est, per quam aliquis & facere quidvis & loqui contra honestatem sustinet. Homo autem is est, qui iurandum facile suscipiat: qui male audire, ac convitiis proscindi, susque deque habeat. Moribus est veteratoris callidi improbique, & hominis spurci, ac quidvis audentis. Atque adeo non pudebit eum saltare cordacem etiam sobrium, & in comico choro personatum: &

ἐλκεῖν κόρδακα. Ego vero, si a tanto viro dissentire liceret, putarem ἔλκεν dici de eo saltationis modo, non ob funem quendam tractum, sed quia erat fracta quædam & clumbis saltatio, in qua videbantur saltatores magis ἔλκεν τὸ σῶμα quam ἀλλεῖν. Id Petronius dixit—*exossam explicare saltationem*. PALMERIUS.

6 Προσωπεῖν ἐκ ἔχον] Ita legendum esse, solito suo acumine vidit Casaubonus; & conjecturæ rationes certissimas reddit. Vacula ἔκ, festinante Librarii calamo, facile potuit excidere, prop-

ter similitudinem cum postrema syllaba præcedentis vocis & initia sequentis; vel ob confusionem vocum ἔκ & ἔχον a dictante.

7 Ἐν δαύματι ἢ τὸς χαλκὸς ἐκλήθη, καὶ ἔκαστον περιών] Θωμάσι positum pro δαύματι dubium ab Auctore, an a librariis: & χαλκὸς habent Editiones omnes, cum singularis nominativus sit non χαλκός, sed χαλκός, nominus æreis. SYLBURGIUS. Aliquando putabam, pro καὶ ἔκαστον περιών, commodius legi posse καὶ ἔκαστον περὶών—singularim ad spectantes circumiens, sed tacentibus MSS. nihil muto.

quum

τὸς χαλκῆς ἐκλέγειν, καθ' ἑκατονταετών⁸ καὶ μάχε-
 δαι τοῖς τὸ σύμβολον φέρουσιν, καὶ περὶ ταῦτα θεωρεῖν ἀξι-
 ῶσι. Δεινὸς δὲ καὶ πανδοχεῦσαι, καὶ πορνοδοσκῆσαι, καὶ
 τελωνῆσαι καὶ μηδεμίαν ἀίχρην ἐργασίαν σποδοιμά-
 σαι, ἀλλὰ κηρύττειν, μαγειρῶν, κιβώτων, τῶν μη-
 τέρα μὴ τρέφειν, ἀπάγεσθαι κλοπῆς, τὸ δεσποτικῶς
 πλείω χρόνον οἰκεῖν ἢ τῶν αὐτῶν οἰκίαν. ⁹ Καὶ τῷτο
 δ' ἂν εἶναι δόξειε τῷ ¹⁰ περὶ ταῦτων τὸς ὄχλους, ¹¹ καὶ
 θεωρεῖσθαι μεγάλην τῇ Φωνῇ καὶ παρεργαίαν, καὶ
 λοιδορημάτων, καὶ ἀφαιρουμένων περὶ αὐτοὺς καὶ μετὰ τοὺς
 οἱ μὲν προσίασιν, οἱ δὲ ἀπίασι, πρὶν ἀκῶσαι αὐτοὺς.
 ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀρχαῖς, τοῖς δὲ συλλαβῶν, τοῖς δὲ
 μέτρῳ ὅτι περὶ γαματῶν λέγει. ὅτι ἄλλως θεωρεῖσθαι
 ἀξίων τῶν σπένοντων αὐτοὺς, ἢ ὅτι ἂν ἡ πανήγυρις. Ἰκα-
 νὸς δὲ καὶ δίκας ταῖς μὲν φύσιν, ταῖς δὲ δίκαις. ¹² ταῖς
 ἡ ἐξόμνησιν, ταῖς δὲ παρῆναι ἔχον ¹³ ἐχίνων ἐν ταῖς προ-
 κολπίω, καὶ ὁρμαδὸς γραμματικῶν ἐν ταῖς χερσίν.
¹⁴ Οὐκ ἀποδοιμάζων δὲ εἶδ' ἅμα πολλῶν ἀγοραίων

⁸ Μάχεδαι τοῖς--ἀξίῳ] MSS. A. B. & Barocc. inter μάχεδαι & τοῖς inferunt τέτοις & ἀξίῳ, quod quibusdam optimæ notæ exemplaribus deesse asserit Casaubonus, desideratur etiam in codice MS. Episcopi Mettensis & Editione Stephani. Vide quæ Casaubonus ad locum.

⁹ Καὶ τῷτο δ' ἂν εἶδ' ὁ δόξῃ] Si hæc lectio καὶ τῷτο δ' ἂν retineatur, videndum est an non verti debeat hæc περὶ ταῦτων - Maxime vero iste ex iis est qui turbam circa se sistunt, cum καὶ τῷτο (phrasis huic affinis) a Græcæ Linguæ peritis exponatur Præsertim, maxime. In margine Stobæi, pro τῷτο, scribitur τῷτο.

male, judice Galeo; sed Casaubono placet. Auberius legit καὶ τοῖς αὐτοῖς. Denique MSS. Gallici veram, ni fallor, indicant lectionem, exhibendo ΤΟΥΤΑΝ, male, opinor, pro ΤΟΥΤΩΝ, unius literæ mutatione, vel ΤΟΥΤΩΝ ΑΝ, quod in ΤΟΥΤΑΝ migravit, ex scripturæ compendio a Librariis non animadverso, aut non intellecto: τῶτων τῷ - phrasis notissima, subaudito εἶς, ex iis esse.

¹⁰ Περί ταῦτων τὸς ὄχλους] Dupertus malit περιεσπέντων sed mutatione non est opus, cum περιεσπένται active significet; ut apud Appianum Bell. Civil. 3. ἐδωκεν ὁρμαδὸς περιεσπένται περὶ τὸ σῶμα.

quum præstigiæ spectantur, ad quemq; spectantium adire, & stipem aream exigere: ac si quis tesseram afferens, gratis spectare postulet, cum eo rixabitur. Cauponiam quoq; exercere, leno, ac portitor coactorque esse solet: ac qui a nullo turpiartificio se absteineat; præco erit; coquus erit; aleator erit; matri suæ alimenta denegabit; furti etiam convictus obtorto collo rapietur, atque in carcere diutius quam in suis ædibus habitabit. Est etiam iste ex iis qui turbam circa se sistunt, & obvios ad se vocant, quibuscum voce magna & præfracta loquuntur, iisque maledicta ingerunt: atque illi interea partim accedunt, partim discedunt, priusquam quid sibi ille velit audierint; dum ille aliis principium, aliis vix syllabam, aliis partem aliquam de re tota refert, non aliter quam in celebri hominum conventu profligatum ac perditum ingenium suum spectari postulans. Litibus etiam, partim quæ ipsi intenduntur, partim quas ipse aliis intendit, solet esse implicitus: atque in aliis absentiam suam iurejurando interposito excusare, ad alias iudicio se sistere; in sinu quidem scrinium, præ manibus vero forensium libellorum fasciculum habens. Quin etiam, quæ ejus est insignita

ei permisit sibi custodes apponere, & corpori circumdare.

11 Καὶ προσκαλόντων μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ παρερρώγεια, καὶ λοιδορούμενων, καὶ διαλεγόμενων πρὸς αὐτούς.] In prior. Edit. καὶ προσκαλόντων, μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ παρερρώγεια, διαλεγόμενων πρὸς αὐτούς καὶ λοιδορούμενων. Sed ita supplevi & distinxī, mutato verborum ordine, auctoritate MSS. A. B. C. D. Barocc. Trin. (ex quo revocavi καὶ ante λοιδορ.) & Stobæi. Totus autem locus sic vertatur — *Et qui voce magna & præfracta homines ad se vocant, iisque maledicta ingerunt, & cum eis disceptant.*

12 Τὰς δὲ ἑξομνύδας] Casaubonus

legit καὶ τὰς ἑξομνύδας. ad conservandam antithesin inter τὰς μὲν & ταῖς δὲ, ut supra: rectius forsan, sed universis Codd. reclamantibus, nihil immutare ausus sum.

13 Ἐχίνον] In MSS. B. C. E. & Trin. glossa ad hanc vocem est, Σκεῦος ὃν χαλκὸν τὸ δικαστικὸς τεταπέζης, ἐν ᾧ τὰ γράμματα (MS. B. τὰ γράμματα εἶναι ἐν τὰς ψήφους) ἀπετίθενται.

14 Οὐκ ἀποδοκιμάζων -- πρέπειαι] Totum hunc locum sic interpretatur clarissimus Salmasius, De usuris pag. 580. 'Non erubescit, & simul multis cocionibus ducatum præbere, ac pecuniam illis mox fœnore dare, drachmaque impu-

τρατηγεῖν· καὶ διδύς τέτοις δανείζειν, καὶ τὸ δραχμῆς
τόκον τρία ἡμιστόλια· τὴν ἡμέραν περὶ τρεῖς· καὶ ἐφο-
δύειν τὰ μαγνῆα, τὰ ἰχθυοπαλῆα, τὰ παειχρ-
πώλῆα· καὶ ¹⁵ τὰς τόκους ἀπὸ τῆς ἐμπολήματ^{ος} εἰς τὸ
γνάθον ¹⁶ ἐκλέγειν. ¹⁸ Εργώδεις δὲ εἰσιν οἱ τὸ τόμα εὖ-
λυτον ἔχοντες πρὸς λοιδορεῖν, καὶ Φτεγδόμηροι μεγάλη
τῇ φωνῇ, ὡς σκυληγεῖν αὐτοῖς τιμὴ ἀγορᾶν καὶ τὰ ¹⁷ ἐρ-
ρατήρια.

* *usuram diatim obolum cum di-*

* *midio stipulari.* Nummos, quos

* *e tali captura conficiebant, h. e.*

* *minutos obolos, in buccam so-*

* *lebant condere, &c. Vide Eun-*

dem De modo usurarum pag. 71.

¹⁵ Τὰς τόκους—*&c.* Casau-

bomus contendit legendum ὁδεύς;

vel χαλκός, sed frustra, ut pluri-

bus ostendit Duportus; qui me-

dullam eorum, quæ ad hunc lo-

cum congestit, ex Salmasio hau-

sit, libello *De usuris* pag. 580.

¹⁶ Ἐκλέγειν] Hemsterhusius

in Notis ad Pollucem *Lib. ix.*

Segm. 63. monet legendum ἐπι-

λέγειν. *Ἐκ enim & ἐπὶ* (inquit)

scrissime confusa sunt in Polluce.

Z.

ΠΕΡΙ ΛΑΛΙΑΣ.

Η δὲ λαλία, εἴ τις αὐτὴν οὐκ ἐξοιδεῖν βέλοιο, εἶ-
ναι ἀνδρόξεον ἀκρασία τῷ λόγῳ. Ὁ δὲ λάλῳ,
ποῖός τις, οἷον τὰς ἐντυγχάνοντι· εἰπεῖν, ἀνδρῶν
πρὸς αὐτὸν φθέγγῃ, ὅτι ἐδὲν λέγει· καὶ ² ὅτι αὐτὸς
πάντα οἶδε· καὶ ἀνδρῶν αὐτῷ, μαθήσει. Καὶ μετὰ
ξυ δὲ ἀποκρινόμενος ὑποβάλλειν, εἴπας, Σὺ μὴ ὅτι-

¹ Εἰπεῖν, ἀν] In prior. Editt.

nulla erat distinctio, sum-

mo cum dispendio sensus; sed ita

interpunxi, auctoritate MS. *Trim.*

ad mentem Sylburgii & Casau-

boni.

² Ὅτι αὐτὸς] MS. *Bar.* delet ὅτι,

& Stobæus legit αὐτὸς pro αὐτῷ.

³ Ἀποκρινόμενος ὑποβάλλειν, εἴπας,

Σὺ μὴ ὅτι λέγῃ—] Omnes MSS.

ἀποκρινόμενος, excepto *A.* qui ha-

bet ἀποκρινόμενος. Hoc primum

deinde MS. *Barocc.* ὅτι λέγειν, u

Cap. sequi ὅτι λέγειν, & MS. *A.*

ὅτι λέγειν, εἴπας σ; Quæ lectio

adprobetur, vertendum videtur

λέγειν

CHARACTERES ETHICI. XXXIII

impudentia, ducem se rabulis forensibus præbet: ac mox illis pecunia fœnori data, pro usura drachmæ cujusque ternos semiobolos in dies exigit: sæpe etiam popinas & macella, ubi pisces ac fassamenta vaneunt, pererrat: nec non quos e nundinatione sua nummos conficit, solet eos in buccam condere. Sunt sane istiusmodi homines admodum difficiles, quorum quidem os ad convitiandum facile solvitur, atque id voce ira contenta, ut eorum clamoribus & forum & omnes tabernæ personent.

Conjectura non adeo felici: vide Casaubonum pag. 62. & ad locum.

17 Ἐργώδεις δὲ εἰσιν οἱ τὸ εὖ μὲν ἄλυστον ἔχοντες] Optimæ fidei odd. A. & B. hoc modo scribere & supplere jubent; prius εἰσι τὸ-- Sophocles apud Hesychium (inquit Galeus) eodem sensu ponit ἄλυστον,

ἀκατάπαυστον, quo Noster ἄλυστον. 18 Ἐργασίαι.] In MS. Barocc. nescio quo fato, quave incuria, vocis hujus locum occupavit μονασίαι. Certo certius nullo jure, cum ad sequiorem potius Græcitatem pertineat, & altero illo vocabulo usus sit Theophrastus infra sub finem Cap. 9.

VII.

DE LOQUACITATE.

Loquacitas autem, si quis eam definire velit, sermonis intemperantia esse videatur. Loquax vero is est, qui soleat ei, quicum verba facit, dicere, quicquid ille narrare inceperit, Nihil dicis: se rem omnem probe tenere: illum, si operam sibi dare velit, intellecturum. Deinde respondentem interpellans, Tu, ait, ne oblivisca-

Deinde respondentem adoritur hisce verbis, Dixistine? Sed lectio, quam repræsentandam curavi, magis placet. Reposui ὑποδάμνειν, pro ὑποδάμνει, quod MSS. præferant ὑποδάμνειν. & infinitivus optime congruat cum εἰς τὸν supra, &

πορεύεται inferius. Denique, scripti & distincti εἰς τὸν, Σὺ-----ἔχει. ad mentem doctissimi Casauboni, nisi quod retinuerim ὑποδάμνειν ex omnibus MSS. pro ὑποδάμνειν, quod exhibentejus Notæ; forsitan errore typothetarum.

λάβῃ ὃ μέλλεις λέγειν· καὶ, Εὖγε ὅτι μὲ ὑπέμνησας· καὶ, Τὸ ἄλαλῆν ὥς χρήσιμόν περ! καὶ, Ὁ παρέλιπον· καὶ, Ταχὺ γε συῦνκας τὸ πρῶγμα· καὶ, Πάλαι σὲ παρετήρην εἰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐμοὶ κατενεχθήσῃ καὶ ἑτέρας ἄφορμὰς τοιαύτας ποιεῖσθαι, ὥστε μηδὲ ἀναπνεύσαι τὴν στυγῶντα. Καὶ ὅτ' ἂν γε τὴν καθ' ἓνα ἄποκναίῃς, δεινὸς καὶ ἐπὶ τῆς ἀδρόους καὶ συνετηκότητας πορβυθιῶναι, καὶ φυγεῖν ποιῆσαι μεταξὺ χρηματίζοντας. Καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα δὲ καὶ εἰς τὰς παλαιέτρας εἰσιὼν, κωλύειν τῆς παιδῶν προσμανθάνειν τοσαῦτα, καὶ προσλαλεῖν τοῖς παιδοτεταῖς καὶ διδασκάλοις. Καὶ τῆς ἀπίεμαι φάσκοντας δεινὸς προπέμψαι, καὶ ἄποκαταστῆσαι εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ὁ πυθόμηνος τὰς ἐκκλησίας ἀπαγγέλλειν· ἰὸ προσδιηγῆσθαι δὲ καὶ τιμὴν ἐπ' Ἀριστοφῶντι ποτὲ γενομένην τῷ ῥήτορι μάχῃ, καὶ ἰὸ τιμὴν τῷ Λακεδαιμονίων ἐπὶ Λυσάνδρῳ καὶ ἕως ὅτε λό-

4 *Αλαλεῖν ὥς χρήσιμόν περ!* καὶ, Ὁ παρέλιπον·] *PRO* λαλεῖν, MS. *Barocc.* ἀγνοεῖν· & *Hen. Stephanus*, succinente *Sylburgio*, absque ulla distinctione — περ καὶ ὁ παρέλιπον· quas postremas voces *Auberius* loco suo motas esse contendit, & paulo superius reponi debere post ὑπέμνησας· quamobrem a *Casaubono* vapulat; quem vide.

5 Ἀφορμὰς] MS. C. habet ἀφορμὰς in textu, sed in marg. eadem manu ἀρχαῖς istud etiam cæteri omnes præferunt, nisi quod ἀφορμὰς interpoletur in MS. *Trin.* nihil autem mutari necesse est.

6 Ἀποκναίῃς] *Vetustissimi MSS.* A. B. & *Barocc.* ἀπεκναίῃς· quo vero sensu, mihi nondum liquere lubens fateor.

7 *Προσμανθάνειν τοσαῦτα, καὶ προσλαλεῖν...*] Ita legendum esse primam vocem, more *Attico*, loco

ἔ. -ωσμανθ. quod priores Editi. occupaverat, viderunt etiam *Auberius* & *Casaubonus*. Ortus est error ex abbreviata in membranis scriptura non intellecta, in

quibus pingitur *προμανθάνειν* i. e. *προσμανθάνειν*, ut abunde norunt harum rerum periti. Vide quæ nos infra, ad hæc verba *Περὶ τῆς οἰκίας*, *Cap. II.* Sed, ut libere dicam, mihi subolet (quod illi non senserunt) ulteriori in mendo hunc locum cubare, & legendum esse — *προσμανθάνειν, τοσαῦτα ΠΡΟΣΛΑΛΩΝ τοῖς παιδοτεταῖς* — ὅς· Optimus hoc modo exurgit sensus — ne pueri addiscant solet efficere, tot verba cum *padotribi* & *ludimagistris* funditans. Melius certe convenit *τοσαῦτα* cum *προσλαλῶν* quam *προσμανθάνειν*.

8 Ἀποκταστῆσαι εἰς τὴν οἰκίαν.]

ris eorum quæ dicturus eras: &, Factum bene, quod in memoriam revocasti: &, Quam juvat interdum sermones mutuos ferere! &, Quod præterii: &, Celeriter tu quidem rem percepisti; &, Pridem expectabam an eodem mecum recideres: aliasque hujusmodi occasiones loquendi captans, ne respirare quidem eos finit, quibuscum loquitur. Ac postquam singuli sunt ab eo ita enecti, tum ad eos accedere non veretur, qui plures una coierunt, eosque de rebus seriis agentes in fugam vertere. Sed & ludos ac palæstras ingressus, ut ne tantum pueri addiscant solet efficere, verba interea cum corporum exercitatoribus seu pædotribis, & ludimagistris funditans. Si quis discedere se velle dicat, comitari ille, & domum usque deducere ac prosequi. Si forte, quid sit in concione actum, rescierit, id aliis postea narrabit: tum de eo prælio, quod prætor Aristophonte, nobili illo oratore, commissum est, longam narrationem contexet; item, de ea pugna quæ a Lacedæmoniis duce Lyfandro est pugната:

MS. Trin. περιγας. sed interpolatur απογας & Baroccianus codex, suffragantibus A. & B. εν τῇ οικίᾳ, quasi loquax iste amicum e propria tantum domo deduceret, non usque ad suas ædes. Sed recepta lectio magis arridet.

9 Πυθόμεν[ος] τῆς ἐκκλησίας ἀπαγγέλλει] MS. Barocc. περὶ δόμονος, non æque bene, suffragante Stobæo; qui etiam παργγέλλειν.

10 Πεσομένησιν αὖ τῷ πλὴν ἐπ' Αλεξάνδρῳ ποτὲ γενομένῳ τῷ ῥήτορι] Doctissimus Casaubonus hunc locum intelligit de pugna ad Arbela, qua Alexander Darium vicit; quam fatetur accidisse uno annoprius, sub Aristophane Archonte, sed cujus fama in Græciā pervenit tantū Aristophonte Archonte. Sed ignorent mihi venerandi omnibus literatis tanti viri manes, si ab eo hoc loco dissentio. Intelligo enim magnam illā & in l

tota Græcia celeberrimā pugnam, qua Agis Archidami filius rex Lacedæmoniorū cecidit heroice pugnans ad Megalopolin, ubi a Macedonibus & Antipatro victi Græci jugum Macedonicū subire coacti sunt: & in ea pugna cum Agide una cecidit spes libertatis Græciæ. Ea pugna evenit Aristophonte Archonte, teste Diodoro lib. 17. & Plutarcho in Agide, & in Demosthene, & de ea proculdubio multi fiebant in Græcia sermones; fuit enim negotiorū Græciæ veluti κέρας, & ultimus Græciæ ad libertatem aspirantis & se erigere cupientis conatus. Quam celebris ea pugna fuerit, si scire cupis, vide Curtium initio lib. 6. De ea etiam Arrianus lib. 2. & Justinus lib. 12. PALMERIUS.

11 Τὴν αὖτ' Λακεδαιμονίων ἐπὶ Λυσάνδρῳ] Universi MSS. H. Steph. & Sylburgius non agnoscunt &

γῆς αὐτὸς ¹² εἶπας ἡυδοκίμησεν ἐν τῷ δήμῳ. Καὶ κτ'
 τῷ πληθῶν γε, ἅμα διηγέμενος, κατηγορίαν παρεμβα-
 λῆιν ὥστε τῆς ἀκρόντας, ἢ τοι ὀπιλαθέομαι, ἢ νυσάζει,
 ἢ μεταξὺ καταλιπόντας ἀπαλλάττεσθαι. Καὶ συ-
 δικάζων δὲ, κωλύσαι κελῖναι· καὶ συνθεωρῶν, θεάσασ-
 θαι· καὶ συνδειπνῶν, φαγεῖν. Λέγων ὅτι χαλεπὸν τῷ
 λάλῳ ἐπὶ σιωπῶν· καὶ ὡς ἐν ὑγρῷ ἐστὶν ἡ γλῶττις· ¹³ καὶ
 ὅτι οὐκ ἀν σιωπήσκειν, εἰδ' εἰ τῷ¹⁴ χελιδόνων δόξειεν ἀν
 εἶναι λαλίστερον. Καὶ σκωπτόμενον¹⁵ ὑπομείναι· καὶ
 ὑπὸ τῷ¹⁴ αὐτῷ παιδίων, ὅταν αὐτὸν ἤδη ¹⁵ καθύ-
 δειν βυλόμενα κελύβη λέγοντα ταῦτα, λαλεῖν πῇ μιν,
 ὅπως ἀν ἡμᾶς ὕπνῳ λάβῃ.

& MSS. A. B. Λακιδαιμονίῳς ὑπὸ, sed nihil mutandum.

¹² Εἶπας ἡυδοκίμησεν] In prior. Edit. εἶπεν ὑδοκίμησας. *Sensum expressi* (inquit Casaubonus) *qui diligenter cogitanti videbatur esse commodissimus*; nihil interim suspicatus est Vir magnus mendosum esse locum, cui medicamentum, feliciter satis, opinor, adhibui, ope MSS. probatae fidei, A. & B. quorum prior habet εἶπας ὑδοκίμησεν, posterior εἶπεν ὑδοκίμησεν, male, ut videtur, pro εἶπας ἡυδοκίμησεν, quæ repræsentavi; vel forte pro ὑδοκίμησεν sed accentu in MSS. syllabæ καὶ impositu, prior lectio placet.

¹³ Καὶ ὅτι ἐκ] Ita, pro ὡς ἐκ, dedi, auctoritate omnium MSS. ac Edit. Camotianæ; nec immerito placuit, cum præcedens sententia habeat ἐκ ὡς.

¹⁴ Αὐτοῦ παιδίων] Male prius αὐτοῦ sed ita restitui, sensu postulante, & suffragantibus MS. Trin. & Hen. Stephano.

¹⁵ Καθύδειν βυλόμενα κελύβη λέ-

γοντα ταῦτα, λαλεῖν πῇ μιν] Solito suo iudicio, pro βυλόμενον, hic reposuit Casaubonus βυλόμενα, succinentibus MSS. Gall. Barocc. & interpolatore MS. Trin. sensumque satis feliciter expressit, quantum verba nunc præ se ferunt; quæ corrupta esse vidit etiam Auberius, & constructionem faciliorem reddere tentavit, expungendo ταῦτα, & legendo λαλεῖ. Quem aliquatenus secutus est Sylburgius, dum restituit—λέγοντα, πάππα, λάλει πῇ μιν, quod probabile videtur; & huic quidē conjecturæ aliquantulū favet abbreviata scriptura vocis πάππας vel πάππας, quæ sub hac forma (¶) pingitur in plerisque Græcis codicibus, teste celeberrimo Montfauconio in *Palaeographia Græca* pag. 346. Quod citimæ ætatis librarii non assequeutes, importunum istud πῦτα nobis obtruserunt. Sed magis mihi, fateor, placet Casauboni conjectura, qui pressius ad literarum vestigia, pro TAYTA legit ATTA, ita ut hoc

& si quid ipse unquam pro concione cum aliqua sua laude dixerit. Atq; hæc narrans, simul in vulgus invehetur: idque tanto cum audientium tædio, ut eorum alius quæ ab ipso dicuntur oblivioni statim mandet, alius dormitet, alius loquentem adhuc deferat, discedatque. Denique, sive ad judicandum cum alio sedeat, judicare; sive ad spectandum, spectare; sive ad cibum sumendum, cibum sumere, confessorum impedit. Quippe, inquit, loquaci durum est tacere: linguam enim tanquam in udo habet: atque adeo præ quavis hirundine garrulus videri malit, quam tacere. Adeo se irrideri fert patienter; idque vel a puerulis suis, qui somnum petitori jubeant ipsum aliquid sibi narrantem, verba facere: ut ita nobis, inquit, somnus obrepat.

modo totus constituatur locus — κατέδειν βυλόμενα καλῶν, λέγοντα ἄττα, λαλεῖν πῖ ἡμῖν, ὅπως ἐν ἡμέρῃ ἔπνθ' λάβη. Verba ista, λέγοντα ἄττα, dicentes ἄττα, in parenthesi collocanda sunt; tum facilis erit cum sensus, tum constructio. Vel legendum — λέγοντα, ἄττα, λαλεῖ πῖ ἡμῖν, — sic parenthesi nullum erit opus. ἄττα autem vox est notissima, reverentiæ erga Patres & Seniores a junioribus præstitæ indicium, & honoris προσφώνημα, apud Homerum, aliosque. Placet mihi, inquam, hæc emendatio,

quamvis non lateat Eustath. dicere vocē ἄττα esse propriam τὸν φέως appellationem, ut παύπα, παύρος. Facilis fuit inter scribendum transitus a ΛΕΓΟΝΤΑ ἄττα ad ΛΕΓΟΝΤΑ ΤΑΥΤΑ. Vel denique legamus λέγοντα ΤΕΤΤΑ, quod proxime ad receptæ lectionis vestigia accedit. Τέττα autem est vox minoris ad majorem reverentiæ causa, sed poetica; προσφώνησις πρὸς τὴν πρῶτην νεωτέρη εἰς παλαιότερον, inquit Eustathius ad Iliad. 4. De mutatione orationis hoc in loco, vide Casaubonum.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΠΟΙΙΑΣ.

Η δὲ λογοποιία, ἔστι συνθέσις ψευδῶν λόγων καὶ
 πράξεων, ὧν βύλεται ὁ λογοποιῶν. Ὁ δὲ λο-
 γοποιὸς, τοιοῦτός τις, οἷον ὑπαντήσας τῷ φίλῳ, θύ-
 ρους καταβαλὼν τὸ ἥθη, καὶ μετὰ τούτων, ἐρωτῆσαι,
 Πόθεν σὺ, καὶ τί λέγεις; καὶ, Ἐχεις ποτε τῶδε εἰπεῖν
 καινόν; καὶ ἐπιβαλὼν ἐρωτᾶν, Μὴ λέγεται τι καινό-
 τερον; καὶ μὴν ἀγαθὰ γένοιτο ταῖς λεγόμενα· καὶ, Ὅσον
 εἰσας ἀπικεῖνασθαι, εἰπεῖν, Τί λέγεις; εἰδὲν ἀκή-
 κοας; Δοκῶ μοί σε θύωχῆσεν καινῶν λόγων. Καὶ
 εἶναι αὐτῷ ἢ γραπτότης, ἢ παῖς Ἀτρεΐς ἢ αὐλητῆς, ἢ
 Λύκων ὁ ἐργολάβος, ὡς γεγενησὶς ἐξ αὐτῆς τῆς μάχης,
 ἢ Φησὶν ἀκηκοέναι· αἱ μὲν γὰρ ἀναφοραὶ τῶν λόγων
 τοιαῦται εἰσὶν αὐτῷ, ὧν εἰδὲς ἂν ἔχει ἐπιλαβέσθαι.
 Διηγέει δὲ τέτλις Φάσκων λέγειν, ὡς Πολυσπέρχων καὶ
 ὁ βασιλεὺς μάχῃ νενίκηκε, καὶ Κάσανδρος ἐζώγρηται.
 Καὶ εἴπω τις αὐτῷ, Σὺ δὲ ταῦτα περὶ θύεις; Φησὶ· τὸ

1 Ὑπαντίσας τῷ φίλῳ] MSS. A.

B. Barocc. & Osborn. ἀπαν-
 τήσας, quod melius est, si fami-
 geratorem casu obviam factum
 amico existimemus; nam ὑπαν-
 τῶν est honoris causa & consulto
 obviam procedo, ideoque ὑπαντή-
 σας huic loco magis quadrare vi-
 detur, quod famigeratoris sit, de
 industria se amicis obviam dare,
 ad res novas inquirendas & enar-
 randas.

2 Καταβαλὼν τὸ ἥθη] Casau-
 bonus suspicatur legendum μετα-
 βαλὼν, ut in versione repræsentavit,
 ex Aristotele; quo sensu The-

ophrastus ipse alibi dixit μεταβάλ-
 λειν τὰς χεῖρας, mutare colores, teste
 Galeo; qui conjicit legi posse
 καταβαλὼν, sumens — fingens sibi
 vultum, preparans se, interprete
 Budæo. Sed cum omnes ad u-
 num MSS. καταβαλὼν agnoscant,
 retinendum censui; præsertim
 quoniam sensus satis commodus ex-
 culpi possit, vel ipso Casaubono
 fatente; quem vide.

3 Τί λέγεις; καὶ, Ἐχεις ποτε ποτε
 εἰπεῖν καινόν;] MSS. A. B. C. D.
 Barocc. Trin. & Stobæus, inver-
 ordine, λέγεις τί; Sed paulo infra,
 ut hic: & in MSS. A. B. & Ba-

πράγμα

VIII.

DE FAMIGATIONE,
sive RUMORUM CONFLECTIONE.

Famigeratio est factorum dictorumque ad arbitrium ipsius fingentis confectio. Famigator autem is est, qui obviis amico factus, statim mutato vultu, ac renidens, interroget, Unde tu, & quid ais? & Habesne super hoc novi quicquam? & pergens interrogare, Nihilne, inquit, novi dicitur? atqui fausta sane sunt & læta, quæ vulgo narrantur: tum autem, priusquam ille respondeat, Quid ais, inquit, nihil audivisti? Ergo ego te, sicut video, rerum novarum epulis laute excipiam. Ac statim est illi aut miles aliquis, aut Astei tibicinis puer, aut manceps Lyco qui ex ipso prælio sit reversus, a quo se dicat audivisse: auctores siquidem ille tales eorum quæ dicitur profert, quos nemo queat arguere. Refert autem accepisse se ab illis, Polyſperchontem cum rege hostes prælio fuisse, & superasse, Cassandrumque vivum in hostium potestatem venisse. Quod si quis ei dicat, Tu autem hæc credis? Imo, inquiet; rem enim clarissima omni-

rocc. πῶς inseritur inter ἡ & ἔχῃς. καὶ πῶς ἔχῃς πῶς τῷδε εἰπεῖν καὶ ἄλλῳ; Rectius, opinor, se habebit tota ἡ ἐκείνη, si legamus, ἡ, ἔχῃς πῶς τῷδε εἰπεῖν καὶ ἄλλῳ; ἔρ, Habesne super aliqua re quicquam novi? Hoc rectius, inquam, quia nihil præcessit ad quod referatur vox τῷδε, & prorsus indefinita sit loquaculi famigatoris quaestio. Eundem ad modum MSS. A. B. & Barocc. initio sequentis periodi exhibent, ἡ ὡς ἔπλετο λῶν---.

4 καὶ μὴ ἀγαθὸν γὰρ ὅτι τὰ λεγόμενα] Camotius pro μὴ legat μὴ, & mox Oporinus omittit γὰρ (suf-

fragante Barocciano,) quæ scriptura si admittatur, distinguendum erit post ἡ, & reliqua interrogative legenda. SYLBURGIUS.

5 Εἰπὼν αὐτῷ, ὃν ἔδωκε ἂν ἔχοι ὁπλᾶς] Codex MS. Episcopi Mettensis habet εἰπὼν αὐτῷ, nec incommode forsan, tales ei sunt rumorum auctores, quos nemo queat arguere—ὁπλᾶς. Sic enim restituendum censui, ad doctiss. Casauboni mentem, pro ὁπλᾶς θᾶ, quod frigidum mire sensum præfert; facile enim mutari potuerunt literæ ε & θ, festinante librario.

πράγμα βοᾶσθαι γὰρ ἐν τῇ πόλει· καὶ τὸν λόγον
ἐπειτείνεν· ἢ πάντας συμφωνεῖν ταῦτα γὰρ λέγειν ὡς
τὴ μάχης· καὶ πολὺ τὸ ἑξῶς γερονέναι. Εἶνα γὰρ αὐτὰ
καὶ σημεῖον τὰ ὡς ὅσα τὰ ἐν τοῖς πράγμασιν· ὁρᾶν
γὰρ αὐτῶν πάντων μετὰ βεβληκότη. Λέγει δ' ὡς καὶ
ὡς ἀκρόασις ὡς τῶν τοῖς κρυπτόμενον πινυ ἐν οἰκίᾳ, ἥδη
πεμπύλιν ἡμέραν ἦκοντα ἐκ Μακεδονίας, ὅς πάντα
ταῦτα εἶδε. ¹⁰ Καὶ ταῦτα πάντα διεξιὼν, πῶς οἶεσθε;
πιθανῶς χετλιάζει. Λέγων, δυστυχὴς Κόσσανδρος!
¹¹ Ὡς ταλαίπαρος! Ἐνθυμῇ τὸ τὴ τύχης; ἀλλ' ἐν

6 Τὸν λόγον ἐπειτείνην] *Rumorem*
crefcere, vertit Casaubonus; satis
apte quidem ad præcedentia &
quæ sequuntur, sed minus, vereor,
ad Græcæ Linguae rationem, nisi
subintelligatur ἀνθρώπος vel ἑαυτὸν.
Nam *πεπεινέναι* & similia com-
posita a τείνω transitive sumuntur;
quem usum etiam hanc vo-
cem ἐπειτείνην sequi verisimile est:
verisimile, inquam, cum sit ἀπαξ
λεξιόνομον, & nullibi, quod sciam,
nisi hoc uno in loco occurrat. O-
pinioni nostræ favent veteres MSS.
A. & B. qui legunt ἐπειτείνην, fa-
migerator sc. *auget & extendit*
rumorem; A. in textu, sed B. in
margine. Aliquando putabam re-
poni posse ἐπεκτείνην sc. ἑαυτὸν ex-
tendere vel dilatare seipsum; quæ
vox occurrit apud Alexandrum
Aphrodisiensem. Sed nihil mu-
tavi, cum Theophrasto integrum
olim fuerit novas voces compo-
nere, licet hodie nobis non liceat
esse tam disertis.

7 Καὶ πάντας συμφωνεῖν ταῦτα γὰρ
λέγειν ὡς τὴ μάχης] Pessime in prior.
Edit. Καὶ πάντας γὰρ συμφωνεῖν ταῦ-
τα λέγειν. Sed hoc modo re-
fringi postulabat sensus, suffragan-

te Casaubono, qui legit πάντας
pro πάντα: facile enim excidere
potuit σ a fine vocis πάντας, se-
quenti vocabulo συμφωνεῖν ab ea-
dem litera incipiente. Istud in
veteribus membranis solemne est.
Deinde, voculam γ, quæ in prior.
Edit. inter πάντα & συμφωνεῖν im-
portunius irrepserat, rejeci post
ταῦτα, auctoritate MSS. Gallie.
Bar. Trin. Osborn. & Hen. Ste-
phani.

8 Ζωμὸν] Ita uno ore quot-
quot nobis obvenerunt codices,
probante Casaubono. Sed Sto-
bius φόνον, eadem — *stragem*; &
melius, iudice Stephano. *Sane*
ζωμὸς nihil huc facit (inquit Syl-
burgius) *nisi per jocum sic vocet*
crurem effusum. Hæc ille; vide
Casaubonum.

9 Ὅραν γὰρ ἀνθρώπων πάντων μετὰ
βληκότη] Vetusissimus MS. A.
legit αὐτὸν & C. πάντα: quæ le-
ctiones si admittantur, hic exur-
get sensus, — *quem ipse viderit*
penitus immutatum. Sed recepta
verba stare possunt.

10 Καὶ ταῦτα πάντα διεξιὼν, πῶς
οἶεσθε; πιθανῶς χετλιάζει. Λέγων,
δυστυχὴς Κόσσανδρος! Loc. 11, 12

nium voce tota urbe ferri; rumore crescere; omnes congruere: eadem enim de prælio ab omnibus narrari: magnum nimirum ea pugna fartum esse factum. Idque se ex eorum etiam vultu, qui rem gerunt publicam, colligere; quem viderit ipsis penitus immutatum. Addit deinde se inaudisse, quendam qui ex Macedonia adven- rit, quique omnibus quæ gesta sunt interfuerit, quintum jam diem ab illis domi occultari. Atque ubi hæc com- memoravit, miserationes adjicit: at scin' quomodo? sane quam persuasibiliter. O infelicem, inquit, Cassandrum! O virum ærumnosum! En Fortuna quid possit:

quis alius, mirum in modum cor- ruptus, & mala interpunctione depravatus. Nec enim, opinor, Casauboni acumen omnes amoli- tum est difficultates, ista verbo- rum, quam textus repræsentat, distinctione; quamvis feliciter sat- tis coniecit ταῦτα substitui debe- re pro πάντα, & voces πῶς οἶσθε in parenthesi collocandas esse. Stephanus & Sylburgius nihil opis afferunt, legendo — διέξιών, πῶς, οἶσθε, πιθανῶς χειριάζει; Ad MSS. igitur recurren- dum; e quibus optimæ fidei co- dex A. totum locum ita exhibet, καὶ ταῦτα πάντα διέξιών, πῶς οἶσ- θαι πιθανῶς χειριάζειν λέγων συ- τυχὴς Κασάνδρου! sic etiam MS. B. & Barocc. nisi quod agnoscant ταῦτα. In cæteris MSS. Gallicis πῶς οἶσθε, sine interrogatione, sed tamen ὡς μὲν, ut Casaubono placet. Denique codex MS. Trin. καὶ πάντα διέξιών, πῶς οἶσθε πθα- νὸς χειριάζει λέγων συτυχὴς Κασαν- δρου! In tanta lectionum varie- tate, quid certi possit statui, non- dum video. Censeo autem inte- grum hunc locum ita suppleri & distingui debere, καὶ ταῦτα

πάντα διέξιών (ΩΣ ΟΙΕΣΘΑΙ) πιθανῶς, χειριάζει λέγων &c. i. e. Et ubi hæc omnia enarravit (ut quis putaverit) probabiliter, qui- ritatur dicens, O infelicem Cassan- drum! Vel hoc modo resingi possunt hæc verba, καὶ ταῦτα πάντα διέξιών (ΩΣ ΟΙΕΤΑΙ) πθα- νῶς, χειριάζει — &c. 'Ὡς οἶσθε (ut ipse putat) πιθανῶς probabiliter, quiritatur — &c. Sic Noster utitur verbo πιθανῶς infra Cap. περὶ ἀλαζονείας — καὶ περὶ τούτων πιθανῶς ἐκείνοις τῶν ὀνόματι, interp. Cas- laub. probabilibus etiam cuiusque eorum nominibus additis. Deni- que, si neutram harum emenda- tionum, quæ facilem & com- modum præbent sensum, admit- ti placeat, servatis vulgatis, hoc modo distinguatur locus, καὶ ταῦτα πάντα διέξιών (πῶς οἶσθε;) πιθανῶς χειριάζει λέγων — &c. Πῶς οἶσθε eleganter interjiciuntur, ut πῶς δοκέει; & similia, passim apud Atticos scriptores.

11 Τύχης ἀλλ' ἐν ἰχυρὸς γινόμενος] Interrogationis notam, post τού- χης, revocavi ex MSS. Gallicis, ad votum Casauboni: qui malit ἰχυρὸς γὰ γινόμενος. Auberius vero at

ἰαχυρὸς γινόμενος. Καί, ¹² δὲ ἢ αὐτὸ σὲ μόνον εἰδέναι·
 καὶ πᾶσι ἢ τοῖς ἐν τῇ πόλει περὶ δὲ δράμῃ λέγων.
 Τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τεθαύμακα τί ποτε βέλον· ἢ λό-
 γοποιουῦτες· ἢ γὰρ μόνον ψεύδον·, ἀλλὰ καὶ ἀλυσιτελῶς
 ἀπαλλάττεισι. Πολλάκις γὰρ αὐτῶν οἱ μὲν ἐν τοῖς βα-
 λανείοις ὡς ἐλάσης ποιέμενοι, τὰ ἱμάτια ὑποβεβλή-
 κασιν· οἱ δ' ἐν τῇ σοφῇ πεζομαχίᾳ καὶ ναυμαχίᾳ νι-
 κῶντες, ἐρήμους δίκας ὠφλήκασιν. ¹³ Εἰσὶ δ' οἱ, καὶ πό-
 λεις τὰς λόγῳ κατὰ κράτος αἰρουῦντες, παρεδειπνή-
 θησαν. ¹⁴ Πάνυ δὲ ταλαίπαρον αὐτῶν ὅτι τὸ ὅπιτή-
 δημα· ¹⁵ ποῖα γὰρ ἢ σοφῇ, ποῖα δὲ ἐργαστείῳ, ποῖα
 δὲ μέρει τῆ ἀρετῆς ἢ διημερδύσιν, ¹⁶ ἀπαυδᾶν ποι-
 ῶντες τὴν ἀκρόασις ἔτι, καὶ κατὰ ποιοῦντες ταῖς
 ψευδολογίαις;

posteriorē σφραγίσαν legiti ἄλλως ἰα-
 ρὸς γινόμενος, & rejicit post ταλαί-
 παρον. O calamitosissimus, praefer-
 tim cum prepotens fuerit! Sed
 paulo liberior est haec mutatio &
 transpositio, contra universorum
 Codicum fidem.

¹² Δεῖ ἢ αὐτὸ σὲ μόνον εἰδέναι.]
 Sana videntur omnia; sed inter
 se discrepant Codices. In ve-
 tustissimis enim MSS. A. B. &
 Barocciano δεῖ δ' (τ' A.) αὐτὸν
 γὰρ μόνον εἰδέναι. Ceteri MSS. Opo-
 rini & Camotii Editiones habent
 δεῖ δ' αὐτὸν σὲ----- quasi σέαυτον,
 quod ferri potest; sed vulgata le-
 ctio commodior. Paulo inferius,
 pro τί ποτε, MS. Trin. praefert
 τί δὴ ποτε, sed hoc exigui mo-
 menti.

¹³ Εἰσὶ δ' οἱ, καὶ πόλεις τὰς λόγῳ κατὰ
 κράτος αἰρουῦντες.] In prior. Edit. Εἰσὶ
 δ' οἱ καὶ πλείους λόγῳ, corruptissime;
 nam εἰσὶ δ' οἱ nonnulli & πλείους
 plurimi plane εἰσίσταται sunt. Ita

igitur refingendum censui: quod
 & Casaubonus partim vidit, dum
 reposuit πόλεις pro πλείους; sed er-
 ravit, opinor, cum transpositionē
 literarum huic mendae ortum
 dedisse suspicatus est. Potius
 enim videtur originem traxisse ex
 elisione vocalis o in πόλεις, &
 confusione vocum: ΠΟΛΕΙΣ ΤΩ,
 omisso o μικρῶ, ΠΛΕΙΣ ΤΩ, quod
 facile evenire potuit, cum voca-
 les in MSS. consonantibus saepissi-
 me imponantur; pro ΠΛΕΙΣΤΩ
 autem, in quod postea coaluerunt
 voces, huic loco nullo modo qua-
 drante, audaciores librarii, aequē
 infelicitate, reponebant Πλείους,
 quod priores huc usque occupa-
 vit editiones. Vel error ex dictan-
 tis voce ortus est, pronunciantis
 ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΙ pro ΤΩ, cuius-
 modi errata quamplurima in ve-
 teribus membranarum deprehendi
 sciunt harum rerum periti. Vel
 denique, abbreviata scriptura vo-

CHARACTERES ETHICI. XLIII

at fuit certe Cassander præpotens. Te vero, ait, tacitum hoc tecum habere oportet: ipse autem ad civium unumquemque accurrit, ut ei omnia narret. Equidem mirari soleo quid sibi homines hoc genus falsis rumoribus fingendis spargendisque velint: quæ res, ut taceam mendacii turpitudinem, non raro ipsis incommoda evenit. Factum enim sæpe, ut dum isti in balneis concursus facerent, vestes interea suas furto amitterent: alii dum in porticu aut pedestri aut navali prælio vincunt, quod vadimonium non stitissent, graviter multati sunt. Quibusdam etiam, dum urbes verbis suis fortiter cape- rent, cœna interea loci periit. Enimvero misera est isto- rum vita & conditio: nam quæ porticus est, quæ offi- cina, quæ fori pars, in qua dies non traducant integros, magno cum audientium, quos falsis suis narrationibus ob- tundunt, tædio?

cis πύλεις, quæ hoc modo (πο^{ss}) in MSS. pingitur, posterioribus li- brariis fraudem fecit.

14 Πάνυ θὴ ταλαίπωρον] Sic pro ὃ præferunt MSS. Gall. Bar. & Sto- bœus; suffragantibus H. Stephano & Sylburgio. — Misera quidem istorum est vita.

15 Ποία γὰρ ἔστι, ποίῳ ὃ ἐργασ- τέω] In MSS. Gall. Trin. Vulc. & Osborn. ποία γὰρ ἔστι, ποίῳ ὃ ἐρ- γαστέω, succinente Stobæo; ma- e, ut videtur, pro ποία γὰρ ἔστι, ποίῳ ὃ ἐργαστέω. Sed recepta le- ctio concinnior.

16 Ἀπαυδᾶν ποιεῖντες τὰς ἀκρόους, ἢ καταπονέοντες τὰς ψευδοχορί- .] Ordo est, ἔτις ἀπαυδᾶν ποιεῖντες τὰς ἀκρόους, ἢ καταπονέοντες ----- modo auditores suos defatigantes, & falsis narrationibus conscientes: a disponenda sunt verba in con- structione, si vulgata lectio reti- neatur. MSS. autem Gallici ha-

bent καταπονέοντες, quæ scriptura si admittatur, tum ita interpungen- dus est locus — ἀκρόους, ἔτις ἢ καταπονέοντες — auditores, ἔτις ita conficiunt. — Vel pro ἔτις re- ponatur ἔντις (ut in Proœmio Hie- roclis ad Aurea Carmina, pro τὰ ἔτις χρυσά, restituimus τὰ ἐν- τὶς χρυσά) ut hic sit sensus, au- ditores revera defatigantes, —. Vel denique pro — ἀκρόους ἔτις, ἢ καταπονέοντες — legamus — ἀκρόους, ἔς ἢ καταπονέοντες — auditores, quos etiam falsis narrationibus confici- unt. Ita facilis erit constructio & sensus expeditus. Vox ἔτις nullo negotio potuit oriri ex ον- τας postremis syllabis vocis ἀκρόον- τας male repetitis, aut perperam scribi pro ἔς. Hæc tantum con- jecturarum nomine; nihil enim mutare sustineo, cum verba re- cepta aliquem præferant sensum, & ἔτις in omnibus MSS. com- pareat.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀναίσχυντία ἐπὶ μὲν, ὡς ὄρω λαβεῖν, καὶ φρόνησις δόξης αἰσχυρῶς ἐνεκα κέρδους. Ὁ δὲ ἀναίσχυτος, τοῖς τῶν, οἷον πρῶτον μὲν ὃν ἀποτερῆ, πρὸς τοῦτον ἀπελθὼν δανείζεσθαι· εἴτα δύσας τοῖς θεοῖς, αὐτὸς μὲν δὴ πνεῖν παρ' ἐτέρῳ, τὰ δὲ κρέα σπολιθῆναι ἀλλοῖς πάσας· καὶ πωροκαλεσάμενος τὸν ἀκόλαστον, δοῦναι, σὺν τῷ τραπέζῃ ἄρτον καὶ κρέας ἄρας, καὶ ἐπιπνῆν, ἀκρόντων πάντων, Ἐὐωχῶ, Τίβιε. Καὶ ὁ φωνῶν δὲ, ὑπομιμνήσκειν τὸν κρεωπῶλιν, εἰ πὺ χρησίμος αὐτῷ γέγονε· καὶ ἐπικρῶς πρὸς τῷ φαθμῶ, μάλιστα μὲν κρέας, εἰ δὲ μὴ, ὅτ' ἐν εἰς τὸ ζυγὸν ἐμβάλλειν· καὶ εἰ μὲν μὴ λάβῃ, οὐδ' ἔχει· εἰ δὲ μὴ, ἀρπάσας σὺν τῷ

Ἄρτον καὶ κρέας ἄρας] Hoc ordine exhibet vetustissimus MS. A. & concinnius, opinor. In prior. Edit. ἄρας κρέας καὶ ἄρτον. 2. Ἐὐωχῶ, Τίβιε] Epulare, Tibie. Pessime in prior. Edit. Ἐὐωχῶ τίμει· pro quo MS. A. τιμωτάτε, ceteri τίμει. Hanc vocem, non adeo feliciter, explicare tentarunt Casaubonus & Duportus; nihil interim suspicati mendum latere, & male scribi pro Τίβιε, ut eruditissimus Salmasius, solito suo acumine, emendavit in Plinianis Exercitationibus ad Solinum pag. 47. C. 'Τίβι' (inquit Vir magnus) nomen servi apud veteres Comicos, ut Δῶ, Σύρ, & Γίτας. Stephanus Byzantinus, Τίβιον, ὅρ' Φρυγίας, ἀπὸ Τίβιος πύος· ἐκ τέτε καὶ Τίβιος τὸς δῶλες καλεῖται. Et Lucianus in Timone, ἀν-

τὴν τῶ τίος Πυρρίος ἢ Δορμῶν Τίβιε, Μεγακλῆς ἢ Μεγαβουζοῖ Περίταρχον ὀνομαζόμενον. Hi sunt Tibii, quorum meminit Galenus lib. 1. Methodi, ut servorum emptitiorum, non Pontici Thibii. Metrodorus Scepius in Epigrammatis Arithmetici, Ὁ γὰρ δὴν ἐν Σύρ, Δῶ τε τῶν Τίβι' ὁκτώ· perperam in membris Τιμῶ. Idem error apud Theophrastum in Characteribus, Cap. Περὶ ἀναίσχυντίας, ubi pro Εὐωχῶ Τίβιε· vulgo editum est Εὐωχῶ Τιμῶ. Nec bene Vir eruditiss. honorate vertit, de servo enim accipiendum est. Optimam hanc & verissimam Salmasii emendationem in textum recepi, cum ulterius confirmatam viderem a Strabone lib. VII. & Scholiaste Aristophanis ad Achar-

IX.

DE IMPUDENTIA.

Impudentiam definire licet, famæ neglectum turpis quæstus gratia. Impudens autem is est, qui solet pecuniam mutuo rogaturus ad eum accedere, cujus aliquid per fraudem detineat: deinde quum sacra diis facit, carnes victimæ suæ sale asperfas condit, ipse apud alium cœnans: atque ibi pedisequum suum compellans, sublati de mensa carniū frusto & pane, in omnium auri-
bus, Tu vir honeste, inquit, epulare hilariter. Quando obsonatur, lanium meminisse jubet, si ulla unquam in re fuerit de eo bene meritus; deinde autem trutinæ assistens, principio quidem carnes, sed si id non possit, os saltem aliquod in lancem injiciet: quod si auferre queat, id optime: si non, tum ille e mensa vel aliquod intestinorum

nenfes, Act. II. Scen. 1. suffragante diligentissimo & doctissimo Menagio *Amoenitatum Juris Civilis* cap. xxv. pag. 145. Turpissimam autem hanc labem istiloco ab antiquis temporibus infedissee constat, quod vetustissimus Codex A. legat *πρωτόταπ*, adaucto satis mendo, & Codex B. cæteri-
que ad unum omnes *πίμ*, errore Librariū manifestū: Cum enim in MSS. provectioris ætatis litera β sub hac forma *u* pingatur, vox *Τίμ* facile irrepsit pro germana *Τίμ*, cauda *τῶ u* a festinante Librarii calamo imperitius affixa; simili prorsus incuria literæ υ & ε in plerisque auctorum *ωειοχαῖς* confunduntur, & altera alterius locum importune admodum occupant.

3 Εἰ π χρήσιμῳ ἀντὶ γέρον]

Prius εἰπ *χρήσιμον* —. Sed hanc lectionem postulat sensus, & agnoscebant aliqui codd. quos præmanibus habuit Casaubonus. Suffragantur etiam MSS. *Gallici*, ad Casauboni & Duporti mentem. Εἰ π *χρήσιμῳ*, est elliptica locutio, pro εἰ κατὰ π *χρήσιμος*, vel περὶ π *χρήσιμῳ*, Græcis non insolita, ut fufius ostendit Vir doctus jam laudatus. Auberius etiam vidit *χρήσιμον* esse importunum hoc loco, & margini illevis *χρήσιμος*.

4 Ὅσῃ εἰς τὸ ζυγὸν ἐμβάλλειν] MS. *Barocc*, legit *ὅσῃ ζυγῶν ἐμβάλλειν*, & MSS. *A. B.* τὸ ζυγὸν ἐμβάλλειν (ita etiam MS. *Trin.* pro *ἐμβάλλειν*) sensu plane nullo. Error videtur originem traxisse ex abbreviata scriptura ζον non satis intellecta.

frustum

τραπέζης χολίκιον, ἅμα γελῶν ἀπαλλάττεσθαι. Καὶ
 ἑξένοις δὲ αὐτῷ θῆαν ἀγορεύσας, μὴ δὲ τὸ μέγεθος,
 θεωρεῖν ἄγχι δὲ καὶ ὅτις ὑεῖς εἰς τιλὴν ὑπεραίαν, καὶ τὸν
 παιδαγωγόν. Καὶ ὅσα ἐωνημύθη ἄξιά τις φέρεται,
 μετὰ διῶναι κελεύσας καὶ αὐτῷ. Καὶ ἐπὶ τιλῇ ἄλλο-
 τῆσαν οἰκίαν ἐλθὼν, δανείζεσθαι κελεύσας, ποτὲ δὲ ἄχ-
 ρον καὶ ταῦτα χρήσασθαι ἀναγκάσαι σποφάρεται πρὸς
 αὐτόν. Δεινὸς δὲ καὶ πρὸς τὰ χαλκεῖα τὰ ἐν τῷ βα-
 λανείῳ περὶ σελτῶν, καὶ ὅτι βάψας ἀρύταιναν, βοῶντι
 τῷ βαλανείῳ, αὐτὸς αὐτῷ χαλαχέασθαι, καὶ εἰπεῖν,
 ὅτι λέλγεται, ἀπὸν κακῆ, Οὐδεμία σοὶ χάρις.

ἑξένοις ὃ αὐτῷ θῆαν ἀγορεύσας]

Sic pro αὐτοῦ rescripti ex Editione
 H. Steph. flagitante sensu: Sto-
 bæus pro θῆαν habet κρέας, sed
 omnes nostri MSS. ut in textu.
 Vide Duportum.

6 Τὸς ὑεῖς εἰς τιλὴν ὑπεραίαν] Vocem
 υἱεῖς, omnino ad sensum consti-
 tuendum necessariam, revocavi
 ex MSS. C. Barocc. & Trin. Ex-
 cidisse videtur, librorum incur-
 ria, propter similitudinem cum
 sequenti vocula εἰς. Casaubonus
 supplevit υἱεῖς, optime ad aucto-
 ris mentem, sed minus Attice;
 suspicatus librariorum alteram vocem
 affinium τὰς & υἱεῖς omisisse. Quod
 res non erat, nam alteram vo-
 cum affinium υἱεῖς & εἰς præ-
 termiserunt. Casaubono tamen
 favet MS. A. τὰς ὡς εἰς &
 in MS. C. utraque vox aliquo
 modo compareret, τὰς υἱεῖς ὡς εἰς
 τιλῇ ὑπεραίαν.

7 Ἀξιά τις φέρεται] MS. Barocc.
 paululum immutato verborum or-
 dine, τις ἀξία φέρεται, & vox ἀξία
 desideratur in Oporini Editione
 & Stobæo; sed recepta lectio

non est sollicitanda.

8 Δανείζεσθαι κελεύσας, ποτὲ ὃ ἄχρῳ
 MS. Trin. plenius — δανείζεσθαι
 κελεύσας, ποτὲ ὃ κελεύσας, ποτὲ ὃ ἄχρῳ
 forte pro δανείζεσθαι ποτὲ μὴ κελεύσας,
 ποτὲ ὃ ἄχρῳ — vel ἄχρῳ ex Baroc-
 ciano: sed contra stant reliqui
 codices MSS.

9 Δεινὸς ὃ καὶ πρὸς τὰ χαλκεῖα —
 περὶ σελτῶν] Optimæ fidei Codex
 A. pro περὶ σελτῶν exhibet περὶ σελ-
 τῶν quam aliquando putavi non
 esse rejiculam lectionem; Δεινὸς
 περὶ σελτῶν, solet accedere, ut δεινὸς
 cum infinitivis alibi in hoc libello:
 sed recepta lectio ferri potest.

10 Βάψας ἀρύταιναν] Vide Sal-
 masium ad Vopiscum pag. 515.

11 Αὐτὸς αὐτῷ κατὰ χεῖρας] Sic
 scribi postulat sensus, sed omnes
 MSS. αὐτῷ, cum spiritu leni, ex-
 cepto codice Osborn. qui præfert
 αὐτῷ. Uti etiam librariorum in Cod.
 A. prima manu scripserat, sed
 postea superne affixit ὁ ὅτι utrius-
 que regiminis exempla reperire
 est apud auctores.

12 Καὶ εἰπεῖν, ὅτι λέλγεται, ἀπὸν
 κακῆ, Οὐδεμία σοὶ χάρις.] Vocem

CHARACTERES ETHICI. XLVII

frustum rapiet, & cum risu discedet. Jam si peregrinis apud se divertentibus locum in theatro ad spectandum emerit, ipse quoque, nullo pro capite suo dato ære, spectatum veniet: quin etiam liberos suos cum pædago eodem secum postero die ducere non dubitabit. Quæcunque autem parvo empta ferentem aliquem viderit, sibi quoque communicari jubebit. Et ubi ad ædes, alienas venerit, vel hordeum, vel, si usus ita tulerit, paleam mutuaturus, eos coget a quibus acceperit, id quod dederint, domum sibi apportare. Sæpe etiam in balneis ad aëna accedens, postquam arytænam mersam replevit, sese ipse, non sine magno balneatoris clamore, perfundit: dein discedens, Lavi, inquit: & ad balneatorem converfus, Ego vero, ait, gratiam tibi nullam.

κακεῖν interpretatur Casaubonus, paulo laxius, & ad balneatorem conversus: Pulchra quidem hæc, & ad loci sensum satis accommoda, sed quomodo ex Græco vocabulo κακεῖν procudi queant, nondum assequor. Ut libere quod sentio dicam, pace tanti viri, mendo laborare videtur hæc περιχέω & vel scribendum KAI ETI pro KAKEI, ita ut sensus sit, & amplius ait, Ego vero-&c. quæ vocum mutatio non adeo dura. Vel hoc modo distinguere & legi queant hæc verba, κακεῖν, ὅτι λέγεται ἀπὸν κακεῖν ΘΕΝ, ΟΥΔΕΜΙΑ σοὶ χάρις. Et, Lavi, inquit; indeque (e balneo) discedens ait, Gratiam tibi nullam. Ἀπὸν κακεῖν — minima trajectione, pro καὶ κακεῖν ἀπὸν, — subaud. εἰπεῖν, repetendum ἀπὸ καίνε. Denique, si neutra harum emendationum placeat, vide, an admitteri possit Galei conjectura, qui vulgatam distinctionem retinet, ac pro KAKEI reponit KAKEINO, ΟΥΔΕΜΙΑ — &c. sensus erit, & hoc addit, Nullam tibi gratiam.

Quod nec mihi, ut verum fatear, displicet; tum quod optimus inde oriatur sensus, tum quod ad receptam lectionem proxime accedat. In vetustioribus libris, ubi literæ non satis distinctæ erant, vocis κακεῖν postrema syllaba, viz. νο, facile potuit excidere, ob similitudinem sequentis ου, in οὐδεμία vel saltem, vocibus κακεῖν & οὐδεμία in scriptura minus accurata arctius cohererentibus, festinans librarii oculus alterum ex ο μικροῖς intercideri passus est; inde ortum traxit manca vox κακεῖν, quam cum non intelligerent sequioris ætatis scribæ, ulterius mutilando redegerunt ad κακεῖν quod frigido admodum, si modo ullo, cum sensu nobis hodie exhibent membranæ. Auberius vidit locum in mendo cubare, medicamque manum adhibere tentavit, reponendo κακεῖν i. e. τὴν βαλανεία, & illi sc. balneatori dicit, Gratiam tibi nullam. Liberum esto lectori iudicium.

I.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΛΟΓΙΑΣ.

Η δὲ μικρολογία, ἔστι φθδωλία τῷ διαφορῶν ὑπὲρ
 τὸ καίρον. Ὁ ὅ μικρολόγος, τοιοῦτος τις, ὅσος
 ἐν τῷ μὲν ἡμωδολίον ἀπαιτεῖν ἐπὶ τῷ οἰκίαν· καὶ
 συσιτῶν ἀεθμεῖν πόσας κύλικας ἕκαστος πέπω-
 κε· καὶ ἀπάρχεσθαι ἐλάχιστον τῇ Ἀρτέμιδι τὴ συνδύπ-
 νοιούτων. Καὶ ὅσα μικρὰ τις πελάμνους λογίζεσθαι,
 πάντα φάσκειν εἶναι ἄγαν. Καὶ οἰκέτης χύτραν καὶ
 λοπάδα κατὰ ξανθόν, εἰσπράττει ἀπὸ τῆ ὀπιτηδείων.
 Καὶ τῆς γυναικὸς ἀποβαλόντος τρίχαλλον, οἷός τις με-
 λαφέρειν τὰ σκῆδη, καὶ τὰς κλῖνας, καὶ τὰς κωστές, καὶ
 διφᾶν καὶ καλύμματα. Καὶ εἰάν τις πολλὰ, τοσοῦτος ἀπο-

Τοῦ διαφορῶν] Vide Salmasium
De fenore trapezítico pag.
 176. ex quo plura Duportus.

2 Οἷος ἐν τῷ μὲν ἡμωδολίον ἀ-
 παιτεῖν ἐπὶ τῷ οἰκίαν] Casaubonus
 suspicatur vocem ἐλθὼν hic addi
 debere, post ἀπαιτεῖν, ex Palatinis
 codicibus; aut saltem legendum
 ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ. Sed nihil suppleri
 necesse est, iudice doctiss. Salmasio
 pag. 61. libelli *De modo usurarum*:
 cum vetustissimi Codd. quibus
 usus est non agnoscant, nec pos-
 tulet syntaxis; nam ejusmodi el-
 lipses sæpius occurrunt apud Græ-
 cos Scriptores. Casaubonus ve-
 rum hujus loci sensum in versio-
 ne nequaquam repræsentasse vi-
 detur: rectius enim, opinor, ad
 Salmasii mentem, qui ad debi-
 toris domum ventitans mensuræ
 usuræ nomine semiobolum exigat: In

nullo Codicum nostrorum com-
 paret ἐλθὼν.

3 Καὶ συσιτῶν ἀεθμεῖν πόσας κύ-
 λικας ἕκαστος πέπωκε] Rectius
 ' forsan συσιτῶν (*inquit Sylburgi-*
 ' *us*), ut regatur a sequente no-
 ' minativo ἕκαστος, ac συσιτῶν sint
 ' qui mox vocantur συνδύπνοι. Cui viri doctiss. conjecturæ favet
 articulus ὁ præfixus voci συσι-
 τῶν in MSS. A. B. & Barocciano; quasi esset, ὁ δεινός---vel---εἰσβολῆς
 (aut quid simile) ἀεθμεῖν πόσας
 κύλικας ἕκαστος συσιτῶν πέπωκε, vel
 ἐκπέπωκε, ut quædam exemplaria,
 Stobæus, & Oporinus exhibent.
 Huic lectioni ulterius favent MSS.
 modo laudati, in quibus tota
 περιουσία hoc modo concipitur,
 καὶ ὁ συσιτῶν ἀεθμεῖν τὰς (πῶς
 B. & Bar.) κύλικας, ὅσας ἕκαστος πέ-
 πωκε. Sed recepta lectio stare po-
 δόστω

X.

DE SORDIDA

PARSIMONIA.

Sordida parsimonia est studium parcendi sumptibus ultra modum. Sordide parcus is est, qui a sodalibus apud se convivium agitare solitis, tanquam pro menstrua domus pensione, semiobolum exigat: & in convivio quot quisque calices educat, numeret: qui etiam ex omnibus convivis Dianæ minima libamenta offerat. Jam quæcunque ei quispiam fert impensa, etsi parvo empta, nimio tamen constare dicet. Si famulus ollam aut patinam fregerit, de ejus demenso tantum detrahet, quanti erat quod fractum est. Quod si uxor trichalcum amiserit, ille vero omnem supellectilem, lectos etiam, atque capfas loco movebit, & omnia stragula scrutabitur. Quicquid vendit,

test, nam utraque vox occurrit; *συσσιτῶν* apud Æschinem in *Orat. περὶ πατριστείας*, & *συσσιτῶν* in aliis scriptoribus Atticis.

4 Πάντα φάσκεν εἶν ἄζαν] In MSS. *Gall. Trin. Vulc.* & *Stobæo φάσκων* hoc primum & levius: gravius autem quod sequitur; nam Codd. *Gall. Barocc. Trin.* & *Aldina* Editio non agnoscunt ultimam vocem ἄζαν, quæ tamen ad sensum constituendum apprimè necessaria videtur. In *MS. Trin.* relinquuntur intervallum a librario inter εἶναι & ε. Si autem eliminetur ἄζαν, quænam alia vox sit substituenda, nondum assequor.

5 Οἰκέτε χύτραν ἢ λοπάδι κατὰ ξανθῶ] Vetusissimi MSS. *A. B.* & *Barocc.* inferunt εἶναι post χύτραν & importunius quidem, nisi male scribatur pro πνί.

6 Τῆς γυναῖκος ἀποβάλλουσι τείχαιον] Ita quidem universi Codices, nisi quod *Barocc.* habeat ἐκβαλλουσι. Sed, cum vox ΤΡΙΧΑΛΚΟΝ nullibi alias, quod adhuc sciam, inveniat, non incommode forsitan cum *Duporto* legamus ΤΡΙΧΑΛΚΟΝ, *crinale*: quod *Hesychius* in *Glossario* ita explicat, *Τείχαιον, βομβύκινον ὕψωμα ἐπὶ τῷ τείχεϊ κεφαλῆς ἀπόμενον*. Vel, si hoc minus placeat, quod *Τείχαιον* erat ornamentum magni pretii, ideoque *μικρολογίας* non videbatur accusandus qui illud diligenter perquireret, æque bene legamus ΤΡΙΧΑΚΤΟΝ, *pectunculum*; ita hæc vox explicatur a *Suida*, *Τείχαιον, τὸ κτενίδιον, pecten minutus*; qui etiā ad mundū muliebrem pertinet. 7 Καὶ διφᾶν τὰ καλύμματα] In margine *Stobæi* & veteri codice,

D

tanti

δόσαι, ὥτε μὴ λυσιτελεῖν τῷ περιαμύνῳ. Καὶ οὐκ ἂν
 εἰδῶσαι ἔτε συκοτραγῆσαι ἐκ τῆς αὐτῆς κήπευ, ἔτε ἀφ'
 τῆς αὐτοῦ ἀγροῦ πορβυθῆναι, ἔτε ἐλάαν, ἢ Φοίνικα, ἢ
⁸ χαμαὶ πεπωκότων ἀνελέσθαι. Καὶ ⁹ τὸς ὅρους ἃ ὅπι-
 σκοπεῖσθαι ὁσημέραι, εἰ ἀφ' αὐτῶν οἱ αὐτοί. Δευτέρως
 δὲ καὶ ὑπερημερίαν περᾶσαι, καὶ τόκον τόκῳ. Καὶ ¹⁰ ἐπὶ τῶν
 τῶν δημότας, μικρὰ τὰ κρέα κόψας ὡς θεῖναι καὶ
 ὀφωτῶν, μηδὲν περιάμνῳ εἰσελθεῖν. Καὶ ἀπαγορεύ-
 σαι τῇ γυναικὶ ¹¹ μήτε ἄλας χρωρύνειν, ¹² μήτε ἐλλύχ-
 νιον, μήτε κύμινον, μήτε ὀκράνον, μήτε ἔλας, μήτε
 σέμματα, μήτε ¹³ θυλήματα ἀλλὰ λέγειν ὅτι τὰ
 μικρὰ ταῦτα πολλά ὅτι ἑαυτοῦ. Καὶ τὸ ὅλον δὲ,
 τῶν μικρολόγων καὶ ταῖς ἀργυροθήκας ἐπὶ ἰδεῖν εὐρωπι-
 ῶσας, καὶ ¹⁴ κλεῖς ἰωρδάνους καὶ αὐτὰς δὲ Φοροῦντας
¹⁵ ἐλάττω τῶν μικρῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐκ ληκυθίων μι-

olim penes Duportum, καὶ διόρυς,
 καὶ καλύμματα, ἢ sellas, ἢ stra-
 gula; quam veriore esse lectio-
 nem contendit Galeus. Sed ὁφῶν,
 quod ex veteri codice revoca-
 vit, placuit Hen. Stephano, suf-
 fragantibus MSS. omnibus nostris.

⁸ Χαμαὶ πεπωκότων ἀνελέσθαι] Ve-
 tustissimus Codex A. pro πεπωκό-
 των habet κειμένων. Sed prius fer-
 ri potest, cum utriusque constru-
 ctionis exempla apud auctores oc-
 currant: Illius, apud Homerum
Iliad. I. χαμαὶ βέλο δένδρεα, in ter-
 ram dejecit arbores, & *Iliad.* N.
 ἐποπλῆγχεῖσαι χαμαὶ πῖσι. Hujus,
 apud eundem poetam *Iliad.* H.
 χαμαὶ ἦδ' & Xenophontem in
 K. II. χαμαὶ κέδημα, in terra
 sedeo.

⁹ Τὸς ὅρους ἃ ὅπισκοπεῖσθαι ὁσημέραι]
 Quotidie terminos inspectat suos,
 interprete Casaubono: sed hanc
 versionem amandat Salmasius De

modo *usurarum* pag. 638. 'Nam
 ὅροι (inquit) hoc in loco non
 sunt termini, sed lapides qui de-
 signabant fundum esse hypotheca
 creditori nexum; Vide quæ Du-
 portus ad hunc locum, ex Salmasio.

¹⁰ Ἐπὶ τῶν δημότας] Sic pleni-
 ore est oratio, ope Codicis A. in quo
 tamen male scribitur τὰς δημότας.

¹¹ Μήτε ἄλας χρωρύνειν] Stobæ-
 us asteriscum ponit post ἄλας, &
 Casaubonus post χρωρύνειν, quasi
 mutilus esset locus. MS. autem
 Trin. contra reliquorum fidem,
 exhibet ἄλλας pro ἀλάνας, brevi-
 ata scriptura, inquit Galeus; suc-
 cinctē Stobæi interprete

placentas colorare. Casaubono
 ἄλας non displicet, sed pro χρω-
 ρύνειν reponit χρᾶν πνι minus re-
 ἔτε, iudice Salmasio: qui vulga-
 tam lectionem asserit De modo
usurarum pag. 306. & vertit—
 interdicere mulieri, ne salem de-

tanti vendit, ut emptori ea res cedere bono non queat. Ficum de suo horto neminem gustare siverit: neminem per fundum suum transire: aut ullam cadivam olivam, palmulamve, auferre. Quotidie terminos inspicat suos, ecquid immoti eodem loco iidem maneant. Porro autem debitum si quis die præstituta non solverit, poenam pro mora, atque adeo usuræ usuram solet exigere. Populares convivio accipiens, minutas apponet carnes: quumque ad obsonandum exierit, sæpe vacuus domum revertetur. Uxori solet edicere, ne cuiquam salem, aut ellychnium, aut cuminum, aut origanum, vel etiam faris quicquam, vel corollam ullam, vel libum ullum commodet: Magnam enim, inquit, parva hæc tandem in anno summam efficiunt. In summa, sordidorum istorum hominum oculos videas situ obsitos, claves ferrugine illitas: ipsos quinetiam videre licet vestes gestare intra quam modicas: guttulos, ex quibus ungantur, parvulos

mutuo. Confirmat ex lege Rhodia & Glossario optimo inedito, ubi scriptum est *χρηνύειν commodare*, & *χρηνύει commodat*; forte pro *χραινύειν* & *χραινύει*. Vide Duportum, qui medullam verborum Salmasii repræsentat, & quæ Nos superius ad Cap. v. Nota 16.

12 Μῆτε ἐλπίχνηον] Auberius, minus felici conjectura, reponit ἐρυσίμοις quia hic πρὸς τὸ ἐδεσμεύειν (inquit) loquitur Theophrastus.

13 Οὐλήματα] Ita omnino scribendum esse, pro *Συλήματα*, rectissime viderunt Casaubonus & Duportus: Cum hæc vox reperitur apud ipsum Theophrastum in Stobæo, Aristophanem, Porphyrium, aliosque.

14 Κλεῖς ἐκμέναι] Quam multis exhibuit negotium verbum, quod antea hic erat, *κλειπαμέναι*; at vide quam facile emendari poterat, nulla addita, nulla detracta litera.

a quo autem verbo est hoc participium, ab eodem est & nomen *ἀνίστον*, quod habemus apud Aristotelem *Περὶ θαυμαστίων ἀπισμάτων*. HEN. STEPHANUS.

15 Ἐλάττω τῷ μικρόν τὰ ἰσχυρά] Editio Camotiana omittit comparativum *ἐλάττω*, ut structura sit partitiva. Sed quid si, contento comparativo *ἐλάττω*, pro *μικρόν* legas *μικρόν*, ut adnotat Stephanus? Alioqui *ἐλάττω* τῷ *μικρόν* erunt *jussu* longe *minora*, — *minora quam quæ parva vulgo gestari solent*: ut contraria significatione Sophocles dicit *μείζονα τῷ μεγάλῳ*, & *ἐχάτα ἐχάτων κακῶ*, quasi *maxima & extrema in toto maximorū atque extremorū genere*. SYLBURGII SS. Casaubonus conjicit legendum (si quid mutetur) vel *μικρόν*, cum Stephano & Sylburgio, vel *μικρότερον* sed retinet vul-

CHARACTERES ETHICI. LIII

habere: capite esse ad cutem usque attonso: calceos medio die exuere: & cum fullonibus obnixe agere, ut ad poliendam suam vestem cretæ multum adhibeant, ne sordes facile contrahat.

lavare: minus feliciter; cum ὑπο-
λύνωμαι ne semel quidem occurrat
apud Græcos auctores, ὑπολύνωμαι
non semel. Adde etiam, τὸ ὑπο-
λύνειν calceos exuere, ut parca-
tur iis *sc.* melius quadrare cha-

ra & teri hominis impense sordidi,
quam τὸ ὑπολύνειν — *se lavare*
quod ad μικρολόγον nostrum quo-
modo referri queat, mihi non-
dum liquere lubens fateor.

XI.

DE IMPURITATE, *sive* MORIBUS IMPURIS.

Impuritatem vero definire non est difficile: Est siqui-
dem jocus ludusve evidens nimis ac flagitiosus. Im-
purus vero is est, qui, si in liberas mulieres incidat, veste
subducta pudenda illis ostendat. In theatro, reliquis ta-
centibus, ipse plaudit; & quos alii libenter spectant, ipse
fibilis confectatur: &, toto theatro ad spectandum inten-
to, ipse resupinato corpore ructat, ut qui sedent, oculos
avertere necesse habeant. Ac, quando maxime frequens
est forum, ad nuces, mala, & reliquos omnis generis
fructus accedens, ibique stans, de iis comedit, sermones
interea cum eorum venditore ferens. Non etiam dubi-

conversus ad manipulares dixit.

3 Ἡ τὰ μύρτα] In prior. Editt.
μύρτα. Sed ita restitui ope & au-
thoritate optimorum Codicum
A. B. & Barocc. in quorum po-
stremo scribitur μύρτα, & ἡ τὰ in
primo. Melius certe conveniunt
μύρτα, myrtorum bacca, cum κα-
ρύοις & reliquis ἀκροδρόοις, quam
poma, ut Rei Rusticæ & Natu-
ralis Historiæ periti probe nô-

runt. Nec obstat, quod poma
hodie in deliciis sint, myrti bac-
cæ non item: Veteribus enim gra-
tissimas fuisse testatur Plato lib.
2. de Repub. ubi de bellariis suo-
rum civium loquens hæc habet,
ἡ μύρτα ἡ φηγὺς ἀποδίδωσι πρὸς τὸ πύρ-
& Aristophanes in Avibus, ὁ δὲ
καταφύγων μύρτα. Vide Duportum
pag. 378.

4 Καὶ καλεῖται ὁ τῶν παρόντων ὄνο-

λέσαι δὲ τὴν παριόντων ὀνομασί τινα, ᾧ μὴ συνηθὴς ἔστι·
 καὶ σπθύδοντα δὲ περὶ ὁρῶν, περιμέναι καλεῖν. Καὶ
 ἡττωμένω δὲ μεγάλῳ δίκλῳ ἀπὸντι ὑπὸ τῆς δικαστη-
 εῖς προσελθεῖν, καὶ συνηθῆναι. Καὶ ὁφωνεῖν ἑαυτὸν,
 καὶ αὐλητρίδας μιᾶς θάλασσαν καὶ δεικνύειν δὲ τοῖς ἀπαντῶ-
 σι τὰ ὠφονημένα, καὶ ὡς καλεῖν ὅτι ταῦτα· καὶ
 διηγέσθαι ὡς τὰς ὡς κερεῖον, ἢ μυροπώλιον,
 ὅτι μεθύσκεσθαι μέλλει. Καὶ οἶνοπώλῳ, κεκραμένῳ
 τὸν οἶνον ὅτῳ φίλῳ ὑποδόσαι. Καὶ ἐπὶ θεῶν τιμι-
 κάδε πορβύεσθαι ποιῶν τῆς ὑεῖς, ἥνικα περιῖκα ἀφι-

μασί τινα, ᾧ μὴ συνηθὴς ὅτι· καὶ σπθύ-
 δοντα δὲ περὶ ὁρῶν, περιμέναι καλεῖν.]
 Sana videntur omnia; sed longe
 aliter hunc locum representant
 MSS. A. B. & Barocc. —

παριόντων — συνηθὴς ὅτι, καὶ σπθύδον-
 τας δὲ περὶ ὁρῶν. Καὶ ἡττωμένω — ὅτι.
 omittis περιμέναι καλεῖν. Quæ le-
 ctio si admittatur, vertendum est,
 Non etiam dubitat presentium ali-
 quem, nulla sibi familiaritate jun-
 ctum, nominatim compellare, etiam
 si festinantes videat. Solet etiam
 — ὅτι. Ita MSS. sed παριόντων,
 opinor, male pro παριόντων (ut in
 textu) quod melius congruit cum
 σπθύδοντα quam illud alterum. Ca-
 saubonus malit πρὸς aliquod, ut A-
 ristophanes in *Pluto* —

εἰ δὲ Θεὸν ἔρμην ἀπολιπόντα πρὸς φε-
 ξέμενον. Sed nihil forsitan mutandū,
 cum πρὸς interdum redundet.

5 ὁφωνεῖν ἑαυτὸν] Ita universi,
 quotquot nobis obvenerunt, co-
 dices: Casaubonus autem refingit
 ἑαυτῷ, nec ratione addita, nec
 instantia prolata. Auberius legit
 ὁφωνεῖν ἑαυτὸν αὐτῷ. 'Hic enim de-
 scribitur (inquit) inhumana per-
 versitas hominis insultantis af-
 flicto (ei sc. qui jam causa cecidit).
 'Quid enim improbius? Ἐναντίον

'expressit Plautus in *Anulularia*,
 'Ut te adversum mentiar mater.
 'Hicigitur ἐναντίον αὐτῷ perinde est,
 'atque ὁφονεῖν αὐτῷ.

6 Τῷ φίλῳ ἀποδόσαι] Vetustissi-
 mus MS. A. præfert ἀποδόσαι,
 sed ἀποδόσαι eodem sensu occurrit
 paulo inferius: *Amico vendenda-
 bit*, inquit Duportus, non sim-
 pliciter amico dabit, prout Ca-
 saubonus reddidit.

7 Καὶ ὅτι θεῶν τιμικὰ πορβύεσθαι
 ποιῶν τῆς ὑεῖς, ἥνικα περιῖκα ἀφίπῃ
 οἱ διατρέφονται] Omnes editi corrup-
 tissime hunc locum exhibent, Καὶ
 ὅτι θεῶν ἥνικα ἀν δὲ πορβύεσθαι,
 ἀπὸν τῆς ὑεῖς, ἥνικα περιῖκα ἀφί-
 πῃ οἱ διατρέφονται. Interp. Casau-
 bono, *Ad ludos, quando maxime
 spectandū est, liberos suos ire non si-
 nit: tunc finit, quando gratis per the-
 atrorum redemptores spectare licet.*
 Pulchra fane hæc, & ab Aucto-
 ris mente non adeo aliena; quo-
 modo autem ex Græcis jam lauda-
 tis procudi possunt, nondum li-
 quet. Hoc etiam ipse Casaubonus
 vidit, ideoque locum male multa-
 tum sic restitutum voluit, —
 ἥνικα ἀν δὲ πορβύεσθαι, ΟΥΚ ΕΩΝ
 τῆς ὑεῖς ἥνικα ὁ περιῖκα —. sed
 admittendo correctionem ΟΥΚ

tat prætereuntium aliquem, nulla sibi familiaritate junctum, nominatim compellare: & si quem aliquò propterantem videat, jubebit expectare. Solet etiam ad eum qui in grandis pecuniæ judicio causa ceciderit, redeuntem è judicio, accedere, & ei gratulari. Quumque sibi obsonia emerit, & tibicinas conduxerit, ut cuique obvi-
us fuerit factus, obsonia illi ostendere, & ad ea invitare: idemque ad tonstrinam aut tabernam unguentariam astans, narrat velle se mox ad ebrietatem usque bibere. Vinum vendens, etiam amico dilutum dabit. Ad ludos, quando maxime spectandum est, liberos suos ire non finit:

Εὐν pro ΑΠΙΩΝ, quæ duriuscula est, & longius a recepta scriptura recedit, nullo tamen sensu feretur *ἡνίκά τις δὲν*, cum oporteat, quæ enim est ludos spectandi necessitas? Sylburgio crucem fixerunt hæc verba, dum refingeret *ἀπὸν τοῖς τιεσι* ellipticenimirum, pro *οὐδὲν* vel *ἀπὸ τῶν πῶς ἔστι*, ut Thucydides lib. IV. *παρουόμενος ἐπὶ ἀποστολῇς καὶ χαλκῶς ὀπλήταις ἐς τὴν δὴν Ὀρέμης* itidemq; alibi: sed contra hanc conjecturam faciunt omnes MSS. qui uno ore *ἀπὸν τοῖς τιεσι*. Galeus aliter medicam manum afferre tentavit, legendo *ΑΓΩΝ τὰς νῆας*, liberos ducens; & felicius forsan, quam aut Sylburgius, aut Casaubonus. Si quid autem video, nemo omnium veram depravati hujusce loci lectionem assecutus est; quam tandem, partim MSS. ductu, partim ex conjectura, ni plurimum fallor, exhibui. In MSS. enim Gallicis (excepto D.) Barocc. & Trin. legimus *ΗΝΙΚ' ΑΝ ΔΕΗ*, quod facile vidi ortum traxisse ex corrupta voce *ΤΗΝΙΚΑ ΔΕ*, tum ex absurditate prioris istius sententiæ, tum ex orationis structura, cum adverterem vocabulum *ΗΝΙΚΑ* posterius periodi membrum oc-

cupare. Sibi invicem quippe, apud puriores Græcos scriptores, respondent *ἡνίκά τις* & *ἡνίκα*, Tum — Quum. Hoc primum: deinde, vocem *ΑΠΙΩΝ* omnino nihili esse omnes agnoscebant, cum nec sensus nec constructio ferrent. Quid autem ejus loco reponerem, diutius in dubio hæsi. Tandem loci sensum & literarum vestigia attentius perpendenti subolebat, verba *ΠΟΡΕΥΕΣΘΑΙ ΑΠΙΩΝ* incuria librariorum suffecta, pro *ΠΟΡΕΥΕΣΘΑΙ ΠΟΙΩΝ*, ire faciens, mittens. Nec difficile istud erratum, vel ex confusione vocum in vetustioribus membranis, vel dictantis voce a Librario non satis intellecta, cum *ΟΙ* & *Ι*, *ΠΟΙΩΝ* & *ΠΙΩΝ*, eodem plane sono a recentioribus Græculis proferantur. Præterea, admissa lectione nostra, nihil opus est vocem *δὲ*, aut ejusmodi, inter *ἡνίκα* & *πορεύειν* importunius inferi, sed plana & aperta sunt omnia — Ad ludos spectandos Tunc mittit liberos, quando gratis per theatrorum redemptores spectare licet: Inter servos sc. & mendicos; quod hominis *βδελυγμὸς* & detestandæ avaritiæ est.

ἄσιν οἱ θεατρῶναι. Καὶ ὑποδημῶν δημοσία, τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐφόδιον οἴκοι κατὰ λιπύν, τῷ δὲ ἢ τῷ συμπεσθούτων δανείζεσθαι. Καὶ τῷ ἀκολύτῳ ὅππῃ θῆναι μεῖζον φορτίον ἢ δύναται φέρειν, καὶ ἑλάχιστα ὅππῃ τήδεα τῷ ἱκανῶν. ⁹ Καὶ τῷ ξενίων τὸ μέτρον τὸ αὐτῷ ἀπαιτήσας ὑποδίδου. Καὶ ἀλειφόμηνον ἐν τῷ βαλανείῳ, καὶ εἰπὼν, Σαπρόν γε τὸ ἔλαιον ἐπέλω, τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀλλοτρίῳ ἀλείφειν. Καὶ τῷ ὑρισκομῶν χαλκῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς ¹⁰ πρὸς τῷ οἰκετῶν, δεινὸς ἀπαιτήσας τὸ μέρος, κοινὸν εἶναι φήσας τῷ Ἑρμῶ. ¹¹ Τὰ δὲ ἢ τοιαῦτα ¹² Φειδωνίῳ μέτρῳ τῷ πύδακα ἐγκεκρυμένῳ

⁸ ἑλάχιστα ---- ἢ ἱκανῶν] Hen. Stephanus malit ἐλάττω quam recte, docebunt Casaubonus & Duportus.

⁹ Καὶ ἢ ξενίων τὸ μέτρον τὸ αὐτῷ] Prius, καὶ ἀπὸ ἢ αὐτῷ. Sed ita reponere iusserunt vetustissimi MSS. A. B. & Barocc. suffragantibus H. Stephano & Galeo.

¹⁰ Πρὸς ἢ οἰκετῶν] MSS. Bar. & Trin. ἰσὺν τῷ. Nec aliter Stephani, Auberii, & Sylburgii editiones. Malui autem ΠΡΟΣ, cum πρὸς & ἰσὺν, sequente genitivo, idem valeant, & Casauboni Editio, suffragantibus vetustissimis Codd. habeat πρὸς ἢ οἰκετῶν, errore ex scriptura abbreviata orto; nam in plerisque MSS. præpositio πρὸς hoc modo (πρὸ) sæpissime exaratur: ut recte monuit, summæ eruditionis & industriæ exemplum πᾶν θαυμάσιον, Bernardus de Montfaucon in *Palaographia Græca* pag. 343. hisce verbis. 'Aliud est abbreviationis genus, & quidem obviū, in quo frequentissime erratur; viz. os, quæ duæ literæ per primam solam, quando superne ponitur,

exprimuntur, ut in λογ᾽ λόγου, πρὸ πρὸς, & in compositione, πρὸ λαμβάνειν περιλαμβάνειν in compositione, inquam, innumeros pene lapsus in libris cufis animadverti, qui sensum pene totum perturbant.

¹¹ Τὰ δὲ ἢ τοιαῦτα Φειδωνίῳ μέτρῳ ---- ὅπλαδων ἀποδόξ.] Casaubonus legit Πρὸς ἢ δὲ τὰ τοιαῦτα, Φειδ. vel Τὰ τε δὲ τοιαῦτα, καὶ Φειδ. sed Auberius, immutato verborum ordine, binas hæc ἀπειράς sic constituendas censet; Φειδωνίῳ μέτρῳ τῷ πύδακα ἐγκεκρυμένῳ μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἐνδόν τὰ ὅππῃ τήδεα σφίδων ἀποφών. τὰ δὲ ἢ τοιαῦτα ὑποποιεῖσθαι φίλε ὅπλαδων ἀποδόξ. Et vertit — *Mensura prorsus maligna, cui fundum sit excussum, dimetiri suis domesticis [solet] qui ad victum sunt necessaria, permultum abradens: Atque hæc quidem simulare esse amici cui reserventur, cum vendendi gratia hæc abstraxerit.*

¹² Φειδωνίῳ μέτρῳ τῷ πύδακα ἐγκεκρυμένῳ μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἐνδόν τὰ ὅππῃ τήδεα σφίδων ἀποφών.] Ita constituo hunc locum, tollendo prævas interpunctiones auctoritatis

αὐτῶν

tunc finit quando gratis per theatrorum redemptores licet spectare. Cum legatus peregre proficiscitur, relicto domi viatico quod publice accepit, a legationis sociis mutuo rogabit. Moris etiam habet famulum itineris comitem onerare quidem sarcinis supra modum, victum vero ei suppeditare anguste nimis & infra modum. Lautia si cum aliis acceperit, suam portionem petet, ut eam statim vendat. In balneis lavans, puerulo appellato, Nam hercule tu, inquit, oleum nimis rancidum mercatus es: & simul alieno se inungit. Quod si quos pueri nummos æreos, ut fit, in via repererint, partem inde sibi poscet, illud usurpans, Mercurium esse communem. Eiusdem hominis sunt hæc quoque: Phidonia mensura si quid

vetustissimi MS. A, & reponendo ἡ κεκροσμένη ad mentem Casauboni & Duporti. Quorum ille arbitratur, pro κεκροσμένη, quod prior. Editt. pessime exhibent, legi etiam posse εἰς κεκροσμένην, suffragante Palmerio: sed ἡ κεκροσ. magis placuit, quod ad receptam lectionem propius accedat, & εἰς κρέω vel εἰς κροῖμαι nullibi, quod sciam, reperiatur: ἡ κρέω autem Nostro in usu est, sub finem Cap. 4. εἰς τὰ ὑποδήματα ἦλκε εἰς κρέω. Vertendum est; Phidonia mensura, cuius fundum introrsus adactum sit, domesticis suis demensum hostorio permultum abradens ipse metitur. Quod summæ βδελυγίας est. Duportus autem non solum admittit ἡ κεκροσμένη, sed calculum adjicit Viro cuidam doctissimo, reponenti φείδωνι, pro φείδωνι, ita ut hic locus senarius sit ex aliquo vetere Comico (φείδωνι μέτρω πωδῶν ἡ κεκροσμένη) qui φείδωνι μέτρω dixit pro φείδω parco nimis & modico; simulque alulit ad nomen Phidonis, qui mensuras invenit. Versum porro hunc esse, ex antiquo aliquo po-

eta desumptum, vel hoc fidem facere existimat, quod vocem istam πωδῶν haud temere alibi reperiamus: est enim vocabulum prorsus poeticum & inusitatum. Hactenus de verbis; nunc de loci sensu. Sylburgio φείδωνιον μέτρον proverbialiter dictum videtur a Phidone quodam, qui re & nomine parcus fuerit. Palmerius autem *Exercitationum* pag. 620. miratur Casaubonum in *Commentario* dicere, se explicare non posse, quare mensura Phidonia dicatur. Nam Strabo (*inquit*) quem doctissimis commentariis illustravit, rationem reddit, quare ita vocata fuerit, *lib.* 8. nempe ab Argivorum rege Phidone, qui eam mensuram in usum adduxit. Sed forte est etiam alia ratio, quare ea voce nunc utatur. Ludit enim, & φείδωνι μέτρα vocat ea, quæ sunt viri φείδων, ἀπὸ τοῦ φείδω dicta, quia φείδωνται τῷ σίτῃ, & minus quam oportet præbent; &, ut id assequantur, πωδῶν εἰς κρέωσι, fundum modii intus impellunt, ut minor sit mensura modii.

metia-

μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἔνδον τὰ ὀπιτήδεια σφόδρα σπουδῶν.
 13 Ὑποπείαομαι φίλῃ ἐπιλαβὼν σποδόσθαι. Ἀμέλει δὲ
 καὶ χρέος σποδιδέσθαι τριάκοντα μνῶν, ἑλαττόν τε βρασι
 δραχμαῖς σποδιδόναι καὶ Φράτορας ἐπιών, αἰτεῖν τοῖς
 αὐτοῖς παισὶν ἐκ τῆς κοινῆς ὅψον· τὰ δὲ καταλειπόμενα
 σπὸς τῆς τραπέζης ἡμίση τῶν ραφανίδων 15 ἀπογράφειν,
 ἵνα οἱ ἀρχονοῦντες παῖδες μὴ λάβωσιν.

13 Ὑποπείαομαι φίλῃ ἐπιλαβὼν ἀπο-
 δέσθαι] Codd. MSS. ὑποπείαομαι, ni-
 fi quod E. habeat ὑποπείαομαι &
 MSS. C. D. & Osborn. φίλον. Co-
 dex Trin. ita distinguit—
 ἀποδίδωμι ὑποπείαομαι φίλῃ ἐπιλαβὼν
 ἀποδίδωμι ἀμέλει— εἴς. Sed pa-
 rum hæc conferunt ad locum if-
 tum elucidandum; qui, si quis ali-
 us in hoc libello, maxime cor-
 ruptus aut mutilus est. Hen. Ste-
 phanus non dubitat legendum
 ὑποπείαομαι, pro ὑποπείαομαι, fucci-
 nente Auberio: sed mirum quan-
 tillum medelæ afferat hæc emen-
 datio. Celeberrimus Casaubonus
 existimavit quasdam voculas de-
 esse, & fuit quum, liberiori pau-
 lo conjecturâ, legebat—

ὑποπείαομαι τὴν παρὰ φίλῃ τὴν λαβὼν, ἀπο-
 δέσθαι. Ut hic notetur duplex βελ-
 λυρία istius homuncionis: Altera,
 quod mutuo dans aliquid amico
 suo, pignus ab eo accipit: altera,
 quod id ipsum pignus mox ven-
 dit, sicut facere solent difficiles
 & inhumani creditores, si debi-
 tum sua die non fuerit solutum.
 Hæc ille. Ipse autem aliquando
 censebam legi posse, ὑποπείαομαι
 πὲρ φίλῃ, ἀποδίδωμι ἢ ἀποδίδωμι, i. e.
 Minore pretio rem aliquam ab ami-
 co emit, receptam autem vendit,
 majore sc. pretio; quod nemo,
 nisi homo impenſe βέλλυστος, fa-
 cere sustineret. Ὑποπείαομαι πὲρ
 minore pretio rem emere, ut no-
 strate lingua dicimus To under-

IB.

ΠΕΡΙ ΑΚΑΙΡΙΑΣ.

Ἡ μὲν οὖν ἀκαίρεια, ἔστιν ἐπίτρυξις λυπῆσα τῆς
 οὐτυγχανοῦσας. Ὁ δὲ ἀκαίριος, τοιοῦτός τις, οἷος
 ἀχολογῶν πρὸς ἐλπίδων ἀνακοινῶν καὶ πρὸς τὴν
 αὐτῆς ἐρωμηνίαν κωμᾶζειν πυρέψισαν. Καὶ δὲ λέγει

1 Ἀνακοινῶν] MS. Trin. legitur, pro ἀνακοινῶν quod reliquum
 ἀνακεῖναι, male, ut vide- exhibent, vel ἀνακεῖναι sciscitari:

ὡφλῃ

metiatur, eam adhibet, cujus sit fundum collisum & introrsus adactum: domesticis suis demensum ipse perquam studiosè radens metitur..... Et si triginta minas solvere habeat, ut quatuor tamen drachmæ de solido desiderentur, operam dabit: quando etiam tribuleis convivio accipit, solet pueris suis obsonia e communi postulare: dimidiatos vero raphanos, si qui forte de mensa tollantur, annotat, ne eos pueri ministrantes capiant.

buy a thing. Ἀπολαμβάνω autem recipiendi sensu apud optimos auctores; Plato *De. Repub.* 1. φίλοι ὃ ἔσιν, ὃ πὲ ἀπολαμβάνοντες καὶ ὃ ἀποδίδας — qui recipit & qui reddit: & Æschines, ἀπολαμβάνω παρὰ σε ἔγωγε — hoc a te recipio. Sed ut libere dicam quod sentio, nec hoc modo mihi satis fit: cum ὑποπείαμι nullibi alias, quantum scio, occurrat, & forsan genitivum sequentem, sine præpos. παρὰ, omnino respuat. Capiat igitur (*præeunte Casaubono*) per me quidem coronam, qui volet, & incipiat hic ariolari: nos Oedipi non sumus, 14 Τείκεντα μινῶν] Camotiana Editio pro τείκεντα habet μετ' ἄκοντα,

perperam: errori forsan occasionem præbuit scripturæ compendium, *μ* scilicet, superposito, (ad tollendam ambiguitatem) numeralium nominum sine, ἀκοντα ut vera lectio sit τείκεντα. Nec male sane lectio ista quadrat ad sequens τίτρεται ut significet, eum in debiti redditione non modo nihil usuræ numerare, sed etiam de creditæ pecuniæ denis quibusque drachmis singulas detrahere. Nota etiam, sequenti ἀεὶ οὐχ ἡ, τίτρεται pro τίτρεται quod apud Aristotelem quoque semel habuimus.

SYLBURGIUS.

15 Ἀποχρεῖται] Hefychius, in Glossario, Ἀποχρεῖται, ἀείδωμι.

XII.

DE INTEMPESTIVITATE,

sive INSCITIA TEMPORIS.

Intempestivitas est congressio molesta iis quibuscum congregiariis. Homo autem intempestivus is est, qui ad amicum occupatum accedens, velit re communicata um illo deliberare; quique ad amicam suam febri laborantem veniat comessatum. Solet etiam eum, qui

am ἀνακρίνω & ἀνακρίνομαι, hoc sensu, Atticis non sunt ignota.

2 Καμύζειν] Veniat comessatum, inquit Casaubonus; quæ doctissimam

ὠφληκότα ἐγὺς προσελθὼν, κελύσαι αὐτὸν ἀναδέ-
ξασθαι. Καὶ μαρτυρήσων παρῆναι, ὃ πρᾶγμα ἴ-
ῆδη κεκευμένον. Καὶ κεκλημμένον εἰς γάμους, ὃ γυναι-
κεὺς γένος κατηγορεῖν. Καὶ ἐκ μακρῶς ὁδὸς ἡκούσας
αἰετῖ, ὡς ἀκαλεῖν εἰς θέλειπατον. Δεινὸς δὲ καὶ προσ-
άγειν ὠνητικῶς πλείω δίδοντα ἡδὴ πεπεραχότι. Καὶ
ἀκηκοότας καὶ μεμαθηκότας ἀνίστασθαι ἐξ ἀρχῆς δι-
δάσκων. Καὶ πρῶτος δὲ ὅππμεληθῆναι ἂ μὴ βύ-
λεται τις γενέσθαι, αἰσχύνει δὲ ἀπείπαδοι. * Καὶ θύ-
οις καὶ ἀναλίσκοις ἡκεν τόμον ἀπαιτήσων. Καὶ
μαστιγυμένους οἰκέτες παρεστῶς, διηγέει, ὅτι καὶ αὐτῶ
ποτὲ παῖς ἔπῳ πληγὰς λαβὼν ἀπήγξατο. Καὶ παρὼν
ἀφίτη, συκρῆεν, ἀμφοτέρων βελομένων ἀφελύεσθαι.
Καὶ ὄρχισόμενος ἀφασθαι ἐταίρην μηδέπω μεθύοντος.

mi Viri versio a Duporto vapu-
lat, censente κομίζεσθαι, hoc in lo-
co, non esse *comessari* (hoc enim
sensu dicitur κομίζεσθαι παρὰ πινι,
non κομίζεσθαι παρὰ πινι) nec *comessationibus accedere* aut *comessatum venire*, uti vertit Interpres; sed
potius *lascivium* & *protervum in modum accedere*, seu *comessantium in morem alicujus domum frequentare*.

3 Αὐτὸν ἀναδέξασθαι] In prior. Edit.
αὐτὸν, quod tamen MS. Vulcanii
non agnoscit. Henr. Stephanus
legit αὐτῷ (scil. δικῶ) ἀναδέξασθαι,
quæ notissima dictionis formula
apud Græcos Oratores. Galeus
autem duplici modo hunc locum
refingere tentat; vel reponendo
αὐτῷ ἀναδινάξασθαι (quod nequa-
quam placet, cum reperiat quid-
dem ἀναδινάξασθαι, sed ἀναδινάξασθαι
nisi priam occurrat) vel αὐτὸν ἀνα-
δέξασθαι pro se spondere, quod ad re-
ceptam lectionem proxime acce-

dit: sed nihil mutandum videtur.

* 4 Καὶ θύοντας] Casaubonus legit
ὡς θύοντας i. e. παρὰ θύοντας. Sana
autem videtur sententia, & hunc
habere ordinem, καὶ ἡκεν τόμον ἀπαι-
τήσων θύοντας καὶ ἀναλίσκοντας. Ἀπαι-
τήσων duplicem regit accusativum,
apud Aristophanem in *Nubibus*,
ἀπαιτῶν μετὰ τὸ ἀργύρεον, & ἀπαιτῶ
σε τὸ χρῆμα.

5 ἡκεν τόμον ἀπαιτήσων] Ita,
feliciter satis, emendavit Auberi-
us, postulante sensu & syntaxi:
Haud aliter Demosthenes —
ἡκεν συμβελβύσων, & ἡκεν ἀμυνέντων,
MS. Bar. τόκων & Trin. ἀπαιτήσων.
Prius ἡκεν.

6 Ὀρχισόμενος ἀφασθαι ἐταίρην] Ὀρ-
χισόμενος, saltatarius, reponere
non dubitavi, pro Ὀρχισόμενος, ad
mentem Auberii & Casauboni,
flagitante sensu. Pro ἀφασθαι ἐταίρην,
quod præferunt editi, MS. Bar.
ἀφασθαι ἐταίρην. Ultimamque istam
vocem agnoscunt etiam MSS. A.

jam ante fuerit ex sponſu condemnatus, adire, rogans ut pro ſe quoque intercedere velit. Et ad dicendum teſtimonium tunc venit, quum res eſt iudicata. Ad nuptias vocatus, in mulierum genus invehitur. Eos qui e longinquo itinere modo advenerint, ad deambulandum ſecum invitat. Re jam vendita emptorem adducit qui pluris ſit empturus. Sæpe etiam e medio hominum ſibi aſſidentium furgit, ut rem illis orſus a capite exponat, quam omnes jam audiverint ac pernorint. Et quæ nolleſt quidem aliquis, ſed denegare tamen erubeſcit, ad illa curanda promptus eſt. Ad eos qui ſacra faciunt, & epulas concelebrant, accedit, ut aliquam inde partem auferat. Quod ſi præſente eo famulus cædatur; ſibi quoque puerum aliquando fuiſſe narrabit, qui ſimiliter virgis cæſus ſe ſuſpenderit. Idem captus arbiter, duos litigantes, quorum uterque rem tranſigi optat, inter ſe committet. Denique ſaltaturus, ſocium manu prehendit, qui nondum ſit vino madidus.

B. C. D. & Trin. Confuſione or- | Nihil autem opus eſt vulgatum
ta ex ſimili pronuntiatione *as* & *s*. | lectionem ſollicitari.

II.

ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΕΡΓΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ περιεργία δόξειεν εἶναι ὡς ποιοῖσιν
 τις λόγων ἢ πράξεων μετ' ὀνείας. Ὁ δὲ πε-
 εῖργος, τοῖς τὸς τις, οἷον ἐπαγγέλλεσθαι ἀναστὰς ἅ-
 μὴ διωήσῃ. Καὶ ὁμολογεμένον ἔπερμαλ' ὁ δι-
 καῖς εἶναι, ἔν πνι γὰς, ἐλεγχθῆναι. Καὶ πλείω δὲ
 ἐπαναγκάσαι τ' αἰδᾶ κεράσαι, ἢ ὅσα διωήσῃ οἱ πα-
 ρόντες ἐκπιεῖν. ² Καὶ διείργειν τὸς μαχόμενος, ἢ
 ἔς ἔ γνωσκει. Ἀβὰπ' ἡγήσασθαι, εἴτα μὴ διωάσ-
 θαι ³ εὐρεῖν ἔ πορεύῃ. Καὶ τ' ⁴ τρατηγὸν προσελθὼν
 ἐρωτῆσαι, πότε μέλλει ὡς ταῦτα εἶναι, ἢ π' μ' τ'
 αὐρίον ὡς γέλλει. Καὶ προσελθὼν τὰ παρ' εἰ-
 πεῖν, ὅτι ἡ μήτηρ ἦδη καθύδρι ἐν τὰς δωματίῳ. Καὶ

ΕΝ πνι γὰς, ἐλεγχθῆναι] Ita
 omnes, quotquot nobis
 obvenerunt, Codices & Editiones.
 Auberius tamen ἐλέγξει in quo-
 dam exemplari scriptum se re-
 perisse testatur, & probat. Casau-
 bonus, locum esse mutilum arbi-
 tratus, ita supplevit — ἔν
 πνι γὰς, δ' ἐκνούειν αἶς ἔχ οἷον τε ἐλε-
 γθῆναι: atque hanc lectionem ex-
 hibet Latina interpretatio: quasi
 περιεργία ejus in hoc posita sit,
 quod rem actam agat, & magno
 conatu id probare contendat, quod
 omnes verum esse ultro fatentur.
 Vel etiam negantem voculam ἔχ
 delendam censet, contrario pla-
 ne sensu, quasi in eo cerneretur
 hominis istius περιεργία, quod in
 re clara & perspicua scrupulum &
 molestiam afferat, nec acquiescat
 iis, quæ omnes pro concessis ha-

bent. Utraque certe conjectura
 ingeniosa (judice Duporto) sed
 cum verba, prout in textu re-
 præsentantur, sine ullo affumen-
 to, sensum satis commodum ad-
 mittant, nihil omnino addendum
 vel supplendum videtur. Ἐν πνι
 γὰς, ἐλεγχθῆναι, i. e. ad verbum —
 rei cuidam insistsens, redargui:
 adeoque bonam causam perdit ob
 περιεργίαν. Paullo laxius —
 in aliqua re aut in aliquo argu-
 mento aut in aliqua causa sua cir-
 cumstantia nimis acriter inhaerens,
 & insistsens, ex nimia sc. curiosi-
 tate, in redargutionem incidit, &
 causa cadit, cum aliqui secun-
 dum ipsum jus diceretur. Hanc
 esse veram hujus loci sententiam
 ulterius constat ex usu vocis
 ἐλέγχειν, quæ a scriptoribus for-
 renibus de personis potius quam

XIII.

DE SEDULITATE INEPTA.

Πεεργία, (quam liceat sedulitatem ineptam dicere) est dictorum factorumque simulatio cum significatione benevolentiae. Mores ejusmodi hominis ita sunt. Facile surgens e medio, in se recipit, quibus praestandis par non sit. Rem quæ omnium confessione justa est, pluribus verbis, in aliquo inhærens, docere instituit, nullo modo posse argui. Puerum vini amplius miscere cogit, quam quantum omnes qui adsunt convivæ queant ebibere. Contententes pugnantefque invicem instigat. Solet etiam viam præire, quam ignoret ipse: cujus quidem exitum mox invenire nequeat. Et ad ductorem exercitus accedens, rogare, ecquando sit aciem ad dimicandum instructurus; necnon quid in perendinum diem imperet. Et ad patrem veniens, En, inquit, mater in cubiculo jam

rebus adhiberi solet, ut exemplis adductis ostendit Duportus: quem vide.

² Καὶ διεργῶν τὰς μαχομένας, ἢ ἐς τὴν νύκτα. Καὶ ἀπεργῶν In prior. Edit. Καὶ διεργῶν τὰς μαχομένας, ἢ ἐς τὴν νύκτα ἀπεργῶν ἡγούμενος.

Sed ita repræsentari jusserunt præstantissimi Codd. A. B. & Barocc.

nisi quod ultimus non agnoscat voculam &, quæ excidit ob similitudinem præcedentis vocis &.

Casaubonus aliquando putavit legi posse διεργῶν pro διεργῶν, suffragante Duporto, sed nihil mutare ausus est. Neutro autem venit in mentem sequentia verba,

ἢ ἐς τὴν νύκτα ἀπεργῶν ἡγούμενος, mala interpunctione & mendis laborare: quod tamen ita esse abunde fidem faciunt optimi MSS.

Loci hujusce, prout constitui-

mus, sensus est — Certantes, etiam sibi ipsi prorsus ignotos, dirimit. Solet etiam viam præire, cujus exitum mox dignoscere & invenire nequeat. Quæ ambo propria sunt hominis moleste seduli, & alienis rebus ac jurgiis importunius se immiscentis.

³ Εὐπεῖν & πορεύεσθαι In Stobæo & Camotii Editione ἀνευπεῖν πῦ. Casaubonus contendit legendum οἶ vel ἦ. Sed nihil mutandum videtur, cum οἶ significet motum ad locum; ita certe Euripides — ἢ ἡς εἰσόδου, quo loci evanuit — in quam terræ partem penetravit?

⁴ Στεγνὴν περὶ τῶν Voculam δέ, quæ inter binas hæc voces irrepperat, sustuli, auctoritate MSS. Gall. Bar. & Trin.

dormit.

ἀπαγορεύοντ' τῷ ἰατρῷ, ὅπως μὴ δώσει οἶνον τῷ
μαλακίζομένῳ, φήσας βεβλεῖναι ἀπάγειν λαμ-
βάνειν, ὅπως ἐπὶ τὸ κακῶς ἔχοντα. Καὶ γυναικὸς ἡ
πελυνθησάσης, ὅπως γράφει ἐπὶ τὸ μνήμα, ὅτε ἀν-
δρὸς αὐτῆς, καὶ ὅτε πατρὸς, καὶ ὅτε μητρὸς, καὶ αὐτῆς ὅτε
γυναικὸς τοιῦτομα, καὶ πολὺν ὅτι καὶ προσεπιγράφει
ὅτι ἔτοι πάντες χρηστοὶ ἦσαν. Καὶ ὁμνῶναι μέλλον,
εἰπεῖν πρὸς τῆς ἀναισθητικότητας, ὅτι καὶ ὡς ἄλλοι πολ-
λάκις ὁμῶς.

5 Μαλακίζομένῳ] In MSS. B. C. E. Bar. Vulg. Osborn. Stobæo, & libris ante Casaubonum editis κακωπιζομένῳ sed in margine MS. Vulcanii & unius e Palatinis ap- pingitur καυμαπιζομένῳ, febrī ar-

dente laboranti. Casaubonus vul- gatam lectionem in integrum re- stituere tentat, legendo ὅπως μὴ τῷ δώσει οἶνον, κακωπιζομένῳ, καὶ φήσας —quo sensu, videlicet illius no- pingitur. Sed ipsi etiam magis placuit

ΙΔ.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ἡ ἀναισθησία, ὡς ὅρα εἰπεῖν, βραδυτῆς
ψυχῆς ἐν λόγοις καὶ πράξεσιν. Ὁ δὲ ἀναισθητός,
τοιοῦτός τις, οἷον λογισάμενος ταῖς ψήφοις, καὶ κεφά-
λαιον ποιήσας, ἐρωτᾷ τὸν ὁδοκαθήμενον, τί γίνε-
ται; Καὶ δίκην φέρον, καὶ ταύτῃ εἰσέναι μέλλον,
ὅπως λαθόμενος εἰς ἀγρὸν πορεύεται. Καὶ θεωρῶν ἐν
τῷ θεάτρῳ, μόνον καταλείπει καθύδων. Καὶ
πολλὰ φαγὼν, καὶ τὴν νυκτὸς ὅτι δάκον ἀνιστάμενος ὑπὸ

Βραδυτῆς ψυχῆς] Duportus suf- picatur legendum βραδυτῆς πῆς τὴν ψυχῆς, tarditas quædam men- tis; ita ut due illæ voculæ πῆς τὴν in præcedente syllaba πῆς absorptæ fuerint, librariorum incuria.

2 Τί γίνεται;] In MS. Barocc. τί γράφεται; eodem plane errore,

quo supra sub initium Cap. 2. habet γράφεται, πλὴν σοὶ pro γί- νεται, πλὴν σοὶ.

3 Καὶ πολλὰ φαγὼν, καὶ τὴν νυκτὸς ὅτι δάκον ἀνιστάμενος ὑπὸ κυνὸς τὴν γείτονον διχθῆναι] Ita depravatum hunc locum emendavi & restitui auctoritate maximorum virorum

κυνὸς

dormit. Ac quum vini usum ægroto medicus interdix-
rit, solet hic illum, quasi periculi faciendi causa, ad biben-
dum componere. Quod si uxor obierit, monumento
ejus & mariti, & patris, & matris, nomina inscribet, item-
que cujas ipsa sit: tum hoc elogium insuper adjiciet,
SINGULARI OMNES ISTI PROBITATE ERANT. Idem
si jusjurandum adigatur, conversus ad circumstantem
turbam, Ego vero, inquit, jam ante sæpius juravi.

H. Stephani conjectura *καλαμισ-
μύνη*, ægroto, ut *Cap. 1. καλαμισ-
θήναι*, quod præferunt MSS. *A
D. & Trin.* in quorum tamen se-
cundo supra *καλλωπι* eadem ma-
nu scribitur *καλαμι*.

6 Καὶ αὐτῆς τῆς γυναῖκος τῶν μνη-
MSS. *Regis Gallie A. B.* divisim
ἐξ αὐτῆς τῆς γυναῖκος, & *Barocc.* habet
ὄνομα, quod levius. Supplendum
post *matris*, in versione, *ipsiusque
uxoris.*

XIV.

DE STUPIDITATE.

STupiditatem quoque definire possis, ut sit animi tar-
ditas, seu dicendū, seu faciendum sit aliquid. Stupi-
dus vero is est, qui sedens ad calculos, postquam rationes
putavit, & summam subduxit, roget eum qui sibi assidet,
Summa quanta est? Ac quum ei litem aliquis intenderit,
ubi ad diem illum ventum est, quo disceptari causa debet,
ejus oblitus, in agrum proficiscitur. Sæpe etiam sedens
in theatro ad spectandum, discedentibus aliis somno ob-
rutus ibi relinquitur. Idem quum se cibis ingurgitârît,
noctu surgens, ut ad fellas eat, in vicini canem incidit,

If. Casauboni & Cl. Salmasii, cum
prius nullo sensu ferretur *φωγῶν
τὸν σκύτην, ἐξ ὧν δὲ αὐτὸς ἀνίσταμενος,
ἐπὶ τῷ δόκῳ.* *Θύκων* etiam legi posse
existimat Casaubonus, suffragan-
tibus Salmasio & Duporto, sed
malui *δύκων*, quod ad receptum
δύκων propius accederet, & idem

prorsus sonaret. Casaubonus de-
let secundum *ἐξ*, sed salvo, opi-
nor, sensu stare potest. Sensus est,
interp. Salmasio, *Et cum nimis se
ingurgitaverit cibis, de nocte sur-
gens ad ventrem exonerandum a
cane vicini mordetur.* *Ἐπὶ δὲ αὐτῷ
ἀνίστασθαι, lecto desurgere ad ven-*

κινῶς τ' τῷ γείτονι διηχθῆναι. Καὶ λαβὼν καὶ
 ἀποδούς αὐτὸς, τῷτο ζητεῖν, καὶ μὴ δύνασθαι εὐρεῖν.
 Καὶ ἀπαγγέλλοντός πινῶ αὐτὰ ὅτι τετελεύτηκε πρὸς
 αὐτῷ τῷ φίλῳ, ἵνα παραγένηται, σκυθρωπάσας καὶ
 δακρύσας, εἰπεῖν, Ἀγαθὴ τύχη. Δεινὸς ὅτι καὶ ἀπολαμβά-
 νων ἀργύριον ὀφειλόμενον, μάρτυρας παραλαβεῖν. Καὶ χέ-
 ματος ὄντος μάχεσθαι τὰ παιδία, ὅτι σκύβας ἐκ ἡγόρασε.
 Καὶ τὰ παιδία αὐτῷ παλαίειν ἀναγκάζων, καὶ τρο-
 χάζειν, καὶ εἰς κόπας ἐμβάλλειν. Καὶ ὅτι ἀγρῶ αὐ-
 τοῖς Φακίῳ ἔψων, δις ἄλλας εἰς τὴν χύτραν ἐμβαλὼν,
 ἄδρωτον ποιῆσαι. Καὶ ὅντος δὲ Διὸς, εἰπεῖν, Ἡδύ

^c trem exonerandum; quod unica
 'voce desurgere Horatio,' inquit
 Salmasius in *Plinianis Exercitationibus*
 ad *Solinum* pag. 611. D. MS. A. non
 agnoscit ἀνιστάμενος, & MS. Trin.
 ἀπὸ δόκῃ, ut Casaubonus aliquando
 ἀπὸ δόκῃ. Aubertius denique supplet &
 legit καὶ τῷ δόκῃ ἀνιστάμενος ἐξῆλθ' ὑπὸ
 κινῶς. sed duriuscula est hæc emenda-
 tio, & a vero sensu aliena. Vide Casaubonum
 & Duportum.

4 ἵνα παραγένηται, --- Ἀγαθὴ τύχη]
 Voces istæ ἵνα παραγ. & quæ se-
 quantur ad finem capitis, desiderantur
 in codice *Barocciano*, quorum loco post
 φίλῳ hæc addidit librarius, καὶ τοιαῦτα παρρησια (s. pro
 παρρησια) πολλὰ δεικνύον ὅτι ἀνυπο-
 στήτων ὑποτιθεμένων. Apud Stobæum
 legitur ἵνα παρρησια γένηται, sed in
 margine προσγένηται, & in MS. Trin.
 Ἀγαθὴ τύχη, nominandi casu.

5 Καὶ τὰ παιδία αὐτῷ παλαίειν ἀναγκάζων,
 καὶ τροχάζειν, καὶ εἰς κόπας ἐμβάλλειν]
 In MS. Trin. ἀναγκάζειν, subaud. δεινός, ut superius expresse
 δεινὸς παραλαβεῖν, & μάχεσθαι. Casaubonus
 etiam delet postremum καὶ, ut istud sententiæ mem-

brum cum prioribus congruat; sed universi Codices retinent. Nec incommode forsan, si lectio MS. Trin. admittatur. Sylburgio vocem καὶ loco suo moveri non placet, sed arbitratur ἐμβάλλειν absolute accipiendum pro intruere; vel legendum ἐμβάλλων.

6 Καὶ εἰς κόπας ἐμβάλλειν] Vetus Codex Regis *Gallie* signatus B. exhibet κόπῳ sed Duportus testatur se aliquando putasse legendum εἰς ΣΚΟΠΟΥΣ —. ut tertium hoc sit exercitii genus, ad quod ἀναίδητος iste filios suos hortatur, imo cogit, εἰς σκοπὸν βάλειν nam & sagittaria se olim exercuisse juvenes, constat ex Homero, aliisque. Sed quum refragantur exemplaria, nihil ausus est contra codd. fidem & auctoritatem mutare, præsertim cum ex recepta lectione sensus non incommodus erui possit. Eadem conjectura in mentem venit doctissi. Joanni Clerico *Artis Criticæ* P. II. S. I. C. VI. N. 22. ἀναγκάζων... ἐμβάλλειν εἰς κόπας, nunquā fuit, nunquam erit, cogens usque ad fatigationem. Sed legendum

CHARACTERES ETHICI. LXVII

a quo mordetur. Idem quod acceperit ipse ac recondiderit, id ipsum quærere solet, reperire autem non potest. Quumque nunciatur illi obiisse aliquem ex familiaribus ipsius, ut veniat exequias, tum ille vultu ad mœstitiam composito, lacrymas etiam fundens, Bene, inquit, eveniat. Debitas autem pecunias recipiens, testes sibi adsciscit. Et vigente hyeme, cum famulo, quod cucumeres non emerit, jurgatur. Puerulos quinetiam suos, ut lucta se exerceant, cursu contendant, usque ad fatigationem cogere solet. In agro lentem ipse coquens, fale bis in ollam injecto, ut mandi nequeat, efficit. Cum-

• ΕΙΣ ΣΚΟΠΟΥΣ *in scopos jacere,*
• nempe, lapides, aut tela —
• quod etiam nimis quam frequenter faciunt pueri. Character infani est eos id cogere facere, a quo potius sunt revocandi. Posterius Σ propter prius excidit. In summa, si ἀνγκυζων & κόπυς retineantur, delendum videtur ultimum & ad Casauboni mentem: At si legamus σκοπός, eliminari necesse non erit, cum tertium exercitii genus designetur.

7 Ἐν ἀγρῷ ἀντὶς φαλῶ ἐψαν] Casaubonus conjicit ἐν ἀγρῷ, & legit ἀντὶς sed recepta lectio non incommode forsan stare possit— Ruri ipsis (puerulis sc.) lentem coquens, —. Sequenti πικρῶ, pro ἐμβάλαν, reposui ἐμβάλων, concinnius ad sensum, auctoritate MSS. Gall. Trin. Osborn. & Stobæi.

8 Ὅτι δὲ τὸ πικρὸν ἀντὶς, εἰπεῖν, ἡδὺ γὰρ τὸ πικρὸν νομίζει, ὅτι δὴ καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι πίκας] In quibusdam exemplaribus scribitur πίκας, reliqua in universis codicibus textui ad amussim respondent. Margo Stobæi (inquit Galeus) videtur

legisse ὕδωρ. Locus, sine meliori codice, insanabilis. Galeo & Casaubono hæc verba pro conclamatis habentibus ipse non suffragari non possum; aliorum integram sensa apponere liceat, & liberum Lectori sit iudicium. Auberius totum locum sic refingere tentat, Καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ διδόναι, τὸ ἡδὺ γὰρ τὸ πικρὸν νομίζειν, ὅ, π δὴ οἱ ἄλλοι καὶ πίκας ἐν λέγουσι, Et quum pluit, illud astrorum suavissimum esse putat, quamvis alii vel picem esse dicant. Sylburgius hæc habet; Camotii Editio πίκας. Stephanus & Oporinus, ut nos, πίκας. Ego, etiam si ὅ π δὴ divisè legamus, non video quid πίκας sibi velit, sive pro pice accipiamus, sive pro loco & fonte Olympiæ; quæ frequentius Πίκας scribitur: nec adverbium Πίκας, ut Ἀθήνησι, refertur a Stephano Byzantino. Oxoniensis autem Editor ita restitui posse autumat— ὅ π δὴ οἱ ἄλλοι λέγουσι ὅλετο πίκας. Jovi sc. gratias agit (ὁ ἀνείσθηται) pro pluvia, quæ copiose adeo deciderat, ut prata omnia aquis te-

γε τῆς ἀφρων νομίζει, ὅτι δὴ καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι πίσσης. Καὶ λέγοντός πινος, πόσος οἶε ὅτι τὰς Ἡρίας πύλας ἐξενιύχθαι νεκρὸς; ὡς τῆτον εἰπεῖν, Ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γένοιτο.

gerentur: est enim πίσος & πείσος locus irriguus, pratum. Hæc ille: quo acumine, facile videre est. Denique, loco huic desperato medicam manum adhibere non dubitavit eruditissimus J. Clericus, *Artis Criticæ* P. 111. S. 1. C. v. N. 3. hisce verbis: Omissionis insigne exemplum proferemus ex Theophrasti *Characteribus*, ex similitudine duarum vocum ortæ, quam mirum est If. Casaubonum supplere non potuisse, cum res sit facilis & clara. Locus est in Ἀνωσθισίας caractere τὸν τὸν τὸν Δίδος, εἰπεῖν, ἡδὺ γὰρ τῆς ἀφρων νομίζει, ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι ** πίσσης ad verbum, *Pluente Fove, dicere* (solet), *suave astrorum putat, quia et alii dicunt ** pice*. Describit Theophrastus hominem, qui adeo vecors est, ut nesciat pene quid dicat, & contraria iis quæ videt blateret, quasi deliraret; sicut antecedentia legenti liquebit. Igitur suppleverim — ἡδὺ γὰρ τῆς ἀφρων ΦΩΣ ΚΑΙ ΝΥΚΤΑ ΑΙΘΡΙΑΝ νομίζειν, ἡνίκα οἱ ἄλλοι λέγουσι ΜΕΛΑΝΤΕΡΑΝ ΠΙΣΣΗΣ. — *jucunda est astrorum lux, et serenam noctem putare, quam alii dicunt pice atriolem*. Quatuor priora verba omissa videntur a dictante, qui vagantibus oculis miscuit vocem ΑΙΘΡΙΑΝ cum ΑΣΤΡΩΝ, & cum κῶλον dictasset ad vocem ἀφρων, transvolavit

interjectas dictiones. Illis corruptis, cætera minus forte eleganti manu scripta facile posteriores exscriptores fefellerunt, cum sensus eos non juvaret. Ut supplementi nostri singulas partes confirmemus; postquam vidimus mentionem fieri *pluētis Fovis*, facile est intelligere ei opponi serenum cælum, & quidem, si de nocte sermo sit, ut est hic sine dubio, nisi astrum interdiu fulgere putemus; ἡδὺ γὰρ ἀφρων, *jucundum astrorum* Quid tandem? Φῶς, lumen, nulla enim alia re stellæ jucundæ sunt. At qualem noctem esse oportet, ut lux astrorum fulgeat? Nimirum, αἰθερίαν, serenam, nam αἰθερίῃ Ζῆς opponitur τῇ ὕπνῃ. Theocritus *Idyllio* IV.

‘X’ ὦ Ζῆς ἄλλοι μὲν πέλει αἰθερίῃ, ἄλλοι δ’ ὕπνῃ.

‘Jupiter interdum serenus est, interdum vero pluit.

Pro νομίζει scribere necessario oportet νομίζειν, ut εἰπεῖν, nam solet hæc omnia Theophrastus infinitivo exprimere, subintellectis vocibus δεινὸς aut οἶος. Ἠνίκα legimus, pro vocibus nihili ὅτι δὴ καὶ, ita postulante orationis ferie. Denique μελάντερον supplevimus, ob vocem πίσσης, cum ex ipsa rei natura, tum quia Græci ita loqui solebant. Sic Homerus de pastore tempestatem prospectante, *Iliad.*

CHARACTERES ETHICI. LXIX

que a Jove pluit, Sane quam, inquit, siderum aqua sua-
vis mihi videtur Rogatus ab aliquo, Ecquot pu-
tet Sacra porta elatos mortuos: Quot utinam, respondens
ait, ego & tu haberemus.

Δ. vers. 275.

Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπῆς εἶδεν
νέφ' αἰπὸν ἀνὴρ

Ἐρχόμενον κατὰ πόντον, ὑπὸ
ξίφεος ἰαῖης,

Τὸ δέ τ' ἀνέδεν ἰόντι μελάν-
τερον, ἥτε πῖσα, φαίνεται.

Quemadmodum e specula
videt nubem pastor,

Venientem per mare a Zephy-
ri flatu,

Eique procul stanti nigra, cen-
pex. Apparet.

sic loquuntur & Latini; ut O-
vidius, in Epistola Leandri ad
Heronem,

Ipsa vides cælum pice nigri-
us, & freta ventis

Turbida, perque cavas vix
adeunda rates.

Alia exempla quærent. & inve-
nient, quibus vacabit.

9 Κατὰ τὰς Ἡέας πύλας ἐξεγ-
νέχθαι νεκρῶς;] Priores Editiones
pessime Ἰερεῶς πύλας. Sed ita re-
posui ex certissima emendatione
doctissimi Joannis Meurfii in
Eleusiniis cap. 27. pag. 82. Vide
etiam, si lubet, ejusdem Athenas
Atticas cap. 12. pag. 181. &
Duportum. Error ex inscitia li-
brariorum ortus, qui Ἡέας au-
dacter immutarunt in Ἰερεῶς, cum
Porta sacra sæpius meminerint
auctores, Sepulchralis rarius. In
posteriore hujus sententiæ mem-
bro, pro ἐξεγνέχθαι, MSS. A. &
Vulcanii habent ἐξεγχεῖν, suffra-
grante etiam D. sed in isto Co-
dice alia manus pro varia lectio-
ne notavit ἐξεγνέχθαι.

ΠΕΡΙ ΑΥΘΑΔΕΙΑΣ.

Η δὲ αὐθάδεια, ἔστιν ἀπιώδεια ὁμιλίας ἐν λόγοις.
 Ὁ δὲ αὐθάδης, τοιοῦτός τις, οἷον ἐρωλήσεις, ὁ
 δεῖνά πᾶ ὅστιν; εἰπεῖν, Ἰ Πράγματα μοι μὴ παρέχε.
 Καὶ προσαγορευθεῖς, μὴ ἂν ἀντιπαρασπειν. Ἰ Πωλῶν
 π, μὴ λέγειν τοῖς ὠνυμφοῖς, πόσος ἂν ἂν ποδοῖτο, ἀλλ'
 ἐρωτᾶν τί δέσκει. Ἰ Καὶ τοῖς τιμῶσι, καὶ πέμπουσιν
 εἰς τὰς ἐορταίς, εἰπεῖν, ὅτι Ἰ Ὅσον ἂν γένοιτο διδόμενα.

1 Πράγματα μοι μὴ παρέχε] Cum
 vocula μὴ in MSS. Gallicis
 desit, forte legendum Πράγματα
 μοι παρέχῃς: ut apud Plautum in
 Casina: Vide Casaubonum. Om-
 nes Gallici & Trin. παρέχε. Sed
 receptam lectionem moveri non
 necesse.

2 Ἀντιπαρασπειν] Stobæus &
 Oporini Editio, transpositis com-
 positionis partibus, habent προαν-
 τισπειν: sed vulgatum rectius, ju-
 dice Sylburgio.

3 Πωλῶν π] Delevi voculam
 ε ante πωλῶν, auctoritate vetus-
 tissimorum Codd. A. B. Bar. &
 Trin.

4 Ἀποδοῖτο] Hic definit Codex
 Baroccianus, nam post ἀποδοῖτο
 ista subnectit Librarius, καὶ πρὸς
 τοῖς δεινὸς ὅτι πᾶσι. Tum se-
 quitur Anonymi libellus, ad Ig-
 natium quendam scriptus, Περὶ τῆ
 τοῦ λόγου χρημάτων.

5 Τί δέσκει;] Vel τί δέσκεις;
 nempe κίβδηλον, inquit Auberius,
 non adeo feliciter: Recepta enim
 lectio rectissima est, sed a doctis-

fimo Interprete vix intellecta, ju-
 dice clarissimo Salmasio ad Vo-
 piscum pag. 392. C. ex quo Du-
 portus notulam suam suppilasse
 videtur, dissimulato auctoris no-
 mine. Salmasii verba ita se ha-
 bent: 'Eleganti locutione πᾶν
 δέσκειν res aut merces dicun-
 tur, quæ pretio distrahuntur;
 e. g. τρεῖς δραχμαὶ δέσκειν di-
 cere solent rem aut mercem ali-
 quam, quæ tribus drachmis ven-
 ditur: hinc explicandus Theo-
 phrastus Περὶ χρηματικῆς, Cap.
 Περὶ αὐθαδείας---ἀλλ' ἐρωτᾶν τί δέ-
 σκει nihil heic vidit doctissi-
 mus & acutissimus Interpres
 & Commentator, dum sic hæc
 postrema reddit---verum ipse
 potius emptorem interrogat, Ec-
 quid inveniat damnandum. Τί
 δέσκει non id significat hoc
 loco Ecquid inveniat damnan-
 dum, sed Quid pretii mereat hæc
 res---Quanti valeat. Super-
 bus & contumax venditor de-
 signatur his notis a Theophras-
 to, quod merces suas quanti

XV.

DE CONTUMACIA,

sive FEROCITATE.

Contumacia est verborum in congressionibus & vitæ quotidianæ usu duritas. Homo contumax ita est comparatus, ut si quis ex ipso sciscitetur, Ubi est ille? respondeat, Ne sis mihi molestus. Salutatus, salutare invicem negligit. Cumque aliquid vendit, indicare quidem merces suas, interrogatus Quanti? non dignatur: verum ipse potius emptorem interrogat, Ecquid inveniat damnum. Religiosis quoque hominibus, & qui ad festa solemnia diis dona mittunt, dicere solet minime gratis datum ipsis iri, si quid divino acceperint munere.

• vendat indicare dedignatus, emptorem interroget, quanti valeant & quo pretio emi dignæ sint: atqui venditoris est, quanti det quod vendit prius indicare, quam emptor pretium faciat. • *Τί δέσονται*, ad verbum, quid invenit, h. e. quod pretium invenit — quo pretio digna est — quanti est.

6 *Καὶ τοῖς τιμῶσι*] Casaubonus contendit locum esse mutilum, & supplet *καὶ τοῖς τὸ θεῖον τιμῶσι* suffragante Duporto, qui notat, in Sacra quidem Scriptura *προσκυνεῖν* vel *σεβάζειν* poni *ἀπλῶς* pro colere aut venerari Deum verum; sed apud profanos scriptores & *τὸς θεῶν*, nunquam reperiri *τιμῶν* pro *τιμῶν* & *θεῶν* vel *τὸς θεῶς*, nec *προσκυνεῖν* pro *προσκυνεῖν τῷ θεῷ* vel *θεῶς*. Emendationem istam firmat Lycurgi dictum a Duporto allatum.

7 *Οὐκ ἂν γένοιτο διδόμενα*] De obscuri hujus loci sensu, vide Casaubonum & Duportum. Mihi autem aliquando in mentem ve-

nit *θεῶν* istam in mendo cubare, & hoc modo refingi debere — *καὶ ἂν γένοιτο τὰ δαδομένα* — dicere solet minime eventura quæ opinantur. Homo sc. *αἰδῶν* religiosus numinum cultores deridet, & sarcastice pronunciat vana spe illectos sacris eorum sumptus impendere, quod nihil illorum quæ opinantur ac sperant eventurum sit. Hoc apprime congruit cum ultima *αἰδῶν* nota, quam ad finem hujusce capituli dedit Theophrastus — *δὲν δὲ καὶ τοῖς θεοῖς μὴ ἐπιδραμεῖν*. Diis ipsis vota facere non curat. Nec mirum, perditum nebulonem aliorum religionem cavillis & diæteriis insequi, qui ipse sit parvus Deorum cultor. Omnes tamen MSS. vulgatam lectionem exhibent, quam ideo eliminare nefas duximus; sed vacula *τὸ* excidere facile potuit, propter affinitatem cum ultima syllaba præcedentis verbi; & vox *διδόμενα*, rarius nempe occurrens, a citimæ ætatis & maximæ impe-

⁸ Καὶ οὐκ ἔχον συγνώμην ἔτε τὰς ἀπόσαντι αὐτὸν ἀκυσίως, ἔτε τῷ ὥσαντι, ἔτε τὰς ἐμβάντι. Καὶ Φίλω ἧ ἔρανον κελύσαντι εἰσπνεγκεῖν, εἰπὼν ὅτι οὐκ ἂν δοίη, ὕπερον ἦκειν φέρων, καὶ λέγειν ὅτι ἀπόλλυσι καὶ τὸ το ἀργύριον. Καὶ προσπλάισας ἐν τῇ ὁδῷ, ⁹ δεινὸς κατὰ σαλτὶ τῷ λίθῳ. ¹⁰ Καὶ ἀναμείναι οὐκ ἂν ὑπομείναι πολὺν χρόνον εἰδένα. Καὶ οὔτε ἄσας, οὔτε ῥῆσιν εἰπεῖν, οὔτε ὀρχήσασθαι ἂν ἐβελῆσαι. Δεινὸς ἦ καὶ τοῖς θεοῖς μὴ ἐπὶ βύχεσθαι.

ritiæ librariis locum mutare cum didūmena coacta est, cum opinarentur posterius illud verbum beneficentiæ divinæ & necessitati humanæ magis quadrare.

⁸ Καὶ ἐκ ἔχον συγνώμην] Malim EXEIN, ut supra λέγειν, ἔρωτάν, ac infra ἦκων, &c. Sæpius enim inter se commutantur ei & ω, ut paulo inferius hoc ipso in Capite, pro καὶ λέγειν, MS. Trin. & Vulcanii habent καὶ λέγων.

⁹ Δεινὸς κατακίσει τὸν λίθον] Ita vetustissimus Codex A. prorsus ad Casauboni mentem, pro δεινόν, quod omnes Editt. ante Casaubonum & MSS. B. C. D. E. Trin. & Vulc. exhibent. Quam lectionem si admitti placeat, tum ita vertenda est hæc periodus — gravissime — horrendum maledicet sc. lapidi.

¹⁰ Καὶ ἀναμείναι ἐκ ἂν ὑπομείναι πολὺν χρόνον εἰδένα.] Ita summa fide repræsentavi ex universis Codicibus MSS. Stobæo ac Editione Camotiana, pro καὶ ἂν ὑπομείναι, ἐκ ἂν προσμείναι (vel προσμείναι) πολὺν χρόνον εἰδένα, quæ priores Editiones, nullo cum sensu, mendose præferabant; nam προσμείνω sem-

per dativo jungitur, accusativo nunquam; ut capite 15. Matthæi com. 32. ἡδὴ ἡμέρας τρεῖς προσμείνω μοι, & alibi in Novo Fœdere; verbum autem προσμείνω non agnoscit Lingua Græca. Casaubonus veterem lectionem retinuit, nec mendosam esse quicquam suspicatus est (quod miror) nisi quod mutato accentu legerit ὑπομείναι & προσμείναι. In aliis (inquāvis doctiss. H. Stephanus) καὶ ἀναμείναι. Utrovis modo legas, repetendum videtur esse vocabulum ἀπὸ κοινῆς si ἀναμείναι, participium κελύσαντι. Sin ἂν ὑπομείναι, verbum κελύσῃ ex participio factum: sic enim sæpe in iis quæ repetuntur ἀπὸ κοινῆς. Galeus lectionem nostram comprobavit, nisi quod ex conjectura reposuerit ἀναμείναι: qua quidem mutatione expeditionem fieri orationis structuram arbitratus est; judicet lector. Sensum feliciter satis expressit Casaubonus, quem nostra lectio præ se fert. Fuit autem, quum conjiciebam pro ἀναμείναι legi posse ἐν ὁμιλίᾳ, qua voce usus est Noster sub initium hujusce

CHARACTERES ETHICI. LXXIII

Si quis illum, vel invitus, aut expulerit, aut pepulerit, aut pede prefferit, non est exorabilis. Et cum amico dixerit, collationem pecuniæ ab ipso petenti, nihil se datum, postea ipse ultro afferet, dicetque, Velle se hanc quoque pecuniam perdere. In via si ad lapidem offenderit, maledicet illi. Et ut aliquando subsistat alicujus expectandi causa: nunquam tamen diutius cuiquam præstolabitur. Idem, ut cantet in conviviiis, aut vice sua recitet, aut saltet, adduci non potest. Postremo diis ipsis vota facere non curat.

capitis; ita ut sensus hujusce *πεωχῆς* iste fuerit—— *Neminem diutius secum colloqui patitur.* Quod summæ αὐθαδείας & insolentiae hominibus solemne est, quippe qui ceteros ad unum mortales despectui habentes, conversatione sua indignos existiment. Sed cum emendatio ista longius a receptæ scripturæ vestigiis recedat, in medio relinquo.

11 Ἄν ἐτελῆσαι] Casaubonus ἀν ἐτελῆσαι, modo optativo, ut *περομείναι* & *ὑπομείναι* reposuit in præcedente sententia; cui mutationi aliquantulum favent MSS. A. & B. præferentes ἀν ἐτέλουν. Sed nihil opus est receptam lectionem sollicitari, cum vox ἀν infinitivo elegantius jungatur apud optimos

scriptores Atticos, & MSS. C. D. E. Trin. & Camotiana Editio habeant *τελῆσαι*, *Vulcanianus* *τελῆσαι*.

N. B. Reliqua pars hujus libelli deest in omnibus MSS. quibus usi sumus, præter unicum illum Codicem, qui asservatur in Bibliotheca Coll. SS. Trinitatis. Nam in MSS. A. B. & D. in quibus Theophrasti *Characteres* media in pagina desinunt, statim alia diversorum auctorum opera subjunguntur. In C. vero & E. post Caput istud xv. finis operi imponitur, hisce verbis, — *Τέλος τῶν Θεοφράστου χαρακτῆρων.* Et in Codice signato E. sequitur inepta ista coronis, quam ex *Palatino* MS. dedit Casaubonus, sub finem *Commentarii*.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ ἡ δεισδαιμονία δόξεν εἶναι δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον. Ὁ δὲ δεισδαίμων, τοιούτος τις, οἷον ἄπονη-¹ φάμεν, τὰς χεῖρας, καὶ περιρράναι μιν ἄπο ἱερῶν, δάφνης εἰς τὸ σῶμα λαβὼν, ἔπω τιῶ ἡμέραν περιπαλεῖν. Καὶ τῶ ὁδὸν εἰς τὴν περὶ δαίμονα γαλῆ, μὴ πρῶτον πορεύσθαι, ἕως διεξέλθῃ τις, ἢ λίθος πρὸς ὑπὲρ τὸ ὁδὸν ἀφ' ἧς λαβῇ. Καὶ εἰς ἴδῃ ὅφιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἱερὸν ἐνταῦθα ιδρύσασθαι. Καὶ τὴν λιπαρὰν λίθων τὴν ἐν ταῖς τειλόδοις, παλαιὴν ἐκ τῆς λευκῆς ἑλαιοῦ καταχεῖν, καὶ ἐπὶ γόνατα πεσὼν καὶ προσκυνησας, ἀπαλάττεισθαι. Καὶ εἰς μὺς θύλακον ἀλφίπων ἀφ' ἧς γῆ, πρὸς τὴν ἐξηγητικὴν ἐλθὼν, ἐρωτᾷν τί χρὴ ποιεῖν

¹ Ἀπὸ ἰφῶ] i. e. γινόμενον, inquit Duportus; ita ut nihil opus sit addi ἰδῶν, aut quid ejusmodi.

² Τῶ ὁδὸν εἰς τὴν περὶ δαίμονα γαλῆ] Duportus suspicatur præpositionem κατὰ deesse ante τῶ ὁδὸν, aut voces istas esse conjungendas cum verbo πορεύσθαι in periodo sequenti; quia παρὰ τὴν γαλῆν vel παρὰ τὴν γαλῆν τῶ ὁδὸν vix Græce dicitur. Hoc primum. Deinde reposui παρὰ τὴν γαλῆν, ex conjectura Sylburgii & Casauboni, cum priores Editiones & MS. Trin. habeant περιρράναι.

³ Μὴ πρῶτον πορεύσθαι, ἕως διεξέλθῃ τις] Suspectus mihi est vitii hic locus, quoniam nemo ex Atticis scriptoribus, quantum memini, usurpat πρῶτον ἕως, sed πρῶτον ἢ, pro Priusquam vel an-

te quam, ut vertit Casaubonus. Ita certe locutus est Plato De legibus, πρῶτον ἢ καταίρηται, ante quam purgetur. Censeo igitur legendum— μὴ ΠΡΟΤΕΡΩ πορεύσθαι, ἕως διεξέλθῃ τις, non ULTERIUS progredietur, usque dum alius transferit: Ita, opinor, & constructioni & sententiæ optime consulitur. Πρῶτον enim hoc in sensu apud Homerum & alios occurrit; uti Iliad. O. Βὰν δ' ἴδῃ περιρράναι, & Iliad. E. vers. 672. περιρράναι δώκειν. Denique Apollonius Rhodius Argonautic. I. τῶν μὲν ἔτ' ἢ περιρράναι μωδίσσεται. Uterius in sermone non progrediar. Si autem περιρράναι, utpote vox poetica, minus placeat, possis reponere ΠΟΡΡΩΤΕΡΩΝ vel ΠΟΡΡΩΤΕΡΩ, quæ eodem sensu passim usurpantur apud prosæ orationis

XVI.

DE SUPERSTITIONE.

Superstitionem sane definire possumus, meticulosum erga numen affectum. Superstitiosus vero is est, qui elotis manibus, & aqua lustrali aspersus e templo, folium lauri ore prehensum tenens, integrum diem ita ambulet. Si viam mustela eo ingrediente transcurrerit, non antè progredietur quam alius prior transferit, aut ipse tres lapides trans viam miserit. Serpentes si viderit in ædibus, facellum eo loco exstruet. Lapides unctos, qui sunt in triviis, solet oleo ex ampulla perfundere, nec prius discedere, quam posito genu eos fuerit veneratus. Quod si mus forte farinæ follem arroserit, adit ad interpretem, & quid factò sit opus eum percontatur: qui si responde-

scriptores. Qui vetustos codices MSS^{os} tractarunt, facile videbunt mendosum istud περπερον ex compendiarie scriptura nasci potuisse.

4 Ἡ λίθος περὶς ἑσπέρη τὸ δὲ δι-
[λαβὴ] Dubitare quis possit (inquit Sylburgius) διαλαβὴ ne verius sit an διαλέλη. Posterius amplectitur Casaubonus, omnino contra Duporti mentem, qui recte observat sensum quidem, quem in versione expressit Casaubonus, scitum esse, nec a genio superstitionis alienum, sed διαλέλην, pro simplici βάλαν, nunquam dici. Διαλαβὴ igitur retinendum censet, cum διαλαβὴν λίθος ἑσπέρη τὸ δὲ sit lapides in via certo ordine digerere & disponere, scævæ gratia, & ad malum omen averruncandum.

5 Ἐὰν ἴδῃ ὄφιν] MS. Trin. ex-

hibet σφῶν, uti Editiones fere omnes. Quamnam hic σφῶν intelligit? (inquit Sylburgius) sagamne & fatidicam? an supposititium est hoc vocabulum? Ita certe existimavit Auberius, dum reposuit ὄφιν, & emendationem firmare conatus est ex loco Platonis, sub finem lib. x. De legibus. Sed infelicitèr satis, si quid viderint Casaubonus & Duportus, suffragante Galeo: ad quorum omnium mentem repræsentavi ὄφιν. Rationes dabunt Casaubonus & Duportus.

6 Τελόδης] Sic reposuit Casaubonus, cum MS. Trin. & priores Edit. habeant τελόδης: forte pro παρόδης, inquit Galeus. Quam etiam conjecturam in animo habuit Casaubonus, sed τελόδης præferendum censuit.

καὶ εἰς ἀποκρίνη) αὐτὰ ἐκδιδύμει τὰ σκυτοδέφη· ἀποκρί-
 νάσαι, μὴ προσέχων τέτοις, ἀλλ' ἀποτραπείς ἐκδύ-
 σασθαι. Καὶ πυκνὰ ἢ τιμὴ οἰκίαν καθαριεῖν· καὶ ἔτε
 ὁπότε μῦσαι μνήματι, ἔτε ἐπὶ νεκρὸν ἐλθεῖν, οὐτε ἐπι-
 λέχει. Καὶ ὅτ' ἂν ἐνύπνιον ἴδῃ, πορβύεσθαι ὡς τὸς
 ὄνειροκρίτας, ὡς τὸς μάντις, ὡς τὸς ὀρνιθοσκο-
 πῆς, ἐρωτήσων τίνι θεῷ ἢ θεᾷ προσβύχεσθαι δεῖ. Καὶ
 τελεσθῆσόμενον, πρὸς τὸς Ὀρφεοτελετάς χ' ἢ μῦσαι
 πορβύεσθαι μ' ἢ γυναικός· εἰς δὲ μὴ ἀχολάζῃ γυνή,
 μ' ἢ πύθης καὶ τ' παιδίων. Καὶ ἐπὶ ταῖς τελόδοις
 ἀπελθὼν χ' ἢ κεφαλῆς λύσσασθαι· καὶ ἱερείας χαλέ-
 σαι, σκίλλῃ ἢ σκύλακι κελεύσαι αὐτὸν ὡς καθαῖραι.
 Μαινώμενόν τε ἰδὼν ἢ ἐπίληπτον, φέξας εἰς κόλπον
 πίεσαι.

7 Ἀποκρίναι] MS. Trin. & om-
 nes ante Casaubonum Editiones
 hunc locum ita legunt & distin-
 guunt — σκυτοδέφη, ἀποκρίναι μὴ
 προσέχων τέτοις, quo autem sensu,
 nondum videre contigit. Certif-
 ficā ergo hanc Casauboni emen-
 dationem textui inferendam esse,
 non modo loci sensus aperte cla-
 mabat, sed Duporti etiam judi-
 cium: qui usus vocis ἀποκρίναι,
 prout hic fertur, exempla pro-
 tulit.

8 Ἐκδύσαι] 'Pro ἐκδύσαι (in-
 quit Sylburgius) Camotiana E-
 ditio habet ἐκδύσαι· nec satis
 certum an scribere voluerit
 ἐκδύσαι ut sit exsolvere se ea
 religione.' Conjecturam Sylbur-
 gii firmat MS. Trin. in quo aper-
 te ἐκδύσαι, errore facile condo-
 nando, pro ἐκδύσαι· quod alte-
 ri isti lectioni praeponit Casaubo-
 nus. Galeus rescribit ἐκδύσαι
 eluere: sed ἐκδύσαι sanius vi-
 detur.

9 Οὐτε ὅτι λέγει] Casaubonus
 rectissime videns, hunc locum
 mendo laborare, duplicem affert
 medelam: vel legendo ὅτι λέγει
 ut modo ὅτι νεκρὸν, quod firmat
 interpolatio MS. Trin. ubi litera
 η supra εἰ eadem manu ponitur:
 vel reponendo λεχῶ, puerperam,
 ut Auberius etiam in margine suae
 Editionis; quod mihi, fateor, ma-
 gis arridet, cum litera ω ita in
 libris vetustioribus pingatur, ut,
 altero latere exeso, quod reliquum
 fuerit facile in εἰ transire posset.
 Utraque autem lectio ferri potest.
 10 Ἐπὶ ταῖς τελόδοις] 'Τοῖς τελό-
 δοις habent ambo exemplaria,
 (inquit Sylburgius) & Camotia-
 niana similiter, paulo superius
 ἐν τοῖς τελόδοις· cum tam sim-
 plex ὁδός, quam derivata inde
 substantiva foeminino generis
 usurpari soleant. Si quis etiam
 mutato casu, malit — ὅτι ταῖς
 τελόδοις ἀπλῶς, non repugnabo.
 MS. Trin. τοῖς τελόδοις, omnino

CHARACTERES ETHICI. LXXVII

at, cerdoni nimirum tradendum esse illum follem, ut sarcatur; superstitiosus iste, neglecto arioli responso, religioni rem habens, exinanitum faccum a se amolietur. Solet etiam domum crebro purificare; sepulchrum nullum insistere; ad defunctorum iusta nullus accedere; neque item ad ullam unquam puerperam. Insomnium porro si viderit, pergere ille ad somniorum interpretes, ad divinos, ad augures, sciscitaturus, cui deo, cui deæ vota sint facienda. Et ut sacris initietur, ad Orpheotelestas quot mensibus cum uxore, aut si uxori non vacet, cum nutrice & filiolis suis, itat. Præterea in compitis, ante quam inde discedat, aqua in caput aspersa se lustrat: Piatricibus quinetiam ascitis, jubet se squillæ aut catuli circumlatione purgari. Quod si quem mente captum aut comitalem viderit, solet inhorrescens in finem sibi despuere.

contra Casauboni mentem, qui non solum contendit Hellenismi rationem postulare τὰς περιόδους, sed arbitratur etiā majus vulnus subesse, & unum aut plura vocabula desiderari. Sub finem hujusce περιχῆς, pro κατὰ κεφαλῆς, MS. Trin. exhibet κατὰ κεφαλῶν utrumvis, opinor, syntaxi satis consulit.

11 Καὶ ἱερείας καλέσας, σκύλλη-εἶς.] Auborius legit ἱερείας, sed receptam lectionem sollicitari nihil opus est. Deinde, pro σκύλλη, quod mendo se præferunt MS. Trin. H. Stephani & Sylburgii Editiones, reposui σκύλη ex indubia conjectura Sylburgii & Casauboni, quos vide. Hoc aliquatenus vidit Auborius, dum reposuit σκύλητι, ut indicavit hinc verbis. «Σκύλη ἢ σκύληαι — εἶς. Hæc quidam emendant hoc modo, σκύλη καὶ λῶσαι αὐτὴν περιχῆσαι. Est enim σκύλον exuvium seu pellis seu etiam pannus; solebant autem pelle aut panno lustrare ipsos

homines & ædes: ut legimus apud Ovidium, solum etiam pelle lustrari, Fastorum 2.

Denique quodcunque est quo corpora nostra piantur,

Hoc apud insonfos nomen habebat avos.

Mensis ab his dictus, secta quod pelle Luperci

Omne solum lustrant, idque piamen habent.

At ego malim legere σκύλητι.

Nam quum olim corpus per-

purgare volebant, utebantur vi-

no scillitico, & aceto: quod

scillites quoque dicitur. Sic Au-

sonius Epistola quarta ad Theo-

nem,

Accipe congestas mysteria frivola nugas,

Quas tamen explicitis nequeas deprendere chartis,

Scillite decies si cor purgeris aceto.

Hæc ille; sed tam a vera lectione, quam loci sensu, aberravit.

ΠΕΡΙ ΜΕΜΨΙΜΟΪΡΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ἡ μεμψιμοιρία, ἐπιτήκσις πρὸς τὸ πρὸς-
ἦκον ἡ δεδομένη. Ὁ δὲ μεμψιμοιρῶ, τοῖσδε
πισ, οἷον, ἀποτείλαντί μεῖδα ὃ φίλιν, εἰπεῖν πρὸς
τὸ φέροντα, Ἐφθόνησάς μοι ὃ ζῶμῃ, καὶ ὃ οἶναίς, ὅδε
ἐπὶ δεῖπνον καλέσας. Καὶ ὑπὸ τῷ ἐπαίρει κατὰ φι-
λόμῳ, εἰπεῖν, Θαυμάζω εἰ σὺ καὶ ἀπὸ ψυχῆς με
φιλεῖς. Καὶ τῷ Διὶ ἀγανακτεῖν, ὃ δίοτι ὑεῖ, ἀλλὰ
δίοτι ὑστερον. Καὶ βύρωντι καὶ ἐν τῇ ὁδῷ βαλάντιον, εἰ-
πεῖν, Ἀλλ' ὃ θησαυρὸν βύρηκα ἐδέπολε. Καὶ πειρά-
μενος ἀνδράποδον ἄξιον, καὶ πολλὰ δεηθεὶς τῷ πωλῶν-
τι, ὃ Θαυμάζω, εἰπεῖν, ὃ πὶ ὑγιὲς ἔγωγε ἄξιον ἐάνη-
μαι. Καὶ πρὸς τὸ βυαγγελίζομενον, Ὑιὸς σοι γέγονεν, εἰ-
πεῖν, Ὅτι ἀν' προαδῆς, καὶ τὸ ἑσίας τὸ ἡμῶν ἀπεσι-
ἀληθῆ ἔρεῖς. Καὶ δίκην νικήσας καὶ λαβὼν πάσας
ταῖς ψήφους, ἔγκυλεῖν τῷ γράψαντι τὸν λόγον, ὡς
πολλὰ πρὸς αὐτοὺς τῷ δικαίῳ. Καὶ ἔχων εἰσενεχ-
θέντι πρὸς τὸ φίλων, καὶ φήσαντός τινος, ὃ Ἰλαρόν

¹ Δεδομένη] Hæc vox suspecta est, et sine damno sententia potest abesse, inquit Casaubonus; sed nihil emendationis affert. Ita certe uno ore MS. Trin. & omnes Editiones.

² Ὁ δὲ δίοτι ὑεῖ,] Legendum videtur, flagitante sensu, ὃ δίοτι οὐκ ἔστι, — non quod non pluatur, sed quod serius. Proprium hoc est hominis nimium queruli. Alii enim, quamvis urgente forsitan siccitate querantur, cadente tamen pluvia Jovi gratias agunt; at μεμψιμοιρῶ iste

etiam tum queritur; nec pluvia demum data gaudet, sed tam diu negata irascitur.

³ Καὶ πολλὰ δεηθεὶς τῷ πωλῶντι] Casaubonus corrigit ἄτε πολλὰ, & censet legi etiam posse δεητέῳ rationem vide.

⁴ Θαυμάζω, εἰπεῖν, ὃ πὶ ὑγιὲς ἔγωγε ἄξιον ἐάνημαι] Sylburgius facilius vidit hujus periodi structuram non adeo expeditam esse, ideoque supplevit ὃ δὲν inter ὃ πὶ & ὑγιὲς. Sed Auborius, multo feliciter, opor-
nor, margini illevis εἰ πὶ pro ὃ

XVII.

DE QUERELA,

sive INIQUA QUERULITATE.

Querela iniqua, est expostulatio nullo jure facta. Hominis autem queruli mores istiusmodi sunt, ut si ad eum amicus portionem aliquam e convivio miserit, dicat ei qui afferat, Hoc illud est quod ego ad cœnam non sum vocatus: invidisti nimirum mihi jusculum & villum tuum. Et cum illum amica etiam & etiam suaviatur, Miror, inquit, si tu ex animo ista mihi des basia. Jovi succenset, non modo si non pluat, sed etiam si serius. Cumque in via crumenâ invenit, Ego vero, ait, thesaurum nullus unquam reperi. Similiter quum parvo mancipiû emerit, utpote exorato multis precibus venditore, Mirum sane, inquit, si tantulo quicquam emerim, quod sit alicujus pretii. Jam si quis lætum illum nuncium ipsi afferat, Filiolo, inquiens, auctus es: Adjice, ait ille, Et dimidia bonorum pars tibi periit, tum quod res est dixeris. Idem postquam in judicio omnium calculis vicit, nihilominus tamen de eo conqueritur, qui orationem scripsit quam pro se habuit, ut qui multa ipsius juxta omiserit. Jam si ad sublevandam ipsius egestatem amici pecunias contulerint: & dicat deinde aliquis, Nunc esto hilaris: Quo pa-

ut supra hoc ipso in cap. *ἡμεῖς* *φιλεῖς*. Qua emenda-
tione & syntaxi & sententiæ
optime consulitur. Sensum in
versione dedit Casaubonus.

In prioribus Editt. $\epsilon\upsilon\alpha\gamma\epsilon\lambda\acute{\iota}\zeta\omicron\mu\epsilon\nu\omicron\nu$
 $\epsilon\pi\iota\upsilon\sigma\epsilon\iota\ \gamma\acute{\alpha}\gamma\omicron\nu\epsilon\varsigma$ sed delevi vo-
 cem $\epsilon\pi$, auctoritate MS. *Trin.*
 Rectius, ut videtur; nam si reti-
 neatur $\epsilon\pi$, rescribendum erit $\alpha\upsilon-$
 τοῦ pro $\sigma\iota$.

6 *Δίνω νινός*] Ita reposui, ad
votum Sylburgii & Casauboni;
qui recte observat *Δίνω νινός* &

δίκλω ἡπιώδεον esse phrasas Atticis familiares; sic Noster *Char.* 11. ἡπιώμενον μὲν δίκλω. Prius *δίκλω* νικησας, quod mirum quam importunum, cum *calculorum* statim meminerit Theophrastus, qui in victoria bellica locum habere nequeunt.

7 Ἐγκλητῇ] Quædā exemplaria
habent ἔγκλητῇ, ut concordet cum
νικήτας & λαζάρ. Ita quidem pr-
mo intuitu MS. Trin. sed peni-
tius inspicienti constabit literam
ν ερασμum esse.

§ 'Ιλ' α' 985-987] Sic emendavi,
 610

ἔγω· καὶ πῶς, εἰπεῖν· ὅτε δὲ τὸ ἀργύριον ἀποδῆναι
ἐλάττω, καὶ χρεὶς τέτων, χάριν ὀφείλῃν ὡς δὴ ηργατη-
μόν.

præeunte Casaubono & postulante stituit ἴδι, quod ferri potest; sed
sensu, antea ἰλαρός ὄν· nec aliter ἔγω magis placuit, quod p ropius
MS. Trin. cujus loco Galeus sub- ad vulgatum accedat.

IH.

ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ.

ΕΣΤΙΝ ἀμέλει ἀπιστία, ὑπόληψις τις ἀδικίας
καὶ πάντων. Ὁ δὲ ἀπίστος, τοιοῦτός τις, οἷος, ἀπο-
τείλας τὸν παῖδα ὀψωνήσοντα, ἕτερον παῖδα πέμπει
πλουσίον πόσιν ἐπείατο. Καὶ φέρων αὐτὸς τὸ ἀρ-
γύριον, καὶ τὰ δίδον ἀριθμεῖν πόσον ἐστὶ. Καὶ ἡ γυ-
ναῖκα ἡ αὐτὴ ἐρωτᾷν κατακείμενος, εἰ κέκλεικε τι
κισσῶτον, καὶ εἰ σισήμασιν τὸ κοιλιόχον, καὶ εἰ ὁ
μοχλὸς εἰς ἡ γύραν ἡ αὐλείαν ἐμβέβλη· καὶ εἰ ἐκείνη
Φῆ, μηδὲν ἦτον αὐτὸς ἀναστὰς γυμνὸς ἐν τῇ σρωμάτῃ καὶ
ἀνυπόδητος, τὸ λύχνον ἄψας, ταῦτα πάντα ἀειδρα-
μὴν ὀπισκέφαλῳ, καὶ ἔγω μόλις ὑπὸν τυγχάνειν. * Καὶ

Καὶ τὰ δίδον ἀριθμεῖν] Nume-
rosius hoc modo procedit
oratio, delendo εἰ ante καὶ, au-
thoritatem MS. Trin.

2 Τὸ κοιλιόχον] Hanc vocem
mendo laborare ne somnatus qui-
dem est Auberius, quum hæc scri-
pserit: 'Non memini legere hanc
' vocem apud alium auctorem.
' Videtur autem hoc nomine ap-
' pellata cistula, sive crumena
' potius, παρὰ τὸ κοιλίαν ἔχειν.
' Hinc etiam ventrale. Imper.
' Adrianus in L. Divus. ff. De
' bon. damnat. Nummulos, inquit,
' in ventrali: & in Glossis, Ven-

trale, κοιλιόδοσμος, φαντα. Syb-
burgius vero censet aptius legi
posse κλισίον vel κλισίον, ut
significetur scrinium clavibus au-
calicibus asservandis factum. Ca-
saubonus ultimam vocem admi-
tere non gravatur, quam pro κ-
λισίον alibi legerat; vel potius
κυνέχον, quod etiam video placu-
isse doctissimo Salmasio De modis
usurarum pag. 449. 'Εἰ σισήμασιν
' τὸ κυνέχον, an fiscus sit obfigna-
' tus: nam κυνέχον est fiscus,
' marsupium, follis: obfignabatur
' autem fiscus, in quo pecunia
' erat reposita. Vide Janum VII.

CHARACTERES ETHICI. LXXXI

cto esse possum? inquiet: cum & singulis sua sit pecunia reddenda: & hoc amplius gratiæ cuique tanquam pro accepto beneficio habendæ?

9 "Οτε δὲ τὸ ἀργύρεον ἀποδέναι] tuit ὅτι Vir magnus; & Sylburgius MS. *Trin.* & universæ ante Casaubonum Editiones habent ὅτι, censet Camotianam absurde præferre δὲ τε ἀργύρεον--.

XVIII.

DE DIFFIDENTIA.

Diffidentia est per quam omnes fraudis suspectos habemus. Diffidens autem is est, qui si ad emenda obsonia puerum miserit, alium mox mittat, qui percontetur quanti emerit. Si ferat ipse pecunias, solet eas singulis stadiis numerare. Cubans in lecto, uxorem interogat, an capsam bene clauserit: an probe sit arca obsignata: an vestibuli foribus pessulus sit obditus: ac licet affirmet illa, nihilo tamen secius, nudus ac discalceatus e lecto surgens, accensa lucerna, obire singula & inspicere pergit, ac vix ita tandem somno se dedere. Ad debito-

tium ad Gratii *Cynegeticon* vers. 329. Galeus denique legit *καλίστην*. Sed in tanto sententiarum discrimine nihil mutare ausus sum, cum recepta lectio a MS. *Trin.* & omnibus quotquot extant Editionibus agnoscatur, & sensum non incommodum habeat.

3 Θύειν τινα ἀλγείαν] Ita, rectissime, MS. *Trin.* & Casaubonus; cum priores Editiones puerili sed frequenti errore habeant ἀλγείαν, quod longe aliud sonat, & hic nullo modo locū habere potest.

4 Καὶ τὰς ὀφείλοντας--ἔχει.] Qui usuras solvit (inquit *Salmasius*)

De modo usurarum pag. 186.) eo ipso fatetur se principalem summam debere, propter quam eas pendit. Non integrum igitur illi sit, creditum abnegare, quem semel usuras ejus summæ constiterit præstitisse. Hinc Theophrastus, in *Charactere ἀπιστίας*, incredulum illum testes ait vocasse, quoties usuras pro debito reciperet, ne inficiari amplius possent de summa sortis, cujus nomine mercedem jam persolvissent. Cujus loci mentem non est assecutus doctiss. Interpres & Commentator.

τῆς ὀφείλουσας αὐτὰς ἀργύριον μὲν μαρτύρων ἀπαίτη-
 τῆς τόκους, ὅπως μὴ διώκοντο ἕξαρνοι γενέσθω. Κα-
 τὸ ἰμάτιον ἃ ἐκδύναται δεινός, ἢ ὥς βέλυστα ἐργά-
 σαι, ἀλλ' ὅτ' ἀν' ἡ ἀξίος ἐγγυητὴς ἔκναφείως. Καὶ ὅτ' αὐ-
 τῇ πῆς αἰτισσόμενος ἐκπώματα, ὁ μάλιστα μὲν μὴ δὲ-
 ναι. Καὶ ἡ παῖδα ἃ ἀκολουθεῖτα κελθύνει αὐτῇ
 ὅποθεν μὴ βαδίζειν, ἀλλ' ἐμπαροθεν, ὥστε φυλάττει
 αὐτῇ, μὴ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποδράσῃ. Καὶ τοῖς εἰληφόσι πῆ-
 παρ' αὐτῇ καὶ λέγῃσι, Πόσθ, Καλάθε· ἢ γὰρ χολάζω
 πέμπειν.

5 Ὅπως μὴ διώκοντο ἕξαρνοι γενέσθω] MS. Trin. sono gratiore, μὴ δι-
 ναν], & Salmasius legit γένεσθω.

6 Ἐκδύναται δεινός] MS. Trin. &
 omnes ante Casaubonum Edition-
 nes præferunt ἐκδύναται, sed facile
 vidit Vir magnus ita legi debere.
 Certam hanc Casauboni emen-
 dationem non solum comprobat
 Palmerius, sed etiam sequentem
 vocem emendandam esse putat.
 & sententiam melius processuram,
 si pro δεινός legeretur δειλός: nam
 proprium est diffidentis (inquit)
 ut timide omnia faciat, & sic le-
 gendo ἐκδύναται retineri possit.

7 Οὐχ ὥς βέλυσται ἐργάσεται, ἀλλ'
 ὅτ' ἀν' ἡ ἀξίος ἐγγυητὴς ἔκναφείως.]
 Casaubono subolebat hunc locum
 esse corruptum, ideoque repo-
 nendum putabat οὐχ ὥς, pro ἢ
 ἐκείνη δέ. Ego vero arbitror to-
 tum locum ita constitui debere,
 οὐχ ὅς βέλυσται ἐργάσεται (vel ἐργά-
 ζεται, ut Aldina Editio), ἀλλ' ὅτ' αὐ-
 τῇ πῆς ἐγγυητὴς ἔκναφείως. Οὐχ ὅς
 pro ἢ ἐκείνη δέ, elegantiori paulo
 locutionis formula, qua prono-
 men non exprimitur sed subaudi-
 tur, optimis auctoribus usurpata.
 Exempla e Latinis hausta dabit

eruditissimus Bentleius in Notis
 ad Horatii Art. Poet. vers. 277.

Ὅσα, cui, notissima vox, & At-
 ticiis Scriptoribus perquam fami-
 liaris. Sensem dedit interpretes.

8 Μάλιστα μὲν μὴ δέναι] Post δέναι
 deest aliquid (inquit Hen. Ste-
 phanus) nam μάλιστα μὲν sequi
 debet εἰ δὲ μὴ. Stephano suffra-
 gatur Casaubonus, & conjicit

tribus modis suppleri posse hanc
 lacunam; vel legendo —
 δέναι· εἰ ἢ μὴ, δὲς δίδως ἀπαίτην

quod in versione expressit: vel
 putat hæc verba, εἰ ἢ μὴ, ἢ παῖδα

καλθύνει ἀκολουθεῖν, excidisse, prop-
 ter affinitatem sequentium verbo-
 rum: vel, denique, opinatur legi

posse—δέναι· εἰ ἢ μὴ. γήρας (αὐ-
 τῇ πατρὶος) δέναι. Quoniam (inquit)

cautiores patresfamilias, vasa ar-
 gentea si commodato alicui con-
 cedant, non illa tradunt prius

quam illorum pondus accurate
 exploraverint. Satis ingeniosæ
 sunt hæc conjecturæ, sed MS. Trin.

& universæ Edit. nihil opis af-
 ferunt. Liberum igitur esto Le-
 ctori judicium.

9 Τὴν παῖδα ἃ ἀκολουθεῖτα] Ca-
 saubonus malit ἢ ἀκολουθεῖτα] Ca-

CHARACTERES ETHICI. LXXXIII

res suos fœnus sortis exacturus, cum testibus accedit; ne inficias videlicet ire possint. Vestem poliendam, dealbandamque, non ei dare solet, qui fullo sit optimus; sed ei qui fidejussorem det idoneum. Quod si quis pocula ab ipso commodato roget, solet ille maxime quidem, non dare: *aut si quando det, continuo repetere.* Puerum a pedibus jubet non a tergo sequi, sed ante se ambulare: ne possit ille inter eundum fugam capeffere, hac ratione cavens. Postremo iis qui cum aliquid ab ipso sumpserint, dicunt illi, Refer in rationes: Imo, ait, deponere: non enim vacat mittere flagitatum.

rum pedissequum: sed vulgata commodo satis sensu nequaquam carent.

10 *Ἰνὶ φουλὰ ἤνται αὐτῷ*] Prius αὐτῷ, pessime. Sed MS. *Trin.* & Camotiana αὐτῷ, teste Sylburgio: ut ipsi (*inquit*) hac ratione caveatur ne amici minister cum poculis e via aufugiat. Error videtur ortum traxisse ex similitudine soni literarum ο & ω, cum vocem αὐτῷ a dictantis ore exciperent librarii. Sed, ut verum fatear, malim αὐτῶν, quia φουλὰ ἤνται activa significatione ut plurimum usurpatur.

11 *Καὶ τοῖς εἰληφόσι—καὶ λέγεσι, Πόσε, Κατάδω.*] Obscuro huic loco & lucem & medelam afferre tentarunt Viri docti, variis autem modis. Auberius, non adeo feliciter, ita restituit, — *καὶ τῷ εἰληφότῳ πᾶσι* αὐτῷ, καὶ λιπόντι τῷ ποσῷ, εἰπεῖν. κατάδω. Nimirum iste ταχὺ ποσῷ (*inquit*) mavult præsentem merces sibi reddi, quam mittere aliquem accepturum quantulumcunque abest a pretio. Hanc

Auberii conjecturam merito damnat Casaubonus, quippe quæ minus Græca sit. Sylburgius symbolam suam conferre non dedignatus, hæc habet: 'Non aspernanda fortassis Camotianæ Editionis scriptura, καὶ λέγεσι πόσον' ut sensus sit—cum, si qui ab eo quidpiam acceperint, & rogent quantum id sit, jubere illos res istas aliquantisper deponere; quia sibi mittendi otium non sit. Si quis, pro κατάδω, mallet κατάδω, πέμπειν quoque vertendum esset in πεμπάζειν hoc sensu, Sede paulisper & expecta; nec dum enim numerandi est otium.' Casaubonus denique has πενιχὰς ita distinguit & supplet, Καὶ λέγεσι, Πόσε, εἰπεῖν, Κατάδω: ἢ γὰρ—inserta voce εἰπεῖν, quam manifesto desiderari censebat. Rectius quidem, ut videtur: nisi malimus subintelligere εἰπεῖν, cujusmodi ellipses Atticis scriptoribus solemnes sunt. Sensem dabit versio. Vide Casauboni notam.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ἡ δυσχέρεια, ἀθεραπυσία σώματος, λύπης
 ὡδυσκοινακική. Ὁ δὲ δυσχερὴς, τοιῦτός τις, οἷος
 λέπεραν ἔχων καὶ ἀλφόν, καὶ τὴς ὄνυχας μεγάλης, πε-
 παλῆιν καὶ φῆσαι ταῦτα εἶναι αὐτῷ συγγενῇ ἀρρώγηματα,
 καὶ τὸ πατέρα ἔχειν καὶ τὸ πάππον. Ἀμέλει ἡ δεινὸς καὶ
 ἔλκη ἔχειν ἐν τοῖς ἀντικνημίοις, καὶ περσπιάσματα ἐν
 τοῖς δακτύλοις, καὶ ταῦτα μὴ θεραπεύσαι, ἀλλ' εἶσαι
 θηριωδιῶσαι. Καὶ ταῖς μαχαλάς θηριώδεις καὶ δα-
 σείας ἔχειν ἄχεις ἐπὶ πολὺ τὸ πλῆρυν καὶ τὴς ὀδόν-
 τας μέλανας καὶ ἐδισμύνας, ὥστε δυσένθυλκτον εἶναι καὶ
 ἀηδὴς. Καὶ τὰ ποιαῦτα ἐδίσιν ἀπομύπειν. ὅθεν
 ἀρξάμεν, περσλαλεῖν, καὶ ἀπορρίπειν ἀπὸ τοῦ σώμα-
 τος. ἅμα πιεῖν, περσερυγάνειν· ἐλαίῳ σαπρῶ ἐν
 βαλαρείῳ χρῆσθαι· ἱμάτιον κηλίδων μετὸν ἀναβαλλό-
 μεν, εἰς ἀγροὺς ἐξελθεῖν. Καὶ εἰς ὄρνιθοσκοπὴν καὶ
 μυτῶς ἐξελθόντες, βλασφημῆσαι καὶ βύχομύων καὶ
 σπενδόντων ἐκβαλεῖν τὸ ποτήριον, καὶ γελάσαι ὡς τε-

1 Θηριώδεις] Pro θηριώδεις nescio
 an recte legerimus δυσώδεις,
 olidas seu hircum olentes: alioqui
 significaret, ferarum more hirtas.
 SYLBURGIUS.

2 Ἐδίσιν ἀπομύπειν] Auberius
 legit ἅμα ἐδίσιν ἀπομύπειν: ferri
 quidem potest vulgata lectio, na-
 res inter comedendum mungere,
 quod foedissimum esse nemo non
 videt: sed importunum erit ἐ-
 δίσιν hoc in loco, si ad Auberii &
 Casauboni mentem, in sequenti
 periodo, pro πύειν, restituamus ἐ-
 δίσιν, quod rectius videtur. Fuit
 igitur cum putarem, commodo

fatis sensu, pro ἐδίσιν ἀπομύπειν
 legi posse ΕΣΘΗΤΙ ἀπομύπειν,
 veste nares emungere, quod rusti-
 cis & foedis hominibus etiamnum
 solenne est.

3 Θύειν ἀρξάμενος, περσλαλεῖν] In
 omnes libri quos inspexit Casau-
 bonus, & MS. Trin. Nihil ergo
 mutare sum ausus, quamvis sui-
 peccatissimus vitii sit locus. Sic certe
 sensit Sylburgius, quum contendat
 scribendum esse πύειν cui quidem
 doctissimo viro succinit Galeus,
 & distinguit — πύειν, ἀρξάμεν
 περσλαλεῖν, quum colloqui inceperit,
 spiritum emittit. Magis autem,

XIX.

DE FOEDITATE.

FOeditas est corporis incuria & illuvies hominibus molesta. Homo foedus is est, qui lepra & vitilagine laborans, unguesque habens prælongos, inter homines versetur; ac dicat gentileis sibi esse hos morbos; nam & patrem & avum fuisse eis obnoxios. Solet etiam, ulcera in tibiis & in digitis tubercula habens, nullam iis medicinam facere; sed sinere donec incurabilia redantur. Axillas ferarum more hirsutas, pilis magnam laterum partem occupantibus, habet: dentes vero nigros atque exesos, ut molestus sit & insuavis cum eo congressus. Eidem hæc quoque conveniunt: nares inter comedendum mungere: & quum edere inceperit, colloqui, & ex ore quædam emittere: inter bibendum eructare: oleo in balneis uti rancido: idemque in forum, veste amictus quæ sit maculis inquinata, prodibit. Quumque ad aruspiciem mater exierit, lingua interea non favere, neque a malis verbis se abstinere moris habet: sæpe etiam, dum vota libationesque fiunt, pateram sibi e manibus elabi finit, & simul risum tollit, quasi aliquid

fateor, arridet Auberii & Casauboni conjectura, qui legunt ΕΞΘΙΕΙΝ ἀξάμεν πρὸς λαλεῖν sen- sum dederunt Auberius & Casaubonus in versione. Placet, inquam, hæc emendatio, tum quia sequens πρὸς λαλεῖν magis congruit cum ἐθίειν, quam γίεν, tum quia facile fuit librariis, pro ἀπομνήστει ἐθίειν, scribere ἀπομνήστει γίεν, propter affinitatem quam maximam inter postremas syllabas vocis ἀπομνήστει & priores ἐθίειν, præsertim in Codd. vetustioribus, antequam verba distinguerentur spatio satis amplo.

4 "Αμρ πρὸν] Auberius malit πρὸν, & Casaubonus πρὸν, vel ἀμρ πρὸ πρὸν, utriusque constructionis exempla dabunt auctores; vix autem, quantum scio, infinitivi sequentis ἀμρ sine articulo interjecto.

5 Ἰσάπρον---ἀναβλάσκον] Ita pro ἀναβλάσκον, reponere iussit MS. Trin. ut Psalmo. 104. vers. 2. ἀναβλάσκον φῶς ὡς ἱμάτιον, amictus lumine sicut vestimento.

6 Ἐμβάλεν τὸ ποτήριον] In MS. Trin. & prior. Editt. ἐμβάλεν, qua autem significatione locum habere hic potuit, se non videre fassus est Sylburgius: nec tamen

F 3

fecerit

εἰσπίοι πὶ πέποιηκώς. ¹ Καὶ αὐλόμενός ² ἤ κροτῆσαι
ταῖς χερσὶ ³ μόνος ⁴ τῶν ἄλλων, καὶ σωτερέσειεν· καὶ ἐπι-
πᾶν τῇ αὐλητρίδι μὴ ταχὺ παυσαμένη καὶ ἀποπύ-
σαι ⁵ ἢ βεβλόμενός ⁶ ὑπὲρ τῆς τραπέζης, πρὸς πύσασα
τῷ οἴνοχόῳ.

ausus est reponere ἐμβαλεῖν, pro
ἐπιτελεῖν, evertere. Quod Vir do-
ctissimus dubitanter proposuit,
aperte probavit Casaubonus ex
Plutarcho, & nobis auctor fuit
ut in textum reciperemus.

⁷ Καὶ αὐλόμενός] Auberius ma-

lit συναυλόμενός, sed nihil opus
est vulgata follicitari.

⁸ Μόνος τῶν ἄλλων, καὶ σωτερέσειεν]

Omnes ante Casaubonum Editio-
nes punctum post ἄλλων ponunt;
& vocem σωτερέσειεν, quæ vide-
tur esse ἀπὸ τοῦ λεγόμενου, interpreta-

K.

ΠΕΡΙ ΑΗΔΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ¹ ἡ ἀηδία, ὡς ὄρω φειλαθεῖν, ἐνὶ βύξιν λύπης
ποιητικῇ ἀνθὶ βλάβης. Ὁ ² ἡ ἀηδής, τοῖς τὸς πῆς,
οἷός ³ ἐγείρειν ἄρπυιαν καθύδουνα, εἰσελθὼν, ἵνα αὐτῷ λα-
λῇ καὶ ἀνάγκῃ δὴ ⁴ μέλλοντας καλύψειν, καὶ πρὸς ἐλ-
θὼν, δῖός ⁵ ὅτι καὶ εἰς ὅσον ἀν ⁶ φειπατήση. Καὶ τὸ
παιδίον τῆς πίττης ἀφελόμενός ⁷, ⁸ μαρσώμενος στί-
ζειν αὐτὸς, καὶ ὑποκοιζέσθαι πομπύζων. Καὶ ἐσ-
θίων ἅμα διηγείσθαι ὡς ἐλλέβορον πῖον, ἀνω καὶ κάτω
⁹ χαθαρθεῖν, καὶ ζῶμῳ τῷ πρὸς τὴν μένιν ἐν τοῖς ὑπο-

¹ Μελιχίας καλύπειν] Casaubono
haud displicet μέλλοντες vi-
de ejus notam. Sed receptum ferri
potest.

² Πειπατήση] ³ Si quis pro φει-
πατήση reponeret ἀποπατήση (in-
quit Sylburgius), sermo esset
nimis spurcus. Quibus verbis
innuere videtur Vir magnus, ob
spurcitiam solum reprobari poste-

riorem istam lectionem.

³ Μαρσώμενός στίπειν] Prioris
Edit. & MS. Trin. uno ore μαρ-
σώμενον sed ita repræsentat Edi-
tio Camotiana, teste Sylburgio;
ut significet eum infanti de cibo
in suo ore commanso alimen-
tum in os indere. Omnino ad
Casauboni votum: error videtur
ortum traxisse, vel ex incuria li-

χωρή

CHARACTERES ETHICI. LXXXVII

fecerit portentosum. Tibicines si audiat, unus inter omnes manibus plaudere, atque eorum etiam modulos inepta imitatione effingere: dein tibicinam, quod cito finem non fecerit, increpare: & dum ultra mensam vult exspuere, eum, qui pocula in convivio ministrat, conspuat.

tur Auberius *Ridicule contra can-*
illare; rectiusne quam Casaubonus, viderint eruditi. Simplex quidem *περίττω* dicitur haberi in Aristotelis *problematis*, & exponitur *lascive canto*; Suidas, *Περίττω*, τὸ αὐτὸ μέλος ἄδωμεν ac legimus

apud Clementem Alexandrin. p. 1.
& in *Epigram.* Φορμύλων *περίττω*,
frequentamenta cithararum. Quid hoc sibi velit docet Hesychius,
Περίττω· ὁδὸν ἀπατῆσαι. Τὰ τ'
κιδάρε κρέματα, καὶ τὰ τῶν *περίττων*
ἄσματα.

XX.

DE INSUAVITATE,

sive TÆDIO.

Tædium, si definire velis, est molestus absque damno congressus. Homo tædiosus est, qui vix incipientem dormire excitet, ingressus, ut cum eo colloquatur: & qui ad eum accedens qui inibi est, ut navim solvat, moram ei afferat, & expectare jubeat, donec aliquot secum spatia confecerit. Infantem etiam puerum nutrici suæ adimens, ipse mansum ei cibum in os inferet, & blandule compellans, poppysmis permulcebit. Inter eundem narrat se helleboro accepto, quæ in visceribus hærent, ejecisse dejecisque: tum addit, in effusis bi-

brarii, qui literam *σ* excidere passus est, sequenti vocabulo ab eadem incipiente; vel ex prava codicum interpunctione, in quibus distinguitur inter *μασώμενον* & *σπίζεν*. cum autem librariis certo certius constaret ἀφελόμενος & *μασώμενον* in eadem sententia esse *σπίζεν*, temere mutarunt in *μασώμενον*, ut congrueret cum *παιδίον*,

quum Theophrastus de patre infantis loquatur.

4 Καθαθεῖν, καὶ ζερεῖ τὸ παρὰ μένιν ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν αὐτῶν *μασώμενον* ἢ *σπίζεν*. Prius *καθαθεῖν* ἢ quæ prava interpunctio miras huic loco tenebras offudit. Auberius refingit *καὶ ὅτι τὸ ζερεῖ* *ὑποχωρήμασιν αὐτῶν*. Sylburgius autem rectius videbat nihil

χωρήμασιν αὐτῷ μελαντέρεα ἢ χολή. Καὶ ἐρωτῆσαι δὲ
 δῆλός ἐναντίον τῷ οἰκείων, Ἡ ποία ἡμέρα μὲ ἐπικλῆς; Καὶ
 ὅτι ψυχρόν ὕδωρ ἐπὶ παρ' αὐτῷ λακχαῖον· καὶ ὡς κῆπος
 λάχανα πολλὰ ἔχων καὶ ἀπαλά· καὶ ὅτι ἡ οἰκία αὐτοῦ,
 πανδοχεῖόν ἐστι. Καὶ ξενίζων δὲ δεῖξαι τὸ πλούσιον
 αὐτοῦ ποῖός τις· καὶ πλούτῳ δὲ ἐπὶ τῷ ποτηρίῳ,
 ὅτι τέρπον τὸ παρόντας.

deesse, præter verbum εἶν vel γί-
 νοίτο, quod subintelligi facile que-
 at. Denique Casaubonus legit—
 καὶ ζωμὸν τε (pro πινός) παρακειμένον,
 εἰπεῖν ὅτι ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν ----
 Sed his nihil opus, modo recte
 distinguamus, & subaudiatur εἶν.
 Ὡς εἶν, ut præcedenti πεινῶν ----
 αἰς καθαρεύειν. Restat monendum,
 in MS. Trin. & omnibus ante Ca-

faubonum Edit. initium tantum
 vocis ὑποχωρήμασιν inveniri; sed
 ita, felicissime, supplem, ex Hip-
 pocratis *Aphorismis*, Auberius &
 Sylburgius.

5 Ποία ἡμέρα] MS. Trin. Ὡς ποία
 ἡμέρα.

6 ἔχων] Auberius illevisit mar-
 gini ἔχει sed nihil mutandum;
 nam ἔχων ἐστὶ idem valet ac ἔχει.

ΚΑ.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ.

Ἡ δὲ μικροφιλοπμία δόξεν εἶναι ὅρεξις τιμῆς ἀνελευ-
 θερος. Ὁ δὲ μικροφιλότιμος, τοῖς τὸς τις, οἷος σπυ-
 δάσαι, ἐπὶ δεῖπνον κληθεῖς, παρ' αὐτὸν τὸ χαλέσαινα
 χαλακείμηνος δειπῆσαι. Καὶ τὸ ὕον ἀποκεῖραι ἀπαγα-
 γῶν εἰς Δελφούς· καὶ ὅτι μεληθλιῶν καὶ ὅπως αὐτῷ ὁ ἀκό-
 λυθος Αἰθίοψ ἔσαι· καὶ ἀποδοῦς μὲν ἀργυρίαι, καὶ
 ποιῆσαι ἀποδοῦναι. Καὶ βὲν θύσας, τὸ προμεταπίδον
 ἀπαλινκρὺ τὸ εἰσόδου προσπατήλαεῦσαι, γέμματα μεγά-
 λοις περιδῆσαι, ὅπως οἱ εἰσιόντες ἴδωσιν ὅτι βούν ἔθυσσε. Καὶ

1 Αποδοῦς μὲν ἀργυρίαι] Casaubo-
 nus malit ἀποδιδῶς sed nihil
 opinor, mutandum: cum aori-
 stus secundus verbi ἀποδιδωμι sol-

vendi significatione gaudeat, æque
 ac tempus præsens. Sic certe Ari-
 stophanes in *Nebulis*, Ἄλλ' εἰ σοὶ
 νίξεις τ' ἀργυρίαι, μοὶ δὲ τὸν
 πομ.

CHARACTERES ETHICI. LXXXIX

lem fuisse jure appposito magis atram. A matre præsentibus amicis & familiaribus quærere amat, Ecqua me die, mater, peperisti? Aquam ait sibi esse in cisterna frigidam: olera in horto multa & tenera: domum suam hospitibus ita patere, quasi esset publicum diverforium. Et quum peregrinos hospitio excipit, parasitum suum producit, ut videant illi qualis sit: atque in convivio ad ipsum conversus, Heus tu, parasite, inquit, ut iis qui hic adsunt sis oblectamento.

7 Ὅπ τέρπον τὰς παρέοντας.] In Camotiana Editione τέρπον, nihil ad rem. Auberiùs refingit ὡς τέρπον τὰς παρέοντας, & vertit — quasi convivis allaturus voluptatem. Mihi autem, fateor, magis arridet Casauboni judicium, qui censet vocem ὅπ vel redundare, vel prorsus tolli debere: ut supra

Cap. 17. N. 5. eandem vocem sustuli auctoritate MS. Trin. Quod si neutrum horum placeat, retineatur ὅπ, subaudiendo μέλιστα. Ut sensus sit, Heus tu parasite, iis qui hic adsunt quam maxime poteris oblectamento sis. Ὅς μέλιστα & ὅπ μέλιστα, quam maxime, notissimæ phrasæ.

XXI.

DE SORDIDA

ET FRIVOLA LAUDIS CUPIDINE.

Mικροφιλοπρέμια, quam possis Latine dicere ineptam ac circa res parvas versantem ambitionem; ea est honorum ac gloriæ cupido illiberalis. Homo vero inepte ambitiosus is est, qui ad cœnam vocatus, convivatori ipsi studeat assidere. Qui filium Delphos abducit, ubi comam ponat: qui operam det ut pedissequû habeat genere Æthiopem: qui etiam, si minam argenti velit solvere, laboret ut reddat in aspero. Et si bovem sacrificarit, solet anteriorem capitis ejus partem magnis redimitam fertis pro foribus in ipso introitu figere; ut intelligant quicunque ingredientur, esse ab ipso bovem mactatum. Atque

ἢ, i. e. usuram solve. Et Idem in Rânis, Ἀπὸ τοῦ ναυλον, Nautum persolve.

2 Καὶνόν] Si καὶνόν mendo caret,

significat, curare illum creditori suo reddendam monetam novam; ut tanto splendidior sit debiti solutio. SYLBURGIUS.

ubi

πομπεύσας ἤ μὲν ἱππέων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀποδέναι
τῷ παιδί· ἀπενεγκέν οἴχαδε, ἀναβαλλόμενος δὲ θοιμάπον
εἰς τὸ ἀγρὸν εὐεπατεῖν. Καὶ κυναεὺς δὲ πελοπτή-
σαντος, αὐτῷ μῆμα ποιῆσαι, καὶ σπυρίδιον ποιήσας, ὅπι-
γέμεται, ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ. Καὶ ἀναθεὶς
δακτύλιον χαλκοῦ τῷ Ἀσκληπιῷ, τῆτον ἐκτερίσειν
στεφανῶν· καὶ ἀλείφειν ὁσημέραι. Ἀμέλει δὲ καὶ συν-
δοικήσασθαι τῷ πρυτάνεων ὅπως ἀπαγγείλῃ τῷ
δήμῳ τὰ ἱερά· καὶ παρεσκυθασμένῳ λαμπαρὶν ἱμά-
πον, καὶ ἐστεφανωμένῳ, παρελθὼν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, ἐθύομεν οἱ πρυτάνεις τὰ ἱερά τῇ μητρὶ τῶν θεῶν
ἄξια καὶ καλὰ, καὶ ὑμεῖς δέχεσθε τὰ ἀγαθὰ. Καὶ
ταῦτα ἀπαγγείλας, ἀπὸ τῶν διηγνησάσθαι οἴκαδε τῇ ἑαυ-
τῇ γυναικὶ, ὡς καθ' ὑπερβολὴν εὐημερεῖ.

3 Ἀναβαλλόμενος ἢ θοιμάπον] Priores omnes ἀναβαλλόμενος, sed ita reponere iussit MS. Trin. ut supra Cap. 19. N. 5. Vide quæ nos ibi.

4 ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ] Putet fortasse aliquis (inquit Casaubonus) rescribendum, non procul ab editæ Lectionis vestigiis, ΚΥΝΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΥ vel ΚΥΝΙΔΙΟΝ ΜΕΛΙΤΑΙΟΝ, veldenique ΚΑΛΑΘΙΝΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ. Quasillarius Melitensis. Sed Vir magnus existimat receptam lectionem ab ipso Theophrasto perfectam, & metaphoricam hanc vocis ΚΛΑΔΟΣ significationem variis Auctorum locis confirmat. Vide H. Vossii ad Ignatiū p. 289. Mihi autem insedit suspicio, nomen istius caniculæ, quicquid tandem id fuerit, sub voce ΚΛΑΔΟΣ latitare; cum ineptum videatur tumulum generali tantum Canis Melitensis titulo insigniri, nullo ejus nomine adjecto. Quod vero nomen isti catulo affigendum sit,

ariolari nequeo. Varias quidem canum appellationes enumerat Ovidius, *Metamorph.* lib. 3. fab. 2. quæ ab hac nostra & sono & scriptura non adeo abhorrent, ut ὑλαῖ, λάρων, λόκων, λάρων, & λάρων. Sed nihil pronunciare ausim.

5 Ἀναθεὶς δακτύλιον χαλκὸν τῷ Ἀσκληπιῷ, τῆτον ἐκτερίσειν στεφανῶν· καὶ ἀλείφειν ὁσημέραι.] Corruptissimum hunc locum, præeunte Casaubono, hoc modo restituendum censui, flagitante sensu & syntaxi: prius, ἀναθεὶς δακτύλιον χαλκὸν ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ, τῆτον ἐκτερίσειν στεφανῶντα· ἀλείφειν ὁσημέραι. Sylburgius arbitratur tropicam istam lectionem, ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ, excusari posse; sed duas emendationes affert, vel ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ, vel ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ, sicut ἐν τῷ Ὀλυμπίῳ, in Olympii Jovis fano. Viro huic magno suffragatur Casaubonus. Ad emendationem quod attinet; vocula ἐν videtur originem traxisse ex postrema syllaba vocis χαλκῶν importunius geminata, &

ubi pompam cum aliis equitibus duxit, reliquis omnibus puero traditis, qui ea domum referat, ipse trabeatus in forum pergit, & ibi deambulat. Quumque illi parvulus aliquis canis fuerit mortuus, monumentum ei faciet, ascriptis etiam in columella his verbis, SURCULUS MELITENSIS. Jam cum æreum annulum Æsculapio consecrârit, appensis subinde novis coronis totum atteret: atque adeo ipse quotidie unguentis oblinitur. Sane etiam, quæ pertinent ad curam magistratus, quos prytaneos vocant, ipse diligenter curare solet; quo possit, ubi litatum fuerit, rem populo renuntiare: itaque candidatus & coronatus in concionem prodit, & inquit, Nos prytanei, ô Athenienses, Matri Deum sacra rite fecimus & litavimus; vos igitur omnia fausta exspectate. His ita renuntiatis, domum revertitur: deinde uxori narrat, sibi prospere supra modum res succedere.

neccessario delenda erat, quia τῶν ad Æsculapium refertur, non ad annulum; deinde, στεφανῶντα ἀλείφειν debemus librariis, ἀναλίσκειν vocem non satis capientibus, dum legebat στεφανῶν καὶ ἀλείφειν, vel στεφανῶν τὴν ἀλείφειν. Nec reticendum syntaxin postulare στεφανῶν pro στεφανῶντα, cum ἀνέστις, nominativo casu, legatur in priori περὶ χῆς membro. Nihil opis afferunt priores Editt. aut MS. Trin. in quo paulo aliter distinguuntur hæc verba, ἐντρέψιν στεφανῶντα ἀλείφειν ὁσημέραι.

6 Συμβολικῶς παρὰ τοῦ πρυτανέως τὰ ἱερά.] Casaubonus inserit articulum τὰ inter συμβολικῶς & παρὰ, ut τὰ παρὰ τοῦ πρυτανέως eadem sit loquendi formula, ac illa qua usus est Chrysostomus De sacerdotio, τὰ παρ' αὐτοῦ, quæ ad ipsum attinent. Sed nihil forsan suppleri necesse, si hæc verborum series & constructio admittatur, συμβολικῶς τὰ παρὰ τοῦ πρυτανέως ἱερά, ὅπως ἀπελγείη τῷ δήμῳ, sacra, quæ

ad prytaneorū curam pertinent, &c.

7 Παρεσκευασμένῳ.] H. Stephanus & Sylburgius exhibent παρεσκευασμένῳ, nec aliter a prima manu MS. Trin. sed interpolatur παρεσκευασμένῳ, quod rectius, ut proxima περὶ χῆς. ἐστεφανωμένῳ.

8 Δέχεσθαι τὰ ἱερά.] Ita, pro ἱερά, quod MS. Trin. & plerique Editi præferunt, reposui, auctoritate Casauboni: quem vide. In quibusdam Editt. reperi ἐνδέχεται exspectate: quo quidem sensu occurrit ἐνδέχεται apud Basilium lib. Περὶ πλεονεξίας. Μὴ λημὸν ἐνδέχεσθαι χρυσόν, μὴ δύναναι σπουδαίαν. & aliquoties in Novo Fœdere: sed in vetustis scriptoribus usitatus est hac in significatione, vel δέχομαι, vel προσδέχομαι, ut recte observat H. Stephanus.

9 Εὐήμερῳ.] Ferri quidem potest hæc lectio, sed malim εὐμερῳ, tempore imperfecto;—sibi prospere supra modum res successisse, in concione scilicet.

ΠΕΡΙ ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Ἡ δὲ ἀνελυθεία ἐπὶ φεισσία πὶς ἔσθ' ἀπὸ φιλομίας δαπάνῃ ἔχουσα. Ὁ δὲ ἀνελύθων, τοῖς τὸς πὶς, οἷον νικήσας τραγωδίας, ταινίαν ἀναδύναι ξυλίνῳ τῷ Διονύσῳ, ὅπως γὰρ αὐτῷ τὸ ὄνομα ἔχει ὁπιδόσεων γυναικῶν, ἐκ τοῦ δήμου ἀναστὰς, σιωπᾶν, ἢ ἐκ τοῦ μέσου ἀπελθεῖν. Καὶ ἐκδιδὼς αὐτῷ θυγάτηρα, τῷ μὲν ἱερεῖ, πλὴν τῷ ἱερείῳ, τὰ κρέα ὑποδίδωκε. τῷ δὲ ἀφαινοῦντος ἐν τοῖς γάμοις, οἰκοσίτους μοσώσατο. Καὶ πρῶτον, τὰ τῷ

1 Ἀπὸ φιλομίας δαπάνῃ ἔχουσα.] Etiam si philomias hic more insolito accipere velis (inquit Sylburgius) pro nimio pretii (i.e. pecuniae) studio, vereor tamen ne minus huc quadret: nec item affirmare ausim veriorē scripturam esse φεισσίας. Doctissimo viro recte subolebat corruptum esse hunc locum, sed medicam manum non aequē feliciter adhibuit ac Casaubonus, qui, certissima emendatione, legit — φεισσία πὶς ἀφίλοπμίας δαπάνῃ φειγούσα, ut apud Platonem in Erot. junguntur ἀνελύθων & ἀφίλοπμον, hisce verbis: Πλεῖστον δὲ γυναικὸς αἰρεῖται μὴ πρὸς τῷ ἀρετῇ ἢ γένει, ἀφίλοπμον καὶ ἀνελύθων. Nisi quis malit retinere vulgatum ἔχουσα, & interpretari δαπάνῃ ἔχουσα pecuniae tenax vel sumptibus parcens: quam tamen significationem, ut libere dicam, vix recipiet ista loquendi formula,

2 Οἷον νικήσας τραγωδίας] Ita, pro νικήσας (quod locum hic habere nequit, sequente ἀναδύναι) reposui, praesentibus Auberio, Sylburgio, & Casaubono: qui quidem contendit etiam legendum τραγωδίας: sed nihil opinor, mutari est necesse, cum νικήσας, hac significatione, tam accusativum quam dativum admittat: ut Epigram. lib. 2.

--- Διοφάν ὁ Φίλωνος εἰκασε
"Ἄλμα, ποδωκεῖν, δίσκον, ἀκοντα, πάλιν.

& in oratione soluta, apud Thucydidem lib. 1. Ὀλύμπια νενικηκέτι, & alibi.

3 Ἀναδύναι] MS. Trin. ἀναδύναι quod ad idem recidit.

4 Καὶ ὁπιδόσεων... ἀπελθεῖν. Καὶ ἐκδιδὼς] In plerisque ante Casaubonum Editionibus pessima interpunctione & mendo laborabant haec verba — σιωπᾶν ἢ ἐκ τῷ μέσῳ ἀπελθεῖν ἢ ἐκδιδὼς --- &c. Quae levi mutatione facta ita legi possit censere Sylburgius, καὶ ὁπιδόσεων

DE ILLIBERALITATE.

Illiberalitas est nimius quidam, præ studio parcendi sumptibus, gloriæ contemptus. Illiberalis autem is est, qui, si e tragico certamine victoriam reportarit, tæniam Libero patri lineam consecret, in qua nomen ipsius sit inscriptum: qui etiam, cum necessario Reipublicæ tempore pecuniæ a civibus extra ordinem conferuntur, in concione surgens, silentio utatur, aut e medio se proripiat. Filiam suam nuptum collocans, mactatæ victimæ carnes omnes, iis exceptis ex quibus fiunt sacra, vendit: & ad ministrandum in nuptiis, mercede conductos adhibet, qui suo quisque cibo vescantur. Triremi præfectus

γινόμενον ἐν τῷ δήμῳ, ἀναστὰς σιωπᾶν, ἢ ἐν τῷ μέσῳ ἀπελθεῖν. Auberius plane, ut Casaubonus in textu. Sed MS. Trin. paulo aliter, ἀναστὰς σιωπᾶν ἢ ἐν---Unde conjicio legendum ἀναστὰς ΣΙΩΠῆν ἐν τῷ μέσῳ ἀπελθεῖν in concione surgens TACITE e medio se proripiat.
 5 Τὸ μὲν ἱερῶν, πλὴν τῶν ἱερῶν, τὰ κρέα ἀποδίδωσθαι. Pro ἱερῶν quid si legatur ἱερῶν, ut repetatur κρέα, inquit Hen. Stéphanus. Viro huic doctissimo suffragatur Auberius: sed Casaubonus in prima Commentarii Editione refingebat hoc modo, πλὴν τῶν ἱερῶν καὶ ἱερῶν, exceptis iis partibus qua ad sacrificios & sacrificas pertinebant. Nam, ut recte observavit ad Vopiscum p. 240. E. moris erat, ut post rem divinam factam in templo cum sacerdotibus epularentur. Sed qui ad rem erant attentiores, victimæ portiunculam aliquam sacerdotibus relinquebant, ac reliquas

carnes domum revocabant, ut inter suos illis ibi vescerentur, vel etiam divenderent: inde illa εἰδωλόθυτα, quorum meminit Apostolus. Ita tunc temporis sentiebat Vir ille magnus, quamvis postea sententiam mutaverit; ut videre est in Commentario, & loco ad Vopiscum jam laudato, ubi legit, πλὴν τῶν ἱερῶν--- & vertit --- iis exceptis qua adolentur. Ipse vero malim, ad vitandam orationis ambiguitatem, πλὴν τῶν ἱερῶν, exceptis qua ad sacerdotem pertinent. Notissima loquendi formula, qua genitivus singularis articulo plurali jungitur, ad significandam rei alicujus proprietatem & possessionem: sed cum librarii purioris Græcitatibus minus periti non intelligerent, mutarunt in ἱερῶν vel ἱερῶν, ut syntaxi consulerent.

6 Οἰκοπίτες] Hesychius, Οἰκοπίτες μισθωτοὶ ἐκ τῶν πρέσβων.

quam

κυβερνήτης φρόματ' ἐπὶ τοῦ κατὰ φρόματ' ὑπο-
φορέννουσθαι, τὰ δ' αὐτοῦ ἀποκρίθηναι. Καὶ ἐξ ἀγροῦ
ἢ ὀφωνήσας, τὰ κρέα αὐτὸς φέρειν ἢ τὰ λάχανα ἐν
τῷ περὶ κοιλίᾳ. Καὶ ἐνδὸν μῦθεν ὅτ' ἂν ἐκδῶ θοιμά-
πον ἐκπλυῶν. Καὶ φίλῃ ἔρανον συλλέγοντ', ὅπως
εὐδόμενος, ἀποκάμψας ἐκ τῆς ὁδοῦ, οἴκαδ' ἐπορεύσθαι.
Καὶ μὴ πείσασθαι ὁ δεισιπάρους, ἀλλὰ μάστιγι εἰς
τὰς ἐξόδους. Καὶ ἀναστὰς, τὴν οἰκίαν καλῶναι, ἢ τὰς
κλῖνας ἢ ἐκκορῆσαι. Καὶ καθεζόμεν' ὁ δεισιπάρους
φαί τὸν πρῶτον ὃν αὐτὸς φορεῖ.

7 Ἐπὶ τῷ κατὰ φρόματ'] Ita re-
poni, pro ὑπο, aperte postulat
sensus: quod etiam Casaubonus
vidit, dum reposuit ὑπο vel ὑπὸ.
Sed posterius magis placuit, cum
usurpata sit ista phrasia Luciano,

Alciphroni, locis a Casaubono al-
latis, & Aliis quamplurimis.
8 Περιδόμεν'] Nota περιδόμεν'
pro aoristo περιδόμεν'. SYL-
BURGIUS.
9 Δεισιπάρους] MS. Trin. & Ca-

KT.

ΠΕΡΙ ΑΛΑΖΟΝΕΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ δὲ ἡ ἀλαζονεία δόξειεν εἶναι ὑπερδοκί-
αν ἀγαθῶν ἐκ ὄντων. Ὁ δὲ ἀλαζων, τοιοῦτός
τις, οἷ' ὅτι ἐν τῷ δείγματι ἐσηκὼς διηγείσθαι ξένοις ὡς
πολλὰ χρήματα αὐτῷ εἶναι ἐν τῇ θαλάτῃ· καὶ
ὅτι τὴν ἐργασίαν δανειστικῆς διεξίεναι, ἢ λήκῃ, ἢ αὐτὸς
ὅσα εἴληφε. Καὶ συμφορὰς ἀπολαύσας ἐν τῇ ὁδῷ,

1 Περιδοκία] Si hæc vox men-
do prorsus careat, quod af-
firmare non ausim, in significa-
tione minus usitata ponitur, pro
excitatione expectationis, ut recte
notavit Casaubonus: Auberius
existimat corruptam esse, & repo-
ni debere περιστολήν vel περιστολήν
ex Aristotele.

restitui, ex conjecturis non du-
biis Clariss. Casauboni & Salma-
si De fœnore trapezitico pag. 556.
quos vide. Pessime in MS. Trin.
& prior. Editt. διαζύγμ' quod
mirum quam importunum, cum
διαζύγμ' nihil aliud sit quam
septum transversum, quo dua res
a se invicem disjunguntur. Aube-
rius quidem subodoratus est hanc

2 Ἐν τῷ δείγματι ἐσηκὼς] Ita

λέγει

quam instruxit, gubernatoris stragulis tabulata sterneret, suis interea uti parcens. E foro, postquam obsonatus est, rediens, carnes ipse gestat, atque olera etiam in sinu. Vestem quando a sordibus purgandam locavit, domi tantisper se continet. Quod si quis amicorum ejus fortuna usus adversa, eranum a suis familiaribus exigat, idque ipse sciat, deflectens ex itinere, domum tendit. Uxori ancillas emit ille quidem nullas; sed, quæ in publicum prodeuntem comitentur, conducit. Mane ubi surrexit, domum ipse mundare, lectosque purgare solet. Et sedens, vile quod gestat pallium, invertere.

motiana *μεγαλειαν*, rectius, judice Galeo: sed nihil opus est receptam lectionem sollicitari.

¹⁰ *Ἐκκορύσαι*] Codex Trin. præfert *ἐκκορύσαι*, ut apud Pollucem lib. vi. Cap. xv. legimus *κορύττω*

σαίρειν sed corruptus forsitan est locus.

¹¹ *Παρεστῆσαι*] Idem codex habet *παρεστῆσαι* alterutrum ferri potest.

XXIII.

DE OSTENTATIONE.

Ostentatio dici queat, inanis bonorum quorundam, quæ non adsint, prædicatio. Ostentator autem ejusmodi est, qui in Dignitate Piræei stans, peregrinis narret multam se pecuniam trajectitiam habere: & de toto scænebri quæstu longos sermones habeat, quantus ille sit explicans, & quæ lucra inde fecerit. Inter eundem

μεγαλῶν mendo non carere, sed, minus feliciter, illevis margini *μεγαλῶν* i. e. ostio portus, ipso interprete; & auctore, ut videtur, cum nusquam alias, quod sciam, reperitur.

³ *Αὐτῶν ἑστῶν*] Certissimam hanc emendationem, a Casaubono profectam, aperte postulat sensus; pro *αὐτῶν*, quod, summo senten-

tia dispendio, priores Editiones invaserat.

⁴ *Καὶ τὰ ἐν τῇ ἐργασίᾳ δυναστεύουσιν* *ἐλλογῶν*] MS. Trin. inserit *τὴν* inter *ἐργασίαν* & *δυναστεύουσιν*. Totam *μεγαλῶν*, paullo aliter ac Casaubonus, vertit Salmasius, *Et de scænebri negotiatione quanti sit quæstus differere, & quantum ex ea ipse redegerit.*

λέγειν ὡς 'μετ' Ἀλεξάνδρου ἐσρατύλοτο· καὶ ὅσα λιθο-
κόλλητα ποτήρια ἐκόμισε· καὶ πάλιν τὰ τεχνιτῶν τῶν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι βελτίους εἰσὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀμφισ-
βητήσαι. Καὶ γράμματα εἰπεῖν ὡς πάρεστι παρ' Ἀν-
τιπάτρου, τρίτον δὲ λέγοντα παρεγένεσθαι αὐτὸν εἰς
Μακεδονίαν. Καὶ διδομένης αὐτῷ ἐξαγωγῆς ξύλων ἀπε-
λῆς, εἰπεῖν ὅτι ἀπέειρε, ὅπως μὴ ὑφ' ἐνὸς συκοφαν-
τηθῇ. Καὶ ὅτι τῇ σιτοδείᾳ ὡς πλείω ἢ πέντε τά-
λαντα γένοιτο αὐτῷ τὰ ἀναλώματα διδόντι τοῖς ἀπό-
ροις τῶν πολιτῶν. Καὶ ἀγνώτων δὲ παρακαθημένων
κελεύσαι θῆναι τὰς ψήφους, καὶ ποσὴν αὐτὰς κατ'
ἐξακοσίους, καὶ μίαν καὶ προσθεῖς πιθανὰ ἐλάτοις τέ-
των ὀνόματα, ἵνα ποιῇσαι δέκα τάλαντα. ἢ καὶ τὸ Φη-
σαι εἰσηγησέσθαι εἰς ἐράνης αὐτόν καὶ τὰς τριηραρχίας

5 Μετ' Ἀλεξάνδρου ἐσρατύλοτο]

In codice Trin. & prior. Editt. μετὰ Εὐάνδρου. Quod mendo labo-
rare non immerito suspicatus est
Sylburgius, & reposuit Κασάνδρου,
cujus meminit Theophrastus sub
initium cap. 8. cum Evandrum
apud historicos nullum inveniret,
qui huc quadret. Sed magis ar-
risset Auberii conjectura, μετ' Ἀλεξ-
άνδρου, quam Casaubonus etiam
probavit; tum propter Chrono-
logiam, tum propter ea quæ se-
quuntur.

6 Ὅτι βελτίους εἰσὶ--ἀμφισβητήσαι]
Auberius legit εἰ βελτίους εἰσὶ, sed
receptis syntaxi satis consulitur.

7 Τρίτον δὲ λέγοντα παρεγένεσθαι αὐ-
τὸν εἰς Μακεδονίαν] In MS. Trin.
videtur scribi λέγον· quæ varia-
tio forsan Galeo ansam dedit opi-
nandi posse rectius legi, τρίτον δὲ
λέγον παρεγένεσθαι αὐτόν----- Mihi

autem, fateor, altera lectio ma-
gis arridet, quam Auberius ad
oram libri notavit, & Casaubo-
nus testatur in quibusdam aliis
codicibus reperiri; TPITAIION
sc. pro τρίτον, ita ut loci sensus sit,
quem Auberius expressit, —
sibi redditas esse Antipatri literas,
quibus scribit se jam tribus abhinc
diebus pervenisse in Macedoniam.
Pulchriori longe sententia, ea
quam Casaubonus ex vulgatis
dedit.

8 Ἐν τῇ σιτοδείᾳ] In MS. Trin.
& omnibus ante Casaubonum
Editionibus, corruptissime, σιτο-
δείᾳ. Cui verbi monstro variis
modis afferre medelam tentarunt
Viri docti. Auberius, Musis iratis
genioque multum sinistro, reponit
ἐν ταῖς σιτοδαῖς---& vertit—in sa-
crificiis. Nec feliciter criticum
suum acumen ostendit Sylburgi-
εἰπεῖν

viæ comitem nactus, se sub Alexandro in illa nobili expeditione meruisse narrabit: & quam multa inde gemmata pоторia reportarit: Asiaticos etiam artifices, Europæis esse præstantiores, dissentientibus aliis contendet. Deinde literas ab Antipatro esse allatas memorabit, quæ ipsum vix duobus comitatum in Macedoniam venisse dicant. Se, cum esset sibi materiæ concessa immunis exportatio, oblato beneficio uti noluisse, ut omnes omnium calumnias effugeret. Eundem se, in caritate annona amplius quinque talenta pauperibus civibus largientem infumississe. Quod si ignotis affideat, eos jubebit ponere calculos, & illorum quibus aliquid erogarit, numerum inire: qui ut sexcenti reperiantur, calculis figillatim multiplicatis, probabilibus etiam cuique eorum nominibus additis, efficiet: adeo ut decem talentorum summa tandem colligatur: quam omnem summam, se inopibus sublevandis impendisse affirmabit: & tamen, inquit, in hac ratione non duco instructas a me trire-

us, hisce verbis; *Ἐποδῖα* legitur etiam in Camotiana, pro quo licet *αποδῖα* reponas, quo significatur *acervus cinerum*, vereor tamen ne perperam substituta sit ea vox pro *ποδῖα*, *ἀποδημῖα*, vel simili: ut significet, se in itinere quinque talenta & amplius in egenos cives secum revertentes aut in itinere relictos impendisse.

Hæc ille: veram autem lectionem absque dubio dedimus, præeunte Casaubono; quem vide. Festinantes aut potius imperiti librarii syllabas ΣΙΤΟ facile in unicam ΣΠΟ confecerunt.

9 *Θεῖναι τὰς ψήφους, --- τάλαντα*] Totum hunc locum sic constituit Auberius, *Θεῖναι τὰς ψήφους καὶ ἐξακοσίους, κατὰ μίαν ἢ περὶ τοὺς ἀντὶς πέντε τέτων ὀνόματα, ἢ πόσον, ἡμίσεις, ποῖσαι δὲ καὶ τάλαντα. ἰ. ε.* ipso interprete, — calculos poni er-

ga sexcentos, idque de unica tantum largitione: & additis verisimilibus istorum nominibus, & quantum singulis, efficere, decem talenta.

10 *Ποῖσαι*] Voculam ε, quæ hic importunius irrepsit inter *ὀνόματα* & *ποῖσαι*, tollendam esse suadebant sensus & constructio, cum præcederet *ἀντὶς* monente etiam Casaubono,

11 *Καὶ τὸ ποῖσαι εἰσεννοχῆναι εἰς ἑξῆς αὐτῶν*] Auberius legit *ἢ ποῖσαι* φῆσας --- &c. Cumque dixeris se tantundem in symbolas contulisse, &c. sed ita restituendum esse, pro φῆσας, acute satis vidit Vir magnus modo memoratus. In fine autem hujus periodi MS. Trin. & Camotiana habent *αὐτῶν* minus apte, judice Sylburgio, cum alterutrum ferri posse opinetur Galeus.

εἰπεῖν ὅτι οὐ πείθουσιν, ἔδὲ τὰς λειτουργίας ὅσας
 λελειτῦργηκε. ¹² Καὶ προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵπ-
 πους τὰς ἀγαθὰς πάλῃ, προσποιήσασθαι ὠνηπιᾶν
 καὶ ἐπὶ τὰς ¹³ κλῖνας ἐλθὼν, ἱματισμὸν ζητή-
 σαι εἰς δύο τάλαντα καὶ ¹⁴ τῷ παιδί μάχεσθαι ἔκ-
 ἔχων χρυσὸν νῦν τῷ ἀκολουθεῖν. Καὶ ¹⁵ ἐν μεθῶ
 τῷ οἰκίαν οἰκῶν, φῆσαι ταύτῃ εἶναι τῷ πατρὶ, ὡς
 πρὸς τὸν μὴ εἰδότε. ¹⁶ καὶ ὅτι μέλλει πωλεῖν αὐτῷ
 ἀφ' ὃ τοῦ ἐλάτῃ εἶναι πρὸς τὰς ξενοδοχίας.

12 Καὶ προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵπ-
 πους τὰς ἀγαθὰς πάλῃ, προσποιή-
 σασθαι ὠνηπιᾶν] Sensus hujusce loci
 satis perspicuus, syntaxis non item.
 Cui corrigendæ tot conjecturas
 afferre non dedignati sunt Viri
 doctissimi, ut nihil pronunciare
 auserim: aliorum interim sensa li-
 ceat apponere. Hen. Stephanus
 orationi satis factum opinatur,
 legendo πάλῃ: sed Auberius,
 pressius ad receptæ lectionis ve-
 stigia, προσελθὼν τοῖς τὰς ἵππους
 τὰς ἀγαθὰς πάλῃ. Nec mul-
 tum abludit Sylburgius, qui, re-
 pudata Stephani conjectura, reti-
 net πάλῃ, & legit ΔΕ τοῖς pro
 δ' εἰς: quod concinnior sit hæc
 structura, minusque mutationis
 habeat. Casaubonus existimavit
 hæc verba varie reformari posse:
 vel, προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵππους, &
 τὰς ἀγαθὰς πάλῃ: vel, & τὰς ἵπ-
 πους τὰς ἀγαθὰς: vel, προσελθὼν ὡς
 τὰς ἵππους τὰς ἀγαθὰς πάλῃ: sed
 primam emendationem com-
 probat. Doctiss. Joannes Meur-
 sius Atticarum Lectionum Lib. vi.
 Cap. 24. pag. 356. censet scri-
 bendum, προσελθὼν δ' εἰς τὰς ἵπ-
 πους, τὰς μεγίστας πάλῃ προσποιή-
 σασθαι ὠνηπιᾶν, καὶ ὅτι. Denique

MS. Trin. ita distinguit, —
 ἀγαθὰς, πάλῃ, προσποιήσασθαι ὠνηπι-
 ᾶν. Quodnam ex his velit, eli-
 gat Lector.

13 Κλῖνας] Casaubonus cor-
 rigit σκηνάς, sed Meursius, loco
 laudato, vulgatum defendit, quod
 apud Hesychium legamus, κλῖσις
 κλίνη, σκηνή.

14 Τῷ παιδί μάχεσθαι ἔκ-
 ἔχων χρυσὸν νῦν τῷ ἀκολουθεῖν] Sensus est
 planus (inquit Sylburgius) sed
 structura paulo insolentior. Imo
 verba sunt corruptissima: sed ni-
 hil medelæ affert MS. Trin. nisi
 quod cum Camotiana legit αὐτῷ
 pro νῦν τῷ. Auberius legit —
 ἔκ-ἔχων χρυσὸν νῦν τῷ ἀκολουθεῖν
 — & vertit — cum puero suo
 rixari, eo quod, præsertim quum
 sequitur ipsum, non habeat au-
 rum. Casaubonus malit —
 ἔκ-ἔχων χρυσὸν καὶ τῷ ἀκολουθεῖν,
 pene ad Auberii mentem. Tibe-
 rius Hemsterhusius in Notis ad
 Julii Pollucis Lib. ix. Segm. 92.
 hunc locum ita refingit, καὶ τῷ
 παιδί μάχεσθαι, ἔκ-ἔχων χρυσὸν αὐ-
 τῷ ἀκολουθεῖν. Denique, si nostram
 symbolam conferre liceat, ipse
 malim καὶ τῷ παιδί μάχεσθαι, ὅτι ἔκ-
 ἔχων χρυσὸν αὐτῷ ἀκολουθεῖν. Vox ὅτι

CHARACTERES ETHICI. XCIX

mes, quibus præfui; & alia, quibus Reipublicæ causa sum functus, munia sumptuosa. Idem ad eos accedens, qui generosos equos vendunt, velle se emere simulat: & in nundinis ad tentoria eorum, qui merces vānum exponunt, appropinquans, vestem sibi ostendi jubet duūm talentorum: Puerum, quod se sine auro sequatur, graviter objurgat. Denique in conducto habitans, si cum aliquo sermonem habeat, qui id ignoret, paternas esse has ædes dicit: quas ipse, quod sint ad hospites excipiendos angustiores, vendere cogitet.

facile potuit excidere, festinante librario, propter similitudinem cum postremis syllabis præcedentis verbi; & αὐτῶν, pro αὐτῶν, debemus MS. Trin.

15 καὶ ἐν μὲν τῷ οἰκίᾳ οἰκῶν] Prius καὶ μὲν τῷ οἰκίᾳ οἰκῶν, sed ita reposui ex MS. Trin. Aldi, Stephani, Auberii, & Sylburgii Editionibus. Eadem loquendi formula usus est Xenophon in Symp. pag. 514. Vel, aliter legi possit hic locus, & ad receptam lectionem propius, καὶ μὲν τῷ οἰκίᾳ οἰκῶν, φῆσαι---&c.

16 καὶ ὅτι μὲν] In prior. Editt. δῖον, quod hoc loco stare non posse vidit Auberius, & reposuit simplex ὅτι sed, felicius, & ὅτι restituendum censuit Casaubonus, quem secuti sumus, postulante sensu. Error videtur ortum traxisse ex ἀναγνώσεως voce non satis intellecta a librariis. dubitantibus an δῖον an καὶ ὅτι pronunciaret. Hic definit Codex MS. Collegii Trinitatis.

ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΗΦΑΝΙΑΣ.

ΕΣΤΙ δὲ ὑπερήφανία καταφρόνησις πρὸς πλείους αὐ-
τῷ, ἢ ἄλλων. Ὁ δὲ ὑπερήφανος τοῖος ἐ-
στίν, ὅς τῳ σπένδοντι, ἀπὸ δείπνου ἐντὺς ξεῖναι
φάσκειν ἐν τῷ περιπατεῖν. Καὶ οὕτως ποιήσας, μεμνη-
μένος φάσκειν ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ βιάζεν. Καὶ προσελθὼν
πρότερον ἔδεναι θέλει. Καὶ τὰς πολλὰς πρὸς αὐτὸν
μεμνημένους δὴνός κελεύσας ἤκειν πρὸς αὐτὸν ἅμα
ἡμέρας. Καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πορβύμενος μὴ λαλῆναι
τοῖς ἐντυχάνουσιν, καὶ τῷ κεκυφώς. Ὅτι ἂν δὲ αὐτῷ
δόξῃ ἐπὶ τὰς φίλους, αὐτὸς μὴ συνδειπνεῖν, ἀλλὰ
τῷ ὑφ' αὐτὸν πρὶν συντάξαι αὐτῶν ὅτι μελεῖσθαι.
Καὶ προαποτέλλειν δὲ ἐπὶ πορβύμενος ὅτι ἐροῦντα ὅτι ἐ-
ρεῖ. Καὶ ἔπειτα ἐπ' ἀλειφόμενον αὐτὸν ἔπειτα ἐξοίοντα
εἶσαι ἂν εἰσελθεῖν. Ἀμέλει δὲ καὶ λογιζόμενος πρὸς
παντα, τῷ παιδί συντάξαι τὰς ψήφους διωθεῖν καὶ κεφα-
λαίον ποιήσαντι, γράφει αὐτῷ εἰς λόγον. Καὶ μὴ
ἐπιτέλλων μὴ γράφει, ὅτι χαίρειο ἂν μοι, ἀλλ'
ὅτι βύλομαι γενέσθαι καὶ ἀπέτρελα πρὸς σε ὅτι
φύομος καὶ ὅπως ἄλλως μὴ ἔσαι καὶ τὴν ταχίστην.

1 Τῷ σπένδοντι, ἀπὸ δείπνου ἐντὺς
ξεῖναι φάσκειν ἐν τῷ περιπατεῖν] In
prior. Edit. φαλῖν, quod nequaquā
patitur hic locus. Non dubitavi
igitur reponere φάσκειν, ad Casau-
boni mentem: sed doctissimo vi-
ro supplenti ἐντυχάνειν αὐτῷ post
σπένδοντι non assentior, cum hæc
verba facile subaudiri possint, se-

quentibus perlectis, & brevis esse
soleat Theophrastus.

2 Θελῆσαι] Casaubonus, pro
θελήσας, aut θελήσας legit, ut or-
tio pendeat ab οἷος: quod præte-
rendum duximus, ut sequenti
πρὸς αὐτὸν κελεύσας vel saltem θελήσας

3 ἀνέφομενος] Casaubonus videtur
legisse ἀνέφομενος.

XXIV.

DE SUPERBIA.

Superbia est, aliorum omnium, præterquam sui, contemptus. Homo superbus talis est. Si quis eum propere *conventum velit*, a cœna se illum conventurum dicet inter ambulandum. Si fuerit de quoquam bene meritis, meminisse *beneficii* etiam in viis jubebit, atque adeo coget. Prior ad quemquam accedere nolet. Eos qui emunt aliquid ab ipso, vel aliquid rerum illius conduxerunt, jubere non veretur, ut prima luce ad se veniant. Dum per vias ingreditur, caput semper demittens, obviorum neminem alloquitur. Si visum aliquando ei fuerit, amicos convivio excipere, ipse cum illis non cœnat, sed eorum alicui quos habet in potestate, ut conviviarum curam habeat, præcipit. Cum ad aliquem visit, præmittit qui dicat, Ille venit. Quando vel *aliptræ* dat operam, vel cibum sumit, neminem ad se finit introire. Quinetiam, si cum aliquo rationes purget, puero imperat, ut calculos trajiciat: & ubi summam fecerit, ut alteri ferat expensum. In epistolis nunquam sic scripserit, *Feceris mihi rem gratam*: Sed, *Hoc fieri volo*; &, *Misi ad te, qui sumeret*; item, *Ne aliter fiat*, vide; &, *Quam primum*.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΛΙΑΣ.

ΑΜΕΛΕΙ δὲ ἡ δειλία δόξειεν ἂν εἶναι ὑπερβύς τῆς ψυχῆς ἔμφορος. Ὁ δὲ δειλός, τοιοῦτός τις, οἷος πλέων, τὰς ἄκρας φάσκειν ἡμιολίας εἶναι· καὶ κλυδωνίᾳ γενόμενος, ἐρωτᾷν εἴ τις μὴ μεμύηται τῶν πλεόντων· καὶ τῇ κυδερνήτῃ ἀνακόπιοντος· αἰσθάνεσθαι εἰ μεσοπορεῖ· καὶ τί δοκεῖ αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ; καὶ πρὸς τὸν παρακλήμενον λέγειν, ὅτι φοβεῖται. ὁ δὲ οὐκ ἐκδύς διδόναι τῷ παιδί τὸν χιτῶνίσκον· καὶ δεῖσθαι πρὸς τὴν γυναικὶ προσάγειν αὐτόν. Καὶ τραβηθόμενος δὲ προσκαλεῖν πάντας πρὸς αὐτόν, καὶ πάντας πρῶτον περιιδεῖν, καὶ λέγειν ὡς ἔργον διαβῆναι ὅτι πότερόν εἰσιν οἱ πολέμοιοι. Καὶ ἀκούων κραυγῆς, ὁρᾷν πίπτοντας, εἰπεῖν πρὸς τῆς παρεστηκότας, ὅτι σπᾶδῳ λαβεῖν ὑπὸ τῆς σπερδῆς ἐπελάβετο· καὶ τρέχον ὑπὸ τῆς σκλιῆς, τὰ παῖδα ἐκπέμψας, ἐκελύειν προσκοπεῖσθαι πᾶσι εἰσιν οἱ πολέμοιοι. Καὶ ἀπακρύψας αὐτῷ ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, εἶτα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ πείσειν πολὺν χρόνον. Καὶ ἐν τῇ σκλιῇ ὁρᾷν τρεῖς.

1 Αἰσθάνεσθαι εἰ μεσοπορεῖ] Ita MSS. Palatini, plane contra loci sensum, nam αἰσθάνεσθαι nunquam significat interrogare: Casaubonus igitur reponit πωδάνεσθαι, satis feliciter.

2 Καὶ, τί δοκεῖ αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ;] Interprete Casaubono, *Quid a Deo speret aut metuat?* Pia sane hæc, sed frigida, & quæ e Græcis nullo modo procudi possunt, quantum adhuc video. Quid si igitur legamus—τὰ τοῦ ΠΛΟΤ; ut timidus iste homuncio gubernatorem navis interroget, quid cen-

seat de navigatione five cursu navis. Hæc apprime conveniunt cum præcedentibus—πωδάνεσθαι εἰ μεσοπορεῖ. Sed cum emendatio aliquantulum recedat a vulgato, mutare non sum ausus.

3 Καὶ πάντας πρῶτον περιιδεῖν, καὶ λέγειν —] Horum quidem sensum satis apte expressit Casaubonus in versione, sed melius & concinnius, opinor, se habebit oratio, si legamus—καὶ πάντας πρῶτον περιιδεῖν, καὶ τὰ λέγειν —, i. e. *Quod subsistens circumspicit, deinde inquit, Difficile est—&c.* Quod timi-

XXV.

DE TIMIDITATE.

ENimvero timiditas videri queat, dejectio animi meticulosa. Homo timidus ejusmodi est: Navigans, dicit promontoria esse hemiolias naves: Ad minimam fluctuum agitationem, quæret, sintne qui navigant omnes initiati: Gubernatorem navem inhibentem interrogat, an medium cursum teneat navis: &, quid a Deo speret aut metuat. Se ex insomnio terreri, narrat assidenti: indufium deinde exuit, & puero tradit: *nautas*, ut se ad terram admoveant, orat. Militiæ vero solet idem omnes ad se *commilitones* vocare: & ubi stantes diligenter respexit, Difficile, inquit, est cognitu, sintne hostes, an non. Clamore audito, & visis qui caderent, astantibus dicit, se præ festinatione oblitum esse *spatham* sumere: & postquam in tentorium curriculo se recepit, puerum inde mittit, jussum ubi sint hostes, diligenter speculari. Interea *spatham* sub pulvino abscondit: deinde in ea quærenda longum tempus terit. Tum si vulneratum ali-

di & imbellis proprium est.

4 Τρέχειν ὑπὸ τῶν σκηνῶν] vel ponitur τρέχειν ὑπὸ πρὸ ὑποτρέχειν τῶν σκηνῶν subire tentorium, vel legendum ἐπὶ τῶν σκηνῶν, cum ὑπὸ accusativo junctum vix significet Ad vel In: & merito quidem hoc nomine videntur vapulare ab Hen. Stephano, qui istum Homeri locum *Iliad.* B. ὑπὸ Ἰλίου ἥλασε exponunt sic vel ἐπὶ Ἰλίου.

5 Κελεύειν] Casaubonus malit κελύειν. Fuit autem, quum putarem totum hunc locum ita re-

finigi debere, καὶ ΤΡΕΧΩΝ ἐπὶ τῶν σκηνῶν, ἢ παῖδα ἐνέμψαι, καὶ δύναν

— εἶν. participio in prima periodi parte posito, & infinitivo sequente; ut supra ἀκύνειν—δρῶν—εἰπῆν & inferius—ἀποκρύψας—διατρέψαν. & δρῶν—περὶ δ' ἐμείν.

6 Τραχυματιαν προσφεισμένον ἢ διλῶν] Vitio manifestissimo laborat hic locus; ideoque legendum, cum Casaubono, προσφεισμένον ὑπὸ τῶν φίλων, vel προσφεισμένον τῶν φίλων, sed prius malo, utpotè constructioni vocis προσφεισμένον magis accommodum.

ματίαν προσφερόμενον τῷ φίλῳ, προσδραμεῖν, καὶ ὁ ἀρρεῖν
 κελθεῖν, καὶ τῷτον θεραπεύειν, καὶ περισπογγίζειν, καὶ
 μύας σοβεῖν, καὶ πᾶν μᾶλλον ἢ μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις.
 Καὶ τῷ σαλπαστῇ δὲ πολεμικὸν σημήναντι, καθή-
 μων ἐν σκηνῇ, Ἀπαγ' εἰς κόρακας, ὅδε ἐάσας τὸν
 ἄνθρωπον ὑπὸν λαβεῖν πυκνὰ σημαίνων. Καὶ αἵματος
 δὲ ἀνάπλεως ὑπὸ τῷ ἄλλοτρίῳ τραύματος, ἐπιτυ-
 χάνειν τοῖς ἐν τῇ μάχῃ ἐπανιῶσι, καὶ διηγείσθαι ὡς
 κινδυνύσας σέσωκε τῷ φίλῳ, καὶ εἰσαγγεῖν πρὸς τὸν
 τακτικόν ὁσπερ φέμεν τὴν φυλῆτα, τὸ δῆμον καὶ
 τῶν ἄλλων ἐκαστὸν διηγείσθαι ὡς αὐτὸς αὐτὸν ταῖς
 αὐτῷ χερσὶν ἐπὶ σκηνῇ ἐνόμισεν.

7 ὁ ἀρρεῖν κελθεῖν] Bonum ani-
 mum habere jubet, ut rectissime
 hanc ἀρετὴν emendavit & ver-
 tit Casaubonus, cum Palatini
 MSS. exhibeant frigidum θεραπεῖν.

8 διηγείσθαι ὡς κινδυνύσας σέσωκε
 τῷ φίλῳ] MSS. Palatini, pessime,
 διηγείσθαι ὡς κινδυνύσας ὡς σέσωκε

τῷ φίλῳ, cui infrunitæ lectioni
 remedium adhibere tentavit Vir-
 magnus, reponendo εἰς σέσωκε τῷ
 φίλῳ, quod sensum quidem satis
 aptum constituit, sed longissime
 a vulgato recedit. Nos, aliquan-
 to felicitius, opinor, διηγείσθαι ὡς κιν-
 δυνύσας σέσωκε τ. φ. subaudito ἦν

Κς.

ΠΕΡΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

ΔΟΞΕΙΕΝ ἂν εἶναι ἡ ὀλιγαρχία, φιλαρχία τις
 ἰσχυρῆς κέρδους γλιχομένης. Ὁ δὲ ὀλιγαρχικός,
 τοῦτο, οἷον ὅς τις δῆμος βελομένης πινὰς τῷ ἀρχόντι

1 Φιλαρχία τις ἰσχυρῆς κέρδους γλι-
 χομένης] Nec sensus, nec
 syntaxis, ex depravata hac ἀρετῇ
 exculpi potest; legendum igitur
 cum Casaubono, φιλαρχία τις ἰσχυ-
 ρα-κέρδους ὅτ γλιχομένη, ut in ver-
 sione expressit, vel-ὅτ γλιχομένη, ut
 ut referatur ad personam optima-

tis; vehemens honorum cupiditas in
 eo qui nullo studio lucri teneatur.
 Utrovis autem modo legamus,
 optime constabit sensus. Vox ὅτ
 facile potuit excidere, librario fe-
 stinante, propter adfinitatem
 præcedentis syllabæ ους.

2 Ὀλιγαρχικός] Ita omnino cor-

671

quem in castra ab amicis deferri videat, accurrit, & habere bonum animum jubet: hunc curat, & saniem spongia effingit, necnon muscas abigit; quidvis denique potius facit, quam ut cum hostibus pugnet. Æneatore classicum canente, sedens ipse in tentorio, Abi, inquit, in malam rem, hunc hominem somnum capere non finis; qui adeo frequenter signum des. Amat etiam, sanguinis de alieno vulnere plenus, ad reversos e pugna accedere, narrans, se cum suo periculo unum ex amicis servasse: ad jacentem etiam tribules & populares introducit, qui eum visant; simul horum singulis narrat, se illum suis ipsius manibus in tentorium portasse.

vel πνέει: cujusmodi ellipses No-
stro & aliis solemnes: deleto pos-
teriori ὅς, quod ex postrema syl-
laba πνέουσαν & prima lite-
ra πνέουσαν facile conflare potuit.
Quod si hæc emendatio, quæ op-
time cum sequentibus congruit,

minus placeat, possumus etiam
refingere hoc modo, διηγεῖτο ὁ
ΣΟΤΣ κινδυνεύσας σέσωκε τῶν φίλων.
narrans quot amicos suo cum peri-
culo servaverit.

9 Σωζόμενον τῶν φίλων.] Vide
Cafaubonum.

XXVI.

DE OLIGARCHIA,

sive MORIBUS OPTIMATIUM.

Videri possit Oligarchia, vehemens esse honorum
cupiditas absque ullo lucri studio. Oligarchi,
sive optimatis, hi sunt mores: Delibe ante populo ecquis
magistratui in curatione pompæ sit comes adjiciendus,

rigendum, ad Cafauboni men-
tem, cum ὀλιγαρχία, quod MSS.
præferbant, Atticis scriptoribus
sit prorsus ignotum.

3 τὸ δὴ μὲν βυλομένη πινὰς τῶν ἀρ-
χόντων ὀπτιμασμένων πομπῆς παρελ-
θῶν ἀποφύγει ἐχθρῶν.] Hunc Theo-
phrastum locum, si quis alius in hoc

libello, mirum in modum & mu-
tilum & depravatum esse, quis
non videt? Cafaubonus, solito
acumine, sensum facile vidit, &
feliciter satis emendavit

τὸ δὴ μὲν βυλομένη πινὰς (δὲ αἱ
ἀρχὴν) τῶν ἀρχόντων ΣΤΕΝΤΙΜΕΛΗΣΟΜΕ-
ΝΟΙΣ πομπῆς, παρελθῶν, ἀποφύγει
ΕΑΤΤΟΝ.

prodit

ἔπιμελησόμεν⁴ πομπῆς παρελθὼν σποφίνας ἔχ⁵.
 Καὶ τ' Ὀμήρ⁶ ἐπ' αὖν τῷτο ἐν μόνον κατέχ⁷ει, ὅπ' οὐκ
 ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ, εἰς κοίραν⁸ ἔτω. τῶν δὲ ἄλλων
 μηδὲν ἐπίσταται. Ἀμέλει ὃ δεινὸς τοῖς τοιούτοις τῶν
 λόγων χρήσασθ⁹, ὅπ' δεῖ ἡμᾶς συνελθόντας βελούσασ-
 θαι, καὶ ἐκ τ' ὅχλου καὶ τ' ἀρετῆς ἀπαλαγῆναι, καὶ παύ-
 σασθαι ἀρχαῖς πωλησιάζειν. ⁴ Καὶ ἐπ' ὑπὸ πινῶν ὑβρι-
 ζόμεν¹⁰ εἰπεῖν, 'Οὐ δεῖ αὐτὸς καὶ μὲν τ' πόλιν οἰκεῖν.
 Καὶ μέσον δὲ τ' ἡμέρας ἐξιών, καὶ μέσῳ χειρὶν κεκαρ-
 μέν¹¹, καὶ ἀκρεβάς ἀπ' αὐτοῦ χισμέν¹², σπεῖν τὴν τοιού-
 τῃς λόγους, οὐκ οἰκητέον ἐπὶ τῷ πόλιν καὶ ὡς ἐν τοῖς
 δικαστηρίοις δεινὰ πάχειν ὑπὸ τ' δικαζομένων καὶ
 ὡς αἰχμύεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτ' ἂν π¹³ς ὠδραχέθῃ
 αὐτὰς λεπὶδος καὶ αὐχμῶν καὶ ὡς μισπτόν τὸ τ' δημα-
 γωγῶν γέν¹⁴ τὸν Θησέα ⁸ πρῶτον φήσας τ' κακὰν τῇ
 πόλει γερονέαι καὶ ⁹ τοιαῦτα ἔπρα πρὸς τὴν ξένους,
 καὶ τῶν πολιτῶν τὴν ¹⁰ ὁμοβόωσ.

⁴ Καὶ ἐπ' ὑπὸ πινῶν ὑβριζόμεν¹⁰ εἰπεῖν] MSS. Palatini & OTI, sed ita restituendum statim vidi, postulante sensu & syntaxi.

⁵ Οὐ δεῖ--etc.] Voculam ου, quae infeliciter exciderat, supplevi, praeeunte Casaubono & flagitante loci sententia. Non aliter Noster paulo inferius, οὐκ οἰκητέον ἐπὶ τῇ πόλιν. Vel forsitan medela huic loco

aliter afferri possit, interrogationis nota ad finem αὐτοῦ addita; ut loci sensus sit, Possumusne, inquit, ego & illi hanc urbem incolere?

⁶ Σπεῖν τὴν τοιούτῃς λόγους] Casaubonus supplet λέγων post λόγους, & accipit σπεῖν pro διὰ τ' ἀρετῆς σπεῖν, ut apud Demosthenem: sed Galeus, nihil deesse existimans, mutat casum, legendo σπεῖν τῇ

KZ.

ΠΕΡΙ ΟΨΙΜΑΘΙΑΣ.

Ἡ δὲ ὀψιμαθία φιλοπονία δόξειεν ἂν εἶναι ὑπὲρ τ' ἡλικίαν. Ὁ δὲ ὀψιμαθὴς, τοιούτος π¹⁵ς, οἷ¹⁶ς ῥήσας μαυθάνειν ἐξήκοντα ἔτη γερονός ταῦτα ἄδων πα-

¹ Ταῦτα ἄδων παρὰ πότον] Ita | sine dubio legendum, ad Casau-

es

CHARACTERES ETHICI. CVII

prodit ipse, & eo se honore dignum pronuntiat. Homeri versuum tenet solum hunc unum, *Non multos regnare bonum est, rex unicus esto.* aliorum omnium nihil scit. Solet quoque hoc genus sermonibus uti: Oportet in unum coacti deliberemus, & turba hac forensi nos liberemus, aditumque illi ad magistratus præcludamus. Si qui illum injuria affecerint, Non possumus, inquit, ego & illi hanc urbem incolere. Meridie prodit in publicum tonsuræ medio genere detonsus, unguibusque cum cura præcisus, jactans se *per forum*, aitque, Non est habitandum in hac urbe: &, sibi in judiciis plurimum a litigantibus negotii faceffi: item, pudore sibi frontem suffundi, quotiescunque ipsi in concione aliquis assideat male habitus, & squallidus: &, universum oratorum genus qui in republica versantur odio dignum esse: ipsum Theseum omnium primum auctorem horum malorum civitati extitisse: necnon alios similes his sermones apud hospites habet, civiumque illos qui eandem sectam sequuntur.

τοῖς τοῖς λόγοις, insolenter se jactat, & ait, —

7 Πάχ[ε]ν] Legendum πάχει, aut πάχει αν.

8 Περίτον φήσας ἥδ' ἡμιάν] Casaubonus, acute satis, supplet αἰνον inter περίτον & φήσας rationem dabit commentarius.

9 τοῖς αὐτὰ ἔπειτα] Vir magnus jam laudatus existimat λέγειν deesse post ἔπειτα certo certius el-

liptica est hæc locutio, & a stylo Theophrasleo non aliena.

10 ὁμοτέπες] Casaubonus reponit ὁμοιοτέπες, qua voce usus est Thucydides plus vice simplici: sed mutatione nihil est opus, si H. Stephano aliisque fides, qui ὁμότεπος, eodem sensu ac ὁμοιοτέπος ex Platone afferunt; ὁμοτέπος ἦδη, similes mores.

XXVII.

DE INSOLENTIA,

sive SERA INSTITUTIONE.

Insolentia est desiderium capiendi cultus melioris vergente jam ætate. Ejusmodi homini hæc conveniunt. Annos sexaginta natus poëtarum verus memoriæ mandat; hos ad pocula canere incipiens, soni mentem, pro frigidissimis ταῦτα ἄρ' ἔγωγε παρὰ πάντοι, quæ ob-

εἰς πότον ὑπὸ πλανθάνεσθαι. Καὶ ὡς ἔστι ὑπὸ μανθάνειν ἐπὶ τὸ δόρυ καὶ ἐπὶ ἀσπίδα. Καὶ εἰς ἀγρόν, ἐφ' ἵππων ἀλλοτρεῖς ὀχεύμεσθαι, ἅμα καὶ μελετᾶν ἱππάζεσθαι, καὶ πεσόντων τινὲς κεφαλῇ κατεαγέσθαι. Καὶ μακρὸν ἀνδριάντα παίζειν καὶ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἀκόλυσον ἀφ' ἑσθλότητος, καὶ ἀφ' ἀκοντίζεσθαι καὶ ἅμα καὶ μανθάνειν παρ' αὐτῶν, ὡς ἀνὴρ καὶ ἐκείνους μὴ ὑπερβαίνειν. Καὶ παλαίων ἐν τῇ βαλανείᾳ πυκνὰ τὴν ἑδραν τρέφει.

MSS. exhibent. Nisi quis malit retinere πάντα, & vertere — inter ambulandum: sed prius magis arridet.

2 Μελετᾶν ἱππάζεσθαι] Prior Editio ex MSS. Palatinis ἀσπάζεσθαι, quod Casaubono non displicuit: licet aliquando existimaret legi posse καλπαίζειν. Sed optimam hanc emendationem, a vulgato quam minimum recedentem, in textum recipere non dubitavi, auctore clarissimo Joanne Clerico, *Artis Criticae* P. III. S. I. C. VIII, 10. hisce verbis: 'Εἰς ἀγρόν — &c. vertit Casaubonus. Dum rus pergit, — &c. Quænam est illa salutandi meditatio, & quidem ex equo? An aliis ver-

bis salutabant equitantes, aliis pedibus incedentes? Non, opinor. Sed forte qui equo infidebant, ut conjectat Casaubonus, certos gestus habebant, quibus utebantur in salutandis obviis. At nunc quidem hoc fit, quia inflexo corpore salutamus, & detracto capitis integumento; verum olim nihil simile, cum verbis tantum salutarent, ut χαῖρε Θεόφραστε. Legendum est ἱππάζεσθαι, & μελετᾶν ἱππάζεσθαι est se exercere equitando, ut faciunt qui eam artem discunt, dum in varias partes equum convertunt, calcaribusque & freno adigunt, ut variis modis subsiliat, tum etiam ut concitatus currat. Sic, apud

ΚΗ.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΛΟΓΙΑΣ.

ΕΣΤΙ ἡ κακολογία ἀγὼν τῆς ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον ἐν λόγοις, ὅ δὲ κακολόγος, τοῖσδε πῶς ὅστις οἷός ἐρωτηθεὶς, ὅ δὲ τίς ὅστις; καθάπερ οἱ γενεαλογῶντες, πρῶτον ἀπὸ τῆς γένεος αὐτῶν ἀρξάσθαι. Ὅ

Ὅ δὲ τίς ὅστις; Malim, cum doctissimo interprete, πῶς ἐστὶ; ut quaestio referatur ad natales,

non ad vitæ genus.

2 Ἀπὸ τῆς γένεος αὐτῶν] MSS. exhibebant αὐτῶν, sed aliam ab ista

CHARACTERES ETHICI. CIX

obliviscitur. Discit a filio quomodo fiat *in acie* conversio ad dextra, quomodo item ad sinistra. Dum rus pergit, alieno equo vehens, simul *obvios* salutare meditatur, cadens vero caput deturpat. Solet etiam ad statuam ludens *se exercere*: & cum pedissequo arcu & jaculis certare: ac simul discere ab alio, & eundem docere velle, ac si esset is quoque *artis* imperitus. Idem luctans & in balneo *lavans*, nateis subinde agitat indecenter.

Xenophontem, τὴν ἵππων μα-
 λῶντες, in arte equitandi se
 exercentes; & alibi, in libello Περὶ
 ἵππων C. II. 1. κρείττον· ἵππῳ ζῶντι
 μάλιστα.
 3 τὴν καρδίαν καταγίνει] Ca-
 put frangit vel diminuit. Casau-
 bonus legit καταχύναι, propter
 adfinitatem cum κατασχύναι, quod
 perperam exhibebant codices Pa-
 latini. Sed magis placuit, ex
 doctissimi Palmerii conjectura,
 καταγίνει, quod in textu repræ-
 sentari iussimus, cum κατασχύναι
 & καταγίνει a festinante librario
 facile confundi posse satis con-
 stet, si literarum ductus in utra-
 que voce attentiori oculo perlu-
 stremus. Vide Palmerii Exercitat.

pag. 621. & Joannis Clerici *Art. Critic.* Vol. II. pag. 115.
 4 καὶ μακρὸν ἀνδράντα παίζειν]
 Nullum sane sensum ex istis pos-
 sumus procudere: Quid si igitur
 legamus καὶ ΠΡΟΣ ἀνδράντα παίζειν,
 ad Casauboni votum: vel potius,
 καὶ ΜΗΝ ΠΡΟΣ ἀνδρ. παίζειν
 ita enim utrique syllabæ vocis
 μακρὸν quodammodo consuletur.
 Galeus malit πρὸς μακρὸν quam
 μακρόν.
 5 Μακρόν παρ' αὐτῶ, ἔστι.] Vide
 quæ Casaubonus ad hæc sananda
 attulit.
 6 καὶ παλαιόν] Consulas, si lubet,
 Joannis Clerici *Art. Critic.* Vol.
 II. pag. 62. ubi legit καὶ ἄσπερ πα-
 λαιόν.

XXVIII.

DE MALEDICENTIA.

Maledicentia est animi in deteriore partem inclina-
 tio inter loquendum. Maledicus ita est moratus:
 Si interrogetur ille quis est? non secus atque ii qui stem-
 ma aliquod enarrant, ab auctore generis primo ordietur:

quam repræsentavi lectionem sen-
 sum non admittere, rectissime
 advertit Casaubonus. Sæpius in-
 ter se confunduntur genitivi u-
 triusque numeri, abbreviata scri-
 ptura non satis intellecta.

Pater

μὲν πατὴρ Σωσίας ἐξ ἀρχῆς ἐναλεῖτο· ἐγένετο δ' ἐν
 τοῖς σπριπώταις Σωσίφρα] 3· ἐπειδὴ δ' ἐς τὴς δημό-
 τας ἐνεγράφη. 4· Ἡ μὲν τοι μήτηρ θυγενὴς Θρεσσία
 ἐστὶ· τὰς δὲ τοιαύτας ἐν τῇ πατρὶδι θυγενεῖς εἶναι Φα-
 σίν. Αὐτὸς δὲ ἔστ', ὡς ἐκ τῶν γενητῶν, κακὸς
 μαθηγίας. 5· Καὶ τῆτοις διεξιὼν, αὐταὶ αἱ γυναῖκες
 ἐκ τ' ὁδοῦ τὴς παριόντας ἀρπάττ'·σι. Καὶ κακῶς λε-
 γόντων ἑτέρων συνεπιλαμβάνεσθαι καὶ αὐτὸς, λέγων,
 Καὶ ἐγὼ τῆτον τ' ἀνθρώπον ὅ· πάντων μεμίσηκα· καὶ γὰρ
 εἰδεχθῆς τις ἀπὸ τῆς παρῶν ἐστίν· ἡ δὲ πονηρία ἐστὶν
 ὁμοίον. Σημεῖον δὲ, τῇ γὰρ ἑαυτὴ γυναικὶ τρεῖς χαλκῶς
 εἰς ὄψον δίδωσι· καὶ τῷ ψυχρῷ λυαλῶ ἀναγκάζει τὴν
 Ποσειδῶνος ἡμέραν. Καὶ συγκαθήμενος δευρὸς ὦρ' ὅ· ἀνα-
 γνάντος εἰπεῖν· καὶ ἄλλα πλεῖστα ὦρ' ὅ· φίλων καὶ οἰκείων
 κακὰ εἰπεῖν· καὶ ὦρ' ὅ· πελευθηκότων κακῶς λέγειν.

3· Ἐπειδὴ] Casaubonus recte
 ἔπειτα postea, cum ἔπειδὴ postquam
 sententiae redditionem postulet,
 quae hic nulla sequitur.

4· Ἡ μὲν τοι μήτηρ θυγενὴς Θρεσσία
 ἐστὶ· τὰς δὲ τοιαύτας ἐν τῇ πατρὶδι
 θυγενεῖς εἶναι φασίν.] Multum me
 fallit animus, aut haec verba ma-
 ximis laborant mendis; impor-
 tunius enim videtur vox θυγενὴς
 primam periodum occupare, cum
 θυγενεῖς statim sequatur; deinde,
 secunda παρῶν admodum frigida
 est, nec micam falis habet. Con-
 jecerim igitur ita legendum esse
 hunc locum, Ἡ μὲν τοι μήτηρ ΕΥ-
 ΓΕΝΙΣ Θρεσσία ἐστὶ· αἱ δὲ τοιαύται
 ἐν τῇ πατρὶδι θυγενεῖς εἶναι φασίν. i. e.
 Mater quidem EUGENIS Thressia
 est; mulieres autem id genus aiunt
 se domi esse nobiles: quod etiam
 hodie servis aliisque peregre huc
 advectis solemne est. Pristino,
 opinor, nitori & acumini jam re-
 situta sunt omnia, & optime

cum praecedentibus cohaerent.
 Pater hujusce homuncionis, in-
 quit maledicus, primum vocaba-
 tur Sosias, quod servi nomen; de-
 inde militiae Sosistratus, nobiliori
 paulo appellatione, dici coepit.
 Mater autem erat Eugenis, natione
 Thressia, ideoque conditione
 serva; quae tamen Athenis non
 dubitaverit jactare se in patria sua
 nobilem esse, prout istiusmodi
 mulieres moris habent. Iste au-
 tem, ut talibus parentibus inferi-
 oris ordinis natus, est perditissi-
 mus verbero. Haecenus de sensu;
 ad emendationem quod attinet,
 facile mutari potuit θυγενεῖς in
 θυγενῶν a librario distantis vocem
 non satis assequente; praesertim,
 cum H & I apud Graeculos sequi-
 oris aetatis ejusdem prorsus soni
 fuerint: deinde, παρῶν locum vocis
 αἱ occupasse videtur, quod pri-
 mum ab imperitioris librario scri-
 beretur παρῶν ob affinitatem cum
 verbo

Pater hujus, inquiens, primum vocabatur Sosias: dum inter milites versatur, dici cœpit Sosistratus: deinde unus è populo inter ascriptitios est factus. Mater quidem, nobilis Thressa est: nam id genus mulieres aiunt domi esse nobileis. Iste autem, ut talibus parentibus natus, nequam est verbero. Pergit deinde, & inquit, Hæ sunt mulieres quæ prætereuntes de via rapiunt. Aliis etiam de *absente* detrahentibus, idem facit ipse quoque, & ait, Ego etiam hunc hominem omnium odi maxime: etenim si faciem spectes, turpis est quem merito oderis: si improbitatem, nihil ei simile. Scias ita esse, cum uxori tres æris nummulos in opsonium dare soleat: &, ut Posideone mense frigida lavet, cogere. Moris etiam habet, sedens inter plures, surgere ut aliquem accuset; plurimæque alia de amicis & familiaribus suis male loqui: & de ipsis etiam mortuis detrahere.

verbo præcedente: vocem autem
 πῖ, quæ plane nihili erat, poste-
 riores librarii mutarunt in τὰς,
 & ut syntaxi confunderetur, τοιαῦ-
 τες in τοιαύτας. Plurima exempla
 permutationis literarum ι & σ in
 Codicibus MSS. occurrunt.

Recte notavit Casaubonus hæc
verba carere debita ἀλλοιούσις, quā
existimavit integrari posse hoc
modo, καὶ ὅτι ταῖς διηγήσιν φησι,
αὐτῶν... &c. Vel καὶ τὰ ὅτι ταῖς...
sensum dedit in versione.

6 Πάντων μερίσσεια] Vir doctif-

A D D E

simus modo memoratus inserit
 μέλιται inter duas hasce voces:
 sed elliptica forsan locutio fuerit,
 quales apud Nostrom quampluri-
 mæ occurrunt, & subaudiendum
 est μέλιται, vel quid ejusmodi.

7 Τὴ Ποσειδῶν ἡμέρα.] Casaubonus legit τῇ τῇ—. Et facile quidem excidere potuit altera ex istis voculis, ob similitudinem.

8 Περὶ τῆς ἀναστάσεως εἰπεῖν.] De eo qui surrexerit & abierit loqui sc.
male, quod etiam hodie faciunt
οἱ κακολόγοι. Nihil igitur opus re-
ceptam lectionem sollicitari.

A D D E N D A.

Cap. III. pag. 16. *Μυστηρίοις μερίστην δαδα ἔστησε.* 'Ea ellipsis for-
ma positum est *Μυστήριος* (inquit Sylburgius) qua Latini quoque di-
cunt—*acta ludis Megalensibus*. Sed MS. A. pro *μερίστην* aperte præ-
fert *μυστήριος*, & in MS. B. librarius primum supra ε scripserat no-
tam ε, οis excisi; idem vero & hanc notam delevit (ita tamen ut ejus
vestigia manifestissima sint) & integram terminationem femininā
ε post ε addidit. Nihil autem mutandum duxi, cum vox *Μυστήριος*, per
se posita, majora Mytheria καὶ ἔξοχον denotet; ut paulo inferius, hoc
ipso in capite. Ultimam in hac sententia verbum occurrit ἔστησε, cu-
jus loco positum est ἔστη in MS. Trin. (non ἔστησε, ut contra MSu fi-
dem representavit Galeus) forte; pro ἔσθησε, inquit Idem: sed in mar-
gine MSu eadem manu ἔστησε.

Ibid.

Ibid. Num. 6. Ποσειδεωνος ἢ τὰ κατ' ἀγρὸς Διονύσια. *Posideone* vèro quæ ruri agitantur *Dionysia*.] Ad hæc sic commentatur Casaubonus: hæc sunt, quæ minora *Dionysia* dicebantur. Et hoc quidem optime; at quod addit, nam majora mense *Antheſterione* peragebantur, non quidem sine auctoritate dixit: habet enim *Ulpianum* auctorem in Scholio ad orationem *Demosthenis* contra *Leptinem*, ubi sic ait: τοῖς ἢ μεγάλαις Διονυσίαις Ἀνθεστηριῶνος μηνὸς, πλείονες αὐτῶν γηγνημένους διαπάνει. Magnis vèro *Liberalibus* mense *Antheſterione*, cum plus ille impensarum fecisset. Sed non videtur is *Scholias*tes solus satis idoneus testis, cum fuerint Διονύσια τὰ κατ' ἄστυ multo celebriora, quæ *Elaphebolionis* decimo sexto (quæ est ἡ δέουσα ἡμετέρα) celebrabantur, ut elicitur in loco *Æschini*s contra *Ctesiphontem*, ubi sic ait, & de *Elaphebolione* mense loquitur: ἀλλ' οὐδὲς μετὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια τῇ ἡμέρῃ καὶ ἐν ἁτάτῃ ὅπῃ δέκεται. Ideo *Scholias*tes *Aristophanis* duo tantum *Liberalia* recenset, nulla facta mentione τῶν ἀρχαίων. Sic enim ille ad *Acharnenses* ad hæc verba, ἐπὶ Ἀθυσίῳ τε ἄγων, sic ait: ὁ τῶν Διονυσίων ἄγων ἡλικίῳ δις τῷ ἔτει, τὸ μὲν πρῶτον ἐν ἄστει, ὅτε οἱ φόρου Ἀθυσίῳ ἐν ἰστέοντο· τὸ δὲ δεύτερον ἐν ἀγροῖς, ὅπῃ Ἀναΐῳ λεγόμενον, id est, *Liberalia* bis in anno celebrabantur, primum quidem vere in urbe, quando tributa afferebantur: secundo autem rure, ὅτε ad *Lenæum* vocabatur. Et rursus ad fabulam *Aves*, ad hæc verba, ὡς οἶμαι, ὡς ἔδειχται, ait: ὅπῃ τῇ ἡμέρῃ τελέσονται τὰ Διονύσια. Eo quod vere in urbe celebrant *Liberalia*. Ea *Dionysia*, quæ in urbe celebrabantur, ἀστυκὰ urbana vocabantur, & erant celeberrima, eo quod tunc mari jam aperto tributa afferebantur *Athenas* ex insulis & aliis locis, & ideo extraneorum hominum turba tunc erat urbs referta, & comœdiæ & alia oblectamenta populo dabantur in *Bacchi* honorem. In antiquis vèro *Liberalibus* non memini me legisse comœdias aut alia spectacula exhibita fuisse, postquam altera illa *Liberalia* ἀστυκὰ & τὰ κατ' ἀγρὸς instituta fuerunt. Nec sufficit *Ulpiani* auctoritas, ut ab ea opinione me demoveat, apud quem forte male legitur ἀνθεστηριῶνος pro ἐλαφεβολιῶνος. *Thucydides* enim, cujus fides multo potior, *Dionysia*, quæ *Antheſterionis* die duodecima celebrabantur, ἀρχαῖότερα vocat, non μέγιστα, cuius verba audire operæ pretium est: καὶ πᾶσι ἐν Ἀθήναις Διονύσια, ὅπῃ ἀρχαῖότερα Διονύσια τῇ δωδεκῆτῃ ποιεῖται ἐν μὲν ἀνθεστηριῶνι, ὡς περ καὶ ἐπὶ ἀπ' Ἀθυσίων ἱόντες ἐπὶ καὶ νῦν νομίζουσιν, id est, ἐν *Bacchi* (templum) quod est in *Limnis*, cui antiquiora *Liberalia* celebrantur duodecimo *Antheſterionis* mensis, ut ὅτε ab *Atheniensibus* oriundi *Ionas* adhuc etiam observant. His verbis innuit *Thucydides* hæc antiquiora *Liberalia* evluisse, & non mansisse celebria, ut olim apud *Atheniensēs*, quod contra evenerat apud *Ionas*, qui morem antiquum retinentes ea celebrabant. Nam si apud *Atheniensēs* celebria ut olim mansissent, non fuisset opus exemplo *Ionum*. Tum notandum est etiam in proœmiis *Comœdiarum* *Aristophanis* nullam inveniri, quæ acta sit ἀρχαίοις Διονυσίοις, vel ἐν Ἀθήναις, sed semper vel ἐν ἄστει & εἰς ἄστυ, vel ἐν πύλῃ, vel εἰς Ἀθυσίαν, & ὅπῃ Ἀναΐῳ, vel ἐν Ἀθυσίῳ. Bene igitur antiquus *Scholias*tes, qui dixit, ut supra citavi, ὁ τῶν Διονυσίων ἄγων ἐν ἄστει

λεῖτο δὲ τῷ ἔτει. *Liberaliorum agon celebrabatur bis in anno.* Nam in illis antiquis Liberalibus nulli, ut credo, Aristophanis tempore committebantur ἀγῶνες. Et quando de Liberalium festo agitur, alterum Hesychii locum afferam, qui de iis agit, sed maxime morbosum & medica manu indigentem, qui sic habet: Διονύσια ἑορτὴ Ἀθῶνῃσιν ἢ Διονύσιον ἦγοντο, τὰ μὲν κατ' ἀγρὰς μὲν Ποσειδεῶνθ', τὰ δὲ κλαῖα μὲν Ἀλφειῶνθ'. τὰ δὲ ἐν ἄστυ ἐλαφειολιῶνθ'. *Dionysia festum Athenis, quod Baccho fiebat, unum in agro mense Posideone, Clæa vero mense Lenæone, in urbe vero mense Elaphebolione.* Hujus loci caput & pedes sani, media infirma sunt, quæ ut sanentur, post Ποσειδεῶνθ' legendum τὰ δ' ἀρχαῖα μὲν Ἀνθεστηριῶνθ'. Nam Ἀλφειῶν & Ποσειδεῶν erant unus & idem mensis, qui Ἀνναῶν dicebatur eo, quod eo mense Ἀθηναῖα festum celebrabatur, teste Proclo ad Hesiodum: ἐπεὶ δὲ Διονύσιον ἑορτὴν ἑορτῶν τῆς μὲν τέτατον. Quoniam Baccho faciebant festum eo mense. Ibidem ait eum mensem esse ἀρχὴν χειμῶνθ'. *Initium hyemis, & ad eundem Hesiodi locum Moschopulus sic ait: Ἀλφειῶνθ', ὅς τις ὅτι Ἰανναῖος.* Unde etiam patet eundem esse cum Posideone mensem. Nam Plutarchus in *Casare* ait Posideonem respondere Januario. Non ita igitur scripsit Hesychius. Sed quando certum est ex Thucydide ἀρχαῖα Διονύσια cadere in duodecimum diem Anthesterionis, ut supra citavimus, ut Demosthenes etiam in oratione contra Neæram districtè ait, non dubium est, quin legendus sit Hesychii locus, ut emendavi. Sed ut ad quæstionem de Liberalibus redeam, quoniam de loco Demosthenis contra Neæram mentionem feci, ejus verba apponam: faciunt enim ad propositum. Ait igitur: καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῇ ἀρχαιότατῃ τῷ Διονύσιον ἑορτὴ ἐν Λίμναις ἐγένετο (de columna lapidea loquitur, in qua lex quædam insculpta erat: ἵνα μὴ πολλοὶ ἰδόντες τὰ γράμματα, ἀπαρτῇ τῷ ἐν αὐτῇ ἐνέστιν ἀνολίγεται τῇ δαδὲκῆτῃ τῷ ἀνθεστηριῶνθ' μὲν, id est, propterea in antiquissimo Bacchi sacello in Limnis erexerant, ne multi viderent, quæ scripta sunt, semel enim in anno aperitur duodecima die mensis Anthesterionis. Ex his verbis patet, templum illud Bacchi in Limnis non amplius celebre fuisse, quando semel tantum in anno aperiebatur, & antiquus mos defunctorie servaretur. Ideo non erant Liberalia magna, quæ in eo loco ex antiquo more agitabantur, sed celebritatem omnem ad se attraxerant Liberalia Aftyca seu κατ' ἄστυ & Lenæa. Sed nimis in eo argumento moramur. PALMERIUS.

Τ Ε Λ Ο Σ.

H

Syllabus

Syllabus locorum, quibus Casauboni commentarium interpolavit Editor Brunsvicensis: quos quidem unicis includendos curaveram, nisi ferius animadversum fuissent.

PAG. 4. lin. 8. ab *adeo* ad *circumlinxisse* lin. 11. Pag. 11. lin. 13. a *Quia* ad *dicimus* lin. 26. Pag. 12. lin. 15. ab *ubi* ad *fugerat*. Pag. 19. l. 9. ab *ut* ad *morosum* l. 10. Pag. 21. lin. 6. a *de* ad *alloquente* l. 7. Ibid. l. 40. a *vel* ad *ἐὐδοκίμων* l. 41. Pag. 30. l. 35. ab *et* ad *dixit* l. 36. Pag. 32. l. 37. ab *ex* ad *Eleusinia* l. 39. Pag. 45. l. 21. ab *et* ad *senem* l. 23. Pag. 54. l. 16. ab *Ubi* ad *fabri-*
caverat l. 17. Ibid. l. 23. a *quod* ad *faginum* l. 25. Pag. 56. l. 16. ab *Ubi* ad *ingrederentur* l. 19. Ibid. l. 22. a *Præcipue* ad *di-*
gnissima l. 24. Pag. 81. lin. 40. ab *Apud* ad *Epigr.* 14. lin. 6. pag. 82. Pag. 82. lin. 38. Pag. 85. lin. 16. a *de* ad *dari* lin. 17. Pag. 95. lin. 16. a *qui* ad finem Notæ. Pag. 99. lin. 5. ab *Ad*
usque ad 19. lin. 6. Pag. 105. lin. 21. ab *Ubi* ad *ἀνέχεται* lin. 23. Pag. 115. lin. 4. ab *Inter* ad *Torrentii* l. 6. Pag. 118. l. 17. ab *et* ad 82. l. 20. Pag. 123. l. 7. ab *ubi* ad 429. l. 11. Ibid. l. 27. a *sed* ad *exercendum*. Pag. 124. l. 22. ab *intelligens* ad
vii. l. 24. Pag. 128. l. ult. ab *et* ad *præcedentia* l. 2. pag. 129. Pag. 129. l. 4. a *Rationem* ad *cap.* 9. l. 11. Pag. 130. lin. 33. a
Vid. ad 22. l. 34. Ibid. l. 37. ab *Ad* usque ad *cap.* 25. l. 39. Pag. 132. l. 3. ab *ubi* ad *audit*. l. 9. Pag. 133. l. 8. ab *Hinc* ad *invisa*
l. 10. Pag. 137. l. 28. a *præsertim* ad *pertineant* l. 29. Pag. 153. l. 6. a *sic* ad *Antonine* l. 11. Ibid. l. 16. ab *ubi* ad 1389. l. 26. Pag. 154. lin. 1. a *Videatur* ad *pag.* 197. l. 2. Ibid. lin. 12. ab *et* ad
514. l. 14. Ibid. l. 40. ab *in* ad *appellabatur* l. 43. Pag. 161. l. 4. ab *Ita* ad *licebat* l. 18. Ibid. l. 22. a *Ratio* ad *licebat* l. 29. Pag. 163. l. 44. a *Videndus* ad 24. l. 45. Pag. 170. l. 38. a *Loquitur*
ad finem notæ.

ISAACI
CASAUBONI
AD
THEOPHRASTI
CHARACTERES
ETHICOS
LIBER COMMENTARIUS.

ИЗДАНО ИМЕНЕМ И. Мечникова

ISAACI
CASABONI
AD
THEOPHRASTI
CHARACTERES
ETHICOS
LIBER COMMENTARIUS

ISAACI CASAUBONI

IN

THEOPHRASTI
CHARACTERES

ETHICOS PROLEGOMENA.

INSCRIPTIO hujus libelli, quæ in omnibus melioribus libris hæc est, Θεοφράστῃς Ἠθικαὶ χαρακτῆρες, tribus verbis tria declarat: auctorem scripti istius; materiam ejus, sive subjectum: formam, sive tractandi modum: de quibus omnibus aliquid est nobis hoc loco dicendum. Auctorem esse vere aureoli libelli istius Theophrastum Eresium, magnum illum maximi Aristotelis discipulum, verum censeo. Nam & Diogenes Laertius inter Theophrasti librorum indices, Ἠθικὰς χαρακτῆρας recenset: & Suidas qui paucissimos ejus philosophi libros commemorat, hujus tamen meminit: quod etiam indicio esse possit, in pretio olim apud doctos Theophrasti hoc opus fuisse. Deinde quum certum omnino sit, prodiisse hæc ex eruditissimi & elegantissimi alicujus viri officina, qui Athenis eo ipso tempore, quo claruit Theophrastus, & vixerit (id quod non uno loco annotatum à nobis demonstratumque est) & scripserit, non video quid causæ esse queat, cur aut veterum codicum, qui omnes in Theophrasti nomine consentiunt, fidem in dubium vocemus: aut si de illorum fide non dubitetur, quid opus sit Theophrastum alium ab Eresio illo quærere, omnibus seculis inauditum, omnibus priscis scriptoribus illaudatum, cui hæc tribuantur. Accedit huc Eustathii testimonium, qui in Rhapsodiam Iliadis, non hoc solum docet, scriptos esse à Theophrasto (Eresium absque dubio intelligit) Characteres: sed illud etiam manifesto indicat, ita plane illos fuisse scriptos, ut factum videmus in his reliquiis. Quare non assentior doctis quibusdam viris, qui ab Aristotelis discipulo hunc librum abjudicarunt; qui præter illud unicum argumentum, de quo mox dicemus, nihil penitus habent quo suam sententiam tueri possint. An enim illud dicent? parum tanto scriptore dignum hoc esse scriptum. Ita video doctissimum Victorium existimasse. Mihi verò contrarium prorsus videtur: nam & opus hoc, esset modo integrum, & quale auctor ediderat, dignissimum judico quod tanto viro tribuatur: & vicissim, eo fuisse comperior Theophrastum

phrastum ingenio, ut nemo aptior huic argumento isto modo tractando inveniri potuerit. Fuisse enim illum politissimi, elegantissimi, & amoenissimi ingenii virum (talem omnino hæc opera desiderabat.) cum alia arguunt quæ de eo & ex eo apud veteres scriptores leguntur: tum illud in primis quod de illo Hermippus ipsius æqualis apud Athenæum testatur *Libro primo, Cap. xviii. pag. 21.* Singularem quandam fuisse hominis venustatem & industriam in exprimendis effingendisque hominum moribus: adeo ut nullum gestum, nullam corporis figuram prætermitteret, cum faceret verba. Itaque helleuonem & gulosum cum aliquando imitaretur, exerta lingua labra circumlinxisse: quod quam belle auctori huic conveniât, nemo non intelligit. Ideo videtur M. Tullius Theophrasti scriptis unice capi delectarique solitus, & ut auctor est Plutarchus in *Cic. cap. 32.* delicias suas eum appellitare: amicum etiam suum, ad Atticum *Lib. 11. Ep. 16.* scribens, vocat, sæpeque dilaudat, quin Aristoteles quoque apud A. Gellium *lib. xiii. cap. 5.* suavitatem hujus sui discipuli linguæ pariter ac vitæ commendat. Nihil dicam de stylo: nam quæ magna adeo similitudo in his tam paucis chartis, cum reliquis Theophrasti scriptis, in tanta præsertim argumentorum dissimilitudine notari possit? & tamen qui illa legerit aliquando, non dubito quin etiam in his Theophrastei characteris notas, saltem aliquas mecum sit agiturus. Atque illud quidem in primis, quod & hæc & illa cum legas, scias facile ab Aristotelis discipulo utraque esse perfecta. Sed nimirum doctos homines, qui aliter existimarunt, movit locus ille in epistola *περὶ συνήθη*, ubi ait auctor, se hæc scripsisse, cum annum ætatis jam absolvisset undecagesimum: id enim Erasio Theophrasto convenire non posse: quippe ejus vitæ terminum statuat diligentissimus auctor, Diogenes Laërtius, annum octuagesimum quintum. Nos quoque olim impulit hæc ratio, ut de mendæ suspectum Theophrasti locum haberemus: nam ut propter hoc unum argumentum negaremus Aristotelei Theophrasti librum hunc esse, adduci nunquam potuimus. Putabamus igitur scribendum esse in libelli hujus initio, non *ἐννεήκοντα ἐνέτα*, ut omnes libri habent: sed, ut ait Laërtius, *ἑβδομήκοντα ἐνέτα*. Neque enim verisimile nobis videbatur, aut Laërtii codices hic falsos esse, aut ipsum. Nam si ita esset, aiebamus, & ad centesimum usque annum Theophrastus vitam produxisset, non videtur M. Tullius *lib. 111. Tuscul. Quest. cap. 28.* quo loco querelam Theophrasti morientis de brevitate vitæ humanæ refert, taciturus fuisse, quam longam nactus ille vitam, de natura tamen quereretur. Videtur etiam Censorinus, vir undecunque doctissimus, cum plerosque veteres philosophos longævos in libro *De die natali, cap. 15.* nominaret, Theophrastum non fuisse omisurus. Multo vero minus Lucianus, qui ex professo omnes pene *μακροβίους* philosophos libro singulari collegit, hunc tanti præsertim nominis virum, omisisset. Hæc igitur nos olim, ut arbitramur etiam nunc, non sine aliqua ratione. Et si de emendatione verborum Theophrasti, propter eas causas, quæ ibi exponuntur, sententiam

tentiam mutavimus. Atque ex iis quæ eo loco scripsimus satis patet illorum error, qui aut Theophrastum aliquem alium à discipulo Aristotelis comminiscuntur, aut omnino Theophrastum fuisse hujus libri patrem negant. Verum de auctore quidem satis superque.

Argumentum autem & subjectum scripti istius philosophicum plane est: de moribus enim hominum hic agitur, & ad bene honesteque vitam degendam nobis hoc scripto præire Theophrastus voluit: quo nihil est φιλοσοφικώτερον, nihil philosopho dignius. Enim vero morum conformandorum, quod ethicus philosophus prærogativæ jure quodam, quasi proprium sibi assumit, non una est à veteribus sapientibus inventa & exulta ratio. Nam idem hic, si propius attendimus, & ethici philosophi, & historici, & poætæ finis est: verum illius quidem ἀπλῶς horum non ἀπλῶς habent enim hoc amplius & historicus & poëta suos peculiare finis: ille, ut rerum gestarum memoriam conservet, & ut lectorem suum his maxime præceptis, quæ ad Remp. bene gerendam necessaria sunt, instruat: hic, ut ἀρεστέην juvando simul etiam delectet. Quare tendunt quidem eodem omnes quodammodo: sed diversis tamen itineribus. Philosophi ratio simplex est, & ut sic dicam, recta directaque via: de virtute enim & vitio disputans, illam sequendam, hoc fugiendum nos docet: & ad eam rem præcepta nobis suggerit. Historicus & poëta, non virtutes nec vitia in abstracto (ut loquuntur) nec eorum causas naturamve, quod philosophorum est, sed his præditos homines considerant: factaque nobis & mores utrorumque explicant, imitandorum atque fugiendorum exempla suppeditant; & tacite quodammodo nos inspicere in vitas hominum jubent, atque ex aliis sumere exemplum nobis. Rursus autem magna est lataque inter historicum & poëtam differentia: ille res gestas, uti gestæ sunt, simpliciter narrat: hic & gestas, (non enim omnia fingunt, sed multa affingunt tantum poëta, ait verissime scriptor eruditissimus Strabo) & quæ geri potuerunt, cum decenti imitatione exequitur: unde illi ποιητής, ut Plato in *Sympos.* docet, nomen inditum: quia rerum quas refert, non narrator solum ut historicus, sed quasi fabricator est & auctor: quod ille imitandi artificio præstat. Omnis enim poëta μυητής, ait idem Plato. Ipsorum quinetiam poëtarum multiplex est inter ipsos discrimen: διαφέρουσι δὲ, ut docet Aristoteles, *Lib. de Poetica cap. i.* ἀλλήλων τρεῖσιν ἢ γὰρ τῷ γένει τριῖσι, ἢ τῷ ἔρεος, ἢ τῷ ἔπεα μυμῶδι. Differunt inter se tribus, aut quod genere diversis, aut quod diverso modo, aut quod diversa imitantur. Quorum hæc ut appareret, libellum hunc, medii cujusdam esse inter philosophorum & poëtarum scripta generis. Subjectum quidem est de moribus: quos emendare, unicus est auctori in hoc opere finis propositus: atque hoc saltem illi cum ethico philosopho commune est, & ambobus proprium. Cæterum tractatur hoc subjectum, non more philosophorum: sed novo quodam docendi genere, quod descriptione constat eorum, quæ homines aut hac aut illa virtute vitiove præditi facere ἢ ποιῆσι εἶπν consueverunt:

διαφέρει δ' ἑξὲν (inquit Philosophus, quarto *Nicomacheorum*) τὴν ἑξῆς
 ἢ ἂν κατὰ τὴν ἑξῆς σκοπὸν. Fit autem hoc à Theophrasto magna ex
 parte *μιμητικῶς*: quod poëtarum esse, supra posuimus, Itaque plu-
 rima invenias in his brevibus reliquiis, quæ veluti tabulæ è naufragiis
 superstites utcunque remanserunt, ex quibus hujus operis cum poëti-
 scenicis maxime & comicis, quos esse optimos exprimendorum mo-
 rum artifices scimus, affinitas percipi queat: ut suis locis cum cura
 est à nobis indicatum. Mores igitur hominum ita hic olim erant
 descripti, ut liceret tanquam in speculo hinc virtutis splendorem &
 pulcherrimam intueri faciem: illinc vero vitiorum turpitudinem &
 dedecus animadvertere. Nunc, melior ejus pars, proh dolor! inter-
 cidit: nam & ea pars quæ erat de virtutibus, tota hodie desidera-
 tur: & illius, quæ de vitiis, haud scio an portio saltem ἀξίολογος
 fuerit, quantumcunque est quod ad nos pervenit. Quota enim est
 obsecro vitiorum pars quæ hic continetur?

Nomen porro *χαρακτῆρες*, quo suum hoc opus Theophrastus ap-
 pellavit, à re impositum est, itaque argumento libri convenit, ut ni-
 hil supra. Erat namque hoc tanquam exemplar & speculum quod-
 dam morum, ubi virtutis & vitii cujusque expressæ notæ cerneban-
 tur. Propterea fuere Critici qui ita libri hujus titulum conciperent
Θεοφράστου χαρακτῆρες κατὰ ἰδιωματίων ut in libris nonnullis recentioribus
 ipsi invenimus; sed hoc ineptum & ab hominibus indoctis pro-
 fectum. Verus est titulus Ἠθικαὶ χαρακτῆρες, qui tantundem ferme
 valet, ac si dixisset Εἰκόνες ἠθῶν (sive εἰκονισμοί, ut appellat Seneca
Epist. ad Lucilium xcv.) hoc est, *Imagines morum*: sicut Cicero co-
 micos appellat *imaginem vitæ quotidianæ*: & magnus Basiliius, *Epi-
 stola* i. ad S. Gregorium, *vitæ sanctorum virorum, εἰκόνες ἐμφύχους κατὰ
 θεῶν πολιτείας, Simulacra animata vitæ ad normam divinam in-
 stituta proposita*. Εἰκὼν & χαρακτῆρ atque ἱσοπρεπον sæpe eandem vim
 habent. Quare etiam, quod D. Paulus ad Coloss. *cap.* i. *commate* 15.
dixit, Christum esse εἰκὼνα τοῦ ἀόρατου θεοῦ, in ea ad Hebræos, *cap.* i.
com. 3. voce χαρακτῆρ est expressum; In libro autem Sapientiæ in
 eadem sententiâ utitur auctor vocibus ἱσοπρεπον & εἰκὼν. Porro is
 verus est cujusque rei χαρακτῆρ, ea vera imago, quæ illius naturam
 optime exprimit. Ideo Hebræi sapientes naturam vocant צֶלֶם
 quasi dicas χαρακτῆρ, aut σφραγῖς. nam illis טָבַע sigillum sig-
 nificat. Veteres vero quidam qui post Theophrastum idem argu-
 mentum tractarunt, μικρὸν παρεκκλίνοντες, ut diceret Aristoteles (*Vid.*
lib. 11. *Nicomach.* c. 1.) χαρακτῆρισμὸς vocarunt, quos ille χαρακτῆρας
 quidam longius abierunt, & similibus scriptorum titulos dissimiles
 (uti fere fieri videas) sunt commenti. Seneca ad Lucilium, *Epistola*
 xcv. *Ait utilem futuram esse descriptionem cujusque virtutis*. Hanc
 Posidonius *Ætiologiam* (malim *Ethologiam*, vide Quintilianum.) vo-
 cat: quidam χαρακτῆρισμὸν appellant, signa cujusque virtutis & vitii
 ac notas reddentem, quibus inter se similia discriminantur. Hac res
 eandem vim habet quam præcipere. Nam qui præcipit, dicit, Illa fa-
 cies, si voles temperans esse. Qui describit, ait, Temperans est, qui

facit illa, qui illis abstinet. Quæris quid intersit? Alter præcepta virtutis dat: alter exemplar. Descriptiones has, & ut publicanorum utar verbo, εἰκασίμους, ex usu esse confiteor. Pulcherrime ista Senecæ explicant nostri hujusce libri ἐπιγεγραμῶν quam possis cum Seneca vertere, De signis ac notis morum: Simplicius tamen nos, & ut in inscriptione, brevius, Morum descriptiones, auctore Cicerone: qui in Topicis cap. 22. descriptiones Latine dicit, quos Græci, inquit, χαρακτῆρας: alii rhetores χαρακτῆρισμους dixerunt, ut Rutilius Lupus. Nam pessime hodie in ejus libris chresterismus editum est pro characterismus; ejus locum infra describemus. Poteramus & Notationes morum: idque fortasse rectius; nisi M. Tullium sequi libitum fuisset. Auctor ad Herennium lib. IV. cap. 50. Notatio est, cum alicujus natura certis describitur signis, quæ sicuti notæ quædam, natura sunt attributa: quo loco extat sane quam elegans & graphica ostentatoris pecuniosi descriptio. Hujus item generis sunt illæ descriptiones morum, quas Libanius & alii sophistæ appellarunt ἡθοποιίας ἡθικὰς, διὰ τὸ μόνον ἡθὺ εἰσφέρειν. In his olim dicendi magistri suos discipulos magno cum fructu soliti exercere. De genere orationis hujusmodi descriptionibus accommodatæ ita scribit Theon sophista, sive Libanius, ἰσχυρὰ τὴν ἡθοποιίαν χαρακτῆρει σαφεῖ, σωτῆρα, ἀνδρῶς, ἀπολύτω, ἀπὸ πλῆθος πάσης πλοκῆς τε καὶ χημῆδος. Uteris, ait, in descriptionibus morum characterē perspicuo, brevi, florido, soluto, (is est quem Sophronius apud Photium Cod. V. ἀριστικὸν vocat:) a quo absit omne involutum sive artificium curiosus & figura. Non longe abit ab hac forma Theophrasti in hoc libello character. Atque hæc quidem ita: nunc illud vice corollarii adjiciemus. Et apud Græcos Satyrus antiquissimus Peripateticus, & apud Romanos doctissimus Varro, libros non dissimilis, ut videtur, argumenti ediderunt: quos tamen non χαρακτῆρας, sed περὶ χαρακτῆρων inscripserant. Varronis librum laudatum aliquoties apud Latinos grammaticos reperimus: verum ita, ut de ejus argumento pro certo quicquam pronunciare non possimus. Ac fieri potest, ut sit is ipse quem Nonius De proprietate scriptorum vocat, quod si est, nihil huc scilicet facit. Satyri vero librum affinem huic Theophrasteo fuisse argumenti similitudine, ferme mihi persuasit aliquando hic ex illo locus, ab Athenæo lib. IV. cap. 19. pag. 168. prolatus, quem apponam: dignum profecto ubique, non ibi tantum legi. Est autem character hominis aforti: Οἱ πολέμοι τ' ἐστὶς ὑπερρεχόντις, κατατρίχοντες τ' ἀγρόν, διαρπαζόντες τὴν οἰκίαν, καὶ φερόμενοι τὰ ὑπερρεχόντα, σκοπεῖν, καὶ τί δαπανῶνται, ἀλλὰ τί δαπανηθήσεται; ἐδὲ τί φεύσαι, ἀλλὰ τί ἐφεύσαι; ἐν τῇ νεότητι τὰ πρὸ γήρας ἐφόδιον προελαύνοντες; χαίροντες τῇ ἐταιρίᾳ, καὶ τοῖς ἐταίροις καὶ τὰ οἶνον, καὶ τοῖς συμπότοις. h. e. Rei familiaris hostes excursionibus agrum suum vastant, domos suas diripiunt, fortunas suas tanquam spolia bello parta divendunt, non quid infuturum sit cogitant, sed quid infuturum: ætate juvenili, antea quam senectus obrepit, ejus viaticum profligant; amice, non amicum, consuetudine gaudentes, vinoque, non convivis. Postremo ne

illud quidem prætermittam, quod est à veteribus criticis probe, ut mea sententia fert, observatum. Aiunt illi, Homerum fontem illum ingeniorum, huiusmodi descriptionum primum auctorem esse: eundemque suo exemplo cum aliis prævisse, tum etiam nostro huic auctori, quando isti operi manum admoveret. Nam similem esse fortis & ignavi characterem hunc apud poetam Iliad. lib. XIII. vers. 278. & seqq.

Ἐνθ' ὃ, τε δειλὸς ἀνὴρ, ὅς τ' ἄλκιμος ἐξεφάγθη·
 Τῷ μὲν γὰρ τε κακὸν τρέπεται χροὺς ἀλλοῦς ἄλλης,
 Οὐδὲ οἱ ἀτρέμας ἦδ' ἐρητύειτ' ἐν φρεσὶ θυμὸς,
 Ἀλλὰ μετακλάζει, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρω πόδας ἵζει.
 Ἐν δὲ τῷ οἱ κραδίη μεγάλα σέρονισι πατάσῃ,
 Κῆρας οἰομένη παταῖσθαι δὲ τε γίνετ' ὀδόντων.
 Τῷ δ' ἀγαθὸν ἔσθ' ἄρ' τρέπεται χροὺς, ἔτε π' ἰλίω
 Ταρβέει, ἐπειδὴν πρῶτον ἐσίστηται λόγον ἀνδρῶν·
 Ἀρχεται ὃ τάχιστα μνηστῆραι ἐν δαί λυγρῇ.

i. e. Ubi *ῥ* timidus vir, *ῥ* qui fortis est, apparuit:
 Nam ignavi mutatur color aliter atque aliter,
 Neque ei quiete ut sedeat continetur in mente animus,
 Sed mutat sedes, *ῥ* super utrumque pedem sedet:
 Inque ei valde pectoribus pulsatur cor
 Mortem suspicanti; stridor autem fit dentium:
 Strenui autem neque mutatur color, neque valde
 Timet, postquam primum ingressus fuerit insidias virorum,
 Optat autem cito misceri in pralio acri.

Hæc veterum est observatio. Sunt & apud alios utriusque lingue optimos scriptores similem in modum accuratæ descriptiones: quas diligenter observasse, non ad eloquentiæ solum studia, sed (quod antiquius esse debet) ad naturam virtutum & vitiorum penitus cognoscendam, utile fuerit & conducibile.

ISAACI CASAUBONI

A D

THEOPHRASTI CHARACTERES

ETHICOS

LIBER COMMENTARIUS.

H ΔΗ μὲν καὶ πρότερον πολλὰς.] Ostendit Theophrastus, non imparatum se ad hujus operis scriptionem accedere: sed re sæpius secum considerata, expensaque. Ideo ait ἱπσηστος τῶν διάνοιαν familiari Aristoteli, & aliis philosophis loquendi genere. Simplicius Xenophon initio Παιδείας, Ἐννοιά ποτε ἡμῖν ἐγένετο & initio Commentariorum, Πολλὰς ἐθαύμαζον. At noster mox quoque verbis significantissimis utitur, συνθεωρήσας, & παρατηρήσας quæ dictiones, διαδῶ inquam, & διαρπείν, à rebus divinis originem habentes, de quibus dum attentius meditamur, finis ipsi quodammodo divini, & ut Philosophus ait in decimo Nicomacheorum, cap. 7. nos ipsos ἀπαθανατίζουσι immortales reddimus; postea ad eas res sunt translatae, quas cum magna voluptate, vel magna cum attentione contemplamur. Eodem spectat & quod ait, σε ἀμυλῆσαι παντοδαπαῖς ἀνθρώπων φύσεσιν fuit enim necesse ut qui describere hominum mores cogitaret, cum diversæ naturæ & ingenii hominibus versaretur. Sic Plato III. De Republica dicebat, eum qui futurus sit bonus judex, debere παντοδαπαῖς φύσεσιν ἀμυλῆσαι, eum omnis generis ingeniis versatum esse. Horatius ad Pisones, vers. 317.

Respicere exemplar vitæ morumque jubebo

Doctum imitatore, & vivas hinc ducere voces.

Ita locum habet hic quoque familiaris ille naturæ rerum circulus. Nam ex diligenti vitæ hominum observatione, confecta est hæc morum depictio: ex hujus veluti tabulæ contemplatione non otiosa, vitæ & morum nascetur emendatio.

Τί γάρ δι' ποτε τ' Ἑλλάδος.] Legi malim, τί δι' ποτε πάσης τ' Ἑλλάδος; sicut mox, πάντων ἢ τ' Ἑλλήνων. Duas hic notat causas varietatis illius

illius quæ in hominum moribus atque institutis cernitur: locorum positionem, & institutionem à pueris. Illud quam magnum ad eam momentum sit & experientia arguit, & philosophi, geographi, astronomique, vel docent, vel docere conantur: tangit etiam Hippocrates in libro de aëre, aquis, & locis; & Galenus multis locis. Mitto quæ Polybius, Seneca, alique multi super hoc non uno loco. Elegans vero M. Tullii locus è lib. de Fato cap. 4. meretur apponi. *Inter locorum naturas, inquit, quantum interfit, videmus; alios esse salubres, alios pestilentes; in aliis esse pituitosos & quasi redundantes, in aliis exsiccatos, atque aridos; multaque sunt alia, quæ inter locum & locum plurimum differunt. Athenis tenue cœlum, ex quo acutiores etiam putantur Attici; crassum Thebis, itaque pingues Thebani & valentes. Ingenia hominum, ait Curtius lib. viii. ubique locorum situs format.* In institutione autem puerili, non dicam multum momenti: sed pene dixerim, τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν esse positum. Quod ait, Græciam totam eidem subjectam esse cœli regioni, Græcosque omnes eadem disciplina solitos imbui, accipiendum est ut dictum παρρησιότητα, ac minus ἀκεχθῆς. Nam ut demus in eadem inclinatione cœli Græciam totam (non enim hic loquimur de magna Græcia, aut Græcis Asiaticis, sed de ea tantum Græcia, quæ velut matrix omnium Græcarum coloniarum erat) fuisse: tamen si ejusdem partes inter se compares, reperies differentiam fuisse & in aëribus regionum & in habitantium ingeniis mirum quantam. Ne longe abierim, quis nescit in Bœotia alium longè cœli haustum fuisse, alium in continenti Attica? longeque crassiore aëre usos quam ipsorum vicinos Athenienses? Notum illud Horat. lib. 11. ep. 1. vers. 244. *Bœotum in crasso jurares aëre natum.* Itaque etiam ingenia longe diversa, ut ex Græca historia cuiusvis notum. Idem de reliquis terræ Græciæ regionibus dici potest. Quid autem de institutione? An putamus similiter suos liberos instituissè Athenienses & Lacedæmonios? Imo vero ita diversa erat educatio, ut difficilius sit reperire in quo convenirent, quam in quo differrent. Quare, ut modo diximus, commoda interpretatione juvandum hoc Theophrasti dictum: deque iis tantum accipiendum, quæ Græcis solis propria, iisque omnibus communia erant; Barbaris autem, aut eorum plerisque non item. Putavimus aliquando locum totum sic esse legendum: τί δὲ ποτε τὸ πόλεως ἀπάντης ἑκαστοῦ καὶ αὐτὴν διὰ κεφαλῆς, καὶ πάντων τῶν πολιτῶν ὁμοίως παιδεύει. Movebat hoc etiam, quod Theophrastus toto hoc libello de Atheniensibus tantum videtur agere: omnia enim ad mores Atheniensium, & ea quæ fieri in ea urbe solebant, referuntur. Veruntamen, nunc placet magis ut nihil mutemus: sed locum ita ut supra exposui accipiamus. Nam quod de Athenis ita, quasi de tota Græcia loquitur, hæc quoque causa esse potest: quod illa urbs dum floruit, ocellus Græciæ, Vid. Justin. lib. v. cap. 8. & Ἑλλάδος ὁ ἑλλὰς, ut est in Euripidis Cenotaphio, fuit: ut non sine ratione, sicuti Roma apud Athenæum lib. 1. cap. 17. ὁ πῶρον τὸ οἰκισθῆναι, compendium orbis, & populus Rom. δῆμος τὸ οἰκισθῆναι mundi populus à Polemone oratore, ut

ut referunt Galenus & Athenæus, *lib. & cap. cit.* vocatus est: ita Athenæus Ἑλλάδος ὀπποῖν & populus Atheniensis δῆμος ἢ Ἑλλήνων dici poterit. Propterea ait Menander apud Alciphronem in epistola ad Glyceram videre se ἐν ταῖς Ἀθήναις τῷ Ἑλλάδα ὄλλω, τῷ Ἰανίαν, τοῖς Κυκλάδαις πίοιαι. Recteque meo iudicio & vere Philo Judæus in disputatione, ὅτι πᾶς αὐθαίῃ ἐλεύθ. --- ὅπερ ἐν ὀφθαλμῷ κόρη, ἢ ἐν ψυχῇ λογισμός, πῦρ ἐν Ἑλλάδι Ἀθήναι. Quod in oculo pupilla, aut in anima ratiocinatio, hoc in Græcia Athenæ. Cæterum περὶ τῆς τρέπων χάριτος egregius est Theophrasti nostri locus, quem descripsit & nobis conservavit Porphyrius in libro 111. περὶ ἀποχῆς ἐμφύζων. Diligens lector ibi requirat: nobis enim is liber nunc ad manum non est: qui ista recensemus non per otium in museo, sed ὅς τ' ἀπορρογὸν ἐν ἀποδημίᾳ, omnibus studiorum præfidiis destituti. Quia vero locus ipse, cum hæc iterum ederentur, ad manum erat, non videbatur omittendus. Ita igitur Porphyrius *lib. cit. §. 25. pag. 133.* scribit: Θεόφραστος τοῖς τῶν κίχρηται λόγῳ τὸς ἐκ τῆς αὐτῆς γεννηθέντας, λέγων ὅτι πατὴρ καὶ μητέρα οἰκίαις ἔτι φύσιν φέρειν ἀλλήλων καὶ τοῖνυν καὶ τὸς ἀπὸ τῆς αὐτῆς προπατρίαν ἀφάντας οἰκίαις ἀλλήλων ἔτι νομίζουσι, καὶ μὴ τοῖς τὸς αὐτῆς πολίταις, τῷ δὲ τῷ γῆς καὶ περὶ ἀλλήλους ὁμιλίας κοιναίνειν. Οὕτω ὅτι καὶ αἰμαὶ καὶ ἔλλατα μὴ τῷ ἑλληνι, ἀλλ' ὅτι βάρβαρον τῷ βάρβαρῳ οἰκεῖν καὶ συγγενῇ ἔτι. i.e. Theophrastus hac utitur oratione: Qui ex iisdem, intelligo patre & matre, prognati sunt, natura cognatos inter se dicimus. Et sane eos etiam qui ab iisdem avis profeminati sunt, cognatos iidem existimamus: nostros pariter cives eodem loco reputamus, eo quod terra & societatis communionem nobiscum fruamur. Itaque Græcum Græco & barbarum barbaro cognatum esse dicimus.

Βιζυαῖος.] Malim, ἀπὸ τοῦ. vel ἀπὸ καὶ. Locum subobscurum dedimus operam ut planum versio redderet.

Ἐπὶ ἐννένηκοστα ἐννέα.] Ita legitur etiam in antiquis quatuor codicibus Palatinæ bibliothecæ & aliis quos vidimus omnibus. Memini etiam in Joannis Tzetzæ *Chiliadibus* hunc locum ita descriptum reperiri: & similiter annos centum uno dempto attribui Theophrasto hunc librum scribenti. Quod etsi mirum est propter tot auctorum silentium, qui longævus philosophos recensuerunt: potest tamen unius saltem testis, ejusque admodum ἀξιοπιστία, auctoritate defendi. Ait enim Hieronymus in epistola ad Nepotianum, Unde & sapiens vir Græci Theophrastus (ita omnino scribendum, non Themistocles) cum expletis centum & septem annis se mori cernebat, dixisse fertur, se dolere quod tum egredieretur à vita quando sapere cœpisset. Quare, nisi diverse traditum fuit ab antiquissimis scriptoribus tempus quo vixit hic philosophus, dubium non est, mendum esse in Diogenis Laertii codicibus. Error fortasse ex notis ortus: & ὅς' perperam scriptum, cum scribi deberet ρζ', vel ρθ'. Nusquam non isto modo in bonis utriusque linguæ scriptoribus est peccatum. Ac commodum mihi nunc in mentem venit locorum quorundam Plinii similiter depravatorum; quos obiter hic emendare non pigebit: præfer-

tim quum de Theophrasto, ibi agatur. *Lib. xxiii. cap. 7.* de minio loquens, ita scribit Plinius, *Theophrastus xc. annis ante Praxibulum Atheniensium magistratum, quod tempus exit in urbis nostræ cclx. annum, tradit inventum*, sic habent omnes quos licuit videre codices: neque aliter in novissima editione Lugdunensi, quæ editio, si verum dicere licet, tanto nil dignum præstat hiatu. Legendum aio, *quod tempus exit in urbis nostræ 439 annum.* Praxibulus, cujus meminit Theophrastus in libello Περί λίσσων, unde hæc transcribit Plinius, archon Athenis fuit, anno secundo Olympiadis centesimæ decimæ sextæ: quo anno cum librum scribebat Theophrastus, ut ex ejus lectione apparet. Eum autem annum incidere in annum V.C. 439. non alio teste probare melius possumus, quam ipso Plinio. Is igitur alio loco annum tertium ejusdem Olympiadis, quo archonta (sive ut Cicero *lib. 1. de Divinatione cap. 54.* vertit, prætorem, ubi de Socrate loquitur, qui Lachete prætore in prælio fugerat; ut Plinius sæpe, magistratum) habuere Athenæ Nicodorum, urbis Romæ quadringentesimum quadagesimum ait fuisse: ut necesse sit annum ei proximum qui habuit archonta Praxibulum, esse annum V. C. quadringentesimum trigessimum nonum. Sic autem Plinius libro tertio, *Theophrastus qui primus externorum aliqua de Romanis diligentius scripsit, Circeiorum insula & mensuram posuit, stadia 80. in eo volumine quod scripsit Nicodoro Atheniensium magistratu: qui fuit urbis nostræ 440. annus.* Ita scribi debuit hic locus, *foede in omnibus quas hætenus vidi editionibus corruptus. Magistratu, inquam, legendum, non magistratu.* Non enim ἀρχὸν Νικόδομον, sed ἀρχὸν Νικόδομον, Plinius dicere voluit. Jam diximus Plinium sæpe illud ἀρχὸν Græcorum in historia Attica, vertere magistratu. Sic & Seneca Epistola 18. *Hoc certe in his epistolis ait, quas scripsit Charino magistratu ad Polyxenum.* At in vulgatis Senecæ editionibus scriptum invenias *Charino de magistratu*; falso: nam καὶ αὐτὸς ἀρχὸν dicere auctor voluit: & in meo scripto codice non extat illud *de*. Fuit Charinus hic archon anno primo Olympiadis 118. auctor Diodorus libro xx. Agebat Epicurus tunc temporis annum 35. siquidem natus est ille tertio anno Olympiadis centesimæ nonæ: denatus autem anno altero Olympiadis 127. quod noto, ut obiter Lærtii vulgatas editiones emendem, in quibus male scribitur obiisse Epicurum κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἐξόδους καὶ ἐκπατοῦς ὀλυμπιάδος. Vera lectio est, καὶ εἰκοστῆς ἐξόδους καὶ ἐκπατοῦς ὀλ. Sed ut ad Plinium redeam, falsissime sane legunt vulgo 460. in superiore loco: legendum enim ut nos emendavimus, & quidam etiam veteres codd. habent 440. Mitto rationes chronologicas, quas de facili possum afferre. Plinium ipsum malo; cujus hæc sunt *libro xiii. cap. 16.* *Theophrastus, qui primus à Magni Alexandri ætate scribit quæ circa urbis Romæ quadringentesimum quadagesimum gesta sunt annum.* Non alia jam confirmatione opus habent superiores emendationes: & alioqui res ejusmodi est quæ inspectione magis factorum Græcorum Latinorumque indigeat, quam longiore probatione.

κατὰ γένος ὅσα τῶν αἰνῶν γένε.] Ita accipe: exponam tibi: quid? ὅσα γένε? quomodo autem? κατὰ γένος. Illis declaratur subjectum; his modus & ratio ejus tractandi. Legimus vero περὶ αἰνῶν non περὶ αἰνῶν, ut vulgo: nam mores sunt accidentia quædam, quæ nobis προσκείται & inhaerent, atque habitus per quos dicimur ποιοῖ. M. Tullius mores comparat unguentis quibus corpus extrinsecus oblinitur, cum ait in Bruto, cap. 13. Ita peregrinata eloquentia tota Asia est, ut se externis oblineret moribus.

Ὅν τὸν πρὸν τῇ οἰκονομίᾳ χρῶνται.] Verba sonant, quomodo rem administrant familiarem. Maluimus tamen aliter vertere: quia in plerisque capitibus de familiæ administratione nihil legas. Cæterum quod generaliter his verbis dicitur, caute accipiendum, cum hac restrictione, quod ad illa attinet quæ faciunt, ἢ τοῖς τοῖς εἶναι ἢ τοῖς τοῖς.

Τὸς ἡδὲ ἡμῶν.] Videtur Theophrastus, cum hæc scribebat, vel natura vel adoptione liberos habuisse: quorum tamen neque Laertius meminit: neque ulla eorum in testamento Theophrasti mentio. Moverit hoc fortasse aliquem: sed enim multi casus intervenire potuerunt post scriptum hunc librum, qui liberis illum orbem facerent. Quid si vero συλλαβικὸν γένος esse dicamus, & in scribendo & in loquendo valde usitatam figuram? Adde, quod olim senes à juventute patres saluari solebant.

Πρὸς μὲν δὲ π.] Pertinet hoc ad ordinem quem toto libro erat secutus: primum, inquit, de εἰρωνείᾳ verba faciam: deinde reliqua animi πάθηματα sigillatim describam. Quod sequitur, ἢ ἀδύναμις πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς εἰρωνείας, non eodem referendum, sed ad methodum quam in singulis capitibus est servaturus: quæ ea est, ut vitium ipsum rudi descriptione initio statim adumbret: deinde vitiosum hominem suis coloribus depingat, iis commemorandis quæ facere solet, quatenus talis est: puta, ὁ εἰρων, qua est εἰρων. Nonnunquam etiam brevem monitionem, velut ἐπιμύδιον quoddam, & epichtharisma post fabulam adjicit.

Ὅτις ἐστὶν ἐπὶ δέμῳ.] Quidam ἐπὶ δέμῳ quod est usitatus, sed nihil fortasse mutandum. Sic in Rhetorica ad Alexandrum, cap. 18. συλλαβῶν ὅ τὰς πάσας πείσεις ἔδωκε, καὶ δὲ πρὸς ἐπὶ δέμῳ, διεξιληκόμεθα. Summatim autem omnes probationes, quemadmodum proposuimus, jam percurramus. Scripta lectio ἐπὶ δέμῳ. Vitiose, pro ἐπὶ δέμῳ.

Ad CAPUT I.

Περὶ εἰρωνείας.

H μὲν δὲ εἰρωνεία] Ante omnia sciendum est, in vocibus εἰρων & εἰρωνεία latere homonymiam. Alias enim εἰρων cum vocant Græci qui ita sit factus, ut de se semper intra modum loquens, potius sibi ea bona demat quibus est præditus, quam alieni quicquam tribuat. Talis olim Socrates fuit, & postea Africanus, teste Fannio apud M. Tullium, lib. 11. de Oratore cap. 67. quos nemo propterea vituperavit, inquit ille. Etsi, ut ex eodem Tullio discimus, reperti sunt etiam philosophi, quibus Socratis εἰρωνεία adeo non probaretur, ut non dubitarint eum *Scurram Atticum* nominare, ut est in primo De natura deorum cap. 36. Hæc εἰρωνεία & jocandi ratio admodum olim familiaris Atheniensibus fuit: ideo ait Anacharsis apud Lucianum, in lib. de Gymnasiis ad Solonem tom. 1. pag. 739. πῶτο κείνο τῷ ἄνθρωπῳ, ὃ ἐξ αὐτοῦ πῦρ ἦν καὶ τῷ ἄλλω τῷ ἄνθρωπῳ, ὅς ἐστιν εἰρωνεύς ἐν τοῖς λόγοις. i. e. Hoc equidem erat quod ego de vobis Atheniensibus inaudieram, quod in omnibus fere sermonibus nasuti essetis illufiores, & in Prometheus es in verbis tom. 1. pag. 25. idem εἰρωνείαν καὶ μυχλῆν Ἀττικὴν commemorat: M. Seneca *Suafor.* 1. nasum Atticum. Eandem ob causam Epicurus, homo non aptissimus ad jocandum, Ciceroni dicitur *minime respiciens patriam*, secundo De natura deorum cap. 17. sic enim omnino legendum, non *respiciens*. Alias vero non cum laude hæc vox dicitur: sed summo potius cum probro: de eo enim usurpatur, qui simulare & dissimulare quidvis didicit, non per jocum nec modestia ulla, sed sui commodi causa, & ut alteri incommodet. Sic apud Comicos εἰρων inter gravissima convitia ponitur, ut apud Aristophanem, *Nebul.* A. 1. Sc. v. vers. 11. In sacris autem litteris εἰρων hic, & εἰρωνεία nominari solent, *καὶ ἀντιθέσις* & *καὶ ἀντιθέσις*, vocibus significantissimis: quas Themistius sua ætate ea notione solitas usurpari in oratione quadam notat. Atque hæc est ea εἰρωνεία, iisque εἰρων de quo Theophrastus hoc toto capite. Aristoteles contra in *Nicomacheis* lib. 1v. cap. 13. priorem illam intelligit, non hanc posteriorem: quod moneo, quia video doctos viros aliter hæc accepisse: in quo sane eos ratio fugit, ut ex sequentibus apparebit. Porro εἰρωνείαν de qua hic, non placuit *dissimulationem* dicere: nimis enim angusta est ea vox, ut etiam Quintiliano visum: quem vid. lib. 1x. cap. 2. cum hic non de dissimulatione agatur, qualis fuit illa Socratica: sed longe ut diximus alia, cum dissimulatione, tum etiam simulatione: eorum nimirum qui ob turpem aliquam causam, tam simulant se habere aut agere, quod non habent, aut non agunt; quam de iis qui quod habent aguntve, dissimulant. Cicero de hac ironia loquens, utramque vocem solet conjungere. *Officiorum* libro tertio, cap. 15. *Quod si Aquiliana definitio est vera, ex omni vita simulatio*

simulatio dissimulatioque tollenda est. Et mox; Ita nec ut emat melius, nec ut vendat, quicquam simulabit dissimulabitve vir bonus. Sallustius Catilin. cap. 5. cujuscunque rei simulator ac dissimulator. Idem auctor falsum vocat hominem εἰρων, Catilin. cap. 10. & re vera, εἰρωνία hic descripta, fallacia est. Nos malumus tamen vel ironiam (quando eam vocem civitate Romana Tullius ipse donavit) vel cavillationem, vitium hoc Latine dicere: vix enim aliam dictionem Latinam reperias, quæ Græcæ sit magis ἀντίθετος. Similis enim in ea latet homonymia. Glossarium, Cavillatio, κακῶςδεῖν, εἰρωνία. Sic accipitur verbum cavillari apud Livium, lib. xxxix. cap. 13. & cap. 42. aliosque. Plutarchus hominem εἰρων, qualis hic describitur, vocat πανήγυρον καὶ ἀνελήθη, in comparatione Alcibiadis cum Coriolano. Sic Synelius in Dione εἰρωνίαν & ἀνελήθειαν opponit. Possis etiam εἰρωνίαν Latine dicere vernilitatem. Seneca Epistola xcv. Interdum obnixæ petimus, id quod recusaremus, si quis offerret. Lib. 11. De beneficiis, cap. 11. quidam verniliter rejiciunt, quæ magis ad se volunt attrahere.

[Περαιώνησις ἐστὶ τὸ χεῖρον περῆσαι καὶ λόγων.] Hæc Theophrasti definitio, fide descriptio. Aristoteles vero sic, περαιώνησις ἐστὶ τὸ ἑλαττον ὁμοίως ἐκ λόγων καὶ ἐν περῆσει. Hanc definitionem hausimus partim ex libri quarti Nicomacheorum cap. 13. partim ex secundi cap. 7. Differentia in unica voce posita est. Aristoteles lib. iv. Ethic. cap. 13. ait, ἐστὶ τὸ ἑλαττον, in minus: de eo enim irone intelligebat, qui omnia minora fingeret: Theophrastus, ἐστὶ τὸ χεῖρον, in pejorem partem: quia de eo loquebatur qui non deteriora tantum sua fingeret; sed omnia etiam ad malum aliquem finem referret: quod perpetuo observabis in omnibus notis quibus suum εἰρων infignit. Tantum igitur commune est inter utrumque, quod simulatione uterque utitur, & à vero uterque discedit: finis vero longe diversus. Si quis dicat, etiam eum, de quo Aristoteles sentit & loquitur, qualis nempe fuit Socrates, posse quidvis ἐστὶ τὸ χεῖρον fingere. Respondemus ex Aristotelis libro cit. ἐκ ἐν τῇ δυνάμει ἐστὶν ὁ εἰρων sed ἐν τῇ περαιτέρω, non in facultate est simulator, sed in consilio. Non enim si quis ea facultate præditus sit, ut quidvis simulare, dissimulareque sui commodi causa queat, statim εἰρων & hypocrita fuerit dicendus: sed si ad facultatem eam voluntas accesserit. Solitus olim gloriari imperator Titus, se vel maximum falsarium esse potuisse, ut refert Suetonius in ipso cap. 3. imitari enim nôrat omnium manus & chirographa, nemo tamen propterea falsarium eum merito dixerit. Sic sophistam non jure dixeris, eum qui omnia sophistarum περαιώματα, omnes περαιώσεις & præstigias nôrit; sed qui novit simul & utitur. Sic solo fine separantur ἀρτίσται & κολακεῖαι. Sunt alia sexcenta de genere hoc. Solet autem Theophrastus suas descriptiones cum excusatione quadam proferre, ne quis hic exquisitas requirat definitiones. Ait igitur ὡς τύπη λαβὴν quod loquendi genus ex Aristotele aliisque Theophrasti libris, & Platone ipso notum est. Apud eundem, in 3. De republica, opponuntur ἐν τύπῳ & δι' ἀκριβείας. Aristoteles potest

test videri lib. III. *Ethic.* cap. 8. & 12. & alibi passim; quin ipsæ descriptiones hujuscemodi minus accuratæ, *τύποι* vocantur, & *εἰσαγωγαί*, in philosophorum scholis.

Ὅτι ἐπιδέτο λήθεα.] Non est ἐπιδέσθαι, *invehi in aliquem*, sed tanquam ex insidiis & superiore loco adoriri; ab ea notione est vox ἐπιδέτης, pro *plano & impostore*: ut in illo, Γελαῖος ἐπιδέτης, & apud Joannem Chrysostomum in eam ad Philipp. *hom.* 1. Significat & ἐπιχειρεῖν, *accingere se ad aliquid faciendum*. Unde est νοῦς ἐπιδέτης apud Philosophum in *Physiognomonicis*, cap. 6. non procul à fine, pro *cunctatore*. Hos homines, de quibus hic Theophrastus, Græci λαιδάρεις & λαθροδίκτας sive κρυφοδίκτας vocant: quibus convenit proverbium Plautinum, *Cistell. Act. I. Sc. 1. vers. 36.*

Palam (inquit) blandiuntur: clam si occasio usquam est,

Aquam frigidam subdole suffundunt.

Item illud Sophocleum,

Σύνεσσι δάκνεις ἢ κύνων λαιδάρειοι εἰ.

Adulans mordes & canis es latenter mordens.

Συλλαπιῖς ἡ πόρνευσι.] Puta, in judicio, si litem perdidierint: aut ex aliquo certamine (qualia erant apud veteres multa) inferiores recesserint: aut denique clade belli sint affecti. Late patet Græcorum vox ἡπεί, cui parem Latini non habent. Talis εἰρωνεία Polymestoris apud Euripidem. Cum enim per summum nefas impurus ille filium Hecubæ Polydorum occidisset, & domus Priamicæ casu totus exultaret, ita tamen ibi Hecubam alloquitur, *vers. 953. 4.*

ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν Πρίαμε, φίλτατ' ἢ σὺ

Ἐγὼ δέ, δακρύω σ' εἰσορῶν.

O amicissime virorum Priame, & amicissima tu Hecuba, fleo te intuens.

Καὶ ἐπὶ τοῖς καθ' ἑαυτὴν λεγούσις.] Est ἐπιμονὴ quædam: bis enim idem dicit. Nam cum superioribus ista malo conjungere, & repetere συναίματω ἔχειν, quam cum sequentibus, ut vulgo interpretes,

Πρὸς τὰς δανειζομένας ἢ ἐξαγίζοντας.] Hoc est, sive quis δάνειον ab ipso petat, sive ἔχον. Quid sit δάνειον, nemo ignorat: ἔχον vero quid esset in toto isto libello, nesciverunt priores interpretes: vide ad caput De arrogantia. Huc pertinent illa Horatii, *lib. 1. ep. 1x. ad Claud. Ner. vers. 9.*

Sed metui mea ne finxisse minora putarer,

Diffimulator opis propria, mihi commodus uni.

Καὶ μὴ πολλῶν φησὶ πολλῶν.] Quorsum hoc? nempe ut eo pacto manum illi adeat apud quem ista loquitur: ita-que pecunia illum emungat, aut aliam fraudem faciat. Novi ego non paucos qui has artes probe callerent: quos cum videas holoseris indutos ambulare, aut cum audias magnifice se & suos quæstus prædicare, meros Crassos Croesolve esse censeas. Hac ratione homines simplices & parum cati inducuntur, ut putent si quid habeant nummorum, non id melius usquam collocari, quam apud istos posse, quos tantis opibus esse

esse pradtos audiunt. Ut enim fama est homini, exinde pecuniam solet invenire, ut ait Comicus Mostel. A. I. Sc. III. vers. 70.

Καὶ ἀνέσους πὶ δόξῃ μὴ περαιοῖσθαι.] Plane miror cur hac lectione quisquam offendatur. Δόξῃ, hoc est, *videri vult*. Est autem pro, μὴ δόξῃ περᾶω, ut apud Plutarchum in re fere eadem, & δοκῶν ἀκίειν. Euripides *Medea*, Ημεῶς τε λέρωνθ' & δοκῶν κλύειν. Aristophanes *Pluto*, Act. IV. Sc. II. vers. 15. & κ' ἰδοῦν μ' ὄραν ἐπὶ, hoc est, *dissimulabant se videre me*. Scribitur & δειξῇ, fortasse pro λείξῃ sed nihil mutandum.

Καὶ ὁμολογίας, μὴ μεμνήσθαι.] Ecce ait se εἰρῆναι cum intelligere, qui pactus aliquid dicat se non meminisse, hoc est, pactis non stet. Neque enim de quavis confessione verbum ὁμολογῶν hoc loco accipimus: sed pro *consentire in rem aliquam*, aut *aliquid spondere*. Hoc vero plane alienum est ab eo quem Aristoteles lib. IV. *Ethic.* cap. 13, εἰρῆναι vocat: diserte enim philosophus admonet, se non tractare eo loco de ea veritate aut falsitate quæ spectatur in contractibus, & commerciis: sed de ea, quæ in colloquiis ac familiari consuetudine, Οὐ γὰρ περὶ τῆς ἐν τῇ ὁμολογίας ἀληθείᾳ λέρωνθαι, ἐδὲ ὅσα εἰς ἀδικίαν ἢ δικαιοσύνην συντείνῃ. ἄλλως γὰρ αὖ εἰν ταῦτ' ἀρετῆς. Non enim de eo intelligi volumus, qui in pactionibus verum dicit, atque iis quæ ad justitiam vel injustitiam spectant; alterius enim id est virtutis. Sunt autem hoc hominum genere omnia referta, quibuscum nisi è syngrapha semper agas, nihil agas. Talis ille leno Cappadox in *Curculione* Plautina, A. V. Sc. III. vers. 30.

Mil. Quando vir bonus es, responde quod rogo.

Ca. Roga quod lubet.

Mil. Promissisti si liberali hanc quisquam assereret manu.

Te omne argentum redditurum? Ca. Non commemini.

Καὶ τὰ μὲν σκέψασθαι.] Lego σκέψασθαι. Hoc nostri εἰρῆναι dicere solent, *I'y penseray*. Menander lepidis verbis eos exagitat, qui rogati aliquid ab amico egeño, dicunt Σκέψομαι quod hodie nimis multi faciunt, amici nomine tenus, & ut ille ait, *Fattiosi lingua, inertes opera, sublesta fide*. Sic Menander,

Οἱ τὰς ὁρῶν αἰρόντες ὡς ἀβέλτεροι,

Καὶ Σκέψομαι λέγοντες· ἀνδρῶν θ' γὰρ αἶν

Σκέψῃ σὺ περὶ τῆς δουχῆς ὅταν τύχῃ;

Attollentes supercilia ut stulti,

Et dicentes, Considerabo; homo enim cum sis

Considerabis de aliquo infelici?

Potest & ἰσχυρῶς, quod quidam codices habent, ferri: optimeque cum sequentibus conveniet: vertes, *se jam cogitasse*.

Καὶ λέγει ἐαυτὸν ἕτερον γερμέναι.] Sensus est, cum ipsemet fuerit qui id de quo quæritur dixerit feceritve, non se tamen, sed alium fuisse dicet, à quo id sit dictum factumve. Nostri homines hoc dixerint, *Vous me prenez pour un autre*. Possis hoc & ad verbum ἐκπλήθισμα referre. Nam qui ἐκπλήθονται (est autem ἐκπλήξις, sive *super*, aut *honor*,

horror, vehemens quædam admiratio, id est, θαυμαστός καὶ ἐκθαλάσσιος
ait philosophus *Topicorum* quarto, cap. 3.) ij quodammodo de statu
mentis deiciuntur, eaque ecstasi alii à se ipsis fiunt. Sæpe etiam
accidit, ut quis opinioni suæ & expectationi contrarium quid audi-
ens, in stuporem simul detur, & sententiam mutare cogatur; & i-
quoque alius à se ipso fiat: sicut Megaronides ille Plautinus in *Tri-*
nummo, A. 1. Sc. 11. vers. 123. qui cum Calliclem eo consilio
adisset ut eum concastigaret pro commerita noxia, ubi tamen eum
loquentem audit, repente mutat animum, & exclamans ait,

Proh di immortales, verbis paucis quam cito

Alium fecisti me! alius ad te veneram.

Sic apud Demosthenem in ea περὶ Φορμίωνος, de eo qui sententiam
mutaverat, ἐπεὶ ἴδῃ ὅτι ὁ δὲ αὐτός. Prima interpretatio magis
mihi probatur, estque simplicior.

Ἀλλ' ὅτε μὴ σὺ δῶπῃς] ὁ δῶπῃς, hoc est, citius, & nimis iustis atque
ἀλαστονίως, simplicium hominum more, qui fere subito credunt. Ve-
δῶπῃς accipe pro ἀδῶπῃς & repente: quod de iis usurpatur qui im-
petu quodam animi magis quam consilio aliquid faciunt. Sic apud
Philosophum opponuntur δῶπῃς & ἐν περιστάσει, statim & per quas-
dam accessiones. Seneca eleganter impetu placere, pro δῶπῃς ἢ ἀλαστονίως
Epistola ci. Notabis illud πρὸς πάντας: erat usitatus πρὸς πάντας, ut
πρὸς πάντας λόγους: sed πάντας omnes etiam scripti Palatini.

καὶ πλεονέξῃ καὶ παλινορίας.] Vocat πλεονέξῃ quæ Cicero lib. 11. de
Orat. cap. 86. involucria & integumenta dissimulationis: sive subdolos
& ad fallendum compositos sermones, tanquam retia aut laqueos.
Has poeta vetus apud M. Tullium lib. 111. de Orat. cap. 38. versu-
tiloquas malitias dicit. Possis vertere orationem intortam cum Plau-
to in *Cistellaria* A. 4. Sc. 11. vers. 63. ubi festivissimus poeta
istiusmodi homines (alterplices veteribus Latinis dictos, Græcis
προμεινίας) involulo similes ait bestię damnicę, quæ in pampini
folio implicat se. Sic πλέκειν μηχανάς sæpe apud Græcos poetas.
Παλινορίας vertimus dicta recantata. Cantare enim idem sapius di-
cere, ut & ὑμνεῖν apud Græcos. Videtur autem Theophrastus ista voce
sermones ancipites, & qui diverso aut etiam contrario modo accipi-
queant, intelligere. Πάλιν utrumque significat, & iterum, & contra. Hic
significat non iterum, sed contra: sic apud poetam πάλιν ἰπεῖν, non est
iterum dicere, sed contrarium. Et παλινορία est, non tam iterata canis,
quam priori contraria: & sic apud Horatium, lib. 1. od. xvi. recantata
opprobria. Apud Pindarum *Isthm.* Od. vi. παλινορίας πόλις καὶ βάρεα.
Urbs quæ diversa lingua utitur ab aliarum gentium linguis. Idem poeta
Nemeonicarum oda prima, παλινορίας δὲ οἱ ἀδύνατοι ἀγγέλον ῥῶσιν δισσιν.
hoc est, contrariam. Ita alia multa dicuntur.

Ὁ δὲ χαίρειν ὅτιν εὐρεῖν εἶπεν.] Præclare maximus poetarum *Iliad.* ix.
vers. 312.

Ἐχθρὸς γὰρ μοι κεῖν' ὅμως αἰδέομαι πύλην.

Ὅς καὶ ἔπειν μὲν καὶ εἰς ἐρετὴν, ἄλλο δὲ βάζει.

Haud minus ille mihi exosus quam janua Ditis,
Mens aliud cui recta tegit, quam lingua loquitur.

Ad CAPUT II.

Περὶ κολακείας.

ΤΗΝ δὲ κολακείαν.] Inter virtutes quæ ad ὁμιλίαν & vitæ quotidianæ consuetudinem proprie pertinent, ideoque ἔξαις ὁμιλητικαῖς à Platone vocantur, Aristoteles quarto *Nicomacheorum* cap. 12. primam numerat illam, qua qui fuerit præditus, is & facta & dicta omnia sua ita temperabit, ut ejus convictus omnibus sit futurus gratus, suavis, atque etiam jucundus: omni enim asperitate morum, & morositate, quæ est ἐρημίας ξυώου (ut dixit Plato ad Dionem, hominem αὐθάδη, austerum, & morosum) carebit: immo è contrario in eo elaborabit, ut quantum honestas & virtutis amor permittent, voluptati sit iis quibuscum versatur. Hanc virtutem, quia proprio nomine carebat, Aristoteles in *Nicomacheis* φιλίας nuncupavit, explicatione adjecta, quomodo eam vocem vellet hic intelligi; at in *Endemiis* lib. 111. cap. 7. συμνόμιτα vocaverat: & ut in nominibus virtutis variavit, ita etiam in vitiorum ei oppositorum, ut capite περὶ αὐθαδείας dicemus. Habet enim hæc quoque virtus sibi opposita vitia, hinc κατὰ ἑλλειψιν, illinc κατὰ ὑπερβολήν. Ac de iis quidem qui defectu humanitatis peccant hac in parte, est caput illud περὶ αὐθαδείας. De iis vero qui modum excedunt, & nimis suaves ac dulces esse volunt, sunt hæc duo capita: περὶ κολακείας alterum, alterum περὶ ἀρεσκείας. Nulla enim re admodum hæc duo vitia differunt, nisi sine qui diversus est: quo quidem ita discriminantur, ut cum vitium sit utrumque, tamen comparata blanditia ad adulationem, pene virtus videatur, non vitium; verum de blanditia infra suo loco. Adulationis autem finis est privatum commodum. Eam definit Theophrastus ὁμιλίαν αἰχρῶν, συμφέροντα δὲ τῷ κολακῶντι. In *Theæteto* Platonis κολακεία definitur breviter, τέχνη ἡδονικῇ, ars suavitatis conciliatrix. In ejusdem *Definitionibus* (non enim iis assentiri debemus, qui temere & contra auctoritatem vetustissimorum scriptorum illum librum à Platone abjudicant) ita definitur, Κολακεία, ὁμιλία ἢ πρὸς ἡδονὴν αἰσίου τῷ βελτίστῳ, quam definitionem tribuit Theophrastus blanditiæ: meliori sane consilio, & convenientius iis quæ ante ex Aristotele diximus: addit vero Plato etiam aliam, ἔξαις ὁμιλητικῇ πρὸς ἡδονὴν, ὑπερβαίνουσα τὸ μέτρον. Quæ etiam blanditiæ melius conveniat. Quare prudenter Theophrastus ex Aristotele illa adjecit, συμφέροντα δὲ τῷ κολακῶντι, ut à blanditia separaret. Non multo aliter B. Chrysostomus, qui *Homitia* v. in Epistolam ad Philippenſes, ita hoc vitium describit: Κολακεία ἐστὶ καὶ ἀνελευθερία, ὅταν τις διαπραγμῇ πᾶς ὅτι μὲν αὐτῷ ἡδονῶν, ἀλλὰ ἀνελευθερὸς πᾶς βιωτικῶν, Adulario, (quæ est eadem illiberalitas,) est quando aliquis ob nullam rem honestam aliquem colit, sed aliquid eorum captans, quæ ad vitæ commoda pertinent. Quod autem ait αἰχρῶν, malleim ταπεινὸν dixisset; aut potius simul utrumque posuisset.

fuiſſet. Nam & indecora adulatio eſt, ut vocatur Suetonio, in *Auguſto* cap. 53. recteque Tacitus *adulationi* ſœdum crimen ſervitutis inſeſſe pronunciat lib. 1. *Hiſtor.* cap. 1. §. 4. & proprium hoc eſt adulatoris, abjeſte & demiſſe loqui, & in omnibus regi ſuo ſupparafitari ac ſecundas agere: ideo dicebat philoſophus *Politicoꝝ* libro quinto cap. 11. ἔργον καλακίας eſſe, ταπεινῶς ὁμιλεῖν. Et vere Clearchus Solen- tiſ, Ariſtoteliſ diſcipulus, proprium hoc adulatoꝝ eſſe dixit, ut ſuos ſibi ipſi animoſ frangerent, & ſpirituſ generoſum, qui inge- nuoſ decet, demerent, ταπεινὰ ποιεῖντες τὰ ἥδη αὐτῶν, eoſ vero quibuſ ſervirent, timore inflarent, & redderent vanoſ, & χαυνὸς ἢ κανὸς, atque ut loquitur Cicero in *Philipp.* cap. 9. *infatuarent.* Vertimus autem αἰχρὸν turpem, non indecoram: nam αἰχρὸν opponitur τῷ καλῷ, id eſt, honeſto: aliud vero eſt τὸ πρέπον, aliud τὸ καλόν, ſi proprie lo- qui volumuſ. Porro vocis καλαξ notationem varie explicant Græci grammatici, ad quos te rejicio. Veteres Romani *graffari*, ἀντὶ τῆ καλακείης, uſurpant, ut Feſtuſ docet: & ita dixit Horatiuſ, lib. 11. *Sat. v. verſ. 93.* Obſequio *graffare.* inde *graffator*, ὁ καλαξ, quem etiam *ſtatarium* à *ſtata*, quod fuit navigii genus, ut puto, καταρπικῶ, dixerunt. Gloſſarium, *ſtatarium*, ἐργόμωνος. Quid autem ſit ἐργόμωνος, in altero Gloſſario declaratur: Ἐργόμωνος, adulator, ambitioſuſ. Ἐργωμωκία, adulatio. Ἐργωμωκεῖν, ancillor, adſecto, adolor. Ubi etiam vides ancillor idem eſſe cum adolor, quod probatur altero Gloſſario, ubi hæc ſcribuntur, Ancillor, καλακεῖν. Ancillula ἐργωμωκεῖ, παιδίσκη. Adjiciam & hæc ex eodem libro, Adſentiuſ, ἐργωμωκῶ, συνανατιθέμεναι. Et alibi, *Fuco*, ἐργόμωνος. Puto autem ex eo dici ἐργόμωναν adulatorem, quia fere ſolent adſentatoꝝ eoſ, quibuſ palam adulantur, à tergo pinſare, ut veriffime Perſiuſ ait *Sat. 1. verſ. 58.* Heſychiuſ ſane aliter, ἐργωμωκῶν, ἐμπαιζαν.

[Πολέμοι δὲ πρὸς ὁμιλίαν.] Late patet vox ὁμιλία, & ea omnia ferme complectitur quæ in vitæ quotidianæ uſu ſolent accidere. Latini fere pluribuſ verbis hujus Græci vim exprimunt: ſicut & Græci quoque interdum conjungunt ἡ ὁμιλία & τὸ συζῆν, ut in quarto *Nicomacheoꝝ* initio cap. 12. Eruditiffimuſ Apuleiuſ τὸ ὁμιλεῖν voce *famulari* expreſſit in apophthegmate quodam Ariſtippi; iterum dico, parum commode. Scio, erunt etiam hic qui exclament, & temere noſ de Apuleio pronunciare diſtitent: ſed noſ iſtoſ exclamatoꝝ alibi ſτοιχῶν ἢ μέτρων compeſcemuſ. Latiffime ſane patet, ut diximuſ, vox Græca; quare etiam Ariſtoteleſ ὁμιλίας ἀνθρώπων & περὶ αὐτῶν dixit in ſeptimo *Nicomacheoꝝ*, & ante eum Iſocrates in priore ad Nicoclem, & Hippocrates τῷ Ἰφίχῳ ἢ τῷ Διόλκῳ ὁμιλεῖν, in *Prorrhetico* majore, & in libro Περὶ ἰντῶν, de iſtrumentis medicorum lo- quens, εἰ μέλλῃ ὁμιλεῖν τῷ νοσῶντι μέρει. Vide Erotianuſ. Apud Plutarchuſ legeſ ὁμιλεῖν ἡδοναῖς: apud hiſtoricoſ ſæpe ὁμιλεῖν καὶ εὖ quod Plutarchuſ in *Mario* cap. 17. pag. 412. dixit ὁμιλεῖν τύχαι, quem locuſ depravat Muretuſ in *Variis ſuiſ* lib. 11. cap. 10. nam prorfus eſt ὁδλῶν ἢ ῥήν-φοι, quod ille ſomniat de ὁμιλιῶσαι cum ἡ diphthongo; per, inquam, hoc eſt ineptuſ, quum & in *Sylla* iterum ſic loquitur

loquitur idem auctor: & quod Muretus non est *ἐστὶ ὄναρ* suspicatus, Boetius à Boeto scenerarit loquendi id genus. Ita enim Pindarus Nemeonicarum oda prima

— ὁ δὲ οἱ

Θεῶν καὶ παντὶ στρατῷ Πόδας ὁμιλῆσθαι τύχαις. Sic usurpatur vox *περσικαλῆν* in Platonis *Lachete*. Sic etiam dixit Athenæus *καδομιλῆν καίρῳ*, de Ulyssæ temporis inserviente, proque ejus occasione Phæacas alloquente, libro xxi. cap. i. Porro est hæc dictio militaris proprie, & in castris nata: vide Eustathium ad *Iliad.* pag. 802. & 940. Apud Latinos Cicerone inferiores, non minus latè patet verbum *conversari*, maxime apud Senecam; ut *conversari tristitiæ*, ὁμιλῆν λύπῃ, *Epistola* xcix.

Τὸν δὲ κόλακα τοῖσιν] Habes perpulchram adulatoris descriptionem apud Plutarchum, *De discrimine amici & adulatoris*, pag. 59. ibi, *τοῖσιν ὁ κόλαξ, οἷος ῥήτορος φιλικὴ καὶ καταγελάσας μὲν εἰπὼν περὶ τῶ λόγῳ, ἀλλὰ πάλιν τὸ φωνῆς αἰπῶν καὶ χαλεπῶς ἐγκαλέειν ὅτι τῷ ἀρτηρίαν διαφθείρει ψυχροποτῶν.* i. e. Talis est adulator, ac si Rhetor ineptus & ridiculus de ipsa oratione nullum ferens judicium, vocem culpet incusetque graviter, quod frigida potu arteriam corrumpat: Galenus, in libro de *diagnoscendis curandisque animi affectibus*, adulatorem tribus notis insignit, πρὸς περσικαλῆν, πρὸς περσικαλῆν, πρὸς σιωπῆν πρὸς τὸν δὲ κόλακα.

Εἰδομένη δὲ ἀποβλέπειν εἰς σε οἱ ἄνδρες.] Similia his Artotrogus regi suo apud Plautum initio *Militis gloriosi*, A. i. S. i. vers. 55. seqq.

Ἡδοκίμους χάρις ἐν τῇ σοφίᾳ.] Non assentior interpretibus quibus videntur hæc Latine efferenda, *dignitatis tuæ splendorem magno omnium assensu obtinebas*. Aliud enim est *Ἡδοκίμους* isto loco, aliud apud M. Tullium statim initio pro Sylla, *dignitatis splendorem obtinere*: quod potius convenit *τοῖς ἐν τέλει*. At *Ἡδοκίμους*, id est, *bene audire* sive *bona fama*, etiam mediocris fortunæ & pauperi, quorum est magna passim indignitas, convenire potest: ex sequentibus enim apparet ad laudem probitatis & integræ vitæ esse hoc referendum, non ad dignitatis splendorem. Quare existimo *Ἡδοκίμους* hic esse quod dixit Cicero, *fructum virtutis suæ capere*, in *Miloniana*: & alibi idem πρὸς *Ἡδοκίμους* vocat *fructum bonæ existimationis*. Proprie *Ἡδοκίμους* sive *Ἡδοκίμους* de eo dicitur, quem vulgo homines laude dignum judicant: itaque Isidorus Pelusiota, scriptor cum primis eruditus, πρὸς *Ἡδοκίμους* & *ἐγκωμιάζοντες* ita distinguit, ut illud dicat esse tacitum judicium hominum bene de aliquo judicantium & inter se consentientium; hoc, laudationem quæ sermone tribuitur. Sic ille *Epistola* cxxxi. Libri quarti: *Ἡδοκίμοι μὲν γὰρ* (forte *Ἡδοκίμους*, vel, ut Rittershusius in notis, *Ἡδοκίμους γὰρ*) *ὅτι κατὰ τὸ ἀποδοχὸς ἀξιοῦν ἐν τοῖς ψυχαῖς τῶ ἀκούοντων ἢ ἀντι ἀπάτης ἀδελφείας τοῖς ψυχῶν παρῶντες ἐκωμιάζοντες ἢ ἐν λόγῳ, πολλὰ καὶ κολακίαν πένοντι, καὶ μὲν ἀκλόνητοι.* Probabile enim esse, (vertit Rittersh.) hoc proprie est, si quis in animis audientium approbatione dignus censeatur, qui sine fraude ac incorrupte calculos ferunt: laudari vero consistit in oratione, quæ sæpe numero approbationem spirat, nihilque veri in se continet. Est vero in hoc Theophrasti

phrastis loco mire emphatica translatio verbi *καταρχθῆναι*, quod mox sequitur. Nam voluit indicare, sicuti sua sponte gravia deorsum feruntur, ita omnes qui aderant, non quod ejus qui laudabatur gratiam captarent, sed tanquam ὑπὸ αὐτῆς τῇ ἀληθείᾳ ἐμβυαδόντας, ut loquitur Philosophus, in ejus nomen incidisse: quasi videlicet ita sit omnibus perspecta ejus probitas, ut jam illius nomen non hominis, sed virtutis ipsius proprium videatur. Parem elegantiam observabamus apud Plinium Secundum in sententia non dissimili: ubi reddi nomina tanquam debitum dicuntur, sensu quo hic καταρχεῖσθαι εἰς τὸ ὄνομα, *Epistola xxiii. Libri ix.* Utitur hanc vocem Theophrastus iterum *Περὶ λαλιᾶς.*

[*Ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀφελεῖν κερκίδα.*] Hippocrates dixit ἀπὸ τοῦ ἱματίου κερκίδα ἀποπλεῖν magis proprie: sed & idem alibi ἀφελεῖν κερκίδα. Dicitur & λήγει κερκίδα, ut apud Celsum, *in veste floccos legere.* Vocarunt autem Græci κερκιδισμόν genus hoc adulationis. Hesychius, κερκιδισμόν, τὸ κολλητικῶς τὰς κερκίδας ἀπολῆγειν τῷ ἱματίῳ. Ad hoc autem frequens fuit hæc adulatio, ut inde natum sit proverbium quod ita explicant Græci. Suidas, Ἀραρεῖν κερκίδας, ὅτι τῷ πάντα πορεύτων ἐνέειν κολλητικῶς ἄλλοι τε χροῶνται καὶ Ἀεττοφάνης. εἰ πε κολλητικῶς παρὰν καὶ τὰς κερκίδας ἀφαιρῶν. In Plutarchi Sylla, Valeria soror Hortensii de veste Syllæ floccum vellens, lepidissime illi adulatur. Non solum autem floccos vel fratillos tollere olim adulatores solebant, sed & alias omne genus sordes abstergere: neque omisit hoc præceptum nequitiarum magister in *Arte*; & in *Amoribus* lib. *iii.* El. 2. ait idem poëta,

Dum loquor, alba nigro sparsa est tibi pulvere vestis:

Sordide de niveo corpore pulvis abi.

In *Vestis* Aristophanis *Scen.* καὶ μὴν ὁδοῦς, &c. *vers.* 53. Euphemius καλεῖ dicitur spongia calceos mundare. τὸν σπόγγον ἔχων, αἰτ. ἐν τῷ λαγύρῳ τὸ ἱμάδιον ἡμῶν ἀσκεῖται. In pelvi spongiam habens nobis crepidas abstergit. Videntur & caudas leporum soliti secum gestare, ut præsto esset quo oculos senum lippientium κολλητικῶς abstergerent: Aristophanes in *Equitibus*, *Act.* 11. *Sc.* 14. *vers.* 74.

Ἰδὲ δὲ καὶ κέρκον λαγῷ τῷ ὀφθαλμῷ ἀφελῆν.

Hem capsis leporis hanc caudam, atque ocellos absterge.

Similiter in *Lyfistrata* mulier nequam marito suo adulatur. Turpissimum vero illud ibidem apud eundem poetam adulationis genus. Ἀπομυζάμενον, ὃ δὴ μὲν, ἐμὲ περὶ τὴν κεφαλὴν ἀπομύ. O popule, ubi emunxi, in caput abstergo meum. Sparcum hoc & foedum; sed longe turpiora his legas apud Athenæum lib. *vi.* cap. 13. & lib. *xiv.* cap. 14. ex Eupolide, & Suetonium in *Vitellio*, capite secundo.

[*Περσικὰ χθὴ ἄχρον.*] Secuti sumus Palatina exemplaria. In quibusdam editis olim est, *περσικὰ χθὴ.*

[*Ἐχει περὶ τὰ ἐν μέλαινα τὴν τεῖρα.*] Sero canescere, vegetæ senectutis & viridis argumentum; qualis est eorum quos Græci ἐμμερόντας vocant: qualis etiam ille Plautinus Periplectomenes, qui negat se propter ætatem exaruisse ex amœnis rebus, *Milit.* *Gl.*

A. III. Sc. I. vers. 46. Ideo olim soliti homines molles, quos ne longa quidem ætas ad frugem bonam revocârat, canitiem occultare, non secus ac mulieres. Testimonia de utrisque passim sunt obvia in Græcorum epigrammatis, Martiale, aliisque poëtis: sed & phar-maco usos constat viros molles & effœminatos, ad celandam capitis nivem; ejus fuci compositionem docet elegans poëta Serenus Sam-monicus, & meminere Tertullianus, Josephus, alii. Clemens Alex. *χρίσματα πολλῶν* vocat lib. 111. *Padag.* cap. 3. Aristophanes *Concio-*

nantibus, Sc. *Εγὼ δ' ἵνα εἰς ἀρχὴν*, &c. v. 1.

-- εἰ δ' ἂν εἰ τὸ φάρμακον

Ἐφεσ' ἔπυχε, ὃ Δυσικρετὸς μελαινέται.

Tamen non ad medicinam coquendam comparata es, qua Lysicrates ni-gratur.

Adulatores quoque moris habuisse suo regi canos vellere, testatur idem poëta *Equitibus*, Act. 11. Sc. IV. vers. 73. ubi sic loquitur adulator,

Εγὼ δὲ τὰς πολέας γὰρ σὺ κλέων, νέον ποίησας.

Ego canos tibi eligens capillos, Juvenem te faciam.

καλέωντος αὐτὴ π.] Puta in declamationibus, aut recitationibus, quibus olim docti homines impensè delectabantur. In iis igitur, aut similibus συγγενήσιν, adulator, ei quem observat, audientiam facit, ac reliquis ad laudandum recitatorem, quamvis ineptum, & præit exemplo, & celeusmāsin hortatur. Variis autem modis solebant veteres in istiusmodi coetibus (Græci *ἐπιδείξεις* & *ἀκροάσεις* vocant, Cicero quoque *acroasēs*) approbationis signum dare: maxime vero his tribus; silentio attento, gestu corporis aliquo (vel manibus plaudentes, vel assurgentes, exultantesque, vel certo quodam modo vultum componentēs) & secunda acclamatione. Plinius Secundus lib. quinto *Epist.* 3. de recitationibus loquens: *Multa enim a multis admonetur: & si non admonetur, quid quisque sentiat, perspicit ex vultu, oculis, nutu, manuum motu, murmure, silentio: quæ satis apertis notis iudicium ab humanitate discernunt.* Idem libro sexto, *Non labra diduxerunt, non moverunt manum, non denique assurrexerunt saltem lassitudine sedendi.* Libanius in epistola ad magnum Basilium, *ἔγω καὶ μὴ καὶ ταύτην ἢν λέγεις κακῶς ἐπράσσω τὴν ἐπιστολήν, ὥστε οἱ παρόντες ἡμῶν καὶ εἶχον μὴ πηδᾶν ἀναγινώσκομένους.* De silentio attento locus est egregius apud Platonem, tertio de *Legibus*, pessime vulgo, ut alia sexcenta, acceptus, quem veluti in transcurso proferam atque interpretabor. Ibi igitur cum hospitis Atheniensis sermonem exciperet Clinias Cretensis, velletque illi significare sibi & sodali suo Megillo vehementer probari quæ modo dixisset, sic ait: *Λόγῳ μὲν τοῖσι μὲν σὲ, ὦ ξένη, ἐπαινῶν ἐπαχθέσθην ἔγωγε δὲ σφόδρα ἐπαινεσέμεθα, περὶ ὧν γὰρ τοῖς λεγομένοις ἐπακολούθησάντες, ἐν οἷς ὅ γε κενὸν ἐπαινῶν, καὶ μὴ μέλιτι ἐστὶ καταφάνης.* Hoc est, *Verbis quidem te, hospes, laudare, grave & odiosum sit: at nos re ipsa te vehementer laudabimus. Ad singula enim tua verba summo studio animos mentesque nostras admovebimus: quo maxime pacto bono liber laudetne, an non, declarare solet.* Plinius secundo epistolarum, *Imaginar*

qui concursus, qua admiratio te, qui clamor, quod etiam silentium maneat. Quo ego cum dico vel recito, non minus quam clamore, delector. Sit modo silentium acre & intentum & cupidum ulteriora audiendi. De acclamationibus dicemus mox: quæ quam crebræ fieri solerent, apparet ex his Senecæ, *Controversiarum* libro ix. loquitur de declamatoribus: Quid, ait, quod laudationibus crebris sustinentur, & memoria illorum assuevit certis intervallis quiescere?

Καὶ ἐπαίνους δὲ ἀκούει. Ambigo scripseritne Theophrastus ἀκούει, vel ἀκρόντα, ut sit is sensus quem expressimus, assentatori haud male conveniens: an potius ἀκρόντας, ut jubebat auditores aures suas commodare recitatori, & tacite eum laudare; quod quomodo fieri solet, modo diximus: Sententia, quam probavimus, sic expressa est ab Eupolide in *Adulatoribus*, ἐπειδὴν κατῴδω πρὸ ἀνδρῶν ἡλίθιων, πλεῖστ' ἂν, εὐδὺς περὶ τῶν εἰμὶ καὶ πρὸ τῶν λέγων ὁ πλεῖστος, πλεῖν τῶν ἐπαίνων, καὶ καταπαύσασθαι, δοκῶν τοῖσι λόγοισι χαίρειν. i. e. Postquam video virum aliquem stultum, at divitem, statim ad illum eo; & si forte dives aliquid dicat, illud prorsus laudo, & cum stupore admittor, ut videar ejusmodi sermonibus gaudere.

Καὶ ἐπισημαίνοντες δὲ, εἰ παύσονται. Ὁρῶντες. Legimus, καὶ εἰ παύσονται. Interpretes non erant hæc affecuti. Notum quid sit apud Græcos oratores ἐπισημαίνειν, & ἐπισημαίνοντες ἀκρόντα. Illud autem Ὁρῶντες, est usitata in recitationibus acclamatio, sicut & Εὖ vel Ὑπερ. Horatius *Arte*, vers. 428.

— clamabit enim, Pulchre, bene, recte.

Cicero tertio *de Oratore*, cap. 26. Quare Bene & Praclare, quamvis nobis sæpe dicatur. Belle & Festive nimium sæpe nolo. Quanquam illa ipsa exclamatio, Non potest melius, sit velim crebra. Persius *Sat.* 1, vers. 49.

Euge tuum & Belle, nam belle hoc excute totum.

Item vers. 84. — quin lepidum hoc optes audire Decenter.

Talis quoque illa in *Actis* cap. 12. com. 22. exclamatio adulatorum, Θεὸς φωνή, καὶ οὐ ἀνθρώπου, Vox Dei, non hominis. Sic Plutarchus, De se ipso sine invidia laudando, cap. 14. pag. 543. Οἱ δὲ ἑταίροι καὶ σοφισταὶ, τὸ Θεῖος, καὶ τὸ Δαιμονίως, καὶ τὸ Μεγάλως, ἐν ταῖς ἐπισημαίνουσιν προσεχόμενοι, καὶ τὸ Μεγάλως, καὶ τὸ Ἀνθρώπινως προσεπονοῦνται. At oratores & Sophistæ dum declamantes patiuntur sibi acclamari, Divinitus, moderatorum & humanorum laudem amittunt. Frequentissima vero etiam Romæ illa fuit acclamatio *Sophos*: unde est toties apud Martialem grande *sophos*. Sidonius Apollinaris libro primo, Ad *sophos* meum non modo laticlavi, sed tribulium quoque fragor concitaretur. Idem libro primo, Ob hoc illi maximum *sophos* non eloquentia prius quam verecundia dedit. Aetas Quintiliani humanitatem vocavit hunc morem. Ipse appellat vere & indecoram & theatralem licentiam, studiorum perniciosissimam hostem libro 11. cap. 2. Nos alibi demonstravimus irrepsisse postea hanc consuetudinem è scholis in veteris Ecclesiæ ritus. Vide si lubet quæ notamus ad Vulcatii Gallicani *Avodium Cassium*.

καὶ σκώψαντι πικρῶς ἐπαλᾶσαι.] Mutata distinctione sensum longe acutiorem reddidimus. Nam adulator ut indicet quam probe scomma amici magni sui, quasi parum sit, si ridenti arrideat, in effusio-rem risum & cachinnationem solvitur: ac quo magis rem videri sibi ridiculam ostendat, vestem in os inserit, & se risu pene enectum dicit. Tale illud omnino apud Plutarchum, in elegantissimo libro de discrimine adulatoris & amici, pag. 54. Σὺ μὲν, inquit adulator, αἰσῖρος ἐγὼ δὲ ἔξέθνησκον ὑπὸ τοῦ γέλασθαι. Tu quidem intempe- stive ridebas, ego vero risu penitus moriebar. Juvenalis de adulationi- bus Græculorum, Sat. 111. vers. 100.

Natio comædia est: rides? majore cachinno

Concutitur. Sed est & alia lectio, καὶ σκώψαντι ψυχρῶς, ἐπαλᾶσαι. pulchre sane Plutarchus περὶ δυνάμειος pag. 531. Periculis dictum illud, Amicum esse se ad aras usque, reprehendens, quod hoc esset nimis prope ad gravissima peccata accedere, subjicit, ὁ δὲ πόρρωθεν ἐαυτοῦ, ἰδίως μὴτι λήντος ἐπαίνειν παρεγνώμευ, μὴτε ἄδοντο κροτάειν, μὴτε σκώ- ποντο ἄρως ἐπαλᾶν. ἐν ἑσθὲ μίχελι τέττε παρὰ λείν: Qui eminus se adfuecit, ut neque dicentem laudet diversum sentiens, neque canenti applaudit, neque scurrilibus dictis arrideat, rem eo usque adduci non patietur; qui locus hanc lectionem vehementer astruit atque exponit. Reperiuntur libri qui sic habent, καὶ σκώψας π. φ. ἐπ. potest legi, καὶ σκώψαν π. ἐπ.

Ἐὺς ἂν αὐτὸς παρὲλθῃ.] Ut in lingua sancta ἦν Ἡ, Ipse, pro Deo aut Christo absolutè ponitur: sic apud Græcos honoris appellatio est αὐτὸς, hoc est, Ille, & ut hodie loquuntur homines κολλητικῶς, Do- minus, sine adjectione. Ita semper in hoc capite designatur ὁ κολλη- τικῶς, qui est adulatori instar domini. Sunt enim αὐτὸς, & ἐκείνῳ, voces servorum, quas honoris causa propriorum nominum loco u- surpabant. Aristophanes Ranis, Act. II. Sc. 11. vers. 17.

Ἰδοὺ νῦν, φράσον πρώτιστα ταῖς ἀντιτείσιν

Ταῖς ἑνδοῦ ἑσταις, αὐτὸς ὡς εἰσέρχεται.

Abi nunc, dic tibi cinis Qua intus sum, me ingressurum statim.

Scholastes, αὐτὸς, ἀντὶ τοῦ, ὁ δεσπότης. Sic apud Latinos. Plautus

Casina, ubi Stalino & ancilla colloquuntur, A. IV. S. 11. vers. 10.

St. Quid tu hic agis? An. Ego eo quo me Ipsa misit. Ipsa, hoc est, Hera mea. Terentius Hecyra, A. III. Sc. 1v. vers. 14.

Sed Pamphilum ipsum video stare ante ades.

Donatus; Ipsum, a quo missus sum: vel dominum; ut Græci, αὐτόν.

Idem notat Asconius in quendam Verrinarum locum. Erat & disci- pulorum vox, cum de præceptore loquerentur: unde illud αὐτὸς ἐστίν, Aristophanes Nebulis, Act. I. Sc. 11. vers. antepenult.

St. Φέρε, τίς γάρ ἐστιν ὁ ὑπὲρ τοῦ κρεμνίδους ἀνὴρ;

Μα. Αὐτός. St. Τίς αὐτός; Μα. Σωκράτης.

St. Age vero, quisnam hic est, qui calatbo insistit huic?

Disc. Ipse est. St. Quis ipse? Disc. Socrates.

Scholastes ibi, πρῶτον, inquit, τὸ διδάσκον ἐν εἰπε πρώτον τὸ ὄνομα. Ho- noris

noris causa non statim Socratis nomen profert. Idem notatur ab eodem etiam alibi, & à Donato non uno loco. Apud Platonem in *Protagora*, pulsantibus fores Calliæ sophistæ respondet janitor, οὐ γὰρ αὐτῷ, id est, *Doctōri non vacat*. Cum igitur vox κλέαξ ad aliud referatur, & sit ἢ περὶ π, ut herus & servus, patronus & libertus, itemque patronus & cliens; Theophrastus ὁ κολακούμενον, id est, *eum qui se finit adulari*, ut Cicero loquitur, lib. 1. *Officiorum*, αὐτὸν appellat, pulchre loquendi genus ipsum, quo adulescentes utuntur, retinens. Nos aliquando αὐτὸν *regem* diximus: nam apud Latinos ὁ κολακούμενος, *Rex* dicitur: & ut docet Donatus, rex & parasitus ita sunt ἢ περὶ π, ut patronus & libertus. Dicitur & *dominus*: unde illud Juvenalis, *Sat. v. vers. 138.* — *dominus tamen & dominus rex*

Si vis tu fieri, nullus tibi parvulus aula

Luserit Æneas.

Apud Græcos ὁ τρυφῶν & ὁ κλέαξ similem sæpe relationem habent: quare ὁ τρυφῶν est *rex*. Ut cum scribit scholiastes Aristoph. *τρυφῶν αἰσῶσαι τοῖς τρυφῶσιν οἱ κλέακες λέγῃν*. Et apud Demosthenem sæpe τρυφῶν & κολακούμενος pro eodem ponuntur. Interdum vero ad deos refertur κλέακος appellatio: & ita dicti sunt οἱ διονυσιακοὶ τεχνῖται, qui vitam tolerarent artes Baccho sacras exercentes, ut comædi & tragædi, & natio illa tota, histriones, præstigiatores sive θαυμαστοὶ, rhapsodi, citharædi, *λελυθασμένοι*, tibicines, *σαλπικταί*: hi, inquam, omnes dicti sunt *διονυσκόλεακες*: itemque *μυσκόλεακες*: nam ita eos vocat Dionysius Halicarn. libro septimo.

Χρηστὴν αὐτῷ νέστην.] Etiam hic servat idioma adulatorum. Νέστην autem malimus *pullitiam*, quam *pullos* vertere, aut *pullastros*: quia fere in his vocibus latet obscenitas, ut Festus docet, Juvenalis de adulatoribus, *Sat. v. vers. 143.*

— *simul ipse loquaci*

Gaudebit nido.

Καὶ πορευομένῳ περὶ πνὴ ἢ φίλων.] Mos fuit Græcis Romanisque cum ad aliquem amicorum viserent, nuncio missō suum adventum significare. Plinius Secundus *Epistolarum* libro primo, *Evigilaveram. Nuntius à Spurina: venio ad te: Imo ego ad te: Coimus in porticum Livia, cum alter ad alterum tenderemus*. Apud Romanos verò, etiam maritus rurē domum revertens mittebat qui adventum significaret uxori, ut auctor est Plutarchus in *Questionibus Romanis* pag. 266. A. ac videtur fuisse hoc munus eorum servorum, quos *antiambulones* vocat Martialis. Epiphanius *περοκαταγέλτορας*. Mox legendum *περὶ φίλων*, non *περὶ φίλων*. Sic Terentius *Phorm. Act. V. Sc. 11. vers. 13. Abi Geta, prænuntia.*

Τὰ ἐν τῇ γυναικίᾳ ἀρετῇ διακονῆσαι διωπτός] De muliebri foro tantum docent nos Veteres, fuisse apud Athenienses locum in foro, qui *Γυναικία ἀρετῇ* vocaretur: ubi minuta vasa, atque ut puto τὰ ἐμπροσθεν, & escaria in primis, venirent. Auctor Pollux libro decimo, capite secundo. Atque hoc etiam à doctis viris recte est isto loco adnotatum; iidem tamen sensum horum verborum nescio an perviderint: certe non aperuerunt.

ruerunt. Voluit enim Theophrastus hisce verbis declarare, quod Plutarchus in libello de *discrim. amici & adulat.* ait esse adulatoris proprium: circa minuta quædam & sordida officia, quæ verus & ingenuus amicus, ut se indigna spernit, versari, ea obire atque exsequi: at scin' quomodo? tanta diligentia, ut eum cum cernas illis rebus occupatum, putes in eo quod agat opes Græciæ positas. Ideo ait ἀπνευσί, hoc est, *sedulo, propere, & quasi uno spiritu.* Sic Latini vim vocis Græcæ exprimunt. Seneca; *Clivum istum uno si potes spiritu exaspera*, hoc est, ἀπνευσί. Plinius dixit pro eo, *raptim & sine interpiratione* Lib. xxiii. cap. i. D. Hieronymus, in epistola quadam, una saliva non dissimili sensu. Plato in *Theæteto*, τοῦς καὶ ὁμοῦς διακονεῖν, in simili sententia dixit. Plutarch. vero in lib. de *discrimine adul. & amici* pag. 62. D. significantissimis verbis τὴν ἀπνευσί expressit, συνεχῆς, καὶ ἐπιληπτικῆς, καὶ ἀτρυγέας. Ejus locum apponam, qui isti erit pro amplo commentario: Ἐν ταῖς πράξεσι πολλὰ παρελείπεσθαι οἱ φίλοι τὴν μὲν καὶ ἐκκρεβουῦντες, καὶ πολυπραγμονοῦντες, καὶ ἐαυτοὺς εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν ἐμβαλόντες: ἀλλ' ἐμνήσθαι (ὁ κόλαξ) ἐν ταῦτα σιωπῆς, καὶ ἀνδραγαθίας, καὶ ἀτρυγέας & διδῶν ἐπὶ τῷ πόνῳ καὶ χάριν διακονίας: ἀλλὰ βελόνην καλεῖται καὶ μὴ καλεῖσθαι, δακνόμενον μᾶλλον δὲ ὄλῳ ἐξασυμῶν, καὶ πολυνομήνους. Id est, Si quid faciendum sit, multa minuta prætermittunt veri amici, baudquaquam sollicitè inquirentes, neque satagentes, neque se ad omnia ministeria ultro ingerentes. Adulator contra assiduum in his, sedulum, atque indefessum se præbet; nullum alii locum, nullas partes obundas relinquens: sed sibi optans imperari: agrè etiam, ni id fiat, ferens: aut animum potius despondens, & misere quiritans. Alludit huc Horatius illis verbis secundo *Satyrarum*, vi. versu 108.

— nec non vernaliter ipsis

Fungitur officiis.

Nam vernaliter est, adulatorum in morem. Non est autem arbitrandum ad vasa tantum nescio quæ hæc pertinere, quia Pollux dicat in foro muliebri vasa vānisse: quin potius generaliter ad ea omnia referendum, quæ ad epulas & instruendam mensam pertineant. Erat autem obsonari officium olim, aliàs fervorum ἀρογασίων sive obsonatorum, quorum Athenæus libro iv. & Seneca epistola quadragesima septima meminerunt, & in *Θεοφιλῆ* suo Theodoretus, in vita Petri Galli eremitæ; aliàs adulatorum ac parasitorum: quod illa Ergasili parasiti Plautini querela de sui temporis juventute declarat, *Capt. A.* III. S. i. vers. 14.

Ipsi obsonant, quæ parasitorum ante erat provincia.

Ipsi de foro tam aperto capite ad lenones eunt,

In tribu quam aperto capite fontes condemnant reos.

& in *Milite A.* III. Sc. i. vers. 71. sic de se Periplectomenes,

Vel hilarissimum convivam hinc indidem expromam tibi,

Vel primum parasitum, atque obsonatorem optimum.

Gnatho quoque Terentianus *Eum.* A. II. Sc. 11. vers. 26. ideo se charum ait esse cupedinariis, coquis, laniis, cetariis, fartoribus, piscatoribus & aucupibus, quia & olim sibi re sua salva, & nunc perditâ, suo

suo regi obsonans sæpe illis profuisset. In *Adelphis* autem Act. V. vers. 7. indicat Demea obsonare itidem ac scortum adducere, hominibus nihili esse officium. Hinc nomen habuit apud Apollodorum, ex quo *Phormionem* suam Terentius transfudit, parasitus Phormio: id enim nomen poeta in prologo parasito tribuit, alludens ad *φορμιον* erat autem *φορμις* vas vimineum ut sportula, quod, ad macellum & forum cum irent, secum ferebant: quale est quod Galli vocant *cabas*, unde est *φορμις κερύων* & *φορμις σύκων* apud Athenæum; quod Cicero pro Flacco cap. 17. *fiscinam fisorum* dixit: Plutarchus περὶ φιλοπλητίας, ἀρρίχον ἰχθύων. Xiphilinus ex Dione ἀρρίχον (nam & ita scribitur) ὁπώρεον ἰχθύων. Aristoteles III. Rhet. c. xi. §. 41. τὰ λεγόντα συγκαταμύων. Fuisse autem in *Γυναικεία ἀγορὰ* non tantum vasa, sed omne ferme genus obsoniorum vendi solita, vel ipso Polluce teste, probare possumus; qui κύκλον & γυναικείαν ἀγορὰν pro eodem accipere videtur. In Cyclo autem omnia id genus, exceptis carnibus, prostabant. Scholiastes Aristoph. ad Equit. Act. I. Sc. 1. Ὁ κύκλος Ἀθλοῖσιν ἐστὶν κεραιόπερ μάκροσ, ἐν τῇ κατασκευῇ πῶς προσομοῖαν λαβὼν ἵνδ' αὖθις περὶ καὶ χωρὶς κεραιῶν τὰ ἄλλα ὄντια ὁμοειδέως ὅτι ἰχθύεις. Quod ait à forma hoc forum Circuli nomen esse nactum, quippe quod esset rotundum, verum est; constat enim pleraque antiquorum fora fuisse ejus formæ. Propterea Homerus, ut notant Veteres, τῶν ἀγορῶν vocat ἱερὸν κύκλον, *Iliad.* Σ. vers. 514. & Sophocles, κυκλῶντα τόπον (in editis libris hodie, θεῶν) ἀγορῆς dixit. Euripides quoque ἀγορῆς χραιῖναι κύκλον. Sic apud Dionem Prusæensem, τῇ τῇ Εὐβοίῃς ἀγορῆς κύκλον legas.

[Ὡς μαλακῶς ἰδιότης.] Simillimæ voces adulatorum Dionysii tyranni, quas refert Diogenes Cynicus in epistola ad ipsum. Σὺ δ', inquit, ὡς περὶ τὰ παιδία πάμπαν πῖνας ἢ τίτδας εἰσηγὰς ἢ σὺ φαί, δέξαι πᾶν. Ἐγγὺς εἰ π μὲ φιλεῖς μᾶλλον ἢ μόνον τὰ πρὸς σφραγ. Id est, Tu vero instar puerorum asseruisti tibi nescio quos paterculos & nutrices, qui tibi aiunt, Accipe hoc fili: Infunde si quid me amas adhuc parum: Tantum hoc amplius ede. Sed non displiceat pro ἰδιότης scribi ἰσότης, quod invenimus è docti cujusdam viri conjectura adnotatum. Erit sensus; Quam molliter tuos convivas excipis!

[Καὶ ἱεροπῆται.] Adulator apud Juvenalem, Sat. v. vers. 135.

Da Trebio, pone ad Trebium: vis, frater, ab illis libus?

[Τὰ προσκατάλεια.] Solebant enim potentiores & delicatiores spectare sedentes in pulvinis: cujus moris etiam in Aeschinis & Demosthenis orationibus est mentio.

[Καὶ τὴν εἰκόνα ὁμοίαν εἶναι.] Intelligendum hoc est de imagine quam artifex pulchriorem multo fecerit eo quem refert. Nam hoc quoque adulationis genus olim usitatum fuit. Lucianus ὡς ἢ εἰκόνας Sunt, ait, qui non ἐν ἱστορίαις tantum, sed etiam ἐν γοηταῖς τὰ ὅμοια καλοκαυνοῦναι πρὸς ὁμοειδέως δέλυσιν in picturis volunt alios sibi de similitudine blandiri & fucum facere. Vide reliqua. Seneca loquens de philosophia rebus non artificiis, Epistola cxii. Non exurgis in plantas,

nec

nec in summis ambulat digitis, eorum more qui mendacio statuum (scrib. statuarum) adjuvant, longioresque quam sunt videri volunt.

Atque hæc de adulatione Theophrastus in isto libello. Nam alibi plura de scelerate ejus vitii fuisse ab illo scripta, edito etiam Περὶ καλίας libro integro, testantur veteres: & laudat eum librum Athenæus in sexto *Deipnosophistarum*, cap. 16. pag. 254. Docuerat & Eupolis eodem argumento fabulam κἀλαίης inscriptam, cujus meminit Pollux lib. viii. cap. ultimo; & Menander item κἀλαίης, teste Athenæo.

Ad CAPUT III.

Περὶ ἀδολείας.

H *δὲ ἀδολεία.*] Et hoc caput & duo item alia, quorum alterum inscribitur Περὶ καλίας, alterum Περὶ λογοποιίας, ad vitæ quotidianæ consuetudinem, & eas quas superiore capite ἐμμενέας ἐξέειπεν vocari à Platone dicebamus, pertinent. Nam quum, ut docet Aristoteles, lib. vii. *Polit.* cap. 14. vita humana duabus quasi partibus contineatur, otio & negotio, sive, ut loquitur Theophrastus hoc capite, σπουδῇ καὶ ἡσυχίᾳ, (Cicero lib. 11. *de Fin.* cap. 26: & Sallustius *joca* & *seria* vocant) virtus & vitium etiam in remissione hac & ἀναπαύσει, ut Philosophus appellat, locum habent: ipseque in quarto *Nicomacheorum* cap. 14. quasdam virtutes & vitia recenset hujus generis. Non est autem inter ἐμμενέας virtutes postrema censenda illa quæ opponitur tribus supra nominatis vitiis: quæ virtus nomine proprio cum apud Græcos tum apud Latinos caret. D. Ambrosius quidem in *Officiis loquendi modum* appellat, & primum officium esse statuit: sed nos latius patentem virtutem quandam querimus; quæ nihil aliud est quam mediocritas quædam circa congressiones & colloquia familiarium, & quando, & quandiu, & quomodo iis debeamus indulgere, præscribens. Hanc ἀνάγκην virtutem notam facient quæ ei sicut reliquis virtutibus opponuntur vitia, & κατὰ τὸ ἐνείπον, & κατὰ τὸ παρέρδιον. Nam & austeritate ea sunt quidam, ut ab istiusmodi congressionibus abhorreant, aut in iis tanquam lapides conticescant; quos merito reprehendas: & contra alii sunt qui istis συνουσίαις nimis delectentur, aut modum in iis tenere nesciant. Hi posteriores modum excedunt & ὑπερβολῇ peccant, illi priores ἐνείπον de quibus nihil amplius dicemus hoc loco, nisi quod Theophrastus αἰσχρολογία nomine hoc quoque vitium est complexus; de quo infra. At eorum qui ὑπερβολῇ hac in re peccant, multiplex est differentia. latissime enim id vitium patet, quodque in multas quasi species dividi queat. Ex iis sunt illæ tres, quas totidem capitibus Theophrastus describit, ἀδολεία, καλία, λογοποιία, quæ vitia etsi affinia sunt (quippe quasi species ejusdem generis) differunt tamen inter se non parum. Nam ut de ἀδολείᾳ p. imut

primum dicamus: qui congressionibus id genus ita delectantur, ut voluptati illi, quam ex colloquiis mutuis & confabulationibus persæpe nugatoriis, quibus solent homines otio dediti & garruli senes se oblectare, omnia postponant, facileque vel dies integros de lana caprina aut gerris Siculis cum sui similibus colloquentes traducant: hos Græci ἀδολέχους, quasi avidos confabulandi, παρὰ τὸ ἀδελῶν τῇ λέξει, nuncuparunt. Est autem λέξι (ea vox pura puta est Hebræa vel Syriaca) tum istiusmodi confabulatio, tum locus ipse ubi ea sine otiosi homines coire solent, apud Homerum *Odyss.* Σ. vers. 328. & Hesiodum *Εργ.* κ. ἢ Ημ. vers. 499. Ἥμενον ἐν λέξει, fuitque ea dictio diu in usu apud Iones & Dores in ea notione. Ἀδολεχίαν hanc definit Theophrastus διήγησιν λόγων μακρῶν καὶ ἀπερσελεύτων. Sic ejus præceptor τὰς ἀδολέχους definiebat tertio *Nicomacheorum* cap. 13. τὰς φιλόμυθους καὶ διηγηματικὰς, καὶ περὶ τῶν τυχόντων κατατρέχοντας τὰς ἡμέρας: eos qui fabularum narrationumque studiosi sunt, & de quibuslibet rebus colloquendo dies conterunt. Similiter etiam Dion Chrysostom. in oratione quadam τοῖς ἀδολέχοις tribuit λόγους ἀνωδύτους ἢ μακροὺς, sermones sine mente & longos. Et in optimo Glossario ἀδολέχους vertitur fabulosus, hoc est, φιλόμυθος, ut dixit Aristoteles. Themistius *Oratione* septima, φιλόμυθον γίνεσθαι ὅτι τὸ ἡμέτερον, ἀδολεχεῖν τε τὰ πολλὰ δοκέει. Veteres Latini fatuum dixerunt: est enim fatuus à fando, & inepta loquentem notat: quanquam potest origo vocis esse Hebraica, à dictione *ἴψ*, quæ significat hominem *ἰνῶδη* & fatuum. Sed & fabulatorem & nugatorem Latini τὴν ἀδολεχίαν vocant: & ἀδολεχίαν, *nugas*: ut apud Terentium *Heautont.* Act. IV. Sc. 1. vers. 8. *nugas dicere*, pro ἀδολεχεῖν. Nos autem ἀδολέχῳ garrulum diximus, & ἀδολεχεῖν garrire. Cicero ad *Atticum* libro XII. epist. 1. Novi nihil; quid ergo opus erat epistolas quid cum coram sumus & garrimus quicquid in buccam? Est profecto quiddam λέξι, quæ habet etiam, si nihil subest, colloquutione ipsa suavitatem. Αλλὰ vero vitium est, quo tenentur ii qui non solum confabulationibus istis nimis sunt dediti, quæ erat ἀδολέχων nota; sed hoc amplius, modum in congressibus tenere nescientes, perpetuo loqui, tacere nunquam, neque ullas aliis loquendi vices tradere solent: sed *γλωσσεῖα* & loquendi morbo, ut Cato vocabat, laborant: quam Euripides *Orest.* vers. 10. αἰχρίστω νόσῳ verissime appellavit, & *Medea* vers. 525. apto epitheto σῶμαρρον dixit. Hæc est quam Theophrastus *ασχίαν* vocat. Reperiuntur verò quidam minimi pretii & malè feriat homines, quibus mos est falsa quædam confingere quæ aliis narrent: iis maxime qui novorum nunciorum audiendorum desiderio ducuntur; quæ prurigne teneri multos videas. Græci fictores istos novorum rumorum λογοποιεῖς dixerunt, & vitium ipsum λογοποιία, de quibus infra pluribus. Ex his quæ diximus intelligi potest, & quid commune habeant hæc tria, ἀδολεχία, λαλιὰ, & λογοποιία, & quid differant; subtiliter enim & ingeniosè ea Theophrastus distinxit. At à scriptoribus vulgo istæ distinctiones non observantur: quare etiam Plutarchus, in eo commentario quem scripsit *Περὶ ἀδολεχίας*, tres has species unica illa vocè amplectitur.

καὶ ἀπὸ τοῦ ἐκείνου.] Sapiens est, è corde intimo, non è labris tantum summis vocem mittere: quod faciunt homines vani, qui quodcumque in solum venit, ut dicitur, temere effutiant. Plutarchus pereleganter, in libello *De garrulitate* [pag. 513. F.] cap. 33. ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἐκείνου, inquit, ἡ λευκὴ σάθμιν πρὸς τὰς λόγους ὁ ἀδολεχθῆς, garrulus ubi ad verba venit alba amissis est. Imitatur autem Platonem illo loco (ut obiter hoc dicam) non insolens Plutarchus. Ait de se Socrates in *Charmidis* initio, Ἀπὸ τοῦ ἐκείνου λευκὴ σάθμιν εἰμὶ πρὸς τὰς καλὰς. Proverbium est λευκὴ σάθμιν, de eo qui omnia indiscriminatim probat. Tale est apud A. Gellium in præfatione, quæ in nonnullis edd. est caput ultimum, ex Lucilio *alba linea*. Fere enim minio aut rubrica utuntur fabri, non creta. Platonis interpretes, quid inter σάθμιν & σάθμιν interesse, nesciverunt: & ut cum Platone dicam, πρὸς τὸ νοῦν φιλοσοφῶ ἀπανταχῇ λευκὴ σάθμιν ἐγένοντο. Hoc vult Socrates; amorem καλῶν, pulchrorum, sibi à natura sic esse insitum, ut omnes indiscriminatim deamēt, qui inter καλὰς suo merito censeantur: ita accipe apud Maximum Tyrium *dissertatione* VIII. ubi de Socratis mente in hoc & similibus dictis disputatur. In contrarium sensum usurpatur vox σάθμιν, ut cum ait Julius Pollux, ἀλλ' ἐδ' ἐν Θεοπόμπῃ σάθμιν ἦν εἰς ἡμιμείας κείσθην. Sic legendum apud Pollucem *lib.* IV. cap. 12.

Οἱ, ὅτι μὴ γινώσκῃ, τέττο.] Ita orditur descriptionem garruli & Horatius, *Lib.* I. *Sat.* 9. *vers.* 3.

Accurrit quidam, notus mihi nomine tantum,

Arreptaque manu, Quid agis dulcissime rerum?

καὶ ὡς ἄξιός τοι πυρὶ ἐν τῇ ἀγορῇ.] Intellige hic πυρὶν ἀγορῆν, qualis Romæ erat Minutia frumentaria. Similis Davi ἀδολεχθῆς apud Terentium *Andr.* Act. IV. Sc. v. *vers.* 5. in contraria sententia,

— *Di vestram fidem,*

Quid turba est apud forum! quid illic hominum litigant?

Tum annona cara est: quid dicam aliud nescio.

καὶ τίω δάλασαν ἐν Διονυσίαν πλοῖμον ἔδ.] Notum est plura fuisse celebrata ab hominibus Atticis Dionysia sive Liberalia. Nam & in urbe sub initium veris quæ vocabant τὰ καλ' ἄστυ Διονύσια & in agris Autumni tempore, quæ & Ἀθήναι, & τὰ καλ' ἀγροὺς Διονύσια, itemque minora: erant enim ea tanquam præparatio ad altera Bacchanalia majora & antiquiora. Quare etiam Διονύσια solum quoties dicunt Attici scriptores, verna Dionysia intelligunt; ut hic Theophrastus. Nam byeme maria olim fuisse clausa, & ineunte vere solita aperiri, parumque in usu hybernâ navigationem fuisse nemo ignorat, ex Horatii *lib.* I. *od.* 4. *Solvitur* &c. Vegetio, aliis sexcentis. Aristoteles libro primo *De generatione animalium* cap. 18. docens varie τίω ἐν accipi, cum dicitur aliquid ἐν τῷδε γινώσκει vel ἔδ, ita scribit, & γὰρ δὴ ὡς τίω μετὰ τὸδε, ἔδ ἐν τῷ Παρθενίῳ ὁ πλοῖς. Non ut hoc post hoc, quomodo ex Panathenais navigatio. Qui locus non erat prætermittendus.

καὶ εἰ ποιεῖται ὁ Ζεὺς ὕμνος.] In Aristophanis *Vespis*, Sc. Χάρψ. παρῶν ἡμῖν, &c. *vers.* 31. chorus senum inter eundem ad Pnycem curiam ita blaterat;

Κ' ἔτι ἔστι ὅπως ἔχ' ἡμεῶν τετάρων τὸ πλεῖστον
 "Τὴν ἀναγκαίως ἔχει τὸ πρὸν ποιεῖν."
*Mira res fiet, ni per quatuor dies plurimam
 Aquam superne emittere Jovem necesse sit.*

Et statim post,

Δεῖται δ' ἡ κατὰ μὲν ἀπὸ μὴ ἔτι πρῶτα
 "Τὴν γὰρ."

Ubi etiam vides locutionem Atticæ plebis ποιεῖν Zeὺς ὕδωρ, pro pluit;
 quod loquendi genus eleganter hic Theophrastus retinuit. Sane ὕδωρ,
 pro cælesti aqua, apud scriptores Atticos translaticium est.

Καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ γαργαλίου. Legimus δ' ὅτι τὸ ἀρᾶν εἰς νεῶτα γαρ-
 γισθῇ. Græcum est proverbium, 'Αἰ γαργαλὶς εἰς νεῶτα πλεῖστον.'

Ὡς χαλκὸν ἐστὶ τὸ ξῆν. Davus Terentianus, Andr. Act. IV. Sc. iv.
 vers. 7. Tum annona cara est, eadem plane sententia; sic autem, ut
 Theophrastus loquitur, Scholiastes vetus Aristophanis in *Ranas*. Pos-
 sumus etiam τὸ ξῆν exponere ἀφορμὴ εἰς τὸ ξῆν, sic vocabant Attici,
 quod Gallicè dicimus *moyen de vivre*, vulgo *περὶ βολή*. Scholiastes Eu-
 ripidis *Medea*, Ἡ ἡμεῖς περὶ βολὴν καλεῖται εἰς τὸ ξῆν. Ἀπὸ τοῦ ἀφορμῶν
 καλεῖται. Artemidorus lib. v. cap. 89. ἀφορμῶν βιωτικῶν. Tertullianus
exhibitionem, nota vocē Jurisconsultorum. Cassiodorus, *Quale fuit
 rogo tunc miseris vivere?* hoc est, οἷον ἦν τοῖς ταλαιπώροις τὸ ξῆν.

Μυστηρίαις μεγίστω δάδα ἔσονται. Mysteria noctu peragebantur: vide-
 tur ergo æmulatio quædam fuisse, quis maximam faciem accenderet;
 quod Græci dicunt δάδα ἰσθύνει, quasi statuere & defigere ad lucendum.
 Plutarchus in *Cicerone* cap. 119. pag. 871. τὰ δ' ὅσα ποιεῖ κατέλαμπε
 τὰς συνωπίας, λαμπάδια δ' ἑαδὸς ἰσθύνων ὅτι ταῖς διέξαις. *Vie crebris lam-
 padibus & facibus, quas accenderant præ foribus, collucebant.* Inde
 apud scriptores sæpe δάδα ἔσονται τὰ μυστήρια & placet veteribus Gram-
 maticis δάδα ἔσονται proprie dici de eo qui sit daduchus in Eleusiniis
 initiis. Fuerunt & alia λαμπάδης certamina varia Athenis, ut
 præter Platonem, Pausaniam in *Atticis*, & Suidam, Scholiastes
 Aristophanis docet, in *Ranas* ad Act. IV. Sc. 11. sub finem: Sed id
 aliud, ut puto, erat. Quanquam quod ait μεγίστω, putavimus ali-
 quando eo pertinere, quod videtur in ejusmodi agonibus fuisse ali-
 quod virium corporis specimen. Ait enim Comicus in *Ranis*, loco
 jam citato, λαμπάδια δ' ἑαδὸς οἷος τε φέρειν ἑὸν ἀγυμνασίαν ἐπὶ νύκτι, &
 Andocides in oratione quadam inter καπορθώματα sua numerat quod
 λαμπάδι ἐνίκησεν. Sed de mysteriorum facibus passim Veteres, ex
 quibus quam accurate pleraque huc pertinentia observavit doctissi-
 mus Meursius; patebit legenti ejus *Eleusinia*.

Πόσοι εἰσὶ λόγους τῶ Ὀιδίπιδι. Ejus generis illi sermones apud Hora-
 tium, lib. 1. Sat. 9. vers. 12.

— cum quidlibet ille
 Garriret, vicos, urbem, laudaret.

Fuit autem Odeum, ut auctor est Plutarchus in *Pericle* cap. 18. [pag.
 160. A.] τῇ ἐν τῷ διαστήσει πολυέδρον καὶ πολύστυλον. Cujus habet interior
 descriptio multa sedilia multasque columnas. Periclem enim Odeum
 exstruxisse auctor Vitruvius, lib. v. cap. 9. his verbis: *Pericles Atheni-
 ensis*

ensis inter cetera opera quæ extruxit Athenis, fecit & Odeum, quo certamina musica spectabant, quod multis sedibus & columnis exornatum fuisse historici prodiderunt. Eo in loco musici alique id genus in arte sua se exercebant, & spectatores oblectabant, maxime ante constructum theatrum, ut annotat Hesychius. Sed & frumenta ibi solita vendi, & tempore caritatis pauperioribus dividi, ex Demosthenis oratione contra Phormionem didicimus: quare etiam controversiæ omnes ad rem frumentariam, itemque ad debita quacunque ex causa alimenta pertinentes, ibidem disceptabantur. Pollux, libro VIII. τὰς ὅτι τῷ σίτῳ δίκας ἐν τῷ ᾧ δίκαιον ἐδίκαιον σίτῳ δὲ ὄσιν, αἰρετοὶ μὲν τερμαί. Inde est apud Demosthenem, δίκαιον σίτῳ ἐν ᾧ δίκαιον δίκαιον, in ea contra Neæram.

Βασιλειῶν μὲν τὰ μυστήρια.] Intellige de majoribus initiis: nam minora mysteria Pyanepsione celebrabantur. Testis Demosthenes, Plutarchus, & alii.

Πυανεψίων ὅτι ἀπαύσεια.] Testantur scholia Aristophanis in *Acharnens.* Act. I. Sc. IV. vers. 13. alique grammatici. Verba Scholiastæ sunt; λέγει γὰρ ἀπαύσειαν, ὁρτὴς ἐπιστήμης δημοτελεῖς ἀρμόνως παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τὴν πυανεψίαν μὴν ὅτι τρεῖς ἡμέρας.

Ποσειδάων ὅτι τὰ καὶ ἀρπὲς Διονύσου.] Hæc sunt quæ minora Dionysia dicebantur: nam majora mense Anthesterione peragebantur. Sed de his consulat lector unicum illud seculi decus, Josephum Scaligerum, in operis magni libro primo.

Παρασίοντα ὅτι καὶ τὸς τοῖς τοῖς ἄνθρωπον, καὶ διατρέχον ἀπαυδάσει.] Merito semper nobis de mendo fuit hic locus suspectus. Nam quis eorum qui purius locuti sunt, ἀπαυδάσει πῶς unquam dixit, pro fugere procul ab aliquo? postulabat sane loquendi consuetudo πῶς vel absolute ἀπαυδάσει. Utrumque passim usurpant scriptores antiqui: ut & ἀπαυδάσει πῶς, pro, a se remove aliquem; illud autem primum, quod sciam, nunquam: quod autem nonnullis placet, illa τὸς τοῖς non cum verbo ἀπαυδάσει jungi debere, sed cum participio παρασίοντα haut scio an aliquis sit probaturus è Græce doctis; ego penitus improbo, & ab usu Attico verbi παρασίοντος alienum esse scio. Quare non dubito quin isti loco culpæ nota sit apponenda: culpæ autem, librarii; qui vocem omisit ex perpetuo usu scriptorum Atticorum nobis restituendam. Ita ergo legimus, παρασίοντα ὅτι καὶ τὸς τοῖς ἄνθρωπον φεύγει, καὶ διατρέχον ἀπαυδάσει. Qui Aristotelicæ dictioni assuefactas aures habent, agnoscunt hic illud philosopho familiare, φεύγει παρασίοντα. Vel παρασίοντα τὸς χεῖρας quod Plautus *Epid.* A. III. S. IV. vers. 16. *Pseud.* A. III. S. II. vers. 55. dixerit, fugere demissis manibus. Origo inde, quod contentius currimus inanus demissas habentes, & circum latera jactantes. *Nicomacheorum* lib. IV. cap. 7. ἐδαμῶς τ' ἐν ἀρμόζῳ τῷ μεγαλοψύχῳ φεύγει παρασίοντα. De incessu animalium, capite III. καὶ οἱ θύοντες θάψον θέον παρασίοντες deinde causam explicat; nec non *Problematum* sect. quinta, quæst. 8. Διατρέχον autem dixit Theophrastus, pro eo quod Plautus non uno loco, ut *Epid.* A. I. Sc. I. vers. 11. & *Trucul.* A. II. S. II.

S. II. vers. 31. *grandi gradu*. Nam qui cursu contendunt, ut gradum grandiant, crura vehementer aperiunt, quod est *διαίρειν*, sicut *διαίρειν σῶμα*, os aperire est. At qui cruribus apertis stant, ut qui parant se ad hostilem impetum excipiendum, *διαβαίνειν* proprie dicuntur; unde est apud Platonem ex Tyrtæo εὖ διαβάντα μὲν αἰς βαδίζουσιν, αἰετὶ μένειν ἐν τῇ αὐτῇ τόσσῳ. Aliud est quod Latini dicunt, *suris apertis ambulare*: id enim vel naturæ vitium est, vel stultæ ambitionis. Varro *Meliagro*, — Non modo *suris apertis*, sed *pene natibus apertis ambulans*. Turpilii *Demurgo*, — *Aperta sura, brachia autem procera, horrorem mihi ex corde excuscitabant*. Fallitur vero Nonius insigniter, qui *apertum* in hoc Turpilii loco pro nudato positum putat. Atque hinc possunt intelligi Cassiodori verba male accepta doctissimis viris, lib. IV. *Superbus quinetiam varicatis gressibus patet*. Affine est apud Ovidium *varicitus ambulare*, *Ματαιοτεχνίας*, vel potius *Κακοτεχνίας*, lib. III. vers. 301.

*Illæ velut conjunx Umbri rubicunda mariti
Ambulat, ingentes varicæ fertque gradus.*

Verum quæviserim ego hic libenter, quomodo varica mulier ingentes gradus facere possit. Id enim plane contra rerum naturam est: nisi si ingentes gradus improprie dixit, gradus parvos quidem & lentos, sed quos efficiant multum hiantia crura; id enim est varicus: sed hæc in transcurso. Qui jubent nos hoc loco scribere *διαρρόμβον*, pro *διαρρόμβον*, planissime falluntur; sed quid sit *διαίρειν*, quid *διαίρειν*, ad Polybium fusè explicamus.

[Ὅτις ἀπὸ τοῦ βέλτερος εἶναι.] Facete & suaviter. Est autem hoc è vulgi sermone petitum: &, ut Donatus diceret, est *ιδιωπρὸς* hominis ab aliqua re abhorrentis: cum enim molestam sibi fuisse alicujus garrulitatem volebant indicare, dicebant se ab eo fuisse enecatos. Sic Horatius metuit ne à garrulo illo suo enecetur. *Lege Sat. IX. lib. I.* Eadem mens illius Milphidippæ quæ in *Milite* Plautina A. IV. S. II. vers. 92. hoc pronunciat;

Jam jam sat amabo est: sinite abeam si possum viva à vobis.

Item illius qui sic loquitur in quinto Theocriti idyllio,

— τὸν ξένον ἐς πόλιν αὖτις ἔλθοντ' ἄφες.

Simili ratione *θάνατον* sive mortem aut morbum sibi esse dicebant rem auditu molestam. Sophocles, *ἄμοι, θάνατον μὲν τὰς ἀκρίειν*. Tait illud Epicharmi, *αἰν' ἔδοντ' ἔδεις νιν, ἀποθάνοις*. Cicero lib. V. de *Fin.* cap. XX. & alibi sæpe, *mortis instar putare*. Cæterum videtur Theophrastus, cum hæc scriberet, præceptoris sui meminisse: Aristotelem enim aiunt, cum forte in locutuleium quendam & *μαζιδάνας* incidisset, qui longos illi sermones quosdam & ineptos narrans, subinde diceret, Nunquid hoc mirum, ὁ *Aristoteles*? respondisse: Minime id quidem; verum illud mirum, si quis pedibus præditus te & garrulitatem tuam ferat: auctor Plutarchus in libello περὶ ἀδολεχίας, cap. III.

Ad C A P U T IV.

Περὶ ἀγροτικῆς.

H *ἀρετὴ ἀδύναμις* ἂν εἶναι ἀμαρτία *ἀρετῆς*.] Contraria est rusticitas hæc elegantix illi quæ spectatur in gestu, habitu, ac sermonibus familiaribus: quam Græci κοσμίωσις dixerunt, atque ita definiunt, Κοσμίως, ὁπῆμιν πρὸς τὸ πρέπον ἐν κινήσει καὶ ἡγήσει σώματος. ἢ εὐταξίᾳ πρὸς ἡμῶν καὶ κινήσιν σώματος. Extant hæc definitiones in libello qui est penes nos Περὶ παιδῶν ψυχῆς Andronici philosophi: quem de affectionibus animi scripsisse accurate ex Galeni aliquot locis satis constat. Plato in *Oegis*, sic, κοσμίως, εὐταξίᾳ πρὸς κινήσιν σώματος. *Venusitas est modestia in corporis motu.* Opponitur igitur rusticitas ei quod vocant philosophi τὸ πρέπον & decorum in cultu & motu corporis: de quo egregie multa M. Tullius *Officiorum* libro primo. Stoici rusticitatem definiebant ignorance & morum & legum sive institutorum urbanorum. Ἡ ἀρετὴ, inquit Stobæus in Excerptis ethicis ex libris Stoicorum, ἐστὶ ἀπείρα ἢ κατὰ πόλιν ἐδῶν καὶ νόμων, aut potius ἡμίμων. Grammatici ita distinguunt: Ἀγροίκος (aiunt illi) περιστευόμενος, is est qui rure habitat, qui etiam ἀγροίος dicitur: ἀρετικός vero, ὁ σκῆυς πρὸς τρέπας, homo scævus moribus & molestis: ἀρετός vero, crudelis. Aristoteles tamen, qui nemo castius unquam locutus, quem ἀρετικὸν vocavit in secundo *Nicomacheorum* cap. vii. in quarti capite penultimo ἀρετὴν & σκληρόν appellat: & ita alios quoque optimos auctores loqui observatum nobis. Longe autem angustius accipit ille ibi ἀρετικὴν nomen, quam hic accipitur: eum vide.

Notum quid soleat iis accidere qui pharmacum sum-
plerint, purgandi gratia per alvum. *κοκκῶνα* vertimus *pharmacum*;
nam potum medicamentorum significari putamus hoc loco. Veteres
Latini *κοκκῶνα cocetum* dixere: hinc est apud Tertullianum in libro Ad-
versus Valentinianos *Nestoris cocetum*: frustra enim sunt docti viri,
qui torquent se tantopere in expositione illius loci. Atqui Tertullia-
nus sine dubio ad *Νέστορος κοκκῶνα* respicit: de quo Homerus, *Iliadis*
lib. λ. vers. 640.

vers. 29. ————— *acutis*] Horatius, lib. i. Sat. iii.

Naribus horum hominum rideri possit, eo quod
Rusticius tonso toga defluit, & male laxus
In pede calcipendit.

In pede calceus haeret.
 Similis rusticitas apud eundem epistola prima lib. 1. vers. 96. *Si toga*
dissidet impar. Ovidius 1. *Ματωπεχίας* vers. 516. *Sit bene conveniens*
et sine labe toga. Fuisse autem vehementer irrideri solitos, qui nimis
 laxos calceos gestarent, offendit locus hic Aristophanis in *Equitibus*,
 Act. I. Sc. III. vers. 85.

καὶ ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ ἰδ' εἶναι τῶν αὐτῶν ὡς καταγλυφῶν

Πάμπολυν τοῖς δημόταισι ἢ τοῖς φίλοις παραχρῆσθαι.

Πρὶν γὰρ ἢ Περμασῆσιν, ἔειν ἐν ταῖς ἐμβάσι.

Sane hoc modo & mecum egit per Jovem.

Magnum ut nuper amicis civibusque risum moverim:

Nam priusquam in Pergasis essem, natabam in calceis.

Ubi notabis obiter, eos quibus male latus calceus hæreret in pede, dici solitos εἶν ἐν ταῖς ἐμβάσι, hoc est, *natare in foccis*: quod hodie quoque vulgo usurpatur. Similiter Ovidius inter munditiarum præcepta, lib. jam cit. vers. 518.

Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet.

Et post hunc Sidonius Apollinaris, *Laxo pes natet altus in cothurno*, D. Hieronymus non dissimilem sententiam in dissimili more verbo *foltere* usus extulit. Si pes, ait, *laxa pelle non folleat*. Porro ab hac rusticitate natum apud Græcos proverbium, de re quavis parum conveniente; id enim dicebant esse *κατὰ τὸ πόδα* ut contra *κατὰ πῖδα* dicebant *παραμικρῶς* de omnibus quæ apta erant & conveniebant. Plato Comicus, ὧς ἐστὶ μοι τὸ χρέμα κατὰ κατὰ πῖδα. Lucianus de conscribenda historia, Tom. II. pag. 376. ridens scriptorem historię ineptum, ὁρᾷ δὲ ἐν μαλὶς ἡ ἀρχὴ ἢ κατὰ πῖδα ἢ ἰσοεῖα, ἢ τὰ τοιαῦτα εἰδὲ τὸ λόγον πρέπουσα, i.e. *Videsne quam scitum principium & historia, ac tali orationis generi conveniens?* sic legendum est, non *παρὰ πόδα* in quo mire cæcutierunt doctissimi homines, sed & τῇ ἰσοεῖα malim. Hesychius, κατὰ πῖδα, ἔτι καὶ τὸν τὸ ἀρμύζον, μετατρέποντες ἀπὸ τῆς συμμετρίας τοῖς ποτὶν ἐποδῶντων ἢ ἀκρεβῶς. Idem Lucianus in apologia κατὰ τῆς δὴ μὲν σιωπῆς Tom. I. pag. 372. Παρὰ πῖδα πίνω ἢ σὲ τὸν Σχολαῖον ἐμῶν φαίνεις εἶ. Merito te aliquis & convenienter factis tuis Salathum appellavit. Utitur & alibi itemque scriptores alii, ut dicemus, faciente Deo, brevi, in editione Proverbiorum. Dixerunt & κατὰ πῖδα pro eodem; nam idem Hesychius ita annotat, Παρὰ πῖδα, ἀντὶ τῆς ἀρμύζοντος ἢ κατὰ πῖδα. Polux quoque libro septimo c. XXI. κατὰ πῖδα ἢ ἐποδῶντα, ἀρμύζοντα. Apud Plautum in Truculento A. IV. Sc. II. vers. 51. non rusticitatis tantum, sed etiam impudentiæ nota est, calceis inconcinnis uti.

Nihili me! perdidit omne quod fuit: fio impudens.

Nec mihi adest ad illum pensum jam quos capiam calceos.

Ita legitur hic locus; non in editione solum doctissimi Camerarii, sed etiam in Lambiniana, & novissima quoque Plantiniana, quam eruditissimi viri curarunt: mendosissime sane. Lego ex vestigiis ipsius depravata lectionis:

Nec mihi adest tantillum pensum jam, quos capiam calceos.

Sensus est quem dixi: vide huc A. Gellium libro XIII. cap. 20.

Μεγάλη τῇ φωνῇ λαλεῖν.] Ut Stratyllax in Truculento Plautina, & initio Mostellariæ, Grumio: cujus sermonem ita excipit Tranio, vers. 6.

Quid tibi malum hic ante ades clamatio est?

An rure censes te esse? abscede ab adibus.

— Abi rus, abi directe.

Basilii in epistola I. ad Gregorium, ubi pleraque ethica præcepta con-

Cap. 4.

continentur, τὸν αἰτ, φανῆς ὁ μέσθ' προσμυτέσθ'. ὡς μήτε διαφεύγειν τῇ ἀκρίᾳ ὑπὸ συμφορῇ, μήτε φορπικὸν εἶναι τῷ μεγάρῳ τ' διατάσσας" appellat vir sanctissimus φορπικότητα, quam Theophrastus ἀρεσκίαν.

καὶ ἀναβιβλῆσθαι ἀνὰ τὴν γόνατ' καὶ διζάνην.] Meminit hujus rusticitatis & ineptitudinis vetus poeta Philetærus, sive Amphis, Ἀμφίβαλλας γέροντι φάρθ' & κατὰ σείς (vel κατὰ σείς) τάλαν, μὲν δ' ἀρεσκίως ἀνὰ γόνατ' ἀμείβῃ; h. e. Ne pallium infra pectus demittas miser, Nec supra genu advolvas rusticorum modo. Ita legi debet hic locus apud Athenæum libro primo cap. 18. ex veteribus membran. Sappho quoque similem rusticitatem in æmula & ἀνπτέχυν Andromeda ridebat, ut est apud eundem Athenæum ibidem:

Τίς δ' ἀρεσκίως δέλχ' ἴ νύον,
Οὐκ ὀπταμένη τὰ ἑσέκκα
Ἐλκεν ὅτ' ἔσθ' σφύρην,

Moribus quædam male docta prorsus

Rusticis mentem fovet atque mulcet,

Qua talos nescit sinuosam ad imos Ponere vestem.

Negat Sappho posse cuiquam placere Andromedam, quæ rusticarum more vestem subductam gestet. Quod prorsus hodie mulieribus rusticanis nostratibus convenit: quas sæpe videas, non rure tantum subducta indecore veste opus facere; sed etiam urbem ita ingredi cum ad nundinas ventitant. Notum est autem, veteres subligaculis, quibus nos hodie utimur, extra stadium aut scenam non esse usos: itaque & Romani veteres togam ad calceos demittebant, & Græci pallium. Quod si quid illis diligentius esset faciendum, vel pallium ponebant, vel in humeros retrorsum rejiciebant: quod Athenis factitabant, quando in publicum aut in concionem prodibant, homines qui navi & actiuosi haberi volebant, ut indicat Aristophanes in *Concionantibus*. Atque hic est fere servorum habitus in comœdiis Græcis & Latinis palliatis. Apud Plautum *Capteiveis*, A. IV. S. I. vers. 11.

Nunc certa res est: eodem pacto ut comici servi salent,

Conjiciam in collum pallium, primo ex me hanc rem ut audiat.

In *Epidico*, A. II. Sc. II. vers. 10.

Age nunc iam orna te Epidice, & palliolum in collum conjice,

Atque dissimulato, quasi per urbem totam hominem quasiveris,

Dicitur & colligere pallium pro eodem. *Capteiveis* Act. IV. Sc. II. vers. 9.

Collecto quidem est pallio: quidnam acturus est?

Sic Geta apud Terentium *Phorm.* Act. V. Sc. vi. vers. 4. ut Antiphonem properet invenire, humerum sibi onerat pallio. Propterea Oppianus poeta summus, in venatoris institutione eum admonet, ut venatum iturus, pallium sibi in humeros conjiciat. Nam hic est sensus horum versuum quos interpretes non intellexerunt, ne Græci quidem,

Ἀρχὸν αὐτὸν ἐκείτ' ἐπερθε παρθεὸν ἐν παλαμῶν
Εἶμα κ' ἐστ' αὖτ' ὅπ' ὅσω, ἀνερῶν ὑπὲρ ὤμων,
ῥήεν ἐς κέματον.

Sensum horum versuum assecutus est Cl. Rittershufius, qui ita vertit:

*Colli porro ab utraque parte suspensum manibus
Pallium aptet retro, robustos supra humeros,
Expeditum ad laborem.*

Sunt autem lib. I. Κωμ. 100, 101, 102. Subjicit deinde vers. 103.

Μὴδ' ἀπὸ λαοῦ ἔχειν μέλα λώιον

quæ verba de pallio non minus quam superiora sunt accipienda. Nam est perinde ac si diceret: Imo si me audias, non solum in humeros pallium conjicies, sed etiam omnino depones: id enim esse non tantum expeditius, sed etiam tutius propter eam quam affert causam. Λαοῦ five λαῖον idem est atque ἱμαῖον, & ut ait Aristoteles primo *Topicorum*, ταῦτ' ἀεὶ μὲν. Pallium sane Græci hanc ipsam ob causam belli tempore deponebant, ut Romani togam, erantque milites Græcorum magnam partem *ἱματωμένοις*, ut eos vocat Plutarchus: apud quem ὁ ἐν ἱματίῳ βίον, est *vita togata*, & opponitur bellicæ: ut in vita Pompeii; & in ejusdem *Camillo* bis, ἢ ἐν ἱματίῳ, est altæ pacis indicium. Xylander *ἱματωμένος* vertit, non recte: nam vel de toga Romanorum, vel de pallio Græcorum omnino intelligendum. Porro autem, maxima semper fuit hominibus liberis nec ineptis cura, quoties in publicum esset prodeundum, ut decenti essent habitu, quod Græci vocant εὐχρημονεῖν, Plautus *euscheme adstare* in *Trinummio* A. III. Sc. I. vers. 24. & *Milite* A. II. S. II. vers. 38. In hoc qui essent negligentiores, rustici habebantur, ut hic. Horatius, lib. I. Sat. III. vers. 30.

Rusticius tonso toga defluit.

Defluere enim dicitur vestis, cum negligentius habetur: dicitur & trahi, in *Cissellaria* Plauti A. I. S. I. vers. 117. & apud Græcos σύρειν, quanquam alio sensu interdum & σύρειν, & ἑλκεῖν, & trahi, de *symmate* sive delicata veste dicuntur, quæ propendente lacinia trahitur potius quam gestatur. Athenæus de hoc κασιμόνεια studio antiquorum loquens libro primo, cap. XVIII. Ἐμελεν, inquit, αὐτοῖς καὶ τὴ κομμὴν ἀναλαμβάνειν πρὶ ἰδῆται καὶ τὰς μὴ ποιοῦσας πρὸ ἰσχωρίων, *Cura fuit venteribus, ut vestem decenter colligerent; ac eos irridebant, quibus hoc negligenteretur.* Plato verò in *Theateto* (pergit ibid. Athen.) inter hominis non ingenui nec liberaliter educati notas hanc quoque ponit quod nesciat ἀναβάλλεσθαι ὀπισθεν ἐλευθέρας, hoc est, *vestem dextre decenterque hominum liberorum more componere*: hic enim est sensus illorum verborum Platonis, ut pluribus alias Deo dante sumus demonstraturi.

[Ὡς τὰ γυμνά αὐτῶ φαίνεσθαι.] Video doctos viros ita hunc locum vertisse, quasi legeretur, ὥς τὴ γυμνά τὰ αἰδῶν αὐτῶ φαίνεσθαι & profecto id videtur voluisse dicere Theophrastus: neque aliter accidere potest, si quis vel si qua adducta supra genu veste sedeat. Sic apud Comicum dicitur mulier ἀναβαλλομένη δεικνύειν τὸ εὐχρημον: hoc est, *aideum in Concionantibus* Scen. II. vers. 69. Veruntamen cum hanc lectionem habeant omnes codd. generalius accipiatur hic locus de aliis quoque corporis

corporis partibus. Ita enim est: præter caput & manus nulla alia pars est quam denudatam habere honestum sit. Quare etiam auctor libri Περὶ εὐχρημοσύνης, sive is est Hippocrates, sive alius, hoc præceptum non prætermisit. Τηρεῖν δὲ χρὴ, inquit, ἐαυτὸν ὅτι μάλιστα, μὴ πολλὰ φάνηται ἢ τὸ σώματι μέρει. Apud Hebræos vox הַרְוּ, quæ nuditatem significat, interdum etiam partes eas corporis notat quæ neque ostendi neque nominari honeste possunt. An igitur & plebs Attica sic locuta? Nam hæc quidem lectio, in qua omnes Mss. consentiunt, manifeste ἐξελίξει.

Καὶ προαίρειν δὲ π.] Signatum verbum προαίρειν, è penu aliquid promere. Aristophanes *Thesmophoriazasis*, Scena εὐρημ. ἐσω. &c. v. 125,

— ὡς ἡμῖν πρὸ τοῦ

αὐταῖς ταμειεύει προαίρειν λαβεῖν

* ἄλειπον, ἔλαον, οἶνον.

— licebat nobis amehac

Ipsis cellam promtuariam servare (& dispensare) volentibus accipere

Farinam, oleum, vinum.

Est & apud Thucydidem in octavo προαίρειν, pro ex horreo promere, sive deripere horreo, ut loquitur Horatius l. iii. Od. xxviii. Clemens Alex. lib. iii. Padag. cap. x. προκομίζειν ἐν τοῖς ταμείοις. Male autem vulgo scribitur προαίρειν quod manifestissime declarant illa Diogenis Laertii in *Lacyde*, ἐπειδὴν γὰρ π. πρόλοι τοῦ ταμείου. Sæpe in hac voce peccatum offendes à librariis: sæpe ab interpretibus. Sic in *Lyside* Platonis, ἀσχετάλως ἐν τοῖς φορμίσκων προαίρειν, est, promere & educere, non autem seligere; ut vertunt.

Διῆς φαγεῖν.] Fortasse δεινὸς scribendum.

Καὶ ζωότρογον πέν.] Vertimus meracius; non tamen improbaverimus, si quis malit, uberius, aut largius; neque enim nos fugit quam variæ fuerint veterum criticorum sententiæ super illo Homeri *ζωότρογον* ἢ κέριον. Vide grammaticos & Plutarchi *Symposiaca*. Aristotelem vero si sequimur auctorem in libro de poetica, vertemus avidius. Sane apud Græcos olim & meraca potio, & grandia pocula, hominis parum politi notæ erant: Barbarorum enim id esse existimabant, non Græcorum; quod declarant antiqua proverbia, ὅπως οὐδὲ ζεῖν & ὀρνίθιν ἀμυσίς, apud Callimachum, cujus verba apud Macrobi. lib. v. cap. xxi. sunt hæc: Καὶ γὰρ ὁ ὀρνίθινος ἀπανήγατο χανδὸν ἀμυσί. ζωότρογον, δ' ὀλίγω ἥδονο καυεῖται. Ille enim Thracium poculum patenti ore ebibere recusavit, parvo autem poculo delectabatur. Apud Horatium, lib. i. od. 36. Threicia amystis. Sic & gulositatem vitium barbarorum appellarunt, & proverbio notarunt, quod apud Servium observavimus, Ἡ πλυσμὸν τοῦ βαρβάρων.

Καὶ ἀλέσας μετ' αὐτῆς.] Lego ἀλέσαι vel desit aliquid necesse est. ac fortasse ita legi debet; καὶ ἀλέσας μετ' αὐτῆς, μετρίν τοις ἐνδον πᾶσι καὶ αὐτῇ τῇ ἐπ. hoc est, & postquam cum ancilla sua moluit, tum aliis omnibus domesticis, tum sibi etiam ipsi victum metitur. Mera enim rusticitas est, patrem familias tanquam unum è servis è demenso vivere.

τοῖς ὑποζυγίοις ἐμβαλεῖν τὸ χόρτον.] Hæc vera lectio: sic dixit Plutarchus in *Eumene*, τοῖς ἵπποις χλὸν ἐμβαλεῖν. Juvenalis *Sat.* viii. vers. 154. *infundere jumentis ordea*. Alii scriptores, χόρτον παρεβάλλειν.

Ἐπακῆσαι αὐτός.] Scribendum ὑπακούσαι. Sic semper Græci κούειν τὴν δύεαν & ὑπακούειν jungunt, non ἐπακῆειν. Plautus in *Trinummulo* *auscultare*, in *Mostellaria*, *respondere*. Refero autem hoc quoque ad ἀριστῶν in eo enim rusticitas præcipua.

Οὐτὸς φυλάσσει τὸ χω.] Præclare ista homini rustico convenient: nam vulgo rustici canes appellabant custodes mutos. Columella libro septimo capite xii. Nunc ut exordio priore sum pollicitus, de mutis custodibus loquar: quanquam canis falso dicitur mutus custos. Neque solum rustici eorum custodia utebantur, sed & urbani homines quos constat ad fores, vel servum ostiarium, vel canem cathenarium habere solitos, aut utrumque. De Romanis pridem notarunt docti viri: de Græcis vero non sinunt nos dubitare infiniti auctorum loci Eustathius *Iliadis* libro χ. "Εὐθ' ὡς τὰς ἀνελίας θύρας τρεῖςδε ὑπὸ κυνῶν, Aristophanes *Lysistrata*,

—πρὸς γὰρ μὴ τοὶ τὴν δύεαν
Προαγορεύω βαδίζειν τὴν ἑμὴν.

Antipater poeta epigrammatarius,

"Ἦν μιν γὰρ τὸ χέρας φέρης φίλῳ, ἔτε θυρεὸς
Ἐν ποτὶ, ἔτε κύν' ἐν περὶ θυρεὸς δέδευται.

Idem Antiphanes poeta alius ejusdem generis, canes vocat φρεσθόμους. Sed testium ἄλλος, tanquam δρυὶς. Plutarchus in libro *De curiositate* notat, servos janitores successisse in locum βόππρων sive *marculorum* quibus antiquiores utebantur.

Λίαν μὲν λυπρὸν ἔη.] Scribe, λίαν λυπρὸν ἔη vel λίαν λέγων λυπρὸν ἔη pro λέγων ἔη λίαν λυ. Est autem ambigua vox λυπρός, quæ & asperum nummum, utpote recens percussum, significare potest; & veterem atque usu tritum, aut alias minus probatum; quale est quod vocatur à Juvenale, *Sat.* ix. vers. 31. *tenue argentum, venaque secundæ*. Deinde lego, καὶ πρὸς ἑτέρον ἀμὰ ἀλλήτεϊ, aut αἰτεῖν ἀλλήτεϊ. Nemo autem nescit quam sit plerumque difficile rusticis hominibus hæc in parte satisfacere: qui, quod sint τὸ ἀργεσθωμονικὴς imperiti fraudem undique suspectant, omnia tuta timentes. Ex hac re natum apud Græcos proverbium, de iis qui judicio & pensiculate singula examinant, ἐξετάζειν ἀργεσθωμονικῶς. Extat apud Lucianum, & Maximum Tyrium.

Καὶ τὸ ἄεθρον ἔχρησεν.] Scribendum est, ἔχρησεν absque litera subscripta: non enim est ἐ χρῆσις, sed ἀ χρῆν: in quo graviter sunt lapsi interpretes, cum hic, tum capite *De impudentia*, ubi vox χρῆσέντας cum subscripto vitiosè posita in scdum errorem eos impulit. Neque vero divinare possum quid iisdem in mentem fuerit, cum θύλακον verterent *reticulum panis*. Atqui ne tum quidem cum θύλακον ἀλφίτων dicunt Græci, id significare volunt; nedum cum θύλακον tantum. Vide ad caput *De superstitione*.

Ταῦτα τὸ νυκτὸς κατὰ ἀγρυπνίαν ἀναμνησκόμεθα.] Deesse aliquid, ne

mo tam cæcus quin videre queat: lego ἀπαλεῖν ταῦτα τ. ν. in quo sane magna est rusticitas & diffidentia, quæ sæpe conjuncta videas.

Πότες ἦσαν αἱ διεδέχαι.] Διεδέχαι sunt non pelles, sed vestes è pellibus, hoc est, rhenones; sicut & pelles Latinis pro vestibus è pelle: unde apud rei rusticæ scriptores inter familiæ vestes sunt pelles manicatæ, & passim. Pellibus autem Attici rustici, (imo ut arbitror omnes operæ viliores) vestiti esse solebant, ut notum est ex Aristophanis multis locis & ejus Scholiaste: qui in *Nebulas* ad Act. I. Sc. 1. versum 72. διεδέχην ait fuisse ποιμνικὸν πελιδναῖον, sicut Ovidius in *Metamorphose* lib. II. fab. XIII. vers. 5. *pastoriam pellem* vocat: Theophrastus in *Epistolis*, ὁ δὲ τὴν διεδέχην ἀφ' ἧς καὶ τὴν δύναμιν πρὸς ἄστυ χωρεῖ. Hinc dicti sunt in fabulis Græcorum διεδέχαι, ut præter Græcos auctor est Varro: & hic est quem *pastoralem habitum* vocat Livius lib. X. cap. IV. Florus in eadem historia lib. I. cap. XVII. §. 4. *pastorium*. Posterior ætas, ut comici Scholiastes annotat, ἰσχυλῶς appellabat: quæ est vox depravata ab antiqua ἰζυλῶς, quæ etiam apud Hippocratem legitur, & proprie capræ pellem significat: nam ἰζυλῶς olim pro αἰζυλῶς, quod est *impetuose ferri*, & salire: unde ἰζυλῶς proprium ejus animalis epithetum. Caprarum autem pellibus in hanc rem usos veteres etiam Varro ait libro secundo extremo *Rei rusticæ*. Simylus in *Moreto* vers. 22. *cinctus villosa tergore capræ*.

Καὶ τὸ τάδε χόστος.] Cur rusticus de falsamentorum pretio potissimum querit? Quia falsamenta erant tenuiorum & rusticorum cibus. Testes infiniti: vel lege Lucianum *De conscribenda historia*. Ideo etiam de re villi & abjecta dicebant τὰ ἐλπίχως ἀξιώτατον, *Vilius est falsamento*: eo proverbio usus Aristophanes in *Vespis*.

Καὶ εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν νεμυνίαν ἀγῆ.] Sane rusticissime hoc quidem; saltem enim dicere debuerat iste, ἡ νεμυνία ἀγῆ τὸν ἀγῶνα: quo fere modo loquitur homo & ipse ἀγῶν πλείως Strepsiades apud Aristophanem ἐν νεφέλαις Act. I. Sc. 1. vers. 15.

--- ἐγὼ δ' ἀπολλύμαι

Ὅρῶν ἀγῶσαν τὴν σελήνην τὰς εἰρηδίας.

—ego pereo miser,

Nam video lunam jam adducere vigesimas.

Non multum abest ab hac rusticitate mulier illa comici *Concionantibus* Sc. II. vers. 53. quæ sic loquitur:

Ἀγριῶντι ὅπως καὶ ὅθι τέτοις δεχόμεθα,

"Εὖς ἔσ' ἔστιν ἄστρα κατὰ τὸ θεῶν. Dicite nobis, inquit, quid factu sit opus, Dum adhuc in cælo sunt stella. Nam qui ita loquitur, nonne existimare is videtur noctu tantum esse in cælo astra, non autem interdiu, quia tum nulla cernantur; qua opinione ne ipsum quidem rus magis rusticum: etsi scio familia fuisse Epicuri & aliorum quorundam morosorum deliramenta. Romani quoque rustici soliti dicere, *Cælum esse sine Luna*, in ejus syderis coitu: ut refert Plinius libro XIV. cap. 21.

Καὶ εἰπεῖν εὐδὺς ὅτι βέλεται κατὰ τὰς ἀποκείρας.] Traiectio notanda: rectum erat, καὶ εἰπεῖν ὅτι βέλεται εὐδὺς κατὰ τὰς. Familiaris hæc figura loquendi

loquendi Aristoteli & nostro huic auctori, ut infra quodam loco annotavimus. Intelligendum est autem rusticum ista dicere, qui habeat barbam & comam incultam atque horridam. Fere enim fit ut rustici homines huic elegantiae alia negotia magis πρὸς τὰ ἄλκιμα facientia antevertant, & diu intonsi maneant. Quare Suidas rusticitatis notam facit, μέγαν ἢ πώγωνα τρέφειν; *barbam promittere*. Κατὰ δὲ αὐτὸν vel eis ἄς, ut mox καταβαίνων eis ἄς, vel κατὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ὀρχήμου ἢ ὑποζυγίου. Non enim ferendi sunt, qui vertunt *statim ac modo* exierit.

[Εν βαλανείῳ ἔσται.] Seneca ad Lucillium *epistola* LVII. de balnei tumultu & clamoribus loquens, *Adjice nunc Scordalum, & furem apprehensum, & eum cui vox sua in balneo placet*: hoc est, ἢ ἐν βαλανείῳ ἔσονται. Lege Artemidorum Ὀνειροκριτικῶν libro primo capite 78. Similis rusticitas & ἀπειροκαλία eorum qui lavantes recitabant, quos notat Horatius libro primo *Sermonum* Sat. IV. vers. 75. Græci eos, qui indecenter se gerent in balneis, Triballos vocabant ab immani & inhumana gente Illyrica. Etymologici auctor, Τρίβαλλοι, οἱ ἐν τοῖς βαλανείοις ἀνθρώποις διατερόμενοι: alii paulo aliter apud Demosthenem & Isocratem interpretantur: vide Hesychium.

[Καὶ εἰς τὰ ὑποδήματα ἢ ἥλκας ἐγκρύπτει.] Etiam hodie rustici nostrates clavis vel ferreis vel ligneis calceos suos suffigunt: quod Græci ἐγκρύπτειν ἥλκας εἰς τὰ ὑποδήματα dicunt, vel ἐγκόπτειν unde jocus facetissimi poetæ comici Machonis, aut Diphili potius, apud Athenæum lib. VI. cap. 10. in Chærephontem: quem cum non tæderet coenæ gratia quamvis longum iter suscipere, monet eum poëta, non ut calceos clavis muniat, quod faciendum iis qui peregre cogitant, sed ut maxillas; urbane jocans in ejus ingluviem & voracitatem. Sic ille,

Εἰς τὰς ἐαυτοῦ Χαίρεφῶν σαρόνας

Ἐγκόψων ἥλκας, ἐκατέρω γὰρ τέπερας.

Ἴνα μὴ παρεστίον ἢ μακρόν ἐκείσῃτε

Ὅδον βαδίζων, τὰς γνάθους διασείρης.

In tuas Chærephon maxillas

Adige clavos, utrinque quatuor.

Ne demissis jactatisque brachiis effuse currens

Crebro longam viam dum conficis malas distorqueas.

Hinc dicti ἡλοκόποι, qui clavis calceamenta configebant, quæ clavata Romanis dicebantur, ut ait Festus. Glossarium vetus, *Clavarius*, ἡλοκόπος. Nam etiam Romanis fuisse in usu clavata satis constat, nemo enim nescit, caligas militares clavis fuisse suffixas: ex quo & institutum est & appellatum *clavarium*; quod fuit donativum in clavos militarium caligarum. Pertinet ad hunc morem Plauti locus in *Trinummio*, A. III. S. II. vers. 94.

—quid ego nunc agam?

Nisi uti sarcinam constringam, & clypeum ad dorsum accomodem;
Fulmentas jubeam suppingi soccis.

Fulmentæ sunt καπνύματα quod etiam solum Latinis dicitur. Glossarium; Κόσμημα, solum. Idem optimus auctor alibi, Solum caligarium, καστυμῶν.

ἔχουσιν. Item *Suppacta*, κακασυμμένα. Et ita legendum etiam alio loco ejusdem libri, ubi *Supalta* est editum. Nam *suppingere* est ἵλκε ἐγκρέειν in calceos, ut in superiore loco Plauti. Et si enim ibi clavi non nominantur, manifestum tamen id est ex alio loco in *Bacchidibus*, ubi notat poeta luxum veterum divitum, qui clavis argenteis vel aureis in hanc rem usi, Plane enim errant eruditi viri qui locum illum emendandum censent. Sic Plautus, *Bacch. A. II. S. III. vers. 97.*

Sed divesne est iste Theotimus? CH. etiam rogas?

Qui socis habeat aurum suppactum solum.

Nam et si magnum hoc, fidem tamen veri non egreditur: cui enim mirum hoc adeo videatur, qui meminerit eorum quæ de Antiochi exercitu narrant historici? qui quidem *magna ex parte* (verba sunt Valerii Maximi *lib. IX. cap. 1. exter. §. 14.*) aureos clavos crepidis subiectos habuit. Simile est quod de Agnone Teio Alexandri Magni purpurato Plutarchus narrat: *qui aureis clavis suffigere crepidas solebat*, ait Plinius *libro XXXIII. capite 3.* Clemens Alexandrinus *Pedagogi libro II. cap. 11.* Αἰσχρὰ γὰρ αὐτῶς τὰ σανδάλια ἐκείνα, ἐφ' οἷς ἐστὶ τὰ χρυσὰ ἀντέμυστα· ἀλλὰ καὶ τὰς ἵλκες ἐλικοειδῶς τοῖς καπνύμεσιν ἐγκατακρήσκει. i. e. Vere turpia sunt sandalia illa, in quibus sunt aurea veluti donaria: quin etiam circum circa clavos soleis infigere æquum censent. Reperio & clavis æneis in hanc rem usos veteres Romanos. Lucilius,

Fulmentas clavis aneis subducere.

Sic legendum censeo hunc Lucilii locum, qui apud Nonium corruptus extat. Legitur enim vulgo *subducere*, inepte: cum *subducere* plane sit ἐγκρέειν, vel ἐγκόπτειν. Extat apud eundem Nonium etiam alter Lucilii locus eodem pertinet, *Sufficit huic dum fulmentas quatuor addit.* Versus est hexameter, sed corruptus. Lego autem,

Sufficit huic: clavis fulmentas quatuor addit.

Hoc est, quatuor clavis fulmentas addit. Imperitus librarius ex *cl.* fecerat *d.* quod mendi genus sæpe occurrit. Hæc prima mendi insoles. Sed redeamus ad Theophrastum, & doctas migremus Athenas. Non est enim prætermittendus nobis insignis locus veteris scriptoris Teletis, qui extat apud Stobæum *Sermone xcv.* ubi & moris huius & auctoris nostri mentio habetur. Refert Teles Metroclis cuiusdam sermonem, qui diceret Theophrasti & Xenocratis hanc olim rationem fuisse, ut si quis ipsis operam navare vellet, illi necessario habendi essent calcei: atque ii sine fulmentis, sine clavis: habendam etiam pretiosam ac delicatam vestem: pueros multos: domum amplam ad convivia agitando. Fuisse præterea dandam operam ut panis adesset non plebeius sed filigineus: opsonium non qualecunque: vinum dulce: ut denique quando convivia essent celebranda, laute id fieret. His siquidem illos ingenui ac liberalis hominis vitam esse meritos. Teletis verba sunt, Περὶ τούτοις γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἔδει ὑποδύμεναι ἔχειν καὶ πῦρ ἀνέπνυτον, ἵλκες ἐκ ἔχειν. Εἶτα χλαρίδα, παιδῶν ἀκολυψίαν, οἰκὸν μεγάλην εἰς τὸ συνδύπνον· ὅπως ἄρτοι καὶ παροὶ, ὅσον μὴ τὸ τυχερόν. Οἶνον ἄναιον, ὑποδοχὰς τὰς ὑποδαλλήσας (lego ὑποδαλλήσας) ἵνα πολυτελέσῃ. Ἐλευ-

ἦται

δὲ παρ' αὐτοῖς ἡ ποιότης ἀναγερεῖ ἐκείνῳ. *Apud illos opus erat calceos habere, eosque non consutos ac sine clavis; deinde chlamydem, famulos sequentes, magnam domum, panes ad convivium puros, opsonium non vulgare, vinum suave, epulasque similes, hoc est, pretiosas. Nam ejusmodi victus apud illos liberalis existimabatur.*

Καὶ τ' αὐτῆς ὁδῆς παλαιῶν.] Rusticitas quæ hic à Theophrasto notatur, in eo est, quod malit iste, cum casu, vel ex negotio ante Archiæ falsamentarii officinam transfret, falsamenta emere, ac secum auferre, quod parum erat honestum: quam aliquem postea famulum domo mittere, quiemat & afferat. Eadem mens illius fuisse videtur, qui pronuntiabat hæc apud Platonem comicum,

--- καὶ περιὼν ἄμυ.

Τιτῶς ταχέως περιέμυ τοῖς οἰκέταις.

Simul circumiens squamata emebam

Salsamenta famulis. Extat locus apud Pollucem *Lib. vi. Cap. 9. Num. 2.* ubi etiam legi malim παλαιῶν ut hic: quanquam ex Theophrasti verbis potest sine damno sententiæ abesse vox παλαιῶν ac pene illam inducendam censuerim. Nam ita loqui solent scriptores Attici: τ' αὐτῆς ὁδῆς, inquam, non παλαιῶν τ' αὐτῆς ὁδῆς. Aristophanes in *Pace*, *Sc. ταυτὶ δέδεχται* — &c.

--- καὶ ἄμυ τ' αὐτῆς ὁδῆς χαρινάδην τῆς βωσάτης.

Nicostratus *Pandroso*, apud Athenæum *lib. xiiii. cap. 6. pag. 587.*

Ἐπειτα τ' αὐτῆς ὁδῆς πρὸς Ἀερόπην

Ἐλθέσα, πέμψαι ἐρώμετ' αὐτὴν νῦν, ἔφη,

Κέλεις. Tum eadem via ad Aeropem profecta, stragula mittere jubet ipsam. Antiphon orator elegantissimus, καλλίστην ἰδοὺ τῆς Φιλόστρου τ' αὐτῆς ὁδῆς ἄμυ, μὲν περπέμψαι τ' πατέρα τ' ἐμὸν φίλον ὄντα ἐαυτοῦ, ἄμυ ὃ δύσασιν τὰ καὶ ἐτάσαι ἐκείνον. Latini etiam brevius eadem dicunt pro τ' αὐτῆς ὁδῆς. Charisius: *Veteres eadem soliti sunt dicere, non addentes, via, ut sit κατ' ἑλλενῶν: ut Plautus inquit, Eadem bibes, eadem tibi dederō suaviūm.* Sic apud Ciceronem & alios auctores sæpe, quare hunc locum sic potes vertere, & simul eadem sumere ab Archiæ falsi. Idem significat & vox obiter apud Latinos; & inde etiam illud Græcorum natum, ὁδῆς πέραργον.

Κημίασι παρ' Ἀρχίῃ τῶς ταχέως.] Plutarchus, θαυμάσαντος γὰρ πνῶν εἰ δὲ ἀργεῖς αὐτὸς φέρῃ ταχέως. Sic Diogenes Cynicus, ut novo Discipulo tenerioris adhuc frontis verecundiam excuteret, gestare eum jubet saperdam per urbem: referunt Diogenes Laertius, Plutarchus, alii. Archias, cujus hic fit mentio, nobilis aliquis fuit Athenis ætate Theophrasti falsamentarius, quales fuere in eadem urbe Chærephilus, Euthymus, Phidippus, alique veterum poetarum comædiis nobilitati. Erant autem Athenis cetariorum officinæ, sive τὸ ταχέως ποιῶν, procul à foro rerum reliquarum, ad portam urbis nescio quam: ubi & alia parvi pretii nonnulla vānabant. Aristophanes *Equitibus*, *Act. IV. S. 1. vers. 95. seqq.*

--- καὶ ἀγορά

Ἡλλαντοπόλεις ἐτεδόν, ἢ ὅπῃ ταῖς πόλεσιν;
 ΑΑ'. Ἐπὶ ταῖς πόλεσιν, & τὸ τέλειον ὄνιον.

reverane in foro

Vendere solebas falsamenta, an in Pylo?

AG. Immo in Pylo, ubi falsamenta venalia.

Scholiasies ὄνιον εὐαγον' ὅπερ τὸ τέλειον πωλεῖν, ἀντὶ τ' ὅτι τὰ εὐτελέα πωλεῖται.
 Reperitur etiam ita scriptus hic locus; κομίσασθαι ἀπὸ τ' βραχίονος τὰς
 τείχεσ' quæ lectio fortasse vera est: nam etiam sacculos atque alia
 id genus gestabant è brachiis pendentia. Nonius; *Bulga est folliculus*
omnis, quam Græci crumenam veteres appellarunt: Græcè est sacculus ad bra-
chium pendens. Callimachus de quodam qui ampullam oleo plenam
 ad brachium pendentem gestabat, καὶ ῥα παρὰ σκαίου βραχίονος ἔμπλεον
 ἔδειπν. Sic κίττας κρεμαμένας interpretamur in veteris poetæ versu,
Animadvers. in Athenæum lib. III. cap. 20. pag. 198.

Similiter crumenam è collo pendentem gerebant. Plautus *Tru-*
culento, A. III. S. 1. vers. 7.

—homo crumenam sibi de collo detrahit:

Mimas viginti mihi dat: accipio libens.

Et alibi tribus quatuorve locis. Inde est *decollare*, quod proprie de
 marsupio dicitur, quod collo abest, & perit: inde sumitur pro *decedere*,
 ut cum *spem decollare* ait Varro & Plaut. *Capt. A. III. S. 1. versu 37.*

Est illic mihi spes una cœnatica,

Quæ si decollabit, redibo huc ad senem.

Ad CAPUT V.

Περὶ ἀρεσκείας.

H δὲ ἀρεσκεία.] De hoc vitio (vitium enim est) diximus suprâ
 capite *De adulatione*. Differt blanditia ab adulatione solo fine:
 nam hæc suum sibi commodum pro fine proponit; blanditia vero
 solum τὸ ἡδύειν spectat, & ut placeat in congressibus & convictu.
 Et si autem parum honesta est blanditia hæc, (nullum enim vitium
 honestum) quia tamen sub virtutis specie solet id vitium latere, li-
 benter faciunt adulatores, quo nominis sibi convenientis invidiam
 fugiant, ut se blandos potius appellent. Athenæus libro sexto cap.
 15. pag. 255. ταῖς δὲ τὴν κολακείαν, πνὴς ἐν τρεπτόμενοι τὸν νομόν, ἀρεσκεί-
 αν προσωρρίζουσιν, ὡς καὶ Ἀναξανδρίδης ἐν Σαμίᾳ. Τὸ γὰρ κολακεύειν νῦν ἀρεσ-
 καίον ὀνομαζέμεται. i. e. *Hanc assentationem quidam inverso nomine facetam*
urbanitatem vocant, ut inquit Anaxandrides in Samia, Assentationi blandæ
comitatis nomen nunc est inditum. Neque omittendum quod Aristote-
 les in octavo *Nicomacheorum* scribit, ἀρεσκείας vulgo appellari quos
 ipse φίλους πολιτικῶς solet nominare: eos nimirum qui benigne & co-
 miter cum omnibus versantur, veram amicitiam cum nemine col-
 lunt. Non est autem vera illorum sententia qui τὴν ἀρεσκείαν, qua de
 hac, negant Latine dici *blanditiam*; sed numero multitudinis, *blan-*
ditias.

ditias. Q. Cicero De petitione consulatus cap. 11. Sed opus est magnopere blanditia: quæ etiam si vitiosa est, & turpis in cætera vita: tamen in petitione est necessaria: etenim cum deteriores aliquem assentando facit, improba est; cum amiciores, non tam vituperanda. M. Cicero De Rep. libro 1v. In cive excelsa atque homine nobili, blanditiam, ostentationem, ambitionem, notam esse levitatis. Idem ad Atticum libro xii. epist. 111. Unum te puto minus blandum esse quam me: & si uterque nostrum est aliquando adversus aliquem, inter nos certe nunquam sumus. Idem, eodem libro, epist. v. Cum Roma essem, & te jam jamque visurum me putarem, quotidie tamen hora quibus expectabam longa videbantur: scis me minime esse blandum: itaque minus aliquid dico quam sentio. Nos Galli ἀρεσκον & blandum vocamus courtisan, hoc est, aulicum: qui minimo discrimine ab adulatoribus distinguitur. Veteres Latini ἀρεσκῆσαι non solum placentiam dixerunt, sed & placorem. Glossarium vetus, 'Αρεσκῆσαι hic Placore.

Οὐκ ὅτι τῷ βελτίστῳ.] Sic Plato, ἀνεῖν βελτίστῳ. Terentius Adelphi,

quod te isti facilem & festivum putant,
Id non fit ex vera vita, neque adeo ex equo & bono;

Sed ex assentando.

D. Paulus in ea ad Romanos, cap. 15. com. 11. ἐκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκῆτω εἰς τὸ ἀγαθόν. Unusquisque nostrum proximo placeat ad adificationem.

Θαυμάσας ἰκνῶς.] Proprium blandorum atque adulatorum mirari alios: Cicero in Paradoxo v. cap. 11. Loquitur ad voluntatem: quid quid denuntiatur sit, facit: assentatur, assidet, miratur. Quanquam isto loco alii libri munerat habent pro miratur. Idem Cicero libro secundo De divinatione cap. 11. Neque porro aut adulatus aut miratus sum fortunam alterius, ut me mea poeniteret. Sic apud Horatium aliosque τὸ mirari accipitur. Etiam apud Græcos τὸ θαυμάζειν, verbum est abjecti animi, & plane servile, ut in Euripidis Medea, vers. 1144.

Δέσποινι δ' ἡδὲ νῦν ἀντί σε θαυμάζομεν.

Domina vero, quam nunc pro te admiramur.

Diogenes Cynicus in epistola ad Dionysium Syracusanum, σωπτες εἰ δὲ σοι καὶ θαυμάσιον ἔχῃ ὅς σε θαυμάσιον καὶ καλῶς. Hecrates solet jungere duo verba θαυμάζειν & θαυμάσιον. In huiusmodi locis significant hæc verba, non simplicem admirationem, sed aliquem effectum ex illo affectu manantem: nec multo aliter lxx. interpretes Levitici capite 19. comm. 15. καὶ ποιήσῃτε ἀδελφὸν ἐν καρδίᾳ. Οὐ καὶ πρὸς σωπτον πᾶσι καὶ ἐπὶ τὴν θαυμάσιον πρὸς σωπτον διατάξαι. Et in Apocalypsis S. Joannis, cap. 13. comm. 3. καὶ ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐπὶ τῷ θανάτῳ. Et admiratio fuit in universa terra post bestiam.

Καὶ τὰς ξένους ὃ εἰπείν.] Lego, καὶ πρὸς τὰς ξένους ὃ εἰπείν. Ut intelligamus tam honorifice loqui istum de peregrinis, quando ipsos alloquitur.

"Ἰνα καὶ οὗτος ὃ δὲ καὶ.] Hoc est, ut videatur utriusque partis benevolus, non ejus solum unde dicit. Atqui hoc sine prævaricationis suspicio-

ne fieri non potest, Judici istud potius conveniat, cujus officium est, ut præclare summus ait vates, *Iliad.* ψ. vers. 574.

Εἰς μέσον ἀμφοτέρωσι διαζέειν, μὴ δ' ἐπ' ἀρωγῇ.

Æque utrisque judicare, non ad gratiam.

Φῆται σὺν ὁμοίωται ἢ τοῦ πατρὸς.] Animadvertenda est hoc loco singularis quædam βεβηλολογία. Nam hoc dicere voluit, ὁμοίωται ἢ τοῦ πατρὸς, ἢ σὺν σὺν. Ita enim parœmia efferri solita, quæ extat plena in veteris poetæ loco, quæ est apud M. Tullium ad Atticum lib. IV. epistola 8.

Σὺν καὶ τὴν Δήμητρα σὺν ἔδῃ ἐν

ὄπῳ ὁμοίον γέροντι.

Sed quia vulgo notissimum erat hoc proverbium, neque poterat hic quisquam aut hære ut errare, in quo senilis garrulitatis nihil est, verborum compendium. Quid mirum? ita fuerat à præceptore optimo institutus: in cujus libris studiosus lector istiusmodi breviloquentiam sæpe poterit observare: nos unum aut alterum exemplum animi causâ proferemus: simul ut juniorum diligentiam ad similes elegantias observandas excitemus. Ait Aristoteles *De paribus* lib. secundo, capite 13. βλεφερίδας ὃ ὅτι τῷ βλεφάρῳ ἔχει, ὅσα τρίχας ἔχει. ὀρνίθες ὃ καὶ τῷ φολιδωτῷ ἔδεν. *Cilium habent palpebris adjunctum omnia, quæ obtinent pilos: aves & quæ cortice integuntur carent, ut quæ pilos non habeant.* Voluit dicere, & scripsisset alius, ὀρνίθες ὃ καὶ ἔχουσιν, ἔδῃ τῷ φολιδωτῷ ἔδεν. Idem in libello *De miraculis auditis*, non procul ab initio, τὸ δ' ἐν τῇ Λιπάρῳ ποτὲ καὶ ἐκλείπει φασὶ Ξενοφάνης ἐπὶ ἐκαταίδεκα, τῷ δ' ἐξ ὁδοῦ ἐπαυελθεῖν. Dicendum erat, τῷ δ' ἐξ ὁδοῦ καὶ διατάττει. Sic & alibi loquitur. i. e. *In Lipara insula* inquit Xenophanes alterum (ignem) interdum prorsus extinguere annis sexdecim, decimo septimo rursus redire.

καὶ τοῖς μὲν συμπαίξιν αὐτὸς] Juvenalis *Sat. v. vers. 141. seqq.* de falsis fictisque amicis loquens, istud non omisit. Nam idem plane sibi hæc volunt,

Sed tua nunc Mycale pariat licet, & pueros tres

In gremium patris fundat, simul ipse loquaci

Gaudebit nido: viridem thoraca jubebit

Afferri, minimasque nuces, affemque rogatum,

Ad mensam quoties parasitus venerit infans.

Λέγων, ἀσκάς, πέλεκυς.] Existimant docti viri blandum hunc hominem cum infantibus istis balbutientem ea nominare, quæ erant forte ante oculos posita, idque nos aliquando probavimus. Sed cum cogito dici hoc inter pocula, hoc est, in triclinio, qui non est locus securium, utrum autem multo minus, venio in eam sententiam, ut putem aliter hunc locum esse exponendum. Existimo igitur, ἀσκάς & πέλεκυς hic esse, non id quod vulgo significant: sed crepundia ex infantum istorum collis, ut sit, dependentia (Vid. *Plaut. Mil. A. V. S. unâ, vers. 6.*) quæ quod essent ad similitudinem veri utris & veræ securis efficta, ideo ita nominantur. Crepundia enim & παῖδες infantium, ad hanc etiam formam fieri solita, vel teste Plauto pro-

probare possumus: qui in *Rudente* A. IV. S. IV. vers. 112. seqq. inter alia crepundia quæ ad Palæstræ agnitionem commemorantur, etiam enficulum & securiculam numerat. Non est autem dubium, ista crepundia quæ in fabulis adhiberi solent, ad agnitionem puerorum expositorum, fuisse infantium *παλγνι*, è collo, uti dixi, pendere solita. Quare etiam *δέξια* Græci signa ista vocant, vel *ἀειδέξια*, ut Aristoteles in *Pœtica*. Euripides in *Ione* vers. 1430. *δέξια χρυσάματα παιδὶ νεογνῷ φέρειν*. Dion Chrysostomus; *ἢ ποικίλα διαδήματα, ἢ σκῆπτρα, ἢ πύργους προστάσσοντες αὐτοῖς, καὶ ὡς περ τὰ δέξια τοῖς ἐκπιδεμένοις παιδίοις, ἵνα μὴ ὀργώσινται*. Et veteres quoque grammatici crepundia explicant puerilia ornamenta. In Glosfario vero sic, *Crepundia, γυναισμάτα*, optime, Alibi in eodem numquam satis laudato libro, ita scriptum est, *Γυναισμάτα τὰ δὴ τῶν, Crepundia Monimenta*: perperam: debuit enim sic, *Γυναισμάτα, Crepundia, monimenta*: *γυναισμάτα τὰ δὴ τῶν, Monimenta*. De quibus monimentis multa dicemus, si Deus dabit aliquando. Græci puerorum expositorum crepundia *γυναισμάτα* nominant, ut Heliodorus auctor amœnissimus, & alii. Non parum hæc declarant pulcherrimum illum Ciceronis locum in *Bruto* cap. xci. *Quoniam totum me non nudo aliquo aut crepundiis sed corpore omni videris velle cognoscere*. In fabulis agnitiones fere fieri videas vel per nævum, vel per crepundia: eo alludit Cicero. De hoc igitur loco sic sentio, sic censeo: sed non ita, ut qui aliter sentiat, nihil sensurus videatur: difficile enim est de eo quicquam affirmare quod per jocos & ludum dictum est; quorum multiplex semper materia atque occasio. Quid si enim non *ἀσκός* legendum dicamus, sed *ἀκκός*; nam ita moris fuit puerulos compellare. Hesychius, *Ἀκκός, παρήμερος*: λέγεται ὁ παῖς ὡς μωρὸς. Quamquam ibi fortasse *ἀκκὼ* legendum: vide Græcos paræmiographos. Hoc si cui probabitur, de altera voce erit cogitandum. Quid si vero non utrem, non securim ullam hic intelligi dicamus: sed infantes potius ipsos ridiculi causa ita appellari? Nam qui erat cute ventreque valde distento, eum appellat *ἀσκόν*, quasi *γαστρων* & ventriosum dicas: sic apud Aristophanem quidam appellantur *ἀμφοῖς τε πασμένοι* & apud eundem *ἀσκός* pro corpore ponitur, ut in illo, *ἀσκὸν δέρεν* in *Nebulis*: & in oraculo quod Ægeo datum est, *ἀσκὸς τὸ πρῶτον τα μὴ λύσαι πόδα* nam per utris amicum sive pediculum, aliud innuitur allegorice. Vide Scholiasten Euripidis ad *Medeam*. Sic & Anaxarchus *δύλακον* vocabat corpus suum, cum dicebat nequissimo tyranno, à quo cruciabatur, *Πῶς τὸν Ἀναξάρχη δύλακον*. Memoriam Historiam Diog. Laertius in *Anaxarcho*, Cicero 111. *Tusc. Qu.* Valerius Max. lib. 111. cap. 3. extern. §. 4. Eustathius pag. 1417. versum 325. *Iliad. J.* hæc notat, *δῆλον, ὅτι κατὰ δύλακον τὸ ἀνδραπνῶμα, ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν ἢ ἀσκός*. Præterea proverbium est apud Græcos de homine saturo, & qui moris habet se cibo vinoque ingurgitare: est merus *ἀσκός*, & merus *δύλακον*. Alexis in *Hesione* de Hercule *ἀδελφῶν* loquens apud Athen. lib. xi. cap. 6. pag. 470.

Ἦπιος κύλικα· καὶ λαβὼν ἐξῆς πυκνάς
 Ἐλκῆ, καὶ πέντε. κατὰ τε τὴν παροίμιαν
 Ἀλεῖ ποτ' εἶ μὲν ἀσκὸς, εἶ δ' ὅθλακον
 Ἀνδραπόδ' ὄντι.

*Calicem postulat; quem ubi accepit, crebro
 Haurit, ut quod jactatur proverbio,
 Semper quidem prorsus uter & semper saccus
 Homo sit.* Antiphanes vetus comicus,

--- ἄτον δ'.

Δι' οὐφλυγίαν καὶ πύχον· ἢ σώματι,
 Ἀσκὸν καλεῖται πάντες οἱ ὀπρώμενοι.

Isocrates quoque, & ex eo Theophylactus in epistolis suis ὅθλακον δερ-
 μάτιον, & ἀσκὸν πύλινον hominem vocant. Epicharmus poeta philo-
 sophus, ἄτα φύσις ἀνθρώπων, ἀσκόι περυσσόμενοι. Propterea etiam solent
 Latini scriptores corpus humanum *utrem* & *follem* appellare, ut Ar-
 nobius libro secundo: vel *folliculum*, ut Lucilius apud Nonium; alii
corticem. Varro; Sic invitata anima corporeum corticem facile relin-
 quit. Vel *saccum*, ut Seneca Epistola LXXVII. Tale etiam illud
 Plauti *Curcul.* A. I. S. 1. vers. 77, 78. de muliere multibiba & me-
 robiba, *Quasi tu lagenam dicas, ubi vinum solet Chium esse*. Simili
 ratione Varius quidam Antonii convictor & συμπίτης, Cotylo est no-
 minatus, ut est apud Plutarchum in *Antonio* cap. 24. [pag. 923. F.]
 & apud Tarentinos alius quidam (Philonides) Cotyla parem ob
 causam dictus, ut ait Dionysius Halicarnassensis cap. 4. *Excerptor. de*
Legationibus. Quare arbitror etiam hic ita posse hanc vocem accipi:
 nam & altera dictio *πυκνός* similiter explicari potest; vel quod acu-
 to esset capite, ut quos Græci *φίξες* vocant: vel quod argutulus &
 scitulus puer. Sic solebat Athenis vir acris ingenii & dicendi peritus,
κίπης appellari, ut est apud Plutarchum in *Phocione*: & ita utitur illa
 voce Euripides in *Hecuba* vers. 134. ubi hæc conjungit, ὁ ποιητὴς ὁρῶν,
κίπης, ἡδύλογος, δημοχρεστικός, i. e. *Versutus, Rhetor, Suaviloquus, gra-
 tiam populi captans*: & Lycophron sæpius. Apellabant & ξίφος eun-
 dem ut videtur: sicut de Cleodemo quodam refert Lucianus in *La-
 pithis*. Quid quod etiam turpiuscula & obscæna hujus appellationis
 ratio esse potuit? Moris enim fuit olim, atque etiam nunc est, &
 nutricum & aliorum, ita cum id ætatis puerulis *ἐποκειρίζεσθαι* ac joci:
 unde ille apud Græcos voces *ποδῶν, ποδωνεύς*, itemque *σμορδωνεύς*.
 Quid autem videatur hac voce obscœniusculæ significari posse, non
 dicam; sed tibi, lector, conjiciendum relinquam; qui mihi, spero,
 condonabis, quod longior fui isto loco: Libuit enim, imo & licuit,
 credo, jocosum locum jocosè interpretari, & cum garriente gar-
 rere.

[καὶ πλειόνους δ' ἀποκείρεσθαι.] Quæ sequuntur ab hoc loco ad finem
 capituli prorsus alius generis sunt quam quæ hætenus præcessere:
 nam in iis omnibus elucescit inepta quædam virtutum imitatio, cum
 non minus inepta opum ostentatione. Sunt enim, ad quos ista per-
 tinent, valde affines iis quos veteres Romani *elegantes* vocabant, nec
 D probabant

probabant: & iis quos Græci *παρὰ μίαν* & *λαμπρωτάς* & *μικροβιοτίμους* dixerunt, de quibus caput est infra perelegans: non ergo ad hoc caput quod de blanditia est, & hominibus blandis, commode referri possunt. Quare existimo tam ejus capitis quod est *πρὸ ἀρεσκείας* finem hodie desiderari, quam sequentis initium, ejus capitis hæc pars est: quam male feriat librarii præcedenti capiti agglutinavere, prorsusque humano capiti cervicem junxerunt equinam. Simili modo peccatum animadvertimus aliquando in Plutarchi *Convivialium* libro quarto: falso enim omnes interpretes sibi persuaserunt, desiderari in editis codicibus caput ejus libri sextum, ejus hoc extat lemma in fronte libri, *Τὸς ὁ παρὰ Ἰεραίοις διῆς*. Sed eo decepti sunt docti viri, quod duo capita, quintum & sextum, in unum coaluisse non viderunt. Id autem ita esse spero lectorem acutum, qui illa attente legerit, mihi assensurum. Initium capitis sexti fuisse illa verba haud dubie. *Θαυμάσιος ὃ τὸ ὅτι πᾶν ῥηδὲν ὁ Σύμμαχος*. Similem etiam errorem admissum meminimus in orationibus Græcorum oratorum, de quo pluribus alias. Ita ergo hic quoque. Quod si quis me roget qualem hujus capitis *ἐπιγραφὴν* fuisse putem: respondebo, posse non fortasse ex Aristotele *Περὶ βανυσίας* vel *ἀπεργκαλίας* titulum facere. Conferat lector studiosus, quæ deinceps sequuntur, cum iis quæ *πρὸ βανυσίας* docet philosophus libro quarto *Nicomacheorum* capite 5. Atque hoc etsi rectum esse verumque pene pro comperto habeo: si quis tamen mordicus tueatur, posse ista quoque ad *ἀρεσκον* referri, age morem illi geramus; ac dicamus cadere ista in hominem blandum non qua blandus est, sed qua *φιλότιμος*, & elegantix studiosus: forte autem conveniunt, & in una sede morantur hæc duo; quare etiam Theophrastus illa conjunxit, & de una, quod aiunt, fidelia duos partes dealbavit.

Πρὸς τὰς ἡρατίδας] Ubi versari solent cives honestiores & ditiores. Vult enim iste censerī inter meliores. Aliis autem in locis urbium aliorum morum homines reperiri solent. Quod lepidissimis versibus declarat Latinus comicus in *Curculione*, ubi inter cæteros iste legitur A. IV. S. 1. vers. 14.

In foro infimo boni homines atque dices ambulant.

Ὅς δὲ ἑῷοι γυμνάζωνται.] An ut se ipse exerceat cum illis, quod erat hominis elegantis & liberalis, quam famam captat iste? Potest quidem ita accipi: cæterum alius omnino est, isque reconditior hujus loci sensus, ex veteri more eorum hominum, qui Theophrasti ætate vixerunt, petendus. Sciendum igitur, moris fuisse Athenis, hominibus iis quos inanis gloriolæ *γαργαλισμὸς* titillaret, in locis ut plurimum versari ubi se adolescentes exercebant: quo nimirum possent ab illis conspici, atque hunc ipsi sui honoris fructum perciperent, dum in se juniorum ora converterent. Atque hoc nomine multi olim irrisi à veteribus poetis comicis: in his Eupolis poeta; cui obijcit Aristophanes, quod parta victoria palestras obambulet, ut ab adolescentibus spectaretur ob recens partam victoriam insignis & *δακτύλιος*. *Περὶ δὲ*, ait Aristophanes, *τὰς παλαιστὰς σεμνυνόμενοι*, καὶ πάλιν

ποιῶν ἐσθλὸν δῆλον ποιεῖν ἢ νίκης ἔνεκα. Quare idem Aristophanes in *Vespis* laudi sibi tribuit, quod tale nihil unquam fecerit: se enim nunquam solitum παλαίστρας ἀδικωμᾶν ἐν ἀειδόντων. Similiter etiam Aeschines Demosthenem facit σερμυδιζόμενον ἐν τῇ τῆς μετεχρίαν διατριβῇ. Profecto vel ex uno hoc loco de antiquitate hujus scripti, & scriptoris ipsius licet existimare. Sic Plautus in *Curculione* Act. IV. Sc. 1. vers. 15. inter alia celebria Romæ loca unum nominat, in quo solerent versari ostentatores meri. *In foro infimo*, inquit, *boni homines atque diles ambulant.*

In medio propter canalem, ibi ostentatores meri.

Τὲ δὲ διὰ τὴν καλῶς ὄταν ἢ διὰ πλεονέκτιον τῆς σεκτηριῶν.] Hoc quis neget esse hominis vehementer ambitiosi? Non enim levis est honos, quo iste se dignatur, assidere in theatro σεκτηριῶν, hoc est, pratoribus vel exercituum ductoribus: quibus pro summo beneficio Respublica solebat post exantlatos labores bellicos jus *περιδείας* concedere. Id jus erat ejusmodi, ut qui eo donati fuissent, possent in senatu, concione, & theatro sedem capere quamcunque esset libitum, aliis etiam excitationis, si quis prior occupasset. Aristophanes *Equitibus* non procul a fine Act. I. Sc. 111. de sui temporis σεκτηριῶν.

Νῦν δ' ἐὰν μὴ περιδείαν φέρωσι, καὶ τὰ σπία,
οὐ μαχιδναί φασιν.

Nunc nisi ubique primas teneant, una cum cibariis,
Se pugnaturos negant.

Scholias: Τιμὴς καὶ ἔτι τὸ πρόπῃ ἐξελὼν ὅτι τοῖς πῦναις ταύτης τυχεῖται καὶ βουλευτήρων, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν διέτρεφ, καὶ ἐν ἄλλῃ παντὶ συνέδρῳ τὰς περιλαμβανόμενους οἷον ἐξελεγκτάς, αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκείνων πόλιν καθίσταται. Verum age addamus de hoc jure *περιδείας* apud Athenienses quæ in veterum scriptis observata sunt nobis. Fuisse jus hoc etiam hæreditarium, & fere ad maximum natu è liberis solitum transferri, non uno loco apud Plutarchum notavimus; idque adeo verum est, ut interdum quo possent defunctorum liberi eo uti, mortuis peteretur & impetraretur. Quod in Demosthene accidit, teste Plutarcho in vita oratorum octava, cap. 9. apud quem etiam extat hodieque psephίσμα Democharis ea fini scriptum. Cæterum non solis σεκτηριῶν sedes secreta ab aliis in theatro fuit: sed & aliis ordinibus certæ sedes assignate. Quare etiam βουλευτικὸν appellarunt, locum senatoribus dicatum; ἐκκλητικὸν locum ἐφέων. Aristophanes *Avibus*, in fine Sc. ἐλελεῦ, χαρῇ.

Κ' ἔτι ὅρα ἄνδρα τὸν γυναικὸς ἐν βουλευτικῷ.

Et postea videt virum mulieris in Concilio.

Scholias: Ἐν βουλευτικῷ. ἔτι τὸ πῃ τῇ διέτρεφ ὁ ἀνδρὴς τῷ βουλευτικῷ, ὅτι καὶ τοῖς ἐφέσις ἐκκλητικῷ. Putem & equites equestria habuisse, sicut & Romæ. Fuit præterea & judicibus suus locus in theatro: quem locum πρῶτον ξύλον dixerunt. Pollux libro quarto; Πρῶτον ξύλον, ἢ περιεῖται, μέγιστα δικαστῶν. Jam cum etiam mulieribus liberum esset spectare Athenis, erant virorum & mulierum divisæ sedes: idque lege etiam sancitum, cujus auctor Sphyromachus: quanquam alii Sphyromachi

romachilegem ad scorta scenam ingredi solita referunt: ut impudice
seorsim ab ingenuis & pudicis mulieribus spectarent. Auctor idem Scho-
liastes Aristophanis in *Concionantes* ad Sc. 1. vers. 22. ejus ipsa verba ap-
ponere nihil prohibet: ὁ Σφουγγήχου, inquit, ἡφοισμα εἰσηγήσατο, ὅτε
δεῖν τὰς γυναῖκας τὰς ἑταίρας χωρὶς τῆ ἐλευθέραν καθέζεσθαι· οἱ δὲ, ὅτι τὰς γυναῖκας
καὶ τὰς ἀνδρας χωρὶς καθέζεσθαι. An vero & peregrinis erat certus locus in
cavea assignatus? Videtur ita esse: nam de mulieribus certe peregrini-
nis id Pollux tradit lib. ix. cap. v. & confirmat auctoritate Alexidis,
qui in *Γυναικονομίᾳ* dramate dixerit,

-- ἐνταῦθα δέ τ' αὖτ' ἐπὶ τῷ Κερκιδῷ

Ἔμμε καθέζουσας διαρῶν ὡς ξέναις.

—hic vos juxta ostium sedentes seu peregrinas spectare o-
portet.

Ex quibus verbis liquet mulieres ξέναις sedisse ad Kercidem. Καρκίς
autem in theatro Attico fuit, nisi fallor, ille ipse locus qui alio nomine
Ἡ παρ' αἰγείρας θέα dicebatur: de quo vide Hesychium. Nam καρκίς
in historia plantarum, vel est αἰγίφου, vel alia populo simillima arbor.
Quare errant, ut puto, qui καρκίδα putant esse, quod Latinis *cynem*
theatri. Qua in sententia est & Glossarii auctor: sed, & ille saepe
fallitur, & qui eum ἀβυσσινίως sequuntur.

Καὶ ἀποδείξιν αὐτῷ μὴ μὲν.] Simiam facile agnoscas viri magnifici
& μεγαλοπρεπῆς quem negat Aristoteles in quarto *Nicomacheorum*
cap. 5. esse εἰς ἐαυτὸν διαπανθρόν. Jam quod sequitur, ξέναις ἢ εἰς Βουλ-
πὸν ὁπισθέλματα, Aristoteles quoque ibidem τῷ μεγαλοπρεπεί tribuit:
quem ait ἀποδείξιν πρὸς ξένων ὑποδοχὰς καὶ ἀποστολὰς, καὶ δωρεὰς, καὶ ἀντιδωμὰς
quo loco ἀποστολὰς accipere debes ea notione, qua hic ὁπισθέλματα hoc
est, pro donis quæ ad amicos in alia urbe degentes mittuntur; cujus
rei multa in epistolis Symmachi & Synesii, aliorumque Græcorum,
sunt exempla. Ulpianus apud Demosthenem, & ex eo Suidas,
ἀποστολὰς explicant δῶρα melius Josephus πομπὰς δωρεῶν. & ita etiam
accipit auctor *Maccabeorum* libro primo, capite secundo, commate
xviii. & alii. Sed & hic quoque persuasum habeo, ἀποστολὰς scribi
debere, non ὁπισθέλματα.

Καὶ πίτερον κηρύσσει.] Pertinet hoc quoque ad liberalitatis laudem.
Nam, ut ait auctor libelli *De virtutibus et vitiis*, ὁ ἐλευθέριος ἀνὴρ
καὶ τῷ ζώον, καὶ τῷ ἰδίῳ ἐχόντων πῖν' ἀναγκαζόν. Porro πίτερον esse genus
quoddam simiarum, ait Theocriti Scholiastes, habentium parvam
caudam: imo, ut ego existimo, grandiusculam: nam Aristoteles in
secundo *Historiarum* cap. 8. videtur in omnibus simiis caudæ ali-
quid agnoscere, ὅσον, inquit, σημείω χέειν sed quod minimum est, id
pro nullo censetur. Itaque κερκόπιτες Græci, Latini *clunas* dixerunt:
quod essent sine cauda: & contra, *cercopithecus*, quasi caudatas simias:
quibus esset cauda prolixior, & μάλλον ὁπίσθιμος. τίτερον tamen altam
à cercopitheco putamus esse: quare non *cercopithecum* vertinus, sed
satyrum: quas namque Plinius lib. viii. cap. 54. vocat Satyros in
genere simiarum, & à natura mitissima commendat, πτόρες vulgo
non minus quam σκῆπτες, videntur appellasse. De iis Solinus, cap. 23.

sub fin. Sunt & quas vocant satyros, facie admodum grata, gesticulationibus motibus inquietæ: quo ex loco apparet cur satyros potissimum ex omni simiarum genere isti homines alerent. Quemadmodum autem Satyri illi à quibus hæc simiæ sunt ita dictæ, vocantur iidem Tityri, ut præter alios annotat Ælianus *Variarum* libro 111. cap. 40. ita & simias satyros cum simiis tityris easdem esse statuimus. Non me fugiunt quæ sunt à viris doctis de voce *πίτυρ* annotata: verum ea nihil ad hunc locum facere judico: sicut neque illud huc pertinet, quod scribit Hesychius, esse id avis cujusdam nomen.

Καὶ Σικελικὰς περὶ σέας.] Solebant veteres Athenienses columbas Siculas domi alere. Athenæus libro nono de columbis loquens, Ἐν ᾧ Ροδίων, ἢ Πομπυλίων, Σικελικὸς εἰρήκεν (Alexis poeta) καὶ ὅτι αἱ Σικελικαὶ διαφθερὶ εἰσι. Περὶ σέας ἐνδον τρέφων ἢ Σικελικῶν τέτων πάνυ κομψαί.

Καὶ δоркаδῆς ἀσραχάλης.] In deliciis olim tali dorcadii fuerunt. Habent enim damæ & dorcades, ut cætera ἢ διχίλων ζώων, in posterioribus pedibus talos. Hos Callimachus alicubi ζορκὸς ἀσραχάλης vocavit. Eustathius in *Ιλιάδ.* 4. pag. 1398. ad vers. 88. Καὶ τὸ ἔπαυται, ἀσείζην ἔλεγον, καὶ τὰς τοιαύτας ἀσραχάλης ἀσειας ἢ ἀσειας. Καλλιμάχῳ οὐδὲ ζορκὸς πε λέγῃ δоркаδῆς πνι πέντε νεοσμήκτες ἀσειας. Athenæus libro quinto cap. 5. pag. 194. de Antiocho Epiphane, vel verius Epimane, εἰδὶς τοῖς μὲν ἀσραχάλης δоркаδῆς, τοῖς δὲ φοινικοβαλάνους, αἰσῶς ἢ χρυσίων. His dorcadium (damarum) talos donabat, illis palmulas maturas, aliis vero aurum. Meminit & Lucianus alicubi. Fieri etiam solitos ex ebore talos, indicant Propertius libro 11. *Eleg.* 24. de Cynthia in æmulum, vers. 13. & Martialis in *Apophoretis* Epig. 14. facit eorum mentionem & Juvenalis *satyra* undecima vers. 132. Atque hi quidem tali à materia nomen invenerunt: fuerunt vero & διάσσοι dicti tali quidam: non ut Lambinus alicubi vertit sonori, sed quasi dicas agitati & concussi: ex eo enim nomen habuerunt, quod ad mota prius agitataque manu jacerentur in alveum lusorium; quod ad vitandam fraudem fieri solebat. Docet hoc Suidas, cujus hæc verba ad διασείσους ἀσραχάλης referri debere certum mihi. Εὐκταται, inquit, ἀναιδέως οἱ διάσσοι, παρὰ τὸ κινεῖσθαι καὶ διασπείσθαι πρότερον εἶτα βάλμεσθαι ἰνὰ ἀνακέρωνται μᾶλλον αἰσι. Romani fritillo utebantur ad hanc agitationem. Juvenalis *Sat.* 14. vers. 5. — parvoque eadem movet arma fritillo. Vetus interpres ibi: Fritillus, pyxis cornea, qui φριμὸς Grace dicitur. Apud antiquos in cornu mittebant tesseræ, morventesque fundebant: aut fritillum, pyrgum dixit. Vide veterem Horatii interpretem ad *satyræ* septimam libri secundi: Seneca *Apocolyntosi*, Qui concusso Magna parastis Lucra fritillo. Mentionem διασείσων reperio apud Aeschinem in ea contra Timarchum, πρῶτον μὲν σωτέριον τὰ σκαυέλια, καὶ διαρίπτου εἰς τὴν ὁδὸν, ἀσραχάλης τε πνας διασείσας καὶ φριμὸς καὶ κυβευπὸς ἔπρεθον. Hunc Aeschinæ locum ob oculos habebat Pollux, cum hæc scriberet lib. decimo in fine cap. 31. κυβευτὴ σκαυή, ἀεαξ, ἀεακων, κόσμινον, κύβοι, διάσσοι ἀσραχάλοι, φριμοί, κημοί. At docti viri eum locum Pollucis non recte acceperunt. Erant & Siphnii ἀσραχάλοι, tali viles & minimi pretii: sic dicti διὰ τὴν εὐτέλειαν, a Siphno insula,

ut ait Strabo. His vulgus utebatur: homines divites & elegantes dor-
cadiis.

Καὶ Θυρεακὰς ἢ ἑρρῶλων λικύδας] Similis affectus indicium est
apud Juvenalem. ————— cum rhinocero lavari.

De ampullis verò istis nihil legere memini. Thyrium Acarnaniæ op-
pidum fuit auctore Stephano: ejus frequens apud Polybium mentio.
In quibusdam libris legitur *Θυρεακαί*: fortasse pro *Θυρεακαί*. Sane The-
ophrastus libro *De lapidibus* gypsum ἢ ἐν *Θυρεαίς* (quæ fuit olim Sy-
baris) commendat: ac fieri potest ut etiam argilla ibi reperiretur, ex
qua opera figlina facta in pretio haberentur: fuit & aliud *Θυρεαί* in
Bœotia à Syriaca voce *Thor* sic nominatum, ut auctor est Plutarchus
in *Sylla*. Cæterum proprium hoc ampullæ istæ cum quibusdam aliis
videntur habuisse, ut forma essent rotunda: ideo enim ait ἢ ἑρρῶλων.
Nam vulgo ampullæ, non rotundæ penitus erant; sed pressula ro-
tunditate, & forma lenticulari, ut ex Apuleii *Floridis* initio *Lib. 11*. dis-
cimus. Ubi de Hippia Sophista loquitur, qui instrumenta, quibus uteba-
tur, ipse fabricaverat: Constat autem ampullas & guttos ex varia ma-
teria fieri solitos. Martialis guttum corneum *epigrammate* *LI1. lib.*
xiv. commemorat; & Horatius, cum *lib. 11. Sat. 11. vers. 61.* ait,

————— cornu ipse bilibri

Caudibus instillat. Plinius phaginorum meminit *lib. xiv. cap. 38.*
& gutti lignei mentio est in vita M. Curii Dentati, apud eum scrip-
torem veterem, cujus extat *De viris illustribus* liber. quod confirmat
Plinius ubi sic loquitur loco cit. *M. Curius juravit se ex prada nihil*
attigisse, præter guttum faginum. Fiebant & è corio; nam ampulla-
rum σκαπίων, id est, *scortearum*, meminere Hippocrates, Plautus *Perf.*
A. I. S. 111. vers. 44. Festus, alii. Has Græci ἄλκας proprie voca-
bant. Scholiastes Theocriti, idyllio secundo, "Ὀλπὴν κωρίας ἢ δερματίνῃ
λικύδῃ, δὴ ἢς ὄρεν ὀπθιστάς τὸ ἔλαιον. De his coriaceis ampullis intelli-
gendum quod ait Plutarchus in *Sylla* cap. 27. (pag. 460.) Athenien-
ses obfessos ὑποδύματα & λικύδας ἑσθῆες comedisse. Plerique æreis
utebantur, & quidem Corinthiacis, ut notat idem scholiastes. Sed
& argenteas λικύδας ditiores habuerunt. Theocritus,

————— ἀργυρέας ἐξ ὀλπιδῶν ὑγρὸν ἄλφορ

Λαζύριον. Frequentissime vero ut opinor in usu erant lecythi o-
peris figlini: ut *Campani gutti* apud Horatium *lib. 1. Sat. vi. vers. 108.*
& Samii, quorum multi meminerunt. Nam fere Samia vasa testacea
erant: et si scio fuisse apud Samios etiam ligneorum vasorum nobiles
artifices, vel teste Cicero, epistola quadam ad Q. fratrem.

Καὶ βακτηρίας.] Mirifice hæc conveniunt ei quem hic describit
Theophrastus: ei inquam, qui omnibus in rebus κομψεύεται, & eximi-
um quid supra vulgus habere vult videri: cujusmodi hominum ob-
servavimus morem illis temporibus fuisse ut baculum gererent. De-
mosthenes adversus Pantænetum: Νικόβουλος δὲ ὀπίσθονός ἐστι, καὶ πε-
ρὶ αὐτοῦ βιβλίζῃ, καὶ μὴτα ἐδιδέσται, καὶ βακτηρίαν φορεῖ. Nicobulus invidiosus est,
& celeriter ambulat, & magnum sonat, & baculum gerit. Tria notat
summus orator, quæ vulgo invidiam conflare solerent; citatum in-
gressum,

gressum, vocem altam, baculi gestationem; sic in oratione κατὰ Σπράντη λευδομ. Et ibi postrema nota omissa est: 'Εγὼ δὲ ὧ ἀνδρες Ἀθῆναιοι τὴν μὲν ὁφείας τῇ φύσει, καὶ τῇ ταχέως βαδίζειν, καὶ λαλεῖν μέγα, ἢ ὅτι ἐν πυλῶνι περικύπτειν ἐμαυτὸν κείναι· ἐφ' οἷς γὰρ ἔδεν ἀφελῆ μένος λυπῶ πᾶσι ἑλπίων ἔχει πολλὰ χεῖ. Deprecatur invidiam qui illa loquitur, & de genio suo atque ingenio conqueritur: ita enim se natum factumque esse, ut factus & superbiæ notas cum in vultu habeat impressas, tum in incessu & sermone. Antiphani in *Antao* inter hominis venusti notas ponitur, πλίδιον ἀπελόν, εὐρυμῶ βακτηρία. Magis vero adhuc hominis vanitatem arguit, quod adjicit Theophrastus, ἐν Λακεδαίμονι· nam baculis Laconicis, itemque calceis indidem advectis, fere utebantur Athenis homines id genus. Aristophanes *Concionantibus*, Sc. 11, vers. 45.

Λακωνικοὶ γὰρ ἔχουσι καὶ βακτηρίας.

Laconicos enim habetis baculos.

Idem poeta, in *Anibis*, Sc. Δεινὸν γὰρ ἢ κήρυκα--- &c. vers. 13.

Ἑλκωνισμένον πάντες ἀνδρες τότε,

Ἐκόντων ἐπείναν, ἐρρύπων, ἰσχυροῦσιν,

Σκυτάλῃ ἰσώσαν.

Laconice furebant omnes homines tunc,

Habebant comas, esuriebant, sordebant, Socratisabant,

Baculos ferebant.

Vel conjunctim σκυταλισφόραν, ut citant veteres Grammatici. Σκυτάλη, & σκυτάλον, sive σκυτάλιον, istiusmodi baculi dicebantur: & de iis interpretandus hic locus Theophrasti libro quarto *Historia plantarum*, capite quinto: Ἐν ἐτέροις δὲ πόποις ὅσιν ἀργυρὰ λευκὴ τελοῦσθαι, ἐξ ἧς καὶ σκυτάλη καὶ βακτηρία ποιεῖται. Ubi & errat Gaza, qui σκυτάλην lineas interpretatur: & summus Scaliger non satis mentem auctoris videtur assecutus. Erant autem baculi Lacedæmoniorum admodum graves, ἰσώσαν βαρεῖας βακτηρίας οἱ Λάκωνες, ut annotat ad locum cit. Scholiastes Aristophanis: de iis legendus Plutarchus in *Nicias*; meminit & in *Lycurgo*. Quod addit Theophrastus, vocem σκολιῶν, indicat alios rectos fuisse, alios obliquos: id enim est σκολιός· vel incurvos, hoc est, καμπύλας. Id ita est: Recta βακτηρία utebantur primores populi & iudices; incurva, rustici. Auctor Etymologici magni; βακτηρία καὶ ἐκάλουν ὀρθῶς· ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ οἱ ἐν πόλει σίμα, καὶ οἱ διγάζοντες τῇ δὲ καμπύλῃ, οἱ ἀγροικοί. Quare etiam pastorale pedum Græcis ἀπλῶς dicitur interdum καμπύλη. Recti baculi etiam Perfici videntur fuisse appellati: nam Græci grammatici Περσικῶς βακτηρίας, interpretantur ὀρθῶς. Incurvi autem lituis Romanorum non erant valde abfimiles; itaque lituum Græci magistri καμπύλου βακτηρίαν interpretantur: & Cicero lib. 1. de *Divin.* cap. 16. incurvum & leviter à summo inflexum bacillum nominat. At iudicum Atheniensium βακτηρία peculiarem & operosioiorem formam habuit: quam non uno loco descriptam habes apud commentatores Aristophanis, & alios veteres grammaticos. Rusticorum verò baculi vulgo in Italia è virga sanguinea. Plinius lib. xxiv. de eo frutice loquens,

Serpentes & homines fruticem refugium: baculosque rustici ob id exegerunt. Sed hæc hæcenus: nam de baculis, & eorum forma, multiplicique apud veteres usu plurima quæ observavimus ad lucem meliorum scriptorum veterum, alibi ἐάν ὁ θεὸς ἰδῇ, commodius profereamus.

Αὐλίδιον παλαίστρικὸν κόνιν ἔχον.] Periphrasis est κονισθεῖν. De conificio autem & pulvere sive pulvisculo palæstrico, res nota: non enim quivis pulvis ad palæstram, neque ad ceroma aut haphen aptus erat. Ideo refert Athenæus in duodecimo cap. 9. pag. 539. Alexandrum, vel potius ejus familiares Perdiccam & Craterum, in expeditione Indica, multa jumenta habuisse inter impedimenta, pulvere palæstrico onusta; ἡκολέθει, inquit, αὐτοῖς καὶ ὑποζύγια πολλὰ, τὰ τὴν κόνιν κομίζοντα πρὸς τιῶ ἐν τῇ παλαίστρᾳ χρεῖαν. *Sequebantur illos (Perdiccam & Craterum) jumenta multa pulverem ad luctas utilem portantia.* Verum de hoc pulvere & varia ejus utilitate, præter Plinium, lege apud Lucianum, περὶ γυμναστίων. Ubi docet potissimum usum pulveris fuisse, ne oleo manus laberentur, sed ut facilius exercitatores se comprehendere possent, neve sudore disfluere, aut venti corpora aperta ingrederentur. Plutarchus de primo frigido, cap. 25. (pag. 954) breviter, ψυχρὴ, inquit, τὰ πρὸς ἀθλητῶν ἢ κόνις σώματα, καὶ κατασβέννυται τὰς ἰδρώτας. *Pulvis athletarum corpora refrigerat, sudoresque extinguit.* Præcipue vero ad hanc rem legatur Hieronymi Mercurialis libri 1. caput 8. de Gymnastica, ubi pleraque huc facientia est reperire, observatu sane dignissima.

Αὐλαῖαν ἔχουσαν.] Græci ζωστὰ αὐλαῖα appellant: talia illa apud Virgilium, Georg. 111. vers. 25.

Purpurea intexti tollunt aulaæ Britanni.

Καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ αὐλαῖαν χρᾶν δὲ τοῖς φ.] Ita restituiimus hunc locum, ex interdicto Unde vi: nam vox χρᾶν, quæ ab eruditis hominibus nullo suo merito misella solum vertere coacta fuerat, asserenda omnino nobis ex antiquis editionibus fuit. Enimvero qui illam omittunt misere totam sententiam labefactant ac destruunt: quam nos haud dubie expressam tibi lector exhibemus. An ignorat quisquam solitos olim divites suas domos poëtis, atque aliis ad recitationes & ἐπιδείξεις commodare? hoc igitur est χρᾶν. Sic apud Juvenalem Satyra viii. vers. 38.

— at si dulcedine fama

Succensus recites, Maculonus commodat ades.

Tacitus in dialogo de oratoribus cap. 9. §. 6. de recitationibus poetarum loquens, ut sint qui dignentur audire, & ne id quidem gratis: nam & domum mutuatur, & auditorium exstruit, & subsellia conducit, & libellos dispergit. Plinius epistolarum libro viii. Domum suam recitantibus præbet. Mox etiam legimus, ἐν τῇ τῷ θεῷ δωμάτων. Intelligit autem fortunatum aliquem è spectatores, cujus esse locum illum in quo sit ἡ ἐπιδείξις, fingit apud veritatis ignarum verus possessor. Cui bono? dicit aliquis: ac memini quærere id à me virum doctum. Duplicem possum asserere causam hujus facti. Altera ἐρίσκει, imo πόλακι, pulchre convenit. Intelligendum est enim in

hos sermones de aliquo ut diximus divite & beato viro haberi, ut ipse eos possit exaudire: eum autem ostentatorem aliquem merum esse, & gloriosum, cujus ingenio iste se accommodat, eique supparatur: qualis describitur à facetissimo poëtarum Artotrogus initio *Militis* A. I. S. 1. Altera ratio est, quæ homini λιμοδουῶν, qui laudis fiti misere cruciatur, prorsus quadrat. Est enim insolens quoddam ostentationis genus, quæ sua sint manifestissime, ea dicere alius esse: estque à summo philosopho hæc ἀλαζονείας species in *Nicomacheis* haut prætermis̃sa. Ait ille, indecenter ironia uti, & τὰ λίαν φανερὰ sibi derogare, ineptæ & putidæ, cujusdam esse ostentationis. Nam, inquit lib. IV. cap. 13. Καὶ ἡ ὑπερηβολή, καὶ ἡ λίαν ἐκείνης ἀλαζονικόν. *Tam excessus, quam defectus, ad arrogantiam spectat*: qua sententia nihil verius, nihil certius. Clarum hujus rei documentum in multis, qui eximiam quandam præ cæteris pietatis famam aucupantes, pauperes humilesque simulant: cum interea, si velo reducto propius eos intuearis, pleni sint immanis cujusdam ambitionis & φιλαυτίας hoc tantum à cæteris ambitiosis differentes, quod ambitionem non recta sed perversa, ut Seneca ait, via sequuntur. Atque hæc plane est illa veriditas & figura, qua ait idem secundo de beneficiis, quosdam reticere quæ magis ad se volunt attrahere. Quintilianus libro XI. cap. 1. *Asperse gloriari nescio an sit magis tolerabile, vel ipsa vitii hujus simplicitate, quam illa jactatione perversa, si abundans opibus pauperem se neget, nobilis obscurum, & potens infirmum, aut si se disertus imperitum plane & infantem vocet.* Παλαίσεον certum est de loco hic esse accipiendum, ut IV. *Æneid.* vers. 642.

Pars in gramineis exercet membra palaestris.

Est autem commune poëtis, philosophis, sophistis, hoplomachis, harmonicis, atque aliis item, ut τὸ μελετᾶν, sic etiam τὸ ὀπιδεύειν, habent enim quique eorum suas ὀπιδείξεις & exercitationes: quod notum est ex Græcis scriptoribus. Ὀπλομάχοι sunt, qui sub campi doctore veris armis certare discunt, aut ipsi qui docent: puto enim utrumque hac voce significari: vide Platonem in *Lachete* non procul ab initio. At vulgo juvenus non veris armis se exercebat: sed rudibus, aut pilis præpilatis, quæ dicuntur Græcis ἱσφαρωμένα ἀρόντια; Xenophon libro secundo *Ἀναβάσεως*, de Phalino quodam ita scribens, περιποιεῖτο ὀπιδεύων ἐν τῷ περὶ τὰς τάξεις καὶ ὀπλομαχίαν. *Simulabat armorum & acies instruendi peritiam.* Videtur innuere hoplomachos ea ætate fuisse appellatos etiam eos qui tactici Græcis proprie dicuntur; vide Vegetium.

Ad CAPUT VI.

Περὶ Ἀπνοίας.

H δὲ ἀπνοία ἐστὶν ὑπομονὴ αἰσχροῦ ἔργου καὶ λόγου.] Definitio ista ἀπνοίας parum plena est: nam cum discrimen latum sit inter ἀναγκαστικήν de qua infra est integrum caput, & ἀπνοίαν, nihil video in hac definitione, quod non conveniat etiam τῇ ἀναγκαστικῇ. Quid enim pudor aliud est quam vitiosæ naturæ retinaculum, & ut aurigarum verbo utar, sufflamen? Erit igitur pudor, ἢ ὑπομονὴ αἰσχροῦ ἔργου καὶ λόγου impudentia vero, ὑπομονὴ eorundem. Fortasse pro ὑπομονῇ scribendum ὑπερβολὴ ut vir doctus conjiciebat, cujus nomen ignoro; ut dicatur ἀπνοία esse ultima linea sive factorum, sive dictorum turpium: aliter tamen quantum est librorum veterum. Est autem ἀπνοία, ut rem paulo pluribus explicemus, & quod ille ait ἀμετέστην πῶς καὶ σφίσις est inquam ἀπνοία, pravus quidam animi habitus, quo qui præditus est, omnis ab eo famæ pudor abest: omnique honestatis ac bonæ estimationis cura penitus deposita ad quodvis facinus ac dedecus succipiendum pronus est, propensusque. Proprium hoc homini ἀπονενημένῳ est, primum ut non huic aut illi vitio sit deditus, sed omnibus: deinde ut non instinctu tantum naturæ improbe aut nequiter agat: sed quia turpitudine ipsa delectatur, & vitia sua, malaque (quod malorum ultimum est) amat. Quod enim ait Seneca quarto De beneficiis, capite decimo septimo, neminem adeo à naturali lege descivisse, & hominem exuisse, ut animi causa malus sit: dictum hoc, inquam, in homine ἀπονενημένῳ claudere videtur: nam hic, etiam gratis, malus est. Ideo dicebat auctor orationum contra Aristogitonem, ἀπνοία est morbum immedicabilem. Notum quid sit ἀπνοία in re militari. Proprie sic vocatur non desperatio, sed is animi habitus qui ex desperatione induitur. Quamobrem inter ἀπόγνωσιν & ἀπνοίαν discrimen statuit Dio Chrysostomus non uno loco orationum suarum. Inde est hoc vitiorum extremum appellatum: vel dicta est ἀπνοία, quia penitus τῇ νῆ ἑξέπτε, ut placet quibusdam è veteribus. ὑπομονὴ quod loco generis positum est in Theophrasti descriptione, non est genus sed ἰδίον πῇ ἀπονενημένων. Semper enim ἀπνοίαν comitatur audacia ideo auctores πόλεων & ἀπνοίαν solent conjungere. Ut apud Plutarchum in Agesilao, & in Catone Uticensi, Josephum libro 11. contra Appionem, & in edicto Juliani, quo Athanasium Alexandria pellit: & apud Demosthenem in ea πρὸς Μανέρτητον, πολὺν πολεμὸν καὶ ἀπονενημένον. In Actis synodi Ephesinæ extat epistola, cujus initium est, οὐδὲν ἀπνοίας ἐπὶ πλημμελίᾳ χαλεπώτερον αὐτῇ γὰρ ὅτι πάντα ὅσα ἡδὲ ἀτόπων ἡρώων. Sed non est prætermittendus locus insignis ejus auctoris, qui orationes contra Aristogitonem (quæ falso, ut alibi disputamus, inter Demosthenicas circumferuntur) scripsit, ubi graphice admodum quid ἀπνοία sit, & quis homo ἀπονενημένος, orator describit. Sic ille,

ἢ ὅτι τ' οὐκ αὐτὴ καὶ τῆς πολιτείας, ἢ λογισμὸς ἐδ' αἰδὼς ἐδμήα,
 ἀλλ' ἀπόνοια ἡγείται· μέλλον δ' ὅλον ὅσιν ἀπόνοια, ἢ τότε πολιτεία ἢ μέγιστον
 μὴ ὅτι αὐτῇ τῇ ἐχόντῃ κακόν, δὴνόν ἢ καὶ χαλεπὸν πᾶσι, τῇ πόλει δ' ἐδ'
 ἀνέκτοι. Ὁ γὰρ ἀπονενομένης ἀπὸς αὐτὸν μὴ περὶται, καὶ τῷ ἐκ λογισμῶ
 συνεστῇ ἐκ τῆς παροδοῦ καὶ παρελόντος, ἐν ἀεὶ σωθῆναι, σώζεται. Nonne
 videtis ejus ingenium & actiones, non ratione, non ulla verecundia, sed
 una desperatione gubernari? imo omnes ejus actiones non esse aliud quam
 desperationem, quæ cum ei maximo ipse malo sit, in quo est; tum acerba
 & gravis est omnibus, & reipub. intolerabilis. Omnis enim homo profligatus
 & semetipsum projicit, & quæ consilio retineri potest, incolumita-
 tem: sed admirabiliter & præter rationem, si forte evaserit, conservatur.
 Apud comicos præclara extant hominum hujusmodi, hoc est, singu-
 lari quadam improbitate & audacia præditorum, qui patrimoniis suis
 naufragi, ut rem facere possint, per fas nefasque audacter ruunt,
 exempla. Talis apud Aristophanem in *Nebulis* Strepsiades, in *Equi-
 tibus* factor ille impurus Agoracritus: tales etiam in Plauti & Teren-
 tii comoediis lenones omnes. Porro ἀπόνοια Latinis est audacia, vel
 audacia perditæ, ut in illo Satyrici poetæ,

Ingenium velox, audacia perditæ, sermo Promptus.
 Budæus *vacordiam* Latine dici posse putabat: mihi olim visa ea vox
 Græcæ vim non satis explere. Nam ἀνοια omnis, *vacordia* est: quippe
 homo ἀνοια caret corde, id est, sapientia: unde sunt *excors* & *vacors*,
 at ἀπόνοια aliud longe est. Neque profecto dixit Cicero in *Pisonem*
 cap. 9. ὁ *vacors* & *amens*: ita dixeris Græcè satis proprie, ὁ ἀπονενο-
 μένης καὶ ἀνόητος. Quoniam tamen apud optimos scriptores de insigni
 improbitate hæc vox usurpatur, esto ἀπόνοια, si lubet, *vacordia*; ho-
 mo ἀπονενομένης, *vacors*: quem quidem *desperate malum* possis La-
 tine dicere. Ciceroni est homo perditus, vel perditus & profligatus;
 aut etiam desperatus: ut cum desperatorum hominum flagitiosos greges
 dixit in *Catilinaria* 11. cap. 5. & alibi sæpe. Nam et si proprie vox
 desperatus aliud sonat, tamen de eodem usurpatur. T. Livius in vi-
 gesima tertia historia hæc verba posuit: *improbus homo; sed non ad
 extremum perditus*. Græcè dixeris; *πονηρὸς μὲν, ἢ μέντοι ἀπονενομένης*.

Οἷον ὁμοῖαι ταχέ.] Rectissime prima nota hominis perditæ proflig-
 atique hæc ponitur: hic siquidem e numero eorum est, qui, ut
 dixit olim Pacuvius, jusjurandum aliud nihil esse censent quam man-
 tilla, quo noxæ quotidianæ extergeantur. Talis apud Græcum comi-
 cum Strepsiades, quem ita alloquitur suus creditor in *Nebulis* Act.
 IV. Sc. iv. vers. 19.

Πα. Καὶ ταῦτ' ἐδεήσθης ἀποῦσαι μοι τὰς θεάς,

Ἴν' ἂν κελύσω γὰρ σὺ, Στρε. τὰς ποῖας θεάς;

Πα. Τὴν Δίαν, τὴν Ἑρμῆν, τὴν Περσέην. Στρε. Νὴ Δίαν

καὶ περὶ καταβίβω γ', ἂν ὁμοῖαι τρωβόλον.

Pa. Etiamne hæc audebis negare per Deos,

Si te jussero? st. per quos Deos?

Pa. Per Jovem, per Mercurium, per Neptunum. st. Sic, per
 Jovem:

Et ni jurem, deponam etiam triobolum.

Talis

Talis apud Latinum comicum Ballio in *Pseud. Act. I. Sc. 11* vers. 118. sequ.

CA. *Furastin' te illam nulli venditurum nisi mihi?*

BA. *Fateor. CA. nempe conceptis verbis. BA. etiam consultis quoque*

CA. *Perjurasti scelestē. BA. at argentum intra condidi.*

Athenis qui facile jusjurandum suscipiebant, *Ardetti* vulgo, à loco ubi jurare moris erat, appellabantur. Hefych. τὰς ῥαδίως ἐπὶ τὰς ὁρὰς ἰόντας Ἀρδίπτες ἐκάλουν. Τὸ πρὸς ὃ ἡμεῖς τὸ Ἰλισὸν ἐγγὺς τοῦ Παναθηναίου σταδίου ἐν ᾧ τὰς ὁρὰς ἵποιοῦτο.

Τὸ ἄρχειός πε.] Criticorum sanctio postulat ut scribamur ἄρχειός πε. Ammonius, Ἀρχεῖος, ἐν περπατοῦσιν, σημαίνει τὸ πρὸς τὴν ἐν ἄρρεϊ τελεσμένον ἐν ᾧ περπατοῦμεν, σημαίνει τὸ ἐν ἄρρεϊ πρὸς τὴν μίμνον. recte: est enim ἄρχειος cognomen Jovis, Mercurii, Minervæ & Dianæ, qui in foro colebantur. Recte etiam notat Suidas ἄρχειον dici diem quo lites disceptantur: ita omnino scribendum in *Actis* cap. 19. com. 38. ἄρχειοι θροῦται non ἀγοραῖοι & subaudiendum ἡμέτεροι. Glossarium vetus, Cum res agitur, ὅτι ἡ ἀρχαία ἐστὶν. Nam ut prolata res Plaut. *Capt. A. I. S. 1. vers. 10. 11. 17.* dicuntur quando justitium est, sic agi res, quando, ut loquitur Demosthenes, αἱ δίκαι εἰσι. Plinius Secundus in Epistolis, Eia tu, cum proximæ res agentur, quoquo modo ad judicandum veni. Hinc apud Suetonium *Aug. cap. 32.* rerum actus, pro diebus juridicis. Strabo libro *XIII.* de Romanis loquens, ἵππον, inquit, τρέπον διέταξαν τὰς διοικήσεις. ἐν αὐτῇ τὰς ἀρχαίας ποιοῦται καὶ τὰς δικαιοσύνας. hoc est, ubi conventus agitur & jus reddunt. Sed ut ad Theophrastum redeamus; homo ἄρχειος est, qui dies totos forum conterit; quemque Oratores & Comici appellant ἄρχεις πεύριμμοι. Latini veteres hominem ordinarium, teste Festo: vel subrostranum, ut in octavo epistolarum ad familiares [lib. *III.* epist. 19. edit. Sib.] vel subbasilicanum, ut in *Capteveis. A. IV. S. 11.* vers. 35.

Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum.

Glossarii auctor paullo aliter; *Basilicianus*, Μαλακός, ἄρχειος. Notum est in Basilicis judicia Romæ, præsertim centumvitalia, celebrata fuisse. Idem auctor alibi, *Tabellio*, ἄρχειος, νομικός. Alio autem loco lixa vertit ἄρχειος. Ne id quidem absurde: est enim is qui quaestus causa castra sequitur: tot enim modis vox ἀρχεῖ accipitur.

Καὶ ἀνισχυρμένος.] Non recte docti viri qui sic vertunt, *Vestitus impudenter subductis*. Nam aliud est ἀνισχυρμένος, aliud ἀνισχυρμένος de qua voce dicemus infra. At homo ἀνισχυρμένος is est, qui ἀσπίς etiam dicebatur, teste Hefychio. Extat ea vox apud Polybium libro quarto: & in extremo fragmento libri *XVII.* πρὸν ὃ διὰ ταῦτα μακάριος ἀποδοχῆς καὶ πενίας ἐν τοῖς ἐξῆς χρόνοις, μετὰ ταῦτα περὶ ἀνισχυρμένους εἰς ἀσπίδα ἐξώκησε καὶ βίον ἀσπρῶν. Idem significat apud M. Tullium, vox, *spursus*: qua notione accipi vox *spurcitias* debet illo Lucretii loco libri quinti vers. 17.

*Quidve superbia, spurcicies, petulantia, quantas
Efficiant clades? quid luxus desidiisque.*

Vide Nonium.

[Ὁρχεῖσθαι ἦσαν τὰ κάρδακα.] Quantum sit ponderis in voce ἦσαν, licet intelligere ex eo quod Demosthenes in secunda *Olynthiaca* pro argumento vitæ penitus dissolutæ sociorum Philippi, ait, eos ubi largius poti fuerint, solitos cordacem saltare. Multo enim turpius si quis succus cordacem saltet, quam si ebrius. Est autem cordax lascivæ & comicæ saltationis genus: ideo ait ἐν κωμικῷ χορῷ. Aristophanes vero in *Nebulis* Act. I. Sc. vi. vers. 85. gloriatur in suis comœdiis huic saltationi nullum esse locum. Puto autem ad rectum solitum cordacem saltari: nam Aristophanes pro κάρδακίζεν dixit κάρδακα ἐλκεῖν. Julianus & alii ἐλκεῖν κάρδακα.

[καὶ προσωπεῖον ἔχων ἐν κωμικῷ χορῷ.] Falsi suspectam hanc lectionem habeo: puto enim deesse negationem, & ita legendum, προσωπεῖον ἔχων ἐν κ. χ. magis enim hoc modo perditissimi nebulonis describitur ingenium: nam etsi omnino turpe est scenicum histrionem agere; tamen qui personatus in scenam prodit, quodammodo sub persona latet, & pudori suo nonnihil consulit; non item qui sine persona. Quare etiam Demosthenes in oratione *de ementita legatione*, Cerybionem quendam κατάρκτον appellat, ὅς, inquit, ἐν ταῖς πομπαῖς εἰν τῷ προσωπεῖῳ κωμίζει. apud Romanos histriones si minus placerent, cogeantur in scena ponere personam: vide Festum in *Personata fabula*. Porro interpretes ita hunc locum verterant, quasi legeretur ἔχων contra omnium codd. auctoritatem. Ita nos hoc loco censuimus: si cui negationem inferi non placet, fruatur ille opinione sua: ego causam non video, cur à priori sententia mea discedam.

[καὶ ἐν θαύματι ὃ τὰς χαλκὰς ἐκλίνει.] Inter ludicarum artium artifices, & voluptatum ministros, quibus usi olim veteres, fuere qui à Græcis dicti sunt θαυμαστοὶ (Vid. Athenæus lib. xxi. cap. 9. pag. 538.) à Latinis prestigiatōres: quos idem autor inter Διονύσιον τεχνίτας, Bacchi artifices, recenset lib. duodecimo cap. ante cit. ubi alio nomine vocat Διονυσκόλακας. Fuerunt autem variae & plane misticæ istorum artes, quibus imperitorum feriebantur oculi, omnia quorum causas non novere, mirantium. Ejus generis fuerunt mimi, ὑποκριταί, cybistæ, petauristæ, petaminarii, funambuli, neurospastæ, ὑποβόλοι sive ψωπαῖκται, & machinatores, de quibus Hero Mechanicus in egregio libro Περὶ θαυμαστοποιικῆς & nos multa dicemus ubi de aliquando, quæ sunt nobis cum cura observata & annotata. Vid. animadversiones in Athen. lib. i. cap. 15. pag. 46. & lib. de enatione Amphitheatrali.) Qui igitur has artes exercebant, Græci eos θαυμαστοὺς vocabant, artemque eorum θαυμαστοποιίαν, & spectacula ejusmodi prestigiarum atque officiarum θαύματα. Errant enim & qui θαύματα legi hic non θέματα volunt: & qui aliter hanc vocem interpretantur. Hesychius θέματα, ἃ οἱ θαυμαστοὶ ἀπαδείκνυνται. Sic apud Dionem Chrysostomum, πολλῶν ὃ θαυμαστοῖν θέματα ἀπαδείκνυνται apud Platonem cum in septimo *De Republica*, tum in secundo.

De

De legibus, *δαύματα ὁμοεικνῶσαι*. Denique sic semper accipienda illa verba ἐν δαύμασι. In quibus passim errare interpretes etiam doctissimi observavimus; ut apud Athenæum non uno loco: neque aliter accipiendus locus Aristotelis libro secundo, *De generatione animalium* cap. 1. ubi τὰ αὐτῶν αἶμα ἢ δαύματων commemorat: quæ αὐτῶν δαύματι alio loco appellat: intelligit autem pegmata quædam per se surgentia, vel simulacra suapte sponte mobilia, quæ à neurospasticæ colligendæ pecuniæ gratia circumferebantur. Quod ait Theophrastus χαλκὸς ἐκλήθη, pertinet ad mercedem quam præstigiatores isti à spectantibus pro lucrare exigebant: eam mercedem Græci, ut puto, δαύμακτρον nuncupabant. Est enim à δαύμαζω, eadem analogia, quæ δίδακτρον minerval à δίδακω μνῆτρον, indicium sive indicine præmium, à μνῆω & pro eodem εὔρετρον ab εὐρίσκω apud Ulpianum. Sophron apud Etymologici Magni auctorem, φέρε τὸ δαύμακτρον, καμπύσιον. Hinc dicti sunt vulgo cum hi tum alii agyrtæ, qui similibus artibus stipem in circulis corrogabant χαλκολόγοι, Latine arufscatores: pari in utraque lingua ratione: nam ut χαλκοὶ Græcis nominantur quivis parvi pretii nummi, sic Latinis æra. Martialis, lib. xi. Epigr. 28.

Et centum aureolos sic velut æra rogat.

& Hieronymus illa duo λεγτὰ viduæ mulierculæ, cujus fit mentio in Evangelio S. Marci cap. 12. commate 42. æra interpretatur. Repetio & æsculatores fuisse dictos. Glossarium vetus; χαλκολόγοι, numularii, æsculator: & alibi, Æsculator, χαλκολόγοι. Inde verbum æsculor pro eo quod Theophrastus τὸς χαλκὸς ἐκλήθη dixit. Glossarium; χαλκολόγοι, æsculor. Apuleius, τὸς χαλκὸς, stipēs æreas vocat in octavo *Metamorphoseon*: alibi, exiguam stipem. Ovidius i. De Ponto, σίσιν æρα: & recte in Glossario, κέρμα, æs: nam, quid sit κέρμα Græcis, notum est. Maximus Tyrius, δύο ὀβολοί. Hanc illi stipem à spectantibus exigebant, postquam se quisque sessum receperat, ordines sedentium obambulantes. Ideo ait Theophrastus καὶ ἕκαστον παρῆναι quæ verba male accepta sunt ab interpretibus. Lucianus in *Almæ* ἐπιφάνειαν ἢ χαλκολόγειαν ἔπος ἐκυτὸς, ἐν ἧς πᾶσι σινηκῶτων διατρεφῶν συνέλεγον ἔσαν καὶ οἱ δραχμαί. Prorsus istis declarantur superiora Theophrasti. Idem Lucianus verbo ἐκλήθη utitur alibi, ut Theophrastus hic, χαλκὸν ὀβολοὶ παρὲς ἧς κατὰ πλεόντων ἔχουσιν ἐκλήθη. Hodie præstigiarum istiusmodi artifices solent ad fores aliquem collocare, cui necesse habet uniusquodque, prius quam spectatum admittatur, in antecessum aliquid pro lucrare porrigere.

Καὶ μέγα δὲ τοῖς τὸ σύμβολον φέρουσιν. Tesseram intelligit, quam aliquis acceperat à præstigiatoribus, ea lege, ut qui hoc symbolum, quod arrabonis vim habebat, referret, gratis spectaret. De symbolis & contractibus per symbola, quam Aristoteles ποιωνίαν ἀπὸ συμβόλων vocat, dicemus uti spero alias. Lege si lubet quæ postea scripsimus Animadversionibus in Athenæum, libro i. cap. 31. pag. 224. seqq.

Καὶ πρὸς ταῦτα διατρέχει ἀξιοῦσι. In multis optimæ notæ codicibus vox ἀξιοῦσι non extat: quare ita possumus vertere, *Ac si quis tesseram afferat, duris enim sermonibus accipiet, ipse gratis spectans.* Fortasse ita auctor

auctor scripserat. Καὶ μὲν τοῖς τὸ σῶμα φέρειν ἢ περιεχέειν θεωρεῖν ἀξιοῦν. αὐτοὶ περιεχέειν, vel. ἢ ἔτι περιεχέειν αὐτοὺς θεωρεῖν. De istiusmodi librorum peccatis sæpe questi sumus.

Λένος ἢ πανδοχεῖον.] Olim apud Græcos, sicut etiam hodie, ut audio, in quibusdam Italiæ locis, non multo erat honestior locus πανδοχείον five *taberna meritoria*, quam οἶκος, hoc est, *lenonis aut meretricis domus*: & apud Hæbros eadem vox *Zonah* & *meretricem* significat & *cauponam*. Nec multo aliter apud Latinos, qui τὸ πανδοχεῖον *stabulum*, & τὸν πανδοχέα *stabularium* dixerunt; meretricem autem *prostitutum*. Eo factum, ut viri quibus honestas curæ, æque in cauponis ædibus conspici erubescerent, ac in lenonis: quod vel ex iis patet, quæ de Stratonico citharædo refert *Ælianus Variarum* libro xiv. capite 14. Sed & *Isochrates Areopag.* pag. 354. ἐν καπηλείᾳ, αἶτ, φάγῃ ἢ πίνῃ ἀδελφὸς, εἰδ' ἂν οὐδέ τις ὀπίσθης, ἐτόλμισε. In cauponā edere aut bibere nemo, ne frugi quidem servus, audebat. Vide *Athenæum* lib. xiii. c. 11. p. 566. hunc ipsum *Isochrates* locum proferentem. Sed quam parum intersit lenocinium inter & cauponam, declarat optime *jus Rom.* Nam ex *Impp. constitutionibus* domina cauponæ, quæ vilis à marito solita haberi, solvitur lege *Julia de adulteris*.

Καὶ περιεσκήσαι.] In edicto prætoris de iis qui notantur infamia, numeratur inter primos qui lenocinium fecerit. Vide & titulum Codicis, De spectaculis scenicis & lenonibus.

Τελωνῆται.] Quanta flagrarint olim apud Græcos & Judæos invidia vectigalium & tributorum conductores nemo nescit. Ex omnibus Græcis videntur *Oropii* huic quæstui maxime fuisse dediti: extat enim de iis veteris poetæ *Xenonis* elogium hujusmodi.

Πάντες τελῶναι, πάντες εἰσὶν ἄρπαγες

Καὶ τὸν γένος τοῖς Ὀροπίοις.

Apud Romanos etfi portitorum & coactorum magna semper vilitas, ut alibi; Publicanis tamen inter honestos suos erat locus. Quippe equites fuere splendissimi: ideo toties & tam effuse publicanorum ordinem laudat *M. Tullius*, ut *pro L. Manilia* cap. 7. *pro Cn. Plancio*, cap. 9. ubi ait *firmamentum reip. publicanorum ordine contineri*. Quare τελῶναι vertimus portitorem non publicanum, usum veterum auctorum secuti. Glossarium; portitor, τελῶντης. Portorium, τελωνεῖν & sane τελῶντης proprie est qui vectigaliarius & telonarius in *Cod. Theodosiano*. *Papinianus* lege xvii. Dig. Ad municipalem, scribit minus exigendi tributi inter sordida munera non haberi; & ideo decurionibus quoque mandari.

Ἀλλὰ κρύπτειν.] *Juvenalis satyra septima vers. 5.*

nec fœdum alii, nec turpe putarent

Præcones fieri.

& satyra tertia lenonum, præconum, & gladiatorum pueri eodem jure censentur. Verumtamen *Horatius* præconum ordinem & coactorum tuetur lib. i. Sat. vi. vers. 86. propter patrem. Multa *Cicero* de præconibus in ea *pro Quintio*.

Μαχηρὸν δὲν, καθεύδον.] *M. Tullius, Officiorum* libro primo sub finem, Minimæ-

Minimeque artes hæc probanda, quæ ministræ sunt voluptatum, ceterarum lanii, coqui, fartores, piscatores, ut ait Terentius: adde his si placet unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. Eleganter Cicero, tanquam eis *μίσαν*, quod aiunt, *μίσκονα* congefist pleraque omnium artes quæ à Romanis improbabantur: par eorundem Athenis vilitas testantur scriptores Attici. Ceterarii sunt *παιχρῶνται*, vilissimum humanum genus Athenis: ut & salsamenta apud eos servorum & parvorum perum cibus fuit, quod supra diximus. Inde apud Lucianum *παιχρῶνταιν ἑπὶ ἀπορίας, ἢ τὰ γαστρίμαχα διδασκόντων*. Manavit ab istis proverbium de homine obscuro & terræ filio: dicebant eum patre esortum qui cubito mungeretur; quod erat salsamentariorum proprium, ut ad Strabonem pluribus exposuimus. De coquis & testatur Theophrastus hic, & habes de iis fuisse apud Athenæum. Fartores sunt *ἀλλασπῶνται*, infimæ fortis homines: vide Equites Aristophanis. Piscatores quo loco ab iisdem haberentur, declarat vetus proverbium quod in Hefychii Glossis reperimus; *Δουλοῦ μὲν οἷς ἐπακτῆριον, λαβὴν ἢ μισθὸν* sumptum est ex aliquo comico. Monebat viros auctor adagionum ut uxores ex ordine piscatorum ne caperent: etsi filias ut piscatoribus nuptum demus, propter difficultates conditionum reperiendarum concedit: *ἐπακτῆρις* sunt piscatores. Piscatoribus adjici debent aucupum & pomarii,

Atque omnis Tusci turba impia vici:

ait Horatius, Satyra tertia libri 11. vers. 228. De unguentariis & saltatoribus, res notissima. Athenis olim lege Solonis cautum fuit ne quis civis Atticus myreplicam faceret: auctor Athenæus libro XIIII. ut minus mirum sit quod Seneca refert Natur. Quæst. Lib. IV. Cap. 13. fuisse aliquando unguentarios Lacedæmone pullos. Postremo adjicit Cicero, ludum talarium, sicut & Theophrastus τὸ κλέβειν vide super istis titulum Codicis, De aleatoribus & aleatorum usu.

[*τὴν μητίεα μὴ τρέφειν.*] Lege Solonis notabantur infamia qui parentes non alebant, aut tectum ad habitationem non præbebant; ut videtur ex Æschine contra Timarchum constare. Non temere autem mater potius dixit Theophrastus quam patrem; latius enim patuit exhibere matris necessitas, quam patris, quando & vulgo quæsitis mater necessario fuit alenda; in patre non idem observatum: vide Plutarchum & Laërtium in Solone.

[*Ἀπαγωγὴ κλοπῆς.*] Arceffi, inquit, solet furti; adde, & aliorum criminum: sic apud comicum Agoracritus, perfectissimum ἀπὸ νόμου exemplum, id sibi nomen ait inditum, ex eo quod perpetuo alicujus criminis reus in judicio volutaretur. Notabis *κρυολογία* in voce ἀπαγωγῆς nam ἀπαγωγή in foro Atheniensi proprie dicebatur de furto sicut ἰνδύξῃς de aliis criminibus: auctor Ulpianus in Demosthenes Περὶ Λεπτινέων quamquam alii veteres, quibus potius assentior, ἰνδύξῃς & ἀπαγωγῆς ita distinguunt, ut illa sit absentis delatio; hæc, presentis in jus abductio: quando aliquis manifesti criminis convictus in carcerem & ad undecim viros rapiebatur.

Τὸ δεσποτικὸν πλεῖον χεῖρον δικάειν, ἢ τῷ αὐτῷ δικάειν.] Dictum venustatis Atticæ: sic apud Ciceronem II. *contra Rullum*, cap. 37. *habitare in carcere*. Et in *Bruto* cap. 89. *habitare in Rostris*. Dinarchus, καὶ γὰρ θανάτου ἀξία πολλὰ ἔπρεα διαπέπεσθαι, καὶ ἐν τῷ δεσποτικῷ πλεῖον χεῖρον ἢ ἴσθαι διαπέπεσθαι. *Morie digna alia sunt patrata, ἐν in carcere plus temporis quam extra eundem consumpsit.* Loquitur de Aristogitone; quem propterea auctor earum orationum contra illum, quæ Demostheni vulgo tribuuntur, πεπορευμένον in carcere appellat, & alteri opponit recens carcerem ingressō, & ut ipse loquitur, νεκρὸς καὶ πεπορευμένος. Demosthenes in ea contra Timocratem Androtioni objicit, quod pater ejus πολλὰς πανταπειρίας ἐν τῷ δεσποτικῷ δίκειν. Appio Claudio apud Livium lib. III. cap. 57. objicitur pro magno crimine, quod carcerem appellasset *domicilium plebis Romanae*. Plautus in *Pseudoli* fragmento citato à Servio ad I. *Æn.* vers. 143. *Nisi carcerem aliquando effregeritis, vestram domum*. Postremo ipsum etiam hominem improbum *carcerem* vocarunt. Lucillius,

carcer vix carcere dignus.

Καὶ πῶς δ' ἐν τῷ δόξει.] Lego, καὶ ἐπὶ δ' ἄν.

Τῶν πεπορευμένων τὸς ὄχλους.] Hoc est, eorum qui cœtus & concursus faciunt: quod capital fuit Athenis: vide infra ad caput περὶ λογοποιίας.

Μεγάλη τῇ φωνῇ.] Alta voce loqui, supra signum erat rusticitatis; alibi, superbi & elati animi: sed addit hic Theophrastus, καὶ παρερρωγία, quæ vocis appellatio, vel ex eo manavit, quod multi nimia vocis intentione ramos frangerunt: vel declaratur ea dictione vastus oris hiatus; sicut Aristoteli in secundo *Historiarum*, cap. 1. & tertio *De partibus* cap. 1. ora canum, leonum, ac reliquorum κερχαρόδοντων dicuntur esse ἀνερρωγῶτα. Aristophanes in *Equitibus* Act. III. Sc. 1. vers. 22. Cleonem vocat κερχαρόδοντα, & mox ei vocem tribuit χαρόδοντος, propter asperitatem & inæqualitatem: ubi ad vocem κερχαρόδοντα ita Scholiastes, τερχαῖς ὁδόντας ἔχοντα. Κερχαρόδοντα δ', ὅσα στρογγύλους καὶ ἀκατάστοντας τὸς ὁδόντας ἔχουσι, λίαν, κύαν, πέρδαλις, ἀετὶδες, καὶ ἰχθύων γένος, ἀ σαρκωδὲς εἶσι. Et ita etiam vocem παρερρωγίαν hic interpretari licet: vel est translatio à sensu tactus ad sensum auditus; nam quæ sunt abscissa & abrupta, eadem aspera sunt. Apud Ciceronem non procul à fine III. *De Oratore* inter vocis differentias sunt, fractum & scissum: fere autem *fracta vox* apud Latinos auctores dicitur de voce effœminata, aut ejus.

—liquido qui plasmate guttur

Mobile collueat,

ut est apud Pers. *Sat.* I. vers. 17. Græci σαθρὸν, ut videtur, & παρερρωγίαν scissam vocem nominant. Sed de omnibus vocis differentiis acute, ut omnia, summus philosophus in libello *Περὶ ἀκροῦσθαι*.

Ἡ ὅταν τῇ πανήγυρι.] Proprium hoc, ut initio diximus, homini ἐπινοημένον qui assiduus convitiis ita depudere didicit, ut lætetur etiam infamia. Habuit hoc quoque impurus ille sæpe jam à nobis commemoratus Aristogiton; quem quidem ait orator ea fuisse oris

E

duri-

duritie, ut quæ alii taciti & in tenebris admitterent, quibus tale quid humanitus usu veniret, ea ipse tantum non appensis sibi tintinnabulis patraret; quod est dicere palam & in omnium oculis. Sic ille, καὶ ὁ θεὸς ἄλλων τ' ἡτορμώτων ἐκείνῳ ἀλφειὴ ποιεῖ, ταύτ' ἐστὶ μονὴν καὶ δῶνα ἐξελκύμεν διαπεράσει.

Τὰς δ' ἐξόμνυδι.) Lego, ὡς τὰς μὲν ἐξόμνυδι.

Ἐχρον ἔχρον.] Vasculum fuit in quo asservabantur litium instrumenta, quæ in libris Græcorum Jurisconsultorum ἀσφύλισμα vocantur. Erat autem echinus, vel testaceus, vel æneus, ἀγγεῖον ἢ χυμὸν ἢ ἐκ κεράμους, eis ὁ καθεύδων οἱ διακινεῖ τὰ χρηματεῖα τοῦ μετρητοῦ, teste in *Vespras* Aristophanis scholiaste ad scenæ antepen. ὦ μοὶ κεκοσμήμεν &c. vers. 20.

Ὀρμαδὸν βιβλίαν.] Aristoteles apud Dionysium Halic. δεσμὸς διηγουμένων βιβλίων. Juvenalis de caufidicis in forum venientibus. Sat. vii. vers. 107.

— ἐν magno comites in fasce libellos.

Proprie ὀρμαδὸν est ferta sive restis ē capis aut similibus rebus contexta.

καὶ τ' δερχμῆς.] Plane istud homicidæ est, non hominis. Nam cum in genere foenerari idem sit quod hominem occidere, ut Cato senior aiebat apud Cic. ii. *Offic.* cap. ult. & παρὰ φύσιν ἐργάζεσθαι, ut Aristoteli i. *Polit.* cap. 10. placet: ac proinde foeneratores furibus pejores cives à veteribus Romanis fuerint existimati, ut probat idem Cato: quid obsecro te, existimandum est de eo, qui foenus exercet quod hic commemoratur? Neque tamen putemus fingi hæc à Theophrasto: dixit enim ipse initio, ex iis quæ vulgo fierent, & in usu apud homines essent, esse hoc à se scriptum constatum. Imprimis animadvertenda est istorum techna; qui ut foenus hoc horrendum minore cum invidia possint exercere, non solent grandem pecuniæ summam simul eidem credere, neque in multos dies. Hi sunt quos Græci ἡμεροδραμιστὰς & ποικυλῶδες dixerunt. Latini *rotaliones*: qua voce utitur M. Tullius lib. 11. ad *Atticum* ep. 1. Cum autem obolus sit sexta drachmæ pars, facile cuivis æstimare, quid sit hoc foenerandi genus, quando drachma obolum semis quoties parit. Fuit sane maxima Athenis foenerandi licentia: etsi enim usutatus in ea civitate usuræ modus erat, ut pro mina quot mensibus drachma penderetur; quæ est centesima Romanorum usura: tamen & bis centesimas & ternas, ac quaternas solitas exigi non est dubium. Quippe cum istiusmodi hominum improbitas, non solum non coerceretur ullis legibus, sed etiam approbaretur veteri Solonis lege hac, τὸ ἀργύρου εἰσέσιμον ἔσθ', ἐφ' ὅποσον ἀν βέλην ὁ δανείζων. hoc est, *fus esto foeneratum pecuniam suam quantacunque usura volet collocare.* Sic enim Lyfias hanc legem exponit. τὸ εἰσέσιμον, inquit, πρὸ ὅσιν, ὃ βέληται, ἢ ἐφ' ἵδαναι, ἀλλὰ τέκον παρέσθαι ὅποσον ἀν βέληται. Apud Paulum Jurisconsultum libro iv. *Responsorum*, Lucius Titius ita cavet: *οὐκ ἔστιν ἔσθαι σοι τόκον ἐνέσις μᾶς ὅσολος πένταρχος.*

Τετα ἡμωσιβόληας.] Antiquum est Græcorum loquendi genus τετα ἡμωσιβόληας.

ἀβολία, pro, *obolus semis*, vel *sesquiobolus*. Pollux lib. ix. cap. 6. φίλον ὃ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ ἐν ἡμῶν τεύχεα ἡμιτάλαντα λέγεται, i. e. *Amant veteres sesquivalentum tria semivalentia dicere*. Ita æpissime cujusvis aut mensuræ aut ponderis numeros antiqui scriptores, præsertim Attici, efferunt: sic apud Hippocratem legas τρεῖς ἡμίχρα, τρεῖς ἡμιώβρα, τρεῖς πεμπήμοβρα & πέντε πεμπήμοβρα apud Platonem τρεῖς ἡμιμναῖα, sexio Legum: apud Xenophontem τρεῖς ἡμιδερχμα apud Theophrastum in secundo *Historiarum* τρεῖς ἡμιπόδια. Apud Athenæum libro quarto τρεῖς ἡμιμίδιμα & in Dioscoridis aliorumque medicorum libris sæpe. Sic Latini interdum; Martialis, lib. iv. epigr. 46.

Et thuris piperisque tres selibra.

Quod & nos in vernaculo nostro idiomate retinemus. Attici vero quam delectarentur hoc loquendi genere, declarat Theophrastus, qui in libro περὶ ὀσπρῶν δύο ἡμιέλλα dicere maluit, quam ἐκτέλλ. Impp. in Cod. Theod. *sex semisfiliquæ*, quam tres filiquæ. Augustus in testamento ex parte *dimidia* & *sextante*, quam ex besse. Hinc illa sunt nomina composita, τριημιχρῖνιξ apud eundem Theophrastum; & πενδημχρῖνιξ. Item apud Xenophontem τριημιπόδιον. Sic etiam apud grammaticos dictus πενδημιμερὴς versus, qui duos pedes & partem a reliquo carmine quasi scissam & separatam habet. Cave vero confundas loquendi hoc genus cum alio simili quidem, sed significatione longe diverso. Τεῖτον ἡμιωβόλιον enim quando dicunt Græci, non jam *obolus semis* sed *duos obolos semis* volunt intelligi. Sic dixit Herodotus ἔλκων σαθρὸν ἐβδομον ἡμιτάλαντον, pro eo quod est, *pendens sex talenta cum dimidio*. Sic apud Dinarchum τρεῖτον ἡμιδερχμον, pro *duobus sedrachmis semis*; vide Pollucem. Hoc quoque imitati sunt Latini veteres. Fuit enim veteris consuetudinis, ait Varro, ut retro ara dicerentur, ita ut semis tertius, semis quartus pronuntiarent. Inde est, *sestertius nummus*, & *sestertius pes*, pro duobus assibus semis, & duobus pedibus semis. Et apud Plinium libro xvii. capite ii. *quibus semipes* ex Græcis scriptoribus, quod ipsi dixerant πεμπήν ἡμιπόδιον. hoc est, *quatuor pedes cum dimidio*. Adi Priscianum, & Volutium Marianum, qui hoc posterius loquendi genus diligenter explicaverunt. Nos autem ideo hic notavimus, ut ne similitudo duarum locutionum cuiquam imponeret: quo in errore doctissimos etiam viros versari videmus. Testis sit Demosthenes: in cujus orationibus quoties extat altera harum φερίστων, toties peccat eruditissimus Wolfius. Nam quod in ea pro Androtione scribitur, ὅς ἀποδίδει ὅχρον, ἔχον πάντα ἡμιτάλαντα, *duo talenta semis*, significat: non *quatuor cum dimidio*, ut putavit interpres. Sic debet hic etiam locus ex oratione περὶ Φορμίωνος exponi, ἐκ ἀποδίδωσι πένθ' ἡμιτάλαντων καὶ ἑξακοσίων δερχμῶν, item iste ex ea περὶ Νικοστράτου, sub initium, ἀπέχεσθαι μὲν πάντες ἡμιμναίων ἀξία ἀνδερχοῦναι. Postremo in oratione contra Theocrinem, quæ ἐν δέξιν inscribitur, non aliter illa exponi debere, ἰδὼν τρεῖς ἡμιμναῖα τέτταρ' ἀδελφῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν. Tot locis apud summum oratorem extat loquendi hoc genus: in quibus omnibus lapsus est vir doctus, quum non observasset quid inter τρεῖς ἡμιτάλαντα, & τεῖτον ἡμιτάλαντον

interesset. Enimvero doctissimo viro facile ignosco, qui

Ἄλλοις ἐν ἰδιότοις πένδ' ἀποδιδέται λόγον

vapulet vero sciolus ille Græculus qui Wolfsum in errorem induxit. Ita enim annotatum reperies ad superiorem locum ex Androtiana, τὸ δ' ἢ πένδ' ἡμιτάλαντα, ἀντὶ τοῦ πέντε παρὰ ἡμιτάλαντον· οἷς ἔτι τέσσαρα καὶ ἡμισυ. Καὶ τοῦτο σωρίζεται ἐκ τοῦ σταδίου παρὰ Ἡρόδοτον. Hæc ille: quæ omnia falsa esse & inepta ex superioribus liquet; quibus libet adjicere, velut ἐκ πεντηκτίας, ut omnis omnino scrupulus eximatur, locum Aristotelis insignem. Sic philosophus nono *Historia animalium* sub finem capitis 40. Βλίπτει δ' ὁ σμικρὸν χοῖν, ἢ τρία ἡμίχοι· τὰ δ' ὀδυνώτα δύο χοῖν, ἢ πένδ' ἡμίχοι· τρεῖς δ' χοῖν, ὀλίγα. *Eximunt*, inquit, ex unum alveari choem unum, aut unum cum dimidio. Vel bene ut agatur, choas binos, aut binos cum dimidio: raro ternos choas. Eat nunc iste opicus, & dicat πένδ' ἡμίχοι esse τέσσαρα καὶ ἡμισυ. Absit vero a nobis, ut hæc & alia hujus farinae, qualia nonnulla in illis scholiis observavimus, Ulpiano tribuamus.

Τὴς ἡμέρας περὶ πένδ'.] Atticum est, ἀντὶ τοῦ εἰσπεράσας. non aliter fere Demosthenes cæterique scriptores de meliore nota: non ergo sunt audiendi, qui εἰσπεράσας jubent referri. Veteres & Græci & Latini sæpe eleganter simplicibus verbis pro compositis uuntur: sic ergo περάσω alias pro εἰσπεράσω, exigo: pro συμπεράσω. Pindarus *Neonicis*, Od. 1.

Περάσας γὰρ ἔργῳ μὲν δύνῃσι βελαῖσι δ' ἐρῶ.

Opitulatur fortitudo ad res gerendas, mentis vero solertia ad consilia capienda.

περάσαι hoc est, *συμπεράσαι*, *συναρῆσαι*. Ubi Scholiastes; *συναρῆσαι τοῖς μὲν ἔργοις ἀνδρεία, τοῖς δ' ἐλευσίσιν νῆς*. Notabis pactionem de usura in singulos dies: cujus extat etiam in *Epidico* Plauti Act. 1. Sc. 1. vers. 51. exemplum;

Id adeo argentum ab danista apud Thebas sumfit fœnore:

In dies minasque argenti singulas, nummis.

Qui hanc usuram exercebant, Græci eos *ἡμεροδανεισταί* vocabant, ut Laërtius in *Menippo*. Res hodie tocullionibus, præsertim Judæis, non incognita.

Καὶ τὰς τόκους ἀπὸ τῆ ἐμπολήματι τοῖς πένδ' ἡμιτάλαντον ἐκλέγει.] Jam venimus ad locum longe elegantissimum, & ex iis unum qui vetustatem belli hujus arguunt: cujus veram interpretationem prioribus interpretibus ne per somnium quidem in mentem venisse affirmare auisim: est enim & obscurior propter ignorationem priscorum morum, & nonnihil etiam corruptus: sed de re primum; de verbis mox viderimus. Sciendum igitur, morem olim fuisse Athenis hominum vilium atque abjectorum, qui in foro res venales habebant, ut quas pecunias ex venditione mercium suarum colligerent, eas in os & buccam conderent: maxime, credo, cum esset turba emturientium: tum enim, ne tempus sibi aperienda claudendaque crumena periret, ut quidque accipiebant nummorum, id statim in os conjiciebant. Sic erat istis os suum instar crumenæ, quam collo appensam isti-

modi

modi homines apud Romanos gerere solitos fuisse, supra ex Plauto annotabamus. Propterea scribit Artemidorus, in re somniorum maxillas indicare horrea; τὰς σαγόνας inquit πρὸς ἀποθήκας ληπτέον. Hoc est quod Theophrastus vocat, εἰς γνάθον ἐκλέγειν, in maxillam colligere. Nam ἐκλέγειν pro συλλέγειν positum, ut etiam paullo ante. Græci comici ἐγκέπειν εἰς τὴν γνάθον eodem sensu dicunt. Alexis in *Lebete* apud Athenæum lib. III. cap. 3. pag. 76. describens venditorem ficorum, hominem impudentissimum.

Εἶθ' ὁ μὲν ἔδωκεν, ὡς τοιαῦτ' ἀνέμειρε,

Τιμὴν ὁ δὲ ἐγκέλει τὸ κέρμ' εἰς τὴν γνάθον,

Εξήνι ἀπὸ τοῦ, σὺντα πολεῖν ὁμύον.

Deinde qui mercatur, quasi tales emat,

Pretium numerat; eaque fraude pecunia in buccam abstrusa

Caprificum ille dat, jurarit se ficos vendere.

Sic apud Aristophanem, quem jure veteres critici τῷ Ἀπικῶν ἰδῶν διδάτληον appellarunt, Philocleon ait, cum tradita tam sibi quam Lysistrato communis drachma fuisset (judicibus enim binis drachma merces dabatur) convenissetque inter ipsos ut illam Lysistratus permutaret, & ejus dimidium, hoc est, tres obolos, ipsi daret: ait inquam, se à sodali misere deceptum fuisse; qui monetæ loco squamas mugilis piscis in manum sibi tradiderit; quas ipse imprudens tanquam probam monetam in os subito immiserit. Verba poetæ in *Vespis* sub finem scenæ quæ incipit, καὶ μὴ ἐνθὺς ἔσθ. sunt hæc:

--- δεσχυμὴ μετ' ἐμῆ λαβάν.

Ἐλθὼν, διακερματίζειτ' ἐν τοῖς ἰχθύσι.

Κάπρη' ἐπέθηκε τρεῖς λοπιδας μοι κετρέων,

Κ' αὖ ἐκέραψ' ὀβόλους γὰρ φόβῳ λαβεῖν.

Drachmam utrique debitam quam

Sumsit in piscium secuit macello:

Tresque squamas mugilum imposuit,

Quas trusi in os, nummos putans.

Scholias, πολλοῖς γὰρ ὄντι ἐν τῷ στόματι φυλάττειν τὸ ἀργύριον. *Mul-*tis, inquit, moris est, ut pecunias in ore custodiant. Idem poeta in *Æ-*oloscione apud Pollucem lib. IX. cap. 6. ὅπερ λοιπὸν μόνον ἔστι ἐν τῇ γνάθῳ γίνεσθαι μοι. Et in *Anagyro* apud eundem loco cit. ἐν τῷ στόματι τετημνω-
μένοι ἔχουσιν. In libro veteri de miraculis Udalrici Augustæ Vindelico-
rum quondam episcopi, ita scribitur: Clericus quidam mutus effectus
cum à propinquis suis ad sepulchrum sanctum deductus fuisset, emissis
de ore suo duobus denariis super sepulchrum, loquelam quam amiserat,
recepit. Hodie mulieres moris ejusce vestigium retinent: multæ e-
nim consueverunt, maxime αἱ κομμώτριαι, sive ornatrices, in ore aci-
culas habere: nam inde facilius ad usum promuntur quam ex acuario,
sive ψαλονοθήκῃ, aut è pulvillis iis quos ad custodiendas aciculas solent
sibi fabricari. Atqui hanc commoditatem magno sæpe constare, ex-
empla tristissima illas debuerant docere. Quid quod etiam nummi
in os recepti, nedum aciculæ, periculum aliquando veteribus crearunt?

Nam apud Aristophanem in *Avibus*, Scena ἐλεεῖ· χῶρει ἔ·c. Euelpis quidam est, qui dum more Atheniensium milvum veris indicem pro-volutus ad terram salutare parat, obolum, quem forte in ore habebat, imprudens, nec fine summo periculo, deglutit:

--ἐγὼ γ' ἔν, αἰ,

Εὐελπίδ' ἔμλω, ἱκπνον ἰδὼν· κ' ἄθ' ὑππῶ· ὦν, ἀν·χάσκων
Ὀβολὸν κατεβέχθησα.

—ego igitur

*Volutus sum milvum videns, & postea supinus existens oscitans
Obolum devoravi.*

Ex his luce clarius mens auctoris hoc loco: superest ut de mendo quod hæc sententia continet, videamus. Non enim τῶκες recte legi-tur; ut ex illis verbis, ἀπὸ τοῦ ἐμπολήματ'·, quivis intelligat: sed vel ὀβολός legendum, vel χαλκός dicerem, vel κέρματα, nisi longius ab edita lect. one abesset. Vel igitur ὀβολός scribendum, ut in superiore Ale-xidis loco; vel χαλκός, ut in hoc Aristophanis in *Concionantibus*, sub finem Sc. ἐγὼ δ' εἰς ἀγορὴν ἔ·c.

--πῶλ' ἔν γάρ βοτρυς

Μετ' αὖ ἀπ' ἔρα τὴν γνάθον χαλκῶν ἔχον,

—Vendens enim racemos

Plenam abivi maxillam areorum nummorum habens.

Scimus Græcum esse ἐμλέγειν τῶκες, ut in 11. *Stromat.* Clementis pag. 397. A. τῶκες ἐμλέγειν ὅτι χρήματα, sed hoc nihil ad istum locum. Fuit cum hoc referrem ad ἀπέρμολόγους, vilissimum hominum genus Athe-nis. Sic enim vocabant Athenienses abjectissimos quosdam homines, imo hominum mendicabula, qui forum & Digma oberrantes, siquid è mercium oneribus, ut fit, excideret, id legebant, & vitam hoc quæstu sustentabant. Auctor Eustathius ad finem *Od.* ε. p. 241. Ita enim ibi; κατὰ ἀπέρμολόγους ἢ ἀπέρμονόμους εἶδος ὅσον ὁρνεὺς λαβώμενον τὰ σπέρματα. Ἐξ δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέρμολόγους ἐκάλεον τοὺς πλεῖ ἐμπόρου ἢ ἀγορῆς διατρέχοντας, διὰ τὸ ἀναλέγειν τὰ ἐν τῇ φρεσὶ ἀπορρέοντα. Sed superiore interpretatione ni-hil verius, ne ea quidem quæ apud Sagram, ut est Græcorum pro-verbium apud Cic. III. *de Nat. Deor.* cap. v.

Ἐρρωδὲς ὃ εἰσι.] Hoc est, συχερεῖς ἢ φορπηκοί. Malo sic; quam ut quidam, *His semper est quod agant.*

Καὶ ἐπεργόμοις μεγάλη τῇ φωνῇ.] Ecce iterum eandem notam, de qua diximus paullo ante: apparet, Theophrastum teneras aureis habuisse, & clamoribus importunis valde solitum offendi. Auctor *Rhetorico-rum* ad Herennium in descriptione hominis impudentis hoc non ne-glexit, Tum vero, inquit, iste cæpit clamare voce ista, qua facile cuius rubores excire posset. Sed de hoc vitio plura Clemens Alex. *Pædagog.* lib. II. cap. 7. Quintilianus libro VI. cap. 5. & alicubi Justinus Martyr.

Ad CAPUT VII.

Περὶ λαλιᾶς.

Η δὲ λαλιά ἐστὶν ἂν δόξειεν ἀνεστιά τῷ λόγῳ.] De hac dictum nobis ad caput πρὸς ἀδελφείας. In Platonis "Oebris ita definitur; Λαλιά, ἀνεστιά λόγῳ ἀλλοτῷ. Loquacitas est inconsiderata sermonis intemperantia. Hominem λαλὸν Latini veteres, linguacem, lingulacem, & locutuleium dixerunt: vocarunt & linguosum, ut Hieronymus saepe. Sic apud Græcos γλωσσώδης ἀνδρῶν, & πρὸς γλωσσῶν, ut cui sit lingua prominens. Usus est Clemens elegantissima ea voce, quæ ei responderet quod Francoceltæ dicimus, *avoir la langue longue*. Porro λαλιά in malam partem non semper accipitur, sed interdum pro familiari colloquio inter amicos, aut alios. Quare etiam λαλιάς præcepta prodita sunt à veteribus dicendi magistris. Menander rhetor, τὸ τ' λαλιάς εἶδ' ἔστι χρησιμώτατον ὅταν ἀνδρὲς σοφιστῇ. καὶ εἰσι δύο εἶδη τ' ῥητορικῆς ὑποπίπτειν, τὴν τε συμβουλευτικὴν καὶ τὴν ὁποδευτικὴν. πληροὶ γὰρ ἑκάτερε τὴν χρείαν plura ibi lege. Extat & Aristidis oratio λαλιά inscripta.

"Ὅπ' εἰδὲν λέγεις.] Hoc solebant de iis usurpare, qui falsa, aut quæ nihil ad rem essent, loquerentur. Aristophanes *Vespis*, παῦε, παῦ, εἰδὲν λέγεις: & alibi saepe, & in Platone passim. Alio sensu apud comicum positum observavimus παρομιμακῶς illud εἰδὲν λέγεις, non de verbis, sed de re inutili: sicut hodie nos quoque loquimur de re quam improbamus. Ait autem Theophrastus ἐν ὁ, πᾶν, ut indicet, locutuleios istos non posse, quamvis exigui temporis, loquendi moram ferre. Ad hos pertinet, non ad ἀδελφείας, locus Ciceronis primo *Officiorum* cap. 37. Nec vero tanquam in possessionem suam venerit, excludat alios: sed cum reliquis in rebus, tum in sermone communi vicissitudine utendum putet. Similia B. Basilii in epistola quadam ad Gregorium.

Καὶ ἐν ἀκρόῃ αὐτῆς, μαθήσεται.] Tale illud ferè Aristophanis in *Avibus*:

-- ἐμὲ πρὸ γ' ἐρώτα.

Υποβάλλει, εἴπας σὺ, μὴ ὁπλίσθαι.] Prava distinctio hæc tenus veram huius loci sententiam infuscavit. Nam distinguendum est, ὑποβάλλει, εἴπας. Σὺ μὴ ὁπλίσθαι. Et εἴπας scribendum, non εἴπας. Est enim non verbum, sed participium, quo saepe utitur Aristoteles. Prorsus id est, quod vulgo excusationis gratia dicere solemus, quando verba facientem interloquimur, *Sans interrompre vostre propos*: vel, *De vostre propos vous souviens*. Sic mox, εἴ γε ὅτι μὴ ὑπεμνησται, illud est quod dici solet, *A propos de cela*: eadem ratio illorum, καὶ ὁ παρελπίων nam qui illa verba loco suo mutant, & locum illum transpositione opus habere arbitrantur, nā illi toto, quod aiunt, cælo errant. Elegantissime sane Theophrastus omnes loquendi anfas recenset, quas homines loquaces captare solent, ut cum aliquo saltem prætextu loquentem

possint interpellare, &, ut veteres loquebantur, obacerare. In *Ecclesiastici* cap. xi. com. 8. cum alia præclare, tum hoc junioribus nunquam obliviscendum, πρὶν ἢ ἀκῶσαι μὴ ἀποκρίνεαι, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρέμβαινε ῥῆμα. Ne respondeas priusquam audieris, & in alterius sermonem verbum nullum interjice.

Καὶ εἰς τὰ διδασκαλεῖα.] Ne hoc quidem temere ponit auctor: nam quod putet aliquis, fuisse leve intrare in ludum literarium, id vero Athenis crimen capitale fuit. Lege enim Solonis poena capitis fuit constituta, si qui ludum literarium aut palæstram, dum ibi erant discipuli, ingrederentur: quod cur a castissimo viro fuerit ita constitutum, non est difficile divinare. Hanc igitur in legem committit iste, & dum garrire cupit, fraudem capitalem admittit. Adi Æschinem contra Timarchum. Sed videtur ei legi postea derogatum, vel contraria lege, vel usu ipso & contraria consuetudine: quod ex multis dialogorum Platonis locis licet intelligere. Vel *Lyfidem* vide.

Περμανδάνην ποταῦτα.] Scribendum *περμανδάνην* Attica consuetudine, pro simplici *μνδάνην*. Sic apud Aristophanem *Vespis*.

Τῶς παιδοτελείας καὶ διδασκαλείας.] Chiasmus est: παιδοτελεία ad παλαίστρας refertur; διδασκαλεία ad διδασκαλεῖα. Æschines in Timarchum, καὶ τὰς διδασκαλίας τὰ διδασκαλεῖα, καὶ τὰς παιδοτελείας τὰς παλαίστρας ἀντίκειναι. Porro παιδοτελείας vertimus corporum exercitator, cum Latinis scriptoribus: nam qui *lanista* vertunt (in his est vir eruditissimus, Demosthenis & Æschinis interpret) ii neque Græcam neque Latinam vocem intellexerunt. Possis & *gymnasiarchum* dicere, qua voce usus & Cicero in medio lib. iv. in Verrem. *γυμνασιάρχης* autem & παιδοτελείας sæpe pro eodem ponuntur; vide Æschinem. Item *γυμνασιῆς* & *σωμασκηπῆς*. Itaque Pythagoras quidam Laërtio *σωμασκηπῆς* dicitur; Plinio lib. xxxv. cap. 11. exercitator ἀπλῶς.

Καὶ τὰς ἀμύναι φάσκοντας.] Hoc etiam ἀδολέχη convenit: Horatius, lib. 1. Sat. 9. vers. 9.

Nil respondebam; misere cupis, inquit, abire,
Jamdudum video; sed nil agis: usque tenebo,
Persequar.—

Τὴν ἐπ' Ἀεῖσφῶντος ποτὲ γινομένην τῷ ῥήτορι μάχην.] Notabis verborum trajectionem, quæ ambiguitatem parit: nam & cum μάχην verba illa τῷ ῥήτορι jungi possunt, & cum Ἀεῖσφῶντος quod malo; & ita accipio τῷ ῥήτορι γινομένην ποτὲ μάχην. Trajectio est, ut diximus: quod ἤμα mirum quam sit frequens cum apud alios veteres Atticos, tum imprimis apud Aristotelem, ex quo pauca animi causa libet hic annotare. *Historiarum* libro tertio cap. 5. de aorta vena loquens, νεφροῖς, inquit, ὅτι φλέψ. τὰ μὲν τελευταία καὶ παντελῆς αὐτῆς hoc est, τὰ μὲν τελευταία αὐτῆς, καὶ παντελῆς. In quinto, cap. 7. de genere malacostracorum loquens, ἐχέεται ἢ ἀρχομένη πρὸς τῇ γῇ ἢ ὑπὸ τῇ γῇ πρὸς τῇ γῇ ἢ ἀρχομένη ἕκτος. Coire solent ineunte vere circa ternam. Eodem lib. cap. 23. γίνονται ἢ χάδοντες ἐν τῷ ὕδατι τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῷ μεταπύρρῳ, Schadones (crabronum species) non vere sed autumnio fiunt.

sunt. In tertio *De partibus*, τὸ μὲν ἄνω καὶ κάτω, ἐν τοῖς μέσσοις ἔστιν ἄνω. Eleganter; sed obscuriuscule pro ἐν τοῖς ἄνω μέσσοις ὄσιν. Item illud in eodem, αὐτοὶ γὰρ μέλλον ὄσιν ἀξιόπιστα ἀκούσαι λεγόντων, ἢ τὸ πρὸς τὴν καρδίαν ὡς ἀποκοπεῖσα φέρεται ἢ ἀνδρόφων. Et alibi locis sexcentis: sed & apud Ciceronem quoque similes traiectiones locis non paucis observare lector diligens poterit: quas videas saepe doctos viros suis παραδιωρόμενοι immutare. Verum ad rem. Ἐπ' Ἀριστοφάντι non est, tempore Aristophontis, ut putarunt interpretes; sed id quod expressimus. Fuisse autem archonta Aristophontem anno tertio olympiadis centesimæ duodecimæ, certum ex *Bibliotheca* Diodori lib. xvii. Intelligit inclytam illam pugnam ad Arbela pugnata: quam etsi constat priore anno contigisse, prætor non Aristophonte, sed Aristophane: nihilominus tamen vulgus Atheniensium anno illi, qui Aristophontem prætorem habuit, illam ascripsit: vel quia revera cædes Darii, in quo erat victoriæ summa, in annum illum incidit; sicut Arrianus ait: vel quia, ut diserte notat Diodorus, cum ejus victoriæ fama in Græciam pervenit, jam archon erat Aristophon: quod etiam Dionysius Halicarnassæus in epistola ad Ammæum docet. Aristophon vero iste qui fuerit, & cur oratorem illum appelleret, vel mediocriter in historia Græca versati scire debent; vixit enim Athenis æqualis Demostheni, ac pene in dicendi facultate par, si quidem ipsius Demosthenis testimonio stare volumus. Meminere locis pene infinitis & Demosthenes & Aeschines: itemque Plutarchus, Athenæus, alii, quorum testimonia nihil attinet huc congerere. Hæc vera est, ut quidem censeo, istius loci interpretatio. Potest tamen etiam sine traiectione accipi: ut nimirum intelligatur nobilis illa controversia quæ fuit inter summos oratores, Demosthenem & Aeschinem: quod iudicium constat fuisse factum cum esset prætor Aristophon; quamvis multo ante fuisset postulatum: nam decem ipsis annis prius hanc multam Aeschines à Ctesiphonte petierat Charonda magistratu; auctor Plutarchus. Hanc interpretationem si veram putarem, dicerem ἢ ῥητόρων referri debere: nunc in priore lectione & interpretatione acquiesco.

Καὶ ὅς ποτε λόγος αὐτὸς ἔπινεν, εὐδοκίμους ἐν τῷ δήμῳ.] Sensem expressi, qui diligenter cogitanti videbatur esse commodissimus. Sunt qualiter longe accipiant; & αὐτὸς ad Lysandrum referant: εὐδοκίμους autem vertant *re bene gesta*: ut dicam libere quod sentio; errant.

Ἡ μετὰ τὸ καταλήγοντας.] Μετὰ τὸ positum pro μετὰ τὸ λόγων, vel λέγοντα aut etiam λεγόμενον, ut in Luciani *Philopseude*, μετὰ τὸ λεγόμενον ἀποὺν ὁ λόγος.

Καὶ ὅς ἐν ὕμῳ ὄσιν ἢ γλῶττα.] A. Gellius de linguosis istis, libro primo, cap. 15. Quorum lingua, ait, tam prodiga infraenisque sit, ut fluat semper æstuetque colluvione verborum teterrima: quod genus homines à Græcis significantissimo vocabulo γλῶττα appellatos. Ibidem ait, importunos istos locutores verbis humidis & lapsantibus diffuere; quæ vim verborum Theophrasti aptissime expriment. Persius paullo aliter cum *Satyra* 1, v. 104, 105, ait,

— *summa delumbe salivā*

Hoc natat in labris: & in udo est Mœnas & Attin.
Belle olim comicus qui dixit,

— τοῖς γὰρ λάλοισιν ἐξ ἄκρας

Ἡ γλῶττα πάνιν ὄρε τετραπημένῃ.

Porro quod lingua dicatur in humido esse, faceta quædam videtur esse ratio, cur ex ea sermones semper manent; nam semina in loco humido posita, non possunt non germinare. Legimus in hieroglyphicis Aegyptiorum, hydriam illis aliquando linguam denotasse: causam ita explicat Orus *Hieroglyph.* xx. ὅτι διὰ πάντες ἐν ὑγρῷ ἑσπάρχουσιν καὶ γενέσθαι τὴν γλῶτταν καλεῖται.

Τῶν χελιδόνων δόξειεν ἂν εἶναι καλίστην.] Proverbium est, χελιδὼν καλίστη. Est enim hirundo garrularum & κοπιῶν avicularum: imo vero λάλῳ μέλλον ἢ ἄλλῃ ὄρνις, inquit Arrianus, libro primo. Alii tamen aliter proverbium efferunt, ut τέπιν καλίστην, sicut apud Anacreontem: vel τρυγὼν καλίστην, ut notat Eustathius *Iliad.* ζ. p. 503. quando ait, τὴν τρυγὼν καλίστην καὶ τὴν κερκώπην ἢ παρομίσθιδεν. Vel etiam, ἀνδρὼν καλίστην, quo alludit Plautus *Bacchidibus*, initio, quando A. I. S. i. v. 4. Bacchis ait: Pol; ego quoque meum *lusciniola ne defuerit cantio.* Alexis in *Thrasone*,

— σὲ δ' ἐγὼ καλίστην

Οὐ πόπολ' εἶδον ἐπε κερκώπην, γύναι,

Οὐ κίπην, οὐ ἀνδρὼν, ἐ τρυγὼν, ἐ τέπιν.

— *Quæ vero te foret loquacior*

Nunquam vidi cercopam, uxor,

Aut picam, aut lusciniam, aut turturem, aut cicadam.

extat hic locus apud Athenæum, *lib.* quarto *cap.* 4. p. 133. sed mutilus. Ita autem legendum ut scripsimus, ex membranis & veteribus grammaticis.

[Ὅταν αὐτὸν ἦδον καθεύδον.] Depravatum hunc locum ita (sed non nisi arbitrario jure) constituimus, ὅταν αὐτὸν ἦδον καθεύδον βελέμενα καλεῖται, λέγοντα ἄπλη λαλεῖν πῇ μιν. Est hoc garrulitatis cujusdam summæ indicium, si paterfamilias ferat æquo animo rogari se à suis pueris, (sive de liberis accipias, sive de vernulis) ut sibi somnum captantibus affideat, & fabellas narret: quo nimirum possit ipsis audientibus somnus obrepere. Enim vero vix dupondia nutrix alumni sui paullo adultioris tales delicias ferat. Atqui proprium hoc tamen illarum est munus: idque cum faciunt, βουκαλίζειν, vel βουκαλῶν Græcis dicuntur. Hesychius, βουκαλῶν, κατακοιμίζειν, πιθνεῖν, παιδίῳ μὲν φῶς κοιμίζειν, dixerunt & βουκαλῶν pro eodem, ut & Eustathius & Hesychius docent. Cum tamen apud Latinos aliud longe sit *baubari*, quod canibus proprie tribuitur. Hinc dictæ καταβουκαλίστης cantilenæ nutricum, quibus cantandis somnum pueris conciliant: apud Athenæum *libro* xiv. *cap.* iii. *pag.* 618. item νῶνιον pro eodem: vide Hesychium. *Nentiam* Latine possis dicere; veteres enim grammatici ad illud Horatii, *Lib.* iii. *Od.* 28.

Dicetur

Dicetur merito mox quoque *nænia*.

nænia interpretantur carmen soporiferum & somnolentum. Arnobius libro VII. *somno occupari ut possint, lenes audiendæ sunt nænia*. Apud Persium Sat. III. vers. 18. & ex Persio Hieronymum, *lallare* pueri dicuntur quos nutrix καταβαυκελῶ. Sic apud Græcos quoque λέλαε fuit παιδιῶν ὀπιφειγµα. ut apud Lucianum in *Philopseude*. Exemplum *næniæ* istiusmodi habetur hoc in Theocriti *Heraclisco*, seu *Idyl.* xxv. quod propter suavitatem ipsius non parcam ascribere. Ibi igitur mater cunas movens ita gemellos suos καταβαυκελῶ.

Εὐδῶτ' ἐνδ' ἑρέφα γλυκερὸν καὶ ἐγέρσιμον ὕπνον,

Εὐδῶτ' ἐμὰ ψυχὰ δὴ ἀδελφεά, εὖ σοι τέκνα,

Ὅλβιοι εὐνάσοιθε, καὶ ὀλβιοὶ αἰὶ καί σοιθε.

Dormite pueri mei dulcem & excitabilem somnum,

Dormite anima mea, fratres duo, incolumes liberi,

Felices dormiatis, & felices auroram consequamini.

Meminere amplius harum cantilenarum, quibus usæ olim nutrices. Quintilianus lib. I. cap. 10. *Ælianus in Historia Animalium*, Tertullianus & Nonnus III. *Dionysiacorum*. Ut redeam ad verba Theophrasti, vulgata lectio καθεύδῃν βυλόμεν, de ipso garrulo esset intelligenda, qui volens ire cubitum, occasionem garriendi somno anteponat, sed qui hanc scripturam tuentur, non animadvertunt sequentia verba, ὅπως ἂν ἡμεῖς ὕπνῳ λάβῃ, quæ nostræ correctioni melius conveniunt.

Ἀλλ' ἂν π' ἡμῖν.] Debuerat dicere ἀντοῖς: ita enim postulabant præcedentia: sed mutavit rationem orationis, sicut sæpe fit ab optimis scriptoribus: & est brevis quasi προσωποποιίας vel μιμήσεως species. Scholiastes Pindari μεταστῆναι τῷ λόγῳ solet appellare: Longinus, λόγῳ μεταστῆναι cum vide.

AD CAPUT VIII.

Περὶ λογοποιίας.

H δὲ λογοποιία.] Vide ad caput περὶ ἀδελείας. Nos *famigationem* Latine dicimus, & hominem, λογοποιόν, *famigeratorem*, ut in *Trinummio* A. I. S. II. vers. 182. Plautus. Is plane est quem vulgo appellamus *forger de nouvelles*. Hoc est, novorum rumorum, quos Demosthenes λόγῳ μεταστῆναι vocat, fictores, five, ut cum Plauto *Bacch.* Act. III. Sc. I. v. 14. dicam, *gerulifigulos*. Sane Impp. in extremo Codice *gerulum nuntiorum* appellant, qui novi aliquid nunciat: isti autem non nunciant tantum, sed etiam fingunt; quare si placet *gerulifiguli* dicantur. Ammianus Marcellinus *rumigerulos* nuncupat. Seneca *sermone* gestare dixit pro λογοποιεῖν, *epistola* 123. *Pessimum*, ait, genus hominum videbatur qui verba gestarent. Sunt quidam qui vitia gestant. Demosthenes λόγῳ πλάττειν in *Philippicis*, οἱ δ', inquit, λόγῳ πλάττοντες ἐκαστὸν περὶ ἑαυτοῦ. Hoc porro genus

genus hominum multum fuisse olim Athenis, certissimum est: ejus enim rei testem habemus omni exceptione majorem D. Lucam in *Actis* cap. 17. com. 21. (locus paulo post affertur) cui concinit, ut mox indicabimus, multis locis Demosthenes, testis & ipse locupletissimus. Notum est quod scribit Cæsar de veteribus Gallis super horum novorum rumorum aucupio, Lib. 1v. de Bell. Gall. cap. v. Galli, inquit, novis plerumque rebus student. Est Gallica consuetudinis, ut & viatores etiam invitos consistere cogant, & quod quisque eorum de quaque re audierit aut cognoverit, quarant; & mercatores in oppidis vulgus circumstibat, quibus ex regionibus veniant, quasque res ibi cognoverint, pronunciare cogant. Sed & Romanis vitium idem scriptores ipsorum obijciunt: quorum princeps Juvenalis, *satyra* vi. 407. seqq. de nobilibus mulieribus loquens:

Instantem, ait, regi Armenio, Parthoque cometem

Prima videt; famam, rumoresque illa recentes

Excipit ad portas: quosdam facit esse Niphaten

In populos, magnoque illic cuncta arva teneri

Diluvio, nutare urbes, subsidere terras.

Quocunque in trivio, cuicumque est obvia, narrat.

Καταβαλὼν τὸ ἦθος. Accipe hic τὸ ἦθος ut sæpe apud Græcos, maxime apud Aristotelem in libro de *Physiognomonica*, pro eo quod Latinis est *os* vel *vultus*: quam vocem censuit M. Tullius Græce dici non posse. Ita enim lib. 1. de leg. cap. 9. *Vultus*, qui nullo in animante esse, præter hominem, potest, indicat mores: *cujus vim* Græci nōrunt, nomen omnino non habent. Illi sane pro eo dicunt sæpe ἦθος, aut τὸ ἐπὶ προσώπῳ ἦθος, vel τὸ ἐμφαινόμενον ἦθος. Inde illa apud Aristotelem in *Physiognomicis* cap. 1. κατὰ τὰ ἦθη φυσιογνωμονεῖν, & ἐν τῷ ἐμφαινόμενῳ ἦθός. Plutarchus in *Alexandro* cap. 1. magis proprie τὰ πρὸς τὴν ὄψιν εἶδη, οἷς ἐμφαίνεται τὸ ἦθος, facies & vultus, ex quibus mores elucet. Suspicio autem μεταβαλὼν legendum, non καταβαλὼν. Sic dixit Aristoteles in eodem eleganti libello, τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τῷ προσώπῳ μεταβαλεῖν quod paullo ante dixerat, κατὰ χρόνος πᾶς τὰ ἦθη, ἐπὶ ταῦτά, ἀλλ' ἑτέρων ἔχειν. Contrarium est apud Plutarchum in *Agide*, καδιστάναι τὸ πρόσωπον. & in ejusdem *Demetrio*, συνεστῶπ προσώπῳ προσπίπτει. Si cui magis arrideat vulgata lectio, καταβαλὼν, aut minima mutatione καταβάλλων τὸ ἦθος, erit, mores suos & ingenium expromens id enim interdum est καταβάλλειν, proferre in medium & prodere. Inde λόγον καταβάλλειν apud Plutarchum in *Fabio*. Darius in epistola ad Heraclitum, καταβέβησαι λόγον γρηπὶν πρὸς φύσεως. Scholiastes Pindari, πολλαὶ πρὸς τῷ Κινύρῳ καταβέβηλται ἱστορίαι. Sic apud Aristotelem, πολλαὶ καταβέβηλται λόγοι. Quid si tamen καταβαλὼν τὸ ἦθος, exponamus, *demisso vultu*; hoc est, ad severitatem de industria composito. Quod qui faciunt, oculos dejiciunt; atque id proprie est κατεβάλλειν.

Καὶ ὁπταλὼν ἑσπῶν.] Varie exponi potest hic locus; estque similis illi Marci in *Evangelio* de Petro cap. 14. com. 72. ὁπταλὼν ἑκλιν. De quo lege Theophylactum.

Μὴ λέγεται ἢ καυώπῳ. Divus Lucas *Actorum* capite 17. com. 21.

Ἀθηναῖοι δὲ πάντες, καὶ οἱ ὀψιμήκεντες ξένοι εἰς ἑδὲν ἔπρεον εὐκαίρου, ἢ λέγειν πὶ καὶ ἀκούειν καινότερον. Athenienses autem omnes, & qui illic versabantur hospites ad nihil aliud vacabant, nisi ad audiendum aut dicendum aliquid novi. Hanc levitatem suis civibus sæpe exprobrat Demosthenes. In ea oratione qua respondet epistolæ Philippi, Ἡμεῖς δὲ, inquit, εἰρήσεται γὰρ τ' ἀλλήτες, ἑδὲν ποιούμετες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες δέ, καὶ ἡμετέροις, καὶ πτωθανόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν, εἴ τι λέγεται νεώτερον. Quem locum ita vertit Wolfius: Nos vero (nec enim dissimulabo veritatem) hic otiose desidemus, cunctantes semper, & decernentes, & sciscitantēs in foro nunquid novi dicatur? Similis querela in secunda Olynthiaca; item in tertia. Plutarchus Περὶ πολυπραγμοσύνης, cap. 11. (p. 519.) Οἱ δὲ πολυπραγμονες ὡς ἑαλόν τι πρᾶγμα καὶ ψυχρὸν καὶ ἀπερχόμενον φεύγοντες τὴν ἀγορᾶν, εἰς τὸ βῆμα καὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς λιμένας ἀδουνται, Μὴ τι καινόν; &c. Curiosi vero rus, ut rem obsoletam, frigidam & tragœdiis carentem fugientes, in tribunal, forum, portusque se intrudunt quærentes, Novine aliquid?

Εὐαχέειν καινῶν λόγων.] Usitatius, καινοῖς λόγοις, ut apud Athenæum in sexto, & Maximum Tyrium, atque alios; verum ita magis Atticum. Plato De republica, libro primo, Εὐαχέειν τῶν λόγων, ἔφη, διαβρών. Sic ἐστὶν αὖν καινῶν λόγων καὶ σκέψαν. initio noni ejusdem operis: & cum tertio casu similiter, αἰμοφύρτοις ἐστάμεντο μέγας, apud Lycophronem de Marte. Affinis locutio cui respondet φαρῖν ῥήματα apud Aristophanem in Gerytade, ex qua citat Scholiastes ad Vespærum scenam, Ἰὼ χελώναι μέγας, &c.

Καὶ πῶς ἐγὼ Σπινέλα φάρομι ἀν ῥήματα;

Eis δὲ ἐμβυπτόμενο, ἢ ξηρὸς ἄλλας;

Ut in Aulularia Plauti Act. III. S. vi. vers. 1. edere sermonem: & τὰ λεγόμενα καταπίνειν, quod vulgo solitum dici ait Chrysippus apud Galenum libro tertio De dogmat. Hippoc. & Plat. & alia id genus multa.

Καὶ ἐστὶν ἀνωπὸς ἢ στρατώτης.] Hic est mos mentientium, ut falsiloquiis suis, vel jurejurando fidem adstruant, vel testium quos nemo requirit laudatione, vel circumstantiarum adjectione. Quintilianus declamatione xviii. Necesse est contentiosius loquaris quod probare non possis: & affirmationem sumit ex homine, quicquid non habet ex veritate. Eleganter Æschines de Demosthene loquens, Περὶ παραπρεθείας seu de falsa legatione; Ἡγήσεται δὲ, inquit, ὅταν τι ψεύδῃ, καὶ λόγων ὄρετο κατὰ τῶν ἀνελκόντων ὀφθαλμῶν καὶ τὰ μὴ γνησιμὰ ἐμόνον ὡς ἐστὶ λέγει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμεῖς ἐν ἡ ἐποτὶ γινέσθαι. Καὶ περιστάσει πινὸς ὄνομα πλατύνει ὅς ἐστιν παρὸν, μιμνήσκους τὰς τ' ἀληθεῖς λέγοντας. Sic scribendus est locus hic Æschinis elegantissimus: quo cum esse nihil queat aperitius, miror, interpretem doctiss. tam infelicitèr hic esse versatum. Sic autem ille (Wolfius) vertit: Cum mentitur principatum orationis tenet jusjurandum, nec impudenter ejus oculos vester conspectus pudefacit: neque vero que facta sint duntaxat ait, sed & diem quo facta esse ait, adjicit: & fictitium alicujus nomen adjungit, qui interfuerit, ut eos qui vera loquuntur imitetur. Num rem aqua tetigerit, judi-

cent eruditi. Tale illud etiam capite ultimo, καὶ περιθίεις πικρὰν ὕλην.
 τῶν τετῶν ὀνόματα.

Λύκων ὁ ἐργολάβος.] Puto ea ætate notum magis quam nobilem Athenis fuisse Lyconem istum: qui vel manceps erat & redemptor certarum rerum publico præstandarum, vel simpliciter artifex operum locare solitus. Nam interdum ἐργολάβος est relatum τῷ ἐργολάτῃ, & significat idem ac χειρτέχνης. Artemidorus libro primo, ἀνδρὶ χεῖρ-
 τέχνην ἀγαθὴν πολλὸν γὰρ ἀνάσσει ἐργολάβος.

Αἱ μὲν ἔν ἀναφορᾷ τῇ λόγων τοιαῦται εἰσι.] Λόγων ἀναφορὰ est auctoris laudatio, à quo te audivisse dicas: id enim est ἀναφέρειν. Plato in *Apologia*, εἰς ἀξιόχρεων ἢ λέγοντα ἀνοίσω. Alio sensu utitur hac voce idem Theophrastus, in libello *De odoribus*, cum ait, ἐν ἀμφοῖν ὃ δῆλον ὡς αἰεὶ πρὸς τὸ βέλπον καὶ τέλειον ὡς ἡμῶν ἢ ἀναφορὰ πᾶσι γὰρ τέχνην χαλεπὴν τετῶν. Sic emendamus hunc locum, in vulgatis codicibus depravatum, neque à magno Turnebo restitutum. Quis nescit vel tantillum in philosophia Aristotelis & Theophrasti versatus, bonis artibus finem duplicem esse propositum? ut vel emendent naturæ peccata, vel inchoatam illam & imperfectam adjuvent, atque perficiant?

Ὅν εἰδὲς ἂν ἔχοι ὀπλάττειν. Hoc est, quorum nomina nemini possint excidisse, vel, esse incognita. Hæc sententia ferri potest: mihi tamen magis probatur ὀπλάττειν quod significat coarguere & reprehendere. Herodotus libro 11. ἐπελαμβάνετο ἢ μὴτιρ τῷ παιδὶ. Francoceltæ, se prendre à quelqu'un. Igitur mens erit, solere ἢ λογοποιεῖν ejusmodi auctores eorum quæ dicat laudare, quibuscum agere nemo possit, qui velit ipsos mendacii convincere. Quomodo autem? quia vel fingit penitus suos auctores, vel ad quosdam refert ita ignobiles & paucis notos, ut etiam nomen scias, tamen ἔργον sit eos reperire. Sane nihil æque reformidant famigeratores isti, quam ne usque ab stirpe exquiratur auctoritas, unde quicquid auditum dicant: quare hoc ne fieri possit, cavere diligenter solent. Aeschines, οἱ ἀλαζόνες ὅταν τι φερόνται, ἀόρεται καὶ ἀοσιφῇ πειρώνται λέγειν, φοβούμενοι τὸν ἑλεγχον. i. e. homines vani quando mentiuntur, incerta & obscura tentant dicere, verentes ne redarguantur; appellat orator ἀλαζόνες, homines mendaces & vanos; sic enim Athenienses eam vocem usurpant, ut notat Scholiastes Aristophanis: & ἀλαζονεύεσθαι eisdem est mentiri.

Ὡς Πλουσίπρχον καὶ ὁ βασιλεύς.] Etiam hic meminisse lectorem velim ejus quod alibi diximus; quæcunque hoc libro continentur, ea non ficta esse ab auctore exempla; sed è vita quotidiana desumpta: & ex iis quæ vere facta distave essent, hunc librum esse concinnatum. Hoc posito, jam bene annum illum invenimus, quo liber iste à Theophrasto est scriptus. Non enim dubitare debemus exempla illa falsorum rumorum, quæ hoc capite habentur, illis temporibus esse accommodata, quibus hæc scribebantur. Quare statuamus audacter, non longe ab Olympiade decimaquinta hæc scripta fuisse, quando necesse omnino est ut falsus hic rumor, qui istis verbis continetur, sub finem ejus Olympiadis fictus, & per Athenas sparsus ac disse-

minatus

minatus fuerit. Referendum enim istud est ad breve illud tempus quo Polysperchon regnum Macedoniae, tanquam tutor regiae sobolis, administravit. Functus est eo munere primus post obitum Alexandri Perdiccas; deinde Pitho & Arridæus, cum in Ægypto Perdiccas perisset: postea ad Antipatrum ea cura est delata, coactis Pithone & Arridæo sese administratione omni abdicare. Tandem post Antipatri obitum, & cura illa sive tutela, & totius regni Macedonici summa ad Polysperchontem ex ordinatione Antipatri morientis pervenit: non sine magna Casandri, qui fuit Antipatri filius, indignatione. Unde illæ tantæ inter ipsum & Polysperchontem inimicitiae; nec inimicitiae solum, sed bella etiam sævissima: de quibus habes apud Justinum, Orosium, imprimis vero Diodorum, libro duodevigesimo.

Καὶ ὁ βασιλεὺς.] Arridæus, Alexandri magni frater, homo εὐδαιμόνιος, nec minus tutoris, quam liberi Alexandri, indigens. Regnavit in Macedonia annos sex & menses aliquot, estque de patris nomine, Philippus appellatus. De eodem accipienda quæ Plutarchus narrat in Phocione extremo.

Καὶ πάντα συμφωνεῖν.] Scribendum, πάντας συμφωνεῖν.

Καὶ πολλὸν τὸ ζῶμὸν γινώσκειν.] Hæc est lectio quæ in veteribus membranis reperitur, ut docti homines testantur; at in recentioribus libris est ὅσον pro ζῶμὸν. Valeat vero hic vetus dictum: Quod antiquius, id melius. Vera enim lectio & germana est ζῶμὸν non ὅσον. Est autem translatio, è trivio quidem, imo è culina petita: sed quæ illi non male conveniat, cuius hic sustinet auctor personam: addo etiam quæ sordida sit potius quam inepra; rem enim ipsam apte sic satis exprimit. Sic dixit Latinus comicus, *factum facere ex hostibus*: translatione è culina itidem petita: unde & μαγειρεῖν manavit, quo veteres usi pro occidere, teste B. Hieronymo. Affine est apud Euripidem in *Rheso* v. 430. & *Iphig. in Tauris* v. 300. πέλαιον αἰματηρόν, libum, vel placenta sanguinolenta, de strage magna hostium: & apud Aristophanem *πείλομα ποιεῖν ἐν πύλῳ*. Amat Theophrastus, sicut & comici, eorum quos loquentes introducit, ineptias & inelegantes elegantias retinere. Profecto, nisi ego vehementissime fallor, vox ζῶμὸς, non est imperiti librarii partus, sed ingenuus αὐτὸ τοῦ ποιητοῦ. Idem sentio de voce κλάδον capite περὶ μικροφιλοποιίας.

τῶν ἐν τοῖς πρ.] Demosthenes etiam τὸς ἐπὶ τοῖς πρῶτοις pro magistratibus interdum dicit; vel ἐν τοῖς πρ. nam utrunque usurpat.

Καὶ πάντα διεξιόν.] Malim καὶ ταῦτα δ. emendavimus autem quæ sequuntur: & illud πὸς ἡμεῖς, interrogative, διὰ μέντοι legimus, ut passim apud Atticos: cui simile est πὸς δοκεῖς, quod & ipsum solet venuste interjici. Exemplum passim obvia; ut mirum sit offendisse in tam plana via, & tam clara luce, doctos homines. Est tamen ubi aliter hæc verba collocentur. Themistius oratione nona, δι' αἰχμῶν περὶ πολλὰς τὸ βίον πὸς οἷα θρηνησι πλὴν ἀελίας, πὸς αἷι εἴνεσι γυνεῖας; atque hoc minus est usitatum.

Πιστὰς χατλιάζει.] Scitum est enim illud Demosthenis apud Plutarchum in ipso cap. 14. (pag. 859.) Μία πρὸς πέντε ἡ πόλις καὶ ἡ χώρα.

περισσὸν λεγόντων. *Plurimum ad fidem momenti habet vocis tenor, & ipsa dicentis actio, neque hoc prætermittunt dicendi magistri. Per-
tius Satyr. 1. vers. 91.*

Plorabit qui me volet incurvasse querela.

[Ἐνθυμὴ τὸ τὸ πύχης.] Interpretes videntur ἐνθυμῆ legisse: sed si ἐνθυμῆ interrogative legas, nihil erit cur hæc lectio mutetur. Plautinus He-
gio Cæteveis A. II. S. 11. v. 54.

Sed viden? Fortuna humana fingit, artatque ut lubet.

Notum est illud Sophoclis, Τύχη γὰρ ὁρδοῖ, καὶ τύχη καταρρέπει. Et Te-
rentii Hec. Act III. Sc. III. v. 46.

O fortuna, numquam perpetuo es bona!

[Ἄλλ' οὐδ' ἰχθυὸς γενέσθω.] Lego, ἰχθυὸς γε γενέσθω. Est simile illi
apud Sophoclem, Οἷας λατρεῖς, ἀνθ' ὅσας ζῆλα τρέφει. Et Næsonis,

Cernite sim qualis, qui modo talis eram.

Valet hic locus ad excitandam misericordiam mirum quantum; nihil
enim est tam miserabile quam ex beato miser. Marcus Tullius De
inventione primo, *Primus locus est misericordia; per quem, quibus in
bonis fuerit, & nunc quibus in malis sit, ostenditur.* Græci magistri
ἐν τῷ ἀντήσαν αὐξήσει vocant, & ἐστὶ μέγιστον τῶν αὐξήσεων docent.
Tale illud in Menæchmis, A. V. S. 11. vers. 121.

Heu hercle morbum acrem ac durum! dii vestram fidem,

Vel hic qui insanit, quam valuit paullo prius!

Cicero exul Attico, *Possam oblivisci qui fuerim, non sentire qui sim?*
Græci hoc solent dicere, ἐξ οἷαν εἰς οἷα, quod alibi monebamus. Ba-
filii magnus sub initium Homiliæ de invidia: καὶ εὐθυμουῶντι μὲν ἔ
συνεργεῖν τε, ἀνδραγαθῶν δὲ συνδραμεῖν, καὶ τὴν μεταβολὴν τῆ βίης ἐξ οἷαν εἰς οἷα
μεταπίπτειν καὶ μετακίττειν. Cum latante non latatur, lugentem vero mise-
ratur & plorat, & fortuna commutationem se dolere ostendit: & sic ali-
bi vir ille sanctissimus non semel. Apud Aristotelem tamen in Rhe-
toricis lib. 1. cap. 9. §. 45. Iphicrates dicens ἐξ οἷαν εἰς οἷα contrari-
um potius significabat: non enim misericordiam iis verbis captabat:
sed laudes suas amplificabat, ut idem philosophus alio loco ejusdem
operis (lib. 1. cap. VII. §. 54.) declarat: quod hic obiter dixisse
liceat.

[Τί ποτε βέλοντες λογοποιεῖντες.] Cum omnia nostra dicta, factaque
ad certum aliquem finem referri debeant, miror, inquit Theophras-
tus, quid sit illud quo tendant οἱ λογοποιεῖντες. Est autem nullus, ho-
nestus quidem, finis ipsis propositus: ideo Demosthenes, ἀνενόητοι,
inquit, οἱ λογοποιεῖντες. verissime & prudentissime. Tales enim sunt om-
nino illi λογοποιοί, de quibus loquitur hic Theophrastus, & qui pro-
prie sic dicuntur. Nam quibus λογοποιία teli instar est ad aliquid effici-
endum; ii jam λογοποιοί proprie dici non possunt, neque sine care-
re. Summos duces hoc vaframento sæpe usos legimus, ut ficto a-
liquo rumore falso, & à se conficto, victoriam de hostibus reporta-
rent. Utuntur aliquando & mercatores simili fraude. Quare ait
Lyfias fieri solitum sæpius Athenis, ut σιδναῖ, quo impunitius an-
nonam flagellarent, falsa quædam comminiscerentur, & in vulgus
spar-

spargerent: ἔγω γ' ἀσμένοι, αἰε, τὰς συμφερέας τὰς ὑμετέρας ὁρᾶσιν, ὥστε τὰς μὲν πρῶτοι τῆς ἄλλων πωδύνονται, τὰς δ' ἔτοι λογοποιεῖσιν· ἢ τὰς ναὺς ἐφοδεύσαι τὰς ἐν τῇ Πόντῳ, ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεῖστας συνειληφθαι, ἢ τὰ ἔμπομα κακείδης, ἢ τὰς αὐαυὰς μέλλειν ἀπορρήθῃσθαι. De istis, & his similibus non sentit Theophrastus.

[Ἀλυσπιτέως ἀπαλλάττει.] Non solum ἀλυσπιτέως, sed etiam, ut arbitror, κινδυνώδης. Existimo enim fuisse nonnunquam Athenis in homines λογοποιὸς publice animadversum. Indicant non obscure Plutarchi illa in extremo *Nicia* p. 542. de eo qui primus per urbem diffudit cladis Siculae nuncium: ὥς γ', inquit, ἐρωτώμεν παρ' ἐκείνου, τὰς ἐδὲν εἶχε φράζειν, διότις λογοποιὸς ἔβη, καὶ παρεῖπεν τὴν πόλιν, εἰς τὴν ἔρχον καταδεχέας, ἐστρεβλῆτο πολὺ χρόνον. Qui interrogatus, de quo accepisset, cum nihil certi haberet dicere, pro mendace & civitatis turbatore in rotam deligatus & diu tortus est. Idem refertur etiam in eleganti libello de garrulitate cap. xix. p. 509.

[Περὶ τῆς ποιήσεως.] Sic supra, περὶ τῆς ὁχλῆς, in cap. Περὶ ἀπορίας. Inde dicuntur περὶ τῶν, qui coronam hominum cinguntur, ut apud Isocratem *δυναστευοῖται περὶ τῶν*. Etymologici auctor, *Περὶ τῶν, περὶ τῶν* ἐφ' οἷς ἂν τις εἰσὶν βελόμην διέσσει. Cæterum observa mihi isto loco stultam hujus hominis temeritatem: qui ut vitio naturæ suæ obsequatur, cœtum & concursum facere non veretur. Atqui constat legem Athenis fuisse quæ poenam capitis in eos statuēbat, qui hominum turbam ad se convocassent. Auctor Seneca pater, quem vide libro *III. Controversiarum*, viii. Hanc etiam puto causam esse, cur & hic & in simili loco, capite περὶ ἀπορίας, tam cito dissipetur, qui convenerat globus hominum.

[τὰ μὲν ἀποβέβηκεν.] Furto nimirum surrepta, à furibus balneariis: à quibus olim ne tum quidem recte caveri poterat, cum maxime cavebatur: tam multi erant, tam improbi. Propterea coacti veteres servos habere qui vestes in balneis fervarent; Græci *ἱεροφύλακες* vocant, Latini *capsarios*, ut apud Suetonium in *Nerone* cap. 36. & Paulum Jurisconsultum. Morte plectebantur apud Athenienses fures balnearii, si rei furtivæ æstimatio erat ὑπὸ δέκα δραχμαῖς, ait Demosthenes contra Timocratem: vide Aristotelis *Problemata*, Sect. *xxix.* quæst. 14. & Jurisconsultos.

[Παρομοίᾳ καὶ νουμοίᾳ νικῶντες.] Hoc est, νίκας λέγοντες καὶ διηγεύμενοι, sicut apud Aristotelem de *cælo* lib. *ii.* cap. *i.* & aliis multis locis, οἱ γεννῶντες τὸ θεῖον, pro eo quod est οἱ λέγοντες τὸ θεῖον καὶ γεννῶν. Poëtis hæc figura dicendi admodum familiaris: ut cum dicitur *Lycophroni Capaneus* Thebarum muros ἐπὶ δὲ δυνάμει κατασφῆσαι, *valido ligone subruisse*, hoc est, prorupisse ad subruendum; nam ille quidem nihil quicquam effecit. Apud Maronem *Ecl. vi.* vers. 46. Siletus solatur *Pasiphaën*, h. e. canit quomodo ei solatium adhiberi poterit. Vid. ejusdem *Ecl. vi.* vers. 62. & *Ecl. ix.* vers. 20. Hoc modo intelligi etiam debet *versus 28.* in *Culice*: Nec *Centaureos Lapithas compellit in enses*, i. e. nec canit in enses esse compulso. *Horat. lib. i. Sat. x.* vers. 36.

*Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
Diffingit Rheni luteum caput.*

i. e. dum adeo male describit ut Memnon iterum scribentis stylo jugulari atque alius oriri Rhenus, non è fontibus, sed lacubus lacunisque videri possit. Eodem loquendi genere utitur Martialis lib. iv. epigr. 14. Simili elegantia dixit L. Æmilius apud Livium libro xlii. cap. 22. In omnibus circulis, atque etiam, si diis placet, in convivii sunt, qui exercitus in Macedoniam ducant. Ita etiam dicuntur historici eos occidere quorum cædem narrant: quale illud est elegantissime dictum à Plutarcho in *Ariaxerxe* cap. 14. pag. 1016. de Ctesia, qui Cyri interitum longa verborum ambage narraverat, & quasi fabulam in varios actus distraxerat. Τοῦτο μὲν, inquit, ὁ Κτησίας λόγῳ, ὃ καὶ ἀπὸ ἀμελείας ξιφιδία μόλις ἀναγρῶν τὸν ἀνθερπον ἀνέφηκε. Hac sunt Ctesia verba, quibus quasi plumbeo gladio vix tandem interficiens hominem eum sustulit. Plane miror lapsos hic esse doctos homines tam fœde: nam quis adeo in litteris hospes & peregrinus, cui non sint hoc loquendi genere trita aures?

[Εἰρημὸς δὲ καὶ ἀφύκτιστος.] Hoc ipsum notat Horatius in descriptione garruli, Lib. i. Sat. ix. vers. 36.

casu tunc respondere vadato

Debebat, quod ni fecisset, perdere litem.

nam ille mavult perdere litem quam Horatium relinquere. Fuit autem eremodicii pœna apud Athenienses gravissima. Nam si reus, qui iudicio non stiterat, absentiam suam excusare non posset, neque ad purgandam moram diem adversario diceret (quod ἀνπλαχεῖν, vel ἀντιπράττειν τὸν μὴ ὄντα, vocabatur, & intra decem dies erat præstandum) mille drachmæ adversario solvendæ erant: quod si idem frustrari pergeret, locus erat τῇ ἐξέλεσι δίκη, vel potius γερῶν, & multa publico pendenda.

Εἴπῃ δ' οἱ καὶ πλείοσι λόγοι κατὰ κράτος αἰρῶντες, παρεδὴ πνήθισαν.] Quid αἰρῶντες; dicat aliquis intelligi extrinsecus χωρὶς vel πόλεις. Logi: & quidem Siculi, non Attici. Locus transpositione literarum corruptus: atque id jam olim; nam Palatinorum codicum lectio nihil edita melior est. Scribendum aio, εἴπῃ δ' οἱ καὶ πόλεις λόγοι κατὰ κράτος αἰρῶντες. Sic Plautus, *Bacch.* Act. IV. Sc. ix. vers. 42.

*Postea cum magnifico milite, urbes verbis qui inermis capit,
Confluxi.*

Quod genus hominum Milit. A. IV. Sc. ii. v. 64. vocat *Urbicapes*. Falluntur qui aliter futuram orationem Græcam putant. Hoc primum: jam illud κατὰ κράτος αἰρεῖν πόλιν, est proprie quod ait Sallustius, vi pugnandoque capere: nos Francoceltæ, d' assaut. Apud Plutarchum in *Catone Uticensi*, πόλις ἡ κατὰ κράτος ἀλώσιμος, urbs que minitior est, quam ut capi invasione murorum possit. Hesychius, κατὰ κράτος αἰρεῖν τὸ ἐξ ἐφόδου, ἢ τὸ αἰρῶναι. Deinde παρεδὴ πνήθισαι non est, ut vulgo putant, domi cænare: quod Martialis lib. xii. epigram. 78. dixit eleganter, affici domicænio: non; sed cœnam perdere. Verbum est elegans & comicum: quod de eo dicitur, quo absente, vel præ-

sente quidem, sed in garriendo occupato, cœna comesta est, & funus factum prandio, ut cum Peniculo Plautino, in *Menach.* A. III. S. II. v. 27. qui hanc calamitatem passus erat, loquar. Amphis vetus comicus usus hoc vocabulo, ut notatum olim à doctissimo Athenæo libro decimo cap. 6. pag. 423. sic ille, Παρὰ δὲ διπνημένοι οἱ εἴρηκεν ἄμφισ ὁ Πλάτων ἕως, Παρὰ δὲ διπνημένοι οἱ παῖδες πάλοι. Hodie in editis Athenæi codicibus nullum fere ejus observationis apparet vestigium: nos hunc quoque locum cum aliis infinitis ex veteribus membranis emendavimus. Næ ille auctor eruditissimus multum aliquando nobis debiturus est, si dederit Deus, ut quæ in illum molimur, & pridem orsi sumus, perficere & detexere queamus. Affine est apud eundem Athenæum παρὰ φανείν.

Ad C A P U T IX.

Περὶ ἀναρχωπίας.

H δὲ ἀναρχωπία ὅτι κατὰ φύσιν δόξης αἰσχρὸς ἔνεκα κέρδους.] Aristoteles in *Nicomacheis* pudorem definiri ait, Φόβον πρὸς ἀδόξας & ἀναρχωπίας esse τὸ μὴ αἰδέσθαι τὰ αἰσχρὰ περὶ τὴν, nec multo fecus in secundo *Rhetoricorum* cap. 6. §. 2. Theophrastus adjicit hoc amplius, αἰσχρὸς ἔνεκα κέρδους: non quòd non sint aliæ occasiones cur impudens sit aliquis, sed quia hæc maxime vulgaris & quam plurimis communis. Vulgus enim hominum rumore parvi faciunt, dum sit rumen quì impleant: verissimeque summus vates Pindarus, αἰδώς, αἰτ, ὑπεκρυφα κέρδι κλέπτειται. Plato in *Θετίς*, ita; Ἀναρχωπία, ἔξω ψυχῆς ὑπομονητικὴ ἀδόξιας, ἔνεκα κέρδους: habitus animi ignominiam lucri causa ferens: vide ejusdem *Hipparchum*.

“Ὁν ἀποστρέφει.”] Cujus propterea conspectum, si micam pudoris haberet, quam longissime fugere debuit. Scite & huic loco convenientissime Eustathius ad *Iliadis* Πρ. 1. vers. 372. ἀναιδέας ἐστὶ χερσὶν αὐτοῦ, τὰς τῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν ἀντιβλέπειν ἀσκαρδαμύκτως τὸν ἀδελφεόντα. Propterea illo loco de Agamemnone ait Achilles,

--- ἔδ' ἂν ἰμοί γε
Τιτλαίν, κωϊὸς περ ἱόν, εἰς ὅπα ἰδέσθαι.

neque me

Auderet, impudens licet sit ut canis, in faciem intueri.

Πορκαλοσάμενθ' ὃ ἀκόλαστον δέναι ἀπὸ τῆς τετραπύζης.] Moris fuit veteribus cum ad convivium irent, servum aliquem secum adducere, qui hero prandenti pone astaret, vel ad pedes, eique præsto esset, si quid ille imperare vellet: Latini hos servos vocant, à *pedibus*, vel ad pedes. Solebant autem illis apophoreta à dominis tradi. Athenæus initio quarti, pag. 128. Καὶ ἐκαστὸς λαβὼν σὺν αὐτῷ πύναμι, τοῖς κατὰ τὴν διεσθῆσαι πασι. Sumpta cum ipso disco (*ferculorum copia*) servis pone à tergo stantibus unusquisque dabat: mendose enim ibi hodie πᾶσι λέγουν, & interpretantur. Sic ibidem mox, ἐπεδωκέναι καὶ ταῦτα τοῖς δούλοις, tradidimus & hæc servis. Lucianus Περὶ εἰρήσεων tom. II. pag. 188.

pag. 188. de philosopho qui è convivio domum redierat, ἀρχὴν παρέλκε τὰ κρέα, ὅτε τῷ παιδὶ κατόπιν ἐστὶν παρὰδεσμός. (Idem locus in fine commentariorum ad cap. περὶ βδελυγίας infra plenior affertur una cum interpretatione; ibi si libet vide.) Alias autem volente & auctore domino convivii hæc auferebantur: ut in Cleopatrarum convivio, quod Plutarchus in *Antonio* cap. 37. & Athenæus lib. iv. cap. 11. describunt: & in eo Carani apud Athenæum quarti initio; & omnino in omnibus splendidioribus epulis: alias non tam vidente eo aut volente, quam vel connivente, vel infcio; quod recte hic Theophrastus inter hominis impudentis notas numerat. Lucilius libro secundo epigrammatum Græcorum, titulo *In gluttones*, cap. 31.

Καὶ πρῶτος ὅσα πάντα λύκοι γάμοι, καὶ τὰ πρῶτα.

Ὁ δὲ τὰ σὺν, ἥδ' ὃ πέρεξ, πάντα δίδως ὀπίσω.

Martialis lib. 111. epigr. 23.

Omnia cum retro pueris obsonia tradas,

Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Lucianus quoque in *Lapithis*, sive morosorum convivio, ὅτε τῷ παιδὶ κατόπιν ἐστὶν ὀρέγεται, λαμβάνειν οἰόμενος τὰς ἄλλας, ἐμμενόμενος ἥδ' μετ' αὐτόν. Loquitur de guloso quodam qui delibans ex iis quæ mensæ erant apposita, gratissima quæque, clam aliis, ut sibi quidem videbatur, puero stanti à tergo omnia porrigebat. At is quem Theophrastus hic describit, cautior est atque ingeniosior: palam enim puero suo tradit quæ vult auferri, simulans se non ea fini dare, ut domum ad se ille ferat, sed ut iis ipse vescatur: in quo minor erat invidia. Ideo etiam τίμων eum appellat: quasi scilicet, non puerum suum & famulum alloqueretur, sed honestum aliquem virum, quem pro jure amicitiae secum adduxisset; nam id quoque fieri solebat: atque hi sunt quos umbras vulgo vocarunt, & ex Plutarchi libro vii. *Sympos.* problem. vi. Athenæi libro cit. & Latinis scriptoribus notum est. Horatius, lib. 1. ep. 5. vers. 28.

—locus est vel pluribus umbris.

Εὐχῆς τίμων] Τίμων, hoc est, Domine: nam ut olim apud Romanos superiores dignitate ab inferioribus domini in congressionibus salutabantur; sic apud veteres Atticos τίμων declarat manifesto Theophrasti hic locus: sed & Euripides quoque *Supplicibus*, vers. 552.

—πρὸς τὴν γὰρ τὴν δυστυχίαν

*Ὁς εὐτυχιστὴς Τίμων γὰρ εἰρεται.

—ab infornunato

Honore afficitur qui est in secundis rebus.

& in *Hecuba* ait idem poeta, plerosque homines inolescere: alium propter opes; alium ἐκ πολιτικῆς Τίμων κακλημένον. Hoc est, quod Dominus vulgo salutetur. Postea Romanos imitati sunt Græci, & sese invicem salutarunt δεσπότης καὶ κυρίως: quæ vox deinde in κύριον degeneravit. Nam ita citimæ ætatis scriptores. Porro τίμων est vir honestus, quæ vox apud Latinos sæpe non ad mores refertur, sed ad dignationem & auctoritatem. Cicero ad Tironem lib. vi. ep. 9. (lib. vi. ep. xxiv. Sib. edit.) *Navigabis cum honesto aliquo homine, cuius auctoritate navicularius moveatur.*

Ei π χρήσιμον αὐτοῖς γέγονα.] Locus leviter corruptus: scribendum enim χρήσιμον quomodo legitur in quibusdam codicibus; & ratio omnino postulat, imo flagitat; χρήσιμον ἢ πνι, est bene de aliquo mereri. Aristoteles in septimio *Eudemiorum* cap. 3. Διὸ καὶ οἱ εὐεὐνός οἱ φίλοι ἐγκαλεῖσιν, ἐὰν μὴ ὁμοίως εἰσὶν χρήσιμοι καὶ εὖ ποιῶσι. Qui amicitiam, inquit, utilitate metiuntur, de amicis conqueri solent, si minus beneficiorum ab iis acceperunt, quam ipsi in eos contulerint. Alciphron in epistolis, καὶ τὰ μὲν ἄλλα, ἐν αἷς αὐτῇ χρησίμην ἰσχύοντα, ἐκ ὁπδίζω. Inde χρηστότης habitus ille dicitur, per quem propensi sumus ad bene omnibus faciendum. Andronicus definit ita, εἴς τις ἐκασίας εὖ ποιῇ.

Μάλιστα μὲν κρέας, εἰ ἢ μὴ, ὅς ἐν αἷς ζυγὸν ἐμβάλλειν.] Ut hoc sit auctarium quoddam, vel suprapondium. Latini veteres *mantisam* vocabant, Lucillius, — *mantisam obsonia vincit*.

Græci ἐπίδδον, ut Polybius qui lib. xxxiv. *hist.* citante Athenæo lib. viii. initio p. 331. de felicitate Lusitanix loquens ait, agrestium animalium carnes ibi ὁπδδον καὶ χάριτι, auctarii vice & gratis dari.

Καὶ ξένους ἢ αὐτῷ κρέα ἀγορεύουσιν.] Semper iudicavimus vocem κρέα esse corruptam: ac cum δέαν ex conjectura emendassemus, postea animadvertimus hanc etiam antiquorum manuscriptorum lectionem. Quare nihil certius quam ita esse legendum. Quid esset apud Athenienses δέαν ἀγορεύειν. (Plutarchus pro eo dixit *θεωρητήρια ἐκμηδονῶν* in *Gracchis*, cap. xv. pag. 840. B.) quid item δέαν καταλαμβάνειν, neminem puto esse qui ignoret: vide infra ad caput πρὸς βασιλευς. Jam vero nemini dubium est, quin ex vicinis populis magna frequentia Athenas ventitaret ad ludos spectandos: quæ turba omnis fere ex veteri more apud amicos, quibuscum jus hospitii esset, divertebat; ideo ait, τοῖς ξένοις αὐτῷ.

Ἄλλ' ἢ καὶ τὰς εἰς τὴν ὑστερίαν.] Lego, ἄλλ' ἢ καὶ τὰς ὑπὲρ εἰς τὴν ὑστερίαν. Librarii vocum affinium τὰς & ὑπὲρ alteram omiserunt. Sensus est, Solitum impudentem istum, quando cum redemptoribus theatri paciscitur de loco ad spectandum pro suis hospitibus, etiam sibi & suis domesticis consulere. Quomodo autem? de alieno nempe largiendo, fraudemque iis faciendo pro quibus apud theatropolas intercedit. Sic fit, ut cum aliis omnibus pretio emta sit sedes in theatro, ipse gratis spectet: nec ipse tantum; sed & liberi ejus; & qui eos sequitur pædagogus. Similes fordes infra in descriptione τῷ βασιλευς. Erant autem pleraque festa (quo tempore maxime spectacula exhiberi solita) plurium dierum; ut mirari nemo debeat, quod ait εἰς τὴν ὑστερίαν, quod & ipsum plenum est venustatis Atticæ; est enim pro τῇ ὑστερίαν. Omnino constanter affirmamus hanc esse elegantissimi istius loci sententiam; prorsusque desiderari vocem ὑπὲρ, quod vel sequens mentio pædagogi evincit: nam adolescentes suis pædagogis comitati in theatrum veniebant. Suetonium lege in *Augusto*, capite XLIV.

Καὶ ταῦτα χρησιμίας.] Ita est legendum: χρησιμίας inquam, non χρησάντας, quali esset à χρησέειν. Etiamne hæc minuta viros doctos fefellit?

Δεινός ὁ πρὸς τὰ χαλκεία τὰ ἐν τῷ βαλαν.] Pollux χαλκεία recenset
 inter instrumenta balnei. Sunt autem χαλκεία five aëna, vasa mag-
 na & oris vasti, in quibus aqua balneorum calefiebat: sicuti in fundi
 instrumento Paulus Jurisconsultus aëna numerat, in quibus aqua ad
 potandum calefit. Sed in aënis balneorum puto etiam oleum fuisse
 calefactum, & ita hic accipiendum videtur. Elegans est apud Sto-
 bæum *Serm. xcv.* veteris scriptoris Teletis locus, ubi horum χαλκείων
 est mentio: quem ego, etsi depravatus est, adscribam. Loquitur
 ibi de homine Cynicæ sectæ; Εἰ ἀλείψας χρεῖαν ἔχει, εἰσελθὼν εἰς τὸ βα-
 λαντεῖον, τῷ γλοιῷ ἡλείψαστο, ἢ βαδίσας εἰσὶν τε πρὸς τὴν κρήνην ἢ τὰ χαλκεία,
 ὅσῃ μὲρ εἰδὼν * ἀποπυρρῶ ποιήσας, πειρήσας ἂν ἐλάσθην, καδίσας ἡρέσῃσι. Si foret,
 inquit, ungi opus, balneum ingressus, strigmentis olei corpus ungeba-
 tur, nonnunquam etiam ad fornacem illam accedebat ubi sunt aëna,
 & ————— cum se oleo pauxillo perfudisset, sedens prandebat. Vi-
 truvius in balneorum fabrica tria aëna super hypocaustum vult com-
 poni, unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium.
 Aëna appellat ille, non τὰ χαλκεία tantum, sed etiam quas Plinius ju-
 nior *lib. v. epistola 6.* qua Tusculanum suum descripsit, cellas nun-
 cupat, & tres pariter commemorat, frigidariam, mediam, caldariam.
 Lucianus item in elegantissima balnei descriptione *Tom. 11. p. 746.*
 has cellas οἴκους vocat five αἶος, nam ea voce sæpe & Plinius & Vitruvius
lib. v. usi. Curtius *lib. viii. cap. vi. n. 3. & 13.* adem ita usur-
 pat pro αἶο five cella aut cubiculo. Græcizans, non insolens. Ari-
 stides rhetor pro eodem ponit in hac re οἶκον & δεξαμενῶν. Tres au-
 tem αἶος etiam Lucianus commemorat, ἅ μίσην οἶκον ἔχοντα τρεῖς καλυμ-
 μέθης: hæc est cella frigidaria: τὸν ἡρέμα χλιαυρόμενον οἶκον: hæc tepidaria
 cella: τὸν ἔνδον τρεῖς θερμώμενον θερμὰς πύλας: hæc cella caldaria est. Fuit
 vero etiam quarta cella in quibusdam balneis, quam assam Cicero in libro
 tertio, epistola prima ad Q. Fratrem, nominat. Et in dialogo Adri-
 ani imperatoris cum Epicteto quatuor diserte nominantur: prima,
 tepidaria unctuarum: secunda, sudatoria: tertia, assa: quarta, frigi-
 daria. Aliter auctor Glossarii, *Assa cella, ἀφιδρωπώμενον*: vult esse cel-
 lam sudatariam. Porro χαλκεία illa, quorum usus ad calefaciendam
 aquam, Latini non aëna tantum aut miliaria vocarunt, sed etiam
 scutra. Glossarium; *Scutra, χαλκίον*. alibi, *Scutra, λίθινον*. Extat ea
 vox in Plauti *Persa*, A. I. S. 111. v. 8. Servius; *vulgo vasa ubi*
calida solet fieri, scutra appellantur. Dixerunt Latini & cucumam,
 Græci κικήμενον. Arrianus in Epicteto *libro 111.* δεῖ αὐτὸν κικόμενον ἔ-
 χειν ὅτι τὸ θερμὸν ποιήσῃ. Fictiles fuisse cucumas scimus ex Marcello
 Empirico. Remansit ea vox in usu in vernacula Gallorum lingua, ut
 alia infinita. Ad hæc vasa respiciebat Philosophus, cum scriberet in
 libello *De spiritu*, capite v. τὰς φλέβας ἔχειν πόρους, ἐν αἷς τὸ θερμὸν ὄν,
 ὡς περ ἐν χαλκίοις, θερμαίνει τὸ αἷμα, i. e. Venas habere meatus, in quibus
 calor calefacit sanguinem, seu in vasis, ubi calida fieri solet. Fallitur
 enim doctus ille vir, qui obscurissimum eum libellum interpretans,
 χαλκεία hæc de arariis officinis accepit. Similis error eorum qui su-
 periores Teletis locum sunt interpretati: nam etsi verum est, in of-
 ficinis

ficinis χαλκίων calfaciendi se causâ solitos pauperes convenire, vel testibus Homero & Herodoto: nemo tamen non videat, qui locum attentius considerarit, de Balnearum aënis ibi agi: ut taceam quod auctoris verba & loquendi ratio illorum interpretationem ferre non possunt. Illum vero Aristotelis locum non parum illustrabunt quæ scribit Seneca *Naturalium* libro 111. cap. 24. de aqua per fistulas calefieri solita in draconibus & miliaris.

Καὶ βέλτας ἀρύττειν.] Etiam ἀρύττειν Julius Pollux lib. x. cap. 17. in suppellectile balnearia refert: demiratus sum interpretes guttum vertisse: sed ne alii quidem de hac voce (qua & Latini usi sunt, teste Festo & veteri Glossario & Jurisconsultis,) satis luculenter. Sic autem habet. Ἀρύττειν dicitur Græcis omne instrumentum cujus est vel in balneis, vel in culina, vel in mensa usus ad hauriendum aliquid ex aliquo vase: est enim ἀπὸ τοῦ ἀρύειν unde etiam ἀρύση & ἀρύσης & ἀρύσηται, tam significatione quam origine cognatæ voces. Verum quia multiplex est instrumenti hujus usus, Græci (ut est admirabilis in ea lingua verborum copia) diversas quasi species ejus diversis nominibus insigniverunt. Nam illud, exempli causâ, quo puls hauriebatur, ἰσπύριος proprie vocatum: quojusculum, ζωμήριος quo vinum è cratere, οἰνύριος. Erant autem & ἰσπύριος, & ζωμήριος, & οἰνύριος, excavata instrumenta cum manubrio. Sic Græci. Latini vero trulla appellatione omnia hæc, ut opinio nostra est, sunt complexi. Glossarium, ζωμήριον, Trulla: appellat ζωμήριον, quam veteres Græci ζωμήριον. Idem alibi, Trulla lignea, ζωμήριος. Trullaria, ζωμήριον ubi suspecta vox trullaria. Esse vero trullam etiam vas vinarium simile bacrioni (de quo Festus) constat. Horatius, Lib. 11. Sat. 111. v. 143.

— Festis potare diebus
Campana solitus trulla. Et Cicero lib. 1v. in Verrem cap. 37. Erat vas vinarium ex una gemma praxandi, trulla excavata cum manubrio aureo. Non desunt quibus placeat hoc solum aut proprie trullam significare; nos putamus arytanæ omnem, generali significatione, trullam fuisse appellatam: etsi non negamus, sæpius tribui illi à scriptoribus ἰσπύριος significationem. Quod igitur in Amphitruone Plauti Act. 1v. Sc. inter suppos. ult. v. 21.

Lances detergam omneis, omneisque trullas hauriam, sic interpretamur, ut trullas omneis accipiamus ἀντὶ τοῦ πάντων ἀρύττειν, sive trullarum omne genus: neque ad οἰνύριον tantum referimus, sed etiam ad reliquas trullas: puta, ἰσπύριος, ζωμήριος, & alias, si quæ erant aliæ. Notabis ἐλπίδι ἀρύττειν, pro ἐλπίδας ἀρύειν, immersa arytanæ haurire. Lycophron Alexandra de expeditione Tyrrheni in Italia: Ἐπὶ Πηλεογῆς ἐλπίδε Πρωτοῦ ποτὶ Κρωσσὸν ὁδρεῖσι βέλαντας γάνει. id est, Postquam vidit Menelaum aquarum Rhyndaci laticem suis peregrinis haurientem. Neque enim βέλαντες tingere ibi significat, ut vir doctiss. vertit, sed id quod diximus.

Οὐδὲ μὲν σοὶ χάρις.] Hæc est merces quam iste impudens balneatori pendit discedens. More Romano quadrantem illi debuit; nam quadrante pauperiores lavabant. Horatius Lib. 1. Sat. 111. vers. 137.

—dum tu quadrante lavatum Rex ibis —

Juvenalis, Sat. VI. vers. 448.

Cadere Sylvano porcum, quadrante lavari.

Et Seneca epistola LXXXVII. balneum vocat rem quadrantariam. At pueri Balneaticum non dabant, ait Probus in Juvenalis Sat. II. vers. 152.

Nec pueri credunt, nisi qui nondum are lavantur.

AD CAPUT X.

Περὶ μικρολογίας.

H δὲ μικρολογία ὅτι περὶ τῆς διαφόρου ὑποψίας καὶ κριτικῆς.] Virtuti illi quæ ελευθερία sive ελευθεριότης Græce dicitur, & circa opes ver-
fatur, ac rectum honestumque illarum usum docet, opponitur ἡ ἀνελευθερία, sive ἀνελευθεριότης vitium multiplex & in varias species diffusum, sicut docet Aristoteles cum alibi tum IV. Nicomacheorum cap. 3. maxime. Theophrastus tamen usum loquendi secutus non-
nihil à præceptore discedit; non enim facit ἀνελευθερίαν genus μικρο-
λογίας, ut Aristoteles; sed eam vocem angustius accipit pro tenacitatis quadam specie, de qua habetur infra caput unum. At qui descri-
buntur hic à Theophrasto, ii maxime sunt quos philosophus ἀνελευ-
θερίας τῇ δόξῃ ἐλαττοῦντες nominat. Sunt autem hujusmodi homines ita comparati, ut ab alieno quidem manus abstineant, & proinde longe sint meliores iis qui ἀνελευθεροί, τῇ λήψει ὑπερβαλόντες, Aristoteli ibidem appellantur (qualis erat ὁ ἀναίχουντος, & multo magis ὁ ἀπονε-
νοημένους, quos supra descripsit auctor) ægerrime vero laturos sint quicquam omnino sui ad alios pervenire: neque erga alios tantum, sed etiam erga seipsos ita sunt parci & restricti, metu videlicet mi-
nuendarum opum. Horum hominum fordes Græci plurimis nomi-
nibus, sicut innuit Aristoteles lib. I. M. M. cap. 25. notarunt: longe enim lateque superant Græci hac in re Latinos, qui vix habent pro-
prium nomen quo istud vitium appellent. Seneca De beneficiis libro I. cap. 34. Parsimonia, inquit, est scientia vitandi sumptus superva-
cuos; aut ars re familiari moderate utendi: parcissimum tamen homi-
nem vocamus pusilli animi & contracti: cum infinitum intersit inter modum & angustias. Hæc alia sunt natura: sed efficit inopia sermonis, ut & hunc & illum parcum vocemus. Voluit Seneca Græcam vo-
cem μικρολόγῃ exprimeret, cum dixit hominem pusilli animi & con-
tracti; eleganter: sed tamen ita possum etiam eum appellare, qui μικροπρεπὴς illis dicitur. At homo parcus apud Græcos, præsertim comicos, non μικρολόγῃ solum dicitur, sed etiam γλίχρῃ, κίμειξ, κυ-
μνοκίμειξ, κυμνοπρέσσης, sive ὁ πλεῖν ἢ κίμνον· item καρδαμογλήρῃ, καρδαμύλῃ, θείλῃ, τάρλῃ, ἰξός, κυκλογλήρῃ, γλοιός, θυμωρεπίδειπνῃ, σκιφός & κνίπος, πρυγέει, πρυτίει, ρυποκλύδαι, vel ut alibi legi-
tur, ρυποκύνδαι nec non λιμός, λιμοκίμειξ, σκυτογλήρης, σκυτοπρέσσης, μυκόνῃ.

μικρόν, & μυστήριον sunt & aliæ apud veteres grammaticos eorundem hominum appellationes, quæ mihi nunc in mentem non veniunt. Cæterum vocem μικρολογία Aristoteles ad disputationes philosophorum aliquando transfert, & pro ἀκριβολογία, vel λεπτολογία (minutiloquium) possis vertere ex Tertulliano) usurpat: ut in pulcherri-
mo loco qui sub finem primi *Metaphysicorum* habetur. Juvenalis
μικρολογίαν dixit minimas sordes, *satyra xlv. vers. 123.*

Sunt quadam vitiorum elementa; his protinus illos

Imbuit, & cogit minimas ediscere sordes.

Apuleius sordem infamam pro eodem dixit lib. 1. de *Asino aureo* pag. 139. Cicero τὸ μικρολόγον parcum & restrictum solet appellare: sicut & apud quosdam Græcos σφιγγία hac notione positum invenias: Suetonius in Nerone, cap. 30. sordidum & deparcum: Plautus in *Perſa*, A. II. S. III. v. 14. triparcum: in *Aulularia* A. II. S. IV. v. 35. parce parcum: quo loco extat elegantissimus amœnissimusque & γεγραμμένον character hominis tenacis & σφιγγολόγος. [Παραπομπή]

Τὴ διαφορά. Significat τὸ διάφορον sumptum & impensam, atque adeo pecuniam: sic apud Aristotelem, non solum in definitione μιμεσίας quæ habetur in libello de virtut. & vit. sed etiam alibi sæpe: estque istud vocabulum hoc sensu Polybio, Dionysio Halicarnasæo, & aliis quibusdam familiare. Sic accipiendum illud *Ecclesiastici* capite VII. commate 20. Μὴ ἀλλάξῃς φίλον διάφορον κατὰ μὴδὲ ἐν μὴδὲ ἀδελφῶν γήρην ἐν χρυσίῳ ὀφείρ. hoc est, Ne commutes amicum ulla re sive pecunia. Ὁ νόμος. Cave quicquam tanti æstimes, ut id amici jactura velis redimere. Ita exponendum esse hunc locum clarum est: & evincit altera pars istius commatis, quæ eodem cum præcedenti pertinet: quod fere perpetuum est in hoc & Solomonis proverbiorum libro. Quare errant graviter qui aliter aut interpretantur aut legunt. Legunt enim doctissimi viri ἀδιαφόρον quos etiam vetus interpres refellit. In eodem scriptore sic legitur capite 27. commate 1. χᾶριν ἀδιαφόρον πολλοὶ ἡμάρτον, ἢ ὁ ζήτης πληθύνει ἀποστρέφει ὀφθαλμὸν αὐτοῦ. Propter pecuniam multi peccant, & qui ditescere laborat avertet oculos. Nos hic quoque eandem vocem censemus restituendam; & legimus, χᾶριν διαφόρον πολλοὶ ἡμάρτον perspicuo & optimo sensu: & confirmat hanc nostram emendationem posterior pars commatis. Ut ne dicam veteres sic legisse: qui tamen ἰσορίαν minus recte verterunt. At in omnibus quas vidi editionibus est ἀδιαφόρον. In libris Maccabæorum extat locis aliquam multis vox διάφορα numero multitudinis, prorsus pro χήματα quod interpretes cum non observassent, mire se torserunt, & locos censuerunt emendandos, qui optime habebant. Exemplum unum aut alterum proferemus, libro secundo, capite primo, καὶ οἷς ἐχέμεν τοὺς βρασιλεὺς, πολλὰ διάφορα ἐλάμβανεν καὶ μετεδίδοι. hoc est, πολλὰ χήματα. Capite tertio, ὥστε τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων ἀναστρέφονται τῷ τῶν διοφ. dixit pro τῶν χρημάτων. Neque recte hæc mutant quidam, magni meo judicio viri: hoc uno minores, quod se maximos credunt, & omnia sibi φιλοκαίνεταίς εἶναι licere in literis volunt.

Πῶς ἐν τῷ μὲν ἡμωθέντι ἀπαιτεῖν μὲν τὴν οἰκίαν.] Fortasse ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ.

Est

Est autem horum verborum, quæ esse integra præstare nolim, obscurus, & in abdito latens sensus. An igitur ita exponendum? Solutum cum locatæ à se domus pensionem, (ἐνοίκιον Græci vocant) ab inquilino exigit, ita rigidus esse & acerbus exactor, ut si de integra summa ablit vel semiobolus, condonare id nolit, aut in proximum mensem differre ejus solutionem. An referendum potius ad convivium veterum? Solebant illi collatis symbolis, coire apud aliquem amicorum, & in ejus ædibus convivium agitare. Videtur ergo sordidus iste petere, ut aliquid sibi pro ædibus quas amicis commodat, solvatur. Sed cur dissimulem parum mihi de isto loco liquere? quem quidem, quoties lego, toties ad incitas redactum me sentio. Doctiores hoc vulnus sanent; ego herbam lubens merito dabo. In membris, quæ servantur in Palatina Bibliotheca illustrissimi principis, scriptum est, ἐλθὼν ἐπὶ τῷ οἴκῳ ὀπίσθῃ τοῦ κρηναρίου. Nam vox ἐλθὼν totius sententiæ, nisi fallor, cardo est. Vult enim hominis μικρολόγησθαι notam esse, quod de menstrua pensione residuum obolum qui sibi debeatur tanti faciat, ut ejus exigendi gratia ad debitoris sui domum ipse veniat. Possumus de usura hoc interpretari, quæ ex debita sorte proficiscatur. Nam certum est, fœnus menstruum pendi solitum. Sed non ipsi creditores exigebant; verum servos flagitatores mittebant, quos propterea κρηναριοὶ ἀπαιτηταὶ vocat B. Basilius. Quidam Græciæ populus hos vocavit olim ἐμποροδυνήτας nam Hesychius ita scribit, ἐμποροδυνήτας ἐνοίκις παραπληγῶς. Possumus & de mercede conductæ domus accipere: nam & hoc certum, τὰ ἐνοίκια menstrua die pendi solita: cujus rei testes sunt, ut alios taceam, epigrammaticarii poetæ Græcorum. Memini tamen legere in Græcorum commentariis, solitos Athenienses τὰς μισθὰς ἢ τὰ ἐνοίκια κατὰ πρυτανείας, ἢ κατὰ κλίμα, τέλειν.

[Ἀεὶ μὲν πόσας κλίμας ἔκαστος πίπτει.] Martialis lib. xi. epig. 40. in Charidemum,

Et numeras nostros adstricta fronte trientes,

Tanquam de cella sit cadus iste tua.

Fuit olim apud Athenienses in epulis publicis ei rei quidam præfectus, ut quoties quisque, & quomodo biberet, observaret: cumque magistratum οἰνόπλην vocabant, vel ὀφθαλμῶν. Athenæus libro decimo, cap. 6, 7. p. 425.

Καὶ ἀπάρχεσθαι ἐλάττωσιν τῇ Ἀρτ.] Mos antiquissimus, deos placare primitiis victus. Varro Manio, Quocirca oportet bonum civem legibus parere, & deos colere, in patellam dare μικρὸν κρέας. Nota res eruditis.

Ὅσα τις μικρὰ παραδίδωμι λογίζεσθαι.] Λογίζεσθαι non est hic putare; sed imputare alicui, & expensum ferre. Loquitur enim Theophrastus de mandatario, vel negotiorum gestore, qui amici vel mandatoris nomine aliquid emerit. Ita denique accipiendum, ut cum ait Aristoteles in secundo Oeconomicorum, de Cleomene Alexandrino loquens, ἀποσείλας δὲ πᾶν ἐπὶ ἀνέρεσιν π, αἰδομένῳ, ὅτι εὐάναν τεύχεα, αὐτῷ δὲ μὴ κεῖ ἐκτεταγμένα λογίζεσθαι, i. e. Ablegato quodam ad emptionem quant-

pam, cum sensisset, eum nactum esse vilia & velle expensum ferre, &c. [Extat locus in editione, ex qua Philosophus citatur p. 600. D.] Divus Paulus etiam ἐκλογεῖν hoc sensu solet usurpare, ut in Epist. ad Philem. com. 18. Τέτο ἔμοι ἐκλόγη. Hoc mihi imputato. & ad Rom. cap. v. com. 13. ἀμαρτία ἐκ ἐκλογεῖται μὴ ὄντι νόμῳ; peccatum non imputatur cum non est lex. Appianus καταλογίζειν.

Καὶ οἰκέτω χῶτραν ἢ λοπάδα κατὰξαντο.] Belle hæc conveniunt Atheniensibus: quos in rebus ita minutis & parvi pretii mire fuisse attentos & sollicitos, nequid sibi servorum fraude periret, Aristophanis fabulæ testantur. Nam in Ranis Act. 1v. Sc. 1. vers. 82. ait poëta, plerisque Atheniensium, statim ubi domum fuerint ingressi, nihil antiquius habere, quam ut servos suos magno cum clamore apellent, & ab ipsis seiscitentur, quid olla factum esset; quid capite mænadis, quæ forte fuerat à mensa sublata; quid paropside anno superiore empta; quid pridiano alio; quis denique de oleis degustarit, Verba poëtae;

τῶν γὰρ τοῦ Ἀθη-

ναίων ἄνθρωποι εἰσὶν

Κίκερα πρὸς τὰς οἰκίας,

Ζῆτι τε πᾶσι τὸν ἢ χῶτρα;

Τίς τὴν κεφαλὴν ἀπεδήδου;

Τὸς μαινίδας; τὸ πρὸς ἑλίου;

Τὸ περυσινὸν τί θῆκε μοι;

Πᾶσι τὸ σκόροδον τὸ χυθινόν;

Τίς τὴν ἑλκὸς παρέταξε;

—Et jam proin Atheniensium

Ut quilibet intrat in domum:

Proclamat ad servos suos,

Rogatque ubi est fidelia?

Quis devoravit hic caput

Mana? catinus proximo

Anno emtus interiit? ubi

Est allium hesternum? cedo,

Oleam quis hanc deglutivit?

Scholialtes & Suidas aiunt esse hæc μικροπρέπεια δειγματα, indicia angustii animi: μικροπρέπεια accipiunt ἀντὶ μικρολογίας. Sic & alii scriptores. Hierocles comment. ad aur. carm. Pythag. vers. 35. pag. 201. (148. Edit. Cantab.) Ἐκ τῆς ἀπειροκαλίας τύφῃ ἀποβλαστὴν δύο κακῶν, διαπνῆν τε καὶ φειδῶ χρημάτων ἀκαυτοῦ ὧν τὸ μὲν εἰς ὑπερηφανίαν διαβάλλει, τὸ δὲ εἰς μικροπρέπειαν. A fastu qui ex decori ignorance profisciscitur, duo mala nascuntur, opum profuso atque parsimonia intempestiva: quorum alterum superbi quidem animi est, alterum angustii atque parvi. Ex quarto Nicomacheorum cap. 5. discas quid sit μικροπρέπειαν.

Ἀποβλάστης τριχάλκων.] Vide Julium Pollucem.

Καὶ τὰς κλωτῆς.] Capsæ erant ad condendas vestes. Clemens Alexandrinus Padag. lib. iii. cap. 7. πᾶσι δὲ τῶν ἐσθίων τὰς κλωτῆς; quorum autem vestium arcas? erant autem κλωτῆς lignæ, κίςαι ἐ νιμίνε.

ne. Ab illis arcis dictus vicus Athenarum, vicus *μεταποικίαν*, cujus meminit Plutarchus in libello *de genio Socratis* cap. 15. p. 580. D.

Καὶ ἐν αὐτῷ τόπῳ.] Contrarium est quod de viro magno Pericle testantur historiae: Eum quippe legimus, ut populum sibi conciliaret, suorum agrorum macerias sustulisse; quo possent omnes, quibuscunque esset libitum, fructus ex arboribus decerpere: quod & alios factitasse, qui liberales & esse & haberi volebant, eadem historia testis. Vide Plutarchum in *Pericle* cap. 17. pag. 156. F. & *Cimone* cap. 21. p. 485.

Καὶ τὰς θύρας ἃς ἐπισκοπεῖσθαι.] Olim soliti veteres, servos sibi parare, & in villis habere, quorum munus erat custodia finium. De Græcis constat vel ex idyllio Theocriti xxvi. quo Augiæ *κλήρη* describitur. Latini hos servos *saltuarios* appellabant. Glossarium vetus, *Saltarius*, *ὀρεοφύλαξ*. in mendo & Græca vox & Latina cubat; lege, *Saltuarius*, *ὀρεοφύλαξ*. Ulpianus lege xli. Dig. De instructio vel instrumento legato. *Saltuarium autem Labeo quidem putat eum demum contineri, qui fructuum servandorum gratia paratus sit: eum non, qui finium custodiendorum causa.* Saltuvariorum, ut vides, duo genera: alii fines custodiebant; de quibus sensit Glossarii auctor superiore loco: alii, fructus. De his accipio quod in altero Glossario scribitur, *Κτηματοφύλαξ, Saltuarius*. Porro termini moti, sive, ut erat in lege Pompii, exarati (quod Græcis est, *τὰ ὁρίσματα ὀρεοφυρεῖν*) quam grave crimen fuerit, & divina testantur jura & humana: quam frequens, vel hic locus sit indicio.

Ἐπερήμεριαν πρῶτον.] Oratores Græci hoc solent dicere *ἐπ' ἡμέρας εἰς πρῶτον*. Et erat Athenis gravissima eorum poena qui judicatum non solvissent: scholiastes Aristophanis in *Nebulas* ait, in quadruplum solitos condemnari: aut si non haberent in ære, luisse in corpore, & a creditoribus suis in nervo & compedibus habitos. Hos Græci *ἐπ' ἡμέρας κελεῖς*, Latini *nexos* vocabant.

Καὶ τὸν νόμον.] Satius erat hanc notam referre inter *ἀπρονόμους* notas: gravius enim istud, quam ut *μικρολόγος* censeretur debeat qui id faciat. Impp. Diocletianus & Maximianus lege xx. *Cod.* Ex quibus causis infamia irrogatur: *Improbum fœnus exercentibus & usuras usurarum illicite exigentibus infamiae macula irroganda est.* Lucullus, ut refert Plutarchus in *ipso* cap. 41. p. 504. D. inter alias leges quibus improbitatem fœneratorum per Asiam grassantium coercuit, hanc quoque tulit, ut qui usuras cum sorte conjunxisset, & sortes & usuras amitteret. Fere tamen hoc jure veteres usos legimus, ut usura quæ exacto anno non solveretur, forti accederet, & deinceps fœnus pareret: anatocismum Græci Latinique nuncupant.

Μικρὰ τὰ κρέα πόδας παρεθεῖναι.] Plinius *Epistolarum* libro secundo, de sordido convivatore loquens, *Vilia*, inquit, & minuta ponebat convivis.

Ὁφθαλμοῦ, μηδὲν περιμεινέον εἰσπλάττειν.] Censen' de alio Theophrastum loqui, quam de Euclione Plauti in *Aulul.* A. II. S. iix. v. 3. seqq. quem locum ut hic non ascribam, nihil suave meritum est.

Venio, ait ille, ad macellum: rogito pisces. Indicant

Caros: agninam caram, caram bubulam,

Vitulinam, cetum, porcina, cara omnia:

Atque eo fuerunt cariora, as non erat.

Adeo illinc iratus, quoniam nihil est quod emam:

Deinde egomet mecum cogitare inter vias

Occupi; festo die si quid prodegeris,

Profesto egere liceat, nisi peperceris.

Μήτε ἄλλας χρῶννύειν.] Nimirum aceto: Sal & acetum olim, pauperiorum cibus, ut nōrunt jam & lippi & tonfores. Alexis χρῶματιζέειν, sic accepit in Πονηρᾷ apud Athenæum lib. iv. cap. 21. p. 170.

Τὸ τριμμήν' ὀπιπολλὸς εὐρύθμιος διειμένον

Ὅζει, περὶ τὴν χρῶματιζέειν.

Tusum summa parte concinne madefactum

Aceto, defruto perfundens.

Latini, intingere. Cato, Brassicam crudam si edas, in acetum intin-

gito. Persius; Satyra vi. v. 20. Tingit olus: & passim Cornelius

Celsus. Recte igitur χρῶννύειν convenit, si ad ἄλλας tantum referas;

si ad ea quæ sequuntur, non item. Nam quis tam amensqui ellychni-

um saltem intingi & madefieri nolit? cymino quoque aut origano

parum convenire videtur, quorum usus est in condimentis, ut docet

Athenæus lib. 11. cap. 26. p. 68. nec multo melius sequentibus vo-

cibus ἄλλας, σέμματα, & θυλήματα. Quare puto subesse hic mendam, de-

fiderarique verba aliquot. Lego, μήτε ἄλλας χρῶννύειν---μήτε ἐλλύχνηον.

In lacuna desideratur tale quid, μήτε χρῶννύειν, vel χορηγέειν. Fortasse

tamen nihil deest: sed illud χρῶννύειν, ex depravatione veræ lectionis

est natum. Ita igitur legi potest, μήτε ἄλλας χρῶννύειν, μήτε ἐλλύχνηον.

Hoc posterius, ut probabilius, sumus amplexi.

Μήτε ἐλλύχνηον.] Etiam ellychnia ad curam hominum μικρολόγων

pertinebant. Itaque in Nebulis Aristophanis lamentatur avarus ille

Strepsiades, & puerum tantum non verberat, quod ellychnia lucernæ

adhibuisset crassa nimis. Alius in Vespis filium objurgat quod stup-

pas non acu vel festuca, sed digito produxisset: καὶ ταῦτα, inquit,

τῷ λαίῳ ἀπενίξοντο. Juvenalis, cuius dispenso est tempero filium.

Μήτε θυλήματα.] Scribendum θυλήματα. Sunt quæ alio nomine ψαίσα

dicuntur, hoc est, fruges ἐλασμέναι, sive tractæ saxo, vel molitæ.

Latinis mola, vel liba: vide Grammaticos. His folis antiquissimè

homines deos sibi conciliabant, ut ait Ovidius in Fastis; quare cum

posterior ætas alia sumptuosiora sacrificia usurpare cœpisset, is honos

antiquitati habitus, ut non solum adolendas victimarum partes farre

conspargerent, (de quo ritu Poetæ interpretes, Ovidius xv. Meta-

morph. & Dionysius Halicarn. libro vii. cap. 71. aliique) sed etiam

post omnia, extremo loco tandem θυλήματα tanquam offermentum

Deo gratissimum offerrent. Notat hunc ritum Porphyrius, Περὶ ἀπο-

ρίης ἐμφύλων, libro secundo §. 6. p. 54. τὰ δ' ἀλλοτρίως βίβας παρὰ τὸ

πρόσθεν μεταβολοῦντο, ἀπὸ τῆς τῆς ψαίδος πρῶτον εἰς πῦρ τοῖς

δαίσι. Ὅθεν ἐπὶ καὶ νῦν πρὸς τὴν τέλει τῆς θυλήων, τοῖς ψαίδεσσιν

χορηγέειν

χεῖμα. Victu autem mola contuso supra priorem laudato, alimenti ita contriti primitias in ignem Diis primum delibabant. Unde & hodie ad finem libaminum, farina vino & oleo mixta utimur. Atque hoc proprie ὀπιδύειν posterior ætas dixit, ut docet idem auctor lib. cit. §. 59. p. 97. quia post alia sacrificia fiebat. Sed & θυλείδης verbum est, quod significat θυλίματα offerre. Porphyrius eodem libro §. 17. p. 63. de pauperis Docimi oblatione loquens, ἐν τῷ περικειμένῳ πύρρῳ ἀλείφειν ὀλίγας δεμάς ἐθυλίσαντο ἐπεὶ λατρίᾳ περιεσπασμένοι παύροις ἀπὸ θυλίσματος. Pera lateri circumposita paucos farina pugillos extractos Deo sacrificaverat. Constat autem ex historia, pauperiorum sacrificia non alia fere quam ista fuisse. Theophrastus apud Stobæum, *Serm.* XLII. Τὸν ὃ μὴ οἰκόντα ἐν ἀγρῷ, δύνει τὸ ὄρεον ἐπὶ τοῖς Διὸς τοῖς ἄρεαίς, πλὴν ὃ θυσίαν τῇ ἐκπύρρῳ τῇ θυλίματι. Ei, qui non habitat in urbe, pro iurejurando sacrificandum est in Jovis Agorai. i. e. Forensis delubro, & paucioribus libis sacrificium peragitur. Divites vero cum alia sacrificabant, tum etiam loco θυλίσματος thura, & alia id genus libamina in bustum aræ jaciebant: in quo illud legimus observatum, ut summis digitis vel thura vel fruges offerrent. Porphyrius, *Lib.* 11. ἔρπον ἢ πυθία, τὴν Ἑρμιονέαν καὶ χαρίδης, θυσαπτα τὴν λαίαν, ἐκ τῶν περὶ τοῖς τοῖς δακτύλοις. Asseverabat Pythia, Hermionea placuisse, cum libum tribus digitis ἐπεὶ pera extractum sacrificasset. Hieronymus, *epistola prima*, Non est tantum in eo servitus, si quis duobus digitulis thura in bustum ara jaciatur, aut haustum patera poculo fundat merum: propterea dicebat Lactantius de religione paganorum, nihil in ea se videre aliud quam ritum ad solos digitos pertinentem: & Seneca pater negat, cum cui præcisæ sint manus, posse adorare: non solum ritum hunc respiciens, sed alios qui fuere à veteribus in re divina facienda observati: de quibus fortasse alias. Atque hæc, quia non ita vulgo nota videbantur, placuit paullo fusius exponere.

[Ὅτι τὰ μικρὰ πάντα πολλὰ εἰς τὴν ἐνιαυτῶν.] Præclare philosophus in quinto *Polit.* seu *De republica*, cap. viii. si quis salvam velit Rempublicam, monet cavendum, ne quicquam omnino contra leges fiat: & addit, summa in primis cautione opus esse, in eo quod parvum videtur: nam id ni fiat, paullatim & latenter irreperere rerum omnium depravationem: ut necesse sit illam funditus tandem perire rempublicam. Sic pessundari domos locupletes parvis, sed frequentibus sumptibus. Hoc enim decipi plerorumque mentem, dum sibi persuadent, nihil aut perpussillum eos sumptus esse nocituros, quorum sit unusquisque parvus: contrarium tamen evenire; minutas enim istas impensas magnum damnum tandem afferre, imo labem ac perniciem totius rei familiaris. Περὶ αὐτοῦ δὲ ὁ ἀριστοτέλης, Εἰ ἐλαστον μικρὸν, καὶ πάντα τὸ πᾶν δ' ἐστὶ μὲν ὅς, ἐστὶ δ' ὅς. Τὸ γὰρ ὅλον, καὶ τὰ πάντα, ἐστὶν μικρὸν, σύγκειται δ' ἐκ μικρῶν. i. e. Decipitur ab iis rebus mens, tanquam falso quodam syllogismo, Si unumquodque parvum est, ergo & omnia. Hoc autem est ut sit verum, est ut non sit verum. Totum enim & omnia non sunt parva, sed ex parvis componuntur. Par prudentia magni viri Demosthenis, cujus hæc ex quarta *Philippica*, pulcherrime superiori Aristoteli.

Aristotelis loco concinunt. Ἡ καὶ ἡμέραν ῥασιῶν καὶ ῥαθυμία, ἀσπορ
 πῆς ἰδίῃς βίῃς, ὥτω καὶ ταῖς πόλεσιν, ἐκ ἀφ' ἑκάστου τῆς ἀμελεμένην ποιεῖν
 τὴν αἰδιότητα εὐτέως, διὰ δὲ τῆς κεφαλῆς τῆς περὶ τῶν ἀπαντῶν. *Quem-*
admodum, inquit, in privata vita, sic etiam in Republica, desidia et
incuria quotidiana, non in singulis statim, ut quidque est neglectum, a-
nimadvertitur, sed in summa rerum tandem apparet. Sed & gravis-
 simus auctor Plutarchus in vita Cæsaris sub initium monet nullum
 ullius rei initium esse parvum existimandum, quod magnum statim
 sit redditura assiduitas, licentiam & impunitatem ex sui contemptu
 nata. Græce melius, ὡς ἐδεμίαν ἀρχὴν περὶ γρηγορίας ἡμετέρας, ὡς
 παρὰ ποιεῖ μὲν τὸ ἐνδελεχὲς, ἐκ τῆς κατὰ φρονήσεως τὸ μὴ καλυπθῆναι λα-
 βῶσαν. Sic ille locus Plutarchi legi & exponi debet; quomodo alias
 legatur vid. p. 709. edit. Francof. A. D. 1620. Hoc est quod Aristoteles
 tot locis appellat, τὸ παρὰ μικρὸν. Huc apprime faciunt quæ scripsimus
 ad illa Satyrici verba è satyra quinta: *Cras hoc fiet, idem cras fiet*, &c.
 qui liber cum hodie in paucorum sit manibus, operæ pretium est non-
 nulla huc transcribere. Hæc autem ibi notata. Inter multos ac graves
 errores qui late per hominum mentes grassantur, non minimus ille
 est, cum sæpe parva ducimus peccata & momenti nullius, quæ vel
 eo nomine maxima sunt, quia maximam perniciem secum trahunt.
 Sed erramus fere in hoc decepti illo σοφιστικῷ λόγῳ, quem ait Philo-
 sophus, εἰ ἕκαστον μικρὸν, καὶ πάντα· quod in plerisque rebus aliter longe
 evenire exitu tandem, qui stultorum est magister, comperimus.
 Hunc errorem, sicut Persius ostendit, juvenes errant, cum admoniti
 ut vitia corrigant, studiaque virtutis & literarum suscipiant, diem
 ex die ducunt. Nam quia dies unus vitæ vel modicæ pars multesi-
 ma est, ideo jacturam unius diei pro nihilo pendunt. Idem error
 etiam alia vitia fovet, dum singula peccata nostra contemnimus ut
 rem parvam, nec curamus emendare & dicimus ὅτι παρὰ τὸτο, *quid*
tu postea? quæ vox, juventuti familiaris, quam sit perniciofa, ve-
 lim discant ex Johanne Chrysostomo *homilia xii. in Epistolam ad*
Rom. παρακλητῶν, inquit, τὴν ἀρχὴν φυλαττόμεθα, καὶ τὰ μικρὰ φύγομεν κα-
 κὰ. Τὰ γὰρ μεγάλα ἀπὸ τέτων πικρὰ. Ὁ γὰρ καὶ ἕκαστον ἀμαρτήματα κα-
 δὸν λέγειν ΟΥΔΕΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥΤΟ, καὶ τὰ μικρὰ πάντα ἀπολεῖ. Τὸτο γὰρ
 τὴν κακίαν εἰσάγει· τὸτο τὰς οὐχὲς ἀνέγει τῇ λησῇ, τὸτο τὴν πόλεως τὰ τεί-
 ρη κατέβαλε, τὸ καὶ ἕκαστον λέγειν ΟΥΔΕΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥΤΟ. Οὕτω καὶ ὅτι
 τῆς συμφορῆς τὰ μέγιστα αἰρεται νοσήματα, ὅταν τὰ μικρὰ καταφρονῶται.
 Idem præceptum apud eundem facundissimum doctorem & alibi re-
 peritur, ut in viii. super priore ad Corinthios, & in Matthæum
 sermone 50. ubi de iis loquens qui elegantioris formæ calceis delecta-
 bantur: τὸ πάντων, inquit, αἰπὸν τῆς κακῶν τῶτο· τὸ καὶ μικρὰ ταῦτα δι-
 κύν (ἢ) τὰ ἀμαρτήματα, καὶ διὰ τὸτο ἀμελείδης. *Sermone vero in eundem*
Evangelistam lxxxvi. divinitus plane idem argumentum tractatur.
 Pauca subjiciam ex interpretatione elegantissima Aniani interpretis
 vetustissimi: *Mirabile quiddam, ait, atque inauditum dicere audeo:*
 Solet mihi non nunquam, non tanto studio magna videri peccata
 esse evitanda, quanto parva & vilia: illa enim ut aversemur, ipsa
 peccati

peccati natura efficit; hæc autem hac ipsa re, quia parva sunt, defides reddunt: & dum contemnuntur, non potest ad expulsionem eorum animus generose insurgere: unde cito ex parvis maxima fiunt negligentia nostra. Gregorius Nazianzenus exponens locum ex Evangelio Matthæi, capite 19. τὸ κατὰ μέρος ἐφαπτόμενον καὶ κλεπτόμενον ἀνταΐδιον μὴ τὴν πρὸς τὸ παρὸν ἔχει βλάβην, εἰς τὸ κεφάλαιον ἢ τὴν κακίας ἀπαντᾷ. Quamobrem Plutarchus inter alias certi profectus in studio virtutis notas hanc ponit meritisime: si quis voces illas repudiaverit, *Quid tum postea?* & nunc quidem ita, alias vero melius: sed singulas actiones suas diligenter attendat, & sua omnia delicta quantumvis minuta iniquo animo ferat, sibi que succenseat; sed adscribam ipsa magni illius scriptoris verba, ἐν τοῖς πρὸς ἀρετὴν περὶ γράμμετον οὐ μὴ πολλὰ συγχωρῶν τῷ ΤΙ ΓΙΑΡ ΤΟ ΠΑΡΑ ΤΟΤΤΟ, καὶ ΝΤΝ ΜΕΝ ΟΥΤΩΣ, ΑΥΘΙΣ ΔΕ ΒΕΑΤΙΟΝ: ἢ καὶ περὶ τῶν ἐνδεῶν, καὶ εἰς τὸ μικρότατον ἢ καὶ πλεονέκτητον ἢ ἀμαρτυρίαν ἐκδύσει συγγνώμην ποιεῖν, δυσανασχεῖν καὶ δυσκολαίνειν, ἢ καὶ ὅτι πᾶσι τὴν κατὰ τὴν κτῶν ἐκδύσει καὶ ὅτι ὅσοις ἀξίως ῥηταίνω, i. e. In rebus ad virtutem pertinentibus qui non multa concedit neque dicit, *Quid tum postea?* & modo sic, alias melius: sed sigulis intentus, nubi vel minimo peccato vitium sese insinuans venia locum dare videtur, agre fert & indignatur, manifestum facit, se purum aliquid sibi comparasse, quod inquinari nullo modo velit. Ita hunc locum interpretatus est Xylander, & extat, ut supra non obscure innuimus, in libello, *Quomodo quis suos in virtute profectus sentire possit*, cap. 34. Hæc cum digna sint ubique observari, ex commentario isto inventu admodum raro, huc adscribere est visum. Jam redeamus ad Theophrastum.

Ἐλάττω καὶ μικρὸν τὰ ἱκετὰ φορεῖν.] Fortasse, καὶ μικρὸν breviores quam ut femora penitus tegant. Sed & μικρὸν ferri potest. Sic dixit Sappho, ἀνδρὲς μεγάλα πολὺ μείζων. Sic Synesius, καὶ ὀλίγων ἐλάττω, Sic Pausanias, ἀνδρὲς ἐ μείζων μεγάλα. Sic Appianus, οἱ τὰ μεγάλῃ μείζων καὶ μείζων ἀπαρχοντες. Potest & μετρίων legi. Sic dixit Herodotus libro 11. ἀνδρες μικρὸν μετρίων ἰλαστοντες ἀνδρῶν. Quemadmodum autem vestis brevis est sordium argumentum, sic vestis ad talos demissa, vitæ delicatæ & dissolutæ, ut apud Platonem in Alcibiade priore ἐλξίς ἱκετῶν indicium ἀερότητος. inde illa Plutarchi in Alcibiade c. 26. p. 198. E. ὑπερσυστά τε καὶ ἀπλότης ἐδότητων ἀλεργῶν ἐλκομένων δι' ἀρετῆς, proterviam & mollitiem vestium purpurearum, quas per forum trahat. Horatius Epod. 14. Cum bis ter ulnarum toga. Apud Dionem Calenus objicit Ciceroni, quod μέγας φορεῖν τὴν ἐδότητα σῦναι & Cicero ipse pro A. Cluentio cap. 40. de Oppianico, Facite, inquit, ut non solum mores ejus, & arrogantiam, sed etiam vultum atque amictum, atque illam usque ad talos dimissam purpuram recordemini. Seneca pater libro 11. Controv. xiv. Omnia à te vitia: quod unguento coma madet, tuum est: quod luxior usque in pedes tunica demittitur, tuum est. Propterea breves vestes homines graves & δεξιήτοις gestabant. Horatius, lib. 1. ep. 19. v. 13.

Exiguaque toga simul et textore Catonem:

& de Hercule ait Theocritus:

ἔμματα δ' ἐν δόκῃ τὰ μέσας ὑπερέννυτο κήμους.

Καὶ ἐν χρῶνι κείρονται] Aristophanes *Nebulis* Act. III. S. 1. v. 22.

--- ἀν' ὑπὸ τ' φειδωλίας

Ἀπκείροντ' ἐδὲς πώποτε.

Ait poëta, homines tenaces præ sordibus nunquam caput totondisse. Videntur esse contraria, strictim ad cutem usque tonderi, & nunquam tonderi: sunt tamen ejusdem hominis, &, ut loquitur Aristoteles 11. *Top.* cap. 3. alibi τὴ αὐτῆς ἡθους. Nam qui ad vivum tonderi vult, id spectat, ut raro tonforis opera indigeat: vitat, inquam, sumptus, non minus quam ille alter. Ex his intelligi potest, quæ ratio sit cur apud Aristophanem philosophi modo tanquam καμῶντες irrideantur; modo, ut ἐν χρῶνι κείρονται, utrumque enim extremæ parsimonix est, à quibus sordibus ut se ostenderent esse alienos, homines venusti & elegantes solebant, quod Theophrastus capite quinto dicebat, πλεῖστους ἀποκείρονται.

Τὸ μέσον τ' ἡμέρας ὑποποδισίαν.] Non semper veteres Græci calceati erant, ut hodie nos sumus; multus enim fuit τ' ἀνυποδισίας usus. Spartanos quidem etiam lex Lycurgi coëgit esse discalceatos, ut refert Xenophon in eorum politia. Athenienses quoque paulo qui essent in ratione vitæ astrictiores aut severiores, non nisi necessario tempore, ad vitandum scilicet frigus, aut itinerum asperitates, calceis utebantur; vide Plutarchum in *Phocione* capite sexto, & ait idem auctor in vita Lycurgi oratoris pag. 842. C. eum πᾶσι ἀνυποδισίαι tantum ἡμέρας calceos induisse. Oppianus etiam in venatoris institutione, jubet eum nudis pedibus ad venationem ire *Lib. 1.* Κιωνηται. *vers. 102.*

--- γυμνοῖσι ὃ ποτὶν ὁδεύειν

Keltes, ποτὶν ἔχον μέλεται δυσδερκέα ἀπεφῶν.

--- nudis vero pedibus incedant

Illi, quibus vestigia obscura ferarum sunt cura.

Clemens Alexandrinus *Padagogi* lib. 11. cap. 11. ἀνδρὲς ὃ ἐστὶ μάλα ἀρμόδιον ἀνυποδισίαν πλεῖον εἰ μὴ ἐξαρτέροισι. Καὶ γὰρ πῶς ἔχρως τὸ ὑποποδισίαν τὸ δεδιδῶν. id est, *Sine calceis esse, viro admodum convenit, qui quidem non militaverit; parum enim à victo differt, cui pedes in calceis victi.* Nota est & Romani Catonis ἀνυποδισία, item Neronis; de quo ita Suetonius capite quinquagesimo primo, *ligato circum collum sudario prodiit in publicum sine cinctu & discalceatus.* Martialis vero *libro XI.* *epigr. 89.* Cottam quendam ridet quod excalceatus iret ad cœnam. Seneca quoque *epistola 87.* erubuisse se ait mulionem suum excalceatum non propter ætatem. Quod ait τὸ μέσον τ' ἡμέρας Atticum est, ut admonent veteres magistri, pro, κατὰ τὴν μεσημβρίαν, vel, ut loquitur Diogenes Cynicus, ὑπὸ μέσῳ ἡμέραν errant enim qui aliter accipiunt. Theocritus dicere solet τὸ μεσημέριον vel τὸ μεσημβρινόν. & Lucianus *De gymnasiis.*

Τὸ ἰσχυρὸν αὐτοῖς ἔχει πολλὴν γυν.] Nempe κορίαν vel potius κρητιαν. Hoc Livius *lib. 14. cap. 25.* dixit, cretam, sive album, in vestimen-

tum addere: Theophrastus in libro *De lapidibus*, γὼν ἑμπάπην εἰς τὰ
ιούπη. Erat olim duplex cretæ usus in officina fullonum: alia sordes
 eluebantur; alia candorem nitoremque vesti parabant. Plinius, libro
 xxxv. cap. decimo septimo.

AD CAPUT XI.

Περὶ βδελυρίας.

Οὗτος ὁ ἀπὸν δὲ ὅτι τὴν βδελυρίαν διορίσας. Negat Theophrastus dif-
 ficile esse definire τὴν βδελυρίαν nec sane multum difficile est,
 quid ille velit intelligere. Illud, puto, difficilior sit, vocem Latinam
 reperire, quæ Græcæ respondeat. Non enim satis mihi facit vox
obscœnitas: quoniam animadvertimus, jocos ludosque qui hic recen-
 sentur, non omnes esse obscœnos, neque ea turpitudine infectos,
 quæ castas pudicasque aures solet offendere; ut erant illa quæ in Fel-
 cenninis versibus & Atellanis solebant usurpari. Multa inquam hic
 continentur inhonesta illa quidem, sed sine obscœnitate & αἰσχρότητι,
 turpia tamen nihilominus & μῶσαι ἀξία, quod proprie sonat vox
 βδελυρία. Ac notat scholiastes in *Nebulas* Aristophanis ad Act. I. Sc.
 v. vers. 8. βδελυρὸς Athenis fuisse vocitatos homines infames, ut
 sunt lenones & id genus; itemque τὸς ἀνελευτέρους, hoc est, eos qui
 præ avaritiâ turpissimis fordibus delectarentur: quod pulchre facit
 ad multa quæ hic commemorantur. Nos duabus dictionibus vocem
 βδελυρία expresseamus, *obscœnitas* & *impuritas*; sed visa est postmo-
 dum vox *impuritas* vel sola non male auctoris mentem exprimere:
 ut quidem apud comicos frequenter solet usurpari.

Ἀνασχεῖν. Componens videlicet se vel simulans se componere
 ad κοιλιολυσίαν, vel ad meiendum; nam is olim χεζητιάνων (honos
 sit auribus) & micturientium mos & gestus. Dionysius Halicarnas-
 seus in *Excerptis de legat.* cap. iv. de Philonide Tarentino loquens,
 ἀνασχεῖν τὴν ἀναβολὴν καὶ χηματίσας ἐαυτὸν ὡς ἀχίρον ὀφθῆναι, τὴν
 εἰς λήγαν πρὸς τὴν ἀναβολὴν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἐκδοῦν τὴν πρὸς αὐτὴν κατὰ τὴν
 sublato amiculo, & corpore ad obscœnissimum habitum composito, *for-*
des nominatu indecoras sacro legati vestimento aspersit. Et in eadem
 historia alii. Galenus in exhortatione ad artes, οἱ ἀπὸ τῆς κλειῶν ὁμοί-
 μοι προέρχονται, ἐπειδὴν μὴ ἐχέειν ὕδωρ, ἀνασχεῖν προτρέπον. Et est
 in viris τὴν ἀνασχεῖν, quod in sequiore sexu varicibus stare, vel resi-
 dere, apud Apuleium lib. i. de *Asino Aureo* pag. 102. At οἱ χεζητιάνοι
 incoxare se etiam dicuntur: unde est coxim χεζειν, quasi coxim. Vide
 Nonium.

Συρίπην εἰς ἡδύς διατρέχειν οἱ λοιποί. Exemplo sit Theophrastus qui-
 dam in Aristophanis *Vespis* sub fin. Sc. 1α' χεζῆναι &c.

Οἱ δ' ἀνεχέσονται, πᾶσι γὰρ θεωρεῖται μόνον.

Οὐτὸς δὲ διημιλλανεν, ὡς δὲ ἀξίως.

*Hic quisque plausit, sed Theophrastus tamen
Distorfit ora, ut ceteris præstantior.*

nam διαρρηκτικὴν à rictu oris facta vox, idem est ac *συνείδειν* quod significat sibilo sive *pastoritia* fistula, ut loquitur Cicero lib. 1. *ad Atticum* epist. xi. 11. aliquem profèqui: Ad quem Tullii locum vide doctas oblationes Mureti in *Variis* lib. 1. cap. 19. Dicitur & κλάζειν, pro eodem, ut in ea contra Midiam: vide Helychium, Harpocratonem, & Eustathium in *Ὀδῶν* δ. pag. 179. vers. 436. Inde est κλασμοσύνειπεν, vox elegantissima apud Philonem.

[*Ἀνακρίπας ἐρυγείν.*] Simile est quod notat Cicero in *Antonium* 11. cap. 25. Qui ructare turpe esset, is vomens, frustis esculentis, vinum redolentibus, gremium suum & totum tribunal implevit.

[*Καὶ κλέσαι.*] Plautus *Menachmis*, A. II. S. III. v. 22.

*Certo hac mulier aut insana est, aut ebria, Messenio,
Hominem qua ignotum compellet me tam familiariter.*

[*Σπύδοντα δὲ πε.*] Malim ποῖ.

[*Καὶ ὁψανεῖν ἐαυτὸν.*] Scribe ἐαυτῶς. Vide supra.

[*Καὶ παροκαλεῖν ὅπῃ ταῦτα.*] Ridiculi causa, non serio. Atqui hoc insulse rudere est, non false ridenti occasionem præbere.

[*Καὶ διηρέσθαι πρὸς τοὺς πρὸς κερεῖν.*] In tonstrinis jam olim male feriatum hominum conciliabula celebrari solita: unde est κερεακή λαλία dictum παρομιμακῶς à Polybio in tertia historia. Lysias in ea contra Panceonem, ἦλθον ὅπῃ τὸ κερεῖον τὸ παρὰ τὰς Ἑρμῆς, ἵνα οἱ Λακεδαιῶνες περσοποιήσιν. Idem alibi, ἐκαστὸς ὑμῶν εἰδῆσαι περσοποιεῖται ὃ μὲν πρὸς μυροπόλιον οἱ δὲ πρὸς κερεῖον. Damnat hunc morem sanctissimus vir Clemens Alexandrinus, 111. libro *Pædagogici* cap. xi. Μὴ τοίνυν αἱ, καὶ οἱ ἀνδρες ὅπῃ τῷ κερεῖον καὶ καπηλείαν διατρέχοντες ἀδολοχέντων ζωμολευόμενοι. i. e. Neque igitur viri in tonstrinis & cauponis versantes, suavisibus blandisque verbis nugentur. Theophrastus vero noster, ut erat ingenio perurbano, tonstrinas appellabat abstemia convivia, sive αἰνὰ συμποσία, διὰ τὴν λαλίαν τῇ περσοκαθίζοντων testis Plutarchus *Sympos.* v. probl. 5. Adjicit auctor ἢ μυροπόλιον, quia ut tonstrinæ, ita & myropolia otiosis hominibus referta solebant esse. Sic Demosthenes in *Aristogitonem*, ἐδὲ περσοποιεῖ πρὸς πᾶσι τῇ ἐν τῇ πόλει κερεῖον ἢ μυροπόλιον & passim.

[*Καὶ οἰνοπωλῶν, κερεακῶν ἢ οἶνον.*] Fraus pridem *Miscere aquas vino*; apud Tertullianum ex propheta *Isaia*. Hoc nomine male audiebant Athenæ. Alexis comicus in *Æsopa*, apud Athenæum l. x. c. 8. p. 431. facete qui id facerent excusat: negans sui compendii illos habere rationem, sed sanitatis ementium; ut ne possint mero potato morbi causam contrahere. Locus suavissimus est, quem ideo placuit apponere:

A. Κομψὴν γὰρ τῷτ' ἐστὶν παρ' ἡμῶν αὖ Σόλων

Ἐν ταῖς Ἀθήναις. δεξιῶς δ' εὐρημένον.

Σ. Τὸ ποῖον; A. ἐν ταῖς συμποσίαις καὶ πίνειται

Ἀρεσκον. ἢ γὰρ ῥάδιον πωλεῖται γὰρ

Ἐν ταῖς ἀμύξαις εὐδίας κερεακῶν.

Οὐχ ἵνα τὴν καρδαίναν τῇ δ' ἀναιμῶν

Προσέμφοι, πῶς τὰς κεφαλὰς ὑμεῖς ἔχειν.

A. *Lepidum hoc apud nos, ô Solon,*

Ingenioſeque Athenis repertum.

B. *Quale nam iſtud? A. in conviviiſ merum*

Ne bibatur; etenim facile hoc non eſt: quoniam vendunt

In plauſtris ſtatim temperatum.

Non quia lucrum inde capient, ſed quod empturiſ

Bene conſultum eſſe velint, grave illiſ ne ſit caput.

Sed in venditione vini triplicem fere fraudem cauponum notant veteres; quod illud diluant, manganizent, & falſa meſura vendant. Lucianus in *Hermotimo* ſive de ſectis tom. 11. p. 258. οἱ φιλόσοφοι ἀποδίδον τὰ μεθυστικά, ὥσπερ οἱ κέπηλοι, καὶ ἀσέλγους γὰρ οἱ ποιοῦσι, καὶ κακοματῶντες. i. e. *Philophi in quaſtu habent diſciplinās venum propoſitas, quemadmodum caupones vinum, quas quidem commiſcentes doſe & fraudulentè adulterant, & maligna meſura divendunt, A conſueſta fraude aquam vino miſcencium manavit vox ὑμεῖς, pro parum ſincero, & fraudulentò: ut in Aeſchyli Agamemnone, ὡς αἰεὶ οὐκ εἶναι φιλότιμον.*

Kai ὅτι δὲαν ἡνίκα.] Corruptiſſimum locum, minima mutatione, ſic emendandum cenſemus: καὶ ὅτι δὲαν ἡνίκα ἂν δὲν περιέσθῃ, καὶ εἰεν τὸς υἱεῖς ἡνίκα ἢ παρὶν ἀφίαν οἱ δ. Imperiti homines cum non poſſent legere illa καὶ εἰεν, pepererunt nobis iſtud ἀπὸν, quod huc nulla ratione quadrare poteſt. Jam ſupra diximus lucar Atheniſ pendi ſolitum ab iſiſ qui locum in theatro habere vellent: cuſ moriſ auctorem Grammatici faciunt Periclem, quem aiunt primum feciſſe τὸς τόπος ἀντιθέ. Propterea viritim accipiebant de ſerariò certam pecuniam, ut haberent etiam pauperes unde poſſent ſumptum illum facere, & locum ſibi ad ſpectandum emere, quod δὲαν ἀγοράζειν vocabant. Inde tam multa apud oratoreſ Atticoſ, Demoſthenem maxime, de pecunia theatro deſtinata. Hanc mercedem ei dabant qui hic vocatur θεατρῶν, apud Ariſtophanem θεατροπῶλε: non ſunt enim, ut prima fronte poſſint videri, hæ duæ voceſ inter ſe relatæ, ſed de eodem, etſi diverſa ratione, dicuntur. Θεατρῶναι ſunt redemptoreſ theatrorum, qui facienda & extruenda ſubita theatra conducebant: conſtat enim veteres Athenienſeſ ſpectaſſe ἀπὸ τοῦ ἐκείων. Idem mox in extructo theatro ſedeſ ſive foros ſpectaturientibuſ vendebant, unde dicti θεατροπῶλαι, οἱ δὲαν ἀπομυθῶντεſ, inquit Pollux lib. VII. cap. 33. *Theatri venditoreſ, qui ſpectacula elocant.* Demoſthenes eum, à quo ſedeſ erat emenda, architectum appellat, in ea pro Corona, & ejus interpres vetuſ perſæpe, propter eam quam expoſuimus rationem. Duobuſ autem oboliſ ſpectabant Athenienſeſ. Demoſthenes pro Corona, ἀλλ' ἐν τοῖν δολῖν ὁβολῖν ἐπαύειν ἂν ubi mirè turbat Græcuſ interpres, non raro nimis quam impedituſ dicam, an imperituſ? Ariſtoph. *Veſpiſ*, Sc. ἐπὶ πύτῃ τοῦ &c. verſ. 67.

Ἐγὼ ἢ παρὶν κὴ πῶποτ' ἔδραμα

Ἡγὼ ἐν Πάρεν καὶ ταῖτα δὲ ὁβολῶ φέρει.

At nuſquam ſpectaſſe me luduſ ſcio,

Niſi in Paro; idque oboliſ duobuſ conſiſtit.

Scholiaſtes; *ἱκεῖοις θαλασσίαις, τὰς δύο ὁβολὰς παρείχον.* Reperio tamen unam aliquando drachmam dari ſolitam. Hefychius, *Δραχμὴ χαλκὴ ζῶσα: ὅτῃ διερρέντε τὸ θαλάσσιον ἐγένετο δραχμή.* Vide primam *Olynthiacam*, & ibi Ulpianum. Porro videntur hi theatrorum redemptores ſub finem ſpectaculorum facile quemvis vel gratis ſoliti eſſe admittere; id enim Theophrastus iſto loco manifeſto innuit.

Τὸ μὲν ἐν τῇ πόλει ἐφόδιον.] Qui publice legati aliquo proficiſcebantur, accipiebant ex ærario legativum. Marcellinus in Hermogenem, *Νόμος δὲ πρεσβευτῶν λαβόντα παρὰ τῆς ταμίης τὰ ἐφόδια ἄχει ἥδ' ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐξελθεῖν ὅτῃ τιλὸν πρεσβεῖαν.* Legativi modus fuit, binæ in ſingulos legationis dies drachmæ: quod etſi parvum videatur ad noſtra tempora ſi referas, illis tamen temporibus magnum fuit. Indicio eſt Ariſtophanis iſte locus *Acharneſibus*. A. I. S. II. verſ. 23.

Ἐπεμψάς ἡμᾶς ὡς βασιλεῖα δὲ μέγαν,

Μισθὸν φέροντας δύο δραχμὰς τῇ ἡμέρᾳ,

Ἐπ' εὐδυνάμενος ἀρχὴν. Δι. οἱμοὶ ἥδ' δραχμῶν.

Miſiſtis hinc nos ad regem ter maximum,

Duabus inſtructos drachmis ſtipendio diurno,

Euthymene archonte. Di. va duabus drachmis.

Romanorum veterum non diverſa fuit frugalitas, qui Tiberio Græcho rem agentis publicam extra urbem, ſumptum diurnum aſſignarunt novem obolorum; auctor Plutarchus. Hanc autem pecuniam, non tantum ἐφόδιον, ut hic & apud Demotheſen, ſed etiam πορεῖον vocabant. Auctor Etymologici, *Πορεῖον, τὸ διδόνον τοῖς πρεσβευταῖς πορὶ τὸ περιουσίῳ εἰς πρεσβεῖαν ὡς περ ἐφόδιον.* Porro exemplum ſimilis βδελυρίας in Piſone exagitat M. Tullius.

Τὸ ἀκόλεια δὲ πρὸς τὴν μ. φορτίον.] Intelligit ſtragulam veſtem & alia inſtrumenta viæ, quæ olim moris fuit iter facientibus ſecum deferre: cujus rei paſſim exempla ſunt in veterum monumentis. Has ſarcinas, quæ *σερματόδεσμα* Græcis vocantur, Senecæ *sagma*, unus aliquis validus ſervus ἀναφόρος ſine ærumnulis religatas gerebat: unus, inquam; plurium enim opera in eam rem uti mollis & delicati nimis habebatur: quare *Æſchines* Demotheſeni vitio vertit, quod eum legatum ſequerentur duo ſervi cum duabus ſarcinīs; *αὐτοκόλυστον δ',* inquit, *αὐτὸν ἀνθρώποι δύο σερματόδεσμα φέροντες:* videbatur enim hominis eſſe nimis mollis & effeminati, tot rebus ad corporis cultum pertinentibus ſervos onerare. Atque hoc ipſum in Romanis notat Seneca primo *Naturalium quaſtionum* extremo. Adeo, ait, omnia indiſcreta ſunt perversiſſimis artibus, ut quicquid mundus muliebris vocabatur, ſarcinæ viriles ſint: minus dico; etiam militares: & Suetonius aliquot locis. Hunc ſervum vocat Theophrastus ἀκόλεια, & ita Xenophon in tertio *Commentariorum* extremo; & alii. Et ſane ἀκόλεια erat, quia onuſtus herum ſuum ſequebatur. Sciendum tamen, proprie ἀκόλεια dici pueros, qui viros nobiles & honoratos honoris cauſſa ſequebantur. Hefychius, *Ἀκόλεια, ὁ νεώτερος παῖς ἀρχαῶν δ', ὁ πορὶ τῷ πατρί.* Atque huiusmodi elegantes pueros plures habere, Atheniæ invidi-

invidiosum fuit; ac ne legibus quidem permiffum, ut testatur Ulpianus in eam Demosthenis contra Midiam. Melius hoc sane & castius Athenienses quam Romani: quorum nota est licentia effrænata, in alendis ornandisque pædagogis; de quibus non repeto quæ sunt à doctis hominibus observata. Ea propter scribit Tatianus, Romanos solere παῖδων ἀγέλας, ὥσπερ ἵππων φορᾶδας, συναγείρειν. Similis querela Clementis lib. III. *Pædag.* cap. 4. de sui temporis hominibus, εἰνεῖται πὶ ὁμιλῇ ἀσκήται παρ' αὐτοῖς, καὶ μετρίαν ἀγέλαν ἀγέλαι, καὶ ὡς περ δρεμύτων, παρ' ἂν ἀμείλονται τὸ κέλλῳ. i. e. *Ab eis exercetur turba pocillatorum, formosorumque adolescentum greges, tanquam pecorum, quibus emulgent pulchritudinem.*

Μεῖζον φορτὴν ἢ δυνάμει φέρειν.] Quoniam plures servos secum ducere ad sarcinas portandas, & magni sumptus res erat, & præterea invidiæ obnoxia, ut modo dicebamus; propterea sæpe eveniebat ut unus ille qui duceretur, pondere iniquo oneraretur; quod genus iniquitatis ita frequenter usurpabatur ab Atheniensibus, ætate Aristophanis, ut comici eorum temporum non aliud argumentum sæpius in suis fabulis tractarint. In omnibus enim illorum comœdiis erat semper miscellus aliquis servus, qui onere pressus clamaret *Θλίβομαι*, vel *Πιέζομαι*. Eam ob causam Aristophanes æquales suos comicos tanquam insubidos, ineptos, & eadem semper chorda oberrantes castigat, cum in *Ranis*, tum in parabasi illa elegantissima, quæ est in *Pace*: & tamen idem ipse poëta Pasionem similiter querentem inducit in *Ranis*: vide initium ejus fabulæ.

Ἐλάττω ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς ἰκανῶν.] Notabis ἐλάττω pro ἐλάττω. Aristoteles tercio *Topicor.* Μάλιστα γὰρ τὸ σερὸν ὑπὸ τῷ αἰσθητικῷ πῖπται καὶ ἀπὸ τοῦ δ' ἐπιπτόντων μᾶλλον τ' ὑπερμῆς ὑπερμῆς ὅ σμῆς μᾶλλον & hic μάλιστα pro μᾶλλον. Idem libro *De sensu & sensibili*, cap. IV. χειρὶς τῶν ζῴων τῷ αἰσθητικῷ τῷ τῷ, Pejorem seu heberiolem aliis animalibus habemus hunc sensum (odoratum): χειρὶς dixit pro χεῖρ. Quare nihil opus emendatione, quod quibusdam videbatur.

Σαπρὸν γὰρ τὸ ἔλαιον ἰσχυρὸν.] Σαπρὸν oleum est, τὸ παλαιωμένον, vetustate corruptum, ac rancidum, & cujus odorem nequeas perferre, ut ait Horatius, *Lib. II. Sat. 2. vers. 59.* Græcis σαπρὸν proprie. Putre oleum dicere nolumus: qui præsertim didicissemus ab Aristotele τὸ λιπαρὸν magnam partem esse ἀσπῆα. Atticis autem σαπρὸν & πῖς, sive πῖς, sæpe opponuntur: ubi ineptissime σαπρὸν putre reddideris, ut est a veteribus Græcis grammaticis observatum. Sic σαπρὸν οἶνον interpretantur grammatici veteres, καὶ πρὸς τῷ πῖς ὑλάδης & σαπρὸν λύχνον vocabant lucernam quæ non luceret. B. Chrysofomus *homil. IV.* in Epistolam ad Timotheum, διὰ τοῦτο καὶ σαπρὸν λύχνον ἵσταται, πρὸς τῷ ἡγεμονισμένῳ θεοπροφῆτι ἀπὸ λόγου. Denique, ut ibidem observatur, σαπρὸν appellant Græci quicquid eum præstare usum non potest, ad quem est comparatum. Verba Chrysofomi sunt, πᾶν ὃ μὴ τῷ ἰδίῳ χρειᾷ πληροῖ σαπρὸν λόγῳ. i. e. *omne quod proprium usum non explet corruptum dicimus.*

καὶ τὸ εὐερεσκομένον χαλκῶν.] Χαλκὸς accipe pro quibufvis parvi pretii nummulis: quales Athenis fuere & χαλκοί, quos aratos obolos Plautus dixit; & κόκκοι, & σίλαι, & κεράτῳλοι, quorum omnium mentio in comoediis. Tales apud Romanos lupini, & plumbei illi nummi, de quibus apud Plautum *Mofell.* Act. IV. Sc. 11. vers. 11. & Martialem *Lib. x. epig. 74.* Raro autem Athenienfes areos nummos cuderunt: vide Aristophanem *Concionantibus*, & ejus scholia; nec non Athenæum *libro xv. cap. 3. pag. 669.* ubi de Dionysio rhetore & poetâ, cui cognomen χαλκὸς inditum διὰ τὸ συμβεβηῶσαι Ἀθηναίοις χαλκῷ νομίματι χρήσασθαι, quod arceo uti nummo Atheniensibus primus oratione suaserit.

Δενὸς ἀπαιτήσαι τὸ μέρος.] Ἀπαιτεῖν positum & hic, & paullo ante, pro μετατεῖν id enim proprie μετατεῖν est. Aristophanes, *Αἴψ' ἂν εἴποις περὶ φέρῃ, τῶτων μετατεῖ τὸ μέρος.* Sic apud Demosthenem. Vel ἀπαιτεῖν accipe pro vehementius petere, & quasi flagitare; ab invito denique per vim quodammodo extorquere, tanquam debitum. Αἰτεῖν est poscere quod gratis apponatur acceptum: ἀπαιτεῖν repetere quod sibi debetur. Andocides orator, ταῦτα ὑμεῖς, εἰ μὴ βέλεσθε, αἰτῶ· εἰ δὲ μὴ βέλεσθε, ἀπαιτῶ.

Κοινὸν ἔστι φησας τὸ Ἑρμῶν.] Olim apud Græcos cum duobus simul ambulantes alter in via aliquid invenerat, statim alter, Κοινὸς Ἑρμῆς, aiebat: partem rei inventæ his verbis sibi vindicans. Hesychius, Κοινὸς Ἑρμῆς, παροιμία ἐπὶ τοῦ κοινῆς ἢ εὐερεσκόντων. Romani non multo aliter. Seneca *epistola centesima & vigesima, Quoties aliquid invenis, non expecto donec dicas, In commune: ipse mihi dico.* Lucianus in *Notis*, Tom. 11. pag. 863. utriusque formulæ meminit; Κοινὸς Ἑρμῆς φησὶ, & Ἐς μέσον καταπίδει φέρων τὸ πλεον. i. e. Communis Mercurius, aium, & In medium allatas huc divitias istas depone. Notat hunc morem Leo Imperator, *Constitut. 70.* Συναδῶνται πολλοὶς εὐρήματα περὶ τρέντες, εἰ καὶ μὴ κατ' ἴσον ἔχοντες ἐπ' αὐτὸ τοῦ ἑκάστου βολὰς, ὅμως διὰ τοῦτο τὴν ὁδοπορίας κοινωνίαν κοινὴν τῶν τῶν εὐρήματα κατ' ἴσον πεποιμένῳ. i. e. Itinerum comites cum saepe fortuito in rem quampiam incidunt, tametsi uno illo momento pariter non conspiciant, ejus tamen jus propter itineris communionem inter se communicant. Affinis huic alia paræmia Græcorum, Σῶκον ἐπὶ Ἑρμῆ, de qua Hesychius, & Eustathius in *Odysseam* H. pag. 275. ad versum 121. Notum est quid sit Ἑρμῆιον. Plato *Charmide*, Ἑρμῆιον ἔστι τὸ Σώκεσθαι, γεγονὸς αὐτὸ εἶναι ἢ τὸ κεφαλῆς ἀδένειν τοῦ παισκα, εἰ ἀνὰ καὶ ποσὶν, &c. In lucro, inquit, ponere debet puer hic capitis morbum, si futurum est, ut per occasionem sanandi capitis, etiam mens sanetur. Interpres novus etiam hic clara luce cæcutiit. Sic etiam dicunt εὐρήματα ποιῆσαι π.

Τὰ δὲ ὅτι ποιῶντα φησὶ.] Lego, πρὸς τὸ δὲ ποιῶντα, φησὶ. vel τὰ τε δὲ ποιῶντα καὶ φησὶ. hoc est; Ejusmodi homini cum hæc conveniunt quæ diximus, tum illa quæ sequuntur. Sic infra, capite περὶ συγγραφῆς.

Φειδωνίῳ μέτρον τὸ πόνδον ἐκκαρμένον μετρεῖν.] Mirificam lectionem! An vero quisquam ita parum judicio valeret, ut putet moribus ejus

qui hic describitur, hoc est, sordidissimi hominis & avaritia perditum, convenire, ut suis famulis diaria metiatur mensura, non dicam quæ pertusa sit, & perpluat; sed quæ fundo omnino careat? id enim ista lectio egregia præ se fert. Cur non eadem opera credat aliquis aquam se cribro haurire posse, aut Danaïdum πίδακας continere? Sed res ipsa loquitur, nihil inquinatius ista lectione, nihil infrunitius esse posse: quod non esse ab interpretibus animadversum, rem tam absurdam, tam ineptam, mirarer si quisquam esset qui non miraretur. Emendatio vero in promptu. Lege εὐκακροσμένον vel εἰσκακροσμένα, aut εἰσκακροσμένων nihil enim refert. Sensus ex versione apparet: nititur hæc emendatio nostra certissimis & γεωμετρικωτάταις rationibus. Est autem descæda quæ istis verbis notatur avaritia. Non desunt hodieque qui simili artificio utantur, dum vel oleum, vel vinum, vel alia vendunt, quæ mensura aut stannea aut ferrea mensurari solent. Id genus mensurarum videtur Theophrastus φειδωνία μέτρα nuncupare: cum enim ex varia materia confici mensuræ soleant, non omnis profecto hujus fraudis est capax; sed illa demum quæ malleo tractari, flecti, subigique potis est. Talem igitur mensuram intelligit hoc loco Theophrastus, & Phidoniam appellat, cum vulgo Atheniensium, sine dubio. Quamquam ejus appellationis hodie rationem explicare non possumus. Nam etsi & Strabo noster & veteres grammatici φειδωνίων μέτρων mentionem faciunt; nihil tamen extare memini, quod hunc mihi locum satis explanet: nisi quis putet φειδωνίων μέτρον hic dici mensuram illam, sive ἑλαμὲν ἀργύριον, quod Athenis vocabatur φειδών, auctore Polluce lib. x. cap. 46. mihi quidem id non placet. Hoc igitur mittamus; illud teneamus, sic esse, ut emendavi, legendum. Pherecrates Ἀθεῖς apud Pollucem lib. x. cap. 22. λαβὼσα μὲν τὸ χρίν-κθ' ἢ πωδάρκα εἰσέκρεσε, Prehendens quidem choeniceis fundum infixit: Non dubium ad eandem fraudem pertinere hunc Pherecratis locum. Juvenalis, Sat. XIV. vers. 125.

Servorum ventres mollio castigat iniquo.
 Similis Salviani querela libro tertio: *Servis, inquit, etiam si stipendia usitata præstentur, consuetudini hæc magis quam sufficientia satisfaciunt: Et ita implent canonem, quod non expleant satietatem.* Εἰσκακροσμένα ἀργύρια, aut εὐκακροσμένα, Ciceroni dicuntur *vasa collisa*: fit enim collisione ἢ εἰσκρασις. Sic vocat Hippocrates ἐσπεφλασμένον & ἐμπεφλασμένον ὅσπερ quod sit incussum, & ex collisione intro cesserit. Aliud est ἀποκρέσθαι quod de vasis dicitur per collisionem fractis, aut quibus vel labrum vel ansa vel emblemata fuerit excussum. Aristophanes *Acharnensibus*, Act. II. Sc. iv. vers. 53.

---ἀλλὰ μοι δὲ ἐν μόνον

Κοτυλίσκιον, τὸ χεῖλ' ἀποκακροσμένον.

—Sed mihi da unum tantum

Cotyliscium [poculum], cui abscissum labrum.

Scholias exponit ἀποκακροσμένον. Legimus in hoc versu comici κοτυλίσκιον, non ut vulgo κολίσκιον, secuti auctoritatem Athenæi & Eustathii. In Athenæi codicibus ἀποκακροσμένον male legitur hodie ex glossa,

glossa, pro ἀποκαρυσμένον. Locus est libro undecimo cap. 8. p. 479. Σφιδεα ἀποψῆν.] Oppidū quam belle conveniunt hæc superioribus. Est enim σφιδεα ἀποψῆν, hostorio cumulum diruere, & demere studiosē, quod mensuræ superest. Sic accipit Hesychius in ἀπομακρυνεα. & apud Pollucem libro quarto cap. 23. τὰ ἐκκατεψημένα μέτρα, quibus non est dirutus radio cumulus. In vetere Glossario sic scriptum extat, Ψηκτός μόδιος. Rasmus. Lego ψιδός, est enim ἀ ψείω. Dicitur & ἀπομακρύνειν unde apud Lucianum in Πλοίσφ choenix ἀπημεμαγμένη & apud Syracusanum poetam,

Οὐκ ἄλλῳ μὴ μοι κενεῖν ἀπομακρύνει

quem locum ne pluribus nunc exponam, non solum librorum, sed & otii inopia facit: raptim enim ista, & in itinere scribebamus. Inde ἀπομακρυνεα, sive ἀπόμακτρον, radius: quod & ἀπόψισον, & ῥόχωνον dixerunt. Reperio & ἀποψήκων in veteri Glossario inter interpretationes vocis *replus*, sive *replus*: de quo alias. Contrarium τῆς ἀποψῆς est κορυσσειν. Glossarium, κορυσός μόδιος, *cumulatus*: doctē sane. Hesych. Κορυσι, ὀπίμειρον minus recte ibi vulgo, κορυτόν. Idem grammaticus κορυσσειν paullo ante exponit αὔξειν, *amplificare*, *cumulare*: quæ interpretatio convenit huic loco Pindari in Pythioniciis ode 8. βίον κορυσιμῶν ὀρθόελοισι μηχανάσι, *honestis rationibus rectoque consilio facultates ad vitam necessarias amplificare*. Ubi Joannes Benedictus commentator addit τὸ κορυσσειν usurpārī metaph. pro κορυφῆν ἢ μακρῶς αὔξάνειν. Opponitur etiam τῇ σφιδεα ἀποψῆν verbum στελεῖν, quod grato debitori quadrat, qui non eadem tantum, sed cumulatione etiam mensura quod accepit vult reddere. D. Lucas capite sexto, commate 38. μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον, ἢ σεσαλευμένον, ἢ ὑδαρκαχρόμυρον, δώσουσιν εἰς τὸ κόλπον ὑμῶν. *Mensuram bonam, confertam, & concussam, atque exundantem dabunt in sinum vestrum*: cujus loci singularis mihi semper & admirabilis visa est elegantia. Observavimus etiam apud poetas affinem huic vocem, στελεῖν, pro *implere aliquid largiter*: proprie tamen est *movere, concutere*, idem quod στελεῖν. Leonidas poeta epigrammaticus in Anacreontem, Lib. iv. *Antbol.* cap. 27.

Πρόσω 'Ανακρείοντα χύδαν σεσαλευμένον οἶνον

Θέλο. — En, inquit, *Anacreontem vino ita obrutum atque impletum, ut etiam redundet & diffusetur*. Hesychius, Στελεῖν, κατακλύσαι, κινῆσαι perperam enim in vulgatis codicibus, κατακλῆσαι. Macedonius libro sexto *Græcorum epigrammatum* cap. 5.

Κισσινόμα Βερμύον σάτυρον σεσαλευμένον οἶνον

Ἀμπελοκόρος ἀνὴρ ἀνδρεὶς Ἀλικαρῆος.

Τῇ πρὶν ὅτε φίλοι ὀπιλάων ἀποδιδῶν.] Videntur hic voculæ quædam deesse, quas sine libris supplere non erat opis nostræ: ac ne officii quidem fortasse erat; divinationis enim res est, non eruditionis, aut ingenii. Capiat igitur, qui volet, per me quidem coronam, & incipiat hic ariolari nos Oedipi non sumus. Fuit cum legebamus ὑποχρῶν π παρὰ φίλοις τὴν λαβὴν, ἀποδιδῶν. Ut hic notetur duplex βέλους ἱστῆς: Altera, quod mutuo dans aliquid amico suo, pignus ab eo accipit: altera

altera, quod id ipsum pignus mox vendit, sicut facere solent difficiles & inhumani creditores, si debitum sua die non fuerit solutum. Næ qui hunc locum primi depravarunt, digni fuerunt, quibus pro hac noxia multæ prægnantes inflingerentur plagæ cum hoc superdicto, *Μὴ κακὰ γὰρ τὰ ἦν Μισῶν.*

[Ἐλατὼν πίτεσι δεχμαῖς ἀποδιδόναι.] Apud Latinum comicum Dardalus leno in *Perfa* A. IV. S. vi. initio sexaginta minas soluturus, duos nummos retinet: ut ille quidem ait, pro crumena; re autem vera, ea causa erat quam hic Theophrastus notat. Propterea ait *Toxilus vers. 6.*

Sine quaeso: quando leno'st, nihil mirum facit.

[Καὶ φεῖτονος ἱστῶν.] Quemadmodum apud Romanos fuere *dies curia*, ut Cicero I. de *Oratore* cap. 7. vocat, hoc est, *curialium convivium*; ita etiam apud Athenienses: fuitque hoc *χευρίας* unum genus, è quamplurimis quæ in ea Republica fuerunt. Vide Harpocratonem in voce *Ἐστῶτωρ*, & Demosthenis orationem contra Midiam, & ejus interpretes multis locis. Moris etiam fuit ut septima decimave die postquam aliquis infans erat natus, celebrarentur ejus nominalia, & convivio exciperentur curiales: quo putet fortasse aliquis hæc pertinere, propter verba sequentia; verumtamen possit & ad priorem morem commode referri.

[Ἦμισι ἦν παρὰνδρῶν ἀποχέραις.] Jam protulimus ex Aristophanis *Ranis*, τίς τίω κατὰλὸν ἀποδίδουε τ' *μαυίδου*; item, πῶς τὸ σκόρπον τὸ χερσίων; τίς τ' ἑλῆας περὶ τρεῖς; vide ad superius caput. *Plautus Perfa*, A. II. S. 111. vers. 14. seqq.

Nam id demum lepidum est, triparcos homines vetulos, avidos, aridos,

Bene admordere, qui salinum servo obsignant cum sale.

Juvenalis vero elegantissimæ de sordido homine loquens, satira decima quarta, vers. 126. seqq.

Ipse quoque esuriens, neque enim omnia sustinet unquam

Mucida carulei panis consumere frustra:

Hesternum solitus medio servare minuta

Septembris: nec non differre in tempora cæna

Alterius conchem, æstivi cum parte lacerti

Signatam, vel dimidio putrique siluro,

Filæque sectivi numerata includere porri.

Lucianus in *Hermotimo* five de *seitis* Tom. II. p. 167. de quodam è cæna domum reverſo, ἀεὶ μὲν παρὰ λαλῶν τὰ κρέα, ὅποσα τῷ παιδί κατόπι ἰσῶν παρὰ δίδωκε, καὶ ἐπισημειώμεν ὅτι μελῶς, τὸ ἀπ' ἐκείνης κατὰ δὲ μὲν εἰς δὲ καὶ παρὰ γὰρ, i. e. Carnium portiunculas, quas puero à tergo assidenti in convivio asservandas dederat, numeratas recepit, ne quem intrormitteret magnopere interminans.

Ad C A P U T XII.

Περὶ ἀκαιρίας.

Hμῶν μὲν ἀκαιρία.] Appellat Theophrastus ἀκαιρία, vitium ei virtuti oppositum, quæ εὐκαιρία vocatur, & ita à Platone definitur. Εὐκαιρία, χρόνῳ ἐπιταξίς. ἐν ᾧ χρὴ παθεῖν ἢ ποιῆσαι, Occasio, est temporis præscriptio, in quo pati vel agere oporteat. Cui definitioni simillima est ἡ τῆς καιρῶς apud eundem. Καιρὸς est, inquit, ἐν ᾧ ἕκαστον ὁπτιῶδες παθεῖν ἢ ποιῆσαι. Extant hæc inter alios ejus ὅροις, Stoici non εὐκαιρίαν, sed εὐταξίαν, ut auctor est in I. Officiorum libro. cap. 40. M. Tullius, hanc virtutem appellabant: ipse Tullius, ordinem rerum, & temporum opportunitatem, vel uno nomine modestiam. Modestiam enim nomine complectitur ille tam μετρίότητα, quam εὐταξίαν. Duplicem namque facit modestiam: alteram, in qua modus spectatur; ea est μετρίότης: alteram, in qua ordinis conservatio; ea est, ut diximus, Stoicorum εὐταξία. Neque dubium est, Ciceronem duabus dictionibus fuisse usurum, si potuisset, hoc est, si tulisset Latini sermonis paupertas. Modestiam hanc five εὐταξίαν definiri ait ille à Stoicis, ut sit, scientia earum rerum quæ aguntur aut dicuntur suo loco collocandarum: recte sane & eleganter. Andronicus noster, sic: Εὐταξία, ἐμπειρία καταχωρισμῶν πράξεως: ἢ, ἔχουσα τὰς καταχωρισμὸς πράξεων. Non potuit rotundius vis Græcorum verborum exprimi, quam ut fecit Cicero. Adjicit Andronicus & aliam definitionem, ἢ, ἀπὸ τῶν πράξεων ἔχουσα τὸ βέλαν. Alludit horsum Tullius, l. c. Talis est igitur (ait) ordo actionum adhibendus, ut quemadmodum in oratione constanti, sic in vita omnia sint apta inter se & convenientia. Tūc ἀκαιρία idem auctor inscientiam temporum elegantissime vertit. Importunitatem vero cave dixeris. In schida manu exarata reperi hanc ἀκαιρίας definitionem: Ἀκαιρία ὅτι λείψας καιρὸν κατ' ὁπτιῶδες προθυμία τῷ ζητεμένῳ.

[Ἔστιν ὁπτιῶδες.] Nihil mutandum. Attici ὁπτιῶδες pro ἐντυγχάνειν usurpant; ut Plato sexto Legum: ergo etiam ὁπτιῶδες, pro ἐντυξίς. Καὶ δὴ καὶ ἀφελκώτα ἐγγύς.] Hoc veteres Latini dixissent, Eum qui sponsonem exactus fuerit. Plautus, Trinum. Act. II. Sc. iv. vers. 26. Quas sponsones pronuper tu exactus es. Cicero Epist. xvii. ad Brutum: qui quod pro alio sponsonisset, coactus fuerit dependere. At καλεῖσθαι αὐτὸν ἀναδέχεσθαι est sponsum vocare. Horatius Lib. ii. ep. ii. vers. 67.

Hic sponsum vocat, hic auditum scripta:—

Notum quid sit ἀναδέχεσθαι, inde ἀνάδοχος. Glossarium, Pres. ἡγεῖται, ἀνάδοχος, alibi, Vades, ἡγεῖται, ἀνάδοχος.

Δένος ὃ καὶ προστάγειν ἀντιπῶν.] Mos fuit Athenis, ut qui vellent aliquid vendere, certorum hominum opera uterentur ad reperendum emptorem. Eos homines Dinarchus & Isæus, ait Pollux lib. vii. cap. 11. προστάτορας vocarunt; Aristophanes προστάτας: Plato προστάτοιτας: Lyfias

Lyfias πεπραγίας. Hodie quoque multum illis mercatores utuntur: vocanturque vulgo Italico, ut opinor, vel Hispanico nomine *cursitatores*. De iis accipiendus est iste locus; itemque hic Platonis in duodecimo *De legibus*, pag. 990. ubi de fidejussoribus disputans, Ἐγγυητής μὲν δὲ, inquit, καὶ ὁ περπωλῶν ὅτι οὐ μὴ ἐνδίκως πωλῶνται, ἢ καὶ μηδὲ μὴ αἰσίου. ὑποδύκῃ δ' ἔγω, καὶ ὁ περπωλῶν, καὶ ἀποδομῇ. Fidejussor esto qui rem alienam vendit ejus qui non jure vendat, aut qui non sit futurus auctor idoneus. Tenetor ergo evictionem prestare, tam is qui rem alienam vendit, quam is cujus res est. Statuit philosophus, ut ὁ περπωλῶν, qui aliquid emendi cupiam auctor fuerit, habeatur pro fidejussore: adeo ut si res empti fuerit ab emptore evicta, (utpote quod venditor parum bona fide eam possideret) liceat emptori cum proxeneta & parario in judicio experiri, non secus ac cum eo cujus res esse tum dicebatur cum vāniret. Hæc mens Platonis. Romæ quoque, ut Ulpianus docet, venditores aliquando fidejussorem interponebant: quem, ait ille, vulgo *auctorem secundum* vocabant, Glossarium, *Secundus auctor*, βεβαιωτής. Sic etiam per intercessorem æs alienum faciebant, ut indicat Seneca *epistola* exix. & libro ii. *De beneficiis*: meminit & libro iii. Vide *epistolam* Alciphronis, quæ incipit Μέγα — ἔγω. & apud IC. de proxeneticis libro i. *Pandectarum*.

* Ἀνίστασθ ἐξ ἀρχῆς διδάσκων.] Sic capite sequenti, οἷον ἐπαγγέλματι ἀναστῆς. Sumtum à more qui in concione & curia servabatur; nam qui verba facturi erant, surgebant.

Καὶ θύοντας καὶ ἀναλίσκοντας ἦκων.] Lege ὡς θύοντας. hoc est πρὸς θύ. Jam ἀναλίσκων, non est simpliciter *sumptus facere*, ut putarunt interpretes: sed *comedere* atque *epulari*. Sic accipi illam vocem, vel ex uno Athenæo notius esse potest, quam moneri quisquam debeat. Sic & *δαπανᾶν* usurpat Xiphilinus de Vitellio, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς δαπανᾶν & δαπάνην pro cibo, recentioribus Græcis: Mauricius lib. xi. εἶπερ δὲ ψυγῆς καὶ δαπάνης ἐνδεῖαν. Idem in verbo *consumere* est apud Latinos.

Τόμον ἀπαιτήσιν.] Ne hic quidem τὸ ἀπαιτεῖν usitatam significationem retinet, quæ est, *reposcere rem suam*: sed ἀπὸ ita accipi debet, ut in ἀπελπίζειν apud Evangelistam, (Lucam cap. 6. *commate* 35. δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, *Mutuum date nihil inde sperantes*) utque in ἀποδίειν & aliis accipi debere fusc docet Athenæus lib. xvi. cap. 16. pag. 649. ubi hæc inter alia leguntur; χερσὶν τῷ ἀποδίειν ἀντὶ τοῦ ἀπὸ πινθῆς ἰδιῶν, Utuntur verbo ἀποδίειν eo sensu, ut de re quāpiam gustare significet. Notum est autem convivia rem sacram solita olim comitari: aut si convivium celebrare nollent, è victima partes ad amicos mitterebant. Theocritus *Bucoliastis*,

— καὶ τὸ ἑὸν θύσαις

Ταῖς Νύμφαις, Μόρσωνι καλὸν κρέας αὐτίκα πέμψαν.

Plautus *Milite*, Act. III. Sc. i. vers. 116.

Sacrificant? dant inde partem majorem mihi quam sibi.

καὶ παρὸν διὰ τὴν συγκρίσιν.] Intempestiva commemoratione iustorum alterius partis: quorum commemorandorum non id est tempus, sed id potius, quando apud iudicem res agitur. Ibi enim stricto iuri, hic æquitati locus est. Peccatur igitur ab isto inscitia temporis. Hoc moneo, quia poterant hæc videri ad *μετρίαν*, de qua capite sequenti, referenda.

καὶ ὁρχομένου δ' αἴ.] Omnino ὁρχομένου legendum. Ut ait Cicero, pro L. Murana cap. 5. saltatio comes erat extrema convivii tempestivi: cum enim erant bene saturi, ac bene poti, tum ad saltandum animum appellebant. Supra nota erat ἀπηνία, siccum, necdum vino plenum, saltare. Dion Chrysostomus in oratione ad Alexandrinos: τὰς μὲν ἄλλας ἀνθρώπους ἢ μέν τι πρὸς ὁδὸν περὶ καὶ ὁρχοῦν παρ' ἡμῖν ὅτι πυνυρίων ὄντι. Ἡ γὰρ ὁδὸς μέδω ἔμποισι καὶ ὁρχοῦν. De saltandi studio antiquorum, Athenæus lib. 1. cap. 19. pag. 22. & lib. XIV. cap. 6. pag. 628. Lucianus in peculiari oratione περὶ ὁρχήσεως, quæ extat tom. IV. pag. 90. sequi. Macrobius, alii.

AD CAPUT XIII.

Περὶ μετρίας.

Αἰεὶ μετρία δόξεν εἶναι.] Parum videtur vitium istud à blanditiis, de qua dictum supra, differre: differt tamen. Blando enim homini, ut cum nobis definiit Theophrastus, scopus est propositus delectare omnes, nemini molestus esse, in sermonibus quotidianis omnium offensionem vitare. Hoc si assequitur homo blandus, habet ille tota quod mente petebat, estque ejus voto abunde satis factum. At is quem *μετρίαν* Theophrastus hic vocat, magis ad naturam adulatoris accedit: habet sane hoc cum illo commune, quod cum officiosus admodum videri cupiat, ineptam tamen ejus rationem init. sine etiam ac scopo parum sæpe distant: uterque enim alius gratiam cupit, non virtutis amore, sed quia sic suis rationibus conducere existimat. Omnino parvo intervallo separantur hæc tria, adulatio, blanditia, & *μετρία*, quæ est officium ab eo profectum, in quo non est affectio sed affectatio, ut cum Tertulliano dicam. Hanc possis cum Cicerone, ex orationis pro A. Cæcina cap. 5. fictum officium, & simulatam vel ineptam sedulitatem dicere: Horatio simpliciter, sedulitas, in illo, Lib. II. ep. 1. vers. 260.

Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget.

possis & ambitionem, Latinissime. Officium supervacuum dicere cum interpretibus non placuit: nam τὸ μετρίαν in hac voce non tam quod supervacaneum est & non necessarium notat, quam id quod abundans est nimis & affluens & exsuperans. Sicut in alia voce (*superesse* scilicet) recte explicat A. Gellius Lib. 1. cap. 22. Curiosum officium potius dixerim; ut loquitur Tertullianus, etsi in alia re.

[Ἐμπροσθεν ἀναγὰς, ἀ' μὴ δυνάσθῃ.] Accidere multis solet ut rogati aliquid, cui præstando pares se non esse probe sciant, nihilominus tamen id in se recipiant, & operam suam prolixè polliceantur: sic miseri in laqueos ipsi se induunt, unde mox extricare se salvo pudore cum cupiant, nequeant. Ejus rei duplex causa esse solet: vel quod pudet multos imbellicitatem virium suarum, & pauperiem suam denudare; vel quod ita nati sunt, ut denegare quicquam rogati non sustineant, impediens illos pudore quodam subrustico, & plane inepto, quem δυνάμις vocant Græci: de quo legat decori & honesti studiosa juventus pulcherrimum Plutarchi commentarium; reperiet multa quæ ad αἰσχύνην hunc pertineant. Hi sunt de quibus Seneca, lib. 11. de Benef. cap. 1. Multos, inquit, liberales facit frontis imbecillitas. Neque aliena hinc illa Charini apud Terentium querela, Andr. Act. IV. Sc. 1. vers. 5. seqq.

— id genus est, ait, hominum pessimum,

In denegando modo quis pudor est parvulum:

Post ubi jam tempus est promissa perfici,

Tum coacti necessario se aperimus, & timent,

Et tamen res cogit eos denegare.

[Ἐν πνι σαῖς ἐλεγχθῆναι.] Sensum, puto, expressimus: verba autem valde sunt depravata. Arbitror autem locum esse mutilum; ideoque non ἐξ ἀπαρίστας sed προσαναπρόσῃ potius curandum. Ita igitur expleo, ἐν πνι σαῖς, δεικνύμεν ὅς ἐστιν οἷον πᾶσι ἐλεγχθῆναι. Siquis malit referre ad eum cui nulla probatio satisfacit, neque acquiescit iis quæ omnes esse vera fatentur, ita erit legendum, ἐν πνι σαῖς, δεικνύμεν ὅς οἷον πᾶσι ἐλεγχθῆναι. Molesti autem esse solent qui in re clara hærent; & à Latinis nodum in scirpo quærere dicuntur. Lucilius,

Nodum in scirpo insane facere vulgus.

Terentius, And. Act. IV. Sc. iv. vers. 40.

At mihi unus scrupulus etiam restat, qui me male habet. P. dignus es.

Cum tua religione odium: nodum in scirpo quaris.

Cicero orat. pro A. Cæcina cap. 5. Æbutium, cui personam hominis αἰσχυρὰ imponit, appellat cognitorem viduarum, defensorem nimium litigiosum, concitum ad rixas.

[Καὶ διζέπειν τὰς μάχαινας.] Non damno hanc lectionem, optime enim convenit homini inepte officioso. Tales autem multi passim reperiuntur, qui contententes amicos rixantesque, suis acclamationibus ἰὴ, ἰὴ παῖνον, accendant potius quam ut eos diremptum eant; quod erat veri amici officium. Sed nec ἀνίστηναι, quod aliquando in mentem mihi venerat, penitus damno: ut nimirum intelligamus, ineptum istum hominem, cum aliquos videt inter se certantes, sive id verbis fiat, sive armis (utroque enim modo verbum μάχεσθαι accipi potest) temere se in eorum contentiones immiscere; quali pacificaturus illos sit: cui tamen præstando auctor non sit futurus idoneus. αἰσχυρὰ ergo erit certantes inter se dirimere: quomodo accepit Plato in nono De legibus.

μη δύνασθ' εὔρεῖν ἢ πορεύεσθ'.] Scribe οἱ vel ἢ, passim ita peccatur
Cum ait Theophrastus μη δύνασθ' εὔρεῖν, scite & venuste exprimit
ἀγανίαν æstumque hominis in bivio hærentis. Oppianus poeta do-
ctissimus Ἀλειουκῶν libro tertio, versibus 501, 502. seqq.

— εἰλεῖται ἀνδρὶ

Κεῖνον, ὅς ἐν τριόδοισι πολυτείμοισι κηρύσας
ἔστι, ἐφορμαίνων κερδίη δέ οἱ ἄλλοτε λαϊκῶ,
Ἄλλοτε δεξιτερῶ ὀπιέλλει. εἰς ὁδὸν ἐλθεῖν.
Παπαίου δ' ἐκέρπει νότος δέ οἱ ἥϊτε κῆμα.
Εἰλεῖται, μέλα δ' ὅψ' ἡμῖς ἀρέζατο βελῆς.

— similis viro

Illi, qui triviis multum tritis, cum in ea inciderit,
Stat meditabundus: Cor autem ipsi alias levam
Alias dextram cogitat in viam procedere.

Spectat vero in utramque partem; animus autem ipsi velut flu-
ens

Volvitur, & admodum sero unum appetit consilium.

Πότε μέλλ' παρῇ.] Non tulit rex Antigonus παρῇαν istiusmodi,
ne in filio quidem: à quo cum esset aliquando interrogatus, Quando
sumus castra moturi? respondens ille, Quid, inquit, vereris ne tube-
sonum unius omnium non audias? Cæterum videntur duces Athenien-
sium scripto soliti significare, quid opus facto, suis centurionibus &
tribunis. Vide Suidam in πτόκιον.

Τῷ πατρὶ εἰπεῖν.] Non quò matrem deferre aut accusare apud pa-
trem velit; sed ut patrem admoneat tempus esse ut cubitum eat, ne
sit matri jam cubanti, imo jam dormire incipienti, longior expecta-
tio molesta. Δωμάτιον est κοιτὼν, thalamus sive cubiculum, ubi erant
lecti cubiculares diversi à triclinariis. Plato 111. De republica pag.
612. de Jove loquens, libidine inflammato, καὶ ὅπως ἐκπλαγέντα ἰδὼν
ἦν "Ἐγὼ, ὅτε μὲν εἰς τὸ δωμάτιον ἐτέλειν ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτὸ βελόμβρον χαμᾶι
ἐγγίναδ'. Usque adeo visa funone percussus esse, ut non in cubiculum
venire potuerit, sed ibidem humi congrredi voluerit. Ex isto loco Pla-
tonis apparet quare dicatur uxor maritum expectare ἐν τῷ δωματίῳ
& quanta sit filii πατρὶα ista curare, & matri suæ pene dixerim le-
nocinari. Cæterum vocem δωμάτιον id significare quod diximus,
cum sit indubitati juris (Hesychius diserte alicubi explicat κοιτὼν): ob-
servavimus tamen, doctissimos viros sæpe, hac illius notione non
observata, graviter peccare: vertere enim passim domus, aut nescio
quid aliud, contra auctoris sui mentem. Exempla reperies in Plu-
tarchi Catone, in ejusdem Cimone, item Alexandro, Casare, Catone
Uticensi, Demetrio, Antonio, & aliis locis apud eundem magnum
scriptorem: ubi fere semper offendunt interpretes; quod in rudiorum
juvenum gratiam, non doctorum hominum contumeliam, dictum
sit.

Ὅπως μὴ δῶσθ' οἶνον τῷ κακωπζομένῳ.] Placet, quod docti viri exco-
gitarunt, μελακίζομενον videamus tamen num minore mutatione
in integrum vulgata lectio queat restitui. Quid enim si ita scri-
bamus?

bamus? ὅπως μὴ τῶ δάτῃ οἶνον, καλλωπίζομεν, ἢ φήσας βέλ. Tῶ est alieni, nempe ægroto: quem planius illa mox designant, ἢ κακῶς ἔχοντα. At καλλωπίζομεν est, inepte se illi venditans. Nam quia solus ex omnibus domesticis & amicis ægroti voluntati morem gerit, hoc ipse suum in illum studium ostentat & venditat: homo præposterus, qui id sibi gratiæ apponi velit, quod iusta reprehensione dignum sit. Ita posse accipi verbum καλλωπίζεσθαι, docti non negabunt: sic apud Plutarchum in Antonio, ἐγκαλλωπίζεσθαι τοῖς αἰγυῖς, ostentare tanquam pulchra quæ sint turpia. Omnino istam vocem mordicus retinendam censeo: vel propter effatum Coi senis, qui in lib. περὶ ἡντινὲς vere & eleganter, ζητῶντες ὁ νοσίων, inquit, ἢ καλλωπισμὸν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον. Verum de hoc loco Theophrasti amplius cogitemus. Fortasse verum est, quod in margine unius ē Palatinis codicibus erat adnotatum, καυμαπίζομεν: id erit, febris ardente laboranti: tunc enim maxime æger vino abstinere finitur, quando ipsum febris illud genus habet, quod καῦμα vel καύσων medici appellant. At illud εὐπειπίσαι quod statim sequitur non est hortari aut inducere, ut docti homines putant; sed quod Hippocrates ματαρίζειν dicere solet, hoc est, ægrotum in lecto jacentem attollere, & ita componere, ut possit commodè vivere.

Καὶ γυναικὸς τελευταίως.] an τῆ ἰδίας; an τῆ πλυσίων ἢ φίλῃ; utroque enim modo possis accipere. Quanta fuerit veterum πεμπρία & ambitio in titulis cipporum, res ipsa indicat. Plato vero, ut huic ambitioni stultæ, ut vocat Tertullianus; humana, ut Plinius; obviam iret, legem hanc inter cæteras ferebat, Ne cui liceret tumulo cujusquam longiorem quatuor versibus heroicis titulum inscribere; libro xli. De legibus.

Ὅτι ἢ πρότερον πικρὰς ὁμώμου.] O hominem non solum πεμπρίαν sed plane vacui capitis, & ut ait Pindarus, λευκῶν φρενῶν! Vult hic iurando quod adigitur fidem astruere, & ait sæpius jurasse se: non poterat melius probare quanto haberet neglectui jurisjurandi religionem; quæ quidem in non iurando, aut quam rarissime iurando maxime sita est: vix est enim, ut qui sæpe juret, non interdum pejeret. Quare optimo sane consilio Theophrastus supra inter hominis perditū profligatque notas hanc cum primis numerabat, quod facile & leves ob causas juraret. Scite & eleganter Hierocles, Comment. in Aur. Carm. Pythag. vers. 2. pag. 37. Edit. Londin. A. 1654. (pag. 32. Edit. Cantab. A. 1709.) Σίς, inquit, ἢ ὅρκον, τὸ μὴ περὶ ἡμετέρας ἀνὰ κατὰ χρεῖαν, ἢ ἐπὶ ἀδελφῆς εὐορκεῖν ἐν τῇ μὴ ἐπὶ ἀδελφῆς ἀδελφῆς. Jusjurandum cole, temerario ejus abusu vitato, ut relicta jurandi consuetudine sancte jurare consuescas. Est enim verissimum quod Philo Judæus ait, De decem præceptis Legis, εὐεὶ ἐκ πολυορκίας ψευδορκία, ἢ ἀπίστια & alibi idem, ἢ πίστεως ἢ πολυορκία τεκμήριον, ἀπὸ ἀπίστιας ὅτι παρὰ τοῖς αὐτοῖς φερεῖται. Exemplum hujus stultitiæ in his versibus lepidissimi Menandri,

Γλυκίερα τί κλέεις; ὁμῶς σὺ τὸν Δία

καὶ τὴν Ἀθηνᾶν φιλάτῃ, ὁμῶς μακάρις

καὶ πρότερον ἤδη πικρὰς.

Ad CAPUT XIV.

Περὶ ἀναίδουσίας.

Εστὶ δὲ ἡ ἀναίδουσία.] Est hoc vitium ὃ διαγολας, neque ad mores proprie refertur: opponitur enim ei virtuti διαγοντική, quam Græci ἀρχήνοια, Latini, puto, *solertiam* appellabant: quemadmodum autem stupiditatem definit Theophrastus *tarditatem mentis*, sive *animi*; sic Platoni in *Charmide* p. 466. definitur ἀρχήνοια, ὅς ἐστις τις τῆς ψυχῆς. *Solertia est acumen quoddam animi*. De eadem habes apud Aristotelem, & in vi. *Nicomacheor.* cap. 10. & in priore *Posteriorum*, & alibi: sed nolo prætermittere ejusdem definitionem, quæ est in libello Andronici, Ἀρχήνοια, inquit, ὅστις ἐστὶς ἐξ ἀπορίας τὸ κατὰ πρὸς εὐρίσκειν, ἢ κατὰ σοφίαν, μὴν τὸ δένει. i. e. *Solertia est habitus, quo ex tempore decorum invenimus, nec ab eo aberramus*: quæ prorsus huic loco est accommodata. Suetonius in *Claudio*, stuporem de quo noster, μετρωσίαν ἢ ἀκλεισίαν elegantissime vocavit, quando cap. 39. de eodem ita loquitur: *Inter cetera in eo mirati sunt homines ὅτι oblivionem ὃ inconsiderantiam, vel, ut Græce dicam, μετρωσίαν ἢ ἀκλεισίαν*. Vulgo qui essent ejusmodi audiebant ἀσπληγχοι. Galenus libro iii. *De dogmat. Hippocratis* ὃ *Platonis*, ὅς ἐστιν εἰς ἀναίδουσίαν παντελῆ σκώλει βελήθων, ἀσπληγχοις ὀνομαζέσθην. Idem scribit & alibi. In sacris litteris (*Eph.* iv. com. 32. & *I. Petri* 111. com. 8.) & libris patrum εὐσπληγχοι idem est atque ἐλπίμων. Est vero singulare ἀναίδουσίας exemplum in eo qui asino vehens, cum plureis duceret, unum sibi furto periisse serio querebatur, illum nempe cui infidebat. Est in ore vulgi fabula: sed ut rem gestam narrat Galenus in libris *De usu partium*.

Καὶ τῷ τῷ εἰπέναι μέλλον.] Dicitur εἰπέναι τῷ δίκῳ, is qui admittitur ad causam apud judicem dicendam, sive conjiciendam, ut veteres loquebantur. Dicunt autem utroque modo: & ὁ εἰζῶν, sive ὁ δίκῳ μέλλει εἰπέναι τῷ δίκῳ ἢ γερῶν. & ἡ δίκῳ μέλλει εἰπέναι, sic enim Orator cum in ea κατὰ Μειδῆ, tum in Περὶ Φορμίων.

Καὶ ὅτι δίκῳ ἀνιστάμεθα.] Legebam olim ἀπὸ δίκῳ & ad hujus loci illustrationem ita differebam. Si nihil aut deest, aut corruptum hic est, sensus erit hujusmodi. Solet iste stupidus ac stolidus, cum nocte tota se cibis supra modum oneraverit, posteaquam in theatrum venit, vino somnoque sepultus jacere; vix ut tandem evigilet, ut sero domum suam revenire instituat; quo quidem in itinere sæpe accidat ut aberrans à foribus suis, & incautius ad vicini ædes accedens, à mutis custodibus, qui ad vestibulum excubias agunt, mordeatur. Optime autem concinit hoc ei quod modò dicebat, solitum ὃ ἀναίδουσιον in theatro dormientem solum relinqui. Θέατρον est theatrum, aut alius locus in quo sederi vulgo ad spectandum solet: δίκῳ enim sunt *sedes & subsellia theatrorum*. Latini, ut notat Livius lib. 1. cap. 35. *fo-ros* appellabant: itemque *spectacula*, cum ipse Livius, tum alii: melius

Græci *θαλάμην* vide Hesychium in *ικέριον*. Atticum autem est, locum ubi multæ sessiones & *θαλαί* sint appellare *θαλαίον*. Scholiastes Aristophanis in *Nebulas* ad Act. I. Sc. 1. *Θάλαμην καλεῖται ὁ τόπος Ἰσθμίου* ἔνθα πολλοὶ συνέρχονται *συνέδρομοι*. Sic alia loca vocabant Athenienses ab iis rebus quæ ibi multæ erant aut multum. Sic exempli causa *ἐλαιον* vocabant, ubi venale prostabat oleum. Menander, *ἀναμύσει σε πρὸς τῷ ἐλαιον. μύσειον*, myropolium: ut in Aristophanis *Equitibus*, *τὰ μετρίαια τὰ ἐν τῷ μύσει καλεῖται* πεσόντες, τὸ κυβέειν, ubi calculis vel talis ludi solet: quilocus Ciceroni lib. 1. *ad Att. ep. 13. ludus talarinus*; Augusto apud Suetonium cap. 71. *forum aleatorium* dicitur. Euripides, *Medea*, vers. 67, 68.

Ἡκούει τὴν λέγοντον, ἢ δοκῶν κλύειν.

Πιστὲς προσελθόντων, ἔνθα δὴ παλαιάτατοι

Θύονται. ---

Audivi quendam dicentem, cum non viderer audire,

Accedens ad locum ubi luditur tesseriis, ubi natu grandes
Sedent.

Scholiastes: Ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς τόποις ἀνόμενον τὴν τοῦ πεσόντος γὰρ τοῦ καλεῖ τὴν τοῦ πεσόντος καλεῖται, ὡς ἔφην ἢ μύσει, ἔνθα πάντα συνέρχονται. Pollux quoque lib. x. cap. 5. notat dixisse poetas comicos *εἰς τὸ οἶνον*, *εἰς τῷ οἶνῳ*, *εἰς τῷ ἐλαιον*, *εἰς τοὺς χύστες*, *εἰς τὰ σκόρδα*, *in vinum*, *in obsonium*, *in oleum*, *in ollas*, *in allium*, pro, in loca, ubi talia venduntur: & id genus alia. Ita debes accipere in hoc Alexidis loco in *Doricide* apud Athenæum, lib. 111. cap. 23. pag. 104.

τοῖς ἰχθυόπολεις ὅτι ἐμφισμένον,

ὡς φασί, χαλκῷ Καλλιμέδοντος εἰκόνα

ἵστησιν Παναθηναίων, ἐν τοῖς ἰχθύσι,

ἔχουσιν ὅπλον κτέθειν ἐν τῇ δεξιᾷ.

Piscium mercatoribus decretum est,

Ut aiunt, aneam Callimedonti statuam

Ponere diebus festis Panathenæorum, in foro piscatorio,

Quæ dextra manu assam locustam habeat.

falluntur enim ibi interpretes, dum non animadvertunt dictum esse ἐν τοῖς ἰχθύσι pro in foro piscatorio, qui locus Plutarcho in *Hyperide*, pag. 849. *ἰχθυόπολις*, subintell. ἀγορῆς, nominatur: sicut eidem in *Timolecte* ἀγορῆς ὁ ἰχθυόπολις dicitur, quæ Attice ἔφην. Sic etiam accipiendum apud Aristotelem, in nono de *historia animalium*, capite 43. ubi teredinem ait esse λίχρον ζῶον, & solitam advolare πρὸς τὰ μαγρίαια ἢ τὰς ἰχθύας, hoc est, τὰ ἰχθυόπολεις: sicut dixit Theophrastus capite 6. ἐροδύειν τὰ μαγρίαια, ἢ τὰ ἰχθυόπολεις. Hæc igitur nos olim: cætera, opinor, rectè; nec mutamus: at, de loci hujus interpretatione, aliter nunc sentimus. Nam pro ὅτι θάλασσαν ἀνιστάμενον, quod nihil significat, scribendum est ὅτι θάλασσαν vel ὅτι θάλασσαν, inducta copula ἢ ante ὅτι, quæ sensum plane corrumpit: de eo namque loquitur Theophrastus, qui postquam diu multumque est helluatus, cogitur è lecto noctu surgere ad alvum, honos sit auribus, exonerandam: quod concisa & honesta locutione dixit auctor ἀνίστασθαι ὅτι θάλασσαν *sur-*

gere ad fellas; id est, surgere è lecto ut eat ad fellas. Certum est, veteres privatarum latinarum usum hodiernum ignorasse. Qui paulo erant in re lautiore, lasanis & servorum λατανόρεον opera in eam rem utebantur, sicut poetæ Græci & Latini passim ostendunt. (Inter Latinos quidem vid. Horat. lib. 1. Sat. vi. vers. 109. & in eum locum comment. Torrentii.) Plebs vilis è cubiculo & domo tota ut plurimum egrediebatur, & vel proxima quæque loca inhonesta petebat, vel fellas publicas, in usum exstrui solitas, & aquis fere imponi; hæc loca Græcis appellantur θάκος vel θάκοι, propter eandem causam, quam antea exposuimus: quare etiam καθεδρες pro eodem usurpant. Epiphanius libro 11. de morte impii Arii; κατὰ τὰς νύκτας εισέλθων ὁ Ἀρεῖος εἰς θάκον πρὸς τὰς αὐτοῦ χρεῖς παρεσκυαζομένην, ἐλάλησε. Ante Epiph. B. Athanasius, in epistola ad Serapionem; εἰσῆλθεν εἰς θάκος, ὡς διὰ χρεῖαν τῆς γαστροῦς. Theodorus libro primo de re eadem; εἰσῆλθεν καθεδρες, ὡς διὰ χρεῖαν τῆς γαστροῦς. pro eo quod idem libro 14. de hæresibus, εἰς τὰ δημόσια εἰσελάλυσε λάσανα. Inde θακύνειν pro ἀποδύειν ire ad fellas, vel adfellare, aut adfellari, ut sæpe apud Vegetium, in libris De re veterinaria. Josephus Ἀλώσεως libro 11. cap. 7. de Essenorum circa hoc naturæ opus pudicitia loquens; βίβρον ὀρύσσοντες βάλαντον τῇ σκαλίδι καὶ δουρίον πελάλλοντες, ὡς μὴ τὰς ἀνὰς ὑβρίζουσιν τὴν αἰσχύνην, θακύνουσιν εἰς αὐτὸν. id est, foveam uno pede altam dolabella fodientes & dimissa veste sese diligentissime contingentes, ne scilicet splendori divino injuriam faciant, ab onere ventris levantur. Hesychius explicat, θακύνειν, καθύνει εἰς τὰς χρεῖας: nam χρεῖαι hic, quod eruditissimi viri non observant, sunt αἰσχύνη necessitates; ut in superioribus locis aliquoties vidimus. Artemidorus libro primo cap. 11. inter hominis actiones ponit τὸ καθίζειν εἰς χρεῖας & θακύνειν, quæ duo idem significant: & fortasse alterum è glossmate irrepsit. Quin ipsas quoque fellas appellantur χρεῖας. Glossæ veteres; χρεῖαι, ἐν αἷς ἀποπαύματα, latrina. Hebraei, חֲמִשָּׁה, חֲמִשָּׁה, ὅσον καθεδρες. Latini fellas dicunt, unde sella familiaris, vel familiarica, apud Catonem & Varronem in villæ descriptione: quidam historici inferioris ætatis, sedem naturæ. Græci vero eadem loca dixerunt etiam τὰ ἀβάτα. Epiphanius adversus Ariomanitas, τὴν Ἀρεῖον παρελθὼν κατὰ τὰς νύκτας ἐπειχθεὶς τὸ ἐν τῷ παρεσκυαζομένῳ, διέρρηξεν μέχρη τὴν ἀφροδισίαν, καὶ ἐνδοῦ ἐν τοῖς ἀβάτοις καθεζόμενος, εὐρέθη κακήσας. Proprie ἀβάτα sunt loca inaccessibleia, vel propter sceditatem, ut hic; vel propter majestatem, ut in libro De nominibus divinis, qui Dionysii Areopagitæ esse dicitur, capite ultimo: ibi de natura Dei auctor disserens, εἰς ἐν ἑνὶ, inquit, αὐτὸ ὅτιν. εἰς λόγον, ἀλλ' ἐν ἀβάτοις ἐξήρηθη. καὶ μὴ δυνάμεθα εὐρεῖν.] Notanda ista verba; quibus indicat se de eo intelligere, qui non solum quærat quod sit à se reconditum & certo loco positum, sed qui omnino nequeat reperire: quod sane stuporis alicujus esse indicium fatendum est. Nam alioquin scimus hoc multis usu venire, interdum etiam iis qui sunt ἐπεὶ τοῦτο ὁμιλοῦντες ἐπὶ νόστον. ut quod alicubi collocarint, statim invenire non possint. Quamquam quid hoc mirum, si etiam liberorum, aut amicorum, aut servorum nostrorum nomina, quando vocare illos volumus, in mentem nobis

non veniunt, sed in primoribus labris hærent? Imo aufim dicere vix quenquam esse, cui non aliquando usu venerit quod ille apud Plautum ait: *Istud, inquit, fieri solet,*

Quod in manu teneas atque oculo videas, id desideres.

Et sane aliud est *ἄγνεια*, aliud *ἀπεροσξία*. Interdum, inquit Seneca, scimus aliquid, sed non attendimus. Idem, epistola LXXII. *Quibusdam evenit, ut quadam scire se nesciant, quemadmodum querimus sæpe eos quibuscum stamus.* Propterea dicebat Cyrus apud Xenophontem post medium Lib. VIII. καλὸν εἶναι οἰκίαν ἐπιτήδευσιν εὐδημοσύνην. i. e. *præclarum in familia esse institutum aptam collocationem.* Non dissimile est illud de quo querit in *Problematis* Alexander, διὰ τί εἰς τόπον πᾶσι ἀπὸντες ἀναγκάσις, καταλαβόντες αὐτὸν διαβαίνομεν. Vide locum.

[*Ἦνα περὶ γένετα.*] Nempe ut funeri operam det, sicut mos erat olim venire ad amicorum defunctorum *πρόσιον* unde est apud Iliocratem, *περὶ γένετα* ἐπὶ τὸ κῆδος. apud Demosthenem, *παρεῖναι τῇ προσιῶ τῷ τελευτησκότῳ*. Ea *πρόσιος* trium fere dierum erat: et si lege Solonis unus illi dies tantum præfinitus. Postea sequebatur *ἐφεστῶν* efferebantur autem mortui ante solis ortum. Quod idem orator in oratione *adversus Macaristum* confirmat his verbis; *ἐκφέρειν τὸ ἀποδανόντα τῇ ὑστερίᾳ ἢ ἂν προδόνται, πρὶν ἥλιον ἔξελχειν.* Cadaver autem postridie, quam proposuerint, ante solis exortum efferrunto. Verum de his alias fortasse pluribus.

Δακρύσας, εἰπεῖν, Ἀγαθὴ τύχη.] Contrarium oportuit; *Nollem factum, aut, Molestè fero.* Inepte igitur iste formulam usurpat, cujus usus in re lata potius, ut cum ducenda uxor, aut aliud quid suscipitur. Nam tum solebant dicere *Ἀγαθὴ τύχη*, hoc est, *Quod bene vertat, vel, Quod sit felix & faustum*, aut *Felix hoc, vel denique, Bonum factum.* Et apud Ciceronem *ad Atticum* libro VII. *Bene eveniat*, plane est *Ἀγαθὴ τύχη*, & quod dicit Persius *Sat. IV. vers. 29. hoc bene sit*: non *ἔσται μὲν εὖ*, quod assertit Bosius ex Aristotelis testamento; id enim aliam vim habet. Dicebant etiam *εὖ πάσσομεν*, cum aliquid facere instituebant; ut apud Lucianum, qui è portu solvunt. Moris etiam fuit veteribus, quicquid aggredierentur, Dei nomen invocare, & veluti bonæ scævæ gratia dicere inter initia *θεός, θεός.* Annotant Hesychius & Eustathius ex veteribus Criticis ad *Πλατ. ῥαψ. β. pag. 195. ad v. 481.* cujus verba, cum non cuivis sint obvia, merentur apponi. *Τὸ θεός, θεός, inquit, κατὰ τὴν Παισανίαν ταῖς ἀρχαῖς οἱ παλαὶ ἐπέλεγον ἐπιφαιδίζοντο.* *Ἀίλιος ὁ Διονύσιος φησιν, ὅτι καὶ ἐν ἱεροποιαῖς καὶ ἄλλαις πράξεσι, τὸ θεός, θεός, ἐπιλέγεται ἐν τῷ ἑτέρῳ ῥητορικῷ λεξικῷ φέρεται καὶ ὅτι παντὸς ἔργου ἀρχαῖοι, ἔλεγον θεός, θεός.* Porro stuporis non dissimilis exempla habes in Suetonii *Claudio*, capite 39.

[*Μάρτυρες παραλαβεῖν.*] Tanquam videlicet flagitatum debitas pecunias iret: solebant enim illi testes secum adducere, ut si debitores inficias irent, aut calverent, ut est in *XII. Tab.* præsto esset quem posset antestari, & qui eum, unde petebatur, vocaret in jus, quod *κλητύειν* dicebant Athenienses: vide *Nebulas* Aristophanis, *Act. II. S. 1. & Act. IV. Sc. 11.* Vel imitatur stulte eorum morem qui de-

bitas

bitas pecunias solvunt: nam illi solebant ambitiose multos bonæ fidei testes adducere. Demosthenes eleganter in ea contra Phormionem, ἔτι δὴ τις, inquit, πάντες, ὅτι δανείζονται μὲν μετ' ὀλίγων μαρτύρων ἔτι δ' ἀποδίδουσι, πολλὰς παρέχοντες μαρτυρίας, ἵνα ἱππεύς διδώσιν ἑπὶ τοῖς συμβόλοις. i. e. Nostis profecto omnes, mutuari solere istos coram paucis testibus; cum reddunt, multos adhibere testes, ut boni viri esse in praestandis pactis & conventis videantur.

Καὶ τρέφουσιν.] Veteres & se & liberos suos cursu studiose exercebant: vocabant autem τρέχον, tam genus hoc exercitationis (cujus varias species habes apud Platonem De legibus lib. vii. i.) quam locum ipsum. Aristophanes,

Βαδίζει μοι τὸ μετρώμενον ἀπὸ τρέχων. Euripides Medea vers. 46.

Ἄλλ' οἷδε παῖδες ἐκ τρέχων πεπαυμένοι

Σπύχοντι.

At pueri isti cessantes à loco ubi cursu certant

Veniunt.

Vocabant & δρόμον· qua de voce plura alio loco ad lucem auctorum, faciente Deo.

Καὶ εἰς κόπες ἐμβάλλειν.] Delendum cenfeo τὸ καὶ, ante εἰς κ. Intelligendum est excedere istum in hac parte, neque modum fervare. Est enim legitimus modus & omnis exercitationis finis, lassitudo: inquit Seneca, epistola lxxxiv. Clemens Alexandrinus lib. iii. Pedagog. cap. 10.

ὡς πόνος σιτίων ἡγεῖται ἀρετῇ, ὥτως τὸ εὖ τὸ μέτρον ποιεῖν καὶ χάριτον, καὶ κοπιώδες, καὶ κοπιώδης. Quemadmodum est optimum labores cibos precedere, ita supra modum laborare est pessimum, & laboriosum, & morborum causa. Κόπον accipe, non lassitudinem, sed fatigationem, & incommoda quæ nimiam lassitudinem consequi solent, quæ à medicis explicantur. Hæc notare volui; nam alioquin laude dignum potius quam reprehensione istius istud studium. Seneca De divina providentia cap. 11. Non vides quanto aliter patres, aliter matres indulgeant? Illi exercitari jubent liberos ad studia oberunda mature: feriatis quoque diebus non patiuntur esse otiosos; & sudorem illis, & interdum lacrymas excutunt. Cavendum sane in educandis pueris lassitudo corporis: quæ, ut ait idem alibi, consumit quicquid in nobis est mite placidumque, & acria concitat. Quin eadem juvenes reddit segniores: quam ob causam ait Varro, illos qui catulos educant, non pati eos defatigari.

Καὶ ἐν ἀγρῷ.] Cur ista adjiciuntur? An legendum ἐν ἀγρῷ. Nam, quemadmodum ait Xenophon, τὰ ἐφ' ὅτα πάντα μετ' ὕδατος τὸ πλεῖστον ἐκτελεῖται. Nihil pronuntio.

Ἀντὶς φακὺς ἐφ' ὅν.] Lego ἀντὶς. Nam etiam in hoc est stultitiæ argumentum, quod ipse ollam curat. Sic refert Plutarchus Apophthegm. lxxvi. pag. 182. E. & Sympos. lib. iv. quæst. 4. pag. 668. C. subannatum fuisse Antagoram poetam à rege Antigono, quum rex illum vidisset γόγγυον ἐφ' ὅντα, καὶ αὐτὸν τὴν λαπάδα σείοντα, congruam elixantem, & catinum manu agitantem.

Ἦδη γὰρ ἡ δ' ἄστρον νυμίζου.] Conclamatus locus, nisi meliores libri proferantur: nam quæ ab interpretibus afferuntur ad curationem hujus desperantis ulceris, plane sunt omnia, quod ille ait apud Plautum *Poen. Act. I. S. 1. vers. 9. gerra germana, atque adeo per lire lire.*

Κατὰ τὰς ἱερὰς πύλας.] Appellat ἱερὰς πύλας portam sacram Athenarum, cujus meminit Plutarchus in *Sylla cap. 29. pag. 460.* ubi ἱερὰν πύλιν vocat. Verba sunt; Σύλλας τὸ μεταξὺ τῆς Πειραιεύς πύλης καὶ τῆς ἱερᾶς κατασκευῆς, *Sylla quod muri est inter Piræicam & sacram diruens, &c.* sed usitatum est Græcis qui purius locuti sunt, ut portarum nomina numero multitudinis efferant, ut πύλαι Μεληριδίδε ἐκείνης urbis, & aliæ sexcentis locis apud veteres scriptores: idque Homericō ξύλω & imitatione, si veterum Criticorum stamus sententia. Eustathius: Πληθύνοντες τὰς πύλας, καὶ ἐν ἐνδοχῇ ἐνικῶς πολλοὶ γράψαντες παλαιῶν, παροχμεῖν μὲν οὐκ ἔστι ποτε πύλιν λέγειν ὁ ποιητής, ἀλλὰ πύλας. Latini aliter, ut notum est: quare non recte *Særas portas* vulgo hic vertunt. An autem certa aliqua fuit porta Athenis per quam efferrentur mortui? & sane fuit, vocabantque πύλας Ἡέας. Hinc corrigendum hoc loco Theophrastum ait Meursius lib. 111. *Athen. Attic. cap. 12. pag. 181.* probatque esse legendum, pro τὰς ἱερὰς, τὰς Ἡέας. Vid. ejusdem *Eleusin. cap. 27. pag. 82.* Olim enim mortuos in plebisque civitatibus sepelire in urbe fas non fuit. Romæ quidem diserte legibus xii. vetitum, quod ex Solonis axibus puto translatum. Fuit etiam Athenis in nomophylacio janua una quam *παροχμεῖν θύραν* vocabant, qua educerantur ad supplicium, qui capitis essent condemnati: vide Pollucem lib. viii. *cap. 9.* & Græcos parcmiographos. Testatur etiam Plutarchus, in aliis urbibus Græciæ portam quandam sceleratam fuisse, qua fontes. (nam extra pomeria, in res animadvertere moris erat) τὴν δὲ θάνατον ducerentur: ipse πύλας ἀπαργίας vocat. Hinc est apud Plautum proverbium, *Extra portam ire, in Milite, A. II. S. iv. vers. 9.* Seneca pater, *Controversiarum* libro primo, in fine fere secundæ: *Dicendum est in puellam vehementer, non sordide nec obscenè. Sordide Basilus, qui dixit, Extra portam istam virginem.* Respondet illis Græcorum, *ἐς Μακροίαν, & ἐς Νέεραν* & ei quod est apud Tertullianum, *Malum foras.*

Πρὸς πᾶσαν εἰπεῖν, Ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γίνονται.] Non est horum verborum sensus, quem putant interpretes: Non enim optat efferri è suis familiaribus, aut ejus quem alloquitur, mortuos: quod non esset stuporis nota, sed nescio cujus immanitatis. Enimvero peccatum idem hic quod supra in Ἀγαθῇ ψυχῇ. Lingua enim tardam hominis mentem præcurrit. Cum igitur proverbialis esset locutio de iis, quorum copiam magnam indicare volebant, Tot esse quot sint in orco mortui: stupidus iste postquam audit magnum esse mortuorum numerum, optat tantam sibi copiam, non mortuorum quidem, non: sed alius cujusvis rei bonæ, puta, nummorum, vel modiorum tritici, aut nescio cujus; imo ipse quoque, qui est ejus stupor, quid dicat aut optet, non satis scit. Apud Plautum in *Panulo Act. I. Sc. 111. v. 21, seqq.* Agorastocles adolescens, insanorum more loqui incipiens, simile

simile quid ait, *Non hercle, inquit, meream quantum Acherunte est mortuorum, neque quantum aquæ est in mari, neque nubes omnes quantum sunt.*

Ad CAPUT XV.

Περὶ αὐταδείας.

H ^{ἢ αὐταδείας.]} Pertinet hoc quoque vitium ad τὰς ὁμιλίας, ut capite secundo annotavimus. Sunt enim quidam ita odiose sibi placentes, tantumque sibi tribuentes, &, (quod fere conjunctum est) ita alios præ se despicientes, ut difficile sit admodum cum iis versari: fere enim omnibus contradicere solent, & suam mordicus in omni re sententiam tueri. Gravitatis scilicet nescio cujus opinionem & famam aucupantur; neque sciunt gravitatem morum eam demum probandam, quæ comitate & hilaritate frontis juncta, condita & temperata fuerit. Hoc genus homines Philosophus in *Nicomacheis* lib. IV. cap. 12. *δυσκόλως* & *δυστέλειδας* semper vocat: ubi elegantissime incudi eos comparat, quæ cedere nescia malleum semper repercutit. Ait enim istos *περὶ πάντα ἀντιπυπέν, τὴν λυπὴν ἔδ' ὅ, πέν φερνίζοντας*. Virtutem autem huic vitio oppositam in *Nicomacheis* loco citato quidem *φιλίαν* semper vocat; novo quodam modo *φιλίαν* usurpans, ut ipse explicat: intelligi autem voluit eo vocabulo, morum facilitatem, & gravitatem decenti conditam lenitate. Quam iccirco *φιλίαν* five *amicitiam* appellat, quia sit optimum contractarum per virtutem amicitiarum coagulum. At in *Magnis* lib. I. cap. 29. & *Eudemis* lib. III. cap. 7. *σεμνότης* virtutem illam nuncupabat: sicut etiam facit Demosthenes in *Erotico*, ubi ait multos *ὅτι σεμνότητι αὐταδείας* fuisse habitos. Paullo aliter Plutarchus, qui in *Dione* pag. 961. B. ait ipsum Dionysio minori fuisse invisum propter *σεμνότητα*, quam tyranni adulatores *καρψίαν* vocabant & *παρρησίαν*, quam isti *αὐταδείας* nuncupabant. Aristoteli vero id verbi videtur postea displicuisse; non enim de nihilo est, quod in accuratissimo opere mutavit, & *φιλίαν* dixit, voce præsertim ambigua, ut jam est ostensum. Sic etiam in iisdem libris II. cap. 7. & IV. cap. 12. maluit *δυσκόλως* & *δυστέλειδας* dicerequam *αὐταδείας*, ut in *Magnis* & *Eudemis*. In *Magnis* vero etiam notationem nominis adjecerat; *τένοντα*, inquit, *ἵκεν ἀπὸ τῆς τρυφῆς καὶ δὲ, ἢ καὶ αὐταδείας, ἀντιπυπὲς τὴν ἑαίν, ἀπὸ τῆς αὐτῆς αὐτῶς ἀρέσκειν*. Nomen à suis moribus invenit, *αὐταδείας* enim dicitur, quasi sibi ipsi placens. Latini hoc vitium, modo *superbiam*, modo *arrogantiam*, modo *protervitatem*, modo *perviciaciam*, five *pertinaciam*, sæpe *ferocitatem*, interdum *contumaciam* aut *truculentiam* nominant. Hominibus autem *αὐταδείαν* opponuntur homines *benigni* & *mansueti*, quos auctor ad Herennium *commodos* & *sui cognoscentes* vocat: quod plane contrarium est τῇ αὐταδείᾳ, cui Plato tribuit τὸ ἄγχιον ἢ ἀπλωίαν (inde est ἀπλωίαν in descriptione Theophrastica) in XII. De legibus: in IX. autem De republica

republica, τὸ ὀριζόμενόν τε καὶ λεγόμενον ubi ἀντιδίδαν etiam δυσκολία vocat, sicut de Aristotele ante annotavimus. Quam ob causam non defuere qui ἀντιδίδαν vertendo, morositatem dicerent. Idem Plato in Politico pulchre ἀντιδίδαν describit, ἀμαθία appellans, & qui nihil probet nisi quod sibi fuerit visum: quique nunquam quinquam in consilium aut advocet, aut admittat. Ac videtur Terentius eum locum Platonis in animo habuisse, cum faceret illa Mitionem dicere Adelphe. Aët. I. Sc. 11. vers. 18, 19.

Homine imperito nunquam quicquam injustius:

Quis, nisi quod ipse facit, nihil rectum putat.

Euripides quoque Medea vers. 223, 224. similiter,

Οὐδ' ἀγὼν, αἶν, ἤνιστ', ὅς τις ἀντιδίδας γὰρ,

Παρεῖς; πολιταῖς ὅτιν ἀμαθίας ὕπο.

Neque laudo civem, qui contumax existens,

Molestus est civibus propter imperitiam ac insolentiam.

Non multum diversa est natura illius quem Græci ἰδιωτάμονα vel ἀπηνήμονα dicunt. Cicero in Verrem, sui juris & sententia. Pro ἀπηνήμονα diximus duritas; quomodo illam vocem Cicero usurpat De senect. cap. 18. & Græcis quoque ἀπηνής exponitur σκληρὸς, durus, intractabilis. Glossæ; ἀπηνής, immanis, immitis, durus; ἀπηνήμονας, durissimus.

Τοιούτος ἐστίν, οἷόν τ' ἐρωτᾷς.] Superbum est, ait Cicero IV. Acad. Quæst. cap. 29. non respondere, si habeas quod liqueat. Proprium sane est hominibus gravitatis opinionem inepte affectantibus, ut sint ἀπερρώρησι. De his Juvenalis Sat. 11. vers. 14.

Rarus sermo illis, & magna libido tacendi.

Περύμματα μὴ μοι παρέχε.] Hoc passim in ore hominibus superbis & reliquos fastidientibus. Plautus Truculenta, Aët. V. Sc. una, vers. 4.

Quid hic vos agitis? PH. Ne me appella. ST. Nimum fævis. PH. Sic sine.

Potius es ut mihi molestus ne sis?

In Mostellaria Aët. IV. Sc. 1. vers. 19. Phaniscus de insolentia convivorum conquerens, ubi, ait, adversum ut eant, vocantur hero. Non eo, Molestus ne sis: & iterum scena sequenti, & alibi. Quid quod in Casina Aët. III. Sc. vi. vers. 6. seqq. formulam hanc ipsam Græculorum arrogantium usurpavit poëta ingeniosissimus? Ibi Stalino herus & Olympio servus, sed qui dominum suum nequissime ἀρρωπόμενον ludos faceret, ita loquuntur.

OL. Ah odio es. ST. Mane vero, quanquam fastidis. OL. Hei, hei, fœtet

Tuus mihi sermo. ST. quæ res. OL. hæc res. ST. Etiamne astas? OL. Enimvero

Περύμματα μοι παρέχεις.

Ἀλλ' ἐρωτᾷν, τί εὐρίσκει.] Non potuit suas merces magis laudare. Sic Parmeno apud Terentium, Eunuch. Aët. III. Sc. 11. vers. 21, 22, 23.

—quid tu ais Gnatho?

Nunquid habes quod contemnas? quid tu autem Thraso?
Tacent: satis laudant.

ubi

ubi *τὸ habes*, est *εὐεργεσίας*, ut etiam Donatus explicat. Quid si ita accipias, interrogat, *quid inveniat*? hoc est, jubet illum dicere, *an quantum ipse pretium mercis suæ inveniat*. Plane ita hodie; *que pensez vous que j'en trouve*.

Καὶ τοῖς πτωχοῖσι, καὶ πτωχεύουσιν εἰς τοὺς ἑορταῖς.] Apparet subesse ulcus. Interpretes verò, quos quidem vidi, parum digne hinc se expediunt. Scilicet *πρωτὴν στίπην colligere est. quæ δὲ δεινότης!* sed ad rem. Notat auctor in homine *ἀνθρώπου* contemptum divini numinis, & religionis omnis. Ita enim fere comparatum videas ut qui erga homines superbi sint, etiam erga Deum insolescant, eumque colere parum curent: *ὁ γὰρ*, inquit B. Chrysostomus, *κατὰ ἀνθρώπων ἐπαρθεύουσιν, οὐδένα καὶ κατὰ θεῶν*. Vide fodes homiliam septimam, in posteriorem ad Timotheum: quod etiam Theophrastus in extremo capite alia nota indicat. Fuit autem olim divini cultus pars, deorum festis solennibus interesse, & ea concelebrare. Quare, qui religiosiores erant, ii non festa tantum urbis, in qua habitabant, religiose observabant; sed ad alia quoque aliarum urbium festa solennia cum muneribus accurrebant, ut etiam Platonis leges docent. Atque hoc, etsi sine magnis sumptibus fieri non poterat, non tamen ea res illos deterrebat: sed cum Plautino Pleuside in *Mil. Aët. III. Sc. 1. vers. 81.* sibi persuadebant, *Quod in divinis rebus sumas, sapienti lucro est*. Contra vero iste factum eorum ridet: & quod illi propterea boni aliquid à diis sperent, id quoque sceleratus scelerate ridet, & negat esse tanti: *Magno*, inquit, *vobis id bonum, si modo ullum unquam futurum est, constabit*. Sic autem lego, *καὶ τοῖς τὸ θεῖον πτωχοῖσι, καὶ π.* Aut me omnia fallunt, aut rem acu tetigimus; &, quod Græci aiunt, *ἀπὸν κέρους καὶ βλάβης τὸ δόξαι*. Pietatis apud Græcos præcipua censebantur argumenta, si sacra patria diligenter colerent, & dona ad aliarum urbium deos mitterent. Vide Isocratem in *Areopagitica* pag. 344. ubi verbum *πτωχεύειν* sic accipi debet, ut hoc loco.

Οὐκ ἂν γένοιτο διδόναι.] Sententia, quam ex his verbis elicimus, par & similis est illi, quam hostis humani generis pronunciat *Jobi* capite primo, commate 9. hoc tantum interest, quod hic divini numinis in homines religiosos benignitas extenuatur; ibi sancti viri *Jobi* pietas in Deum: argumentum quidem geminum plane est.

Καὶ ὁ ἐχὼν συγγνώμην.] Seneca *De beneficiis*, libro VI. *Quid est iniquus homine, qui eum odit, à quo in turba calcatus, aut respersus, aut quò nollet impulsus est?*

Θίλας ὃ ἔχων καλεῖσθαι εἰσενεγκεῖν.] Adeon? interpretes alias res egisse, cum hunc pulcherrimum libellum verterent, ut vocem *ἐχων* semper de symbolis convivarum acciperent? Atqui, contra quam illi putant, nusquam ita Theophrastus hac voce in hoc *ἀποασματικῷ* esse usum affirmamus: ubi quoties dictio *ἐχων* occurrit, semper referri debet ad pulcherrimum & vere pium Græcorum morem pauperes amicos sublevandi. Fuit enim apud illos moribus receptum, ut cum adversam fortunam passus esset aliquis, amicorum atque sodalium facultati-

facultatibus sublevaretur: accipiebat enim ab iis pecuniā aliquam summam, ea lege, ut si Deus aliquando meliora daret, quantum illi erogatum esset, tantundem ipse restitueret. Hanc illi stipem collatitiam vocabant ἔρανον, & factum ipsum ἐρανίζειν, respectu ut plurimum accipientis, vel ἔρανον συλλέγειν dantis vero, ἔρανον εἰσφέρειν. Atque hoc fuit veluti medium quoddam genus inter id quod δάνεισμα creditumque proprie dicitur, & stipem illam quotidianam, quæ mendicis hominibus & æruscatoribus sine ulla recuperandi spe erogabatur. Ἐλεημοσύνη Græci illam stipem, non ἔρανον vocarunt: et si me non latet, abusive eos interdum vocabulum ἔρανον ita usurpare. Hujus moris apud Græcos scriptores passim fit mentio: apud Antiphontem gloriatur quidam se pecuniis suis non nisi honeste uti; λαμπρότε, inquit, χρηνοῦντα, πολλὰς δ' ἐρανίζοντα, μεγάλας δ' ἐξ πολλῶν ἐργῶν ἀποπίνοντα. & paullo ante ostendit idem conferri solitum eranum, si quis, sententia judicis, omnibus bonis suis fuisset evolutus: περιγρόμενον δ' αἶ, αὐτὸς δ' ἐρανον παρὰ τῶν φίλων συλλέξας, ἅα δ' αὖ εἰς τὰ ἔρατα καὶ ἤλθεν. Eundem morem tangit & Demosthenes in *Midiana*, & ex ejusdem oratione in *Nicostratum* constat pro captivis amicis solitum dari ab amicis ἔρανον, ut esset unde se redimerent. Extant etiam pulcherrimi Philemonis antiqui poetæ versiculi apud Stobæum *sermone xxx.* ubi posteaquam varios casus recensuit quibus homines ad paupertatem redigi solent, subjicit:

Ἄλλ' ἵταίεσι καὶ φίλοι σοὶ καὶ σωτήρις νῦν Δία

Ἐρανον οἴσουσιν. εὖ καὶ μὴ λαβεῖν πείρα φίλων.

Ei δ' μὴ γνώσῃ σεαυτὸν (fortasse melius, αὐτὸς) ἄλλο μὲν δὲν, πλὴν οὐκ αὐτόν.

Sed forte sodales & amici & familiares tibi per Jovem
Collationem conferent. Quin tu potius opta non periculum facere
de amicis:

Sin minus, nosces ipsos nihil aliud esse quam umbram.

Pertinet ad hunc morem locus Aristotelis *Physica acroaseos* lib. 11, capite 5. ubi hoc ponit exemplum eorum quæ κατὰ τύχην accidunt, οἳ, ἔνεκα τῆ ἀπολαβῆς τοῦ ἀργύρου ἤλθεν ἀν κομιζομένῃ τ' ἔρανον, εἰ ἦδ' εἰ. Torquent verba philosophi interpretes Latini, nec certam interpretationem, ac ne lectionem quidem veram vident: quam ex Philopono protulimus: illa verba, ἤλθεν ἀν κομιζομένῃ τ' ἔρανον, significant, venisset creditor ad debitorem suum, cum ille ab amicis eranum, hoc est, pecuniam erani nomine collectam, auferret. Eodem censeo referendum & Plauti locum in *Curculione*, ubi ait leno in magno fuisse se periculo ne argentum amitteret quod sibi argentarius debebat; eum enim inibi fuisse, ut cessione bonorum creditoribus suis satisfaceret: verum postea amicos juvisse ipsum, & dedisse unde solveret. Sic ille *Act. V. Sc. III. vers. 5.*

Postquam nihil fit, clamore hominem posco: ille in jus me vocat:
Pessime metui ne mihi hodie apud prætorem solveret:
Verum amici contulerunt: solvit argentum domo.

Sic enim lego, non compulerunt. Porro autem videntur ea fini, & apud Athenienses, & in aliis Græcorum civitatibus, institutæ sodalitates, quæ communem arcam haberent, in quam quot mensibus certum quid à singulis penderetur, ut esset unde juvari possent qui ex illa sodalitate fortunam adversam aliquo modo essent experti. Harpocration; Ἐρασιῆς μέντοι κυρίως ὄντιν ὁ πρὸς ἑράνους μετέχων, ἢ πλὴν ποσού, ἢ ἑράνους μὴ ὄντιν καταβάλλειν, εἰσφέρειν, ubi verba ista ἢν καὶ ἐνέσται μὴ ὄντιν καταβάλλειν referenda sunt ad eum, in quem collatus est ἑράνους, non autem ad eum qui contulit. Non enim stipem hanc quot mensibus, sed quotiescunque res amicorum adversa postulabat, conferebant. Vid. Sam. Petiti *Comm. in Leg. Att.* pag. 429. Hos ἑρασιῆς Orator ἑράνων πληροτάς vocat, nisi malis referre ad δημοσίους ἑράνους: nam & in Rempublicam collatæ pecuniæ genus quoddam est ἑράνους, cuius sæpe oratores meminere. Quemadmodum autem pensio ἑράνους fuit menstrua, ita & singulis mensibus lites disceptabantur, si quæ forte inter sodales propter ἑράνους discordiæ essent obortæ. Harpocration, ἐμμένον, inquit, appellantur δίκαι αἱ τε ἐμπορικαὶ, ἢ αἱ ἐρασικαί. Meminit & Pollux *lib. viii. cap. 6.* his verbis: ἐμπορικαὶ ἢ ἐμμένοναι δίκαι αἱ πρὸς ἐμπορεῖν ἢ πρὸς πρὸς ἐμπορεῖν. Neque dubium, sicut erant δίκαι ἐρασικαὶ Athenis, ita & ἑρασιῆς fuisse νόμος. Quare etiam apud Platonem in xi. *De legibus* de istiusmodi eranis accipienda lex hæc est, non, ut vulgo faciunt, de convivarum collectis. Verba Platonis pag. 953. sunt, Ἐράνων ὃ πρὸς, ἢ βυλόμενον ἐρασιῆς, φίλον παρὰ φίλοις. Ἐάν δὲ τις διαφύξῃ γήνηται πρὸς τὸ ἐρασιῆς, ἔτι περὶ πρὸς δίκαν μηδὲ πρὸς τῶν μνημῶν ἰσομένον. Lex est perutilis: Statuit Plato, ut eranium ab amico exigere necessario tempore in sua Republica jus sit & fas, sed ita ne lites ea super re oriantur & iudicium sit exercendum: quod ideo non prætermittendum in suis legibus putavit ille, quia non in omnibus civitatibus permixtæ sunt olim huiusmodi ἐταιρίαι. Apud Romanos quoque in amicorum adversis conferri solitam pecuniam, non est dubium; velut ad reficiendam domum absumptam incendio. Martialis ad Tongilianum *lib. iii. epigr. li.*

Empta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis;

Abstulit hanc nimium casus in turbe frequens:

Collatum est decies.

estque huiusmodi collationum etiam alibi mentio. Sed jus eranorum, quale exposuimus, apud Romanos non observavimus, quin potius existimo vetitas istas sodalitates fuisse à Romanis in plerisque Græcorum civitatibus, postquam ad illos summa rerum pervenit: quare etiam Plinius Secundus epistola quadam Trajanum consulit super libello ad eranos pertinente, sibi ab Amisenorum civitate oblato. Trajanus vero respondens, Amisenis quidem permittit eranos habere: eo facilius, inquit, si tali collatione non ad turbas & illicitos cœtus, sed ad sustinendam tenuiorum inopiam utantur. In cæteris vero civitatibus, quæ Romanorum jure essent obstrictæ, rem huiusmodi vult prohiberi. Addit Plato; Si qua ex ea collectione controversia inter amicos oriatur, nullam datum iri in sua Republica actionem

eo nomine, quod aliter Athenis ut dixi observatur; erat enim ibi locus τὰς ἑταρικών δίκαις. Sane quin tenerentur, qui huiusmodi collatione fuerant sublevati, reddere quod acceperant, reparatis opibus, non potest ambigi: id enim disertis verbis testatur Theophrastus capite Περὶ μετρημοσύνης & apud Lucianum Demosthenes ait, se multis amicis τὰς ἑτάρας συνδιαλύσας, hoc est, sodales multos pro sua virili parte iuvisse in reddendis pecuniis quas ab amicis acceperant. Ex his intelligi potest quid ἔχον cum hic tum alibi Theophrastus vocet. Latini, ut diximus, rem ignorarunt; neque propriam ullam vocem habent huic rei: nec temere factum quod & Plinius & Trajanus vocem Græcam retinuerunt. Collationem aut collectam vertere possis; etsi alio sensu Marcus Tullius hac dictione usus est. Plura de hac re ad Athenæum nobis observata *Animadvers.* in lib. III. caput 31. & lib. VIII. caput 10.

[Ὅτι ἀπόλοιτο ἢ περὶ ἀργύρου.] Hæ sunt voces eorum qui beneficium dare nesciunt; quo alludens ait Sapiens auctor *Ecclesiastici* cap. 29. commate 13. Ἀπόλυσον ἀργύρου διὰ φίλον propter amicum amittas pecuniam. Præclare & ad hunc locum appositissime Seneca *De beneficiis* libro IV. cap. 4. Sæpe beneficium manet nec debetur, si secuta est dantem poenitentia: si miserum se dixit, quod dedisset: sicum daret, suspiravit, vultum obduxit, perdere se credidit, non donare. Hic est quem panem lapidosum Fabius Verrucosus appellabat, intelligens beneficium ab homine duro aspere datum. Vid. Sen. lib. II. *De beneficiis* cap. VII. Quanto melius qui dixit,

Extra fortunam est quicquid donatur amicis.

[Δὲν καταχέσασθαι.] Omnino δὲν scribendum, non δῖον.

[Ὅτι ἀποδοῦναι.] Melius περισφῶναι imo vero mutato accentu & ὑποσφῶναι & περισφῶναι scribendum est.

[καὶ ἔπειτα, ὅτε ῥῶσιν εἰπεῖν, ἔτε ὀρχήσασθαι ἀν' ἰδεῖν.] Scribendum hic quoque mutato accentu ἰδεῖν est enim modus optandi, ut loquantur χαμματικῶν παῖδες, non infinitivus. Hæc autem eo pertinent, quod, sicut diximus, istiusmodi homines graves severique, non comes videri volunt: cum revera non gravitas ea sit, sed simulatio, fastus ac typhus, &, ut eleganter Hierocles vocat, νόσος μισολογίας, in *Comment. ad aur. carm. Pyth.* vers. 21. pag. 141. (106. Edit. Cantab.) Μὴτε μισολογίαν, monet ibi præclare, νοσήσωμεν παντελῆ διὰ τὴν ἡμετέραν λόγων κατάνυσιν, μὴτε ἀδιακρίτως πάντας εἰσδεξώμεθα διὰ τὴν ἡμετέραν ἀποδοχὴν. Nec sermonum odio penitus laboremus malos improbando, nec, bonorum studio, quoslibet sine discrimine amplectamur. Notum autem, veteres Græcos solitos usurpare in suis conviviis quæ hic commemorantur. Cantabant enim vel scolium aliquod vel odam aliquam, sive μέλῳ aut aliquem ex poeta quopiam locum. Sic etiam apud antiquissimos Romanos fuerunt carmina quædam in epulis à singulis convivis cantitata de clarorum virorum laudibus, ut in *Originius* scriptum reliquerat Cato. Saltatio sequebatur comes extrema convivii mensis remotis; non enim nisi bene poti, ut bis supra dictum est, saltabant. Interpretes, quid esset ῥῶσιν εἰπεῖν, assecuti non sunt;

sunt: est autem, *locum ex aliquo poeta recitare oblectationis gratia* & διαγωγῆς χάριν. Id veteres faciebant alias quidem assa voce, quod est ἀσσην alias vero ad tibiam, vel aliud musicum organum; quod ἄλλην Græci dicunt. & cantabant interdum quidem omnes confertim: interdum vero singuli per vices: quod eleganter vocat Clemens Alex. *Padag. lib. 11. cap. 4. p. 165. ἐν μέρῳ ἀμελίηται τὰς προποσεις τῷ ᾠδῆς. Per cantici vices propinationem circumagere.* Exempla proferre non magis necesse est, quam meridie lucernam accendere. Tantum dicam peccari sæpe ab interpretibus in ista voce, ut cum apud Platonem in *x. De republica*, μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνεν ἐν τοῖς ὀδύρμαῖς, vertunt, *Contenta voce ejulari.* perperam: Plato enim de iis poetis loquitur, qui lamentationes prælongas & multorum versuum heroibus tribuunt in suis poematis; qualis illa apud Sophoclem verè μακρὰ ῥῆσις in *Trachiniis*. quales item multæ in tragoediis, Euripidis præsertim, qui poeta reus jampridem hæret apud criticorum tribunal, διὰ τὸ μακρὰς ἐπάρχειν ῥήσις ἢ γαῖα διηγήσε-
is τὰς συμφορὰς propterea etiam, ut videtur, τὰς τετραγράφους per ludibrium τινὰς appellarunt. Malè etiam iidem interpretes in septimo *De legibus*, πᾶς ὅλας ῥήσις, hoc est, *integros poetarum locos*, transfulerunt, *scita quadam dicta.*

Δεινὸς δὲ καὶ τοῖς θεοῖς μὴ ἐπιούχῃσαι.] Græci ejusmodi homines proprio nomine ἀγροῦ πλους dixerunt. Hefychius, ἀγροῦ πτοῦ, ὁ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ πτοῦ.

Ad CAPUT XVI.

Περὶ δεισιδαιμονίας.

Α Μίλει ἢ δεισιδαιμονία δὲξεν εἶναι δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον.] Alii sic definiunt, *δεισιδαιμονία ἐστὶ φόβος τοῦ θεοῦ καὶ δαιμόνων.* Sed Theophrastus voce δαιμόνιον & deos & demones complexus est, & quicquid divinitatis esse particeps male sana putavit antiquitas. Δειλία accipe metum alium ab eo qui pius decet. Scite enim Varro apud Augustinum dicebat, *Deum à religioso vereri; à superstizioso timeri.* Seneca dilutius *Epistola XLVII.* Deo satis est quod colitur, & amatur: Non potest amor cum timore misceri. Melius idem alibi: *Religio deos colit; superstitio violat.* Vid. *epistolam cxxiii.* Latius veteres, ut annotant Grammatici, *metum*, pro religione, vel superstitione usurparunt. Vide Nonium. Maximus Tyrius *sermone IV. p. 42.* pietatem à superstitione sic distinguit: εἰ δὲ ἐστὶ καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεοὺς ὁμιλία, ὁ μὲν εὐσεβὴς εἶναι θεῶν, ὁ δεισιδαίμων, κόλαξ θεῶν. i. e. Si aliquid hominibus cum Deo commune est, homo pius amicus Dei est, superstitiosus, adulator Dei.

*Απονεύχου τὰς χεῖρας καὶ περιβαλάνου ἀπὸ ἱεροῦ.] Duplicem lavationem sive purificationem tangit: altera ad manus pertinet, altera ad totum corpus. Illa propriè χεῖρις, hæc περιβαλάντις appellatur: fiebatque δακτύλῳ, id est, ramo felicitis olive, ut ait Virgilius *Æn. VI. v. 230.*

Utriusque

Utriusque frequens apud Græcos mentio. Aqua vero lustralis, qua aspergebantur, sic fiebat. Erat ad fores templi aquiminale quoddam magnum, quales fere tinctorum cortinæ, (*labrum* Asconius nominat) in quod mergebant titionem ardentem ab ara sumptum, quando victimæ adolebatur, eaque aqua omnes qui templum ingrediebantur, sese aspergebant ipsi, aut à sacrificulis aspergebantur. Euripides *Hercule furente*, v. 928, 929.

Μίλων δὲ δαλὸν χεῖρὶ δεξιᾷ φέρεν

Εἰς χέρνιβ' ὡς βάψεν Ἀλκμήνης γόνυ.

Cum autem torrem manu dextera laturus esset

Filius Alcmena, ut intingeret in aquam lustralem.

Athenæus lib. ix. cap. 18. p. 409. quid sit χέρνιβ' (vel, ut ipse apud Comicos & Tragicos legi ibidem ait, χέρνιβ') explicans, "Εστίν, inquit, ὕδωρ εἰς ὃ ἀπὸ θάπρον δαλὸν ἐκ τῆς βίμης λαμβάνοντες, ἐφ' ᾧ τὸν θυσιᾶν ἱπτεύουσιν. Χέρνιβ' est aqua, in qua titionem ex ara sumptum tingeant, & quam ad perficiendum sacrum adhibebant. Nec solum in templis erant θειοβάπτεια, sed etiam ad fori introitum, quorum sæpe meminere oratores Græci. Moris etiam fuit ut ad fores privatarum ædium tantisper dum illæ funestæ essent, & dum fieret ἡ περὶ θεῶν ejus qui obierat, vas magnum statueretur, aqua lustrali plenum, quæ esset ἐκ domo non funesta allata, qua aqua sese quisque exiens aspergeret, qui exequias venerat: idque vas figlinum fuit, & ἀρσένιον propriè nuncupabatur; auctor Pollux libro octavo cap. vii. Aristophani dicitur ὁ ἔρκεον καὶ παρὰ τοῦ ἔρκεον περὶ τῆς θύρας. Hesychio γὰρ ἐκ duobus locis. B. Chrysogonius homilia xi. ad Ephesios; ἰδὲς Ἐκκλησίαν ἀπὸ νεκρῶν λαμβάνον. Non dissimilis ritus apud Romanos: Festus, *funus profecti redeuntes ignem supergrediebantur aqua aspersi: quod purificationis genus vocabant suffitionem.* Fuit & apud Judæos similitum lavationum & purificationum usus; quas auctor *Ecclesiastici* capite xxxiv. comm. 30. βαπτισμοὺς ἀπὸ νεκρῶν, ablutiones post contractatum mortuum, appellat.

Δάφνης εἰς τὸ εἶμα λαβάν.] Non levis error est interpretum, qui ἀπὸ ἱερῆς δάφνης junxerunt, & sacram laurum hîc sunt commenti: quod profecto ferri non potest. Dictum autem δάφνης λαβάν, ut ἀρτου φαγεῖν, & alia passim apud Atticos. Nos locum planius expressimus, & ita vertimus, quasi esset scriptum δάφνης πέταλα. eam enim vocem sup-
plendam esse censemus. Scimus namque veteres in purificationibus lauri foliis uti solitos. Clemens Alexandrinus in *Protreptico*; καθαρί-
σιν μεταλαμβάνει θεοπρεπῶν, & δάφνης πέταλον, & ταινιών τινῶν ἑλέω καὶ πορφυ-
ρεῶν πεποικιλμένων. Sic & Romani, ut ait Festus, omnibus suffitioni-
bus laurum adhibebant. Moris præterea fuit Græcis baculum lau-
reum præ manibus habere, tanquam ἀλεξίκακον φάρμακον, ut ait Sui-
dās, quod crederent lauro inesse vim quandam malum averruncandi. Inde natum proverbium δαφνίνῳ φορῶ βακτηρίαν, cum quis negat se sibi ab alicujus insidiis metuere. Eodem etiam spectat, quod obser-
vare aliquando meminimus, solitos Græcos pro foribus laurum sta-
tuere: auctor Hesychius in voce Κήρυθα. Quod ait Theophrastus,
laurum

laurum in os capi solitam à superstitionis, nescio an huic similis superstitio sit, quam apud Hieronymum in Marcellæ viduæ epitaphio annotavimus. Sic ille, *Nec mirum si in plateis & in foro rerum venalium fictus ariolus stultorum verberet nates, & obtorto fuste dentes mordentium quatiat*. Nam ariolorum consuetudo fuit (colligi potest ex Seneca *De vita beata*) laurum gestare cum per urbem incederent, quam fustem videtur Hieronymus vocare; quia erat, credo, virga majuscula è lauro. Hesychius, Ἰθυώτερον, ὃ φέρουσιν οἱ μάντις σκῆπτρον ἀπὸ δάφνης. Sane poetæ dicuntur *laurum mordere*, Juvenali; & Cassandra δαφνιόχου à Lycophrone appellatur: quod quomodo Critici explicant, non est obscurum. Apud Æschylum in *Agamemnone* habitus vatis hic est, ut amictus veste vatum propria, quam poeta appellat χρηστρίαν, manu scipionem gestet, & coronam collo appensam: nam ait Cassandra se habere καὶ σκῆπτρον καὶ μαντεῖα περὶ δέρητι.

καὶ τὴν ὁδὸν περὶ δάφνην γαλή. Fortasse παραδράμη. Ambigunt docti sit ne γαλή mustela domestica an felis. Utrumque animal fuit olim inter ea quæ occurſu suo auspiciū facerent, quod Græci vocabant ἐπίδου σύμβολον. De mustela habes apud Plautum fin *Sticho* A. III. S. II. v. 7. de fele extat exemplum apud Terentium. Apud Athenienses autem γαλήs transcursus dirimebat comitia, ut apparet ex Aristophanis *Concionantibus*, Sc. Εὐώδ' ἵνα εἰς ἀγορὰν ἔσ. v. 65. Artemidorus vero libro tertio, sive *Ἑνὸς*, non parum differre docet, fueritne γαλή visā accedens, an abiens; item agens aliquid gratum, an contra; necnon, ageretne an pateretur. Et quod γαλή malum augurium faceret, inter alias hanc quoque causam affert, quia sit voci δίκην ἰσὶ φησ. quod ita est; nam si utriusque dictionis litteras ad calculum voces, redibit par summa XLII. id autem est quod Græci intelligunt, cum dicunt duo vocabula, aut duos versus, esse ἰσὶ φησ. Sed quid vetat ipsius Artemidori verba ascribere? Γαλή, inquit, γυναικὰ σημαίνει πανέρη καὶ κακότροπον, ἢ δίκην. Ἔστι γὰρ ἰσὶ φησ δίκην καὶ γαλή. Ἀπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν σύγκριται γεγραμμένων. Καὶ θάνατον, ὅτι, γὰρ ἂν λάβῃ τέτο σῆπει. Καὶ ἐργασίας καὶ ἀφελείας κλέϊται γὰρ πρὸς πᾶσαν καρδίαν, καὶ ἰλαρίαν. Τὴν δὲ διαφέρειν ἐξ ἑστὴ λαμβάνειν τέτων ἀπὸ τοῦ βλεπέως περισσεύειν ἢ ἀπείσαι. περισσεύειν πῶς, ἢ ἀνδρὲς πείσχουσιν πῶς ἢ δρῶσαν. Ex his apparet γαλήs conspectum non malum semper portendisse, sed aliquando etiam lucrum, aliquando gaudium ac lætitiā. Quid quod etiam purgandi vim quandam in hoc animali inesse crediderunt Athenienses? qui propterea quando in concionem conveniebant circumferri felem jubebant: eratque hoc purificationis & lustrationis certum genus. Aristophanes *Concionantibus*, Sc. II. v. 67. Ὁ περιέρχεται, περιέρπει χερὶ τὴν γαλήν. *Heus lustrator, circumferre decet felem*. Erat & canis interven-tus, sive potius transcursus (Plutarchus διεκδρομὴν vocat Περὶ φιλαδελφείας) inauspicatus: unde est apud Plautum *Casim.* A. V. S. IV. v. 4. anima sceleris.

Ἔστι δὲ ἐκ τῆς τῆς] Qui videlicet omen luat, & quod mali portendebat felis transcursus, id ipse subeat.

Ἡλίδους τοῖς ὑπὲρ τ' ὁδοῦ διαλῶν.] Ridere licet veterum stultitiam. Putarunt illi cum aliquod triste signum apparuisset, posse id facile eludi, & quod ostendebatur periculum effugi, si vel verbis, vel aliquo facto indicarent se omen non accipere, sed abominari. Verbis quidem, cum dicerent, Εἰς κεφαλῇ σου, *In caput tuum*; omen nempe redeat. Quæ abominandi formula frequens est apud utriusque linguæ scriptores: unius Senecæ verba ponam ex *Consolatione ad Martiam* cap. 1x. *Quis non, si admoneatur ut de suis cogitet, tanquam dirum omen respuat, & in capita inimicorum aut ipsius intempestivi monitoris abire illa jubeat?* Re verò, aut facto aliquo detestabantur, id quod portendebat sinistrum aliquid insectantes. Cum enim vel avis inebra, vel aliud infaustum animal occurrisset, periculo se defunctos putabant, si id lapidibus petissent & ferissent. August. lib. 11. De doctrina Christiana, *Plerumque tam superstitiosi sunt quidam, ut etiam canem, qui medius intervenerit, ferire audeant.* Planissime vero Dio Chrysostomus, oratione xxxiv. Ἀνὴρ Φρύξ, inquit, ἐπὶ κτελὸς ἐλάδου ὡς δ' ἐδείκνυτο πρὸς κεφαλῇ, οἰκιστὴς μὲν οὖν (οἱ γὰρ Φρύγες τὰ τοιαῦτα θύου) λίθο βλάπτει καὶ πῶς περὶ αὐτῆς ὥσπερ. Πάνο ἔν ἡδὴ νομίσας εἰς ἐκείνου πεσεῖσθαι τὸ χεῖρον. Homo Phryx jumento vehebatur: qui cornice aspecta, omnis loco rem ducens, (nam Phryges talium observatione excellunt) lapide cornicem petit; accidit ut quam petebat, feriret. Ille gaudere supra modum, quod crederet in ipsam malum esse versum. Hinc mos ille veterum notatus Apuleio *Milesia* tertia: *Quid? (ait) quod istas nocturnas aves, cum penetraverint larem quempiam sollicitè prebensas foribus videmus adfigi, ut quod infaustis volatibus familia minantur exitium, luant cruciatibus: atque hoc scimus hodieque à quibusdam observari.* Simili igitur ratione iste quoque inspecta fele, tres lapides in ipsam jacit: ut nimirum quod malum videbatur portendi, id in ipsius felis caput rejicere se hoc facto testaretur. Nam ut Plinius lib. xxviii. cap. 1. ait, ostentorum vires in eorum erant potestate quibus ostendebantur: ac prout quæque essent accepta, ita valere illa arbitrabantur. Sic etiam oracula & vaticinationes eludi solitas legimus, cum apud alios historicos utriusque linguæ persæpe, tum apud Suetonium in *Julio*, capite lxx. & Dionysium *Halicarnasense* non uno loco. Sic & visorum nocturnorum, quæ mali aliquid portendebant, efficaciam impediabant respuendo & procul à se amoliendo: cujus rei exemplum est apud Tacitum primo *Annalium*, cap. lxxv. in istis de Cæcina: *ducem terruit dira quies. Nam Quintilius Varus, sanguine oblitus & paludibus emersum, cernere & audire visus est velut vocantem; non tamen obsecutus, & manum intendentis repulisse:* neque enim otiosa sunt postrema verba: Sed illis Tacitus causam reddit, cur hoc rerum exitu caruerit. Ex his, & vera lectio istius loci intelligitur (legendum enim διαλῶν, non διαλῶν) & verus etiam sensus perspicitur: à quo quantum docti viri decerrarint, nolo dicere: æquus lector facile æstimabit & judicabit. Ait autem τοῖς, quia, ut ex Plinio, Festo, aliisque notum, numerus impar Deo gratior, & quod e Virg. *Ecl.* 1x.

v. 75. norunt pueri, numero Deus impare gaudet: per imparem vero ternarium intelligi indicant præcedentia. Quare etiam in illis *ἐπιφωτισμοῖς*, & amuletis, quibus suos libros Marcellus & Alexander Trallianus, ipseque adeo Plinius referferunt, frequens numerus. Rationem autem, cur numerus ternarius inter alios habeat prærogativam aliquam, reddit Arist. lib. 1. de cælo cap. 1. ex opinione Pythagoreorum, qui aiunt, ὅτι τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα τοῖς ἀριθμοῖς ἀρξεται, omne & omnia tribus determinata esse, περὶ αὐτὴ γὰρ, pergit, καὶ μέσος καὶ ἀρχὴ τὸν δευτέρου ἔχει τὸν τὸ πάντος. Finis enim & medium & principium numerum habent eum, qui ipsius omnis est. Eadem ratio placet etiam Plutarcho, quem vid. 111. *Sympos.* cap. 9. Porro videntur Græci ad hanc similemve aliam trium lapidum superstitionem allusisse illo proverbio, *τρεῖς εἶναι ἱερὰ τὸν περὶ τὸν ἐμὸν λίθον.*

qua adagione usus Aristophanes: nec me fugit quomodo exponatur a veteribus; verum ego arbitror olim fuisse aliter conceptum proverbium: postea verò quæsitā, ut fit, occasione joci, ita cœpisse efferri ab hominibus urbanis. *Εὐχόμεν* verbum esse huic rei accommodatissimum infra docemus. Notavimus & aliam in tribus lapidibus superstitionem veterum non minus ridendam. Columella libro De arboribus, capite. 23. Mala Punica nē rumpantur in arbore, remedio sunt lapides tres, si, cum seres arborem, ad radicem ipsam collocaveris. Simile est quod de scilla idem auctor adjicit. Palladius lib. 14. titulo x. Qui in scrobe deponit, si tres lapillos in ipsa radice constituat, providebit ne poma findantur. Ne illud quidem prætermittam *καὶ φασὶν ἄλλοι*. Olim si duos fratres simul ambulantes lapis saxumve in via forte jacens divisisset, ita ut medius inter fratres lapis reperiretur, ominosum id & infaustum habebatur. Refert Plutarchus *Περὶ ἐκδοχῆς*, cap. 36. p. 490.

Kai ἐν ἰσθμῷ ἐν τῇ ἀκτῇ, ἱερὸν ἐστὶν αὐτῷ ἰδρύσασθαι. Mendosam perspicue lectionem docti viri sanant, ὅτι *visum* aut *spectrum* legentes, non *σφῶς* & afferunt apposite sane locum Platonis ἐ δεκάτο De legibus. Mihi tamen placebat *ἐστὶν* pro *σφῶς* restitui: cujus conjectura nondum me pœnitet; atque adeo haud aliter à Theophrasto scriptum puto. qui cum paullo post *ἐν πύλῳ* meminerit, vix est ut hic *ἐστὶν* mentionem fecerit. Non quò fugiat me ὅτι & *ἐν πύλῳ* subtiliter à veteribus criticis distingui; sed illam distinctionem nemo sanus hic recipiet. Constat vero ex Ciceronis libro 1. De divinatione & multis aliis auctoribus, serpentes vidisse in ædibus aut in itinere, triste auspiciū fuisse. Solebant autem loca, in quibus monstra fuerant visa, religiosa fieri: ut in eo loco, qui fulmine tactus esset, observabant; quem locum Romani, ut notum est, *bidental*, quod bidentibus ibi fieret, appellabant. Notus est super hoc Artemidori locus: sed & Plutarchus in *Pyrrho*, cap. 62. p. 402. Dicit αὐτὸ κατὰ τὴν ἀρχαίαν τοῖς ἀρχαίοις ἀνέμεντα μένειν καὶ ἐν, loca quæ fulmine afflantur manere inaccessibleia. Idem puto fuisse observatum in aliis locis ubi portenta visa fuissent. Hinc illa Platonis querela de superstitiosis hominibus, mulieribus præsertim, quas ait levissimas ob causas, & pavores inanes, impelli

impelli solitas, ut aras & sacella diis statuerent: ut jam, inquit Plato, nullus locus iis vacet, non domus ulla, non vicus. Porro serpentes fere per impluvium è tectis descendeant in aedes, & ibi soliti conspici. Plautus *Amphitruone*, A. v. S. 1. v. 56. *Devolant angues jubata deorsum in impluvium duo*. Terentius *Phormione* Act. iv. Sc. 14. v. 27. *Anguis per impluvium decidit de tegulis*. Vide Alexandrinum Clementem, Theodoretum in *Θεολογ.* & Dionem. Eo igitur loco (non autem ubi videntur insomnia) ait auctor, sacella à sui temporis superstitiosis hominibus solita excitari. Jure Romano id non erat licitum: Fuit enim lex vetus tribunitia, quæ vetaret injussu plebis aedeis, terram, aram consecrare. Auctor Cicero pro domo sua ad Pontifices, cap. 49. & 50.

Τῶν λιπαρῶν λίθων ἥ ἐν ταῖς πελώδεσσι.] Legimus πελώδεσσι, vel παλώδεσσι: ut de iis lapidibus intelligamus, qui in viis à viatoribus coli solebant: de iis Sibylla,

Κἀν παλώδεσσι λίθων συγχάμετα ταῦτα σέβεδε. Sed præstat legere πελώδεσσι. Nam aliud sunt ἔρμυες, de quibus Sibylla sine dubio intelligit, ab unctis lapidibus, qui in proverbium abierunt. Dicebant enim de homine superstitioso, πάντα λίθων λιπαρὸν προσκυνοῦν. Clemens Alexandrinus libro 7. *Stromatum* p. 713. οἱ αὐτοὶ δ' ἔτοι πάν ἔρμον ἢ πάντα λίθων, τὸ δὲ λιπαρὸν, λιπαρὸν προσκυνοῦντες. i. e. Si autem ipsi omne lignum & omnem lapidem pinguem, ut dicitur, adorantes. Meminit & Apuleius initio *Floridorum*, cujus locum apponam, quia insignis est; multa enim similis superstitionis exempla velut uno fasce complectitur. Neque enim justius religiosam moram viatori objeceris, aut ara floribus redimita, aut spelunca frondibus inumbrata, aut quercus cornibus onerata, aut fagus pellibus coronata, vel etiam colliculus sepimine consecratus, vel truncus dolamine effigiatus, vel cespes libamine humigatus, vel lapis unguine delibutus. Sed & alii multi unctorum lapidum meminere, quod pridem Turnebus in *Adversariis* observavit, quem vide lib. 1. cap. 17. Quid quod etiam in sacra historia simile quid observavimus nos? Vide *Geneseos* cap. vigesimum octavum, commate 18. & cap. 35. comm. 14. Vid. etiam Elmenh. ad Arnobium lib. 1. p. 22.

Καὶ ἐν μὲν δὲ λακὸν ἀλείτων διαφάγη.] Etiam mures olim auspiciis faciebant. Aufonius, *Technopagn.* sive *Eidyll.* XII. v. 3.

Quadrupes oscinibus quis jungitur auspiciis? mus. Ad cujus locum quæ observavit Magni Scaligeri non minor filius, potest videri in *Lectionibus* ejusdem Aufonianis, lib. 1. cap. 25. Imprimis autem triste putabant, si quid mures arrosissent. Vide Ciceronem *De divinatione* libro secundo paulo ante medium. Plinius quoque libro octavo capite 57. idem annotat: addens, eos, cum candidi provenire, lætum facere ostentum. Idem in soricibus observabatur; quorum occentu dirimi auspicia ibidem ait Plinius. Eleganter verò Augustinus *De doctrina Christiana*, libro 11. de superstitiosis loquens: Hinc sunt, ait, illa: cum vestis à soricibus roditur, plus timere suspicionem futuri mali, quam præsens damnum dolere. Unde illud elegantior dictum est

Catonis

Catonis, qui cum esset consultus à quodam qui sibi à soricibus erosas caligas diceret: respondit, non esse illud monstrum, sed vere monstrum habendum fuisse, si sorices à caligis roderentur. Græci auctores simillimum Bionis [nec scio an ita legendum sit etiam apud Augustinum] dictum referunt. Clemens Alexand. lib. vii. Stromat. p. 712. Τί δὲ καὶ θαυμαστὸν εἰ ὁ μῦς, φασὶν ὁ Βίων, τὸ θύλακον διέτρεχεν, οὐχ εὐ-
 ρύνει δὲ, πάλιν; ἔπειτα γὰρ ἦν θαυμαστὸν, εἰ, ὥσπερ Ἀρκεσίλαος παίζων ἐπεχεί-
 ρει, τὸ μῦς ὁ θύλαξ κατέτρεχεν. Quid mirum, inquit Bion, si mus calathum arrosferit, cum non inveniret, quid comederet? hoc enim fuisset mirum, si, ut ludens argutabatur Arcesilaus, murem calathus comedisset. Vide etiam Theodoretum. Θύλαξ σάκος ἐστὶ σκώρ, ubi erat farina vel panis: nam etiam ἀροθίηκος, hoc est, panarium, explicat Aristophanis scholiastes in Concionanti. ad Scenæ Ὀδὸν τί ποιεῖς; ἔστι. vers. 11. Ejusmodi saccum secum ferebant quando ibant τὰ ἀλφειά emptum, hoc est, farinam quæ in foro vænibat, quod ἀλφειόπολις ἀργεῖα appellabatur. Aristophanes Concionantibus, sub finem scenæ Εἶπε δ' ἐν εἰς ἀργεῖαν, &c.

Κάποιτ' ἰχθῆρας εἰς ἀργεῖαν ἐπ' ἀλφειά.

Ἐπειδ' ὑπέχοντο ἄρτι μὲ τὸ θύλακον.

Deinde ivi in forum ad farinas.

Postea tenente jam me panarium.

Interpres, qui θύλακον ἀλφειῶν reticulum panis vertunt, incogitantiae magnæ se obligarunt & ναυαγίας. Reticulum enim panis apud Horatium, lib. 1. Sat. 1. v. 47. & Juvenalem, est quod γύρραδον Græci vocant. Hefychius, γύρραδον, σκεῦος ἡλεκτόν, ἐν ᾧ σάκεα καὶ ἄρτον οἱ ἀρο-
 ποιῶσι. Glossarium, Reticulum, γύρραδον. Sed & ad alia his reticulis utebantur: unde est γύρραδον ἡφισμάτων apud Athenæum libro primo, ex Aristophane: quem locum nimis ineptè docti viri hæctenus sunt interpretati. Aristophanes vero in Vespis, Scena ἑῖς τις θυραίων ἡλκῆς, ἔστι. vers. 17. ἐπὶ ῥήματι τὸ εἶχον κ'. θύλακου ἀνέμασε τὰς παρὰ τοῖς σκέλαις καὶ τοῖς μηροῖς περσινὰς ἀναξυρίδας, Persarum braccas ἔχοντες παρυρίδας θύλακος dixit, inquit ibi Scholiastes. Adeo autem familiare est muribus θύλακος rodere, ut propterea θύλακοτρῶγες à poetis appellentur. Hefychius, θύλακοτρῶξ, μῦς, οἱ δὲ ἀκρίες.

Περὶ τῆς ἐξηγητικῆς.] Hoc est, ad portentorum interpretem, & divinum: qualis olim Atheis Lampon ὁ μάντις, qui κατ' ἐξοχὴν dictus est ἐξηγητής: ut ait Scholiastes Aristoph. ad Act. 1. Sc. iv. Nebul. Multa de hoc apud eundem comicum, ut in Avibus Sc. Ελελελεὺ χάρις &c. & in fine Sc. ἐφημὶ καὶ εἶπω, &c. & in historiis.

Ἐκδοταὶ τῷ σκοποδέφῃ ἀπορροῦμαι.] Lege fidejubente me ἀπορ-
 ροῦμαι quod convenientissimum verbum est cerdoni, & veteramentariorum futuri: quem σκοποδέφην minus proprie vocat ἀπὸ τοῦ σκοποτάμην, vel πύργον sic enim Athenis nominabantur. Jam ante diximus, saccum, de quo agitur, fuisse ex aluta aut corio: qualis erat follis aut pasceolus apud Romanos. Scholiastes Aristophanis in Plutum ad v. 41. Sc. 11. Act. 3. vocem σάκταν, vel, ut alii legebant, σάκκον, interpretatur ἐν δέσματι σάκκον, ὅτι τὸ θύλακον

λέγμεν. Hefychius, θυλάκια, ἀσκή & δερμάτινοι. Græci peram cynico-
rum solent ita vocare, ut Maximus Tyrius *Sermone* xxxvii. sub
finem; ubi ea quæ Philosopho fortuna addit, instar histrionicoꝝ ami-
ctuum ait esse, cum præstant a poematum maneat, sive princeps ea
recitet, sive famulus. Ὁ Ἀγαμέμνων, pergit, τὸ σκῆπτρον εἶρει, Τηλέφῳ
ῥακία καὶ θυλάκον ἀφάρανται δὲ οἱ δαίμονες οὐδὲν μᾶλλον τοῦ Ἀγαμέμνωντος ἢ
τοῦ Τηλέφου. Agamemnon sceptrum gerit, pannos laceros cum pera Te-
lephus; neque magis tamen Agamemnonem quam Telephum spectator
audit. Ea pera fuit coriacea, quod certum est. Ideo Tatianus
ait, loquens de Cynicis, λέγοντες μὲν δειδῶς μηδενός, κατὰ δὲ τὴν Πρωτίαν
σκυτοδέξω μὲν χρῆζοντες διὰ τὴν πᾶσιν, ὑφάντες δὲ διὰ τὸ μᾶλλον. Sane vul-
gata lectio inepta est, neque hujus fieri debet.

Ἀλλ' ἀπογελαῖς ἐκδύσαις.] Hoc verbum & exeuendi, & exeuendi
procul à se significationem habet: nec sunt audiendi, qui rescribunt
ἐκδύσαις.

Καὶ πυκνὰ δὲ τὴν οἰκίαν καθαρᾶν.] Harum purgationum auctor &
inventor apud Græcos Epimenides. Laertius in vita; λέγεται ὅτι καὶ παρὰ
τὸν οἰκίαν καὶ ἀγρὸς καθάρει. meminit Dioscorides, & alii.

Καὶ ἔτε ὁπλῶν μνήμη.] Hefiodus, Εργ. καὶ ἡμ. vers. 748.

Μὴτ' ἐπ' ἀνθρώποις καθίσταν (ὁ γὰρ ἄμεινον)

Πῶδα δροσκαταίων, ὅτ' ἀνὴρ ἀνθρώποις ποιεῖ.

Neque super monumentis locato (non enim bonum est)

Puerum xii. annorum; quia virum inertem facit.

Nota sunt bustorum formidamina & monumentorum terriculamen-
ta. Hoc Romani maxime in Diali flamine observabant; nam ille
locum, in quī bustum esset, nunquam ingrediebatur. A. Gellius
lib. x. cap. 15.

Ὅτι ἐπὶ νεκρὸν ἐλθεῖν.] B. Chrysostomus homilia xiiii. in Epistolam
ad Ephesios: Græci, inquit, δειδίσκει τὰ ἐν ὄντα ἀμαρτήματα ἐπὶ τὸν
νεκρὸν, καὶ τὸν νεκρὸν, λέχεται, ὅτι ἡμερῶν παρεστησῆς, καὶ ὅσα πικρὰ. Pra-
cipua autem hæc observatio in sacrorum ministris locum videtur ha-
buisse. Sane apud Mosē Levit. xxi. commate 11. hac lege sum-
mus sacerdos alligatur: Ne ad cadavera venis: ne pro patre quidem
suo aut matre se polluito. At apud Romanos Dialis flamen, cui
tam multæ fuerant cæremoniæ impositæ, etsi mortuum attingere non
poterat, funus tamen exsequi non erat illi religio: vide A. Gellium
lib. x. cap. 15. Lycurgi lege, ut Plutarchus ait in ipso cap. 50. p. 56.
B. omnis hujuscemodi circa mortuos superstitio fuit Lacedæmone
sublata. Cæterum propter hanc causam, institutum olim fuit, ut
indicia apponerentur foribus domus funestæ: ne, videlicet, infcius
aliquis ingrederetur, & se imprudens pollueret. De vase aquæ lustra-
lis jam diximus: eodem spectabant capilli de ipsius defuncti capite
secti, qui foribus appendi soliti. Euripides *Alceste*, v. 98. seqq.

Πολὺν πάροιδεν δὲ ἔχ' ὅσον

Πηγαῖον (ὅς τις νημεύεται)

Ἐπὶ χερσὶ β' ὅππ' ὀπιτῶν πύλαις,

Χαίρει τ' ἔπεσ' ὅππ' ἀπὸ πηγῶν τοῦ αἵ-

Θος, ὃ δὲ νεκρὸν πίνειται πῖναι.

Non video ante fores

Fontanam (ut receptum est moribus)

Aquam cadaveri lavando destinatum pro defunctorum foribus,

Comaque nulla ad vestibulum secta est,

Quae profecto accidunt, fierique solent in luctu mortuorum.

Apud Romanos cupressus domus funestae faciebat indicium: quod ex Plinii libro xvi. cap. 33. & Servio pridem doctis viris notum, notatumque. Hinc Virg. *Aen.* v. vers. 64. dicitur *atra*, eidem vi. *Aen.* vers. 216. & Ovidio iii. *Trist. Eleg.* xiiii. *feralis*, Horatio *Epod.* v. vers. 18. *funebres*, & lib. 11. ode xiv. *inuisa*. Notat autem Servius idem ad 111. *Aen.* ab Atheniensibus tractum morem; nam apud Atticos, inquit, *funesta domus cupressi fronde velantur*.

ὄπ' ὅπ' λέγει.] Scribendum λέγει, ut modo ὅπ' νεκρῶν. Hesychius, λέγει, ἢ ὅς τις νεκρὸς κοσμεῖται. Etiam Latini *lectos* vocant, in quibus mortui collocabantur & efferebantur. Erit autem figura ὡς διὰ δούιν' ἔτ' ὅπ' νεκρῶν ἐλθεῖν, ἔτ' ὅπ' λέγει, pro ὅπ' τὰ ὅπ' νεκρῶν λέγει. & referendum ad περὶ τέως solemnia. Sed est & alia lectio ὅπ' λεχῶν quam potius retineo. Euripides *Iphigenia in Tauris* vers. 380. seqq.

Τὰ γὰρ θεῶν ὅ μὲν μοι σοφίσματα

Ἦπ' ἔστι μὴδ' ὡς τις ἀφ' ἡμῶν φόνος,

Ἦ καὶ λοχείας ἢ νεκρῶν ἄλγος χερσίν,

Βαρὺν ἀπείργει μυσσάων ὡς ἡγεμένη.

Dea vero damno vaframenta;

Quae, si quis quidem mortalium patraret eadem,

Aut etiam partum aut cadaver attigerit manu,

Eum arcet ab ara ut impurum existimans.

vide Porphyrium lib. 11. περὶ ἀπορῆς. Sic λέγει interpretor in superiore loco Johannis Chrysostomi, de cubili puerperae: sic in homilia iii. ad Titum, ἢ ἀπὸ λέχους est puerpera, vel quae recens est puerperio surrexit: nam interpretes male aliter accipiunt. In Novella Leonis decima septima appellatur γυνὴ ἐπὶ λοχῶν ubi eorum error corrigitur, qui mulierem nondum sacro lavacro lotam, post partum de vita periclitantem, nolebant baptizare ante diem xl. tanquam pollutam, & sacramento indignam: quae erat crudelissima sententia.

καὶ ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ.] Notum est, veteres cum triste aliquod infomnium viderant, ἀποτροπασμῶ χεῖν sacra quaedam facitasse. Aristophanes *Ranis*, Act. V. Sc. 11. vers. 85.

Ἀλλὰ μοι ἀμφοτέρω λύχρον ἀφάτε,

Καλπίσσι τ' ἐν ποταμῶν δέξασιν ἔχευτε

Θέρματε δ' ὕδωρ,

Ὡς ἂν θεῶν ὄνειρον ἀποκλέσω.

Ferte facem celeres famula mihi,

Situla aquam è liquido date flumine;

Calfacite undas,

Hac ut somnia fontibus abluam.

Martialis libro xi. epigr. 50.

Amphora nunc petitur nigri cariota Falerni,

Expiet ut somnos garrula saga tuos.

Sed in re non obscura non abutar neque meo neque lectoris otio.
Exempla passim apud tragicos.

Τίτι διδ, ἢ τίτι διδ.] Græcivocant δαίμονας ἀποτροπῆς apud Romanos
Jovi prodigiali fiebant sacra. Plautus *Amphitryone*, A. II. S. 11. v. 107.

Sed, mulier, postquam experrecta es, prodigiali Jovi

Aut mola salsa hodie, aut thure comprecatam oportuit.

Creditum etiam est à veteribus expiari somnia, si illa Soli narrassent;
Euripides,

Ἄ κενὰ δ' ἡκὶ νύξ φέρεται φάσματι.

Δίξω πέγς αἰδέρ', εἴπῃ δὴ τίδ' εἰς ἄκθ'.

Sophocles *Electra*, vers. 431, 432.

Τοιαῦτά τε παρῶνθ', ἡνίχ' ἤλκω

Δείκνυσσι τᾶντα, ἔκλυον ἐξηγμένα.

Sic namque cognovi ex quodam qui tum adfuit,

Ad orientis versa cum Phœbi jubar

Nocturna spectra exponeret.

Ad quæ Scholiastes, Τοῖς παλαιῖς, inquit, ἔθ' ἦν, ἀποτροπαζομένης
τῇ ἡλίῳ διηγείδ' τὰ ὀνειράτα.

Πέγς τὰς Ὀρφεοτελεστας κατὰ μένιν πορεύει.] Orpheus in Græciam
initiorum genus quoddam, vel teste Demosthene, invexit, quod
Ὀρφεὺς τελεστας vocabant, & qui illa docerent *Orpheotelestas*. Ait au-
tem κατὰ μένιν, quia sub exitum cujusque mensis videntur soliti ini-
tiari Athenienses. Habeo ejus rei auctorem scholiasten Aristophanis,
qui testatur circa finem singulorum mensium fieri solitas τὰς μυσηγίας
δαπάνας. Proclus in Hesiodi commentariis auctor est veteres operam
simulatricibus dedisse die mensis xix. Persuasum autem erat Atheni-
ensibus, eos qui mysteriis istis & Eleusiniis essent initiati, divinis in
Orco fruturos honoribus. Laërtius in *Antisthene*, & alii.

Καὶ ὅτι ταῖς τελεδαῖς ἀπελθόν.] Imo ὅτι τὰς τελεδας, ut postulat Helle-
nismi ratio: verum arbitror majus vulnus fuisse, & desiderari ali-
quod vocabulum, aut etiam fortasse plura. Notum autem, in tri-
viis & compitis sacra Hecatæ olim fieri solita: eodem etiam moris
fuit τὰ καθάρματα & purgamenta urbium projicere. Eustathius,
φασὶν ὅτι δὶον ἐκάλουν κῆρυον ἱερὰς τυθέντ'· διὸ μελιχρὲς ἐν τοῖς καθαρ-
μοῖς φθίνοντ'· μαιμακτεμένων μνησ, ὅτι ἤγοντο τὰ πομπαῖα, καὶ καθαρμῶν
ἐκβολαὶ εἰς τὰς τελεδας ἐγένοντο. Ea purgamenta etiam ὀξυθύμια appella-
ta sunt: qua de voce & ritu hoc toto consule Harpocratonem. At-
que hæc sacra cum peregissent, non ante domum redibant, quam &
vestem & corpus aqua, vel fluviali, vel fontana purificassent. Porphy-
rius lib. 11. §. 44. p. 87. Πάντες ἐν τῷ τῷ ἀμολόγησαν οἱ θεολόγοι, αἵς ὅτι
ἀπλὴν ἐν ταῖς ἀποτροπαῖαις θυσίαις ἦν θυομένων, καθαρτοῖς τε χρῆσθαι μὴ
γὰρ τοῖς πρὸς αἴσω, μὴδ' εἰς οἶκον ἰδόν, μὴ πρῶτον ἰδόντα καὶ σώμα ποταμοῖς
ἢ πηγῇ ἀποκαθῆρας. Omnes in hoc consenserunt Theologi, quod in sacri-
ficiis

ficiis quæ ad malum aliquod avertendum sunt, ea quæ immolantur non sunt comedenda, sed expiatoriis utendum sit. Nemo enim (aiunt) in urbem eat, nec in propriam domum, nisi prius veste & corpore fluxu aut fonte mundatis.

Κατὰ κεφαλῆς λουαδι.] Colligi hinc posse videtur in triviis fuisse καθαίρειν potest tamen etiam aliter accipi. Ritum lavandi capitis in purificationibus exprimit Persius Sat. 11. vers. 15.

Tiberino in gurgite mergis

Mane caput bis terque.

& Juvenalis Sat. vi. vers. 523.

Vorticibus imidum caput abluet.

Σκίλη ἢ σάλαι καλεῖσαι αὐτὸν καθαίρειν.] Tangit duplicem veterum consuetudinem expiandi lustrandique se: altera erat, circumacta circa corpus scilla; altera, catulo similiter circa corpus ducto. Hoc enim significat καθαίρειν. De scilla, quod expiandi vim crederetur habere, notum vel ex Plinio & medicorum libris. Artemidorus Eneide, Ἡ σκίλη καθαίρει τὴν νερόμαστι. Lucianus Ἐποκεπύγες, ἐκ τῆς θρῆς τὴν μὲν, καὶ ἀπέμαξε, καὶ περιέμαξε δαδὶ καὶ σκίλη, καὶ ἄλλοις πλείοσι. Dio Chrysostomus Oratione XLVIII. ἀλλὰ μοι δοκεῖ καθαίρειν τὸν τὸν μὴ σκίλη μὴ δὲ ὕδατος, ἀλλὰ πολὺ καθαίρειν χάριτι λόγῳ καὶ πρᾶξι. Plura Clemens Alexand. septimo Stromat. pag. 713. & Theocriti scholiastes in Thalyssis. De catulo, res minus vulgo, ut videtur, nota: quare etiam ejus ritus ignoratione interpretes miris modis hunc locum depravarunt; in quo nihil erat prorsus mutandum. Nam verum est quod diximus, veteres catulo solitos lustrare se, eum circumferentes circa corpus: eamque lustrationem vocabant περιουλισμόν. Plutarchus in Κεφαλαίοις Romanorum institutorum LXVIII. pag. 280. B. Ἰσθὶ καὶ πάντες, ὡς ἔπος εἰπείν, Ἑλλῆνες ἔχοντες καὶ χερσίν, καὶ μέγα νῦν ἐνὶ σφαγίῳ περὶ τὸν καθαίρειν καὶ περιουλισμὸν τὸν ἀριστὸν δρομένον, περιουλισμὸν τὸν τοῦτον γένος τὸν καθαίρειν καλοῦντες. i. e. cane in piaculis fere omnes usi sunt Græci, utunturque in hunc usque diem eo pro piaculari hostia nonnulli; expiandosque catulis tangunt, quam februationem periscylacismum vocant. Idem repetit in Romulo. Fuerunt & alii tum scillæ, tum catulorum in februationibus usus, quos prudens omitto. Tirones moneo pertinere ad hunc ritum verba legis iii. §. 3. D. Ad legem Corneliam de sicariis: quæ tamen alio referunt viri docti.

Αὐτὸν καθαίρειν.] Significat hoc verbum applicare aliquid corpori, expiandi causa, idque in orbem ducere; quod & περιουλιζέω dicitur: Latinis circumferre.

Virgilius, vi. Æn. vers. 226.

Idem ter socios pura circumtulit unda.

Ad quem locum Servius:

Circuntulit, purgavit. Antiquum verbum est.

Plautus, Pro larvato te circumferam: id est purgabo.

[Amphit. A& II. Sc. 11. vers. 143.

quin tu istanc jubes

Pro cerrita circumferri.]

Nam lustratio à circumlatione dicta est vel tada vel sulphuris.
Juvenalis, Sat. 11. vers. 157.

Si qua darentur Sulphura cum tadis.

Recte exprimit Servius circumlationem illam, quæ in lustrationibus fieri solebat: sed ejus ritus graphica extat descriptio apud Claudianum in Panegyrico Honorii, sexto ejus consulatu, vers. 324. seqq. quem locum juvat ascribere.

Lustralem sic triste facem cui lumen odorum
Sulfure caruleo, nigroque bitumine fumat,
Circum membra rotat doctus purganda sacerdos.
Rore pio spargens, & dira fugantibus herbis.
Numina terrificumque foveam, Triviamque precatus,
Trans caput aversus, manibus jaculatur in austrum
Secum rapturas cantata piacula tadas.

Similiter & urbes & agri lustrabantur, hostiis in orbem circumlatis, Polybius libro quarto de Mantinenfibus: ἡ καθαρὸν ἐποιήσαντο, ἡ σφάγια περὶ ἑλκεῖν τὴν πόλιν, ἡ τὴν χώραν πύοντες. ideo Latinis ea sacra ambarvalia dicta. Atque hinc est, quod τὸ πᾶσι fere in vocibus eo pertinentibus reperitur: ut in περὶ πύοντος, περὶ πύοντος, περὶ πύοντος, περὶ πύοντος & περὶ πύοντος, etfi Homerus Odyss. x. vers. 494. διαπύον dicitur. Sic & περὶ πύοντος, καὶ περὶ πύοντος apud Aristotelem in sexto Historiarum cap. 11. de lustratione galliarum, quæ περὶ πύοντος Plutarcho lib. vii. Sympos. problem. 11. nuncupatur. Sed & ἀπομάστιγναι eo sensu usurparunt: Demosthenes Pro corona, καθάρισον τὰς τελευμένους, ἢ ἀπομάστιγναι τὰς πόλιν ἢ τοὺς πολέτας. i. e. purgans initiatos & abstergens luto acfuribus. Sic accipiendum & in illo Callimachi, ut puto, versiculo, initio Athenæi, cap. 11.

Τρεὶ δ' ἀπομαζόμενοι θεὸν διδάσκειν ἀμείνον.

Scilicet absterfis ter dii donant meliora.

quem locum non recte Erasmus, & alii, aliorum conati sunt trahere, cum ex hoc ritu sit explicandus. Hinc dictæ sunt mulierculæ, quarum hic Theophrastus meminit, ἀπομαστῖσαι, ut est apud Pollucem lib. vii. cap. 33. vel περὶ πύοντος, ut vocat eas Plutarchus, De superstitione. Latinis piatrices, & simulatrices, vel potius simpulatrices; vide Festum. Talem fuisse ait Demosthenes Glaucetheam sive Empusam Aeschinis matrem, in ea contra ipsum De falsa legatione.

Μαγνὸν δὲ τὸ ἰδὼν ἢ ἐπὶ τῇ πόλει. Plautus Capiteveis, Act. iii. Sc. iv. vers. 15.

Hegio, hic homo rabiosus habitus est in Alide.

Ne tu, quod istic fabuletur, aures immittas tuas.

Nam istic hastis insectatus est domi matrem & patrem;

Et illic isti, qui sputatur, morbus interdum venit.

Proin' tu ab istoc procul recedas.

Suspicio etiam ob similem superstitionem factum, ut Akis rex Davidem insaniam simulantem procul à domo sua arceret: id enim videntur ultima verba ejus capitis suadere. Locus est primo Samuelis cap. 21. Similis sententia in Eumenidibus Varronis, Apage in dierecium à domo nostra istum insanitatem.

Ad CAPUT XVII.

Περὶ μὲμψμοσίας.

Ἐστὶ δὲ ἡ μὲμψμοσία.] Injustitiæ species quædam est & illiberalitatis hoc vitium: quod fere in calamitosis pauperibusque, vel paupertatem simulantibus, & senibus reperitur. Nam ut felicitas superba, ita querula calamitas est, eorum maxime qui è magnis aut mediocribus opibus ad inopiam sunt redacti: recteque ille apud Terentium, *Adelph. Act. IV. Sc. III. v. 14.* sequi.

Omnes quibus res sunt minus secunda, magis sunt nescio quomodo

Suspiciosi: ad contumeliam omnia accipiunt magis:

Propter suam impotentiam se semper credunt negligi.

& apud eundem poetam *Adelph. Act. IV. Sc. II. vers. 6.* querulus quidam senex, *Me credo, ait, huic esse natum rei, ferendis miseriis:* Nihil autem interest facultatibus sit pauper aliquis, an animo, quæ sola demum paupertas vere misera est. Multa Seneca de hoc vitio variis locis: sed unum notare sufficiet. Sic ille *De tranquillitate animi cap. 7.* de amicorum delectu loquens. *Præcipue tamen vitentur tristes, & omnia deplorantes, quibus nulla non causa in querelas placet. Conset illi licet fides & benevolentia, tranquillitati tamen inimicus est comes perturbatus & omnia gemens.* μὲμψμοσίας autem querelam, non querimoniam, vertimus: nam etsi non fugeret nos bonos auctores promiscue his vocibus uti, movit tamen veterum grammaticorum auctoritas. Cornelius Fronto literator, *Querimonia certa rei est: Querela supervacua est. Ita prior gravitatis est, posterior levitatis.* Glossarii auctor, *Querela, μίμψις κατὰ τὰ. Querimonia, μίμψις.* Vox ἀδοκίμη suspecta est, & sine damno sententiæ potest abesse. Extant apud Clementem Alex. *Protrept. lib. I. cap. 9.* & μίμψις & μὲμψμοσίας definitiones, quas prætermitto, præsertim cum huc proprie non pertineant.

Ἀποστείλαι δὲ τὸ φίλον μερίδα.] Conviva olim è convivio apophoreta referebant; de quo more supra diximus: absentibus vero μερίδας mittebantur. Plutarchus in *Agésilao*, ἔδωκεν εὐαγγέλιον, καὶ διέπεμπε μερίδας τοῖς φίλοις ἀπὸ τοῦ πεποιημένου. Oblatum nuncium sacrificavit, partesque sacrificii amicis misit. Idem auctor in *Arati vita* scribit, Antigonum regem, cum Corinthi sacra faceret, Arato Sicyonem misisse μερίδας, cap. 18. p. 1033. Aristophanes *Acharnensibus Act. IV. Sc. VI. vers. 3.*

Ἐπεμψέ τις σοι νυμφίον ταυτὶ κρέα

Ἐκ τῶν γάμων.

Has carnes ad te mittit sponsus quispiam

E nuptiis.

Etiam Romanis mos fuit de mensa aliquid mittere amicis, imo verò etiam Judæis aliisque gentibus Orientis eundem morem in usu fuisse testantur literæ sacræ priore *Samuelis*, capite primo, comm. 4, 5. *Nehemia*

Nehemia capite 8. comm. 11. & alibi.

Οὐ δίοτι ἔει.] Quod vulgo fieri solet. *Theognis*, vers. 25.

ἔδει γὰρ ὁ Ζεὺς

Οὐδ' ὕαν πάντως ἀνδάνει, ἔτ' ἀνέχων.

Jupiter

Neque pluens omnibus placet, neque abstinens.

At hic iniquior etiam erga Jovem: quippe cui cum sit opportuna pluvia, nihilominus tamen de Jove queritur, quod paullo serius, quam libitum ipsi fuisset, pluat.

Καὶ περιμυθεῖ ἀνδραποδὸν ἄξιον.] Querela usitata herorum, quod nimio servos emerint: quos propterea apud Plautum *Pseud.* Act. I. Sc. 11. vers. 1. & Terentium *Eun.* Act. IV. Sc. 14. vers. 2. male conciliatos vocant, hoc est, magno emptos. At istum miserum vilitas ipsa offendit: in quem jure illud usurpaveris. Ὅταν τὸ ὕδωρ τ' ἐάμην. ἢ πνίγῃ, ἢ δέῃ ἐπὶ πίνειν;

Καὶ πολλὰ δ.] Scribendum ἄπὸ πολλὰ δ.

ἢ Διουδὺς τ' πωλῆντ.] Potest legi & διηδύντ. Et sane majus fuerit argumentum rei vili pretio emptæ, si emptor à venditore rogatus est ut eam emeret.

Καὶ πρὸς τ' εὐαγγελίζομενον.] Ait, εὐαγγελίζομενον, respiciens cupiditatem qua flagrare solent patres filios habendi potius quam filias. Tale illud εὐαγγέλιον apud Aristophanem *Thesmophoriazúsis*, post medium Scenæ Εὐφημῆς ἔσω &c. Λέων, λέων σὺ γέγονεν, αὐτ' εἶγμεν σέν. Leo, leo tibi natus est; ipsa effigies tua.

Τὸς ἄστας τὸ ἡμῶν ἀπεστ.] Terentius *Heautontimor.* Act IV. Sc. 1. vers. 15.

CH. scio quid feceris:

Συζηλίστι, (puellam scilicet), sy. sic factum est domina, ergo heri damno auctus est.

Ἀλλοθ' ἱρεῖς.] q. d. quem tu beatum prædicas, verius miserum dixeris; sic querulus ille Horatianus Vulteius Menas, *Lib. 1. ep. 7. vers. 93.*

— pol me miserum patrone vocares,

Si velles, inquit, verum mihi dicere nomen.

Καὶ νικῶν νικῆσας.] Errant interpretes in hujus loci interpretatione: male enim referunt alio quam ad victoriam ejus qui causam obtinuit, & superior è judicio discessit: quare etiam δίκῳ νικῆσας scribendum, non νικῶν. Familiare est Atticis ita loqui δίκῳ νικᾶν, vel ἡτ-τάδῳ δίκῳ. Nam νικῶν & ἡττᾶν non esse solum πολέμῳ sed cujuscumque ἀγωνίας vel unicus in *Lachete* Platonis locus poterat docere. Male etiam iidem interpretes orationem, cujus fit hic mentio, ad δῆμαρτος λόγους, aut nescio quas viventium laudationes referunt: quæ plane sunt agrorum hominum somnia. Quis nescit, veteres Atheniensium oratores solitos orationes reis suam opem implorantibus scribere, quibus orationibus ipsi rei utebantur in judiciis; Tales sunt omnes ferme *Isocratis*, *Lyfiæ*, & *Demosthenis*, quæ ad causas privatorum pertinent: quod nec Cicero prætermittit, & testatur *Quintilianus* non semel.

semel. Eundem morem fuisse Romæ vel cognomen indicio fit. Lucio Aelio ex ea re partum: dictus est enim Stilo, quod orationes nobilissimo cuique scribere solebat, inquit Suetonius *De illust. Grammat.* cap. 3. Postremo *δίκαια* non sunt, laudes merito dicenda; sed contentia causarum & defensionis firmamenta: Terentius *Phorm.* Act. II. Sc. 1. vers. 50. & Cicero 1. *Offic. iusta* vocant.

[Ἐγκαλῆν τοῖς γρ.] Quid censeres facturum fuisse, si litem perdidisset? Atqui etiam damnato reo, oratori constat eloquentiæ officium, si omni arte usus est.

[Ἰαχέης ὄν.] Lego Ἰαχέης ἔγω. ut apud Terentium, *Adelph.* Act. V. Sc. III. vers. 56. Hodie hilarem fac te, & Omitte nunc tristitiam tuam. Spectatur autem in vultu hilaritas, & opponitur proprie τῇ συνθεσὶ πόνου. Mox lege, ὅτε δὲ, non ὅτι. Sic in illo Theocriti,

καίγω πὺς ὅτε τ' ἀνδραγόρῳ τὲς μῆτορ' ὀπώπα.

Atque hoc tam pusillum mendum à doctissimo Furlano quum non esset, animadversum, ut nihil hic videret, effecit.

Ad CAPUT XVIII.

Περὶ ἀπιστίας.

[Ἐπὶ ἀμείλῃ ἀπιστία.] Huic contrarium vitium est, quam Græci *ἰσοδία* vocant, Latini *credulitatem*, quæ sæpe in fatuitatem vertit. In medio autem horum extremorum, virtus est quædam *ἀντιστοιχία*, prudentiæ velut ἀπορίσξις, per quam & fidem iis habemus qui merentur, & eorum contra fidem suspectam habemus, qui erga alios reperti sunt infideles. Semper enim infixum in animo nostro esse debet Ἐπιχαρμῆσιν illud, γινώσκει πὺς ἀλλὰ κέχρηται; itemque illud ejusdem poetæ Ciceroni familiare ad Att. lib. 1. ep. 19. Νῆψε καὶ μέμνησο ἀπιστίαν ἀρετὴ ταῦτα ἴσθ' ὅφρα νῶν. hoc est, interprete Q. Cicrone *De petitione Consul.* cap. 10. *Nervi atque artus sunt sapientiæ, NON TEMERE CREDERE.* Extat in hanc sententiam præclara oratio Dionis Chrysostomi, quam velim legat juvenus. Spectat eodem *epistola* XXII. Plinii libro VI. lectu & ipsa dignissima; nec minus elegans senis Ascrei effatum, *εργ. καὶ ἡμῶν.* vers. 270.

καὶ πιστεῖς δ' ἀπ' ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ἄλυσαν ἀνδρας.

Credulitas pariter & diffidentia perdunt homines.

[καὶ κατὰ σείδιον ἀεὶ δεχέσθαι.] Habes amplum in hunc locum commentarium Plauti *Aululariam*: ubi mirificissime miserum senicem Eudicionem illa auri aula inquietat. Itaque ait Staphyla Act. I. Sc. 1. vers. 31. eum decies die uno extrudere omnes ædibus; ut nimirum solus thesaurum effodiat & nummos numeret: sed ipsum poetam ride. Est enim ingeniosissimus in illius infelicis ἀπιστίας describenda. Similia reperias apud Lucianum in *Alcyone*.

Εἰ σπῆμαται τὸ κοιλιέχον.] Non damno hanc lectionem; etsi alibi hæc vox, quod meminerim, haud mihi lecta. Fortasse tamen *κωλέχον* scripserat auctor. Est autem *κωλέχον* vas quoddam instar magni marsupii, servandis vestibus, & aliis id genus rebus: sic dictum à pelle canina, ex qua vel confici vel integri solebat, ut riscus Latinorum. Meminere *κωλέχε* Xenophon & Pollux L. v. c. 3. & 4. item *Lib. x. cap. 17.* quo loco ea qua hic dicitur significatione vox est usurpata. Itemque Eustathius in *Ὀδῶν. E. p. 223. ad vers. 267.* Quid si etiam *κωλέχον* scribamus? quam vocem pro *κωλικέον* legere alibi memini. Sed fortasse verius est, nihil esse mutandum, nam sic appellat, quas Julius Pollux *lib. vii. cap. 19. κοίλας.* In eodem auctore *κυμοδόχον* legas pro *πανario* vel *ἰστροποθήκη.* Vid. *lib. x. cap. 23.*

Καὶ εἰ ὁ μοχλός.] Euclio Plautinus *Aul. Act. 1. Sc. 11. vers. 25.*

occlude sis

Fores ambobus pessulis.

Εἰς τίω θύειν τὴν ἀλλοδαύην.] Puerilis sed frequens error, pro *ἀλλοδαύῃ.* Apud veteres *θύειν ἀλλοδαύην*, sive *ἀλλοδαύην*, perpetuo est idem cum *περιθύειν*.

Μετὰ μερτίεον ἀπαιτεῖν.] Supra ad caput *De stupiditate.*

Καὶ τὸ ἰσάπιν ἢ ἐκδέναι δένος.] Inepta lectio, & quem ex ea sensum interpretes eliciant, ineptus est, aut nullus potius. Dubio procul legendum est, ut emendavimus, *ἐκδέναι* quam vocem supra eodem sensu usurpavit capite *De superstitione.* Scribendum etiam, *ἐχ ὅ τὰ βέλπιστα ἐργ.* non *ἐχ ὡς τ.* Est Atticifmus translaticius: *ἐχ ὅ*, pro *ἐκ ἐκείνου ὅς.*

Μάλιστα μὴ μὴ δέναι.] Deesse aliquid, luce meridiana clarius. Nos ex conjectura locum supplebamus in hanc sententiam, *εἰ ἢ μὴ, εἰ εὐθὺς ἀπαιτεῖν.* Sed postea adducti sumus ut ferme crederemus, ita potius scripsisse Theophrastum, *μάλιστα μὴ μὴ δέναι εἰ ἢ μὴ, ἢ παῖδα καλεῖται ἀκολυθῆναι.* Nam quia sequuntur illa verba *ἢ ἢ παῖδα ἢ ἀκολυθῆναι*, puto hic idem esse mendum quod sexcentis locis observavimus, ut bis posita ab auctore voces locis vicinis, semel à librariis omittenterentur. Similem *ἀμισγίαν*, aut turpiorem etiam notat in divitibus sui temporis Juvenalis *satyra quinta vers. 39. seqq.* ubi de illorum conviviiis loquitur:

tibi non committitur aurum.

Vel si quando datur, custos affixus ibidem,

Qui numeret gemmas, unguetque observet acutos.

Quid si etiam sic legas, *μάλιστα μὴ μὴ δέναι εἰ ἢ μὴ, σήσας* (vel *σαβήσας*) *δέναι.* Nam profecto ita est, diligentiores & cautiores patresfamilias, vasa argentea si commodato alicui concedant, non illa tradunt prius quam illorum pondus accurate exploraverint.

Καὶ ἢ παῖδα ἢ ἀκολυθῆναι.] Malim *ἢ ἀκολυθῆναι*, hoc est, puerum *ἀκολυθῆναι* pedissequum, vel famulum itineris comitem. Sic dictum ut *ἀρμύζων* pro *ἀρμύζης*, *διμαζῶν* pro *διμαζῆς*, aliaque apud Atticos: quæ & Latini sunt imitati.

Ὅππῃ μὴ βελδίζειν, ἀλλ' ἔμπεδον.] Plautus *Curculione, Act. I. Sc. 1. vers. 1.*

Itu prae virgo: non queo quod pone me est servare.

Idem Pseudolo, Aët. 1. Sc. 11. vers. 37.

Ipse prae: ne quisquam pertundat crumenam, cautio est.

Καὶ λέγει πόσος. Legimus ita hunc locum, καὶ λέγει, Πόσος, εἰπὲν, καὶ πόσος: ἡ γὰρ ἔστι. inserta voce εἰπὲν quæ manifesto desideratur. Πόσος autem verbum esse, non nomen, censemus: estque eo verbo usus iterum capite ultimo. significat numerare, & rationem inire. Solent autem mercatores venditæ mercis summam conficere, quam in librum rationum conferant, præfens si pecunia non numeretur. Quod docti quidam viri emendant, καὶ λιπὸν πρὸς ποσὸν, ne Græca quidem est oratio, nedum eo digna qui divinitate sermonis nomen invenit: saltem dicerent ἐκλεπόντων. Sed ne sic quidem placet. Quod ait, ἐχολάζω πῦρ, accipi debet de fervo flagitatore. Si legeretur κατὰ δὲ, pro κατὰ δὲ, esset id, *Solve nunc*: quod Græci dicunt, αὐτόθεν κατὰ δὲ λαλεῖ. Sed nihil necesse mutare, præsertim sine veteribus libris: quorum equidem hoc maxime loco optarim fieri mihi copiam. Non est autem dubium notari hic diffidentiam mercatorum, quorum plerisque manus sunt oculatæ, neque quicquam, nisi quod vident, credunt. Tale fuisse Græcorum maxime ingenium videtur; ut illi ægre suas merces cuiquam absque præfenti pecunia crederent: unde est apud Plautum *Asin. A. I. Sc. 111. vers. 47. proverbium, mercari Græca fide*. At summus philosophus Plato, qui sciret quam multa incommoda pariat mercatorum facilitas suas res temere credentium (ab hoc enim fonte infinitæ postea lites manare solent, ut alia taceam mala: adeo ἀμείων hanc non improbavit, ut etiam lege caverit, ne quis mercator suas merces ante pretii numerationem cuiquam daret: aut si dederit quis, & postea ad suum pervenire nequeat, sibi, inquit, imputet; neque ullam actionem datum sibi iri eo nomine speret. Verba Platonis sunt in Octavo *De legibus* pag. 919. Ἐν τέτοις ἀνὰ πλεον νόμισμα τε χρημάτων καὶ χρηματα νομίσματα μὴ περιέμεινον ἄλλων ἐτέρω πλὴν ἀλλήλων. Ὁ δὲ περιέμεινέτω ὡς πρῶτον, ἐν τε νομίσματι, καὶ ἂν μὴ, σεργέτω, ὡς ἐν ἐπὶ δόκιμῃ ἔσθ' ἢ ποιήτων ὡς συναιδέων. Appellat Plato ἀλλήλων emptionem & venditionem: est enim re vera permutatio quædam, ut etiam Aristoteles & Jurisconsulti docent. Περιέμεινέτω πλὴν ἀλλήλων, est, cum vel pecuniæ numeratio rei exhibitionem præcedit, vel contra. Utrumque improbat Plato. Doctissimus Ficinus aliorum locum hunc Platonis traxit, & de auctoribus secundis accepit, de quibus diximus supra, capite Περὶ ἀλαφρείας. Quod etsi ineptum non est, minus tamen probo. Ita autem vertit ille locum: *Hic (in foro) numi commutentur rebus, & res numis. Commutet autem unusquisque per se ipsum nemini commutens. Quod si commiserit, sive receperit, sive non, quiescat oportet: nullum enim commutationum talium iudicium est.* Interpretatione hac, qui volet, utatur. At alii quidam interpretes quid obsecro somniant, quum illum locum tractarent? Vide locum lector: ridebis; imo indignaberis, & dices cum Juliano, ἀνέλκων, ἡ γὰρ, κατὰ γὰρ. Verbum περιέμεινέτω sic esse accipiendum monemus etiam in

in *Animadv. nostris* ad Athenæum: eo sensu & *περὶ δόξας* usurpabant. Unde est *περὶ δόξας*. Hermippus vetus comicus, ut ait Pollux *Lib. vii. cap. 33.* eum qui vinum de cupa sumpserat, neque solverat, *περὶ δόξας* *πίνειν εἶρηκα*, venustissimo joco.

Οὐ γὰρ χολάζω πέμπειν.] Jam diximus de eo servo hæc debere intelligi, quem è re Græci *ἀπαιτητὴν*, Latini *flagitatorem* dixerunt; ceu debitarum hero suo pecuniarum exactorem: eum vero qui publico debita exigebat, *διαγχεράειον* aliquando Græci dixerunt; auctor He-fychius.

Ad C A P U T XIX.

Περὶ δυσχερείας.

Εἰς δὲ τὴν *δυσχερείαν*.] Subtiliter distinguit Theophrastus inter *δυσχερείαν*, & *ἀνδρίαν*, de qua sequenti capite: utraque voce notatur quorundam hominum in congressionibus & vitæ quotidianæ usu scævitas ac sinisteritas: quibus nihil pensi est, eo esse habitu, eo ornatu, iis moribus, eos denique sermones usurpare, qui sint jure merito iis quibuscum versantur, tædio, odio, & (quæ fuit veterum superstitione) tanquam mali ominis, execrationi. Ac videntur τὴν *δυσχερείαν* καὶ τὸ *ἀνδρὶον* differre potius τῷ μᾶλλον ἢ τῷ ἥσσον quam genere; et si Theophrastus per diversa genera illa describit, non enim dicam definit. Ipse sane etiam τὴν *δυσχερίαν* hoc capite vocat *ἀνδρὶον*: ut appareat quam parvo intervallo hæc duo vitia distent: quorum tamen longe gravius & tetrius est quod *δυσχερεία* appellatur. Existimavimus autem commodissime *δυσχερείαν* Latina voce *scævitas*, aut *spurcicies*, exprimi: nam qui *immunditiam* vertunt, parum omnino dixerunt, nec Græcæ dictionis vim sunt assecuti. Fuere quibus *intractabilitas* videretur nominanda, quam nos *scævitatem* diximus: sed quis Latinorum ita unquam usus illa voce? Proprie sane *δυσχερὴς* dicitur, ut ipsum nomen indicat, & innuit eruditissimus A. Gellius *Lib. iv. cap. 15.* quod est *intractabile*, & molestum, atque odiosum. Sic dicuntur *δυσχερὴ ἕλκεα* *ulcera inveterata & foetida*: ut cum ait Dio Chrysostomus de Philoëtete, neminem voluisse eum *νοσηλεύειν διὰ τὴν δυσχερείαν τὸ νόσον* & Plutarchus ait quosdam esse morbos *ἀπίμους ἢ μισητὰς*, quales nimirum sunt qui hic commemorantur: quales etiam fuerunt olim *Læspodix* & *Damasiæ* Atheniensium, quos ut *σαπερκνήμους* ob scævitatē foetiditatemq; Aristophanes & Eupolis traduxerunt, hic quidem in *Δήμοις*, ille vero in *Αἰνίς*, scena τὸ *ῥῆθ' πόλιςμα* &c. Vide ibi Scholiasten. Sic & *δυσχεραίνειν* verbum accipitur, ut apud Plutarchum in *Artioxerxe* cap. 36. pag. 1023. B. τὴν Ἀτίαν ἔτις ἠγάπησεν ὁ πατὴρ σωοικῆσαι, ὅτι ἀλλοῦ κατανεμνέντ' αὐτῆς τὸ σῶμα *δυσχερῆσαι* ὅτι τέτα μιν' ὀπῆν *Atossam* (filiam) matrimonio sibi junctam ita dilexit pater, ut cum esset vitiligo corpus ejus depasta, nihil quicquam fuerit ea re offensum. Non solum autem scævitatē notat hæc vox, sed etiam, uti diximus, malum omen: fere enim apud Demosthenem & alios scriptores At-

ricos τὸ δυσχερὲς infaustum aliquid ac βλαδσημον significat, ut explicatur ab Ulpiano. Sic apud Latinos, voces *foedus* & *spureus*.

Καὶ ἀλφόν.] Seneca, *foedam ex albo varietatem* nominat, *Naturalium* libro 111. cap. 25. Fuisse δυσχερὲς morbum, etiam Plutarchi, quem modo attulimus, locus declarat.

Ταῦτα δὲ ἀπὸ συγγενῆ ἀρρώστια.] Appellat συγγενῆ quæ proprie συγγενικὰ, ut apud Plutarchum in *Pericle*; & passim apud Galenum: qui non uno loco disputat contra sophistas (sic enim appellat) quæ dicebant ἀδὲν εἶναι συγγενικὸν πάθος. Sic συγγενῆ σημεῖα Aristoteli, quæ Straboni συγγενικὰ. Non sunt autem συγγενῆ ἀρρώστια ingeniti morbi, ut docti viri vertunt: sed gentiles & aviti. Nam etsi iccio, συγγενὲς interdum accipi pro σύμφυτον, xgre tamen concesserim, νόσον συγγενικὴν & σύμφυτον idem proprie sonare. Existimo enim proprie σύμφυτον νόσον esse morbum qui ἀπὸ παιδὸς συνίηται, ἢ συωανδεσθῆται, ut loquitur Hippocrates secundo *Prorrhetico*: *genitivum morbum* Latine dixerim, sicut dixit Ovidius *genitivam imaginem*. Suetonius in *Augusto*, cap. 80. *genitivas notas*, hoc est, σύμφυτα σημεῖα, non autem συγγενικὰ. Συγγενὲς enim vel συγγενικὸν est, quod à patre acceptum est, & ut hic Theophrastus explicat, cui pater aut avus ambove fuerint obnoxii. Nam certum est, morbos plerosque per successiones quasdam ut alia tradi: quin sæpe accedit, ut ex intervallo reddantur eadem notæ, iidem nævi morbique in nepotibus, qui in filiis defuisse videbantur. Plutarchus *De fera numinis vindicta* cap. 41. Ἀνερχομένης, inquit, ἡ μελαχροτία ἢ οὐκοὶ πατέρον ἐν πατρὶν ἀφανιζόμεντες ἀνέκλυαν ὁσέων αὐτῶν ἢ θυγατέρων. Verruca, nævi, lentes parentum in filiis non visa, aliquando in nepotibus denuo apparuerunt.

Ἐλκεα ἔχουσιν ἐν τοῖς ἀντικνημίοις.] Videtur hæc δυσχερὲς frequens per illa tempora Athenis fuisse; ut merito Theophrastus hanc notam non prætermiserit. Nam etiam apud Aristophanem in *Equitibus* Act. II. Sc. iv. vers. 71. quo loco certant adulationis certamen Cleon & Agoracitus, fartor ille impurus pyxidem unguenti pollicetur istiusmodi hominibus, quibus tibiæ ulcerum sibi inungant.

Ἐγὼ δὲ, inquit, κολλήχριν τέ σοι ἢ φάρμακον δίδωμι,

τὰν ποῖον ἀντικνημίοις ἐλκῶδες περιελθεῖν.

At ego do jam tibi pyxidem cum unguento,

Ut tibiæ ulcerum circumungas.

alludit idem poeta etiam in *Pluto* Act. III. Sc. 111. vers. 14. ubi Chremylus inter molesta sedulitatis officia sibi blandientium, hoc ponit, Νόστι γὰρ ἢ φάρμακον τὸ ἀντικνημίων. Nam & lancinant me & crura mihi molliter tractant. Non intelligunt hunc locum interpretes, qui & hic putant esse frangere aut infringere; nam contra molliter tractare significat, & cum gratificandi studio. Hesychius μελάπτεν & τελεῖν exponit: ideo addit, eos qui ista sibi facerent, hoc ipso velle declarare suam benevolentiam. Refero ad hunc morbum Atheniensium quod ait Lucretius libro sexto vers. 1116.

Arthide tentantur gressus, oculique in Acheis Finibus.

Hæc sunt quæ vocat Plinius tibiæ ulcerum tetra ulcera, libro xxi. cap. 10 alibi,

alibi, *tibiarum tedium*, quod respondet voci Theophrasti ἀνδία. Ita affectos appellat σαπερκήμους Dioscorides, ψζγ'.

Καὶ περσπαισμεῖα ἐν τοῖς δακτύλοις.] Sic vocat tubercula in manibus solita oriri, quæ cutem non sinunt esse planam, sed asperam efficiunt: unde etiam ἡ λίπεα nomen invenit apud Græcos. Hujus generis περσπαισμεῖα sunt ἀκροχορδόνες, μυρμικίαι, δοδιλιῖες, χειρῆδες, & aliæ φυκίτων species. Fuisse enim ἀνδείς & δισυντύκτες, qui haberent istiusmodi tubercula, etiam Horatius indicat *Lib. 1. Sat. 111. vers. 73.*

Qui ne tuberibus propriis offendat amicum,

Postulat, ignoscat verrucis illius. —

Seneca *De vita beata* cap. 27. *Papulas observant alienas, ipsi ulceribus obstiti.* Possumus etiam paullo aliter περσπαισμεῖα ἐν τοῖς δακτύλοις explicare: ut sint læsiones digitorum ex offensione, hoc est, ἐκ τῆς περσπαισμεῖας, ut cum pes ad lapidem asperum offendit, & laceratur cutis, ac fit vulnus: aut cum ex pressura sanguis coit & corrumpitur. Sæpe enim accidit ut quæ ab initio neglecta sunt, magnum malum tandem afferant, ac nonnunquam integri membri perniciem: ubi semel ἐλύτα prius vulnera mutarunt in κακώδη & ἀνήκεστα, & quæ medici ἀπεράματα ἢ χειρῆνες ἔλκη ας πηλεία vocant; Plinius *lib. XXI. cap. 24. ulcera desperantia.* Confirmat hanc interpretationem Pollux, qui *libro 11. cap. 1V. num. 41.* notat digitorum κρέματα, hoc est, læsiones ex offensione, πηλείσματα appellari, ab Aristophane ἐπηλείσματα. Et in libris medicorum πρόσπαισμα est ἔλκος ἐκ τῆς περσπαισμεῖας. Idem fere πρόσκομμα de quo vide Eustathium ad *Iliad. μ.* sub finem.

Τὰς μαχάλας ἀνελίδεις ἢ δασείας ἔχειν.] Est figura ἢ διὰ τοῦν. *Ferinus* & hirsutas alas habere, pro, *ferarum more hirsutas*. Non temere autem hæc dicit Theophrastus: invaluerat enim tunc temporis mos hic apud Athenienses, sane δυχερὲς & fœdus. Multi igitur quo magis viri fortes viderentur, & ab omni mollitie alieni, studuerunt hirsuti esse sub axillis. Nam quum in concionem venerant, in suffragiis ferendis, partem illam denudabant, ut posset ab omnibus, postquam manum vel brachium sustulerant, conspici: laudi autem ducebant videri habentes illam partem fruticante pilo neglectam, & totum latus horridum. Apud Aristophanem in *Concionantibus* mulier quædam indicare volens omnia se fecisse per quæ latere in virorum cœtu posset, & pro viro haberi, sic inquit, *Sc. 11. vers. 31.*

—περὶ τοῦ μὲν γ' ἔχω τὰς μαχάλας

ἀσχημὸς δισυτέρως.

Primum quidem habeo axillas

Virgultis densiores.

Scholiasτες ibi, "Ἐβρεψαν, inquit, τοῖς χῆας, ἵνα ὅταν χειροτονῶσι δοκῶσιν ἀνδρὲς εἶναι." Quod autem in ferendis suffragiis, quod χειροτονεῖν à sublatione manuum vocabant, latus nudarent, ex his apparet in eadem fabula, sub finem Scenæ 11.

Ἐκείνο δ' εἰς προσηγορίαν, ὅτι τρόπος

τὰς χεῖρας αἶρειν μνημονεύουσιν τότε.

Πρ. Χαλαπὸν τὸ πρῶτον ὅμως ὃ χειροτοντήον

Ἐξαμυσταῖς ἢ ἑτερον βραχίονα.

Illud autem non premeditata sumus, quomodo

Manus elevare meminerimus tunc.

PR. Difficilis res: tamen manus exporrigenda

Extollentibus alterum brachium.

*Ἀχει ὅτι πολὺ ἥδ' πλεονέχον.] *Juvenalis grandes alas appellat Satyrā*

XIV. vers. 192.

Sed caput intactum buxo, naresque pilosas

Adnoiet, & grandes miretur Lalius alas.

Idem poëta Sat. 11. vers. 11.

Hispida membra quidem, & dura per brachia seta,

Promittunt atrocem animum.

Perfius Sat. 111. vers. 77.

Hinc aliquis de gente hircosa centurionum.

Constat vero, apud Romanos sine ulla mollitiei suspitione alas velli solitas: sed postea eo deliciarum ventum est, ut voluclis, pice, resina, & pumice, brachia, crura, aliasque partes lævigarent: quam ad rem fervorum ministerio utebantur, quos alipilos vel alipilarios vocarunt, Græci δερσπανισταί.

Τὸ ἐδόντας μέλαντας, ἢ ἰδιωμένους.] Facete dentes dixit ἰδιωμένους, (Hippocrates & ἰδιωμένους & βελεγγόμενους) cum potius iis conveniat ut sint ἰδιώτες. Pari elegantia Symmachus, Rus, ait, quod solebat alere, nunc alitur. Plinius de sene quodam, libro octavo epistolarum, Quinetiam (scdum miserandumque dictu) dentes lavandos fricandosque prebebat: ubi scdum miserandumque, plane est ἀρχαῖος ἢ οἰκτερόν.

Καὶ τὰ τοιαῦτα.] Simile illi capite Παρὶ βελουρίας, τὰ δὲ διὰ τοιαῦτα ἢ Φ. Hæc autem quæ sequuntur, etfi foeda sunt, & βελουρίας μετὰ, alia tamen foeditate laborant, quam præcedentia. Ideo videtur quodammodo à superioribus ea distinguere voluisse.

Θδεῖν ἀρξάμεν & προσλαλεῖν.] Nihil mutavimus, libris non addicentibus. Notat istum, cum sacra facit, lingua non favere; quod factum oportuit, ut mox dicemus. Non displiceat mihi si ἰδιώτης legatur: Clemens Alexandr. *Paedagogi* libro 11. cap. 1. pag. 147. προσφυλακτὸν ἢ τὸ φθέρωδες ὃ, πέν ἰδιώτα ἄμα. Ἀπρεπὴς γὰρ ἢ ἀσημεῖ ἢ φωνὴ γίνεσθαι, πλήρως ταῖς γνώσεσι σενοχωρεμένη, i. e. Est cavendum ne inter edendum loquaris. Fit enim vox indecora, & non satis expressa & significans, ut quæ plenis maxillis in angustum coercetur.

Καὶ ἀπορρίπτειν ἀπὸ τοῦ στόματος.] Quid emittit? sputum nempe, hoc est, πόν σάλον unde σιλόχης istos Græci vocitarunt. Hesychius, Σιλόχης, τὸς προσεγγίνοντας σάλον ἐν τῷ προσδιαλέγεσθαι. Extat & verbum σιλοχέειν apud Hippocratem 111. de morbis. Ab hoc vitio nomen invenit olim Athenis Antimachus quidam Ψυχὸς cognominatus; quia, inquit comici scholiastes in *Acharn.* Act. IV. Sc. VII. προσπύρειν

τὰς σιωμλῆντας διαλεγόμεθα. Juvenalis, *Sat.* VII. *vers.* 3.

*Tunc immensa cavi spirant mendacia folles,
Conspuiturque sinus.*

Alludit B. Chrysostomus ad hanc foeditatem, cum dicit in Epistolam ad Romanos de nonnullis peccatoribus, πολλὰ δ' ἐν τῷ στόματι περιέρχεται ἡ σίαλον περιέρχεται i. e. multam in ore circumfluentem salivam circumferunt.

[Ἄμα πῖν, περιστρύγγ.] Fortasse ἄμα τῷ πῖν, aut πῖναν.

[Ἐλαίῳ σαπρῷ ἐν βυκαλίῳ χρῆσθ.] Puta oleo lucernario, quo infimæ fortis quidam se inungebant. Horatius, *Lib.* I. *Sat.* VI. *vers.* 124.

— ungor olivo.

Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.

Juvenalis in quinta, *vers.* 86. *seqq.* — at hic, qui

Pallidus offertur misero tibi caulis, olebit

Laternam. Illud enim vestris datur alveolis, quod

Canna Micipsarum prora subvexit acuta:

Propter quod Roma cum Bacchare nemo lavatur.

Ungebantur pauperes & γλοιῷ, hoc est, olei strigmentis; ut indicat locus Teletis, quem supra protulimus.

[his ἀρετὰν ἐξελεῖν.] In hoc est ἡ συχέρη nam veteribus in foro honeste vestiri moris erat: domi quod satis esset. Aliud enim homini, aliud humanitati satis esse censebant, ut ait Varro. Inde est vestis alia domestica, sive οἰκονόμων alia forensis, sive, τῇ εἰς ἀρετὰν περιστρεφόμεναι, Ciceroni ac Suetonio *Aug.* cap. 73. & Plutarcho in *Sylla*. Qui igitur foede vestiti in publicum prodirent, odio erant & irrisui, ut indicat Juvenalis *satyra* III. De munditia in vestitu locus elegans Senecæ *epistola* XCII. *Munda vestis electio appetenda est homini: natura enim homo mundum & elegans animal est. Itaque non est bonum per se munda vestis electio: quia non in re bonum est, sed in electione: qua actiones nostra honesta sunt, non ipsa qua aguntur. Quod de veste dixi, idem de corpore me existima dicere.*

[Εἰς ὀρνιθοσκόπει τ' μητρὸς ἐξελεῖσθαι. βλασφημῆσαι.] Vertunt quum egreditur mater: sed ἐξελεῖσθαι, dixit Theophrastus, non ἐξερχόμενος. De eo loquitur qui matri addit sacra facienti ex præcepto auguris. Favere linguis olim in re sacra, vel maxima religionis pars erat. Favabant autem linguis, duobus modis: vel silentes; vel, si loquerentur, male ominatis verbis parcentes. Itaque non solum in templis præcones faventiam imperabant, ut ex Plutarchi *Theseo*, *Festo*, & *Tragicis* notum: sed etiam cum indicerentur feriæ, populus per eosdem præcones monebatur, ut à litibus jurgiisque abstinere, & ut loquitur Accius in *Oenomaio* apud Nonium, *augustam adhiberent faventiam, & ore obscena dicta segregarent*: quod & ait M. Tullius, & diserte præcipit Plato in undecimo *Legum*, cui legi non multum dissimilem Solonis legem Plutarchus in ejus vita refert. Græci ὑψημεῖν hoc dicunt: cui opponitur βλασφημεῖν. Qua notione hic accipitur, & sæpe apud Platonem. Plautus in *Casina* *Act.* II. *Sc.* v. *vers.* 38. & *Afin.* *Act.* III. *Sc.* III. *vers.* 154. *benedicere* dixit

dixit τὸ εὐφημεῖν vel εὐχεσθαι μετ' εὐφημίας. At τὸ βλασφημεῖν eidem in *Asinaria* Aët. II. Sc. i. vers. ultimo obsecrare dicitur: in *Casina* Aët. II. Sc. vi. vers. 58. omen alicui vituperare. Ulpianus Jurisconsultus τὸ βλασφημεῖν πινυ elegantior dixit, *infaustas voces adversus aliquem jaculare*. Tunc autem plurimum videntur existimata nocere verba male ominata, quando à cognatis pronuntiarentur. Plato septimo *Legum* pag. 887. Θυσίας γανομένης ἢ ἱερῶν κευθέντων κατὰ νόμον, εἴ τῳ τίς, φασὶν, ἰδίᾳ παρὰ τοῖς βωμοῖς τε ἢ ἱεροῖς ὑδὸς ἢ ἀδελφοῖς βλασφημοῖ πασαν βλασφημίαν, ἀρ' ἐν ἀν φάμεθ' ἀδυμίαν καὶ κακίαν ὅταν καὶ μαντείαν παρὰ τε καὶ τοῖς ἀλλοῖς ἀν οἰκείοις φέρεταιτο ἐν τοῖς; *Sacrificiis factis & victimis ex lege perustis, si accedat privatim quisquam ad aram sacraque, filius aut frater, qui miserabilem prorsus & noxiam orationem fundat, nonne dicemus hunc patri & suis male ominatum fuisse?* Vertit Ficinus. Propterea ait Theophrastus τ' μπερὶ. Porro quæ fuerint illa verba, quibus abstinendum esset in sacris, sciremus si pervenisset ad nos Suetonii liber, cujus hodie superest solum index, *De vocibus male ominatis*. Vide Artemidorum libro III. capite 38. Constat sane miram fuisse veterum hac in re superstitionem: erant enim pene infinita, quæ nominare religio esset. Ac quoniam venit mihi in mentem loci cujusdam Demosthenis, ubi est talis ὁπείας exemplum, quod doctissimus ejus interpres non animadvertit, obiter eum proferam & illustrabo. In ea contra *Leptinem* de veterum præmiis loquens, τότε μὲν, inquit, ἡ πόλις ἡμῶν καὶ γῆς εὐπορίας καὶ χρημάτων, νῦν δ' εὐπορίας. Δεῖ γὰρ ὅτω λέγειν, καὶ μὴ βλασφημεῖν. Eruditissimus Wolfius βλασφημεῖν vertit *conviciari*; non recte profecto: nam hoc voluit Demosthenes, religionem esse sibi, dicere Rempublicam ἀπορεῖν idque verbum à se respici propter ominis diritatem: ideo dicit εὐπορίας, quia dicere ἀπορεῖ non audebat, εὐπορεῖ non poterat. Neque aliter scholiorum Græcorum auctor interpretatur; quem causa non erat cur hic non sequeretur Wolfius. Terentius *Heaut.* Aët. II. Sc. i. vers. 16.

Unde dem, recte est: nam non habere me religio est dicere. non ovum ovo magis simile. Sic βλασφημον εἶπεν apud eundem alibi. Similis item superstitio apud Æschylum in *Agamemnone*, ubi Clytemnestra post acceptum per faces signum, quod parum fidei apud multos merebatur, videns nuntium à marito missum ad se accedere; Nunc, ait, de rei veritate constabit: nam is quem video advenientem tabellarius, aut læta nuntiabit, aut tristitia. Hoc illa quum vellet dicere; posterius tamen membrum omittit, & abominari se mali mentionem ait. Sic illa:

Ἄλλ' ἢ τὸ χεῖρεν κελὸν ἐκείνη λέγων.

Τὸν ἀντίον δ' τοῖς δ' ἀποστέργω λόγον.

Simile & illud est apud M. Tullium in epistola ad Cassium, libro XII. epist. 9. (lib. XVI. ep. 11. Sib. edit.) *multum interest te venire: exigua est enim spes Reip. nam nullam non licet dicere*. Ita enim hic locus accipiendus.

Σπινθῶντι ἰμβραλεῖν τὸ ποτήριον.] Scribendum est ἰμβραλεῖν, sicut apud Plutarchum in *Crasso* cap. 36. pag. 555. A. in simillima re, πῶς

τὰ σπιδίχνα τῷ μάντεως αὐτῆς προσδόντων, ἐξέβαλε τῆς χειρὸς. Id quod visum esse ait circumstantibus vere *περίσπον* & triste. Hæc sunt quæ Romani *caduca* auspicia vocabant. Festus, *Caduca auspicia dicunt, cum aliquid in templo excidit, veluti virga è manu*. Non hoc dicit Festus (quod putat summus Scaliger) tum demum caducum esse auspici-um, si è manu flaminis commentaculum virga excidisset: sed quoties aliquid excidisset, puta spondeum, ut hoc loco Theophrasti; aut victima, vel τὰ σπιδίχνα, ut Crassus accidit: aut de capite sacrificantis vitta, quod de Sythace canit Silius Italicus. Simile est quod notat Cicero *De aruspicum responsis* cap. xi. ludos esse non rite factos, si puer patrimus & matrimus tensam aut lorum omitteret. Meminerat iterum Festus hujus superstitionis in voce *silere*, quantum ex iis, quæ supersunt, licet conjicere.

Ἀποπίσαι ἢ βελόμην ἔσθ' ἢ τρ.] Nihil hoc foedius, nihil spurcius, verum præterea notandum est non *δοξίρειαν* tantum hic esse, sed etiam ut sunt concatenata vitia, fastum, & convivarum contemptum. Olim enim in conviviis aut aliis congressionibus procul spueri, signum habebatur eminentiæ: Plautus *Persa* Act. II. Sc. v. vers. 7. dixit, *magnifice conspueare*; Quintilianus, *clare exspueare*. Sotades apud Stobæum *sermone* xxii.

Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὥς θνητὸς ἄκρον

Ἄν μακρὰ πύξ, φλεγματὶς κατὰ δεινὰ

Ἄν εὐματῆς, ταῦτα πρὸ σε προσέειπεν ἄχεν.

Quamvis rex natus fueris, audi tamen ut mortalis:

Quid tum, procul exspuis? multa abundas pituita:

Vessem fers elegantem? at hanc ovicula prius habuit.

Præclare vero Clemens Alexandrinus, de hoc ipso loquens ii. *Pedagogi* cap. 7. pag. 174. ἀρεστίας ἢ ἀταξίας σύμβολον, τὸ προσδέναι πύξ ἢ πύξ ἰδεῖν, μὴ ἔχ' ἀφαιεῖν. Arrogantia & insolentia signum est, ipsi velle sonis aliquid addere, non autem detrachere. Sic & plurimum tulfire potentiorum erat tantum. Petronius, *Secundum* hanc formulam imperamus Eumolpo ut plurimum tussiat, ut sit solutioris stomachi, cibosque omnes palam damnet, loquatur aurum & argentum, fundosque mendaces. Erant item argumenta potentiæ, cervices inflectere, & altum loqui, ut ex Plutarchi *Pyrrho* & *Demosthene* intelligitur.

Ad CAPUT XX.

Γενὴ ἀνδίας.

Εἰς ἢ ἀνδία.] Jam diximus ad caput superius. Parum autem differre *δοξίρειαν* & *ανδίαν*, etiam ex eo discimus, quod Plato & Demosthenes sæpe utramque vocem pro eodem usurpant, quod à nobis est observatum. Sed & apud alios scriptores has voces sæpe conjunctas leges: ut cum Isocrates, in *Aeginetica*, morbo Thrasy-
lochi

lochi tribuit *δουχέρων* & *ἀνδῶν* simul: & cum exponunt veteres critici proverbium *ἀλῆς δρυός* scribunt enim dici *ὅτι τῷ δουχερώς καὶ ἀνδῶς ἐδιδόντων ἔσθον ὃ καλλίον π' εὐερόντων*. Latissime sane vox *ἀνδῶν* patet, & quæ sæpe nihil aliud est quam ineptitudo quædam, aut *φορπύτης*. Possis pro loco recte vertere *insulsitatem*, vel *tadium*, aut *odium*; quanquam Plautus & Terentius (*Andr.* Act. V. Sc. iv. vers. 40.) ipsum potius *ἀνδῶν* *odium* appellare solent, ut ille *Mil.* Act. III. Sc. iii. vers. 49. *odium populi*; in *Bacch.* Act. IV. Sc. viii. vers. 22. *terra odium*: Hic *Andr.* Act. V. Sc. iv. vers. 40. *Dignus es cum tua religione, odium*. Plautus in *Milite* Act. III. Sc. i. vers. 49. *incommoditatem* dixit *τῷ ἀνδῶν* ut contra tam apud ipsum quam apud alios veteres, ipsumque adeo M. Tullium 1. ad *Q. Fratr.* 1. & alibi, *commodus* est is qui opponitur *τῷ ἀνδῶν* cuius hominis habes graphicam descriptionem in *Milite* Plautina, scen. *Cohibere intra lim.* quæ est Act. III. prima; illo loco (vers. 45.) *Et ego amoris, &c.* Notabis, vocem *ἀνδῶς* & cum significare qui *tadio* est, & cum qui est fastidiosus. Nam ita quoque usurparunt. Aristoteles *Magnorum Moralium* libro secundo, *Ὁ πλεῖστον πολὺς γενόμενος ἐσθρόπιας καὶ ἀνδῶς ἐπιπίσιν*. *Divitiarum accessio superbos, & fastidiosos morososque efficere solet*. Par huic vox veterum Latinorum *tadulus*; vide *Festum*.

Καὶ ἀνὰ γὰρ μέλλοντας καλύειν.] Non displiceret *μέλλοντα*. Sensus erit: Solet retinere amicum qui jam navim solvebat, & ejus comites rogare, ut tantisper expectent donec aliquot cum illo suo amico spatia confecerit.

Μασώμενον σιτίζειν αὐτός.] Insigniter lapsi sunt interpretes non animadverso unius literulæ mendo. Legendum enim *μασώμενον*, non *μασώμενον*. Jam quod iidem *μασώμενον* interpretantur *mammam sugere*, puerilis est in puerili error. *Σιτίζειν* dicuntur nutrices suos alumnos, quando illis mansum ex ore suo cibum in os indunt; ipsi autem pueri *φαμίζειν*. Aristophanes *Equitibus* Act. II. Sc. 11. v. 22.

Κλ. *Ἐπίσταμαι γὰρ αὐτὸν, οἷς φαμίζεται.*

Αλ. *Καθὼς περ αἱ τίτται γε σιτίζειν κακῶς,*

Μασώμενον γὰρ, τῷ μὲν ὀλίγον ἐσθνέει.

Αὐτὸς δ' ἐκείνην περιλάσσει κατὰ πᾶν.

Cl. *Quippe ego novi quibus inescetur ferculis.*

Ag. *Nutricum more tu populum pascis male,*

Quia ubi premanderis, in os paululum ipsi ingeris:

Tu vero triplo plus, quam alumnus, devoras.

Καὶ ὑποκορίζεαι ποπύζων.] Signate loquitur: Est enim proprie *ὑποκορίζεαι*, τὸ πῶς παιστὶ περὶ ψαχαργίαν λέγειν πνέειν, cum infantibus nutricum more balbutire. Inde ad alia transfertur, quoties pro durior voce mollior usurpatur & minime odiosa. Cicero *Attico* lib. 19. ep. 10. *Video infinitum bellum, junctum miserrima fuga, quam tu peregrinationem ὑποκορίζῃ.* Accipitur & aliter. Sed hæc vulgo nota. *Ποπύζειν* vox est ὀνομασποικιλίστα pulchre ad imitationem ejus qui voce blanditur, sive infanti, sive equo: ponitur & pro manu blandiente permulcere, sive *καταρρίζειν*.

Καὶ ζαμὲς τὴν παρεχόμεν.] Scribendum est, καὶ ζαμὲς τὰ παρεχόμενα, εἰ-
πὼν ὅτι ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν αὐτῶν μελαντέρη ἢ χολή. Est autem τὸ pro-
πύον. Intelligit jus nigrum, quod ἰδεσμε Λακωνικόν à Grammaticis
dicitur, quia plurimus ejus usus Lacedaemone: eratque hoc in eo-
rum phiditiis cœnæ caput, ut ait etiam Cicero v. *Tusco. Quæst. cap.*

34. sed & aliæ gentes Græciæ eo usæ: vide Athenæum.
Ἐναντίον ἡδὲ οἰκείον.] Quod tempus alios sermones postulabat. Pec-
cat igitur infcitia temporis: estque non solum ἀνόητος, sed etiam
ἀκαίριος.

Ὅτι ψυχρὸν ὕδωρ ὅσι παρ' αὐτῶν λακωνίων.] Et si aliud est λάκκος, a-
liud ψυχρὸν, sive ὑδροψύχρον, hoc est, *frigidarium*: tamen, ut vides,
etiam λάκκοι à frigiditate commendabantur. Machio poëta apud A-
thenæum lib. xiiii. cap. 5. pag. 580.

Νῦν τιμὴ Ἀθλων καὶ θεῶς, ψυχρὸν γὰρ ἔστι,

Γνάθει' ἔχεις τὸ λάκκον ὁμολογούμενος.

Per Minervam & omnes Deos, inquit, gelidum

Gnathana indubitato puteum habes.

Frigida delectatos fuisse veteres Græcos constat: an calida uterentur,
quæ postea fuit in deliciis, quaerit Pollux libro ix. cap. 6.

Δείξαι τὸν παρσίτον αὐτῷ ποῖός τις.] Suos enim parasitos ostentabant:
unde Diogenis jocus, qui mures hospitibus ostendens, *hi*, inquit,
sunt mei parassiti. Itaque ait ille in auctione parasitica apud comi-
cum, *Stich. Act. I. Sc. iiii. vers. 72.*

— nemo meliores dabit:

Nullis meliores esse parasitos sinam.

Ἐπὶ τῷ ποτηρίῳ.] hoc est, *super cœnam*, vel *inter cœnam*. Plutarchus
in *Alexandro* cap. 94. pag. 695. D. ἐπαινεῖται κελυδοῖς ὅτι τὸ ποτήριον
Μακεδόνος ὁ Καλλιθένης. Callistenes laudare jussus inter pocula Macedo-
nes. Plato in *Convivio*, ὅτι τῇ πόλει λέγειν. Vox ὅτι, vel *παρέλαι*, vel
etiam fortasse tolli debet.

Ad CAPUT XXI.

Περὶ μικροφιλοπρέπειας.

Ἡ δὲ μικροφιλοπρέπεια.] Est hoc unum è vitiis illis quæ circa πῦλιν καὶ
ἀπῖλιν versantur: sunt enim non pauca, sed quæ fere nomine
careant. Aristoteles lib. iv. *Nicom.* cap. 9. præcipua tantum expli-
cat, χενόπεια & μικροψυχία. Istud autem vitium quod hoc capite
describit Theophrastus, obiter tantum attingit in iv. *Nicomacheo-*
rum cap. 7. quo loco ait eum, qui sit μεγαλοψυχός, τὸ παρὰ ἡδὲ τυ-
χόντων καὶ ὅτι μικροῖς πάλμπαν ὀλιγορρεῖν πῦλιν, qui (honores) à quibusvis
è vulgo exhibentur, eos prorsus contemnet. Nihil enim aliud est μικρο-
φιλοπρέπεια, quam cupiditas honoris sive laudis, vel, ut dicam melius,
lauda-

laudationis ὅτι μικρῆς, ob minuta quadam & parva. Atque hanc cupiditatem verissimè Theophrastus illiberalem judicat. Neque vero unicum est istorum hominum genus, sed duplex: sunt enim quidam φιλότιμοι necessario μικροφιλότιμοι eos dico, qui vellent quidem laudem posse mereri alia ratione; sed quia inopes sunt, & iis præfidiis destituuntur, quæ ad consequendos honores veros desiderantur, (fere enim αὐτοὶ πρὸς, ut ait Pindarus, μέγανταυ δαπνέει.) qua possunt ratione, tentant innotescere, & ut laudentur versenturque in hominum ore, efficere. Atqui satius erat, sua sorte contentum, abstinere ab omni tali cupiditate. Hæc est quam paupertatem ambitiosam vocat Juvenalis. Alterum genus est eorum qui simul duobus morbis gravissimis tenentur, ambitione & avaritia. Hos, ut honores affectent, impellit ambitio: ut non rectam viam insistant, sed sumptus maxime fugiant, facit avaritia. Μικροφιλοτιμίαν autem possis Latine dicere ambitionem gloria ineptam & sordidam: vel, ineptam & frivolam, sicut A. Gellius Lib. xv. cap. 30. ostentationem ineptam & frivolam dixit: & apud eundem, homo inepte gloriosus libro xiiii. non longe abest ἀπὸ τοῦ μικροφιλοτίμου.

Καὶ τὸ ὕψιν ἀποκαίρειν ἀπειραγὸν εἰς Δελφούς.] Athenis fuit hic mos: Juvenes comam alebant ad annos pubertatis, tum à parentibus ad tribules adducebantur, ut comam tonderent, quæ μακρὸς & σκληρὸς dicebatur. Fere autem & Græci & Romani comam hanc primam alicui deo consecrabant: & cum illam alere se in ejus honorem dicebant, tum ubi tonderentur, illam in ejus Dei templo ponebant: cujus rei apud Pindarum, Aeschylum, Festum, aliosque sunt testimonia. Ac videntur vulgo Athenienses Herculi consecrare soliti aut alicui alii deo, cujus templum esset in urbe. Hesychius; Ἀδελφὸν οἱ μέλλοντι ἐκθεύειν, πρὶν ἀποκαίρειν τὸ μακρὸν, εἰσέρχοντο Ἑρκελεὶ μέτρον αἶνε, καὶ ἀπὸ τῶν τοῖς συνελθόντων ἐπιδίδου πίνειν ὃ δὲ πρῶτον ἐκάλειτο δινίσχημα. Ita igitur vulgus: at qui supra vulgus existimari volebant, antiquo Atheniensium instituto, cujus meminit Plut. in Theseo, comam filiorum suorum Apollini Pythio consecrabant, & quum tempus adveniret, Delphos suos filios adducebant, ut ibi comam deponerent, quod auctor vult esse μικροφιλοτιμίας indicium.

Ὅπως αὐτοὶ ὁ ἀνέλεος Αἰθίοψ ἔσται.] Olim πρῶτον, & beati homines, puerorum Aethiopum ministerio utebantur. Auctor ad Herennium lib. iv. cap. 50. describens ostentatorem ineptum, Et dicit in aurem, aut ut domi lectuli sternantur, aut ab avunculo rogetur Aethiops, qui ad balnea veniat, asturconi locus ante ostium suum detur, aut aliquod fragile falsa choragium gloria comparetur. Athenæus lib. iv. cap. ii. pag. 148. in descriptione convivii Cleopatrar, πάντες ἡλιμνησσομένης παῖδας Αἰθίοπας παρέστησαν: omnibus Aethiopicos pueros, qui facibus producerent, representavit. Juvenalis, Sat. v. vers. 52.

—tibi pocula cursor

Getulus dabit, aut nigri manus osses Mauri.

Similiter mulieribus fuerunt suæ ex Aethiopia ancillula, ut est apud

apud Terentium. Tibullus, Libro II. Eleg. III. disticho 30

Illi sint comites fusci quos India torret,

Solis & admotis inficit ignis equis.

Et in epistola Leontii ad Lamiam apud Alciphronem nominantur *παραποντες, παραπαινα, Ἰνδοί, Ἰνδαί*. Fuit etiam magnus usus Afrorum nomenclatorum, quod ex Luciano colligimus, *Περὶ τῶν ἐπὶ μισθῶ σαώοντων*, Tom. 1. pag. 317. ubi ait necesse esse eum, qui his utitur, *δοκεῖν ὁχληρὸν, καὶ ὑπὸ θυρορῶ κακῶς συρίζοντι καὶ ὀνομακλήτορι λίσσασθαι τὰ πείδη, καὶ μισθὸν τελεῖν τῷ μνήμης τῷ ὀνόματι*. Importunum videri, & janitori male Syrissanti ac nomenclatori Libyco subjici, nominisque memoriam mercede redimere.

Καὶ ἀποδῶς μὲν ἀργ.] Scribe *ἀποδιδῶς*. *Καὶνὸν* autem intelligo nummum recens percussum & novum: tales enim nummi veteribus & usu tritis ac sordidis præferuntur. Tale illud in nono Apuleii, *demonstrat ei novitate nimia candentes aureos*. Hi sunt quos vocant nummos asperos, Seneca, Suetonius *Ner.* cap. 44. Persius *Sat.* III. *vers.* 70. ut valde miratus sum nuper doctissimi viri sententiam, qui eam vocem ab origine Arabica repetit: verum de eo alias pluribus.

Ἀπαντικὸν τῶν ἐστῶν παραπαινα λέγουσιν.] Ita moris fuit apud Græcos, eam partem ædium (quæ ab ingredientibus prima conspicitur, aut à prætereuntibus, quando fores patent, quam *ἐνώπια* vocabant) omnibus modis ornare: ideo Homerus *ἐνώπια παραφρονέοντα* dixit *Iliad.* 9. *vers.* 435. & *γ.* *vers.* 261. *Odyss.* 8. *vers.* 42. & *χ.* *vers.* 121. Hesych. *Ενώπια, τὰ κατὰ πικρὸν τῶν πυλῶν φαινόμενα μέρη, ἃ καὶ διεκόμεναι ἐνεκα τῶν παρόντων*. Vide amplius Eustathium in Iliados rhapsodiam Θ. ad *vers.* cit. & in *Odyssæ* *χ.* pag. 776. nec non Aelianum in *Epistolis*. De Romanorum atriis & tablinis non est obscurum: at Græci atriis non utebantur, si credimus Vitruvio: eum vide *libro* VI. *cap.* 10.

Ἀναβαλόμενον δὲ ποικίλον.] Cum transvehabantur equites Athenis, veste erant amicti purpurea & varia. Scholiastes Aristophanis, *ἐκ πορφυροῦς καὶ ποικίλοις ἐπόμπουον*. Eam vestem *ξύστιδα* vocabant. Aristophanes *Nebulis*, *Act.* I. *Sc.* I. v. 69.

Ὅταν σὺ, μέγας ὢν, ἀρμὶ ἐλαχίστης πρὸς πόλιν,

Ὡσαύτῃ Μεγακλῆος ξύστις ἔχων.

Quando tu grandiusculus fueris, age currum agas

Ad urbem, veste succinctus curuli uti Megacles.

Interpres, *ξύστις λέγεται τὸ κραιπνὸν ἱμάτιον, ὃ οἱ ἡνίοχοι φορεῖσι μάλιστα νῦν πομπέοντες*. Romæ quoque equites trabeati erant in transvectione.

ΚΑΛΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ.] Mirus usus vocis *καλδός*. Putet fortasse aliquis rescribendum non procul ab editæ lectionis vestigiis, *ΚΥΝΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ*, vel *ΚΥΝΙΑΙΟΝ ΜΕΛΙΤΑΙΟΝ*, vel *ΚΑΛΑΘΙΝΟΣ*, ut in epigr. Adæi, lib. I. *Anthol.* cap. 33.

Τῇ βατῇ καλαθὴν ὑπὸ σκύλακι μεράσῃ.

quasi dicas, *quasillaria*, quæ in calathio aut *παλάριον* educaretur; & potest utroque loco nomen proprium videri. Puto tamen verius esse quod supra diximus ad *caput* 8. *περὶ λογοποιίας*, cum expone-

remus

remus illa ζυμὸν πολὺ γινόμεναι quæ ibi legantur. In poeta minus esset mirum: nam ob cognationem quæ est inter plantarum genus & ea quæ animalia proprie vocantur, non mirum, plantarum appellationes ad homines aut alia animalia transferri: quod in vocibus ἔρπυ, ὄξυ, μόσχυ, δάκτυ, ἀκρεμῶν, ὄρπηξ, σάχυν, passim apud poetas licet observare. Sic apud Euripidem Helena dicitur τρωδάρεον ἔρπυ, & apud eundem *Electra* v. 15. legas, θήλυ Ἠλέκτρα δάκτυ, *femineum Electra germen*. Pindarus *Olymp.* 11. Therfandrum vocat δάκτυ ἀρωγὸν δάμοις Ἀδελφείδων, & *Olymp.* vi. Herculem σμῆνόν δάκτυ Ἀλκιδίδα. Oppianus initio 1. Κυωνηται. Αὐσονίου Ζηνὸς γλυκερὸν δάκτυ Αὐτωνίης, *Ausonii Jovis dulce germen Antonine*. Nec soli poetæ his vocibus usi, verum & solutæ orationis scriptores, sed fere cum aliqua similitudinis exprimendæ nota. Gregorius, qui vitam B. Chrysostomi scripsit, ἐν δὲ τοῦτον οἶα πρὸς ἑυδαλίσταυτ κλάδου ἔμειψεν ἔπειτα Ἰωάννης βεβλάσθηκε. Vide Isidori *Pelusiota libro* 1v. *epistolam* cxli. ubi ῥίζαν vocat parentes, ut κλάδον sobolem, & *libro* 111. *Epistolam* cccli. ubi de eo qui nunquam suscepit liberos ita loquitur: ἐγὰρ ἦν ἔσπε κλάδους, οἷς συνανθοῦσι καὶ αἱ φροντίδες καὶ τὰ πένθη. *Non produxit ramos, quibus cum cura & mæiores efflorescunt.* Ὡς περ γὰρ, ait Artemidorus lib. 11. *Onirocrit.* τῶν δένδρων τέκνα εἰσὶν οἱ βλαστοί, ἔπειτα καὶ τῶν ἀνδρῶν τέκνα εἰσὶν οἱ βλαστοί. *Non est enim ulla aut magis propinqua aut magis propria translatio, quam cum germen pro filio, filius pro germine usurpatur*, inquit Phil. Mornæus *De veritate religionis Christianæ*, cap. 28. Hinc fratres & sorores ἀμοιβηταῖς & ἐπεσθωταῖς illi ex utroque, hi ex alterutro tantum parente conjuncti. Vid. Eust. ad *Iliad.* χ. p. 1389. Ab eadem origine soboles & propago apud Romanos tribuuntur animalibus: est igitur κλάδου Μελιταῖου, *surgulus Melitenfis*, hoc est, *catellus sive soboles parva canum minimorum*, quos veteres *Melitaos* vocabant: et si parum constat ab utra Melita (duæ enim sunt eo nomine insulæ; altera in Africo mari, hodie sedes Equitum Malthenium; alterum in Ionio Siculo mari) adveherentur.

Ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ.] Scribe vel sine ε, vel ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ, aut ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ. Erant duo Athenis templa Æsculapii: alterum in urbe; alterum in Piræo, vel Acharnis. notat Comici scholiastes.

Τῶν ἐπιτελέων σεργάνων αἱ.] Scribe, ἐπιτελέων σεργάνων καὶ ἀλείφειν ὅς. Σωδοκιστάδης παρὰ τὸ πρῶτον.] Scribe, τὰ παρὰ τὸ πρῶτον. Sic vocat ea quorum administratio ad curam & officium prytaneorum pertinebat. Inter alia unum hoc erat, quod oportuit eos δύναι ἐκείνους κοινῇ, ut est in ea *De falsa legatione*. Solebant autem prytaneis post rem divinam factam populo renunciare, litassentne an non. Extat ejus moris illustre exemplum in procemiis Demosthenicis: quorum sexagesimum tertium est totum huic sacrorum renuntiationi accommodatum. Cum autem quater quoque prytaneatu (erat id spatium dierum xxxv. vel xxxvi. teste Harpocrate) populi concio celebraretur, fiebat, ut puto, quarta tantum concione hæc renuntiationis: ait enim Pollux *lib.* vii. cap. 8. τὴν τετάρτην ἐκκλησίαν fuisse de rebus

bus sacris & ad sacra pertinentibus. Videatur commentarius Samuelis Petiti in leges Atticas, lib. 111. tit. 1. pag. 197.

Καὶ παρεσκευασμένοι λαμπερὸν ἱμάτιον.] Ut apud Romanos, sic etiam Athenienses, qui rem divinam facturi erant, veste candida erant amicti: id enim est λαμπερὸν ἱμάτιον non splendida vestis. Aeschines de Demosthene, παρασκευασμένοι, καὶ λευκῷ ἱμάτιῳ λαβόν, ἔβδυνται. Alii scriptores ἱερὸν ἱμάτιον vocant. Porphyrius Περὶ ἀποχῆς libro secundo, modo λαμπερὸν, modo λευκῷ: aliquid quando καὶ δυνάται, ut Latini, pura vestimenta. Hanc ob causam folebant scurræ Attici, si quis in publicum prodire candidatus consuefset, eum appellare ὀλολύμενον, quasi tu dicas, perpetuo sacrificantem. Est enim ὀλολύειν vox ad sacrorum caeremonias pertinsens & clamorem mulierum sacrificantium indicans, (Vid. Animadvers. in lib. v11. Athen. cap. x. p. 514.) neque aliter à vetustissimis scriptoribus usurpatur, ut alibi annotavimus: idque certissimum est. Anaxandrides in Ulyssæ, apud Athenæum libro sexto cap. 9. p. 242.

Τμείς γὰρ ἀνθρώπους αἱ χλευάζετε,
Οἷδ' ἀκελεῖας· ἀν μὲν γὰρ ἢ πρὸς εὐσπερῆς,
ἱερὸν γάμον καλεῖτ'· ἐὰν δὲ μικρὸν παντελῶς
Ἀνδρῶπιον, Σταλαγμόν· λαμπερὸς τις ἐξ-
ελάσσει, Ὀλολύγμος ἐπὶς ἐστίν.

Vos quidem invicem nunquam non subfannatis,
Hoc ego certo scio: Elegans & comptus se quis prodeat,
Sacras illum vocatis nuptias: Siquis omnino parvulus
Homuncio, Stillam: siquis splendidus
Progreditur, Clamor muliebris is est.

Protulimus hunc veteris poetæ locum, non tam ut auctorem nostrum illustraremus, quam ut ipsum poetam. Nam interpretis quidem postremorum verborum versio, qualis quidem loco citato apud Athenæum legitur, plane est, (quod sine docti viri contumelia dictum sit) inepta: longe vero ineptior ejusdem annotatio. Risi suaviter cum illa legerem. Enimvero pauci observarunt quid proprie sit ὀλολύειν: nec pauci ad eum scopulum offenderunt.

Εὐθύμῳ οἱ παρ.] Demosthenes in eo cuius modo meminimus procemio, Εὐθύμῳ τῷ Διὶ τῷ Σατύρῳ, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τῇ Νίκῃ, καὶ γέρονε καλῷ καὶ σωτήρῳ τὰς ἡμῶν τὰ ἱερὰ. Εὐθύμῳ δὲ καὶ τῇ Πεισίδει, καὶ τῇ Μητρὶ τῶν Θεῶν, καὶ τῇ Ἀπόλλωνι, καὶ εὐαγγελιστῇ καὶ ταῦτα. i. e. Fovi servatori sacrificavimus, & Minervæ, & Victoriæ, eaque sacra & pulchra & salutaria nobis extiterunt. Sacrificavimus item Suadela, & Matri Deorum, & Ἀπολλίνι; quibus & ipsis litavimus: in quibus verbis mendum esse putat Samuel Petitus, lib. 111. De Leg. Att. tit. 1. p. 197. & pro τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τῇ Νίκῃ legendum censet τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Νίκῃ. Si quidem intelligatur Minerva, quæ Νίκη appellabatur.

Καὶ ὑμῖς ἐδέχεσθε τὰ θυσιαῖα.] Lege δέχεσθε. Demosthenes in fine ejus procemii, Δέχεσθε καὶ παρὰ τῶν Θεῶν θιόντων τὰ θυσιαῖα. Quam nihil intellexerint toto isto loco priores interpretes, piget dicere.

AD CAPUT XXII.

Περὶ ἀνελευθερίας.

H δὲ ἀνελευθερία ἐστὶ πρᾶξις τις ἀπὸ φιλοπρέπειας δαπάνης ἔχουσα.] Nihil depravatus, nihil infrunitus ista lectione: quæ cum tam male conveniat τῇ ἀνελευθερίᾳ, cujus definitionem aut descriptionem saltem promittit, demiror doctissimos viros, & in philosophia apprime versatos, mendum non suboluisse. Atqui illiberalitas neque πρᾶξις est simpliciter, hoc est, ut illi vertunt, opulentias, neque recte δαπάνης ἔχειν dici potest: quare constat, tam in eo quod generis locum obtinet, quam in differentia vitium esse. At non sunt accuratæ Theophrasti definitiones in hoc libello, dicet aliquis: sane fateor τὸ ἀκριβὲς illas non habere; falsas tamen esse & ineptas, hoc vero nego tibi atque pernego. Ut igitur ineptias vitemus, sic legamus, Ἡ ἀνελευθερία ἐστὶ πρᾶξις τις ἀφ' ἐπιποθείας δαπάνης φύγουσα. Nemo recti iudicii qui sit (quod impune dixisse liceat) de veritate hujus lectionis dubitabit. Jam ergo non est genus πρᾶξις, sed ἀφ' ἐπιποθείας πρᾶξις: neque differentia τὸ δαπάνης ἔχειν, sed τὸ φύγειν δαπάνην. Contra virtutis oppositæ ἐλευθερίᾳ τῇ ὀρθῇ proprium docent esse philosophi, τὸ περιπεκὼν ἐν χρημάτων εἶναι τὰ ἐπιταγέα hoc est, *facilem esse ad faciendos sumptus liberales*. Est enim pecuniæ usus duplex; alius ad sumptus necessarios; alius ad sumptus liberales, ut est apud M. Tullium 11. Off. cap. 12. Ideo dicebat Plato in octavo De republica τὰς περὶ δόξας εἶναι ἀνταγωνιστὰς τὴν τῆς νίκης, ἢ αἰτίας φιλοπρέπειας ἢ καλῶν causam nunc accipe, *χρησιμὰ τε ἐν ἐξέλει ἐνδοξίας ἐνεχε καὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνων ἀναλίσκειν*. Non alia aut interpretatione verba Theophrasti opus habent, aut confirmatione nostra emendatio.

Οἱ δὲ νικῶσαι τραγῳδοὺς.] Scribe νικῶσαι τραγῳδοὺς. Alibi hunc locum explicabimus, & de hoc more multa dicemus. Notum autem, tragediam Libero patri fuisse dicatam, ut Apollini comœdiam. Videat studiosus lector, si lubet, quæ De satyrica Græcorum poesi scripsimus: ubi de veterum Tragicorum tetralogiis differimus.

Καὶ ἐπιδόσαν γενομένων.] Difficilis Reip. temporibus solebant Athenienses pro virili parte quisque publice pecunias erogare, ad sublevandam ærarii inopiam, quod ἐπιδόσαν proprie dicebant: quasi dicat aliquis, *supra ordinaria munia aliquid amplius largiri*, erant enim ordinariæ & legibus constitutæ λειτουργίαι cum igitur pecuniis opus erat, Prytanei populum convocabant; angustias Reip. exponebant; ad collationem quemque hortabantur. Tum surgebat unusquisque ordine suo & loco; ac si quidem vellet aliquid conferre, id profitebatur, & dicebat, *Ἐπιδόσωμι ἐγὼ τοσούτον* sin animus largiendi quicquam non esset, vel tacebant cum surrexerant, vel è concione clam se eripiebant, quod vel ex isto loco clarum est. Athenæus libro

libro 1v. cap. xix. p. 168. de Phoco Phocionis filio, homine luxu perduto, loquens, Ἐπιδοσίων δὲ ποτε γινόμενον. παρελθὼν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔφη, Ἐπιδοσίω καὶ γὰρ καὶ οἱ Ἀθῆναιῶτες ὁμοθυμαδὸν ἀνελθόντων, εἰς ἀκαλασίαν. Pecuniam aliquando cum in usum publicum Athenienses conferrent, in concionem & ipse prodit: ac se quoque erogare dixit; acclamantibus unanimi consensu Atheniensibus, ad luxuriosam nequitiam. Sentiebat Phocus se velle conferre aliquid; populus verniliter nimis accepit Ἐπιδοσίω, ea notione, qua usurpatur pro crescere, & in aliqua re proficere. In orationibus Græcorum oratorum sexcentis locis fit ἐπιδοσίων istarum mentio.

Εκ τῷ μέσῳ ἀπελθόν.] Scribe ἀπελθόν.

Τὲ μὲν ἱερεῖσι πᾶσι τῶν ἱερείων.] Fortasse legendum πᾶσι τῶν ἱερέων ἢ ἱερείων, hoc est, exceptis iis partibus quæ ad sacrificios & sacrificas pertinebant. Veteres enim Deos precaturi, & viros & mulieres sacerdotes adhibebant. Plato Legum quinto, εἴτε ἱερεῖων καὶ ἱεραίων εὐχὰς ποιησάντων ἀπὸ τοῖς πρώτοις θύσαι καὶ δευτέροις. Sed placet nunc, nihil esse mutandum: ut hæc sit sententia; hominem illiberalem de ea quam aris deum admoverit victima tantum sibi perire sinere, quantum sit necessario adolendum, aut aliter diis offerendum: coxam fere offerrebant, aut intestina, aut aliud non magnæ rei, persæpe, ut ad Athenæum pluribus ostendimus in *Animadv.* ad lib. 3. cap. 34. & lib. 4. cap. 11. at cæteras carnes victimæ in proprios usus vertebant; aut vendentes illas, si familiam non haberent; aut si haberent, huiusmodi carnibus eam alentes. Vopiscus in *Tacito* Imperatore; hostias suas semper domum revocavit, iisdemque suos vesci iussit.

Τὰ χρὴ ἀποδοῖν.] Quam inhumanum Athenis hoc existimaretur, non potest melius declarari quam Alexidis Ὑπονοίας fabulæ quodam loco: quem eo libentius proferam, quod videam hodie in editis Athenæi codicibus, qui illum laudaverat, integros ferme duos versus desiderari. Nos igitur locum integrum ex veteribus codicibus apponemus. Sic Alexis apud Athen. lib. xv. cap. 3. pag. 671.

Οὐδ' ἐν Τριβαλλοῖς ταῦτά γ' ὄντι ἐννομα,

Οὐ γὰρ σὶ δύνανται τοῖς κεκλημένοις

Δείξαντ' ἰδεῖν τὸ δεῖπνον εἰς τὴν αὔριον,

Πᾶσι δὲ, ἀλλ' ἵπνοις ἅπαρ ἔδνη' αὐτοῖς ἰδεῖν.

Ne apud Triballos quidem hæc permittit lex,

Ubi aiunt eum qui sacrum facit, vocatis ad id amicis

Ostendere quod vel usque in crastinum ad cœnandum satis sit,

Venalia deinde illa omnia exponere, quæ videnda ante præbuit.

Τὲς δὲ διακονήντας ἐν τοῖς γάμοις οἰκοπίτας μετὰ σταδί.] Mos fuit parum hominum, cum nuptias celebrarent, opera & ministerio uti adjuutorum atque adjutricum (sic vocat Plautus) οἰκοπίτων, hoc est, qui suo cibo ministrarent, ut idem poëta loquitur; vel, ut idem alibi, qui suo sumptu & cibo vescerentur. Crates *Συναρξιστοῦ* fabula, apud Athen. lib. vi. cap. 12. pag. 248.

— ἀγείων τὸ μὴ

Συνάγει γυναῖκας, καὶ δὲ δειπνίζειν ὄχλον.
 Ἄν' οἰκίστις τὰς γάμους πεποινηέναι.

—Urbanum non est

Congregare fœminas, aut incondita coenam turba præbere:

Sed oikistis nuptias celebrare.

Scio aliter posse exponi γάμους οἰκίστις sed quo minus sic recte accipiat, nihil verat. Plautus *Casina* Act. III. Sc. 1. tangit morem illis versibus, 8, 9, 10.

—AL. quin adepol servos, ancillas, domo

Certum est omnes mittere ad te. st. Eho, nimium scite scitus es.

Sed facito dum memineris versus quos cantat Colax: cibo

Cum suo quique facito uti veniant; quasi eant Sutrium.

Item alibi. Menander οἰκίστην sponsum appellavit in *Dactylo* apud Athen. lib. vi. cap. 12. pag. 247. qui parva aut nulla dote esset contentus: Οἰκίστην νυμφίον εἰδὲν δρόμῳ περικὸς ἐξευρήκαμεν, Οἰκίστην sponsum invenimus dote nihil egentem. Plutarchus in *Crasso*, milites οἰκίστις, qui sine stipendiis alicui militarent.

καὶ τριεσχρῶν] Cuivis puto notum est ex oratoribus Græcis, quale genus λειτουργίας esset Athenis τὸ τριεσχρῶν & veteres grammatici id ita diligenter explicant, ut videantur mihi (dicam libere) parum in hac lingua exercitati, qui hæc non intellexerunt. Vertimus autem, *triremi quam instruxit præfectus*, non autem *imperans*, quia omne imperium erat τῷ στρατηγῷ, non τῷ τριεσχρῷ, uti docent Atticæ historię, & ante omnes Demosthenes.

τὸ τῷ κυβερνήτῃ στραματὶ ὑπὸ τῷ κατὰρ.] De viatoriis cubilibus non repetam quæ supra diximus. Lego autem hic, ὑπὸ τῷ κατὰρ. vel ὀπί. Lucianus in dialogo Mercurii & Charontis, qui inscribitur *Contemplantes*, Tom. 11. pag. 133. σὺ μὲν βέβαιος ὅτι τῷ κατὰρ στραματὶ ὀπίστατος, ἄμους ἔτω κατὰρ ἐξόν, i. e. Tu quanquam robustus es humeris, in navigii dorso porrectus stertis. Nam super transtris dormiebant nautæ in navi, non sub transtris. Eustathius, δὴλον δ' ὡς οἱ ναυτικοὶ ὅτι τῷ πρὸθέντων κατὰρ στραματὶ κοιμῶνται. Trierarcho vero suus erat locus ad navis puppim, ubi illi tabernaculum extrui solitum. Pollux L. 1. C. 9. τὰ ἃ περὶ πλώϊον περιχρῶντα ξύλα περὶ τὸν αἰσῶνα καλεῖται, ἐκεῖ πρὸς αὐτὴν ὀνομάζεται, τὸ πηγνύμενον στρατηγῷ ἢ τριεσχρῷ, i. e. trabes circa puppim prominentes peritona dicuntur; ubi τὸ tabernaculum vocatur Imperatori aut Nauclero exstructa habitatio. Ibi ergo trierarchi in suis stragulis quiescere moris habebant: at illiberalis iste & sordidus, promiscue cum reliquis, in transtris cubat, & gubernatoris utitur stragulis; quæ solent esse vilia, & ut plurimum segestria, aut tegetes: proinde parum è trierarchi dignitate. Persius, Sat. v. vers. 146.

Tu mare transilias? tibi torta cannabe fulto

Cæna sit in transtro? —

Propterea Donatus τὰς φορμὰς, hoc est, tegetes & storeas, sive erones, quibus pauperes loco stragulorum & tapetium utuntur, stramen nauticum vocat. Alciphron Epistola quadam, & γὰρ αἰετὸς ἀνὴρ τῷ ξύλῳ τῷ ἐλπίδι, ὅτι τὰ ταπήτων τῶν ξενικῶν καὶ ἐστρώσεων κατακλινίς, & γὰρ οὗτος τὸ ἐφασκεν

ἔρασαν κείνους ὡς οἱ λοιποὶ ὅτι ἦν κατασκευάσας, τὴν συνίδα αἵμα νομίζαν
λίαν τελευτήσαν. Levitatem eorum, qui nostram hanc interpretatio-
nem, odio nostri an veritatis, carpere sustinuerunt, satis superque con-
futavimus in nostris ad superiorem Persii locum Commentariis. Enim-
vero si tanta est reprehendendi libido, cur in me, cur in aliis ea po-
tissimum arrodunt, quæ certissima sunt & verissima? miseret me il-
lorum.

[Ἐνδον μίμειν.] Utpote qui vestem forensē habet unicam: quod
illiberale est planeque sordidum. Inde Ciceronis jocus in Decianum
quendam lepidissimus, in oratione pro L. Flacco cap. 29. Romam ad-
venis: affers faciem novam, nomen vetus, purpuram Tyriam, in qua
tibi invideo quod unis vestimentis tandiu lautus es.

[Ἀλλὰ μὴδ' εἰς τὰς ἐξόδους.] Juvenalis satira sexta vers. 351. in
Romanis mulieribus hanc notat illiberalitatem simul & ambitionem;

Ut spectet ludos, conducit Ogulnia vestem,

Conducit comites, sellam, cervical, amicas,

Nutricem, & flavam cui dei mandata puellam.

Demosthenes Midiae exprobrat quod cum esset præfectus equitum,
alieno equo in pompæ transvectione usus fuisset. Ἐξόδους accipe ut
in illo, χαλεπὴ γυναικῶν ἐξόδος; initio *Lyfistrata*. Raro olim matronæ
pedem domo efferebant; nec in publicum, nisi stipatæ gregibus
ancillarum, prodibant. Interdum ἐξόδος γυναικῶν dicitur de pro-
fectione ad ducendam pompam: unde est apud Platonem, in fine
sexti *De legibus*, muliebris cujusdam supplicii genus, μὴ μετέχῃν τῇ
ἐξόδῳ τῇ γυναικῶν καὶ πῦρ, ἢ τῇ εἰς τὰς γάμους καὶ γένεσις παιδῶν ποιήσας
expertem muliebrium degere honorum, nec ad nuptias partusque puero-
rum recipi. Lege Suidam in Αἰμυλία. Inde dictæ ἐπὶ ἐξόδου γυναικίς,
quæ non sunt οἰκεῖσι & casariæ.

[Καὶ τὰς κλίνας ἐμκορῆσαι.] Hesychius, qui τὸ κορεῖν etiam φερεῖν expo-
nit, videtur hoc voluisse docere, eam vocem à κόρε deductam, in-
terdum accipi pro *cimices* occidere, vel *cimicibus* lectos purgare, quod
cimicare Latinis dicitur, ut *pulicare*: Græci, ἐμκορῆσαι. Atque hæc
interpretatio locum hic habere potest. Parmenio poeta ἐμκορῆσαι dixit
in lepidissimo disticho, quod extat lib. 1. *Anthol.* cap. vi. pag. 19.

Οἱ κόρες ἄχαι κόρε κορῶντι μὲν ἀπὸ ἐμκορῶν

Ἄχαι κόρε καὶ τὸς κόρες ἐμκορῶν.

Cimices ad satietatem saturati sunt mei; saturatus autem sum

Ipse quoque cimices perdendo.

[Καθ' ἑμῶν παρέρχεται καὶ τριβωνα.] Non est in eo nota illiberalitatis
quod vestem invertit, sed quod tritam & macularum plenam vestem
gestat, quam postea in cœtu honoratorum virorum (ita accipi de-
bet illud καθ' ἑμῶν) cogitur invertere, ut maculas ab oculis eorum
submoveat quibus affidet: atque hoc saltem in isto laudandum; sicut
contra in superioribus nota δυσχερείας erat, gestantem obsoletam &
καλίδων μιστῶν vestem, versari in oculis hominum. Hinc ortum est
apud Græcos proverbium, quod nos, ut puto, primi observavimus,
τὸ καλὰ πρίν ἐξω. Pindarus *Pythionicarum* tertia,

--- τὰ μὲν αὖν

Οὐ δυνάμει νήπιος κόσμῳ φέρειν,

Ἄλλ' ἀγαθὸν, τὰ καλὰ τρέφαντες ἔξω.

Res adversus, inquit, nesciunt moderate ferre stulti: at sciunt sapientes, quæ pulchra sunt foras & in publicum vertentes: hoc est, cuius fortunæ se accommodantes, & decenter ea utentes; quæ sunt adversa dissimulantes. Misérias enim, ait Q. Curtius lib. v. cap. 5. n. 11. optime ferunt qui abscondunt. Alio sensu dicere solet Seneca, bonos non fulgere extrinsecus, sed bona eorum introrsus esse obversa: De divina providentia, & Epistola cxx. & alibi. Cæterum Pindaricum istud proverbium vernacula nostra lingua hodieque agnoscit. Aliud autem παρὰσφραῖν ἱματίον, aliud ἐκσφραῖν illud est ex parte invertere; hoc totam vestem quasi de integro reficere versis pannis, & novam illi faciem dare. Aristophanes, ἐν Νεφέλαις, Act. 1. Sc. 1. vers. 89.

Ἐκσφραῖν ὡς τάχιστα τὰς σαυτὲ τρέπας.

Scholias, ἀπὸ μετασφραῖς τὸ ρυπαρὸν ἱματίον ἢ ἐκσφραῖν. Ἐκσφραῖς ἢ ἱματίον, τὸ ἀλλάξαι τὸ πρὸς τὸ ὅτι μέρθ' ἔξω. Lucianus dixit ἀνσφραῖν τὸ τριβάνιον, in Alectryōne Tom. II. pag. 604. ἀπέρχου, ait, κομίσας μάλ' ἱματισμένθ', ἀνσφραῖς τὸ τριβάνιον, ὡς ὅτι τὸ καθαρότερον γένειο ἢ ἀναδολῇ. Abeo nitide admodum cultus, sic obverso palliolo, ut qua esset parte purissimum, ea videretur: quæ verba Theophrasti locum explicant. Vox τριβάν, alias lacernam, aut pallium significat: alias tritam usū & decorem vestem atque obsoletam; sic tamen ut aliud proprie sonet τριβάν, aliud ῥάκθ', ut notat Eustathius ad Od. ξ. p. 559. quando ait, ἔστ' ῥάκθ' μὲν τὸ διεργαζὸς, τριβάν ἢ τὸ ἀποβεληκὸς τὰς κερμαῖδας.

Ad CAPUT XXIII.

Περὶ ἀλαζονείας.

Ἡ ἀλαζονεία δὲ ἐστὶν [ἡ] προσδοκία πᾶν ἀγαθὸν ἐν ὄντων. Obscurat hanc definitionem verbum προσδοκία, in nova, ne dicam, inusitata significatione positum; accipitur enim non tam pro expectatione, ut vulgo solet, quam pro excitatione expectationis; quod Græci προσδοκίαν παρῆσαι, vel uno verbo ἐπαγγέλλεσθαι dicunt: Homerus Iliad. ε. vers. 832. & alibi σέωδθ'. Latini promittere, ut in illo Juvenalis, Sat. II. vers. 11, 12.

— dura per brachia seta

Promittunt atrocem animum;

vel spondere, ut cum ait idem de ostentatore, Sat. VII. vers. 134.

Spondet enim Tyrio stataria purpura filo.

denique idem fere est προσδοκία isto loco ac παρῶνσις. Plato in Ὀργισ, ἀλαζονεία παρῶνσις ἀγαθῶν ἢ ἀγαθῶν ὅσα μὴ ἀναρχόντων. Aristoteles adjicit hæc verba in Nicomacheis lib. IV. cap. 13. δὲ ἐκ χειρὸς. Quæ particula necessario addenda ad Platonis & Theophrasti definitiones:

tiones: ut distinguamus ostentatorem qui mendacium suum refert ad inanem gloriam, ab eo qui lucrum aucupans se suaeque prae-dicat: nam id quoque hominum genus frequens est, ut ad caput primum notare meminimus. Notant grammatici Graeci, proprium esse Atticis, ut non gloriosum tantum, sed quemvis mendacem ἀλαζονα appellent.

[Εν τῷ διαζεύγματι ἐσημείωσιν.] Quid appellat διαζεύγμα? non est dubium, publicum aliquem Athenarum locum intelligi, ubi conventus fieri solebant. Quare arbitror locum esse corruptum, & lego Δείγματι. Digma appellabatur locus in Piræo è re nomen habens. Ibi enim peregrini mercatores suarum mercium δείγμα & specimen producebant, ἐν προυλίῳ credo περιέχοντες, ut alicubi Plutarchus ait. Itaque peregrinis hominibus fere erat ille locus refertus. Auctor scholiorum Aristophanis in *Equitibus* Act. 11. Sc. 1v. sub finem, Δείγμα τόπου ὅστις ἐν Πειραιεῖ, ἔνθα πολλοὶ συνήρουν ξένοι καὶ πολῖται, καὶ ἐλογιστοῦσαν. Quae postrema verba ita hanc emendationem confirmant, ut nihil supra: propterea enim ait Theophrastus διηγεῖσθαι ξένους. In antiquis libris lineola superducta nomina locorum propria solebant notari & distingui; qui mos postea neglectus multas saepe tenebras attulit. Exemplo sit, (& sunt infinita exempla) locus ille Platonis in *Menexeno*, ubi interpretes, quod legissent ἐν τῇ σφαγίᾳ perperam pro Σφαγία, turpiter lapsi sunt: quamquam Ficinus melius pudori suo consuluit, omisis his verbis quae non intelligebat; novi vero interpretes audacter juxta & imperite in hac clade verterunt. Intelligit Plato illos cccxi. Lacedaemonios, quorum cxx. Spartani erant, qui expugnata tandem Sphaacteria insula, in potestatem Atheniensium venerunt, ut narrat Thucydides libro quarto. Sphaacteriam autem insulam etiam Sphagiam dici solitam certum est: vel adi Stephanum Περὶ πόλεων.

[Ὡς πολλὰ χρήματα αὐτοῖς ὄντι ἐν τῇ θαλάττῃ.] Scribe αὐτῶν. Pertinet hoc ad nauticum foenus, quod à multis exercebatur Athenis. Nemo autem ignorat quam improbum & grave fuerit id foenus, etiam legum concessu, vel Romanarum: vide Jurisconsultos. In orationibus Graecorum, maxime Demosthenis, plurima hujus usurae mentio: propter quam quod tantopere Demosthenem reprehendit Plutarchus, vereor ut ei sit satis æquus; damnat enim rem moribus legibusque receptam & probatam. Sed apparet ex variis Plutarchi locis, ipsum validissime foenus nauticum abhorruisse: quod in *Catone Censorio* c. 43. p. 349. B. appellat καὶ μέγιστα διαβεβλημένον ἢ δανεισμὸν.

[Περὶ τῶν ἑργασίας τῆς δανειστικῆς.] Hoc quoque refero non ad foenus ἑργαῖον, sed ad nauticum: quam vocat Demosthenes τὸ κατὰ θαλάτταν ἑργασίαν.

[Ὡς κατὰ Εὐάνδρου ἐστρατεύσατο.] Docti viri jam ante nos emendarunt μετ' Ἀλεξάνδρου quae emendatio vera est & certa.

[Τεῖτον δὲ λέγοντα.] Adnotata est in quibusdam codicibus altera lectio τεῖταιν, pro τεῖτον quae ferri potest, si referas ad tempus scriptae epistolae: alioquin sensus erit absurdus ob locorum intervalla. Antipater hic ille est, quem mors Demosthenis nobilitavit. Hunc ait Di-

odorus libro XIX. δοκεῖν γεγονέναι φρονιμώτατον ἢ ἐν διακρίσει γεγονότων, videri fuisse prudentissimum inter eos, qui imperio potiti fuerunt.

Διδομένης αὐτῶν ἐξαγωγῆς ξύλων ἀπελθεῖς] Quarundam mercium exportatio Atheniensium legibus prohibebatur. Ita lege erat vetitum ex agro Atheniensi ficus & oleum exportare. De ficubus lex erat talis; Ἀθήνησι μὴ ἐξάγειν ἄλλοσέ περ σῦκα, Ficus Athenis alio ne importato: Cujus meminit Interpres Aristophanis in *Plutum*, & alibi. De oleo vero Solon (vid. Plutarchum) hanc tulerat, ἔλαιον μόνον ἐξάγειν Ἀθήνηθεν, ἢ μὴ. Oleum solum Athenis exportat, ceteros proventus non item, quæ lex primo intuitu exportationem olei videatur permittere, sed si eo, quo debet, modo explicetur, sensum contrarium exprimit. Non enim cuivis, sed ei tantum, qui Panathenæa vicisset, licebat alio importare oleum, quod præmii vicem accepisset. Hoc expresse confirmat Scholiastes Pindari ad hæc verba γαῖα ὃ κρυφαῖα πνεῦμα κερπὸς ἐλαίας ἐστ. quando ait, Οὐκ ἐστὶν ἐξαγωγή ἐλαίας ἐξ Ἀθηνῶν, εἰ μὴ τοῖς νικῶσι, τοῖς γὰρ δὴ θηταῖς τοῖς τὰ Παναθηναῖα νενικηκόσι διδοται ὕδατα ἐλαίας πλήρης. Ita ergo erat, multa in agro Atheniensi provenientia exportare non licebat, quæ propterea ἀπορρήτα vocabant. In primis autem τὰ ἀπορρήτων fuere quæcunque ad navium fabricationem pertinebant, hoc est, πάντα ναυπηγήσιμα ὕλη, ut sunt abies, pinus, picea, cupressus, platanus, quæ alias ναυπηγήσιμα ξύλα, alias ξύλα absolute vocantur. Ratio erat, ut haberent ipsi, unde naves non tantum oncrarias & frumentarias, sed etiam quas publice à Senatu ædificari oportebat, texerent: Lege enim oportebat τὸν ἢ Πεντακόσιον Βασιλῶν, Quingentorum Senatum, quotannis ποιεῖν τετάρησι καὶ νῆας novas triremes struere, siquidem maximum apud Athenienses erat rei nauticæ studium: nec revera aliud quicquam fuit Græcorum sive Atheniensium sive Spartanorum imperium, nisi θαλάσσης ὀπινεσθῆναι. Hinc res navibus exstruendis idoneas exportare non licebat: non fuisse enim copiam magnam hujus materiæ in agro Atheniensi, docet etiam Demosthenes, aut quicumque alius est auctor orationis *De facere cum Alexandro*. Erant ἢ ἀπορρήτων & τὰ ἀσκόματα, hoc est, folliculi nautici, & λίνα, κινεός, καὶ πίπτα, inquit Aristophanis scholiastes ad illa in *Equitibus*; οὐ μὲν ἐξάγειν ταῦτα Πελοποννησίων τετάρησι ζαμεύματι. Alia ratione dicebantur ἀπορρήτα, quæ Athenas importare non permittebantur; ut θρυαλλίδες, ex quibus fiebant ellychnia; has enim, sicut constat ex Aristophanis *Acharnensibus*, fuit cum non liceret Boeotias afferre venales in urbem: credo ob metum incendiis; thryallidum namque stuppæ usus fuit ad ἀπύχους & malleolos incendiariorum.

καὶ ἐν τῇ συνδία.] Plane non erat ferendum doctis viris istud verbum dicam, an verbi monstrum? Legendum aio, σπινδία. Imperiti homines, & pistrino digni, ex σπινδία fecerunt σπινδία. Hæc prima mendii indoles: inde fuit vox nequam & nihil, σπινδία. At σπινδία idem ac σπινδία, nisi quod illud est ἐμφαντικώτερον. Doctorum virorum emendatio ἐν ταῖς συνδία, ut Musis iratis genioque sinistro nata, refutatione non eget. Non erat autem insolens Atheniensibus malum, frum-

menti inopia, ut historia docet, & oratores sæpe. Quomodo autem soliti essent ditiores in caritate annonæ pauperes sublevare, discas ex Demosthene contra Phormionem.

Καὶ ποτὲν αὐτὰς καὶ ἐξ ἀπορίας, κατὰ μίαν.] Hoc est, sexcentos homines solet sigillatim nominare, quorum singulis aliquid erogarit; atque hac ratione efficere, ut cum æra omnia in unum colligantur, ex ea supputatione summa nascatur decem talentorum. Imitatur iste ἀλαζόνες eos qui rationum libros conficiunt, in quibus videas singula æra seorsim annotari. Aera appello, quos vulgo articulos dicimus, Gallice *les items*: quia solent in nostris rationum libris singuli articuli à voce *Item* incipere. Græci ἀπολογισμοὶ nominantur, ut Plutarchus in *Politiciis præceptis*. At Romani æra appellabant. Cicero Hortensio apud Nonium, *Quid tu, inquam, soles cum rationem à dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam quæ ex his confecta sit non probare?* Apuleius De deo Socratis, *Igitur quotidiana eorum æra dispungas: invenies rationibus multa prodigè profusa, & in semet nihil.* Nonius, *Æra, numeri nota.* Lucilius, libro xxix. *Hæc est ratio perversa æra summa, & subducta improbe.* Locus est corruptissimus, quem ita restituendum puto. *Hæc est ratio: perversa æra: summa subducta est improbe.* Cicero in Epistola x. ad Dolabellam libro nono *Ad familiares* (lib. x. epist. 33. edit. Sib.) *versiculos æra hæc appellare videtur: Proferi alter (ut opinor) duobus versiculis expensum Niciæ.* Sed ad Theophrastum redeamus; qui quidem gloriosorum hominum ingenium & mores mira elegantia exprimit. Non enim illis satis est summam se laudare, & sua præclara facinora prædicare, nisi etiam longa eorundem enumeratione obvios quosque obtendant. Talia illa in *Milite Plautina* Act. I. Sc. 1. vers. 42. seqq.

PY. *Ecquid meministi?* AR. *Memini: centum in Cilicia.*

Et quinquaginta, centum Sycolatronida,

Triginta Sardi, sexaginta Macedones,

Sunt homines tu quos occidisti uno die.

PY. *Quanta isthæc hominum summa est?* AR. *Septem millia.*

PY. *Tantum esse oportet: recte rationem tenes.*

Prorsus hic Plauti locus (et si versantur hi duo gloriosi in diversa materia: Plautinus enim virtutem bellicam; hic noster divitias ostendit) prorsus, inquam, explicat quid sit hoc loco ποσού τὰς ἀπορίας καὶ ἐξ ἀπορίας, κατὰ μίαν, quæ verba quam fuerint doctis viris hæcenus obscura, quid attinet dicere? Res clamat ipsa. Vide Martialis xxxvi. & lxxix. epigramma ad Afrum libro 1v.

Καὶ πρὸς τοῖς πρὸς τὰς ἀπορίας τὰς τῶν ἐνόντων.] Bene hoc: servat enim solemne eorum qui mentiuntur: vide cap. περὶ λογοποιίας. Auctor *Rhetoricorum ad Herennium* lib. 1v. cap. 50. in descriptione illa ingeniosissima ostentatoris pecuniosi, non plane dissimilem gloriosorum istiusmodi morem notat: quem placet hic proferre, ut collatione Græci scriptoris, qui ipsum suavissime notat, locum illustrem. Ait ergo Latinus auctor, *Cum puerum respicit hunc unum quem ego novi (vos non arbitror novisse) alio nomine appellas, deinde alio atque alio.* Mos;

Mox, ut ignoti qui audiunt, unum putent eligi de multis. Alexis vero sic in Hippis, ubi affert elegantem descriptionem *παραλαζόντων*, sive gloriosi pauperis:

---οἶδα ὃ κερὶ πνὸς πολίτῳ ἡμέτερον

Παραλαζόντα, ὃς δραχμῆς ἔχον τὰ πάντα

Ἀργυρέμετ', ἐβόα καλῶν ἢ οἰκίῳ

Ἐν ὅτῳ καὶ μόνον, ὀνόμασι ὃ χειρόμενον

Ψαμμοκοτίνις· παῖ Στρομβιχίδα, μὴ ἴδῃ χίμμερινῶν ἀργυρέμετων

Ἡμῖν παρὰ τοῦ, ἀλλὰ ἴδῃ περὶ αὐτῶν.

Novi ego civem quendam nostrum

Pauperem ac gloriosum, cujus omnia vasa

Argentea drachma tantum valerent,

Clamans tamen appellabat servolum,

Qui erat unicuique, infinitis nominibus,

Hæus tu puer Strombichide, ne hyberna vasa argentea

Nobis apponito, sed æstiva.

Sic emendamus elegantissimum hunc locum apud Athenæum Lib. vi.

cap. 3. pag. 230.

Καὶ πῶσαι δὲ καὶ τάλαντα.] Delendum τὸ---καὶ. & mox καὶ αὐτο φῆσαι, non φῆσαι. Sic locus erit planus & perspicuus.

Καὶ τὰς τοιμαρξίας εἰπεῖν ὅτι ἐπὶ πῶσαι.] Κυριολογία in voce πῶσαι. Nam vulgo πῶσαι pro λογίζεσθαι, referre in rationes, vel in ratione ducere, usurpabant. Sic apud Demosthenem in prima Olynthiaca, & in illa celebri Crætiis ephemeride, τίθῃ μαρτυρῶ μὲν δὲ καὶ, ἱατρῶ δραχμῶν. Etiam apud Latinos ponere sic accipitur, ut apud Terentium non semel. Proprie convenit iis qui calculis rationes putant; unde est, ponere calculos, non semel apud Plinium in epistolis: & πῶσαι ψῆρον, Græci. Basilii, εἰ καὶ πῶσαι δόκειν ἔχειν καλῶν, αὐτοὶ ἐπὶ ψῆρον πῶσαι.

Ὅσα τὰς λειτουργίας ὅσας λειτουργίας.] Ostendit his verbis se unum fuisse ex illis ciocc. viris, qui ut omnium ditissimi Reipublicæ pleraque omnia munia, ad quæ sumptibus opus esset, obibant. Vide Harpocrationem in γέλοις διακόσις, & Demosthenem, ejusque scholiasten. Cave vero ita hæc accipias, quasi instructio triremis, cujus impensæ modo meminit, non esset λειτουργίας genus; erat enim, & quidem omnium maximum. Ac fortasse legendum, ὅσα τὰς ἄλλας λειτουργίας. veruntamen similiter locutos sæpe maximos scriptores pridem doctissimi Jurisconsulti annotarunt.

Καὶ περὶ αὐτῶν δ' εἰς τὰς ἱππας ἀγαθὸς πῶσαι.] Sensus perspicuus; verba varie possunt reformari: vel enim ita, καὶ πρ. δ' εἰς τ. ἱππας, & τὸ ἀγαθὸς πῶσαι aut etiam & τὰς ἱππας τὰς ἀγ. geminata eadem vox omissa est ut alibi: vel ita, καὶ πρ. ὡς τὰς ἱππας τὰς ἀγ. πῶσαι πρῶτον malo. Nam εἰς ἱππας περὶ αὐτῶν, est, ad forum ire ubi equi veniunt: sic alibi περὶ αὐτῶν περὶ κέρνα, de quo Atticismo diximus supra; & ea propter ῥῶτας Hesychius exponit ῥῶτοπόλιν. Videndus Meursius Lect. Attic. lib. vi. cap. 24.

Περὶ αὐτῶν ἀντιπῶσαι.] Juvenalis de caufidico populo sese venditantem, Sat. vii. vers. 132, 133.

Perque forum juvenes longo premit affere Medos

Empturus pueros, argentum, myrrhina, villas:

empturus, hoc est, *πεμπυρεύειν* ἀντιπῶν. Sed πτωχολαζὼνα empturientem venustissimo epigrammate describit Martialis libri noni sexagesimo, quod ita incipit;

In septis Mamurra diu multumque vagatus

Hic ubi Roma suas aurea vexat opes,

Inspexit molles pueros, oculisque comedit:

Non hos quos prima prostituere casa.

deinde post multa desinit:

Undecima lassus cum jam discederet hora,

Asse duos calices emit, & ipse tulit.

Καὶ ὅτῃ τὰς κλίμας ἐλθὼν.] Lego ὅτῃ τὰς σιλωὰς. Mercatibus & παρὰ γυρίβους solebant mercatores sub tentoriis suas merces venum expositas habere, ut docet scholiastes Theocriti: & Harpocraton, ἐν σιλωαῖς, αἱ, ὅτῃ περὶ πολλὰ τῶν ἀνίων cum vide in γέγραμ. Meminit & Plato in x. de legibus. Has ut puto Latini *umbra*s vocabant, ut ex fragmentis Festi licet intelligere: inde est apud Horatium *umbra* pro officina, Lib. 1. Ep. VII. v. 50.

— *vacua* consoris in umbra.

Locus autem Athenis ubi vestes vendebantur, ἡμεροπόλις & περιπόλις ἀγορὰ nuncupabatur.

Οὐκ ἔχον χρυσὸν καὶ τῷ ἀκολεθῆν.] Scribe ἐκ ἔχοντι χρυσὸν ἐν τῇ ἀκολεθῆν. Mos autem hic veterum fuit, ut ex Laërtio, Plutarcho, Apuleio, aliisque apparet.

Ἐν μεθυστῇ οἰκίᾳ οἰκῶν.] Sic libri Palatini; & nos ita quoque olim emendabamus vulgatam lectionem, ἐν μεθύσει οἰκίᾳ οἰκῶν. Dio Cocceius, ἐν ἀποκρίσει οἰκῶν. Deinde scribe, καὶ ὅτι μέλλεις, non δότι μέλλεις, διότι μέλλεις πολεῖν αὐτῶν.] Ipsissimum hoc ἀλαζονείας genus notatum apud Athenæum lib. XIII. capite 6. pag. 585. Θάξ, inquit, ἔρχεσθαι τινὸς αὐτῆς ἀλαζόνος παρὰ πολλῶν ποτήρια χρησαμένους, καὶ λέγοντες δέειν ταῦτα συγκοῦσαι, ἀλλὰ ὃ κατακινύσους, Ἀπολείς, ἔφη, ἐρχέσθαι τὸ ἴδιον. Quidam, ait, qui Thaidem amabat, cum à multis pocula commodatim accepisset, diceretque velle se ea conflare & alia de novo conficere, Perdes, inquit illa, uniuscujusque quod suum est: venuste & argute.

Atque hic scribendi finem faciemus: & simul cum vertente anno, animi nostri mentem alio convertemus. Commodum enim cum hæc scriberem dies agebatur anni hujus xci. novissimus, quæ me res admonebat, ut duplicis voti reus Dno OPT. MAX. grates agerem gravissimas: & quod annum hunc viventi valentique dederit exigere: & quod hunc commentariolum in hacce rutuba absolvere: qua opera si doctorum virorum studia promerui, juniorum etiam promovi bene habet; feci quod volui: sin autem, ὃ μὴ γένοιτο ἐσθ' ἔσται, feci quod potui,

A D

POSTREMA QUINQUE CAPITA

Ἡδυνῶν χειροκτῆρων Theophrasti

NOTÆ.

QUINQUE hæc postrema capita nacti sumus è Serenissimi Principis Palatini bibliotheca, quæ Heidelbergæ visitur. Descripsit illa accurate manu sua, nobisque donavit, Marquardus Freherus Jurisconsultus, altæ eruditionis vir, Germaniæ suæ ocellus. Vere Theophrastea esse, nemo dubitaverit sanus, qui diligentius illa cum superioribus contenderit. Et res & verba eum scriptorem manifestissime, si attendimus, χειροκτῆρων. In plerisque omnibus scriptis libris ea desiderari, nullus miror. Jam olim, ut nunc quoque, philosophantium ingens crimen est, quod scriptorum summi hujus viri parum diligentes fuerint. Itaque ergo ex illa prope infinita copia librorum, quos infinito labore subtilissimus philosophus conscripserat, oppido pauci ad nos pervenerunt. Et hos tamen ipsos quotuscunque legit illorum sôphorum, ad quos solos hodie rudem esse philosophiæ vulgus censet imperitum? Illud sæpe sum miratus, Joannem Stobæum qui ante tot sæcula vixit, quæ nunc primum publicamus, in suis codicibus non habuisse: inseruisset enim ea operi suo absque dubio, si ad manum fuissent, non minus quam illa 15. capita quæ in primis editionibus sola exstabant: Et item illa octo quæ ex Italicis bibliothecis primus in lucem protulit optime ut si quis alius deliteris meritis ὁ μαρτυρῶνς Henricus Stephanus noster. Multum igitur debemus bibliothecæ Palatinæ Illustrissimi principis, in qua sola, quod sciam, hoc pulcherrimum fragmentum hodie reperias. Sed dolendum est, tam turpiter deformatum id ad nos pervenisse: nullum enim est caput ex his quinque non adeo mendis inguinatum, ut auctoris mentem assequi perquam difficile fuerit, & prope ἀδύνατον ἐν. Viri docti & acuti, ingenii vires, spero, hic periclitabuntur. Nos, sublatis mendis, quæ tuto corrigi poterant, in exteriorum versione quid secuti simus, raptim & breviter indicabimus. Οὐχ ἴσθης γὰρ ἔτι γὰρ ἀδύνατος, ut ait vetus poeta.

AD CAPUT XXIV.

Περὶ ὑψηφίας.

Eστὶ δὲ ὑψηφία.] Vitium, cuius hic est character, magnam habet adfinitatem cum duobus ante descriptis, αὐθάδεια & ἀλαζονεία. Superbus homo de se longe, quam par sit, magnificentius sentit; ostentator quoque sive ὁ ἀλαζών ea de se prædicat, quæ in ipso non sint. Hoc differunt, quod sine contumelia aliorum sua extollit ostentator, & se ipsum φρεναπατῇ, ut cum D. Paulo *Ad Gal. vi. com. 3.* dicam: superbus contumeliosus est, omneisque præ uno se despicit. Vere enim Servius, *Ex fastidio*, ait, *venit omnis superbia*. Inde huic vitio nomen apud Græcos ὑψηφία, quod eminere se, & cæteris mortalibus superiorem esse persuasum habeat ὁ ὑψηφύων. Latinis quoque simili de causa nominata est *superbia*. Omnino superbiæ duo insunt mala: vana de sua præstantia opinio, & despectus aliorum. Prius illud propriè αὐθάδεια est; posterius ὑψηφία, sive ὑψηφία. Suffenus sibi est ὁ αὐθάδης: contumeliosus in alios ὁ ὑψηφύων. Ac vix est, ut in quo duorum istorum alterum insit, non & utrumque insit. Quare etiam apud scriptores hæc passim videas omnia conjungi, atque eidem tribui. Ingens profecto vitium superbia; Deo hominibusque exosum. De quo non dubitat B. Chrysostomus pronuntiare, Superbiæ par vitium aliud nullum esse: ἔστιν, ait, ὑψηφίας ἰσὺν ἡμῶν. initio Epistolæ ad Thessalonicenses. Servius eleganter; *Apud majores, inquit, superbia ingens facinus fuit: adeo ut Tarquinius pro multis sceleribus Superbi nomen acceperit.* Latinus Pacatus *Panegyrico ad Theodosium Augustum: Denique ipsum illum Tarquinium execratione postrema hoc damnaverunt maledicto, & hominem libidine præcipitem, avaritia cecum, immanem crudelitate, furore vecordem, vocaverunt Superbum, & putaverunt sufficere convitium.* Propterea sanctissimus pater Joannes Chrysostomus superbiam sive arrogantiam tanquam extremum omnium vitiorum ἀπόνοια solitus appellare. Proprie quid sit ἀπόνοια Græcis, satis declaratum nobis in superioribus: sed apud aureum illud divinæ eloquentiæ flumen, eo quem dixi sensu, sexcentis locis observavimus. Proferemus unum aut alterum exemplum fidei nostræ causæ. In epistolam ad Romanos probat solidis rationibus, nihil esse quod hominem ita stultum reddat & vecordem, uti facit ἀπόνοια, sive arrogantia. Ait *homilia xx. p. 2. p. 295.* Οἱ δὲ σοφία μὲν πεποιῶντες εἰς ἀπόνοιαν ἐπιπίπτουσι τὴν ἐξ ἑαυτῶν. Οὐδὲν γὰρ ἕως μωρὸν αἰς ἀπόνοια ποιεῖ i. e. *Qui in sapientia superbiant in extremam incidunt arrogantiam.* Nihil enim adeo stultum facit, quemadmodum arrogantia. Deinde ubi multis allatis exemplis hujus sententiæ veritatem demonstravit, de hoc vitio & voce ἀπόνοια hæc subiicit: ὁ γὰρ ἀπόνοια ἢ ἀσυνμετρία ἐπιπίπτουσι, καὶ ἀπὸ τῆς νῦν γνωστῆς (δι)

ἢ ἀπόνοια λέγεται) καὶ μαρὰς καὶ ἀλλοτρίους ἐργάζεται· μοχ, ἀρετὴ ἢ ὑπερηφανία
 μαρὰς ἔχει. *Arrogantia, qua extra modestiam decedit, atque à mente
 fit (nam ideo ἀπόνοια dicitur) et stultos facit et superbos.*—extre-
 ma stultitia est superbia. Alibi idem ἀπόνοια καὶ ὑπερηφανία ita distin-
 guit, ut ex hac illam oriri dicat: quæ postea generet in animis
 τοῦ ἀπονονομένου Dei pariter atque hominum contemptum, una cum
 omnibus vitiis. Homilia prima 11. *Ad Thessal.* "Ὁσα πῶς ἀρχὴ ἀμαρτίας
 ὑπερηφανία· πῶς ὁ ἀρχὴ ὑπερηφανίας, τὸ μὴ εἶδέναι τὸ Κύριον. ὁ γὰρ εἰδὼς τὸ
 Θεόν, ὡς εἶδέναι χρὴ, εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοσούτοις ἐταπνυφόρησεν, καὶ
 ἰπαύεται· ὁ δὲ ταῦτα μὴ εἰδὼς, ὑπεραίρεται. Περὶ ἀπόνοιας γὰρ ἀλείφει ἡ ὑπερηφανία.
 Vide quomodo principium peccati sit superbia; quomodo vero principium
 superbia, non novisse Dominum. Qui enim novit Deum, sicut oportet,
 qui novit quod filius Dei minime altos spiritus gesserit, non attollitur;
 qui vero hac nescit, effertur. Ad arrogantiam enim superbia instigat.
 Facit radicem omnium peccatorum, Deum non nosse, & Dominum
 Jesum Christum ignorare. Hinc manare superbiam, quam appellat
 principium totius vitiositatis: ab hac manare ἀπόνοια· de qua paullo
 ante dixerat, ἐξ ἀπονοίας ὑποψία πνήτων γίνεται, ὁπιδυμία χρημάτων, ἔσθρα
 ἀρετῆς, πῶς δὲ δόξης πολλῆς. Ex arrogantia contemptus pauperum oritur,
 cupiditas opum, amor imperandi, desiderium multi honoris. Idem præ-
 fatione in priorem ad Corinthios pag. 4. ἐξ ἀπονοίας πάντα τίκτεται τὰ
 κακά, καὶ τὸ νομίζειν εἶδέναι τὸ πλεόν, i. e. omnia mala nascuntur ex ve-
 cordia et arrogantia, et ex eo quod existimant se aliquid scire amplius.
 In priorem ad Timoth. homilia xvi 1. ἐκ ἀρετῆς καὶ τὸ εἶδέναι τὸ εἰς ἀπό-
 νοιας αἰετῶς συμβαίνει, ἀλλ' ἐκ τῆς μὴ εἶδέναι. Aliquando idem Pater ἀπό-
 νοιαν καὶ ὑπερηφανίαν indifferenter usurpat: ut in homilia, *Quomodo fra-
 trum peccata sint reprehendenda:* 'Απόνοια γὰρ ὅστις ἡ πηγὴ πάντων τοῦ κα-
 κῆ, καὶ ἵνα σωτῆρας μέσης τῆ νοσήματι τὴν κακίαν, οὐκ εἶναι ἀκκοῦν· τὰ μὲν
 ἄλλα ἀμαρτήματα πᾶσι τὴν ἡμετέραν σφύεται φύσιν· ἡ δὲ ὑπερηφανία δύναμις
 ἀσώματον κατέσπασεν, καὶ κατέβηκεν ἀνωθεν· καὶ γὰρ διὰ τοῦτον ἐκ ὄντα πρῶτον
 διάβολον ἐποίησεν. Superbia fons omnium malorum, et ut summatim nos-
 cas morbi malignitatem, hoc audi: alii quidem peccata circa nostram
 naturam versantur, sed superbia potentiam corporis expertem detrahit,
 et deorsum projecit. Diabolus enim, qui antea diabolus non erat, ta-
 lem fecit. Omitto similia huic loca ejusdem viri facundissimi, ubi
 ἀπόνοια illud significat quod diximus. Est & ἀπονοία familiare ei-
 dem verbum pro superbia effertur adversus aliquem. Unicum affere-
 mus locum. *Actorum xx. comm. 19.* explicans illa Pauli Apostoli
 verba, serviens Deo cum omni humilitate, Homilia XLIV. pag. 384. ita
 scribit: ἵνα μὴ δόξῃ ἀπονοεῖν, προκαταβάλλει θεμέλιον, τὴν ὑποψίαν ἀνα-
 εἶναι. Εἰ γὰρ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης γέροντα, φησὶν, ἐκ ἐξ ἀπονοίας λέγει
 ὁ λόγος. Εἴτα τὸ ἡμεῶν μετ' ὑμῶν, φησὶν, ἐξηνόμην, δελεάσαν τὴν καρδίαν, κα-
 τὰ τὴν ἀπονοεῖν κατέβηκεν αὐτῆς. Οὕτω πάντα καὶ κοινωνία κακῶν.
 Κατὰ ποιείτω τὰ κατεργασμένα, καὶ κατὰ αὐτὴν τὴν ἐξ αὐτῆς. Τί γὰρ φησὶν,
 κατὰ τὸ Θεὸς ἀπονοεῖν εἶχεν; καὶ μὴν πολλοὶ εἰσιν οἱ ἀπονοεῖντες κατὰ αὐτὴν,
 ὅτι καὶ ὁ κατὰ τοῦ μαθητοῦ τοῦ εἰναι ἀπονοεῖν. i. e. Ne videatur arrogans
 esse

esse, prius fundamentum jacet, suspicionem tollens. Si enim cum omni humilitate factus sum, inquit, non ex insipientia loquor, quia dico. Deinde mansuetudinem narrat: Vobiscum, inquit, fui, serviens Domino: socios operum ostendens illos. Ita ubique societas bona est. Communia igitur facit opera, & nihil suum ponit eximium. Quid enim, inquit, neglectone Deo arrogans esse potuit? etiam multi sunt, qui non laudantes Deum arrogantes sunt, is autem nihil prater discipulorum laudem sibi arrogat. Ita hunc & præcedentes nonnullos locos vertit Erasmus. Et ἀπονοεῖν, pro reddere arrogantem apud unum Chrysostomum verbum mihi observatum: ut in Matthæum homil. LXV. ἀλλὰ τὸτο μὲν ἔλεγε, ἵνα μὴ πάλιν αὐτὸς ἀπονοήσῃ. Id est, hoc vero ille non dicit, ne ipsos è contrario reddat arrogantes. Perperam enim illa verba interpretis accipit. Homilia LXVI. ita scribitur, γενόμεθα πότνια ταπεινοί, ἵνα γενόμεθα ὑψιλοί· καὶ γὰρ μετ' ὑπερόχου πολλὰ ταπεινοί ἢ ἀπονοεῖ. Hic quoque errat interpretes; sed legendum, ταπεινοί ἢ ἀπόνοια. Id est, Simus humiles ut evadamus celsi: nam arrogantia quidem etiam atque etiam vehementer reddit humiles. Sunt & alii scriptores Græci, etsi non sane multi, qui vocem ἀπόνοια eo sensu usurpent, quo Chrysostomum ostendimus, ut Lucianus alicubi, Procopius, & alii: imprimis autem Isidorus Pelusiota, magnus Chrysostomi admirator, apud quem eruditissimi interpretes hoc non videntur observasse: ita ille epist. sexta lib. IV. scribit ad Epimachum: ἀπόνοια ἐὰν ἀποκλείσῃ τὴν λόγῳ τῷ εἰποδόν, λαμβάνεται τῷ ὀνόματι ὑψώσεως. Arrogantia si aditum præcluserit sana rationi, anima sanitatem ledit. Palladius, φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμμεγέθυοντες, οἱ τῷ τ' αἵματι καὶ ἀπονοίας δαίμονι προσαγάντες.

Οἱ τ' αὖτε ἀπὸ δειπνῆς ἐντεύξεως φαγῆν ἐν τῷ πεπρωμένῳ.] Hæc ut reperta sunt in MSS. codd. ab eruditissimo Frehero, sic & à nobis edita. Vitium patet suoapte indicio. Putamus atque adeo credimus, veram lectionem conjectura nos esse affecutos. Legimus autem, Οἱ τ' αὖτε ἀπὸ δειπνῆς ἐντεύξεως φάσκον ἐν τῷ πεπρωμένῳ. Sententiam exprimit clare interpretatio: neque potest aliud quicquam fingi huic loco aptius. Offitans librarius vocem prætermisit, quam putabat esse otiosam propter sequens verbum ἐντεύξεως.

Μαμνῶδες φάσκον ἐν τ' ὁδοῖς.] Si cui mendi fuerit hic locus suspectus, ei per me licet in excogitanda meliore lectione esse ingenioso.

Θελήτας.] Scribe θελήται. Ut pendeat oratio ab οἱ τ'. vel certe θελήται. Simile est inter αὐταδέλφους notas, quam diximus esse superbiæ germanam, καὶ ἀν' ὑπομείναι, ἐκ ἀν' προσημείναι πολὺν χρόνον ἔδνα.

Καὶ μεμνημένοι.] Copulam pro disjunctiva posuit, ut passim optimi auctores, vel scribendum ἢ μὲν.

Μὴ λαλεῖν τοῖς ἐντυγχάνουσιν.] Adfinc est quod supra tribuebatur τῷ αὐταδέλφῃ his verbis: καὶ προσηγορεύοντες μὴ ἀν' ἐπ' ἑαυτῶν.

Τῷ παιδὶ σωτάξαι τὰς ψυχὰς διαδεῖν.] More suo Theophrastus ipsum loquendi genus retinuit quo uti soliti homines superbi. Ὑψος διαδεῖν proprie est fortes, quarum in judiciis erat Athenis usus, trajicere

per κήθιον, id erat urnæ operculum πλεκτόν, κανισκώδες, pluribus descriptum nobis in *Animadversionibus Athenais*. Hesychius, κήθιον, ἡ τῆς ψήφου διαδοχὴ ἐν τοῖς κληρονομαῖς. Ita scribendum ibi, non, ut editum est, κληρονομία. Hic vero ψήφου διαδοχὴ positum pro *calculis summam rationes putare*. Elegans translatio, & superbi hominis moribus convenientissima. Adeo enim indignum se iudicat, federe ad calculos, ut ne famulum quidem suum eos tractare velit, nisi negligenter & raptim.

Καὶ τὸ κεφάλαιον ποιεῖται. Puerum suum jubet imperiosus iste Manlius in rationes referre summam, quæ nascetur ex ipsius computo; alterius, qui cum rationes putat, nullam habet rationem: si quid forte ille, ut fere fit, quod opponat, habet. Sic ista verba debent accipi.

AD CAPUT XXV.

Περὶ δφλίας.

Α Μίλει ὃ ἡ δφλία δόξειεν ἢ ὑπερῖς τ' ψυχῆς ἔμφορῳ. Planior est quæ habetur apud Andronicum definitio, δελία ἐστὶ ἀπαχθρία πρὸ φαινομένου κεδήκουτ' διὰ φαντασίαν θειῶ. Similes huic apud alios reperias. At in Platonis *Θεορίε* locus, qui definitionem δφλίας continet, & corruptus est, & male à doctis acceptus: Eum nos intranscursu emendabimus, & exponemus. Ὁκνῶ, φοβῶ πόνον ἀρχῆς. Δελία, ἀντιληπτικὴ ὁρμῆς, περὶ τῆς αἰτίας. Docti corrigunt, Ὁκνῶ, φοβῶ πόνον. Ἀρχή, περὶ τῆς αἰτίας. Δελία, ἀντιληπτικὴ ὁρμῆς, quæ emendatio, si est à libris, tollo manum, & acquiesco. Sed quia omnes quos vidi codd. aliter legunt, minore mutatione, ita potius scribo, Ὁκνῶ, φοβῶ πόνον ἀρχῆς. Δελία, ἀντιληπτικὴ ὁρμῆς. (fortasse deest vox ἔξ, vel scribendum ὁρμῆ) περὶ τῆς δεδιότα αἰτίας. Id est, *Cunctatio*, est fuga ab inchoando labore. *Timiditas*, est qua impetum faciendi aliquid reprimat, *prima cur metumamus causa*. Addita definitioni ὁκνῶ vox ἀρχῆς, non temere, neque sine causa. est enim revera cunctatio, non tam laboris metus, quam inchoandi laboris fuga. Ideo aliis definitur φόβος μελλόντος ἐνέργειας. Vox ἀντιληπτικὴ ita accipienda in definitione δφλίας, ut alibi apud Platonem ἀντιλαμβάνεσθαι pro *reprimere & cohibere*. In Theophrastea descriptione ὑπερῖς est contrarium τ' ὑπομονῆς, quæ vox, in definitione fortitudinis, plerisque philosophorum posita loco generis.

Τὸς ἀκροὺς φάσκουσιν ἡμιολίας εἶναι. Herodotus *Urania* sive lib. viii. quosdam commemorat in fugam conversos, quod putarent promontoria esse hostiles naves. Ἐπεὶ ὃ ἀρχὴ ἔσαν Ζωστήρες πλέοντες βάρβαροι, ἀντιπύκνουν γὰρ ἀκροὺς λιπῶν τ' ὑπερῖς ταύτης, ἐδοξάν τε ἡμῶς εἶναι, καὶ ἰσχυρῶς ἐν πολλῷ. i. e. Cum prope ad Zosterem adventarent navigantes barbari, minuit

minuta quadam continentis portenta promontoria suspicati navigia esse, perdis illinc aufugerunt. Versio est Valæ ex recognitione Henr. Stephani.

Καὶ κλυδωνίᾳ γενομένη.] Semper enim vectores adversa tempestate timidi ac perterriti, causam procellæ soliti ascribere impietati alicujus eorum qui in navi. Exemplum nobile in Jona, & item alterum in Diagora, ac similibus. Propterea qui erant numinis reverentiores, haud temere cum notæ impietatis hominibus navigabant. Horatius, Lib. III. od. 2.

—vetabo, qui Cereris sacrum

Vulgarit arcana, sub iisdem

Sit trabibus, fragilemque mecum

Solvat faselum. Sape Diespiter

Neglectus, incesto addidit integrum.

Tangit & Xenophon libro octavo Παιδείας.

Τὸ κυβερνῆτι ἀνακόπῃν τὸ αἰδοῦναι.] Legendum πωτοῦναι. Et ἀνακόπῃν τὸ interpretor, ἀνακόπῃν καλεῖσθαι. Navem ἀνακόπῃν puto dici gubernatorem, cum præviso scopulo, aut alio periculo, cursum navigationis mutat. Inde oritur metus in animo timidi, & ex metu hæc quæstio, Εἰ μισοπαρεῖ; quasi dicat, Num periculum est aliquod, ne vel scopulis illidatur navis, vel in breviam aut fyrtes deferatur? Adhuc est apud D. Paulum, Gal. v. com. 7. ἐγκόπει τὸ πείχοντα. Et apud Plutarchum in Alcibiade, ἀνακρίειν τὸ ζεύγῃ ὀπίσω.

Καὶ τί δοκεῖ αὐτῇ τὰ πῦρ.] Veteres nihil fecisse aut aggressos esse inauspicato, certum est: fuere autem modi ferme innumeri explorandæ Deum voluntatis, ut notum omnibus. Eo referenda sunt hæc verba.

Καὶ ἐκείνῃ διδόναι τῷ παιδί τὸν χιτωνίσκον.] Vestem exuit etiam interiorem, ut ad natandum sit paratior, si frangatur navis: χιτωνίσκῳ modo interiorem tunicam & ἰχθυόειον significat, modo parvum χιτῶνα, ut sagum: interdum operis subtilitas, & τὸ εὐπρεπὲς, ἢ εὐφραδία voce declaratur. Sed hæc alibi nobis explicantur.

Καὶ σέντας πρῶτον πείσειν.] Cum stetit utraque acies, parans se ad pugnam, tum ille respectat de superiore loco, & hostem ubi sit quærit, simulans eum se invenire non posse. Cæterum characterem γεφυρωτάτου hominis ad conspectum hostilium copiarum paventis habes apud eloquentissimum Synesium, epistola civ. cujus initium, Τὴς αὐτῆς ἀν' ἰδοῖς, &c. Loquitur autem ibi de Joanne quodam quem Phrygem appellat, vel quia indidem oriundus, vel quia hoc nomine ignavi etiam appellantur. De iis enim proverbium extat apud Suidam, Φρύξ ἀνὴρ πλεῖστα ἀμείναν ἢ διικνεύειν, ἐπὶ δὲ δοκῶσι ἀργότεροι ἢ ναυαγίσταροι οἱ Φρύγες. Sed verba ipsa magni illius Cyrenes Episcopi digna sunt quæ hic afferantur, cum liber iste non sit in cujusvis manibus. Τοὺς αὐτοὺς, inquit, ἀν' ἰδοῖς ὅτι μὴ εἰρήνη θεασαίτε, ὅτι ἡ πόλις πολέμου δεινὸς ποιεῖται ἀπανταχῶς πολεμῶν. Ἡμεῖς μὲν πᾶς ἐξ ἡμῶν οἱ πολέμοι πολεμῶντες, ἢ βαλάντιοι συντεταγμένοι ἐξῆν ὁ φύλαρχος, ἢ παρὰ τοὺς εἰς τὴν πόλιν.

διὸν φερεμένομεν οὐδαμῶς δὲ φαινόμενον, περὶ βελυτὸν ἀπεχωρῶμεν ἕκα-
 στῷ οἰκᾷ, συνδεδυμένοι πάλιν εἰς ὑπερλίαν· ὁ δὲ Φρύξ Ἰωάννης τέως μὲν ἦν
 οὐδαμῶς, οὐκ οὖν ὥστε φανερός ἐστι· φήμας δὲ ὑπέπεμπε, νῦν μὲν ὡς καταχαλᾷ εἶη,
 καὶ διασπείρεται τὸ σκέλη, νῦν δὲ ὡς τὸ αἶσθμα νοσεῖ, νῦν δὲ ἄλλο τι κακὸν ἐξ-
 αἰστον ἔχει. Τούτοις πινεῖ ἐφοίτων λοχιστοὶ, ἀλλοθεν ἦκεν φάμενοι, τῷ μὲν δὲ σα-
 ρίς ἐστι τοῦ γῆς Ἰωάννης δέδουκεν ἢ κρύπτεται· i. e. Eosdem homines videas
 pacis tempore audaces, in bello ignavos, hoc est ubique nequissimos.
 Aliquos dies continuo hostium excursio nunciabatur, & Balagritas in-
 structos tribunos eduxerat, post hac in apertum campum prodeuntes ope-
 riēbamur: Sed cum nusquam comparerent, ad vesperam domum u-
 nusquisque rediimus, cum ita convenisset, ut iterum postridie adessemus:
 Interea Phryx Joannes nusquam erat, non inquam, ut manifeste appa-
 reret, sed rumores spargebat, interdum fractum sibi crus, atque ideo
 praeidid, interdum asthmaticum se esse, alias grande aliquod sibi malum
 accidisse. Ejusmodi volitabant famigeratores, alius aliunde venire se
 nuncians, ut ne certo constaret, quonam terrarum subisset ac delitnisset
 Joannes. Vertit Dionysius Petavius.

Κελεύειν περὶ σκοπέλλου.] Malo κελεύειν.

Περὶ φέρων τῶ φίλων.] Scribendum, vel περὶ φέρων ὑπὸ τῶ φ. vel
 περὶ φέρων τ. φ. Est autem περὶ φέρων, ad tentorium deferri. Si
 esset περὶ φέρων, significaret ea vox, quem ex acie amici efferebant.
 περὶ saepe idem valet in compositione, atque cum.

Καὶ διαρεῖν κελεύειν.] Legendum διαρεῖν.

Ὡς κινδυνεύσας ὡς σέσωκε.] Lego ἵνα σέσωκε τ. φ.

Καὶ εἰσάγειν περὶ καταν.] Ita verte, Atque eos (intelligit quoscun-
 que obvios de pugna redeuntes) ad jacentem introducit, inquisiturus
 quoniam sint illius tribules, quis populus, aut pagus. Notum quid
 δῆμον Atheniensibus. Puto jam nihil deesse, neque corruptum esse:
 et si fuit cum aliter censerem.

Ad C A P U T XXVI.

Περὶ ὀλιγαρχίας.

Διότι ἂν ἐστὶν ὀλιγαρχία.] Quemadmodum Romae duae erant in Rep.
 fecta, altera optimatum, altera eorum qui populares dici habent
 que volebant, sic etiam Athenis. Cornelius Nepos in Phocione.
 cap. 3. §. 1. cujus temporibus vivebat Theophrastus, Erant, inquit, eo
 tempore Athenis duae factiones: quarum una populi causam agebat, al-
 tera optimatum. Populares scriptores Attici vocant τὰς δημοτικὰς
 optimatibus, τὰς ὀλιγαρχικὰς. Horum mentio passim in historia Atti-
 ca, & apud oratores Graecos. Isocrates in ea de pace, p. 440. ἐν
 αὐτοῖς δημοτικὰς καὶ νομιζόντας τῇ τὰς σοφοτέρων ὀλιγαρχικὰς δὲ τὰς
 καλὰς καὶ ἀγαθὰς τῶ ἀνδρῶν. i. e. si desierimus calumniatores existimare
 populares

populares, honestosque viros optimates. Intelligit igitur Theophrastus appellatione ὀλιγαρχίας, mores hominis, qui optimatum sectam sequitur: alioquin ὀλιγαρχικός Græcis dicitur homo imperandi cupidus, ut apud Philonem in libro De io. præc. leg. ἔτοι εἰσὶν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τὰς φύσεις, οἱ τυραννίδος καὶ δυναστεϊῶν ὀπαδομένους. Descriptio oligarchiæ ab auctore prodita, corrupta est. Legimus nos ita, φιλαρχία τις ἰσχυρὰ κέρους ἐγλιχομένη, vel γλιχομένη, id est, *vehemens honorum cupiditas in eo qui nullo studio lucri teneatur*. Aliter ista constituere quiti non sumus.

Ὁ δὲ ὀλιγαρχός τοι.] Legendum, ὀλιγαρχικός.

Οἷον τὴ δῆμος βελομένη.] Et mutilus & corruptus est hic locus. Nos vertimus, quasi esset scriptum, οἷον τὴ δῆμος βελομένη τις (δ' εἰ αἰρεῖσθ) τῷ ἄρχοντι συνεπιμαλυσμένους πομπῆς, παρελθόν, ἀποφύλαττον.

Δεῖ αὐτὸς καὶ μέ.] Legi, Οὐ δεῖ αὐτὸς καὶ μέ.

Σοβεῖν ἦδ' τοιέτους λόγους.] Lego α. γ. τ. λόγους λέγων. Et accipio σοβεῖν pro διὰ τῆς ἀρετῆς σοβεῖν, quomodo loqui amant Græci.

Τὸν Θησέα πρῶτον φήσας.] Lego, πρῶτον αἰτιον φ. Malum illud, cujus auctor primus dicitur fuisse Theseus, est ἰσμοιρία & æqualitas inter cives, quam primus ille Athenas invexit, & sanxit. Lege Plutarchum, & optimatem ista loqui memento: cui in ordinem cogi, & non

ἄνδρα τεύειν καὶ ὑπεύροχον ἔμμεναι ἄλλω, inftar mortis est.

Καὶ τοιαῦτα ἔπεε.] Deest verbum λέγειν.

Τὸς ὁμοιοτρόπους.] Scribendum τὸς ὁμοιοτρόπους.

Ad C A P U T XXVII.

Περὶ ὀψιμαθίας.

Ὁ δὲ ὀψιμαθία φ.] Appellat Theophrastus ὀψιμαθίαν, non quod proprie vox Græca sonat, *seram institutionem*, vel *eruditionem* (ut vertit A. Gellius loco post citato) sed vitium quoddam iis familiare qui serò sunt eruditi. Videmus enim naturaliter evenire, ut neque ii rectè utantur divitiis, qui magnis opibus non sunt innutriti: sed eas sero nacti, divites novitii, ut vocat M. Seneca *lib. 11. controu. 9.* evaserunt: neque scientia, illi quibus sera contigit euditio. Hoc genus vitii vocant Græci ἀπειροκαλίαν vel ὀψιμαθίαν. Prior appellatio naturam vitii declarat; posterior, ejus causam & ortum. Est enim verissimum, quod Narsetes apud disertissimum scriptorem Agathiam, *lib. 11. cap. 7. p. 802.* ait, τὰς ἀθρόον καὶ ἐπάλαι συμβῶν εὐτυχίας πρὸς μεταχρόνους ἐκ ἀπεικὸς πρὸς ἀπειροκαλίαν ἐκκλίνει, καὶ τῇ ἐσωθῆναι κατεπεπλήχθαι. h. e. Qui temere & non alias quondam felicitatis participes sunt facti, non hos absurdum ad rerum imperitiam declinare, infolentiaque

lentiaque perterreret. Nasci ait Agathias ἀφροσύνην ἐν τῇ ἀσωτίᾳ id est, ex insolentia, sive ex eo quod non sint alicui cultui meliori. Quare etiam Latini vitium sero institutorum, insolentiam aptissimum vocabulo nuncuparunt. Cicero Pacto, lib. ix. ep. xxii. (lib. viii. ep. xxii. edit. Sib.) ὀφθαλμοὶς homines scis quam insolentes sint. A libi apud eundem scriptorem insolentia idem est atque Agathiae πρὸ ἀφροσύνης. De lege agraria contra Rullum, loquens de novis Capuae colonis, Hi, inquit, ex summa egestate in eandem rerum abundantiam traducti, non solum copia, sed etiam insolentia commovebuntur. Livius libro xxx. cap. 42. ex insolentia, quibus nova bona fortuna sit, impotentes letitia insanire. De hoc vitio A. Gellius libro xi. capite 7. Est adeo, inquit, id vitium plerumque sero eruditionis, quam Graeci ὀφθαλμίων appellunt, ut quod nunquam (vel antequam) didiceris, diu ignoraveris, cum id scire aliquando coeperis, magni facias quo in loco cumque, & quacunque in re dicere. quod elegantissime Galenus libro ii. De differentia pulsuum appellat παραπληκτικὸν ὀφθαλμίων idem auctor libro altero De agnitione pulsuum, non procul à fine, Herophilum reprehendens, ὅσα ἐχρῶν αἰσῶς ἐπὶ παίδας ὄντας ἐν τοῖς τοῖς μεσιτικῆς διδασκαλείοις ἐμαρτυρεῖν, ταῦτ' ἐστὶ ὅλας εἰς τὰ τῆς ἱατρικῆς συγγραμματα φέρειν, τὸ δ' ὀφθαλμίων παιδῶν παρρησιάζεσθαι, ὅτι σιωπῶνται δυνάμει, καὶ ἐπὶ τὰς ἡ τέχνης. i. e. Quis prima aetate debebant in musices ludis addiscere, hac temere nec quidem integre inseruit libris medicinae, quibus accidit quod sero discitibus solet, nam tacere, etiam si ad aliam artem spectet, non valent. Vertit Hermannus Crusenius Campensis. Ab ea mente apud Lucianum in libro περὶ ὀρχήσεως, Tom. iv. p. 116. dicitur Φιλοπαιδείᾳ ἀπειροεργαῖα καὶ ὀφθαλμίων.

Ταῦτα ἄρην παρὰ πάντων.] Legendum, ταῦτα ἄρην παρὰ πάντων.

Ἄμα μελετᾶν ἀσπάζεσθαι.] Non displicet hæc lectio: nam qui equo insident, certos habent gestus quibus utuntur in salutandis obviis, quando illos tanto honore non dignantur, ut propterea descendant. Hos gestus soliti tirones rei equestris doceri à suis magistris. Potest tamen vera esse conjectura nostra, qui aliquando existimavimus scribendum καλπαίζειν. Notum est e Pausanias Eliac. lib. i. inter ἑμίλλας equestres fuisse καλπαίαν unde est καλπαίζειν, sive καλπαίζειν.

Τὴν κατὰ τὴν κατὰ τὴν.] Legendum κατὰ τὴν. Homerus, Iliad. B. vers. 24.

--- χερσὶν δ' ἡρώων ἀσπάζεσθαι.

Καὶ μακρόν ἀνδράτα παίζειν.] Scribe καὶ πρὸς ἄνδρα. Genus exercitationis nobilium ephēborum, & tironum: ut apud Romanos, exercere se ad palum.

Καὶ ἄμα μελετᾶν παρ' αὐτῶν.] Locus est vitii manifestus: vertimus quasi legissemus, καὶ ἄμα με. παρ' αὐτῶν, καὶ διδάσκει αὐτὸν αἶς. &c. nec videtur sententia absurda quam expressimus. Possis etiam pro παρ' αὐτῶν scribere παρ' ἑ, ab aliquo.

Ad CAPUT XXVIII.

Περὶ κακολογίας.

EΣπ ὁ κακολογία ἀγών τ' ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον ἐν λόγοις.] Habent hoc pleræque omnes isto libello comprehensa descriptiones, ut vel subobscuræ sint, vel corruptæ, vel utramque. Quid appellatur hic obsecro ἀγών τ' ψυχῆς; Putabam scribendum esse ἀγῶν τ' ψ. hoc est, institutio, sive inclinatio; & propensio animi: sed mutato sententiam, & ἀγῶν ἐν λόγοις interpretor ἀγωνολογίαν qua dictione Galenus utitur in libro *De sectis*, ad eos qui initiantur; ἀνεπίκριτον ὅ, inquit, τὴν ἐπὶ τ' ἀδύλον ἀγωνολογίαν ὅ, φασίν. Sententia nihilominus eadem manet.

Ὁ δέινα τί ἐστὶ] Ille quid est? hæc interrogatio de vitæ genere querit, ista autem πῶς ὅτι; de natalibus.

Ἀπὸ τ' γένος αὐτῶν.] Sententia postulat αὐτῶν.

Ἐγένετο δ' ἐν στρατιᾷ Σαπίστῳ.] Hoc ait: patrem hujus servum initio fuisse, ac servili nomine Sotiam vocitari solitum: postea parta libertate aut manumissione, aut alia ratione, mutato nomine Solistratum dici coepisse, eoque tempore sacramento dixisse, & inter milites esse versatum: sero tandem plenam libertatem esse consecutum, & in unam tribuum unumque τ' δήμων esse relatum. Legendum autem, ἔπειτα δ' εἰς τὰς δ' ἐν. non ἔπειθ'.

Ἡ μὲν τοι μήτηρ εὐγενής.] Id est, ejus mater, quæ vulgo habetur pro nobili.

Ἐν τῇ πατρίδι.] Hoc iste ait, obscure significans Thressas mulieres Athenis non esse nobiles, sed vel conditione servas, vel genere vitæ meretrices. Certum est, peregrinarum mulierum Athenis, atque ubique fere locorum, olim suspectam fuisse pudicitiam: quamobrem in sacris literis sæpe mulier peregrina idem sonat ac scortum. Sic esse hæc accipienda declarant quæ sequuntur.

Καὶ τοῦτοις διεξιάν.] Verborum ἀλλοιολογία est interrupta, quæ potest integrari hoc modo: καὶ ἐπὶ τοῦτοις διεξιάν φησιν, αὖ, vel τὰ ἐπὶ τὰτ

Ἐκ τ' ὁδοῦ τὰς παρόντας ἀρπάξουσιν.] Isto loquendi genere significat cam, de qua loquitur, vilem fuisse copam, & publicæ libidinis victimam. Fere enim καπαλῖα erant Ἀφροδίται, ut ait Philostratus in epistola ad γυναικὰ καπαλῖδα. Harum mos fuit miris illecebris, & ut loquitur Apuleius, tabernariis blanditiis ad se prætereuntes allicere, quod venustissime Theophrastus dixit ἀρπάξουσιν ἐν τ' ὁδοῦ τὰς παρόντας. Suetonius in Nerone, capite 27. Quoties Ostiam Tiberi deflueret, aut Baianum sinum præternavigaret, disposita per littora & ripas diversoria taberna parabantur, insignes ganeæ, & matronarum institoria, copas imitantium, atque hinc inde orantium ut appelleret. Narrat & Xiphilius

Xiphilinus ex Dione, Abitum τὰ τῶν καπηλίδων ἐργαζομένων, cum alia turpia fecisse multa, tum τὰς περιόντας ἀβρα τὴ καυλασμένη τῇ φωνῇ προσταιρίσας. Ingeniosissimus poetarum Virgilius omnes istiusmodi mulierum blanditias venustissime expressit eo carmine quod *Co-ra* inscribitur. Porro secundum vias solitas instrui popinas & diverforia publica, testis Varro, *De re rustica*, libro primo, cap. 11. & Suetonius *Visellio*, capite 13.

Πάντων μεμίσκη.] Lege πάντων μέλιστα μεμίσκη.

Τὴ Ποσιδῶν θ' ἡμέρα.] Verti, *Posideone mense*. Legi nempe τῇ τῇ Ποσιδῶν θ' ἡμέρᾳ vel ταῖς ἡμέραις. hoc perinde valet ac si diceret, cum jam maxime friget. Nam Posideon ultimus fuit mensis autumnalis in anno Attico, Decembri nostro & Januario ex parte respondens, vel teste Plutarcho. Quod ait τῇ ἡμέρᾳ in numero unitatis, puto intelligi Kalendas ejus mensis, Neptuno sacrum diem, lautis epulis & θυμολυσίαις solitum celebrari. Quare etiam librorum scripturam non censo mutandam, quæ habet Ποσιδῶν θ', nam ita satis declaratur primus dies mensis Posideonis, vel quicumque alius ejus mensis dies fuit solemnibus Neptuhi insignis.

Δενὸς περὶ τῷ ἀναστάνθ' εἰσέειν.] Legi, περὶ τῷ ἀναστὰς κακῶς (vel κακῶ) εἰπὴν. Sic alibi accipitur τὸ ἀναστὰς ut capite περὶ περιεργίας, --- οἷον ἐπαγγέλλεσθαι ἀναστὰς ἃ μὴ διωήσεται. Ferri potest & altera lectio ἀναστάνθ', quam ita exponemus, *Solet cum aliis sedens, de eo qui surrexit (vel verba facturum, vel discessurum) male loqui.*

Καὶ περὶ τῶν τετελευτηκότων κακῶς λέγειν.] Hoc quidem non solum in bonos mores committere est; verum etiam in jus scriptum, & leges Atheniensium. Fuit enim lex Solonis τὸ πῶν κακῶς μὴ ἀγορεύειν, *Mortuo non maledicendum*, quam recitat Demosthenes in ea contra Leptinem. Atque hæc satis. Sequebantur in libris Palatinis tituli duo, sed tituli tantum, ita:

Περὶ φιλοπονηείας.

Περὶ ἀσχροκερδίας.

At in alio codice ejusdem Bibliothecæ, quæ ista quinque capita non habet, subiecta sunt characteri Ostentatoris verba ejusdem semidocti Græculi, Theophrastum hoc modo compellantis:

Ἄν' ἴσιν, ὃ Θείφραστε, χαλιπὸν καθαροῦς ἢ τοιούτων ἰδοῖν ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἢ ἐν τοῖς κακίαις ὅλως ἀφισπικότας, εἰ μὴ γὰρ τὰ πάντα δοκοῖν τις ἢ κακός, τίς γοῦν πλείους τῷ χορῷ ἢ ἀείρων ἐξέωσται. ἢ τοίνυν σοὶ πεποιημένους ἡμέτεροι ἀπάντων ὅφεις φυλάττειν δούλῳ ἢ κοινωθέντας καὶ λόγων, καὶ πράξεων, τιμῶν ἰσχυρῶν μνήμην μμεινῶσαι. Ἄλλ' οὕτω μὲν κακίας ἔσμός, καὶ ἀρετῆς ἀλλοτριώσις ἵπταται ἐκείνους (forte ἐκείνους, vel ἐκείνους) ἢ μισανθρώπων, καὶ τὸ τῷ Τιμαῶν θ' ἱγλημῶ. πάντῃ τοι καὶ χαλεπὸν ἐλπίσαι τὸ κρεῖττον, καὶ δεινὸς ἐκαστρώσει ἡλιδθ'.

Θεῶς χάρις.

НБ ОНУ імені Мечникова

JACOBI DUPORTI
PRÆLECTIONES
IN
THEOPHRASTI
CHARACTERES.

THE PORTRAIT
OF
THE
CHARACTERES
IN
THE
REFLECTIONS
OF
JACOBUS

JACOBI DUPORTI

PRÆFATIO.

NON est mihi animus (Cl. Aud.) tam alieno hoc tempore longa aliqua & solenni præfatione vos compellare: quin potius sine apparatu & ambagibus verborum directe pensum aggredi, omisso omni procemio, etiam & procemio ipsius Auctoris, quem enarrandum suscepi. Quoniam vero turbulentissimis hisce temporibus abrupta adeo atque interrupta sunt studiorum nostrorum fila, minus accommodum ac tempestivum fore eum scriptorem duxi, qui continua & proluxa orationis serie, & constanti tenore procedit. Itaque deposito ad tempus Demosthene, is auctor mihi quærendus videbatur qui in capita aut sectiones & membra divisus, brevis dictis atque sententiis opus suum detexeret: ut, si quando forte necesse, medio in cursu desistere & desinere queamus, sine ullo methodi sensusque dispendio. Hæc mihi cogitanti commodum in mentem manumque venerunt Theophrasti *Characteres*; Liber (siquid ego in Veterum scriptis & monumentis video) omni puncto dignus, utpote non magis utilis (& certe est utilissimus) quam jucundus, politus, & elegans. De cujus operis auctore, argumento, & titulo postquam pauca præmisero, aditum & ingressum faciam in primum Caput, seu primum Characterisum, qui inscribitur *περὶ εἰρωνείας*.

Auctor itaque hujus libri, vel potius libelli, sine dubio Theophrastus est, majoris magistri magnus ille discipulus, Aristotelem dico, cui & in schola successit. Patria fuit Eresius; est autem Eresus urbs in Lesbo insula, teste Stephano *περὶ πόλεων*. Nomen ei primum Tyrtaemus, postea ob divinam eloquentiam dictionisque & styli elegantiam Euphrastus, & demum Theophrastus ab Aristotele magistro est appellatus: uti referunt Strabo, Laertius, Stephanus Byzantinus, Suidas, Hesychius, & alii. Verba Suidæ sunt, *Θεόφραστος πρῶτον ἐκαλεῖτο Τύρταμος. διὰ δὲ τὸ εὖ εἶναι φράζειν, ἀπὸ Ἀριστοτέλους ἐκλήθη Εὐφράστος, εἴτα Θεόφραστος. Ὡς περ Πλάτων, διὰ τὸ ἐν τοῖς λόγοις πλάττειν, ἔπειτα μετωνόμασθαι, πρῶτον καλεῖται Ἀριστοκλῆς. Non igitur Plato à *Latis humeris* nomen obtinuit (quod somniant vulgus Grammaticorum) sed à copia & ubertate, & (ut ita dicam) latitudine styli atque sermonis, Plato, qui prius Aristocles. Πλάτων in oratione docet nos Aristoteles in *Rhetorica*: Sed hoc non agimus; nec quicquam nobis nunc cum Platone divino illo philosopho, Homero illo philosophorum, uti olim est appellatus.*

Redeo ad Theophrastum; de quo addit Suidas, *μαθητὰς ὃ ἐξε πλείους ἢ δύο, discipulos habuit plusquam duos*: quid mirum? locus procul dubio mutilus & cauda truncatus, & supplenda ex Diogene & aliis vox est, viz. *χίλιδας*. Hesychius Illustrius post Diog. Laertium, *Λέγεται εἰς τὴν Θεοφράστου διατριβὴν ποιεῖν μαθητὰς πρὸς διχίλιους, discipulorum circa duo millia*. Ad grandem omnino ætatem pervenit; quippe qui ad nonagesimum & nonum annum jam vitam produxerat tunc temporis cum hoc opus inscripsit, ut ipse de se in *proœmio* testatur: quare vero simile est, eum annos centum supraque attigisse; & tamen (quod merito mirum videri potest) Lucianus, qui librum scripsit *Περὶ τῆ μακροβίου*, ubi & id ex professo agit, ut omnes longævus philosophos in unum veluti fasciculum colligat, nullam omnino Theophrasti nostri mentionem facit. Quid quod Cicero magnus Theophrasti nostri admirator in *Tusculan.* eum inducit querentem de vitæ humanæ brevitate, ac si noverca nobis esset natura, quæ cervis & cornicibus longius vitæ spatium quam hominibus indullerit. Sed hoc forte indignum tanto philosopho, & ad Caput *περὶ μακρομυρίας* merito esset referendum, nisi querelam hanc inexplibilis literarum ardor, & nimium philosophiæ studium extorssisset, quippe *βίον βραχὺς, τέχνη μακρά*. Scripsit Theophrastus libros affatim multos; quorum plerique naufragio temporis absorpti, pauci ad nos salvi enatarunt. Titulos horum omnium & catalogum nobis exhibet Diog. Laertius, numero autem efficiunt 220; & ab aliis plures adjiciuntur. Adeo ut librorum numerum & egregiam in scribendo industriam si spectemus, Erefius certe noster non minus *χαλεπέντερος*, aut *βελτιονόθετος*, aut Adamantius, aut *Σωπατηριος*, quam vel ipse Didymus, aut Origenes, dici mereatur. Atque hæc de Auctore.

Argumentum operis totum est de moribus humanis, & ad Ethicorum seu Moralium philosophiam pertinens; nec tamen via philosophica hic procedit Theophrastus (uti præceptor ejus in suis *Moralibus*) sed media quadam inter philosophicam, & poeticam, ut recte observavit magnus Casaubonus. Nam & ad eundem scopum in hoc opere collineat, ad quem moralis philosophus, viz. vitæ morumque emendationem. Quid sit vitium descriptione, *ὡς ἐνύπνῳ*, proponit; at tum pergit *μυμητικῶς* poetarum more, in fictis personis naturam ejus ob oculos ponens, & ad vivum exprimens: quod Comici præsertim poetæ faciunt, dum mores & ingenia hominum in scena repræsentant. Reprehensum à Momo Prometheus legimus, quod cum hominem è luto finxit, fenestram in pectore non posuisset. Videtur mihi Theophrastus hoc in libro velle quodammodo defectum illum supplere, & fenestram quandam aperire, per quam mores animosque hominum intueri nobis liceat: adeo ut speculum vitæ humanæ non immerito nuncupetur hoc opus, non minus quam aut Historia aut Comædia. Authorem nostrum medicæ artis peritum fuisse nemo inficias iverit, qui libros ejus de *plantis* inspexerit. Nec vero corporis magis quam animi medicinam calluit; ut interni corporum morbi indicis quibusdam & symptomatis externis dignoscuntur, ita hic hominum vi-

tia, qui morbi animorum sunt, & intus latent, notis quibusdam & characteribus externis describuntur. Pessima quidem hic scatet coluvies & sentina vitiorum; nec quis (opinor) sustineret Camarinam hanc tam male olentem movere aut inspicere, nisi elegantissimus auctor ingenii sui flosculis & dictionis suavitate (*scelera ipsa nefasti Sic descripta placent*) eam naribus nostris attemperasset. Placent etiam hominum deformium picturæ, si Apellis manu & penicillo depingantur. Sed parum est placere, nisi etiam profint hæ vitiorum imagines vivis coloribus expressæ ac delineatæ. Pueri Lacedæmonii ebriorum hominum conspectu à vitio illo plusquam beluino deterrebantur. Pari modo Characterista noster colores hos & lineamenta vitiorum nobis ob oculos ponit, ut eorum odium animis nostris ingeneret. Neque hoc solum; sed etiam contra mores & machinationes nequam hominum signis hisce & indiciis præmoniti sumus & præmuniti: & hoc modo vitia & odimus pariter & cavemus. Quemcunque enim Theophrastus in albo suo, vel potius in nigro conscripsit, cuicunque notam & characterem inussit — *hic niger est, hunc tu Romane caveto*. Quæret hic forte quispiam, cur Theophrastus vitiorum duntaxat, non item virtutum, nobis characterismos dedit? At is certe dedit, sed temporum injuria iterum nobis abstulit (proh dolor!) pretiosissimum illum thesaurum. (Desideratur tota illa pars de virtutibus, atque reliqua hæc de vitiis manca est & imperfecta) Quanquam si vitiorum solummodo characteres scripsisset, non utique deesset quod responderi poterat. 1. Quia pauciores sunt virtutes, quam vitia, &

— *vix totidem numero, quot*

Thebarum porta vel divitis ostia Nili:

at vitiorum plena sunt omnia, ut abundantia cautela & præmunitione adversus ea opus sit. 2. Quia virtutes in aperto sunt, ut non opus sit tot indiciis & characteribus ad eas discernendas. Maxima pars hominum prædicat quisque bonitatem suam, inquit Sapiens; at nævos suos & vitia, morbosque & ulcera animorum tegere plerique fatagunt & occultare; *Extra est quod splendet, quod sanum est pandimus omnes, Mens bona, fama, fides, hac clarè, & ut audiat hospes*. Atque hæc haecenus de argumento. Titulus seu inscriptio hujus libri est Ἡθαὶ χαρακτῆρες, qui argumento operis apprime quadrat; χαρακτῆρ est nota impressa vel insculpta à τὸν-χαραίω, sculpo, calo, imprimo, ab Heb. כרת vel חרת *inculcit, exculpit, exaravit*. Erat enim hoc tanquam exemplar & speculum quoddam morum, ubi virtutum ac vitiorum expressæ notæ cernebantur. Igitur Ἡθαὶ χαρακτῆρες sunt morum characteres, seu notæ, seu signa, seu imagines, εἰκόνας ἡθῶν (nam χαρακτῆρ & εἰκών hoc sensu idem sunt) vel εἰκονισμοί, ut Seneca alicubi, *descriptiones morum*, ut Cicero. Hinc in Rhetorum scholis χαρακτῆρες τῶ λόγῳ dicuntur *forma* seu *idea* seu *differentia orationis*, quibus, veluti notis & signis, dicendi genera inter se distinguuntur.

CAPUT I.

Περὶ Εἰρωνείας.

Dissimulatio, simulatio. Casaubon. Cavillatio. Quæri potest an rectè, & an satis prima vox exprimat Græcam vocem εἰρωνεία. "Cavillatio a cavendo, *κατακασιγμένης* (Scal. ad Festum) propriumque est Leguleiorum & Jurisconsultorum; nam eorum proprium est cavere. Ut igitur Veteres diminuerunt nomen, Leguleios non *Jurisperitos* eos vocantes, sic & verbum professionis, cum cavillare non cavere eos dicebant, propter tricas & morosas Juris præstigias. Tertullianus de Corona, —*omnibus modis cavillandum, i. e. cavendum.* Non ergo obscurum, quare in vitium verterit hoc verbum, cum genus hoc hominum male semper audierit. Hæc Scaliger acutè & subtiliter pro suo more. Cavillatio (inquit doct. Vossius) proprie est Jurisconsultorum ejusmodi, qui cum cavere nesciant suis, aliud confingunt, quo se iis cavere simulent. Unde in Onom. veteri; Cavillo, *οπιζήσας* quia autem tales clientium suorum simplicitati illudunt, inde est quod etiam ad scommata & jocos extensa sit significatio, unde idem Onomasticon, Cavilla, *scommata*. Ex horum igitur sententiâ Cavilla, & cavillari, propriè dicitur de Jurisconsultis, qui dum moras & præstigias legum nectunt, interim simulatis cautionibus clientes suos ludificantur. Ego verò (pace tantorum virorum) existimaverim potius sumptum hoc vocabulum a Jurisconsultis, non ut respiciunt clientes in causa gerenda, sed ut se mutuo respiciunt in altercando, dum ambages verborum & diverticula quærunt, dum ludunt in vocibus, & Sophistarum more captiosis quæstionibus, & ineptis cautionibus, & fictionibus juris adversarium irretire conantur; quod nos etiam in lingua vernacula propriè cavillari dicimus. At εἰρωνεία jam aliud est, ut ex Theophrasti descriptione patet. Nolem igitur εἰρωνείαν hic cavillationem verti. Angustior sane hæc vox est, quam ut Græci vocabuli vim & latitudinem assequatur. Nam, ut alia omittam, Cavillatio est tantum in dictis, at Ironia etiam in factis cernitur, ut videmus in Definitione. Neque certè video, cur non verteremus simulationem vel dissimulationem: etsi enim hæc duo distinguantur strictè loquendo (juxta veterem illum versiculum; Quod non est, simulo; dissimuloque quod est) possunt etiam promiscuè usurpari. Non, inquam, video, cur hic displiceat hæc vox Dissimulatio, vel Dissimulantia, ita enim & Ciceronem loquutum memini. Nec vero impedit, quod Dissimulatio aliquando honestam causam & excusationem habeat, cum Ironia, quam hic describit Theophrastus, in vitio sit; ita enim & ipsa vox Græca Ironia aliquando in melius sumitur (est enim vox homonyma) at *αἰς τὸ πρὸς τὸ καλόν*

πλὸν usurpatur in pejus, ut & *simulatio* & *dissimulatio*. Sufficit enim si plerunque in vitio ponatur. Εἰρωνεία ambigua vox est, ut & Latina, *Dissimulatio*, μέση λέξις, ut & res ipsa in medio posita. Εἰρωνεία igitur ethica seu moralis (nam de Ironia Rhetorica hic non agitur) alia licita est & honesta, alia turpis & in vitio posita. Qui ex modestia virtutes suas, dicta, vel facta celat atque dissimulat, uti olim Socrates, qui unicum hoc se scire profitebatur, viz. se nihil scire. “Cicero de Orat. Socratem opinor in hac Ironia, dissimulantiāque, longe lepore & humanitate omnibus prestitisse. Videmus hic à Cicerone modestum hoc Ironiæ genus in laude haberi. Sed & alias fictione vel simulatione uti licet, modo bonum ob finem, & honestā intentione fiat: talis est simulatio medicæ erga ægrotum. Sic apud Lucam Servator noster περὶ ποσειδέου πορρωτέρω παρεύεσθαι, finxit aut simulabat se longius ire. Alia res est mendacium, de quo non est hic agendi locus. Hactenus Ironia in meliorem partem. Sed & aliud simulationis genus est, quod in vitio & vituperio ponitur, cum quis non ex modestia, aut in bonum alterius, sed sui commodi causā, larvam induit, vel in alterius damnum histriionem agit, quidvis simulat, atque dissimulat. Hæc illa est Ironia, quæ passim in S. paginā *Hypocrisis* appellatur, & huiusmodi εἰρων, ὑποκριτής. Atque hoc illud vitium est quod damnat Oratorum princeps, de Offic. l. 3. Omnes (inquit) aliud agentes, aliud simulant, perfidi, improbi, malitiosi sunt. Et paucis interjectis, Ex omni vita simulatio, dissimulatioque tollenda est, ita nec ut emat melius, nec ut vendat quicquam simulabit, neque dissimulabit vir bonus. Et de Amic. Omnium rerum simulatio est vitiosa, tollit enim iudiciam veri atque adulterat, tum amicitia repugnat maxime. Et princeps Poëtarum, Ἐχθρὸς μὲρ μοι κείνός ἐστι. Atque hic ille dissimulator est, quem hoc capite vivis coloribus depingit noster Theophrastus.

Habuiamus distinctionem huius vocis ambiguae; videamus jam ejus etymologiam, & in vim & naturam vocabuli penitus inspiciamus. Et certè, si originem vocis spectemus, videtur hic fucus in linguā potius quam in manu esse, & dicta potius quam facta respicere. Est enim εἰρων proprie qui dicit, ab εἶρω dico; qui dicit aliquid, & dicit tantum, νόθος δὲ οἱ ἄλλοι μαννοῖσι. Εἰρων γὰρ inde εἰρωνεύεσθαι & εἰρωνεῖν. Etymol. εἰρωνεύεσθαι, ψευδολογεῖν, χλευάζειν, ὑποκρίνεσθαι. παρὰ τὸ εἶρων, ανθ, εἰρωνεύω, ὅθεν καὶ εἰρωνεῖν. τὸ δὲ εἶρων παρὰ τὸ εἶρω, τὸ λέγω, γίνεται ὁ ἀπατεῶν, ὁ διὰ λόγων παρελογίζομενος, ὁ ἄλλα μὲρ φρονῶν, ἄλλα δὲ λέγων. Εἰρων igitur ab εἶρω dico, & participii formam habet, etsi non sit participium; quod certè peculiare est, nec memini me simile observasse exemplum; nomen sc. verbale coincidens cum participio præsentis activi, putā τῶπων, ανθ, aut ejusmodi. Et fortasse hoc nomen compensat defectum participii, nec enim legitur participium εἶρων, εσσι, ον. Nam verbum istud εἶρω, dico, valde mutilum est & defectivum, & nullo tempore usitatum, nisi tantum in Fut. I. ἐρῶ, dicam, quod & Ionicè resolutum transit in præsens ἐρέω, unde εἰρηκε & εἰρηκεῖ. ne in præsentii quidem, forte ne coincidat cum εἶρω, νεστό. Præterea εἰρηκε non est

est ab εἶρα baryt. sed ab ἐρεῖα circumflexo. Adeoque si formam vocis respiciamus, ipsum hoc nomen εἶρων, ut sic personæ melius conveniat, hypocrita & simulator est; simulat enim se participium esse, cum non sit. Contrariam plane nominis rationem habent, si originem spectemus, ὄνειρος *somnium*, & εἶρων *simulator*. Ὀνειρος (juxta Gram.) παρὰ τὸ ὄν εἶρεν, quia verum dicit, seu prædicit id quod revera est, vel futurum est; quod tamen vel de somniis divinis & hyperphysicis sumendum est, vel certè per antiphrasin intelligendum, si de communibus somniis loquamur, juxta versiculum, *Somnia ne cures, quia fallunt*; & Hom. Od. T. 560. Ὀνειροὶ ἀμύχανοι ἀπετόμῳδος γίνονται, εἰδὲ πᾶντα τελεῖσται ἀνθρώποισι. At sit Græcum hoc Etymon ὄνειρε, *somni*, Grammaticorum *somnium*; εἶρων contrà non τὸ ὄν εἶρων, sed ὁ εἶρων absolute, *qui dicit*, & dicit tantum, qui aliud loquitur, aliud sentit; aliud in ore promptum habet, aliud in pectore clausum gerit.

Εἰρωνεία ab εἰρωνεύειν, vel potius εἰρωνεύειν, habet accentum in penultima, per hanc regulam, quæ generalis est & nunquam fallit. Nomina hyperdissyllaba in εια, si veniant ab adjectivis in ης, sunt proparoxytona, habentque accentum in antepenultima, ut ab ἀλκίδης, ἀλκίεια, στανίδης, εια; ἀσπαλίδης, εια; at si à verbis in εῖω, sunt parox. & habent accentum in penultima, ut πολιτεύω, εία; βασιλεύω, εία; ἱππεύω, εία.

Haecenus Etymologia, seu vocis evolutio, quæ nominalis quædam definitio est (ut loquuntur Logici); sequitur jam definitio ἐκείνη apud Theophrastum, quæ sic se habet. “Εἰρωνεία est περὶ πεινιστὸς ἐν τῷ χεῖρει περὶ λόγων. hoc est, *simulatio seu fucus in factis & sermonibus ob malum aliquem finem*. Fictio in pejus; non omnis enim περὶ πεινιστὸς seu simulatio est vitiosa, ut non illa quæ exploratoria tantum est, & in bonum; qualis illæ, de qua supra diximus, Christi in Evangelio, qui *simulavit* se longius progredi, περὶ πεινιστὸς, *se tulit*, uti mollius & honestius vertit Erasmus. Fuit illa περὶ πεινιστὸς non ἐν τῷ χεῖρει, sed ἐν τῷ βέλπον, viz. ut magis augeret & accenderet desiderium discipulorum, qui eum retinere cupiebant: Nec quicquam facit hic locus ad mentalem reservationem aut æquivocationem Jesuiticam, quam tamen larvata illæ locustæ hinc extundere & stabilire conantur. Sed non libet nobis hanc Camarinam movere, imo non licet, ne fortè ultra crepidam. Non enim jam in Theologico pulvere versamur, sed in Ethico, imo in Grammatico. Περί πεινιστὸς ergo genus est ad Εἰρωνείαν, & εἰρωνεία species est *fictionis* περὶ πεινιστὸς. Πόιν τις ποῖς est *fictio*, vel *factio*; περὶ πεινιστὸς quasi *affictio*, cum præter illud quod facimus & intendimus, aliud tanquam assumptum affingimus, atque prætendimus. Non multum abt sermo noster vernaculus, cum dicimus, *counterfeit*, hoc est, *contra factum* vel *fictum*, cum quis aliquid fingit, & præ se fert contrà quàm facit, hoc est, adfingit, περὶ πεινιστὸς, unde & altera illa phrasis similiter synonyma apud nos sumi videtur, *to make as if*, vel, *to make as though*, hoc est, περὶ πεινιστὸς, ut in loco illo Evangelii prius laudato,

dato, *ὡς εἴποιτο*, *he made as though*, uti vulgo interpretamur; quæ loquendi formula mihi certè à Græcis videtur mutuata.

Differentia specifica, ut loquuntur in Scholis, seu formalis ratio *τῆς εἰρωνείας* in hoc consistit, quod sit simulatio *ἐπὶ τὸ χεῖρον*, in deterius, hoc est, ob malum aliquem finem, vel turpis lucri sc. vel odii, vel inanis gloriæ, vel vindictæ causâ, vel ejusmodi. Atque sic differt Ironia Theophrastea ab Aristotelicâ. Theophrasto, *εἰρωνεία* est *περὶ τοῖς ἐπὶ τὸ χεῖρον*. Aristoteli, *ἐπὶ τὸ ἐλαττον*. Nam apud illum *εἰρωνεία*, *simulatio*, est alterum extremum *τῆς ἀληθείας*, sc. in defectu, ut *Ἀλαζονεία*, hoc est, *Arrogantia*, ejusdem extremum in excessu. *Eth. Nicom. lib. 2. cap. 7.* Ἡ μεσότης ἀλήθειαν λεγόμενα, ἢ δὲ περὶ τοῖς ἐπὶ τὸ μᾶλλον, ἀλαζονεία, καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν, ἀλαζόν. ἢ δὲ ἐπὶ τὸ ἐλαττον, εἰρωνεία, καὶ εἰρων. Plenius autem, *lib. 4. cap. 7.* ubi ostentatores & dissimulatores, hoc est, ἀλαζόνας & εἰρώνας, inter se comparat, & dissimulantiam longè levius vitium facit, & vix vitium quidem. Οἱ δὲ εἰρώνες ἐπὶ τὸ ἐλαττον λέγοντες χαριέστεροι μὴ τὰ ἡδὴ φαίνονται, ἢ γὰρ κέρδους ἐνεκα δοκῶσι λέγειν, ἀλλὰ φεύγοντες τὸ ὀγκυρόν.

Dissimulant qui res suas verbis elevat & extenuant, politiores &c. sed ut fastum jactantiamque fugiant, τὸ ὀγκυρόν, id est, ὄγκον, tumorem, turgidum & inflatum dicendi genus, grandiloquentiam. Et paulò post, οἱ δὲ μετρίως χαίροντες τῇ εἰρωνείᾳ, καὶ περὶ τὰ μὴ λίαν ἐμποδῶν καὶ φανερῶν εἰρωνευόμενοι, χαριέστεροι φαίνονται. *Qui moderatè utuntur dissimulatione, eaque dissimulant quæ non admodum manifesta, nec in luce & in oculis hominum posita sunt; qui hæc præsertim præ modestia celant atque dissimulant, χαρ. φαί.* Per τὰ μὴ λίαν &c. intelligit bona interna, seu bona animi, quæ non tam obvia sunt, nec in sensum incurrunt, putà doctrinam, artem, ingenium, quorum modesta dissimulatio aut virtus est, aut non procul à virtute. Nam ut ars est celare artem, ita aliquando virtus est celare virtutem. At bona corporis aut fortunæ (ut vocant) qualia sunt robur, pulchritudo, divitiæ, &c. quia externa sunt, & cuivis obvia, & in propatulo, λίαν ἐμποδῶν καὶ φανερῶν, ridiculum fortè esset, ea tegere velle ac dissimulare; quique ea dissimulant, non tam χαριέστεροι φαίνονται.

Differant ergo εἰρων Aristotelicus & Theophrastæus objecto & fine. 1. Objecto; quia εἰρων Aristotelicus versatur circa bona & laude digna; bona enim sua interna, & quæ in laude posita sunt, extenuat atque dissimulat. At εἰρων Theophrastæus ad omnia sua se extendit, omniaque dissimulat, tam bona quam mala, & hæc magis quàm illa. 2. Fine; εἰρων Aristotelicus nullum ob malum finem dissimulat, ἢ γὰρ κέρδους ἐνεκα, ἀλλὰ εὐχόμενος τὸ ὀγκυρόν, non ex versutiâ ad lucrum captandum, nec ex malitiâ aliquâ, sed ex modestiâ quadam, vitans fastum & arrogantiam. At εἰρων Theophrastæus omnia ad malum finem refert, ejusque περὶ τοῖς ἐπὶ τὸ χεῖρον semper est ἐπὶ τὸ χεῖρον. Habuimus hætenus descriptionem *τῆς εἰρωνείας*; proximum est, ut εἰρωνæ suis coloribus depictum videamus.

Δόξεν δὲ ἔν.] Duæ phrasæ excusatoriæ, quas hic definitioni præmittit Philosophus, ut alibi, *ἐνταῦθα πρὸς δὲ, διὰ τὸ*, neque exactas & accuratas definitiones expectet lector, quæ in hac scientiâ non requiruntur. Τὸ γὰρ ἀκριβὲς ἔχει ὁμοίως ἐν ἀπασὶ τοῖς λόγοις ἐμπειρητικῶν. Sufficit in nonnullis, & maxime in rebus ad vitam, & mores, & moralem scientiam spectantibus, *παχυλῶς ἢ τύπτειν* τὰ λυγρὰ ἐνδείκνυσθαι, uti sedulo monet & inculcat Theophrasti magister in initio *Ethicor.* & rationem assignat, quia sc. res morales ποικίλως ἔχει διαφερόν ἢ πλάνη, in tanta varietate incertitudineque versantur.

Ὡς τύπτει λαβεῖν.] Frequens loquendi formula est, *ὡς ἐν τύπτει*, quâ utimur quoties rem aliquam breviter & summam, rudi & crasso filo exprimere & leviter adumbrare profiteamur. Hanc phrasin hoc sensu passim invenies apud Auctores, & imprimis Philosophos, Platonem, Aristotelem, Theophrastum, & alios; quoties sc. lectores præmonitos velint, ne exactas definitiones, aut accuratas disquisitiones, aut τὸ λίαν ἀκριβὲς expectent. Sumitur autem hæc phrasin ἀπὸ τῆς πλαστικῆς, ab arte statuariâ, à sculptura, & cælatura. Est enim τύπτει rudis impressio, seu rudis quædam & imperfecta imago, seu effigies, quæ ex primâ impressione effingitur. Nec multum differt a caractere. Hesych. *τύπτει, χαρακτήρ, εἰκὼν*. Fit enim cudendo aut percutiendo (a verbo *τύπτω*) unde typi typographorum; effigies, forma impressa, ut effigies quæ in cera ex sigillo relinquitur. Hinc generaliter ad alia transfertur, ut *τύπτει τὸ ἔλκον*, in *Evangel.* vestigium seu impressio clavorum. *τύπτει* igitur idem est in sculptura, quod *ὑπογράφει* in pictura. Est autem *ὑπογράφει*, rudis quædam & crassa adumbratio, seu primæ manûs delineatio. Unde utrumque opponitur τῷ ὀρισμῷ apud Auctores. Ὅρισμός est perfecta & exacta definitio, *τύπτει* & *ὑπογράφει* rudis & crassa descriptio.

Versamur in descriptione Dissimulantis, quem Theophrastus his notis & characteribus ornat atque insignit, *Ὁ δὲ ἔστιν, &c.* Dissimulatur ita comparatur est, ut ad inimicos accedens, &c. vel, hic ejus mos & consuetudo; hisce signis & indiciis eum dignoscet. Infinitiva quæ sequuntur, *videlicet, ἰδεῖν, ἐπαινεῖν*, fere reguntur a voce *οἷον*, de qua constructione vide postea; interim infinita hæc vertemus in indicativa, ob rotunditatem sermonis & syntaxeos facilitatem, *ἰδεῖν, &c.* Sic igitur vertimus; Ad inimicos accedens fingit se cum amico colloqui velle; odio jam omni & inimicitia renunciasset; præsentibus laudat, quos absentes clam vituperat & insectatur, simulatque cum condolere, si quando in litis disceptatione victi sint, & causa cadant. Ignoscit (vel potius ignoscere profitetur) ipsi maledicentibus, & veniam dare eorum quæ in ipsum dicta atque jactata sunt. Si qui ab eo injuriâ affecti sunt, adeoque agere ferunt, & indignantur se male habere, cum his placide & amicè confabulatur. Qui cum, urgentibus de causis, statim convenire cupiunt, eos iterum redire jubet. Nihil eorum quæ agit, palam præ se fert neque profitetur. Sed subinde ait se delibera-

deliberaturum. Tum etiam simulat se modo advenisse, & multa vespere ex itinere rediisse, adeoque fessum & languidum, nec iis agendis jam idoneum. Pecuniam mutuo rogantibus, & stipem ab eo petentibus, ait se pecuniam non habere. Empturi autem dicit se nihil vendere, & contra cum nihil vendit, se vendere profiteretur. Ita enim postrema hæc verba supplenda & exponenda sunt, uti postea dicturi sumus.

Τοῖς τὸ πρὸς αὐτῷ. Alibi sine πρὸς, τοῖς τὸ οὐτῷ alibi, τοῖς τὸ πρὸς αὐτῷ ad verbum, talis qualis. Solennis hæc Theophrasto formula, quoties mores & indolem cujuscvis vitiosi hominis describit. Ita plerumque vitiosi characterismum incipit, postquam vitium ipsum rudi descriptione adumbravit. Lat. redditur, talis, qui, vel talis, ut (hoc vel illo modo faciat). Sed profecto plenior & elegantior est hæc Græca locutio, quam ut Latina illa versione satis apte & accommode exprimi possit. Interpretatio autem ad verbum, (talis quis, qualis hoc vel illud facere, vel facit) parum esset Latina. Τίς hic redundat, ut alias sæpe cum adjectivo conjunctum; præsertim post οὐτῷ, ποῖ τῷ, τοῖς τῷ, &c. quod antea monuisse memini, ad illum versum Theocriti, initio 10. Idyllii,

Ποῖ τῷ πρὸς δέϊλαν τε καὶ ἐν μέτρῳ ἀμύδῳ ἐαυτῷ.

Plura ibi exempla hujus syntaxeos attuli, quæ nunc non libet repetere. Videtur in hac loquendi formula οὐτῷ elliptice regere infinitum, subintellige verbum εἶναι, περὶ, aut quid ejusmodi: τοῖς τῷ οὐτῷ εἶναι, οὐτῷ εἶναι, &c. morem enim, & mores, & consuetudinem hæc phrasis designat. Sic igitur non incommode vertere possumus; Dissimulatur ita comparatus est, ut soleat (hoc vel illud facere) vel is est, vel ejusmodi homo est, qui hoc faciat, vel cui usitatum & solenne est, sic vel sic facere. Οὐτῷ hic ἐντελής post τοῖς τῷ, at alias sæpe οὐτῷ ἐλλειπτικῶς sine τοῖς τῷ. Relativum hoc (ut vocant) qualitatis, viz. vocabulum οὐτῷ insignes elegantias & ellipses facit in Lingua Græca, quas hoc loco annotare operæ pretium fuerit, propter varium & multiplicem usum apud auctores.

Οὐτῷ igitur ἐλλειπτικῶς positum pro τοῖς τῷ οὐτῷ, triplici modo usurpatur. Vel enim ponitur ante substantivum, vel ante adjectivum, vel ante verbum. 1. Ante substantivum eleganter ponitur eo casu, quo antecedens omissum poni debebat. Ex. gr. Οὐκ ὅτι ἀνδρὲς οὐτῷ Σωκράτης ψεύδεσθαι. Non convenit tali viro mentiri, qualis est Socrates; pro ἃν ἀνδρὲς τοῖς τῷ ψεύδεσθαι, οὐτῷ ὁ Σωκράτης. Xenoph. χαρίζομενον οὐτῷ σοὶ ἀνδρὲς, gratificantem tali viro, qualis tu es, pro τοῖς τῷ οὐτῷ σοὶ. Lucian. Τοῦτο μὲν, ὃ τὸ εἶναι, εἰ παῖδον τὸ ἔργον ἀνδρὲς οὐτῷ σοὶ πολέμῳ μονομαχῆσαι, haud facile est cum tali viro congredi, qualis tu es. 2. Ante adjectivum superlativum, & verti potest, quam, ut οὐτῷ ἀριστῶς, quam optimus, (vide exempla alias) talis qualis solet esse optimus. 3. Ante verbum infinitum, idque vel sine πρὸς sequente, uti in hoc loco, & tum significat mores vel consuetudinem, & verti potest

δυνάμει

δεινός, ἀξιόθ, ἐπιτήδεύθ, Xenoph. & γὰρ ὡς οἱθ ἀπὸ παντὸς κατέβηκε.
Non enim erat ita comparatus, ut ex quavis re lucrum faceret. Aristot.
Ταῦτα μὲν οὖν ἀπὸ πείρας, Hæc talia sunt, ut credi vix possint, fidem non
mereantur. Vel denique ponitur sequente particula τε, οἷός τε, &
tum significat potentiam, & valet δυνάμει, ut οἷός τε εἰμι τοῦδε, ἢ τοῦδε
ποιεῖν, ~ ὃ ἐχ' οἷόν τε εἶναι, quod fieri non potest: cujus syntaxeos innumera
sunt exempla apud auctores.

Ἀλλεῖν, & μισεῖν.] Opponuntur, alloqui & odisse. Colloquium enim
amicitiam nutrit, silentium vero dirimit & extinguit, juxta tritum
illud veteris Poetæ, quod in *Ethicis* suis citat Philoſophus *Lib. viii*,
Cap. 6. Πολλὰς ἡ φιλίας ἀπερηγορεῖα δέχεται. Hæc igitur tuta illa fre-
quensque via, χαριτολογεῖν, verbis amorem fingere; fel in corde,
mel in ore. Ita Joab abduxit Abnerum, ac si loqueretur cum eo
(inquit Scriptura) *b. e.* dum fingeret se λαλεῖν, & μισεῖν, & percussit
eum in quinta costa. Ita & Cainus primus ille, & pater, & prin-
ceps hypocritarum, sub colloqui specie odium suum dissimulavit,
dum præ se ferret λαλεῖν, & μισεῖν. Egrediamur (inquit) in agros (con-
fabulandi scilicet causa) sic *Vulg.* post *LXX.* Seniores; quo facto,
fraternali jam maculavit sanguine dextram. Proci Penelopes

Ἐδὴν ἀγορεύοντες, καὶ ἡ ὁρεῖ βυσοδομεῖν, verba byssina, verba bu-
tyrina (*Pf.*) βύσσθ, hoc est, byssus in verbis, oleum natat in labris,
at malum in βυσσθ, in abyſſo & profundo cordis. Ita enim differunt
(ut obiter notem) βύσσθ & βυσσός, βύσσθ paroxyt. est byssus, seu
linum byssinum; βυσσός oxyton. abyſſus, seu profundum.

Ἐπιτίθειν.] Struxit insidias, ita Casaubonus: mallet, adortus est, ant
mala machinatus est. Id enim significat verbum ἐπιτίθειν cum dativo
personæ, ut cum dativo rei est aggredi, ἐπιχειρεῖν, viz. grassari, ad-
oriri, vulgo, *To set upon a Man*, vel *to set upon a thing*. Græcam vo-
cem ἐπιτίθειν nos utrobique exprimimus. At hoc certè palam fit,
& per vim apertam; tantum abest ut hæc vox per se dolum malum
& occultas machinationes designet. Ἀλλὰ ἐπιτίθειν est insidias strue-
re; sed hæc significatio non est ex vi verbi sed adverbii. Xenoph.
ἄπὸν τέτοις ἐπιτίθενται, minus his arma inferunt. Athen. lib. viii. de
morte Diog. Διογένης ὁ κίων αἰμὼν πολὺ ποτὶ καταράων, ἐπιτίθεντος αὐτῷ τὸ
γαστέρι, ἀπέθανε. Diogenes Cynicus, postquam polyphum crudum devorasse,
fluxa aruo, quæ eum continuis doloribus urgebat, mortuus est. Ubi
ἐπιτίθειν ἢ γαστρί dicitur fluxa alvus, quæ hominem veluti persequitur
& urget, & quiescere non finit. Sic apud Chrysostomum ignis in-
fernalis gehennæ damnatis ἐπιτίθειν dicitur, ad Theod. lapsum, lib. 2.
αἰμώζοντι μέγα, σφοδρότερον ἐπιτίθειν ἡμῶν τὸ φλόγος, ejulabimus multum,
flamma nos gravius urgente. *Psal.* 62. vers. 3. ἕως ποτὶ ἐπιτίθειν ἐστὶν ἀ-
θεογον; *Vulg.* Quousque irruit in hominem? In Heb. est תתות
Jun. machinabimini arummas. Ut sit ab תות pravitates, arumma.
Kimch. תותו החשבו cogitabitis prava. Atque hæc significatio
hujus verbi non omnino male quadrat huic loco Theophrasti, viz.
prava moliri, mala machinari. Hom. καὶ ἐπὶ ἀτάσθαλα μηχανήσθαι, vel
μηχανήσθαι.

Sed & fortasse alia est significatio hujus verbi, quæ melius huic loco conveniet, viz. ut ἐπιτίδει hic sit reprehendere, convitiari, sugillare, insectari. Et profecto hanc significationem postulare videtur antithesis. Nam τὸ ἐπιτίδει hic opponitur τῷ ἐπαινεῖν ἐπαινεῖν παρόντας, eis ἐπιδέτο λάβεα, coram laudat præsentēs, & in os, quos clam absentes sugillat, insectatur, & reprehendit. Hac notione legitur hoc verbum apud Isocratem: Ἐπιτίδει ταῖς ἀλλῶν ἀμαρτίαις, alii aliorum peccata insectari. Diog. Laert. in vita Arcefilai, μέλιστα ἢ ἐπιδέτο αὐτὰς παρὰ Ἰερονόμου τῷ ἀδελφῷ. maxime autem sugillabant, dictis mordebant, vexabant, ἰδαννον, ἐπέσιωπον, ut supra est in eodem loco. Ἐπιτίδει, quovis modo hominem aggredi, impetum facere, seu irruere in hominem, sive manu, sive lingua. Et observatu dignum est, multa verba apud Græcos, quæ proprie, & ex primæva origine, externam vim & violentiam designant, ex communi usu ad linguæ morsum, ictum, atque impetum exprimendum eleganter accommodari; quæ sunt inter cætera, κατατρέχειν, καταπίεδει, διασύρειν, ὀπλημεύειν, ὀππλίσκειν sic & invēhi & insectari, & similia apud Latinos. Ita & verbum illud in Hebr. וַיִּזְחַל 1. Sam. 25. de Nabale, involavit in eos, irruit, inectus est in eos verbis duris & asperis, hoc est, ἐπιδέτο. Vini vocis Hebræicæ non affecti sunt Græci Interpretes, qui ἐξέκλινε reddiderunt, hoc est, divertit ab iis, avertit se; Vulg. averfatus est eos.

Λάβεα.] Clam, clanculum, à verbo λάβω, mutato η in α, & interposito ρ. Habet accentum in penultima, per hanc regulam; Omnia adverbia dissyllaba in α habent accentum in penultima, præter unum αὐτά, frequenter, ut ὧρα, ἔρτα, μέλα, σίφα, δίχα, τρίχα, σφόδρα, etiam si fiat ab adjectivo oxytono σφόδρος, cum transit in adverbium retrahit accentum. Videtur esse Nominativus pluralis, ut ab ὠκέα ὠκα & σφίρα σφίρα, sic à σφόδρα σφόδρα, retracto accentu. Sic a λάβω vel forte ab Aor. 2. ἔλαδον λάβεα, & fane nescio quomodo ρ in hoc adverbium λάβεα clam irrepsit.

Μαλακισθῆναι.] Ægrotum esse, fingit se male habere, ex itineris tædio languescere, adeoque ἀλλοφρονεῖν, & rebus agendis iniparem esse & inidoneum, cum interea tamen id ipsum agat quod se non agere simulat. Ita ut hæc verba referantur ad illud quod præcessit, μὴδὲν ὦν πράττει ὁμολογῆσαι. Vel possunt etiam absolute sumi, ita ut hæc aliam notam & novum characterem constituent; Περασισθῆναι, &c. Simulat se nuper venisse, sero ex itinere rediisse, ἔρ ἐ via languere. Hæc omnia præterdit atque causatur, ὅτι τὸ χεῖρον, ob malum aliquem finem, quicumque is tandem fuerit. Neque enim id necesse est querere, nec Theophrastus hoc agit, ut ostendat vanos fines, & metas, & scopos ad quos collimat hic hypocrita; quippe contentus hoc in genere monuisse, simulationem ejus semper in malum esse, περασισθῆναι ὅτι τὸ χεῖρον. Atque sic (opinor) sensus horum verborum satis est conspicuus: quanquam si quid abditum, & involutum, & obsecrum sit in hoc capite, id profecto aptius quadrabit huic argumento, αὐτὸ τὸ χεῖρον, cuius est omnia tegere, & involvere, & dissimulare.

Verbum

Verbum *μαλακίζεσθαι*, apud optimos Græcæ linguæ auctores, ad animū potius quam ad corpus transfertur. Sunt enim *μαλακότης* & *σκληρότης* qualitates corporum, & non nisi metaphorice ad res incorporeas transferuntur. Sed in hoc verbo (ut & in aliis) metaphorica significatio in totum vicit & obtinuit, ita ut frequentius usurpetur hæc vox de mollitie, & ignavia, & languore animi, quam corporis. *Θουκυδίδης* lib. 111. *Οὐκ ἐστὶν τῶν ἡμῶν ἑταίρων χεῖρ μαλακίζεσθαι*, non in sociorum gratiam ignave rem agere. Et lib. v. *μὴτε ὑμεῖς μαλακίζετε*, *θεσπύτες* *πρὸς ὅσων ὁ ἀγὼν ὄσιν*. Neque vos molliter & ignave rem geratis, videntes quamvis de rebus certamen sit. *Naz. Orat. 9.* *ἀποδύεσθαι περὶ μὴτος*, *ἢ μὴ μαλακίζεσθαι*, *μὴδὲ μέλιν*, *μὴδὲ περὶ ἐδῆ* & *καὶ ἐδῆ*, alacriter se ad pugnam accingere (*ἀποδύεσθαι*, ad pugnam, seu certamen, se parare & accingere, metaphora sumpta ab athletis aliisque certatoribus Olympicis, qui vestes exuebant, & nudi inibant certamen, cum in arenam descenderent) & non inerte & languide rem gerere, nec cunctari, ne tempus perdere. Sed & aliquando, apud probatos etiam auctores, de morbo & languore corporis hoc verbum reperiemus. *Ælian. var. hist. l. 111. cap. 19.* *ὑποπνεύει γὰρ αὐτὸν μαλακίζεσθαι*, suspicabatur eum agrotare, vel potius languescere, languide se habere. Significat enim proprie primum morbi insultum, cum quis jam incipit agrotare: *μαλακῶς ἔχειν λέγεται ὁ νοσῶν ἀνθρώπος* (inquit *Eustathius*); unde notandum discrimen inter *μαλακῶς ζῆν*, & *μαλακῶς ἔχειν*. *Μαλακῶς ζῆν* dicitur à moribus, i. e. *τροφεῶς* *μαλακῶς ἔχειν*, a morbo, i. e. *νοσῶς*. LXX. Interpretes pro *ἰσχυρῶς* (quod est agrotare) sæpe habent *μαλακίζεσθαι* uti hic *Theophrastus μαλακίζεσθαι* i. e. *μαλακῶς ἔχειν*, male & languide se habere. *Μαλακία* langour in N. F. generale est, unde nostrum *Malady*; alias apud τὰς ἑξῶθεν, de languore stomachi peculiariter usurpatur. *Gen. 42.* de Benjamin; *μηποτε συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ*, nequid ei mali aut infortunii contingat in via. In Hebr. est *pernicies*, unde forsan Græcum αἶσα, noxa, damnum.

Πρὸς τὰς δανειζομένους ἢ ἐξαγίζοντας, ἀς ἐπωλεῖ ἢ μὴ πωλῶν ἐπὶ πολλῇ) Insignis hic locus est, sed omnino mutilus & vitiatus, adeoque ab Interpretibus male acceptus. Quid enim hoc est? Pecuniam mutuo rogantibus, aut stipem petentibus, respondet se nihil vendere. viz. hoc plane illud est, *ἀμας ἀπῆρυν, οἱ δ' ἀπηναιῶτο σάφας*. Quid enim si nihil venderet? Ideone amicis indigentibus subvenire non potuit? Imo eo magis, siquidem in lauta fortuna esset, & nondum ad id redactus, ut res suas vendere & distrahere cogeretur. Notum est *Μονοκλήθων* illud *Martialis*, *Epigr. in quendam nepotem*,

Omnia Castor emis, sic fiet ut omnia vendas,

hoc est, ut ad eam inopiam sis redactus, ut hæc omnia vendere cogare, quo necessaria tibi suppedites atque provideas. *Gellius* apud eundem Poetam amicis mutuum rogantibus uno verbo respondere solebat, viz. *Ædifico*, viz. idoneus prætextus. At quis unquam mutuum roganti respondit *Nihil vendo*, nisi forte mercator, aut potius propola, aut cocionator fuerit, cujus res, & vita, & spes in venditione & usu-

& usura consistit? Deinde, οἱ ἐκτιζόντες non sunt *erantum exigentes*. Sed, ut hunc locum intelligamus, ante omnia sciendum est, quid sit ἐκτιζόν. Nam Latini Interpretes, quibus Græcam vocem hic retinere placuit, & rem in obscuro, & nos in dubio relinquunt. Fuit igitur ἐκτιζόν mutui genus gratuiti, apud Græcos frequentati. Ubi enim quis ære alieno premeretur, aut etiam alias in inopiam incidisset, nec haberet unde viveret, ad amicos erat paratum refugium, qui quod poterant, unusquisque ἀνδραγαθὸς pro sua virili conferebant, ut eum sublevarent; ea lege, ut, si Dii aliquando meliora darent, iterum rependeret quantum in eum fuerat collatum. Pia sane & laudabilis consuetudo hominum Ethnicorum, quam utinam Christiani sapius imitarentur. Stipes hæc collatitia ἐκτιζόν dicebatur, hoc est, ex veriloquio vocis, *erogatio, contributio, fusio*, ἀπὸ τοῦ ἐρεῖν, non *amare, sed fundere*. Quod frequentius est in compositione, ἐξέρων, κατερεῖν, σπυριεῖν, egerere, effundere, infundere (forte ab ἐξ terra, ut sit proprie *effundere in terra vel è terra*.) Hinc ἐκτιζόν proprie *fusio*; fusio autem est contributio pecuniæ, εἰσφορὰ. Hinc & pecuniam refundere dicimus pro reddere & restituere. Unde vox illa in N. T. ἐξέχευα, egestio, vomitus, 2. Pet. 2. ult. Hæc autem amicorum contributio præcipue adhibita est ad æs alienum dissolvendum; nam si cui non suppeteret, quo victum quæreretur, *elemosynæ* potius locum habuit. Huius erani multa mentio apud Græcos auctores. Noster in charactere τὴ μακρομυρία. --- ἐρεῖν εἰσνεχθέντ παρὰ τοῦ φίλου. Si ad sublevandam ipsius egestatem amici pecunias contulerint, uti optime vertit interpretes. Ubi ἐκτιζόν εἰσφέρειν est ἐκτιζέιν, stipem conferre, pecuniam collatitiam dare. Ἐκτιζόν igitur est *as collatitium, stipis, stipes collatitia*, vel (ut uno verbo exprimamus, quod forte erit difficile) *contributio, collatio, vel collecta*. Hesych. Ἐκτιζόν, τὸ ἐν τῇ σπυριεσφορᾷ δῶκεν, nam qui huiusmodi pecuniam conferunt, dicuntur εἰσφέρειν, & σπυριεσφέρειν. Theophrastus in charactere illiberalis, φίλος ἐκτιζόν συνάγοντ, σπυριεσδόμεντ, ἀπορρέμεντ ἐν τῇ ὁδῷ, οὐκ ἔστι πορευθῆναι. Æschines adv. Ctesiph. ἔπειτ' ἀπέρχεσθαι ἐν τοῖς ἐκκλησιῶν, & βαλυσάμενοι, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς ἐρεῖνον τὰ πλείοντα νεμύμενοι. *Disceditis è concionibus, non rebus deliberatis, sed tanquam è collectis* &c. Hinc gen. favor, aut gratia, aut beneficium, quod à pluribus in commune confertur, vel etiam refertur, quia ἐκτιζόν scilicet reddi & rependi solebat. Eleganter usus est hac voce Philosophus, Polit. vii. c. 14. Ἄλλως τὴ τῷ μέλλον ἀντιλαμβάνειν τῶτον τὸ ἐκτιζόν, ὅταν τύχη τὸ ἐκτιζόμενος ἡλικίας. Loquitur ibi de potestate & imperio, quod scilicet plerunque in seniores ætate confertur, & merito, inquit. Natura enim alios adolescentes, alios senes facit, ex quibus illos parere, hos imperare fas est: nec juvenis indignatur subesse, aut parere seniori, præsertim cum ipse eandem hanc gratiam vicissim ab aliis recepturus sit, postquam ad illam ætatem pervenerit, ἀντιλαμβάνειν τῶτον τὸ ἐκτιζόν, ubi pulcherrimè alludit ad stipem illam collatitiam, qui fuit ἐκτιζόν proprie dictus. Debebat quippe ὁ ἐκτιζέων ἀντιλαμβάνειν τὸ ἐκτιζόν, postquam ὁ ἐκτιζόμενος in lautiorē fortuna esset. Ἐκτιζόν igitur medium erat inter δῶκεν & δέχεσθαι, mutuum & donum.

seu *elemosynam*. Non erat mutuum proprie dictum, quod erat praestitutum restituendi tempus, nedum ut intra mensem teneretur; ut quidam falso opinantur. Debuit certe amicis reddere quod ab iis acceperat ille erani collector, sed cum suo commodum ubi id facile posset, & postquam in re esset lautiori, nullo ad hoc praestituto tempore. Neque tamen fuit proprie *δωρον*, aut *elemosyna*: non solum *δωρεον*, sed & *elemosyna* ab uno datur, *ἐξων* à pluribus confertur. *Elemosyna* enim datur, & absolute datur, non repetenda; volat irrevocabile, irremeabile donum, vestigia nulla retrorsum; at *ἐξων* restituendus, postquam Deus meliora dederit. Fuit & hujusmodi collationis genus in usu apud Romanos, cum alicui contigisset infortunium, vel domus ruina dejecta, aut incendio absumpta, aut aliquid tale. Certabant omnes amici conferre, quo damnum illud sarcirent, adeo ut multis utile esset domum sic amisisse; plus enim ex liberalitate amicorum colligebant, quam quanti esset aedium jactura. Perisissent, nisi perisissent; unde illud Satyrici,

Suspectus tanquam ipse suas incenderit ades.

Et Martialis,

Collatum est decies; rogo, non potes ipse videri

Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

Tales sunt stipes illae collatitiae, quae apud nos hodieque in usu sunt, quae diplomatis Regiis signantur, Brevia vulgo dicimus. Quae & generali sensu *ἐξων* dici possunt, licet proprie loquendo non sint tales *ἐξων* seu *collectae*, quales apud Graecos vel Romanos obtinebant. Eorum enim erani ultro oblatis erant, & ab amicis tantum collati, nostri aliorum instigatione & motu impetrati, nec ab amicis solum, sed etiam ignotis & peregrinis quibuscunque, collecti atque corrali. Unum tamen est, in quo *collectae* seu collationes nostrae ad Romanorum propius quam Graecorum *ἐξων* accedunt, quia sine ulla retributionis lege aut conditione fiunt. Apud Graecos *ἐξων*, seu *collatum*, restituere tenebatur qui acceperat, si quando ipsi postea abundare contingeret. Probat hoc manifeste locus ille Theophrasti in postremis verbis characteris τῆς μεμνημένης, — καὶ ἐξων εἰσπράττειται παρὰ τοῦ φίλου, καὶ φέρωντος πινθῶ, Ἰλαεὶς δὲ (forte Ἰλαεὶς Ἰδύ) καὶ πῶς αἰπεῖν, ὅτε δέῃ τὸ ἀργύριον ἀποδοῦναι ἐκείνῳ, καὶ χρεὶς τέτων χρεὶν ἐπείκειν οἷς ἀνταρτημένον. Si ad sublevandam ipsius egestatem amici pecunias contulerint, & dicat deinde aliquis, nunc esto hilaris: Quo pacto esse possum (inquit) cum & singulis sua sit pecunia reddenda; & hoc amplius, gratia cuique tanquam pro accepto beneficio habenda? Ut & ille apud Lucianum Demosth. Encom. οἷς τὰς ἐξων συνδραστήριον, quos dandis contributionibus juvi? sic vertit Latinus Interpres, vercoſ ut recte. Vult ibi Demosthenes se eos adjuvisse in dissolvendis debitis erani nomine, quem collegerant, contractis. *Εξων συνδραστήριον*, concise & eleganter dictum, pro debita dissolvere erani nomine constata. Vertendum igitur esset: Quorum ego dissolvi debita, erani nomine, quem ab amicis collegerant, contracta. Tantae molis est alicubi Graeca Latinis exprimere; adeo Graecanicam volubilitatem Romana lingua sequitur non passibus aequis.

Contra apud Romanos, ἔχρον nunquam fuisse restituendum, aperte etiam liquet ex illo epigrammate Martialis supra citato,

Collatum est decies, &c.

Si enim decies istud festertium ab amicis collatum postea aliquando repetendum fuisset, quid inde lucri accessisset Tongiliano? Aliud vero est, in quo stipēs nostræ collatitiæ cum Græcorum eranis affinitatem habent, quod tamen in abusu magis quam in usu consistit. Solent quippe nonnulli hodie apud nos (uti vulgo ferunt) certo pretio dato τῷ ἔχρῳ, redimere hæc diplomata, seu licentiam stipis corrogandæ, & τὰς ἐρένας seu collectam in suum usum convertere; contra quem abusum cautum (ni fallor) & provisum est in diplomate. Pari modo apud Græcos erant hujusmodi ἐχρῆμοι, seu erani redemptores, qui hanc operam stipis corrogandæ pro aliis sumebant. Aliquis (puta) opus habet centum aureis; existit qui velit amicos ejus sollicitare ad stipem conferendam, quandoquidem alter fortasse verecundia impeditur; si plus colligat, hoc ipsius lucro cedit. Hesych. Ἐχρήματοι οἱ ἐκ ἐχρῶν ἐμποδόντες.

Difficilis locus est in Aristotele, qui multum torset Interpretes, 2. Phys. cap. 5. ubi agit Philosophus de causis fortuitis, & exemplum affert his verbis: αἶον ἔνεκεν τῷ ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύρεον ἢ λαβεῖν ἀν κομισάμεν. ὁ δὲ ἔχρον, εἰ ἦδ' ἢ ἢ λαβεῖν ὁ δὲ τὰ τε ἔνεκεν, ἀλλὰ σωῖν εἶναι. Vult dicere; qui in forum vel plateam, vel alium quemvis locum venit, puta ad emendas merces, vel alium ob finem, & forte incidat in amicum suum, qui pecuniam debitam erani nomine ei persolvit; venisset quidem ille pecuniam recipiendæ causa, stipem illam collatitiam reportaturus, si novisset, εἰ ἦδ' εἰ. Si novisset, quid? viz. si novisset ita futurum ut debitori occurreret, sed non in hunc finem venit; hoc enim præter scopum intentionemque ei accidit, ut pecuniam suam reciperet. Κομίζεσθαι ἔχρον dicitur, qui pecuniam erani nomine sibi debitam ab amico recipit. Κομίζειν est asserre, apportare; at κομίζεσθαι, referre, recipere, reportare.

Isocras. Plat. Ὁρεῖσθε ὃ μόνον ἦν Ἑλλήνων πάντων ἔχρον, ἀναστῆναι ἡμῶν γεννημένοις ἐπαμειβῆναι. Debetis nobis hanc veluti stipem, potius mutuam hanc gratiam, hoc beneficium, quod a nobis scilicet prius accepistis, hanc ἀντιστάμεν nobis solis debetis, &c. Naz. Orat. 16. Πεγεισέναι κτὶν ἀνθρώπους ὄντας ἀνδραγαθούς, ἔχρον τὸ χρηστὸν. Homines cum ipsi sumus, hominibus benignitatis stipem prius conferre debemus. Εἰσφέρειν ἔχρον, est stipem conferre, unde πεγεισφέρειν. Demosth. Orat. adversus Nicocratam pag. 724. συνέχεας ἔχρον, ἐπείδαν τὰς ξείνας ἀπαλλάξω, οἱ ἀποδοῦναι ὅν μοι χρῆσται. Stipem collatitiam ubi collegero, hospitibusque satisfecero, tibi reddam quicquid mihi mutuum dederis; ἀπαλλάττειν τὸ χρῆσται, est satisfacere creditori, quasi dicat, submovere, dimittere. Thucyd. lib. 2. in pulcherrima illa Periclis oratione funebri: Οὐκ ἐν τῷ πάλαι καὶ τῷ σφίσι δαίμονι ἀξίοντες σελοῦσθαι, καὶ λίσσιν ὃ ἔχρον ἀντὶ πατρίδος. Loquitur de iis qui pro patria pugnando fortiter occubuerunt. Non (inquit) Rempub. sua virtute fraudandam censuerunt, sed ipsi pulcherrimam collectam prodigo & profuso

animo dederunt, animas suas quasi stipem collatitiam in commune ararium contulerunt, devoverunt se pro publico bono, & veluti in finem Reipub. sanguinem suum vitamque profuderunt.

Sed nolo plura exempla de hac voce ἔχοντες συναρτίῳ, hoc est, ex auctoribus corrodere & corrogare. Ex his (opinor) quæ jam dicta sunt, satis liquet, quid sit ἔχοντες hoc sensu apud Græcos scriptores; dico hoc sensu, nam & in alio sensu sumitur pro *cæna collatitia*, qualis illa, quam nos vulgo dicimus *an ordinary*, ubi & unusquisque symbolam suam confert; nisi quod magis opipara esset, & certis quibusdam temporibus & personis celebrata, puta semel in mense aut pluries. Erant enim apud eos certæ hominum societates, seu collegia, seu sodalitia, ἑταῖριστῶν, qui coibant certis temporibus, ad epulas una celebrandas, ut in commune jucunde essent, & victitarent; cujus collegii ἑταῖριστῶν meminit Aristot. *Eth.* 8. Cæterum de hoc erano videndus Athenæus, & alii, quos omitto. Sed Homerum prætermittere non possum, qui omnium primus hujus ἔχοντες meminit *Odyss.* α.

Τίς δαίς; τίς ὃ μάλ' ὅδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σ' ἔχοντες;
Εἰλαπίν' ἢ γάρ μιν; ἔπειτα ἔχοντες τὰ δὲ γ' ὀξύν.

Et iterum *Odyss.* λ.

Ἡ γάρ μιν, ἢ ἔχοντες, ἢ εἰλαπίνη τεθελύη.

Ubi tria sunt genera epularum opipararum; convivium nuptiale, cæna collatitia, & aliud quodcunque convivium lautum & splendidum, hoc est εἰλαπίνη, πλεῖν τὸ κατ' εἶλας πίνειν, (inquit Eustathius) quia bibunt ordine, secundum classes & turmas, κατ' εἶλας. Sed profecto hic ordo quavis ἀταξία pejor est. Magis mihi placet ratio hujus nominis, quam tradit Hesychius. Εἰλαπίνη (inquit) πολυπλῆς ἵνα πλεῖν, πλεῖν τὸ συναρτίῳ εἰς ἀντίον πινόντας. Quia ad eam congregantur esurientes; certe sobria hæc & honesta ratio est tum nominis, tum rei. Sed satis in Homero convivati sumus. Redeo jam ad Theophrastum, ejusque dissimulatorem, qui amicis stipem collatitiam rogantibus simulat se nummos non habere; is enim certe sensus effectorum verborum, si sana & integra ad nos pervenissent. Ita enim totus hic locus supplendus & corrigendus est, ex sententia viri doctissimi, cui ego lubens subscribo: καὶ περὶ τοὺς δανειζομένους ἢ ἐχοντες εἰπεῖν ὅς τε ἀργύριον εἶχον περὶ ὃ τοὺς ἀντιπῶντας ὅς τε πολλὰ, ἢ μὴ πολλὰν φησὶ πωλεῖν. Nunc plana & aperta sunt omnia; amicis tuam rogantibus pecuniam, aut stipem petentibus, respondet se pecuniam non habere; emsurgentibus autem ait se nihil vendere, & contra cum non vendit, se vendere profitetur. ἑταῖριστῶν hic corrupte scribi pro ἑταῖριστῶν facile probatur, tum ex analogia, tum ex usu vocis apud Atticos scriptores. ἑταῖριστῶν enim non sunt stipem petentes, vel exigentes, vel colligentes; qui enim stipem colligunt, sunt potius ἑταῖριστῶν, qui autem stipem conferunt atque contribuunt, sunt οἱ ἑταῖριστῶν. Dico ἑταῖριστῶν est stipem conferre, pecuniam collatitiam dare, ἑταῖριστῶν δόντας, εἰσφέρειν. ἑταῖριστῶν, stipem petere, colligere, vel accipere, ἑταῖριστῶν λα-

λαβῆναι, συνέχειν. Sic πένν & πένν, κομίζην & κομίζεσθαι, εἶπειν & εἶπεσθαι
 ἐκνίξῃ, qui stipem confert; ἐκνίξῃ, in quem confertur. Sic
 δανείζειται, creditor, qui mutuo dat; δανείζεται, debitor, qui mutuo petit
 & accipit. Ut in hoc ipso loco, οἱ δανειζόμενοι sunt qui mutuum ro-
 gant. Sic ἐκνίξῃ, qui erant dat; ἐκνίξῃ, qui petit, aut accipit.
 Demosth. ἡν οἷος τε ὦ, τὰ τε ὀφειλόμενα εισπράττας, ἢ τὰς φίλους (Budeus
 & Harpocr. ἐκνον αἰτίσας) ἐκνίξας, τὰ περὶ ὑμῶν διοικῆσαι. Ut possim,
 cum pecunias mihi debitas recepero, & amicis indigentibus stipem con-
 tulero, res vestras curare, publica negotia administrare. Diog. Laert.
 de Arcefilao, συχνοῖς τε ἐπὶ κρη, ἢ σιωπῶντι. Pessime Lat. Interpres,
 plurimis ea subministravit, quibus & convivium & coenas faciebant, ac
 si σιωπῶντι hoc loco esset ab ἐκνῃ, altera illa, de qua diximus,
 significatione, viz. ut significat coenam collatitiam; imo multis ne-
 cessaria suppeditabat, eosque stipe collatitia adjuvabat. Antiphoni
 Orat. 3. ubi jactat quidam sese pecunias suas ad omnia honesta &
 splendida impendisse. πολλὰς μὲν ἢ μεγάλας εἰσφοράς εἰσφέροντα, πολλὰ δὲ
 τοιούτοις χρημῶτα, λαμβάνων ἢ χορηγῶντα, πολλὰς δὲ ἐκνίξοντα, i. e. multos
 pecunia collatitia adjuvantem; non autem multos convivio excipien-
 tem, ut perperam omnino vertit Interpres. Nam in illo convivio,
 quod ἐκνῃ dicebatur, omnes ex æquo symbolam suam pendebant,
 ita ut nullus munificentiae locus. Usus est hoc verbo per elegantem
 metaphoram Greg. Naz. Orat. πρὸς φιλοπάτρι. Οἱ μὲν κείναι μετ' ἀλ-
 λήλων, κακῶς ὑπὸ τῷ νόσῳ σιωπῶντες, ἢ ἀλλῶ ἄλλο τι τῷ συμφορῶν περὶ
 τὸ ἐκνίξον ἐκνίξοντες. Loquitur de pauperibus simul decumbentibus
 in Nosocomio. Facient, inquit, simul, male à morbo convalescenti, atque
 alii aliud aliquid calamitatis genus ad misericordiam conferentes, seu
 contribuentes, ἐκνίξοντες. In his locis ἐκνίξον, voce activa, est ἐκ-
 νῃ εἰσφέρειν, stipem conferre vel contribuere; at qui stipem collatitiam
 colligunt, aut recipiunt, ἐκνον συλλέγουσι, dicuntur ἐκνίξεσθαι, voce pas-
 siva. Lucianus metaphorice-- ἀπάντων καταργεῖν, ἀπαν χρησάμεν, παν-
 τῶν ἐκνίξεσθαι τὴν ἡδονὴν, voluptatem undique consciscere, & corro-
 gare. Laertius Eudox. περὶ τῶν φίλων ἐκνιδέντα εἰς Αἴγυπτον ἀπέχει. A-
 micorum largitate suffultus, in Ægyptum profectus est, postquam ab
 amicis stipem collegerat; uti ad sensum non male vertit Interpres;
 ἐκνίξον, stipem conferre; ἐκνίξεσθαι, stipem colligere, seu corrogare.
 Et generaliter hanc regulam observare licet. Hujusmodi verba com-
 mercii, quæ viz. dationem, receptionem, impensum aut compen-
 sationem, aut erogationem quovis modo significant, si in utraque
 voce legantur, tam activa quam passiva, in forma activa significant
 impendere, dare, tradere, vel conferre; & in passiva, recipere, reportare
 vel referre. In hisce verbis, forma passiva, apud Scriptores Atticos,
 non adhibetur de re quæ datur, aut traditur, aut impenditur, sed de
 persona, in quam datur, aut confertur. Ex. gr. δανείζειν est mutuo dare;
 δανείζεσθαι, mutuo accipere; χρῆσθαι, commodare; χρῆσθαι, commodato ac-
 cipere; sic μισθῶν & μισθῶν, μισθῶσαι, locare; &, locatum accipere;
 συνδύεσθαι. Sic εἶπειν est ferre, asserere, tradere; εἶπεσθαι, referre, repor-

tare: τίειν, & πινύειν, est poenas dare, luere; τίειν, vel πινύειν, supplicium, poenam sumere, ulcisci, punire; κομίζειν est ferre, portare; κομίζειν, recipere, reportare; ἀίρειν est tollere, tradere; ἀίρειν αἶρε μολίζειν ἀς τῆς γῆς ἔξω ἀίρειν, ἀίρειν, recipere, referre, reportare; unde κομίζειν ἀίρειν, apud Poëtam; Sic igitur dicitur & ἐξαρίζειν & ἐξαρίζειν, ἐξαρίζειν, sibi dare, conferre; ἐξαρίζειν, petere, accipere, aut colligere.

Ἀκούς πῃ, δίδει μὴ παραποιεῖται.] Verba audio, & sensum intelligo, prout eum nobis exhibet Vir doctissimus Latinus Interpres. Cum quid audiverit, &c. Sed ingenue fateor, me non satis intelligere, quomodo hæc interpretatio è Græco textu crui aut extundi possit. Quid enim hoc est? δίδει μὴ παραποιεῖται, num παραποιεῖται est attendere, vel animum advertere? Et tamen vir longe doctissimus hujus libri interpres & commentator Casaubonus miratur cur hæc lectione quisquam offenderat. “Est, inquit, δίδει videri vult, & δίδει μὴ παραποιεῖται, pro μὴ δίδει παραποιεῖται. At hoc me nihil juvat; scio δίδει mihi eleganter poni pro μὴ δίδει, at tum forte & potius quam μὴ, & δίδει ἀκείν, ut & δοκῶν ἀκείν (quod affert ex Plutarcho) pro δοκῶν μὴ ἀκείν, & & δοκῶν κλέιν, ex Euripide, pro δοκῶν & κλέιν, Hoc facile intelligerem, si παραποιεῖται esset ἀκείν vel σωίειν, tum enim sensus in plano & proclivi esset; scilicet audita re aliqua, videri vult se non audire, vel attendere, hoc est, simulat se non audire. Hoc aliquid est; at verba longe alium præ se sensum, si modo sensum, ferunt, viz. videbitur, videri vult dissimulare, quod mirum est, nam qui dissimulat, non vult videri dissimulare. Id enim quam studiosissime cavet, ne videatur dissimulare, neque larvam ei detrahat, ejusque dissimulantiam prodant. Habeo vetus Theophrasti exemplar Basilense, ex editione Joach. Cam. in quo pro δίδει legitur δίδει, & παραποιεῖται in margine exponitur pro ἀντιποιεῖται, ac si hic sensus sit: Si quid audiat (ὃ εἶπον) quod ad se pertineat, ostendet, præ se feret, & finget se sibi non assumere, neque arrogare id quod dictum est, puta in ejus laudem, vel commodum. Παραποιεῖται aliquando idem est quod ἀντιποιεῖται, assumere, vindicare, ut παραποιεῖμαι τῷ νίκῃ, vitoriam mihi vindico; παραποιεῖται τῷ δίδειν, gloriam sibi assumebant, Plutarchus in Casare. Herod. lib. 1. cap. 6. Κεῖνος βαρβάρων πρὸς ἡμῶς ἰδίῳ, τὰς μὲν κατεπέλατο Ἑλλήνων ἐς φόβον ἀπαγωγῆς, τὰς δὲ αὐτῶν παραποιεῖται. Ita hic δίδει, vel δειξίει (nam perinde est) μὴ παραποιεῖται, præ se feret non assumere sibi id quod dictum est, ac si ad se nihil pertineret. Si cui hæc non placeant, fruatur judicio suo. Locum certe mihi videtur male affectus, & medica manu indigere.

Thucyd. lib. 1. γνώμῃ δ' ἐνέπεσι τοιάδε τῶν νέων πεποιησάντων.
Hoc consilio victoriam utrique sibi vindicarunt (quod & hodie factum
videmus) ubi Schol. πεποιησάντων ἰδιοποισάντων. Arrian. de Alex. 1.3.
τῶ χάριν, τῶ μὲρ βία, τῶ δ' ἐνδεδόντων τῆς κατοικούντων πεποιησάντων
νοι, i. e. ἰδιοποιησάντων, vel ἀντιποισάντων. partim vi, partim deditione,
regionem occuparunt, in potestatem suam redegerunt. Æsch. cont. coron.
Ἐὰν δ' μὴ πεποιησῇτε ὑμῶν ἀνέστη, μηδὲ ὑμῖν ἐκείνη ἰδέσθαι ἀξίαν

quod si is dissimulet se vos audire. *Alianus var. hist. lib. 9. cap. 4.*
 ὃ δὲ προσποιήσασθαι αἰτιάσθαι τὸ Πολυκράτους, at ille dissimulabat, &c.

Nec profecto δέξῃ μὴ per hyperbaton, seu trajectionem, ponitur pro μὴ δέξῃ. Hæc enim particula negativa non debet avelli a verbo προσποιήσασθαι nam ut προσποιήσασθαι est *simulare*, ita δὲ vel μὴ προσποιήσασθαι est *dissimulare*, ut δὲ φάναι, *negare*. *Thucyd. lib. 3.* Αἰεὶ δὲ, καὶ εἰ ἡδίκηται, μὴ προσποιήσασθαι. *Etsi injuria nos affecissent, dissimulandum id tamen esset.* *Demosth. Orat.* πῶς ἴδω ἐν Χερσόν. Εἰ μὲν τοι βελοίμεθα ἡμῖς μὴ προσποιήσασθαι πολέμειν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνομιότατον πάντων ἂν εἴη, &c. Si nos dissimulare volumus eum in nos bellum gerere. Ut respondeat sequenti, deberet sic legi, δέξῃ μὴ ἀκηκοέναι ἰδὼν, ἥστῃ μὴ ἰσχυρόναι, vel προσποιήσασθαι μὴ ἀκηκοέναι, vel simpliciter, μὴ προσποιήσασθαι, quod melius est & elegantius. *Audiens non audit, videns non videt*, proverbialis apud nos locutio est; quin & Chiliafles in adagiorum censu reposuit, *Audiens non audit.* *Hom. Il. φ. de Antilocho,*

—ὡς ἐκ δίοντι ἐοικώς·

unde fluxit parcemia. *Demosth. Orat. 1. contra Aristog.* οἱ μὲν ὁρῶντες τὰ ἴδι ἡττηκότων ἔργα, ὡς περὶ τὸ τ' παρομιῶς, ὁρῶντες μὴ ὁρῶν, καὶ ἀκρόντας μὴ ἀκροῦν. *Æschylus Prom. vinct.*

Οἱ πρῶτα μὲν βλέποντες ἔβλεπον μέγαν,

Κλύοντες ἐκ ἡέρον.

Quamquam alio sensu hæc a Prometheo dicta sunt. Contrarium huic est quod legimus in *S. S.* ἰδὼν εἶδον, *videns vidi*, aut *videndo vidi*, ab eo dictum qui aperte videt, nec se videre dissimulat. Emphatica locutio est, & Hebraica vulgo creditur. Ita enim est in Hebr. *וַיֵּרָא וַיֵּרָא* sed falluntur qui purum putum esse Hebraismum censent, cum eadem omnino phrasis apud Atticos etiam Scriptores occurrat. *Lucianus* ὁ Ἀσικιώτατος in *Dialogis*; ἰδὼν εἶδον, ἀλλὰ τὸ πρῶτον πρῶτον, τὸ αὐτὸν πρῶτον καὶ ὕστερον γίνεσθαι. Et hoc jam me revocat ad nostrum *εἶδον*, qui tanquam Proteus πρῶτον καὶ ὕστερον γίνεσθαι, & ex eodem ore calidum efflat & frigidum, cujus aliam hanc notam & characterem facit *Theophrastus*, ὁμολογήσας, μὴ μεμνήσθαι, *pactus aliquid, negabit se meminisse.* Frequentius est hoc genus hominum, qui lucri gratia nihil pensi habent dissimulare atque mentiri, quos nisi syngrapha & cera obligatos & constrictos teneas, tanquam anguillæ facile è manu elabentur, nec pactis stabunt.

[Ὁμολογήσας.] *Pactus*; prius dixit, μὴδὲν ἂν πράττῃ, ὁμολογήσας, ubi ὁμολογήσας est *fateri, enunciare, in publicum proferre.* At hic ὁμολογήσας est *convenire, spondere, assentiri, vel pacisci de re aliqua, quæ significatio derivata est, & a priori dependens.* Pactum enim aut sponditum demum fieri dicitur, cum is qui paciscitur aut spondet animum & assensum suum palam profitetur atque enunciat, aut verbo aut scripto; συγχωρεῖν, συμφωνεῖν, σωπιδεῖν, συμβαίνειν. *Thucyd. lib. 4.* ὁμολογήσαντες ἐν τῷ δήμῳ ἐκαστος τῷ ἐκαστῷ· *paciscebantur in concione inducias in annum fore.* Et paulo post, ταῦτα ξυμῶντο Λακεδ. καὶ ὁμολογῶντες οἱ ἐξ ὁμοῦ. *Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχοις.* Schol. ὁμολογήσαντες, σωπιδόντες.

Ab ὁμολογεῖν *fateri* fit ὁμολόγησις, vel potius in compositione ἱερολογησις, *confessio*: ab ὁμολογεῖν *pacisci* fit ὁμολογία, *pactum, compositio, conventio, stipulatio, conditio*. Unde ὁμολογία apud Græcos Jurisperitos idem quod χειρὶ γεγραπὴν, *συνθήκη*, quæ & ἡγεσθῆ & aliquando ὁμολογία ἡγεσθῆ, ut distinguatur ab ea quæ est ἀγεσθῆ, & verbo tantum fit, sine scripto & cera. J. Pollux *lib. 8.* συγγραφή, *συνδικαγμία, συμβόλαιον, γεγραμμετέων, συνθήκη, ἡγεσθῆ, ὁμολογία ἡγεσθῆ. Ὁμολογῆσι* (seu ἱερολογησις) vox est Theologorum, ὁμολογία vox Jurisperitorum. Σύμβουσι, *συνθήκη* (pro quo sacri scriptores *διαθήκη*) Hom. *ἴτεσι, συνημοσιῶν, συνθεσίᾳ, ὅρκιον, σπονδῇ, δεξιδ.* Quatuor enim hæc apud eum synonyma observavi, tribus continuis versibus, *Iliad. β.*

Πῶ δὲ συνθεσίᾳ τὴν ὅρκια φέσεται ἡμῖν,
Ἐν πυρὶ δὲ βεβαί τε γυνόιστο, μήδεα τ' ἀνδρῶν,
Σπονδαὶ τ' ἀκριτοί, καὶ δεξιά, ἥς ἐπιπιθέμεν.

Sed hoc obiter. Juxta duplicem ergo significationem hujus verbi aliter hunc characterem efferre liceat, hoc modo, ὁμολογησῶς ἢ ὁμολογησῆς, i. e. *pactus non fatebitur*, i. e. negabit se pactum fuisse, ut sit antanaclassis non inelegans; quanquam ut modestior, ita & subtilior est hæc evasio, seu rimula, per quam elabi conatur bifrons ille Janus, vel potius multiformis hic Proteus, seu polypus, seu chameleon; non enim absolute se pactum negat, sed tantum negat se meminisse.

Σκέψασθ' φάσκει.] *Consideraturum se dicit*; σκέπτομαι est *delibero, considero*, sed σκέπτομαι, *fingo, prætexo, περρασιζομαι σκέψης, consideratio, σκέψης, περρασις, περραγμα, prætectus, velamen*. Facile igitur est σκέψιν in σκέψην vertere, & considerationem prætectum facere & velamen hypocriseos atque dissimulationis. Et sane multi hodie apud nos hujusmodi Sceptici, & Academici sunt, Pyrrhonicus hujus sectæ Philosophi, qui quod sciunt se scire dissimulant, & quod certi sunt facere, de eo deliberare se dicunt, cum dissimulatore nostro, qui σκέψασθ' φάσκει, fingit se in dubio & in incerto esse, & amplius consideraturum de illa re quam certo novit, aut certo facere statuit, adeo illis

Scire suum nihil est, si se scire hoc sciat alter.

Δεινὸς τῷ τοιαύτῳ πρῶτον πᾶσι λόγῳ χρῆσθαι] *Δεινός* hic idem valet quod τοιαύτης περ ἵθι. Libenter uti solet hac loquendi formula. Εὐκταροεὶς vel εὐκατάφορος ὅταν εἰς τεσσάρων λόγον, *pronus vel proclivis est in hac verba*. Vox hæc latissimæ significationis est; insignes emphases & elegantias facit in Lingua Græca. Cum de personis dicitur est μῆτις λείη, & modo in bonum, modo in malum sumitur, ut & *gravis* Latine. Aliquando est *σπουδῆς, αἰδῶς*, *gravis, reverendus, venerandus*, ut apud Poetam, Αἰδῶς τί μοι ἰατὶ φίλε ἔκωρε, *δεινός* πε. Aliquando est χαλκῆς, *δυσκαλῆς, ἀσπής*, *gravis, rigidus, severus, asper*, ut apud eundem.

Δεινὸς ἀγὴρ κατὰ κανὸν καὶ οὐκ αἰπῶτα.

Sed apud Atticos Scriptores emphatice admodum & eleganter ponitur

tur hoc adjectivum ante infinitum, ut hic apud Theophrastum, *δένος* *χρηδαίαι*. Et in hac syntaxi, nihil modicum nihil mediocre sonat, sed temper eminentiam quandam designat, vel artis, vel naturæ, vel indolis, vel consuetudinis, denotatque vel facilitatem & aptitudinem naturalem, vel artis & ingenii solertiam & calliditatem. Hesych. (inter alias significationes) *ιδένος*, *δυνατός*, *πανέρχθαι*, idoneus, potens, *υάfer*, *callidus*, *solers*. Sed *δένος* latius patet quam *πανέρχθαι* omnis enim *πανέρχθαι* est *δένος*, sed non contra: *πανέρχθαι* enim semper in vitio ponitur, ut Lat. *υάfer*, *versutus*; at *δένος* aliquando in laude, ut & Latine *solers*, *sagax*. Unde est quod Philosophus 6. *Ethic.* c. 12, inter hæc duo distinguat; διὸ καὶ τὰς φρονίμους δένους, καὶ ἡ πανέρχους φρονίμους ἴδιον, ideoque prudentes dicimus esse solertes, sed non υάferos nec versutos. Sed nihil hic dicam *δένος* & *δένότητος*, prout a morali Philosopho, aut prout in Rhetoricæ scholis accipitur; tantum exempla quædam adducam tum de usu, tum de syntaxi hujus adjectivi *δένος* (quando sc. ponitur ante infinitum) ut videamus quam emphatice & eleganter Attica hæc phrasis ab auctoribus usurpetur. Noster Cap. *ἡ δὲ τὴν μικρολόγησιν δένους ἢ καὶ ὑπερμελίαν περὶ τὸν πόρον τίτλει*. Dilationis pretium, quod præsstituto die debitores pecuniam non solverint, & usuram usura exigere solet. Ita enim non incommode, quoad sensum vertere licet, *δένους* *περὶ τὸν πόρον*, solet exigere, hoc ei in usura & consuetudine est, hic ejus est mos. In celebri illo Epicharmi vericulo; καὶ λέγειν δένους, ἀλλὰ πρὶν ἀδωῶταθαι, dicendo non valet, sed tacere non potest. Aristot. lib. v. *Polit.* cap. 8. καὶ γὰρ πᾶσι δένους ἵκανον λέγειν, nondum oratores extiterant; nondum dicendi peritia atque prudentia valebant; nam δένους λέγειν sunt οἱ δυνάμενοι λέγειν, ut statim sequitur apud Philosophum: In versu illo proverbiali, *Ἀσπίς πλείων τὰς μηχανὰς ἀνιπνύει* hoc est, Egregii fraudum & machinarum artifices sunt Egyptii, periti, docti, dolos nectere, vel ingeniosi & prompti ad nectendos dolos. Latini enim potius gerundio vel gerundivo hic utuntur, nisi siquando Græcissare anant; quemadmodum Horatius, qui inter omnes Latinos maxime mihi videtur Hellenismo delectari. Frequens ille est hoc loquendi genere, quod à Græcis sine dubio mutuatus est:

*Callidum quicquid placuit jocosso
Condere furto.*

Hoc est, *δένους* ἢν καὶ πρὶν ὅτι αὐτὸ ἀπέχεσθαι καὶ προσωύηται.

Ferre jugum pariter dolosi.

Ludum insolentem ludere pertinax.

hoc est, *ἰσχυρὰ καὶ παρὰ τὴν αἰσίνην δένους*. Cereus in vitium flecti—
δένους εἰς κακίαν ἀπαγχεσθαι.

Solers nunc hominem ponere, nunc deum.

Solers, i. e. *δένους*. ponere i. e. ποιῆν, fingere, facere, alter Græcismus. Sic enim Græci sæpe πρὶναι pro ποιῆν, ponere dicunt pro facere.

Impiger hostium vexare turmas.

Segnesque nodum solvere gratia.

Et alibi sæpe. Sed redeamus ad Græcos. Æschylus *Prom. vincto*,

Δήνος γὰρ εὐρεῖν καὶ ἀμνηστέον πόνον.

Solers & callidus ad inveniendum exitum, etiam rebus in arduis & impeditis. Demosth. *Orat. 1. contra Aristog.* ἡ καλοκαρδία ἡσύχων καὶ ἀντι-
 εἶν, καὶ βραδύ, καὶ δὴν ἐλαττωθῆναι. *Probitas tranquilla res est, & ti-*
mida, & tarda, & damni patiens. Δὴν ἐλαττωθῆναι, mirifice dictum,
 ac si dicerēs, *apta fraudari.* Sed frigidum hoc præ Græco. Et certe
 ea mihi videtur esse hujus phraseos elegantia, ut Latine exprimi non
 possit. Καλοκαρδία δεινὸν ἐλαττωθῆναι, vult dicere, *morum probitas ita*
comparata est, ut facile in damnum incidat. Homines quippe probi
 & honesti, utpote simplices & ἀπερρώτιστοι, & ab omni dolo malo,
 adeoque & à suspicionē alieni, facile falluntur, aliorum fraudi, &
 rapinæ, & damno, & injuriæ toti sunt expositi. Synes. *Epist. 1.* Αἱ εὐ-
 νοῖαι δεινὰ δεικνύσαι τοῖς ψήφοις, *favor corrumpeendis suffragiis efficacissimus*
est. Petavio interp. Idem *Ep. 44.* Δὴν ἐξελύξαι πειρασίνην οἱ βασιλευσὶν
 mirifici ad convincendam simulationem sunt tortores vel carnifices, hoc
 est, plurimum valent ad &c. Xenoph. *Exp. Cyri lib. 7.* Ἀρεῖος δὲ πρὶ
 Ἀρεῖος ὄνομα, φησὶν δὴνός, *vorax admodum.* Ἀρεῖος a prandio φερόμενος.
 Idem Synesius *Epist. 146.* δὴνὸν ἢ εὐνοῖα κλέψαι τιτὸν ἀληθῆ. *Solet ve-*
ritatem imprimis occultare benevolentia. Demosthenes *Olynth. 2.*
 Αἱ διπλοκαταδὴναι συνκρύψαι καὶ συστυνάζουσι τὰ ὀνειδῆ. *Res secunda mag-*
nam vim habent ad occultanda & obumbranda opprobria.
 Homerus, *Od. Σ. vers. 2.*

---μέγα δ' ἔσπερε γαστέρι μέγερη.

Δήνος à δέθ' *timor*; est enim proprie & ex primæva notione terribi-
 lis, *gravis, horrendus*; δέθ', δεινός, δήνός, ut à κλέθ' *gloria, κλεινός,*
celebris. De hisce adjectivis in νθ', præcedente εἰ diphthongo,
 observentur duæ hæ Regulæ. 1. Omnia adjectiva in νθ' desinentia,
 præcedente εἰ diphthongo, derivantur a substantivis in θ' masculinis,
 vel neutris: exempli gratia, à πόθθ', ποθήνός; à σκόθθ', σκοτήνός; ab
 ἀλγθθ', ἀλγηνός, & per epenthesein πῶ ε ἀλεγήνός; ab ἔλεθθ', ἔλεθενός, sed
 à φῶς φωτός, φωτήνός, sic à κλέθθ', κλεθενός κληνός; à δέθθ', δεθενός, δήνός.
 Excipiuntur quæ Poëtica sunt, & fiunt per epenthesein τ' i, ut pro
 κενός, κηνός, pro σενός, σεινός, pro ξένθθ', ξείνθθ' & ab alio adjectivo, ut
 ἔρετηνός, ab ἔρετός. 2. Omnia hujusmodi adjectiva in εινθ' sunt oxy-
 тона, ut ποθεινός, σκοτεινός, &c. κληνός, δήνός, &c.

Λέγῃ ἐαυτὸν ἔπειν γεγόνειναι.] *Ait se alium factum esse.* Vir doctissimus
 duplicem horum verborum interpretationem affert; vel ut hic sensus
 sit, *cum ipsemet fuerit, qui id de quo queritur dixerit, feceritve, non*
se tamen sed alium fuisse dicet, à quo id dictum factumve sit; uti nos
vulgo dicere solemus, tu certe fallere, tu me pro alio sumis, ego non
sum quem tu vis. Sed non video quomodo verba Theophrasti hanc
 interpretationem admittant; deberent enim tum ita se habere juxta
 hanc sententiam, λέγῃ ἑαυτὸν ἀλλ' ἔπειν γεγόνειναι. Altera verborum
 interpretatio est, ut referantur ad verbum ἐπιπλήρομαι, quod immedi-
 ate præcedit, ut hic sensus sit; *Itane vero? inquit; certe miror, ob-*
stupesco:

stupescit: imo adeo pra stupore & ecstasi attonitum se ait, ut alius a se ipso fiat, de statu mentis dejectus, nec amplius sui compos. Sed nescio an hoc sensu hæc phrasis unquam occurrat apud Auctores. Mihi sane optimum, & simplicissimum videtur, hæc verba absolute sumere, prout aperte sonant, sine respectu ad præcedentia, ita ut integram sententiam & novum characterem efficiant, hoc modo. Et cum semper idem sit, & sui similis nequam iste nebulo, dicere tamen solet, & palam profiteri, se jam alium factum esse. Quod fueram non sum, frater. Ego non sum ego. Quantum mutatus! Qui igitur intus μεταμερῶν, qui sententiam vel mentem & mores mutavit, is recte dicitur ἐπεὶ γερνῆναι. Ita omnino usus est hac phrasi Demosthenes contra Phorm. ἐπεὶ ἤδη ὡς, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ is jam alius erat, & non idem qui prius.

Πλοκαὶ καὶ παλιμοχίαι.] Involucris simulationum, & recantatis dictis. Ita Latinus Interpres. Πλοκαὶ sunt, quæ Cicero involucra, & integumenta, & alibi simulationum involucra appellat: multis simulationum involucris tegitur, & quasi velis quibusdam obtenditur, uniuscujusque natura. Πλῆκω,necto, texo, metaphorice sæpe hoc sensu, ut λόγους πλέκω, & δόλους πλέκω, quemadmodum & Latine, dolosnectere, & sermonesnectere. Sic Hippias aiebat Socratem σοφιστικῶς agentem πλέκω λόγους, i. e. sermones implicare & texere. Dicitur de Sophistis dolos & fallacias nectentibus. Hinc πλοκαὶ, techne, fallacia, captiuncula, versutia, σοφιστικὰ ῥήματα, σοφοὶ, quæ vox Latino donatur, strophæ. Sunt autem σοφοὶ οἱ συμπλεγμένοι καὶ δολοὶ λόγοι, inquit Comici Scholiastes. Ergo & πλοκαὶ sunt συνεστραμμένοι καὶ δολοὶ λόγοι, contortii, & involuti, & implicati sermones, quales μῦθοι κλέπτοι ab Homero dicuntur Od. v. ubi Minerva Ulysssem sic alloquitur,

--- ἐν αἶψ' ἔμελλες

Οὐδ' ἐν σὴ περ ἐὼν γαίῃ λήξῃν ἀπατάων

Μῦθων τὲ κλεπτῶν---

Ne in tua quidem patria desines dolos, & versutias, subdolosque sermonesnectere. Ubi μῦθοι κλέπτοι sunt πανέργοι, ἀπειρητοὶ, δόλοιοι, καρδαλέιοι, nam κλέπτω est fallere. Eustathius hoc in loco non legit κλεπτῶν, sed πλοκῶν, ab hoc nomine πλοκαί, de quo agimus. Μῦθοι ὅτι πλόμοι (inquit) οἱ πλεγμένοι καὶ σχολιοί, δὴλον γὰρ ὅτι σχολιάζω πᾶν τὸ πλεγμένον, καὶ ἵνα ἔχῃ τιμὴν περτέραν εὐδυστοῦτα. Τινὲς ὅτι κλεπτῶν γράφουσιν, ἀντὶ τῆς δολίαν. Sed & Hesych. non κλεπτῶν, sed πλοκῶν legit. Πλοκῶν, inquit, πλεγμένων, ubi procul dubio respicit hunc locum Poetæ. Aristoph. in Acharn. vocat σκηνδαλίδας ἐπὶ πῶν, laqueos verborum; & in Ranis, ἀλινδίδας ἐπὶ πῶν, volutabra verborum, i. e. σοφῶς καὶ πλοκαί, inquit Schol. Julianus Cæsar, διαλεκτικὰς κερκίδας, dialectica effugia, & ludificationes: diminutiv. à κερκὶς motacilla; nam alioqui κερκίδες sunt fori, cancelli, & fores, valva bifores. Eunapius in Maximo, διαλεκτικὰς μηχανὰς καὶ πλοκάς, dialecticas captiones, nexūs, & labyrinthos. Lucian. Bis accus. ἀγκύλους λόγους, καὶ λαβυρίνθους ὁμοίους, obliquos sermones, & labyrinthis similes. Et ibidem, τῶν λόγων πλεκτάς, verborum

borum retia; & Naz. in carmine, *πλεκτάνας σοφισμάτων, nexūs & retia sophismatum*; & Orat. 24. τὰς τῶν λόγων κλοπὰς, *fraudes & surta verborum*, forte *πλοκαί*, & λόγων πλοκαί, ut differunt tantum transpositione, ita sensu & significatione eadem sunt. Et Orat. 10. διαλεκτικὰς σοφίας, ἢ καμψίας, *captiones logicas, & argutias*. Et Orat. 35. τετραγυαλὰς δογμάτων, *tortuosos dogmatum nexūs*. Et Orat. 20. τῶν λόγων ἄρους, *sermonum laqueos*. Hinc ἀντιδιαπλέκειν, *replico, reclamo, obtexo*; verbum de Rhetoribus & Sophistis disputantibus, & ἀνταγωνίζομαι, ut & *replico Lat.* Aesch. contra Ctesiph. Ἄν' ἀντιδιαπλέκει περὶ τοῦτο, εὐθείας λόγων. Πλοκή etiam figura est apud Rhetores, species viz. quædam ἀνὰ πλάτος, cum vox repetita in eadem sententia nunc personam significat, nunc qualitatem; ut μὴ περὶ ἐμῇ διασκευῇ. Ἰπὸ αἰσῶν πλεῖς νέοντες φίλοι &c εἰσὶν φίλοι. Talis erat mater, si modo mater erat. Vides consules, vides reliquos magistratus, si isti magistratus.

Παλιμορία.] Sermonis seu vocis repetitio, & ingeminatio, à πάλιν iterum & λόγῳ. Unde παλιμορία, Figura apud Rhetores, eadem quæ Anadiplosis, reduplicatio, Hermogeni ἑπανάσορῃ, repetitio scilicet vocis vel plurium vocum in fine præcedentis & principio sequentis sententiæ, ut in loco illo Virgilli:

Certent & cyonis ulula, sit Tityrus Orpheus,
Orpheus in sylvis, &c.

Et in illo Homeri Iliad. γ.

Τῷ δ' ἔγω' ἀντίθ' εἶμι, καὶ εἰ περὶ χεῖρας ἔαυταν,
Εἰ περὶ χεῖρας ἔαυται, μὴθ' δ' αἰῶνι σιδήρεα.

Et iterum,

---ὣ τε παρδένθ' ἠιδεὶς τε,

Παρδένθ' ἠιδεὶς τ' ὀκρίζετον ἀλλήλοισι.

Sed πάλιν non tantum significat iterum, sed etiam contra, quod maxime apparet ex compositione, ἐμπαλιν, quod idem valet ac ἐξ ὑπατίας, ex adverso, contra, cum genitivo, apud Pind. Pyth. Od. 12. ἐμπαλιν γνώμας, contra animi sententiam, vel præter sententiam, ex inopinato; quod Homero est ἀπὸ δόξης, præter opinionem. Sic πάλιν ἔρεει, apud Poetam, non est iterum dicere, sed contra dicere. Il. 1.

Οὕτως τοὶ δ' μῦθον ὀνόσασσεν, ὅσους Ἀχαιοί,

Οὐδὲ πάλιν ἔρεει---

Neque contradicet.

Hefych. Πάλιν ἔρεει ἐναντιωθήσεται, ἢ ἀντιρεῖ, ubi perperam scribitur ac si unum esset vocabulum παλινῖρεει pro πάλιν ἔρεει. Il. 2.

---πάλιν δ' ὅ γε λάζετο μῦθον.

sc. sermonem revocavit, dictum recantavit, retractavit, dictum indretum voluit, viz. contrarium dictum ei quod prius dixerat. Sic recantare apud Latinos, non est iterum cantare, sed, uti nos vulgo dicimus, aliam vel contrariam cantilenam; & παλινῳδία non est iterata cantio, sed cantio priori contraria. Sic hic πάλιν in hac compositione

positione non significat iterum, sed contra, & παλινορίας sunt contradictiones vel dicta prioribus contraria, dicta recantata. Nescio an Græcam hanc vocem παλινορίας uno Latino vocabulo satis commode exprimere queamus, nisi forte recantationes, aut retractationes, aut palinodias interpretari velimus. Hypocrita enim in sermonibus suis facile ἐκτρέφει ἀρετήν, sibi que contradicit; non facile sibi constat, modo ait, modo negat, juxta illud, oportet mendacem esse memorem. Puto hic παλινορίαν opponi τῇ ἀπλότην, & esse id quod nos dicimus doubling, Græce διπλόω, h. e. dissimulationem, fraudem, versutias. Veritas simplex est, εἰσροία multis modis composita, multo fucō oblita, variis pennis & coloribus ornata. Notum illud Euripidis: Ἀλλ' ὁ λόγος τ' ἀληθείας ἔσθ', κ' εἰ ποικίλων δέ τ' ὅδ' ἔρμηνευμαίτω. Pindar. Nemeanic. Od. 1. Παλίνλασον ὅ οἱ ἀδάνατοι ἀρχάων ῥῆσιν ἔσαν, Dii nunciorum vocem contrariam reddiderunt, veritati sc. hoc est, Dii ita curarunt, ut res aliter eveniret, quam à nunciis fuisset narrata. Schol. παλίνλασον τ' ἐναντίον. Ita nos vulgo loquimur, non invenies, non deprehendes me contrarium, mihimetipsi sc. aut veritati, ἐν ᾧ πᾶσι φερέσθης μὴ παλίνλασον ὄντα.

Πάλιν, præsertim in compositione apud Homerum, non est iterum, sed retro; ex. gr. παλίνορα, à λέγω, colligo, non sunt iterum collecta, sed ea quæ postquam dispersa sunt & distributa retro revocamus, & recolligimus. Λιγὸς δ' ἐν ἑπείκει παλίνορα ταῦτ' ἐπαίρειν. Παλιμπέτες non est iterum volando, sed retro volando; sic παλιμπλαγχθέντες, non est iterum errantes, sed retro vagantes. Et παλίντονα τόξα, non sunt arcus iterum tensi, sed retro reflexi, & incurvati, καμπύλα τόξα. Sic & extra compositionem, ἰέναι πάλιν, non est iterum ire, sed redire, retroire. Atque hoc est illud quod princeps Grammaticorum Hesych. generatim nos monet, ex Aristarcho, viz. πάλιν plerumque apud Homerum non esse adverbium temporis, sed loci; πάλιν, ἐν τῇ πύσσῃ Ἀγίσταρχος τὸ πάλιν πάλιν τοπικῶς χρῆσθαι εἰσι τ' ποιητῶν, καὶ ἄλλ' ὡς ἡμεῖς χρῶνται.

Φυλάττω μῦθον ἢ τὰς ἔχεις.] Vitare, cavere magis quam viperas; proverbialis locutio, qua summum rei alicujus aut personæ odium & detestationem exprimimus. Horat. Cane pejus ἔσ' angue Vitabit. Plautus, Odisse æque atque angues. Idem Horat. in Od. Sanguine viperino Cautius vitat. Hinc παρρησιασθεῖς illud in Evangelio, Γεννήματα ἐχιδνῶν. Eccl. 21. 2. Ὡς ἀπὸ προσώπου ὄφιος φεύγει ἀπὸ τ' ἀμαρτίας, ἐν γὰρ προσέλθῃς, διέξεται σε. Fuge a peccato, tanquam a serpente, nam si prope accesseris, mordebit te. Sed infinita fere exempla sunt apud auctores tum sacros tum profanos, ubi homines nequam, pestilentes, & improbi, viperis & serpentibus comparantur. Unum tantummodo locum addemus ex Demosth. Orat. contra Aristogit. quem ille κλέισον θηρίον, & bipedum nequissimum, facit. Περιύεται διὰ τ' ἀγορᾶς ὡστὶρ ὄφεις, ἢ σκορπίοι, ἡρώς τὸ κέντρον, ἅπλων δυνεὶς κακείσι. Per forum incedit instar viperae, aut scorpionis, erecto aculeo, huc ἔσ' illuc saltitans. Morsus viperinus periculosissimus est; unde ἔχεις, παρὰ τὸ ἔχειν καὶ κε-

τεῖν τοῖς ὁδοῦσιν, inquit Etymol. Dum hunc Theophrasti locum, & viperinos hos dissimulatores mores cogitabam, nescio quomodo mihi in mentem venit ludere versu hoc senario,

ὑποκριταῖς τί συμβαλεῖν ἔχεις ἔχεις.

Hypocritis quid comparare habes? viperas.

Ubi & Echo habemus & Homonymiam; utramque scilicet personam, de qua agimus, maxime convenientem. Quid enim est Dissimulatio, ὁ εἶπον, ab εἶπερ dico, nisi Echo, vox, & præterea nihil. Et quid ejus vita, & consuetudo, nisi continuata quædam homonymia, & æquivocatio? si has bestias admittis & amplecteris, colubros in sinu foves; si dissimulatores pro amicis habes, ἔχεις ἔχεις, habes viperas.

Ὅρις & ἔχε differunt, ut genus & species. Universum serpentum genus hominibus invisum, maxime autem viperarum, adeo ut etiam in lingua nostra in diverbium abierit, quoties hominem κακότερον, subdolum & pestilentem, exprimere volumus, viperam esse dicimus. Tanta nobis ἀνπαθήα est cum hoc genere animalium, ut & ab eorum conspectu abhorreamus. Homer.

Ὡς ὅτε τίς τε δέχοντα ἰδὼν παλίνροτος ἀπέστη.

Et alibi,

Τεφές δ' ἐρρίμσαν θῆκος ἰδὼν αἰόλον ὄφιν.

Δεχέων, à δέχομαι, & ὄφιν ab ὄπιομαι. Nescio tamen quo fato sit, quod quæ ambo à videndo nomen habeant, eorum nos ne visum quidem aut aspectum sustinere queamus. Et hic nolo vos celare Eustathii ἀστεισµὸν atque facetiam. Quærit pro suo more acutus ille Criticus, qui in Homeri carminibus tam cernit acute, *Quam aut aquila aut serpens Epidaurius*; quærit, inquam, ille, cur Poeta versum illum de serpente voluit esse μέισρον, hoc est, cauda mutilatum, & claudicantem ultimo pede, Τεφές ὄφιν. cum potuit fecisse sanum & integrum, Τεφές ὄφιν. ὄφιν αἰόλον εἰδὼν, cum diphthongo? & respondet ὑπερκεπκῶς. Ὅμην' ἐλλυµὸν ἐμφαίνει φόβον, καὶ πλεῖον συστολήν, καὶ πλεῖον εἰς τὸ ταχὺ φεύγειν ῥητὴν, τῇ συστολῇ πῶς μέγας, καὶ τῇ πλεονασμῷ πῶς ἴσως εἰς βραχέας τελευτῆται συλλαβὰς. *Homerus Græcorum timorem, & contractionem cordis, & celeritatem fuga designat contractione metri, & celeritate versiculi in breves syllabas desinentis, viz. hoc illud est quod dici solet, "Ut cito transiret, corripuit fluvium; Utque cito "fugerent, corripuere pedes, & suos sc. & versiculi. Si cui levia hæc & ludicra videantur, non dicam, Mallem cum Eustathio ludere, quam cum aliis serio agere. Sed memineritis, totum hoc caput αἰετρίαις theatrum esse in quo Histrio, seu Hypocrita, partes suas agit; & licet, & fas est, immo par & æquum est, aliquando in scena joculari. Sed jam exit theatrum Histrio noster seu dissimulatio: exit inquam, & fortasse non sine sibilo, nam certe exit una cum viperis & serpentibus. Monet quippe nos Theophrastus eum cavere & declinare, μέλλον ἢ τὸς ἔχεις, magis quam viperas aut serpentes.*

CAPUT II.

Περὶ κολακείας.

Exit Histrion, intrat Parasitus in scenam, & recte in coenam. Post dissimulationem sequitur adulatio, altera illa pestis humanæ societatis; & recte sequitur, sunt enim valde affines sibi invicem & cognati εἶπον & κολάζει non Bithus cum Bacchio melius, quam Dissimulator cum Adulatore. Videamus quomodo nebulonem hunc coloribus suis depingat Theophrastus.

Συμφέρειται ἡ τῆς κολακείας. Utilem aut conducibilem adulanti. Hoc illud est per quod distinguitur κολάζει ἀπὸ τοῦ ἀρέσκου ἀρεσκῶς tantum placendi studio, κολάζει ut rem faciat, & sui commodi causa, adblanditur, & modum in suavitate excedit. Est enim κολακεία excessus τῆς φιλίας, ideoque res pessima, quia corruptio optimæ. Ὁ μὲν ὡς δεῖ ἡδύς ἐστιν, φίλος, καὶ ἡ μεσότης φιλία· ὁ δ' ὑπερβάλλων, εἰ μὴ ἐδενὸς ἔνεκα, ἀρεσκός· εἰ δ' ὑπερλείας τῆς αὐτοῦ, κολάζει, inquit Philosophus 2. Eth. ad Nicom. c. 7. unde communiter derivatur κολάζει a Grammaticis, παρὰ τὸ κολῶν i. e. τερπνῶς, quia τερπνὸς ἔστιν, victus gratia, gulæ causa hominibus assentatur, unde & παρῶντες, qui proprie ψωμοκόλαξ apud Athenæum lib. 6. κολῶν, inquit, δ' ὁ κολάζει ὅτι τέττε κείττει κῶλον γὰρ ἡ τερπνὴ ὄντι καὶ ὁ βουκόλος, καὶ ὁ δύσκολος, ὅς ἐστι δύσπερος καὶ σκληρὸς κοιλία τῇ τῶν τερπνῶν διχομήνῃ. Igitur juxta Athen. κοιλία venter, à κῶλον· cibus; cum potius σποδῶν illud ἀρέσκον, venter sc. naturæ vasculum, & cibi receptaculum, a cavitate nomen obtineat, vix. a κοῖλος cavus; & profecto κοιλία est uterus, potius quam venter, & foetum magis respicit quam cibum, τόκον magis quam κῶλον.

Κῶλον pro τερπνῶ omnino casca & obsoleta vox est, & vix reperitur apud Auctores. Tantum in compositione nonnulla deprehendimus ejus vestigia, ut in βουκόλος, bubulcus, ὁ τὰς βοῦς τρέφων, & in εὐκόλος, & δύσκολος, quæ voces proprie facilitatem circa victum notant aut morositatem. Atque hæc quidem communis etymologia est τῷ κολῶντι. Magnopere tamen mihi placet alterum illud Etymon, quod invenio apud Athenæum, Eustathium, & Etymologum, ut κολάζει dicatur quasi κόλλαξ, παρὰ τὸ κολλᾶν vel προσκολλᾶν ταῖς οὐμίαις, quod assidue iis adhæreat quibuscumque versatur. Est enim mera hominum appendix, nullus viscus tenacius adhæret; unde quidam κολακὰ λέμειον dixit, κατ' ἀπειρομέν, apud Eustath. quia ut lembus adhæret navi, sic adulator homini, à quo aliquid lucri expectat, κολλᾶται, atque adglutinatur. Αὐτοκλήδης καὶ τραπέζιος vocat Plutarchus lib. de Ad. ἐν Ἀμ. διαφέρ. ἀμφοτέρωθεν τραπέζας ἐγκυκλιμένους, ἕως ἔτε πῦρ, καὶ σίδερος, καὶ δὲ χαλκός· ἵσχει μὴ πυρὸν ὅτι δειπνῶν, quos nec ferro nec igni arcere possis à divinitus mensis. Hinc nonnulli exponunt illud in Psal. 35. מַעַן יַחַד פִּי בַחֲבֵרַי

cum hypocritis subsannatoribus subcineritii panis seu placentæ; hoc est, cum parasitis, qui victus gratia quosvis sugillant, atque subsannant, ut placeant τοῖς τρέφουσιν, & patronis suis gratificentur. Igitur sunt οἱ ψωμοκόλαυες, qui quicquid venit in buccam dicunt propter buccellam, ut dominis placeant, & propter placentam placentia loquuntur. Sed monet nos horologium, & ad prandium invitat. Fuit quidam helluo & gulæ mancipium, nomine Aristus, cujus meminimus ex Xenophonte. Erat is δεινὸς φαγεῖν (inquit Musa illa Attica) admodum vorax ἢ gulosus: hoc est, ἄριστος ὡς ἄριστος φαγεῖν ἢ ἄριστος, adeoque vere φερόνυμος, nam δεινὸς φαγεῖν, & ἄριστος φαγεῖν idem sunt, ut ἄριστος λαλεῖν, apud veterem Comicum: & ἑταῖρος τῶν ἄριστων apud Thucyd. ut δεινὸν ἐλαττωθῆναι apud Demosthenem. Quorsum hæc? viz. hujusmodi Aristus est noster Parasitus, ὁ κόλαξ, qui si non a prandio, à cibo nomen obtinuit. Cibus habet in nomine, ut libenter in ore. Quamobrem nolo ταπεινὸν ἢ ἄριστον καὶ βέλτερον κόλακα, ἢ ἄριστον φαγεῖν, diutius à prandio detinere. Sed & aliud festum jam appropinquat, cui nos (relictis hinc nugis) totos vacare oportet. Et quanquam Auctoris nostri nomen nescio quid divinum sapit & sonat, instat tamen tempus illud in quo debemus ad altiora longe & diviniore attendere, quam Theophrastus est. Proximus dies Martis sacer est in albo Festorum, adeoque ἱεράσιμος, vel (ut dicam) ἀναγνώσιμος non est. Nec satis scio an iterum vos hoc termino hic conventurus sim. Erit tamen aliquando (ut spero) tempus cum iterum vos huc invitabit aut Theophrastus aut Demosthenes, si Deus vitam, & otium, & pacem (& ὁ si pacem!) dederit. At ὁ tu dulcissima rerum, ὁ alma mater Irene! & tu sancte pater Irenæ! ubi estis? viz.

Ἄθανάτων μετὰ φύλον ἴσων περιπέσ' ἀνθρώπους
Αἰδώς ἢ Νέμεσις ἢ Εἰρήνη τεταλῆα.

O si spiritus ille pacis, qui in linguis divisis apparuit, in unitis cordibus iterum appareret! O si columba illa sacrosancta quæ in geneti incubabat super aquas, & postea in mundi περιγῆνισις descendit super Christum in aquis; ὁ si eadem illa columba cœlitus denuo devolare dignetur, & olivam pacis deferre ad nos tam misere jactatos, in hoc rerum diluvio, ἐν τῷ τῷ κλύδωνι, ἢ ζάλῃ, ἢ ταραχῇ καὶ ἀνταρτίῃ. O si! sed vos me juvate Auditores, imo precibus juvate omnes, & bene valete.

Ἀποβλέψαντες εἰς σὲ οἱ ἄνθρωποι;] Nonne vides hominum ora atque oculos in te esse conversos, hoc est, homines te suspiciunt, atque admirantur? Id enim est ἀποβλέψαντες εἰς πᾶν, cum honore, & veneratione, & reverentia aliquem intueri, quod & Latini respicere & suspicere dicunt; unde virum eximium, & unum è multis honore dignum, spectabilem dicimus, & conspicuum, & suspiciendum, & spectatissimum. ἢ Græce περιβλεπτόν. Contra ἀπειθεῖν, & ἀπειδιδῆν, & ἀπειροπαῖν dicitur pro contemnere & despicere. Qui enim in nullo pretio nec æstimatione nobis habetur, supra & ultra eum oculos conjicimus, nec aspectu eum

eum dignum judicamus. Oculum non amoris solum fenestra, & sedes, & organum, sed honoris etiam & reverentiae. Quo & illud referri potest, quanquam etiam aliter sumitur, *Αἰδώς σφοδραῖς μοῖς*. Oculi sunt in amore duces: Immo & oculi sunt in honore duces. Ἐπὶ ψυχῇ tamen Hom. contrariam habet significationem viz. *despicibilis, contemnendus, aspectabilis in malum*. Iliad. γ. de Paride,

Ἡ ὅτιοι λάβω τ' ἔμνααι καὶ ἐπὶ ψυχῇ ἄλλων.

Περὶ ἐλεπτον ὅτι κεκαῖ, Eustath. i. e. ἐπινείδισον. Interpres Latinus, ut & alia fere infinita, inepte reddit, *spectabilem*, cum hæc vox semper in bonum sumatur. Nonnulli tamen hoc in loco non legunt ἐπὶ ψυχῇ, sed ὑπὸ ψυχῇ ὑποπνομαι autem semper in malum, unde ὑπὸ πνοῇ & ὑποψία, & ὑποδρα ἰδὼν apud Poetam.

Ἀποβλέπω, veneror, suspicio, admiror, *uolo*. Demosth. ἀποβλέπον, ἐξήλωμαι, ἐπὶ μὲν plerumque cum præpos. πρὸς vel εἰς. Xen. Θεμιστοκλῆς ποτὶ τοὺς θύλας καὶ τῶν πολιτῶν, ὅτε πρὸς ἐκείνους ἀποβλέπων τὴν πόλιν, ὅπου τε σπέρμα ἀνδρῶν δεινῶν. Themistocles adeo reliquos cives excelluit, ut in eum Resp. oculos converteret, quoties bono viro opus haberet. Paulo aliter Auctor ad Hebræos de Mose, ἀποβλέπων εἰς μετὰ ποδοπόδιαν, respexit ad mercedem vel retributum. Chrysostr. πάντες αὐτὸς πᾶσι, πάντες εἰς αὐτὸς ἀποβλέποντες.

Unde ἀποβλέπῃ idem quod περὶ ἐλεπῃ, *spectabilis, conspicuus, illustris, insignis*. Duo hæc vocabula, ἀποβλέπῃ, & ἀποβλέπῃ, etiam sono sunt finitima, sensu tamen & significatione plane sunt contraria: ἀποβλέπῃ, *clarus, conspicuus, illustris, suspiciendus*; ἀποβλέπῃ, *vilis, abjectus, contemnendus*. Eodem modo usurpatur & simplex βλέπειν Philostr. in Antilocho; ubi ait Memnonem mortuo Hectore περὶ θυμῶν καὶ ἀνδρείων τομῶν καὶ τῶν Τροίαν ἐς αὐτὸν βλέπειν, *strenuissimum fortissimumque habitum fuisse, Trojanamque in eum oculos convertisse*; hoc est, in eo ipse suas collocasse.

Spectare est admirari; & admirari est spectare. Quæ enim spectabilia sunt, ea admiramur, & quæ admiranda sunt, ea libenter spectamus. Unde ut βλέπειν, & ἀποβλέπειν, & θεῖσθαι, vel potius θεῖσθαι, quæ proprie visum denotant, significant etiam *admirari*, ut Latine *suspiciere*. Ita contra θαυμάζειν, quod proprie est *admirari*, significat etiam *spectare, intueri*. Hoc proba ex loco Homeri Il. γ. in initio;

Καὶ γὰρ ὁ θαυμάζων ὅσοι πολλοὶ μὲν τε μέγιστον τε

τῶν ἀνθρώπων ἀκροῖταις κορυφαῖς ---

Et enim ille spectans sedebat, &c. Hesych. θαυμάζειν θεῖσθαι, καὶ μετὰ τῶν. Et iterum θαυμάζειν θεῖσθαι, θαυμάζειν.

Ἐμπνέειν λόγῳ. λόγῳ dicitur ἐμπνέειν, ut Lat. *sermo incidere* inter mutua hominum colloquia, cum potius nos in sermonem incidimus, uti nos vulgo, *we fell into discourse*. Sed ἐμπνέει λόγῳ, cum forte fortuna se nobis offert, sine studio & præmeditatione; & præter expectationem, inter confabulandum, oritur sermo de re aliqua; tum enim veluti ingerit, & intrudit se, & illabitur in hominum ora atque

atque aures etiam non invitatus. Sic *περσιμέν* dicitur fermo aut nuncium, quod nobis forte advenit & inexpectato auribus nostris affertur. Polybius subinde *Lib. 11. περσιέντι* ὃ τὸ γινώσκειν αἰτιῶν *Ῥώμῳ, διαγινώσκοντι*, &c. *Quum autem huius rei nuncium Romanis esset perlatum.* Et iterum *περσιέντι* δὲ διὰ τοῦ κατασκόπων αὐτοῦ. *Cum autem hoc ei per exploratores nuncium esset allatum.* Et rursus *περσιέντι* ὃ τὸ συμβαίνειν τοῖς στρατηγοῖς. Et sic alibi. Sic Josephus, sive quisquis alius Auctor *Hist. Macchab. Lib. 11. Cap. 9. Ὅτι ὁ Ἀντιόχου καὶ Ἐκβάταν περσιέντες τὰ κατὰ τὸ Νινυόρα*, ad eum nuncius perlatus est de Nicanore.

[*Ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀρελεῖν κερκίδας.*] à vestimento floccum eximere. Insignis hæc nota est τῷ κόλακος, festucas, aut pilos de veste tollere. Imo tam frequens fuit hoc adulandi genus apud antiquos, ut etiam peculiaris vox apud eos esset, qua illud exprimerent, *κερκίδα* κερκίδα. Helych. κερκίδα. τὸ καλὰ κετυκῶς τοῖς κερκίδα ἀπολεγεῖν τοῦ ἱματίου. Sunt autem κερκίδες proprie τὰ γνάφαλα (inquitidem Grammaticus) flocci, seu tomenta, quæ fullones ex lana avellunt, aut fila quæ textores à trama amputant; à κερκί, trama, subremen, diminut. κερκίς. Atque hinc proverbium de adulatore, ἀφαρεῖν κερκίδας, floccos avellere, de iis qui adulationis gratia quidvis facitiant, uti Suidas habet, ἀφαρεῖν κερκίδας, ὅτι τοῖς πάντα ποιέοντων ἕνεκεν καλακίας. Plut. *vita Sylla*, ubi loquitur de Valeria sorore Hortensii; αὐτὴ αὖτε τὸ Σύνταξις παρρησιάζοιτο, τῷ τε χεῖρα πρὸς αὐτὸν ἀπείρετο, καὶ κερκίδα τοῦ ἱματίου ἀσάσσεια παρῆλθεν ὅτι τῷ αὐτῷ χεῖρα. Flocco ex toga ejus avulso. Familiare autem hoc officii genus est adulatoribus, etiamque hodie apud nos in usu, ut pilos, floccos, aut pulvisculum curiose excutiant & abstergeant de vestibus ejus, cui adblandiri & supparatari volunt. Hoc Græci dicebant κερκίδίζειν.

[*καὶ ἐὰν πρὸς τὸ τεῖχωμα, &c. κερφολογῆσαι.*] Siqua palea aut festuca in capillitium ejus vento fuerit delata. *Τεῖχωμα* hic fumo, non pro capillamento, sed pro capillitio. *Capillamentum* est coma ascititia, idem quod *φενάκη*, vulgo a *Periwig*: capillitium coma propria est, & non ficta neque fucata. At nihil opus est, ut Theophrastum hic loqui putemus de coma ascititia (quæ est αἰσθητὸν κόμην seu περκόμην, seu φενάκη, coma falsa, unde φενάκιζω, decipio, fallo, *fucum facio*) neque enim sensus loci hoc videtur requirere. Neque *τεῖχωμα* hoc proprie significat, imo nihil aliud est quam *coma*, *villosus*, *caesaries*. Insignis locus est in Aristotele, quem prætermittere non possum, 2. *Oeconom.* de Condalo Cariae regis præfecto, qui amplum tributum à Lyciis, quibus erat præfectus, hac machina extorsit. Τὸς Λυκίους ὁρῶν ἀγαπῶντας τὸ τεῖχωμα φέρειν, ἔφησε γεφύματα ἵκανον πρὸς βασιλέως, κόμης ἀποστέλλαι εἰς περκόμην: προσετάχθαι ἔν αὐτοῖς ὑπὸ Μαννίου λα ἀποκτεῖραι αὐτούς. Ἐφίσην ἔν, εἰ βέλονται ὀπιπεφάλαον τακτὸν θωάσαι, μεταπέμψεται ἐν τῷ ἑλκιδῶ κόμῳ εἰ ὃ ἀσπίδας ἔδωσαν ὁ ἥτις, καὶ σωτηρία χεῖματα πολλὰ ἀπὸ πολλῶ ὄχλου. Cum videret Lycios studio teneri alenda coma, literas esse dixit allatas à Rege, quibus coma ad capillamenta faciendā

ei mitti juberentur. Mandata igitur se habere à Mausolo, ut illi tonderentur. Si itaque certam pecunie summam viritum contribuere vellent, curaturum se, ex Græcia capillos esse afferendos. At illi libenter præbuerunt quod postulabat, atque ita ille magnam pecunie vim hoc pacto collegit. Noluit nempe bonus hic præfectus tondere gregem suum, sed potius deglubere, ne tonderentur. Nonne Condalus iste Câr meruit ὅτι κάρη κόνδυλον; Cæterum tria sunt in his verbis Philosophi præcipue observanda. 1. Τὸ τεῖχοςμα εἶναι ibi simpliciter est comam nutrire; Interpres vero reddit, capillis gestandis delectari, quod de propriis sumendum est. Nam si de capillis ascititiis & adulterinis intelligeretur, nihil opus erat tonsura. 2. Κόμας ἀποτεῖλαι εἰς περὶ κόμα, comas mittere ad περὶ κόμα seu capillamenta facienda; aliud igitur est τεῖχοςμα, aliud προκόμιν; illa coma nativa, hæc apposititia. 3. Ἐπι κεφαλῶν ταῦτον est rata pecunie summa seu pensio, viritum & capitatum contribuenda, quam nos dicimus Poll-money. Quæ vox eleganter admodum & festivè huc adhibita videtur à Philosopho: viz. id agebatur, ut mitterent suas κόμας εἰς προκόμα, ad facienda capillamenta; hoc ne fieret, conferebant capita, imo conferebant tributum secundum capita, pendebant ὀπικεφαλῶν ut redimerent περικεφαλῶν, itaque tondebantur, ne tonderentur.

[Καρρολογῆσαι.] Festucas seu quisquilias legere; κάρρος festuca, palea, stipula, idem fere quod ἄχυρον est, etiam ξηρόν ξυλίριον, assula, vel tenuissima quævis particula ligni aridi, quisquilia. Helych. καρρία, ξύλα λεπθῆ, tenuis ligni apex. Suidas, aridum & leve fœnum, ὃ ξηρὸς ἢ κάρρος, χέρρος, nam apud eum κάρρη in fœminino, & κάρροθ in neutro, idem sunt. Exemplum affert ex Arriano, ἢ αἱ διφθέρεαι πλεονέκων ἐμπηλάμηναι. Athen. lib. 13. de Sophocle Poeta; εἶπατο γάρ μιν ἀπὸ τῆ κώλικθ κάρροθ τῆ μικρῆ δακτύλῃ ἀφαιρούμεντα, εἰ καὶ θυρεὺς τὸ κάρροθ. Festucam in calice fluctuantem dum minimo digito tolleretur, quævisit ab eo, an videretur illam festucam. Comicus Poeta Lyssist. Ἐπὶ δὲ λαὸν ἴω σφωρὲντος ἀπὸ κάρρα καὶ κάρρα, Λυπῶσα μιν δὲ ἐνθαδὲ, κινῶσα μιν δὲ κάρροθ. Volo ego modeste instar virginis sedere, Nulli hic molesta, & ne festucam quidem movens. Ubi παρρησιακῶς usurpatur κινῶσα μιν δὲ κάρροθ, ne festucam movens, de summa quiete, de eo qui sine omni vel minimo motu aut strepitu tacitus & quietus fedet. Κάρρος ibi exponit Schol. ξύλον λεπτότατον, ἢ ξηρότατον, ἢ κάρροτατον. Κάρροθ à κάρρῳ, exsiccò, areo facio. Hom. Il. v.

Κάρρῳ μὲν χεῖρα καλὸν ὅτι γυναικῶσι μέλεισιν.
Et paulo post,

Κάρρος μὲν οἱ χεῖρα καλὸν &c.

arefecit, aridam & rugosam ejus cutim effecit; loquitur de Minerva quæ Ulyssæm in senem transformavit, ut sub alio vultu, & habitu, ignotus & laryatus inter suos versaretur. Helych. κάρρῃαι ξηραῖαι, ξυπῶσαι, ἀφανίσαι, γερωντοποιῆσαι, arefacere, corrugare, seu rugis obducere, deformare, senem facere. Eustath. ad locum; Κάρρῃαι δὲ ὅτι τὸ ξηραῖαι, ἢ συπῶσαι, ἐκ τῆ κάρρῃαι, ἀφ' ἧς ἢ τὸ κάρρος κάρρῃται ἢ χέρρος ὃ τὸ γέρονθ.

Ἀκάρφω fit præterit. med. κίερα, unde καρπός, fructus, ut dicatur proprie de fructibus sole excoctis, & veluti arefactis, & ad maturitatem perductis. Herodotus τὰ κάρφια vocat *surculos*, seu *ramulos*, seu *cremia* & *virgulta arborum*,—Musa 3. ubi agit de Cinnamomo in Arabia nascente. *Ορνίδας ὃ λέγεται μεγάλας φορέειν τὰ τὰ κάρφια, ἃ ἡμεῖς ἀπὸ Φοινίκων μεθύντες Κιννάμωμον καλέομεν. recte, ἀπὸ Φοινίκων μεθύντες, nam κιννάμωμος, à Phœnicum lingua, est vox mere Orientalis, Heb. קנמון unde & nos mutuamur.

Legitur hæc vox in Evangelio, Matth. 7. τί βλέπετε τὸ κάρφον τὸ ἐν ὀφθαλμῷ τῷ ἀδελφοῦ σέ, &c. Unde καρφολογεῖν, *festucas legere*, eleganter dixit Basiliius, de iis quos eo in loco notat Servator, viz. qui festucam ex alienis oculis tollere satagunt, cum ipsi in suis trabem non sentiant; qui minima aliorum reprehendunt vitia, cum ipsi interim gravioribus scateant. *Ἄλλων ἰατρὸς αὐτὸς ἑλκεσι βρύων. Galenus καρφολογεῖν, hoc est, *paleas aut festucas legere*, inter phreneticorum ponit symptomata. Et nos, ni fallor, certum melancholiæ genus hoc nomine indigitamus, μελαγχολίαν τιμὴν καρφολογικὴν, *festucas legentem*.

Et certe καρφολογεῖν etiam hoc sensu, viz. *festucas legere* ex oculo proximi, cum trabem habes in proprio, hæc hypocrisis species quædam est spiritualis phreneseos.

Hic vero καρφολογῆσαι dicuntur hoc servum pecus, sordidum hoc & servile hominum genus, adulatores sc. qui officiose nimis, & servilem in modum, floccos aut festucas in pilis aut vestibus regum suorum hærentes legunt, carpunt, & depexunt. De tribus ergo hominum generibus scite & eleganter proverbialiter usurpatur hoc verbum καρφολογεῖν, de hypocritis & momis, ut apud Basilium; de phreneticis & melancholicis, ut apud Galenum; & denique de sordidis & adulatoribus, ut hic apud Theophrastum.

Πολιῶν ἔχνης ἢ πάσανα μετὸν.] Putavi aliquando legendum ἔχνης in prima persona, ac si id vellet adulator, se canum factum esse, ex quo Regem suum ac Dominum vidisset; etsi bidui tantummodo spiritum intercesserit, præ nimio tamen affectu atque desiderio sæculum ei id tempus videbatur. Sed omnia quæ vidi exemplaria legunt in secunda persona ἔχνης. Et ego profecto non sum tantus didicator in libris, nec eam mihi assumo auctoritatem, ut quidvis pro libito in auctorum verbis immutare audeam; quod tamen Criticorum nationi solenne ac tralatitium esse video. Retinendo igitur hanc lectionem, sensum hunc loci reddere possumus, ac si viz. ὁ κἀλῶς regi suo persuadere cuperet, eum præ ipsius desiderio canitiem contraxisse. Quasi diceret, *Et tu quidem, mi Domine, etsi optime annis & ætatem fers, nescio tamen quo fato accidit, quod intra bidui spatium, ex quo me videris, canis respersus esse videaris. Tantus siquidem est tuus in me affectus, & usque adeo, pro singulari tua in me humanitate, tibi in deliciis sum, ut mei desiderium ne tantillum quidem tempus ferre possis. Adeo vel breve tempus, quo à te absuerim, longissimum putas, & ex quo me videris, Priami vel Nestoris annos te vixisse arbitratu.*

iraris. Nempe miram quandam vim habet affectus, vel ad contrahenda tempora, vel prolonganda. Theocritus,

—Οἱ ὃ ποθεῖτε ἐν ἄμειν μερόσκει.

Amantes

Uno saepe die, vel in una nocte senescunt;

O nox quam longa es, quæ facis una senes!

μὴ νῦν ἄπλετος ὅτι χεῖν' ut alio sensu loquuntur tum Martialis, tum Lucianus in Epigram. Homerus,

Αἴψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταμερόσκει.

quod vel leviter sic licet παροδῖν,

Αἴψα γὰρ ἐν φιλότῃ βροτοὶ καταμερόσκει.

Videbantur illi pauci dies præ amoris magnitudine, inquit Scriptura de septennio illo, quo Jacob pro Rachele servitutem subivit. Septem anni videbantur pauci dies. Contra pauci dies, imo biduum, aliquando videntur septem anni præ amoris impatientia. Penelope Ulyssii apud Ovid.

Certe ego, quæ fueram te discedente, puella,

Protinus ut redeas facta videbor anus.

Πολιά.] sc. τεῖχος. Adjectivum transiens in Substantivum, vel substantivi formam induit, vel potius elliptice usurpatur per defectum substantivi; atque ita fere semper apud Auctores πολιά pro canis capillis per se positum, & raro admodum πολιά τεῖχος. Quod imitantes Latini canos simpliciter dicunt, omittendo capillos. Cic. de Senect. — non cani, non ruga repente auctoritatem ferre possunt. Aristot. Probl. sect. 10. qu. 62. Διὰ τί ἀνθρώπος μόν' ἢ ζῶον πολιάς ἐχέι; Et respondet, quia cætera animalia aut fluxos, aut deciduos pilos habent, aut brevis ævi sunt, ὃ ὃ ἀνθρώπος ἔδδ' ὅσα ἐχέι τῶν τεῖχα, μακροβίον τί ὅτιν' ὥστε ἐπὶ τῷ χεῖνι πολιάται. Epigr. Anthol. lib. 1. Αἱ πολιάι σου νῦν μακροπτερεῖ, αἱ γὰρ ἄτερ νῦν μάλλον ἢ πολλῶν εἰσὶν ὄνειδος ἱππ. Cui non absimile illud in Proverb. cap. 16. vers. 31. Σπέρματος καυχώμενος γῆρας, ἐν ὃ ὁδὸς δικαιοσύνης εὐρεῖται. Corona dignitatis senectus, se modo in viis justitiæ reperitur.

Πολιά sc. δεῖξ' proprium epithetum, unde sufficit simpliciter apud Auctores dicere πολιάν pro πολιάν τεῖχα. At πολιάν ἀλλ' ἐντελής. Canities quidem aliis rebus attribuitur, ὅτι ὃ τεῖχων ἰδιόζει, inquit Eustathius, ἀρκεῖ γὰρ ἀντὶ πολιάν τεῖχων πολιάς μόνον εἰπεῖν. Quædam epitheta tam propria & genuina sunt, & tam intime cohærent cum suis substantivis, ut etiam per se elliptice posita sua substantiva includant: inter hæc adjectiva est πολιάς & Lat. canus; unde πολιά absolute pro πολιά τεῖχος, & cani simpliciter pro cani capilli.

Præter nomen hoc τεῖχος sunt & alia plurima apud Græcos quæ per ellipsin subintelliguntur, in adjectivis sc. inclusa; quæ diligenter annotasse inter legendum non parum conducet ad hujus linguæ peritiam. Inter cætera hujus classis præcipua (quantum observavi) hæc sunt; ἱππ, ἔργον, χεῖρ, δίκη, γῆ vel χώμα, πλευρά, ὁδός, γαμμή, μέγα, ψῆρος, χεῖν, ἡμέρα, πληγή, δεξ, κρία, οἶνος, ὄδωρ, ἡμέρα, γλῶσ-

γλῶσσαι, μέρη, ἔδνη, γένη, & alia pauca his similia, de quibus singulis exempla afferre licet, sed non vacat, quia ad sequentia festino.

[Ἐχρῖς πρὸς τὰ ἐν μέλαιναν τῶν τεύχεα.] Palpum hic obtrudit regi suo adulator, & per epanorthosin quandam se excusat, ne videatur sc. canitiem ei attribuendo, gravem & præmaturam senectutem objicere, ac si non bene ferret suam ætatem. *Quaquam tu*, inquit, *si quis alius, viridi & vegeta senectute es, & præ annis, vel respectu annorum, nigras habes capillos.* Commune hoc fere humani generis vitium est; senectutem ut adipiscantur, omnes optant, eandem accusant adepti, imo, excusant atque dissimulant, inquit Cicero. Et hoc maxime amant oi φιλοκόλικες, & qui titillari volunt, viz. dissimulare annos suos, & juniores dici & videri quam revera sunt. Sero canescere signum est viridis & vegetæ senectutis, qualis eorum est quos Græci αἰμαρῆστοι vocant, Ideoque senes molles & delicati canitiem suam occultare, & comas tingere solebant. *Ego mallet me minus diu esse senem, quam esse senem antequam essem*, inquit senex ille apud Ciceronem de Senect. Imo & plerique senes, etiam cum sunt, senes videri nolunt. Nix in vertice montium, hoc est, canities in capite, signum est hyemis, hoc est, senectutis. Alii serius, alii citius senescunt. Pindar. Olymp. Od. 4.

Φύονται ὃ καὶ νέοις ἐν ἀνδράσι πολλοὶ,
Θαυρὸ καὶ παρὰ τὴν ἡλικίαν τοιότατα χρόνον.

Anacreon de fene vivo & vegeto:

Φιλῶ χρόνον τερπνόν,
Φιλῶ νέον χορευτὴν.
Γέρον δ' ὅταν χρεῦν,
Τεύχεα γέρον μὲν ἔστι,
Τὰς δὲ φρένας νεάζει.

hoc est, interprete Henr. Stephano,

Juvenis senisque festas
Video lubens choreas:
Senex at in choreis,
Senex quidem est capillis,
Juvenis sed usque mente.

Clem. Alex. Padag. 1. 2. Αἱ δὲ ἀφαινεσθαι γυναῖκες, βαπτίσσαι μὲν τὰς πηλίας, μωρίζεσθαι ὃ τὰς τεύχας, πολλοῦτεροι δὲ πονογίνονται διὰ τὰ ἀργυρεῖα, ξηρατικὰ ὄντα. Ita morbo pejus fit remedium.

Ad celandam capitis nivem medicamento utebantur & fuco. Aliquando tingebant comam viridi cortice nucis, teste Tibullo, lib. 1.

Tum studium formæ est, cōma tum mutatur, ut annos
Dissimulet, viridi cortice tincta nucis.

Hoc autem faciebant, ut nigra fieret. Subindicat sequente versu;
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos.

Nigram enim comam maxime affectabant deliculi & molles, tum viri

virum tum foeminae, unde mos tingendi comas, quem frequenter tangit inter alios Martialis; lib. 1.

*Cana est barba tibi, nigra est coma; tingere barbam
Non potes, hæc causa est; sed potes, Ole, comam.*

Σοὶ πολὺς πώγων, αἱ δὲ τρίχες εἰσι μέλαιναί,
Τὰς βάπτειν δύνασαι, τὴ δὲ τε εἰ δυνάσαι.

Tritum illud, *Cura facit canos* — sed & non minus *Cura facit nigros*.
Nam sæpe capilli, qui natura cani sunt, cura & arte fiunt nigri;
Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.

Idem, lib. 111. Epigram. 43.

*Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis,
Tam subito corvus, qui modo cygnus eras.
Non omnes fallis; scit te Proserpina canum:
Personam capiti detrahet illa tuo.*

Quod ἀποκρίσας sic ad verbum Græce transtuli,

Ψεύδαι αἰζὼν βαπτῆς, Λεντίνε, κόμησιν,
Οὕτως εἴσα κόραξ, ὅς ποτε κύκνῳ ἦς.

Οὐκ ἔλαθες πάντας· πολὺν σ' ἰδὲ Περσεφόνηα.

Πωλὺς κεφαλῆς ἢ κ' ἀφείλοτο τῆς.

Athen. ex Arist. lib. 15. διὰ τί οἱ μυελίζοντες πολιάττεσι; ἢ ὅτι τὸ μύρον διὰ τὰ ἀρώματα ξηραίνει τὸν ὅτι, διὸ καὶ ἀνχυμρόν· ὁ δ' ἀνχμὸς πολιατέρως ποιεῖ.
Sic dum βάπτει πολιάς, βλάπτει τρίχας. Unde junior illa amasia
ἀνδρὸς μισπολὺς, hominis semicani, in fabula, dum senior altera nigros
ejus crines evelebat, ipsa interim canos carpebat, ἢ μὲν πρὸς ἑκὼν τὰς
πολιάς αὐτῆς τρίχας ἀφαιρεῖτο, ἢ ὅτι νεώτερά τὰς πολιάς αὐτῆς ἀπέσπασεν.
Ita miser ille homuncio ab utrisque calvus factus est.

Alii serius, alii citius canescunt. Referunt Plin. & Gell. in Albania nasci homines, qui in pueritia canescant, & plus cernant oculis per noctem quam inter diem; qui tamen non propterea Albani dicti sunt, ab albis crinibus. (uti censet Solinus) album enim pro cano Latini non dicunt.

Adulatoribus mos erat regi suo canos evellere. Testatur Com. in Equit. Ἐγὼ δὲ τὰς πολιάς σε ἀλίσγων νέον ποιῶ. Ego canos tuos carpens juvenem te faciam. Hoc est stylo Ciceron. Peliam recoquere, & Homero,

Γῆρας ἀποξύσας θάψαι νέον ἠέωοντα.

Longe igitur differunt, imo contraria sunt sibi invicem hæc duo, πολιάς ἐκλίσγειν, & πώγων πίνειν, canos evellere, & barbam vellere; hoc δὲ βαρβανόν, illud κολλαιστικόν hoc derisorium, illud adulatorum. Unde non minus eleganter proverbii loco usurpari posse mihi videtur πολιάς ἐκλίσγειν, de adulatoribus, quam πώγων πίνειν, de injuriosis & illis foribus. Adulator hic noster regi suo canos vellit, si non manu, saltem lingua, & caput ei demulcet, & inungit oleo suæ blandiloquentiæ, quod tamen comminuit caput (inquit Pfalltes). Sed ille hoc modo μυελίζει τὴν τρίχα (quod olim delicatuli & mollicelli homines factitabant) ut hoc unguento delibutus recoquatur, & repubescat.

rex ejus, aut saltem sibi repubescere videatur. Ideoque canos evellit, & nigros ei capillos apponit. Tu, inquit, mi domine, si quinquam alius, ætatem tuam optime fers, nam *ἔχεις πρὸς τὰ ἐπὶ μάλιστα τὴν τεῖχα*. Ita, viz. si adulatori credamus, *Qui color albus erat, nunc est contrarius albo; Est subito corvus, qui modo cygnus erat.* Nos de homine φιλάτωρ, & Suffenò, & sui nimium amante per proverbium dicere solemus, ejus anseres esse olores. Ecce autem Adulatori nostro cygnus, sive olor, est corvus; capillis sc. nam alioqui sunt omnia protinus alba, Omnia bene. Nempe affinitas quædam est inter κόρακα & κόλακα, quemadmodum in his verbis ludit alicubi παρονομαστικῶς (ni male memini) facetus ille Comicus. Sed prodit forte κόλαξ noster è schola Anaxagoræ, qui nivem dixit esse atram. At hoc adulatoribus solenne & familiare est, vocare album atrum, & atrum album, dicere malum bonum, & bonum malum, tenebras lucem, & lucem tenebras, amarum dulce, & dulce amarum, ut loquitur vates ille grandiloquus, qui & Propheta Evangelicus, cap. 5. vers. 20.

Egregius est locus apud Lucianum, ubi laudatoris & adulatoris discrimen ostendit, Dialogo qui inscribitur Ὑπὲρ τῶν εἰκόνων, Pro imaginibus. Verba ejus sunt, Ὁ μὲν οὐδὲν κόλαξ, ἀπὲρ τῶν χρεῖας ἐνέγκει τὴν ἐπαίνον, ἀληθείας δὲ ὀλίγον ποιεῖμεν τὴν περὶ τὴν ἀπάντα τὰς ἐπαίνων αἰνῶ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ μὲν καὶ προσδοκῶν παρ' αὐτῶν τὰ πλείω, ὥς μὴ ἀν' ἐκείναις καὶ τῶν Θεοῦ τὴν ὑμωρότερον ἀποφῆναι τὴν Ἀρχαίως, καὶ τὴν Νέστωρα εἶναι καὶ τὴν Ἰλιον στρατηγόντων τὴν νεώτερον δὲ διομέσαιο δ' ἀν' καὶ τὴν Κρόισον καὶ τὴν Ὀδυσσεύς τὴν Μελέαμπον, καὶ τὴν Ἰφνέαν ὁξύτερον δεδορκέναι τὴν Λυγκίαν, ἡτοι μόνον κερδῶναι τι ἐλπίσιν ἐπὶ τῶν φεύσμεν. Joan. Benedicto interp. Itaque assentator, utpote proprii compendii causa laudans, nulla veritatis ratione habita omnia supra modum laudanda putat, multa mentioni, deoque suo addens: adeo ut Thersiten Achille formosiores facere, & Nestorem eorum qui ad Ilium militarunt natu minimam dicere non creatur: Quinetiam jurare ausit Cræsi filium auditus acumine Melampodem antecellere, Iphnea vero visu Lynceum, dummodo lucri aliquid ex mendacio se capturum speret.

Πρὸς τὰ ἐμ.] Præ annis, vel respectu annorum, vel si ad annos spectemus, ubi observandus usus hujus præpositionis, qui alioqui non tam obviis neq; usitatus. Πρὸς igitur cum Accus. aliquando inservit comparationi. Plat. Ep. quadam, τὰ δὲ ἄλλα σμικρὰ ἀν' εἶναι πρὸς τὰ τὰ μοι βλάδω. Cetera, si cum his comparentur, damnum exiguum mihi videntur. Lucian. in Dial. Τυφλὸς ὁ Λυγκεύς ἐπείνῃ τὴν πρὸς ἐμὴ. Cecus est Lynceus ille præ me, vel mecum comparatus. Idem, Μικρὸς παῖς ὁ τὴν βίαν χρεῖται πρὸς τὴν πάντα αἰῶνα. Breve est vita nostra tempus, si cum aternitate comparatur. Latinis præ, & aliquando ad more Græcorum. Cic. in Tuscul. Terra in medio mundi sita, ad universi cæli complexum, quasi puncti instar obtrinet. Idem usus est hujus præpositionis in lingua nostra vernacula, ut, I am nothing to him; ἐδὲν εἰμι πρὸς αὐτὸν, nihil sum præ illo, hoc est, cum illo comparatus. In qua phrasi nos plane ἐκλεψαμένους ut in pluribus aliis quas observavi. Lucian. Timone, ὥς ἐδὲν ἄλλ' ἐπὶ ὥς πρὸς Τίμωνα καὶ τὴν Τίμωνος πλάστον.

[Ἐπὶ σὺνῳδῶν.] *Acclamare, applaudere, ὀνεσπεῖν, ὀνεσῶν, ὀνεσπεῖν,* de auditoribus dicimus, qui in Rhetoricæ scholis, aut theatris, aut in foro & judiciis, post declamationes aut recitationes, plausu & acclamatione utebantur post ὀνεσπεῖν & ἀνεσπεῖν. Unde hujusmodi applausus ὀνεσπεῖν communi voce dicebatur, qua usus est etiam Cicero, Ep. ad Atticum. Hæc σὺνῳδῶν ἢ ἐπὶ τῶν, seu acclamationes dictæ sunt κερυαί, πᾶσι, κερύτοι & δόρυτοι & juncta voce κερυδορύτοι; apud Plut. ex Epicuro de Auditione: quanquam & δόρυτοι etiam de adversa acclamatione, vel potius si ita loqui liceat declamatione dicebatur, quando sc. auditores Rhetoris, vel Sophistæ, vel Oratoris, sermonem voce aut gestu improbabant. Id enim erat δόρυβειν, reclamare, obstreperere, obmurmurare; de quo jam antea dixi ad Demosth. Ἐπὶ σὺνῳδῶν, idem quod Homero ἐπὶ σὺνῳδῶν.

Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπὶ σὺνῳδῶν Ἀχαιοί.

Eurip. ὀνεσπεῖν. Λαοὶ δ' ἐπὶ σὺνῳδῶν, *Hecuba.* eumque imitatus Greg. Naz. Carm. de vita sua. Λαός δ' ἐπὶ σὺνῳδῶν οἱ ἐπὶ σὺνῳδῶν, *populus applausit iis quæ dixi, mea dicta plausu maximo excepit.*

Ὁρῶς.] Usitata applaudendi formula, cui similis ἐὺ, & ὑπερῶ. Horat. *Clamabit enim pulchre, bene, recte.* Pers. *Euge tuum & belle.* Ita & decenter idem Satyricus, — *Quin tepidum hoc optes audire, decenter?* Græce κομψῶς, ὀρῶς, σφῶς. Plut. Θέως, δαίμονιος. Οἱ ἡρώες σφῶς τὸ θῆος, καὶ τὸ δαίμονιος, καὶ τὸ μέγας, ἐν ταῖς ὀνεσπεῖν κερυδορύτοι, καὶ τὸ μετρίως, καὶ τὸ ἀνεσπεῖν κερυδορύτοι.

Admiror, stupeo, nihil est perfectius illis.

A Græcia migravit in Latium & res & vox Sophos. Solennis siquidem acclamatio Sophos etiam apud Romanos. Martial. lib. 5.

At tibi tergeminum mugiet ille Sophos.

Et lib. 6.

Quid tam grande Sophos clamat tibi turba togata?

Non tu, Pomponi, cœna diserta tua est.

Εἰσημῖα; ἀντὶς, emptos plausus, vocat Chrysostomus. E rostris & theatris, & ἐ Rhetorum scholis, irrepit hæc consuetudo in Christianorum cœtus atque ecclesias. Solebant enim antiquitus plausus & acclamationes auditorum fieri etiam in templis Christianorum, idque non solum post, sed etiam inter homilias & dissertationes doctorum, non tantum in fine & epilogo orationum, sed etiam in exitu clausularum; quod multis Patrum testimoniiis probare liceret, si hoc jam ageremus. Sed non immerito displicuit hæc consuetudo viris gravissimis, utpote theatralem pompam potius quam piam modestiam redolens, & Ethnicorum theatris quam Christianorum templis convenientior. *Non plausus, sed planctus;* Hieron. τί μοι ἢ κερύτοι ὀφελῶν τῶν; πῶς ἢ ἐπὶ σὺνῳδῶν, καὶ ἢ δόρυβειν; Chrysostom.

Notandum discrimen inter plausus Ethnicorum & Christianorum. Acclamationes quæ edebantur in templis Christianorum erant plerunque voces inarticulatae, & clamor tantum αἶσθησι, sine ullius vocabuli expressione. — *Vulgique secutum*

Ultima murmur erat

sonus quidam confusus & indistinctus, qualis hodieque apud nos obtinet. Et hoc proprie est ἐμπρόθεϊν, *admurmurare*; aut κερταίν, & ὑπεκέρταίν, *applaudere*, manuum complosione approbare. At vero plausus & acclamationes quæ fiebant apud Ethnicos in theatris, & declamationibus Rhetorum, & Sophistarum scholis, erant etiam articulatae, & plerunque per hæc aut hujusmodi adverbia expressæ; Latine, *Bene, præclare, pulchre, belle, festive, recte*; Græce, καλῶς, σπουδῶς, ὀρθῶς, εὖ, εὖγε, ὑψίστην, δειῶς, δαιμονίως, ὑπερβαλλόντως, ὑπερφύως, θαυμάσιως, &c. Ex Græcis hæc applaudendi adverbis, duo in Latium migrarunt, σπουδῶς & εὖγε, *sophôs & euge*; & hoc proprie est ἐπαινεῖν. Sed articulata hæc acclamatio a scholis, & templis, & theatris jam dudum exulat; explosaque est hæc plaudendi ratio.

Sed & alia fortasse est acclamatio auditorum, alia adulatorum; quam immodica laudatio non procul abest ab adulatione. Egregie Plut. 1. de Audit. Ο μὲν δὲ ἐμπροθέϊν, ἢ καὶ κατὰ ῥῆμα ἢ συναλλήλως ἰσχυρίζεσθαι ἢ κερταίνεσθαι; hoc est, qui inter audiendum, sine ullo discrimine aut iudicio, cuius voci aut syllaba assurgit, & acclamat, ἔστιν ἢ κολάζει, ἢ παρὰ λόγους ἀπειροκαλῶν ἔδοξεν. ἢ, videtur aut irrisor esse, aut adulator, aut rudis & imperitus rei oratoria. Idem, non multo post, perstringit ineptos hujusmodi auditores, vel potius adulatores, qui modicis & usitatis & solennibus acclamandi formulis non contenti, novas & insolentes & hyperbolicas applaudendi voces in theatra induxerunt. Οἱ δὲ τὰς ξένας (inquit pag. 45.) φωνὰς τοῖς ἀκοαῖς τῶν ἰσχυρίζοντες, ἔστιν ἢ θειῶς, ἢ θεοφορήτως, ἢ ἀπροσίτως ἐμπλέγοντες (ὡς καὶ ἐπὶ τῷ Καλῶς, ἢ τῷ Σπουδῶς, ἢ τῷ Ἀληθῶς ἱεραρχοῦντο, οἷς οἱ παρὰ Πλάτωνα ἢ Σωκράτην ἢ Ὑπερίδην ἔχοντο σημείοις ἢ ἐπαινοῖς) ὑπερβαλλόντως ἢ διακαλῶντες τὰς λέγοντας, ὡς ὑπερφάνων πνῶν καὶ περὶ τῶν δεινῶν ἐπαινοῖς. Interp. Xylandro, Et qui nunc in auditoria inusitatas introducunt voces, dum acclamant Divinitus, Divino instinctu, Præclarior quam ut æquari ab ullo possit: (quasi vero ea non sufficiant quibus Plato, Socrates, & Hyperides usi sunt laudum indicis, Recte, Sapienter, Vere) ii supra modum indecenter agunt dicentesque traducunt, quasi hi superbia impulsu nimias laudes afferrent.

Θειῶς, θεοφορήτως. Talis fuit illa Judæorum ἐπαινομαχία Herodi suo supparasitantium, & succinentium, Vox dei & non hominis — Non vox hominem sonat, o deus ecce! Qua acclamatione cum supra modum insolesceret & inflatus esset rex ille, statim percussus ab Angelo, & rufus a vermibus animam efflavit. Σκωληκὸς ἐροῦτο ἐγένετο.

Αἴψα σκωληκεῖν ἔλαρ ἢ κύρμα τέτυκτο.

Nec immerito à vermibus in mortem consumptus est, qui vermibus in vita se prædam dedit. Quid enim aliud sunt σκωληκεῖς quam σκώληκες? Quid aliud sunt adulatores principum, quam vermes aulae & palatii, the Vermin of the Court, uti nos vulgo dicimus? Quid aliud sunt οἱ ψεύδαι, falsi isti laudatores, quam — κακὰ θηρία, γαστέρες ἀνθρώπων; Denique quid aliud sunt sycophantæ, adulatores & parasiti omnes, quam

quam vermes & pediculi. Cynicus olim mures vocavit suos parasitos. Et vice versa parasitos recte dixeris mures atque vermes. Quamobrem rex ille Judæus, non minus in vita, quam in morte fuit σκωληκόεστος, & dum hæc meditarer, nescio quomodo se mihi obtulit hoc distichon,

*Sic miser Herodes parasitis undique cinctus,
Vivens & moriens vermibus esca fuit.*

Laudator & adulator differunt tantum per metathesin literarum; & certe nimius & immodicus laudator nihil aliud est quam adulator. Et hoc perpetuum est symbolum atque κειμήριον τῆς κολακίας, quod in laudando suo rege ac patrōno modum excedat. Frigide laudare est vituperare, inquit ille; at calide, vel potius callide laudare, est adulari.

Σκώφαντι πικρὸς ἐπαγγέλλου.] Altera nota adulatoris priori non ab-
similis, Si dominus & patronus ejus false aliquem deriserit, aut sugillave-
rit, amarulenter perstrinxerit, statim ὁ κολαξ in risum se effundit. Ita
enim omnino hunc locum exponimus, ut adverbium πικρὸς cohæreat
cum participio σκώφαντι, non cum verbo ἐπαγγέλλου, σκώφαντι πικρὸς.
Et hanc lectionem & interpunctionem video etiam placuisse magno
Causabono, quanquam Latina versio (quam vel de integro dedit, vel
saltem recensuit idem Vir doctiss.) aliter sensum exhibet, conjun-
gens sc. adverbium πικρὸς cum ἐπαγγέλλου. At certe πικρὸς seu ama-
rulentia longe melius convenit cum joco & scommate sugillantis,
quam cum risu adblandientis. Nam adulator hic noster, ut osten-
dat quantum applaudit ingenio & salibus sui Regis, in risum immo-
deratum & cachinnum solvitur, imo se risu pene enectum indicat,
adeo ut vestem in os inferat, quo effroenem ridendi impetum conti-
neat. Hoc videlicet facere solent qui se risu pene enectos dicunt,
ac si tantum non γέλω ἐκθενον, quod de procis Penelopes dixit Prin-
ceps poetarum. Perpetuus hic adulatoris mos est, diviti suo amico
jocanti applaudere, ridenti vel irridenti arridere.

———Rides: majore cachinno

Concutitur.

Plut. eleganti libello de Adulatoris & Amici discrimine, Ὁ κολαξ
(inquit pag. 54.) ἐν τοῖς φιλῶσις ἐπαίρει τὸ περτεῖον. Ita est ingeni-
um adulatoris, ut, si quid boni imitatur, domino suo palmam relin-
quat, at si quid mali, primas sibi assumat: ait igitur, ἐν ἐκείνῳ ᾧ
δυσκολεῖται, αὐτὸν ἐν μεγαλοκλίῳ ἀν ἐκείνῳ διπιδεύμενον, αὐτὸν προφύροντα
ἐκείνον, μάλιστα δ' αὐτὸν. Ἀκρίως (φισίν) ἐγέλας, ἐγὼ δ' ἐξέβησκον
ὡς τὸ γέλωτ. — Si ille se morosum dicat, se profitetur atra bile
exagitari: si superstitiosum, se divinitus exagitari: si amare, se inja-
nare: si intempestive risisse, se risu emortuum.

Insigne hujus adulationis exemplum habemus apud Athenæum, Lib.
6. pag. 249. de Chiriosopho, qui unus fuit τῶν Διονυσιοκολάκων: nam
Dionysii adultores vulgo tam famosi erant, ut composita voce dic-
cerentur Διονυσιοκόλας. Πλεῖστες δ' εἶχε τὰς κολακεύοντας: ἃς καὶ περτε-
ν

γράφουν οἱ πολλοὶ Διονυσιοκόλακας. Verba sunt Athenæi. Atque explicatur locus in Arist. Rhet. lib. 111. cap. 2. Καὶ οἱ μὲν Διονυσιοκόλακας, αὐτοὶ δ' αὐτὰς Τεχνίτας καλεῖσι. hoc est, Et alii quidem Dionysii Tyranni assentatores vocant Διονυσιοκόλακας, ipse vero se (honestiori nomine) vocant Artifices. Ita enim mallem hæc verba interpretari, quam cum Theodoro Gulstone, viro gravissimo è familia Hippocratis, qui legit Διονυσιοκόλακας, & vertit, Bacchi assentatores, & de Histrionibus hunc locum intelligit; quod est ἀπροσδιόνυσον, nam ille locus, ut opinor, nihil est ad Bacchum. Ferunt igitur hunc Χερσίφορον τῷ Διονυσίῳ κόλακα, ἰδόντα Διόνυσιον γελοῦντα μετὰ πινὺν γινώσκοντα, συγχεῖν (ἀπεῖχεν δ' ἀπ' αὐτοῦ πλείων τόπον, ὥς μὴ συνῆλθεν). Ἐπει δ' Διόνυσος ἠρώτησεν αὐτὸν, διὰ τίνα αἰτίαν & σπουδαίων ἤδ' λεγόμενων λόγων ἴμην (φησὶ) πτεῦω, διότι τὸ ῥιπτεῖν γελοῖον ἔστι. — Chirisofozum assentatorem Dionysii, tum procul ridentem Dionysium cum familiaribus videret, & tanto spatio diffusus esset, ut exaudire non posset, visisse tamen; Roganteque Dionysio, cur rideret, cum ea qua dicebantur minime audivisset; dixisse, Vobis credo esse risu digna quæ dicta sunt.

Pictor ille apud Ælianum Homerum pinxit evomentem, reliquos autem Poetas ejus lambentes vomitum, τῶν δ' ὅμῳ αὐτὸν ἐμῶντα, τὰς δ' ἄλλας Ποιητὰς τὰ ἐμῶντα ἀρῶντας. Quod poetæ tantum in pictura, id (si Athenæo credimus) nequam hi mæstigia, feedillimi hi adulatores, οἱ Διονυσιοκόλακες reapse fecerunt, non Homeri quidem, sed Dionysii sputum vomitumque lingentes, ἀπολείχοντες τὸ σίλον, ἐπὶ δ' ἃ ἐμῶντα αὐτῷ μέλιτος ἔλεγον ἔθ' γλυκύτερον. Sed tædet me pigetque in feedissima hac adulatorum feeditate describenda tempus infumere; & vereor profecto, Auditores, ne Camarinam hanc ulterius movendo nauseam vobis creem. Sed similes habent labra lactucas, & si hoc dapis genus parasitorum palato arrideat, non mirum si quicquid dominis suis in buccam venerit, vel quicquid ab eorum ore profluxerit & effugerit ἐκ τῶν ὀδόντων, nequam hisce vernulis aut sapiat aut sapere videatur. Unde κόλαξ hic noster apud Theophrastum regis ori avide inhiat, & cuius joco, aut scommati, aut vocula, aut syllabæ inde mananti applaudit, arridet, atque assentitur, atque hoc proprie est assentari. Assentator enim est (si vim vocis & etymon spectemus) qui assentit ubique & consentit omnibus. Qualis Guatho ille Terentianus;

Quicquid dicunt, laudo; id rursus si negant,
Laudo id quoque; nego quis? nego; ait? aio.

Unde Crates (apud Stobæum) τὰς κόλακας, lepide, conflato vocabulo, appellavit συγχετανοσφάγας, à verbo συγχετανεῖν, simul annuere vel assentiri, & φαγεῖν, viz. quod victus gratia (nam ad id primo respiciunt, viz. πρὸς τ' ἄλματα) vel inter epulas omnium dictis facile annuant, & assentiantur, veris an falsis, lepidis an frigidis, acutis an insulsis, nihil pensi habent. Atque hinc est quod nonnulli codices hoc in loco, pro πικρῶς, legunt ψυχρῶς, σκώληκι ψυχρῶς, quantumvis frigidum, & insulsum, & infacetum id scommma fuerit, hic ta-

men supra modum ei applaudit, ac si omnes Veneres, & gratiæ & elegantiae unius hominis infedissent labris; ita obtupescit & admiratur ingenium hominis unum jocum, vel ineptum, proferentis, ac si nova Pallas prodisset è Jovis cerebro. Solent enim adulatores joci & scommatibus regum suorum, frigidis licet & insulsis, applaudere & arridere. Nec omisit hunc characterem Plutarchus libro supra laudato, ubi de adulatoribus; ὅσοι, inquit, ἢ περὶ ζῆλον, ἢ λόγον, ἢ ἀρετήν, ὅτι πᾶσι, ἢ σκώψαντος, εὐχερῶς ἐπαινεῖσι, καὶ συνεπιχερῶσι. *Ψυχρότης* est vitium orationis, *frigiditas*, h. e. *absurditas*, *insulsiitas*. Demosth. pro Cor. Καὶ μὲ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μνηστῆριον. *Ψυχρότητα* καταγνώ μνηστῆς. Nemo hoc quod dicturus sum ita accipiat, tanquam absurdum & frigidum. *Ψυχρόν* in oratione est *frigidum*, *ineptum*, *insulsum*, & *absurdum*, cui opponitur *facetum*, *plausibile*, *elegans*. Unde illud, quod in Ulyssis laudem cecinit Homerus, cum viz. effundere solere, ἐπεὶ νηλεῆσιν ἐνικότα, uberem & profluentem ejus eloquentiæ torrentem designans, facete transferri potest, inquit Eustathius, ad frigidum & ineptum oratorem; τὸ νηλεῆσιν ἐνικόναι τὰς λόγους, δυνάμει ποτε καὶ σωπικῶς *Ψυχρὸν* ὀπλήσῃ ἵππερ. Ad hujusmodi orationem dici potest; *Frigida es* & *sicca es*; non es, & es Chione.

Ἰστίον ὄσαι εἰς τὸ σῶμα.] *Vestem in os ingerere.* Videtur esse proverbialis quædam locutio, de eo qui risum continere non potest, aut saltem simulat se continere non posse, ut assentator hic noster. Quamquam non memini me legisse alibi hanc phrasin, videor tamen mihi vidisse parasitos quosdam hoc gestu utentes, ut dum regum suorum joci & scommatibus plausum darent, tunicam aut pallium in os ingererent, manica aut lacinia vestis os suum occluderent, quasi ad reprimendam risus petulantiam, ne in immoderatos & indecoros cachinnos solvi viderentur. Ergo *ἰστίον ὄσαι εἰς τὸ σῶμα* proverbialiter dicitur de eo qui palam, & aperte, & effuse ridet, saltem id præ se fert, ὡς & δυνάμεν καταχεῖν & γέλωτα, quasi risum tenere non possit. At in lingua nostra contra; in veste, aut in manica vestis ridere, aut in sinu ridere, de eo dicitur qui clam & occulte gaudium fovet, atque latatur, *Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.* Sed nos etiam nunc hoc *ἰστίον* in os sumemus, dum interim videbimur paulisper cum Grammaticis, si non ridere, at certe ludere & nugari. Sed esto: forsan hæc nuge seria ducent, & — ridentem dicere verum. Quid vetat? — Tria igitur observo de hac dictione *ἰστίον*.

1. Quod diminutivum est ab εἶμα, pos, ut à δῶμα, δωμάτιον, à σῶμα, σωματίον, sic ab εἶμα, ἰστίον. Significat tamen absolute, nam (ut ante annotasse memini) plurima sunt nomina in -ιον habentia formam ὑποκοριστικὴν seu diminutivam, quæ tamen nullam significationem habent πρὸ ὑποκορισμῶ, ut ab ὄρεος, ὀρίον, ab οἶκος, οἶκίον, à ποιμήν, ποιμίνιον, &c. quæ idem omnino sunt cum primitivis, nec diminutive significant. Sic εἶμα & ἰστίον prorsus idem sunt, & in significatione conveniunt; hoc tantum interest, quod *ἰστίον* apud πρὸς γράμματος, εἶμα apud poetas tantum in usu est. Homero sæpe;

---καὶ ὃ χειρὶ εἴματα εἶται.

Et alibi,

Εἴματα τ' ἐξημοῖα, λείλα τε θέρμα, καὶ ἰωνία.

2. Quamvis derivetur ab εἶμα, τϑ, cum diphthongo, scribitur tamen cum simplici ι, ἱμαῖον, abjecto ς. Unde notetur hæc regula; Multa nomina derivata à vocibus incipientibus ab εἰ diphthongo, in derivatione abjiciunt ς per aphæresin, habentque simplex ι, ut ab εἶσο, *nuncio*, Ἴεσ, mendicus ille Homericus; & Ἴεσ, arcus coelestis; ab εἶδω, Ἰδέα. Sic in Medicis, a χειρ, χειρὶς & χειρὶς, unde & prima corripitur à poetis Latinis, Horatio & Martiale. Et hoc perpetuum est, in vocibus Latinis à Græcis factis & derivatis, ut in *Politia*, *IdololatRIA*, &c. Νεῖλϑ, Nilus.

3. Ut ἱμαῖον per simplex ι, præter analogiam, cum derivetur ab εἶμα cum diphthongo, ita & ipsum εἶμα assumit sibi ι, præter normam, cum fit ab εἶω induo cum simplici ς, quod in præterito pass. adfiscit ι, εἶμαι, unde εἶμα, in plur. εἴματα, idque ad differentiam τῶ ἡματι, *sagitta*, *jacula missilia*, ab εἶω mitto. Hoc observo contra Etymol. cujus hæc verba sunt, Εἴματα, inquit, τὸ εἰ διϑ. περὶ ἀντιδιαστολῶ τῶ ἡματι, τὸ σημαίνοντ' αὐτὸς ἡμέρας. At vero εἴματα habet εἰ diphthongum non ad differentiam τῶ ἡματι *dies*; siquidem hæc duo vocabula satis distinguuntur per spiritum, cum in altero sit lenis, in altero asper; sed ut distinguatur à voce ἡματι, *tela missilia*, ab εἶω mitto. Ἡμα est *jaculum*, & ἡμῶν *jaculator*, *jaculandi peritus*: utrumque habet Homerus, Il. penult.

--- Καὶ ρ' ἥμους ἀνδρες ἀνίσταν,

Et jaculatores viri surrexerunt. Et paulo post;

Ἦδ' ὅσον διωχόμεν τὸ καὶ ἡματι ἔπλεον ἄλγος.

Quantum viribus & jaculationibus excellas. Εἴματα igitur vestimenta ad differentiam τῶ ἡματι, *jacula missilia*.

Τὸς ἀπαντῶντας ὁπσιλῶαι μικρὸν καλεῖται.] Huc spectat quod habet Athenæus, lib. 6. de quodam adulate quæm παρχωνιστῶ vocabant, propterea quod obvios cubito repellere solebat, ne Domino suo in via essent molesti. Hoc enim sonat παρχωνίζειν, παρχωνίζω, *cubito propulsare & summonere* (quod in turba fieri solet) ab ἀρκῶν, ὠνϑ, *cubitus*. Hinc corrigenda vox apud Hesychium, παρχωνιστῶν, ἀποστέλλαι legendum omnino παρχωνίζω, obvios quosque ἀποστέλλει, & διωθέει. Odi profanum vulgus, ἐρ arceo; h. e. παρχωνίζωμαι. Modestior paulo & humanior κόλαξ hic noster, qui τὸς ἀπαντῶντας non vi submovet, cubitoque propellit, sed monet tantum & jubet gradum sistere, & manere paulisper, donec Ille transierit.

Ἐπιστῶαι.] Gradum sistere, resistere, à progrediendo desistere, cursum inhibere. Atque hæc propria est hujus verbi significatio; aliquando est adstare vel instare, vel prestare, h. e. præesse, præfici, unde ὁπιστάμενος idem quod ὁπιστάμενος, & ὁπιστάμενος idem quod προεσταίμενος, nam valde πολύσημον hoc verbum est. Sed proprie est resistere, progressum inhibere, gradum sistere; unde ὁπιστάμενος Od. μ. Νεικῶν ἀμεινὸν ἀνὴρ ὄντι, *culdi*,

αὐδὸν, *Objurgabam unum post alium, urgendo, instando, ἐπισημῶτως.*
 Eustath. forte ἰχθυόσας, σερρῶς, rigide, dure, aspere. Apollonius Rhod-
 Argon. 2. -- ἐν ἰλλήσας ὀπισθεὶν ἐτάζοντες, i. e. ὀπισθεπῶς ἢ ἀμετακινήτως.
 Schol. firmiter, immobiliter, constanter. Ἐπιστῶσαι intransitive, ὀπισθ-
 ῶσαι transitive; nam hoc perpetuum discrimen est inter Aor. pri-
 mum & secundum hujus verbi ἴσημι σῶσαι, stare; σῆσαι, statuerē,
 collocare. Unde ὀπισθῆσαι ἢ νῦν vel τῶ διάνοιαν, mentem vel cogitationem
 alicui resistere, admove, applicare, intendere, translativè à cor-
 pore ad animum. Quod & absolute dicitur ὀπισθῆσαι, per ellip-
 sin nominis νῦν, aut γνώμην, aut διάνοιαν. Aristoteles de Mundo,
 Οὐδὲ ποτε γὰρ τῶτοις γνώσιως ὀπισθῆσαντες, ἰδαύμαζον &c. Cum enim
 hisce rebus nunquam animum intenderint. Polybius, Δεῖ ὃ ὀπιμε-
 λιστέον ὀπισθῆσαι πρὸς τοιαύτων. Iterum, ἀξίον ὃ ὀπισθῆσαι πῶς. Clemens
 Alexandr. *Padagogi* libro 1. Ἐνταῦθα ὀπισθῆσαι δίκαιον τῇ περιστάσει
 ὑπὸς. *Æquum hic est ut animo perpendamus, & consideremus hanc*
appellationem, ὀπισθῆσαι ἢ νῦν sc. Basil. Hom. eis τῶ ἀρχῇ ἢ περιμ.
in initio, Ὅπως ὃ συνδέχεται τὴν λέξιν ταύτην ὁ νῦν, παντὶ γνώριμον, τῷ
καὶ μὲν ὀπισθῆσαντι, cuius manifestum, qui vel paululum adverterit ani-
imum. Ἐπισθῆναι ergo, gradum, vel cursum, vel pedem figere, sistere.
Ἐπισθῆσαι, mentem & animum sistere, vel defigere in re aliqua, h. e.
attendere, vel intendere animum, animadvertere, considerare. Hinc
ὀπισθῆσαι, consideratio, attentio. Polyb. lib. 2. statim ab initio, ἀπὸ
παύρας, ἀλλὰ μετὰ ὀπισθείας θεωρητόν, quæ non obiter, sed cum atten-
tione observanda sunt. Ubi videmus antithesin inter παύρας & μετὰ
ὀπισθείας παύρας, obiter, negligenter, festinanter; μετὰ ὀπισθείας, at-
tente, diligenter, ὀπιμελῶς, accurate. Philosophus, lib. 7. Pol. cap. 16.
Quæ corporis affectio in parentibus requiratur, &c. ὀπισθῆσαι μὲν
καλὸν λεπτὸν ἐν τοῖς πρὸς τὴν παιδονομίαν, τῷ πρὸ ὃ ἵκανόν εἰπεῖν καὶ νῦν.
accuratius nobis dicendum erit, ubi hanc rem attentius considerabimus,
in regulis & præceptis de puerorum educatione. Τῷ πρὸ ὃ ἵκανόν εἰπεῖν ἢ νῦν,
nunc vero satis est leviter adumbrare: ubi etiam opponuntur hæc duo,
ὀπισθῆσαι λέγειν, & τῷ πρὸ εἰπεῖν ὀπισθῆσαι λέγειν, est attente & accurate
de re aliqua dicere; contra ἐν τῷ πρὸ εἰπεῖν, παχυλῶς, crasso filo, & νῦν
di Minerva, vel leviter adumbrare.

Ἐως δὲ αὐτὸς παρέλθῃ. *Donec Ille transierit. Αὐτὸς est ὁ κολληούμενος.*
 Dominus, quem honoris causa non nominat Adulator. Nam ut ho-
 minem (uti vulgo dicimus) honoris causa nominamus; ita contra
 nonnunquam pronomen demonstrativum Ille aut Ipse, αὐτὸς vel ἐκεῖνος,
 absolute & honoris causa usurpatur, non citato proprio nomine.
 Tritum illud de Pythagora, αὐτὸς ἴψα, quod omnino improbat Marc.
 Tullius, de Nat. Deorum, lib. 1. Nec vero probare soleo id quod
 de Pythagoricis accepimus; quos ferunt, siquid affirmarent in dis-
 putando, cum ex iis quæreretur, Quare ita esset, respondere solitos,
 Ipse dixit; Ipse autem erat Pythagoras: tantum opinio præjudicata
 poterat, ut etiam sine ratione valeret auctoritas. Aristoph. *Neb.*
 τίς, τίς γάρ ἐστι; respondet alter, αὐτὸς τίς αὐτὸς; respondet alter,

Σωκράτης. Ubi Schol. πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἐν εἰπε πέφτον τὸ ἴδιον. Ibid. paulo ante de eodem Socrate, Ἀλλ' εἴπῃ ἵνα μὴ κείνῳ ἡμῖν ὁπίσθῃ. Intrate ne ille in nos incidat: ubi κείνῳ ἐμφατικῶς & per excellentiam, ut αὐτός. Schol. ibi, τὸ κείνῳ, τὸ αὐτός, ἀπὸ ὀνομαστικῶν παρρησιασμένων. Hisce pronominiibus utuntur, pro nominibus: ut, τὸ αὐτός ἴσα τετέστιν ὁ Πυθαγόρας. Eustathius ad illum locum Hom. *Iliad.* β. — εἴπερ ἂν αὐτῶν Μῆσαι ἀεὶ δίδειν, κῆρυξ Διὸς αἰγυρόχρῳ. Τὸ δ' αὐτῶν Μῆσαι καὶ ἐξ ὁχλῶ ἐίρηται, καὶ γὰρ τοῖσδ' ὅν π' ὅστις ὁ π' σημαίνει ἢ αὐτὸ ἀντωνυμία. ut de Agam. ἐν δ' αὐτὸς ἐβύνατο νόστον χαλκόν. & de Menelao, ἐν δ' αὐτός κείνῳ ubi observo quod in his exemplis quæ affert Eustath. pronomen αὐτός omnino absolute per se ponitur sine proprio nomine, cum tamen in illo poetæ loco, ad quem hæc exempla adducit, idem pronomen conjungitur cum proprio nomine, αὐταὶ Μῆσαι. Et sane utrovis modo usurpetur κείνῳ vel αὐτός, five per se, five cum nomine conjunctum, honorem & excellentiam designat: αὐτός Ζεὺς, Jupiter ipse, αὐταὶ Μῆσαι, ipsa Musa. Sic κείνῳ Ὀδύσεος ὅστις κείνῳ ὁ Δημοδότης. Hic est ille Demophl. Hom. τίπτε μ' ἐκείνῳ ἀνῶγα μέγας Θεός. Plaut. in quadam Comœdia, Quid tu hic agis? resp. Ego eo quo me Ipsa misit; ipsa, h. e. hera mea: ad quem locum Vir doctissimus, Ipse, Ipsa, olim erant voces servorum, quas honoris causa propriorum nominum loco usurpabant, ut apud Græcos αὐτός & κείνῳ. Αὐτός igitur hoc loco est Dominus, Rex, Patronus, ὁ καλακρυόμενος, ὁ τρυφῶν, ὁ τρέφων. Tot enim nominibus insignitur apud veteres ille, quem ὁ κόλαξ colit & veneratur. Sic αὐτός & κόλαξ sunt relata, ut dominus & servus, patronus & libertus, magister & discipulus. Sic rex & parasitus αὐτός & κόλαξ. Et ὁ τρέφων, qui parasitus alit, dicebatur Rex: -- si sciret regibus uti est καλακρυόμενος, διεκτείνει τὴν πλεονεξίαν, divitiibus & amicis magnis supparasitari. Idem Horatius, Coram rege suo de paupertate tacentes, Plus poscente ferent: Coram rege suo, coram amico magno; ut alibi idem poeta modestiam suam & moderationem decantans, Nec potentem amicum Largiora flagito. Parasiti in Comœdiis ita suos dominos frequenter appellat.

[Ἀπίς.] Pyra, Ἡ ἄπις est pyrus arbor, & pyrum, fructus arboris pyri, quod & ἄπιον interdum in neutro genere. Differunt ergo hæc tria. Ἀπις, Ἀπίς, & Ἀπιον. Ἀπίς adjectivum est, sc. γῆ, estque vel terra propr. nom. i. e. Peloponnesus, Ἰνδῶν ἐξ Ἀπίς γαῖας, ex Asia regione. i. e. ex Peloponneso, (ita enim ea regio antiquitus dicebatur) vel appellatur terra longinqua, ἀλλοδαπή καὶ μακρὴν ἀπέχουσα, inquit Eustath. a præposit. ἀπὸ, ἀπία. Jam ἢ ἄπις significat & arborem & fructum, τὸ ἄπιον, fructum solummodo. Ἀπις proprie pyrus culta, sativa, & hortensis, ut ἀχρεὶς & ὄρχνη proprie pyrus agrestis, aut silvestris. Confunduntur tamen interdum, & sane ὄρχνην habemus apud Homerum in hortis Alcinoi, Ὀρχνη ἐπ' ὄρχνην &c. ubi tamen Eustath. ὄρχνη, inquit, ἢ ἀγρία ἄπις. sed & αἱ ἡμετέριαι ἄπιαι ἄπω κίτριον κατὰ χρηστικῶς. Litera Pythagoræ in voce Pyrus etiam indicat eam esse Græcæ originis, adeoque ad provinciam nostram pertinere, Latini enim non agnoscunt hoc elementum; & certe conjiceret aliquis

ex literatura vocem hanc *pyrum* esse puram putam Græcam, sed πύρες Græce non significat *fructus* sed *fruges*, non arborem sed segetem, non *pyrum* sed *triticum*. Sed etsi non sit vox mere Græca, derivatur a Græco, ut & omnia alia Latina vocabula in quibus hæc littera reperitur; *pyrus* igitur ut & *pyramis* à πύρ. πύρες, propter formam pyramidalem, atque ita differunt à malis quæ fere rotunda, παραγερσίν.

Pyra & poma, & ejusmodi fruges autumnales, erant dona amatoria, ideoque & adulatoria: adulator enim ubique & in omnibus umbra est, & larva, & finius amatoris. Adulatio siquidem hujus rei optimæ est corruptio, vermis qui nascitur in hoc ligno vitæ, musca mortua in pretiosissimo hoc unguento amicitiae, mors in olla. Ζεὶ χυτέα, ζῆ φιλία, *Dum fervet olla, vivit amicitia parasiti*, & non amplius. Et forte ab olla nomen obtinuit *adulator*, quasi *adollator*, quia ad ollas currit; *aula* enim pro *olla* dixerunt Vett. ut patet ex Plauti *Aulularia*; nisi potius ab α epitativo & δῶλθ, *dulus*, *adulator*, quia tam servum pecus; videtur enim adulatio nihil aliud esse quam excessus in servitio; sed redeo ad munera nostra parasitica, poma & pyra. Malum consilium consultori, & malum munus ab adulatore pessimum. Et quia ludicra hæc sunt in manibus, ludere libet hoc epigrammate.

Ecce colax magnis pyra pomaque donat amicis,

Nullius tamen hic (credite) frugis homo est.

Primus adulator miseros hac arte fefellit

Mortales: malum est hamus & esca mali.

Frugibus autumnæ brumalia fercula captat,

Lignaue larga pyris, imo Decembre pyra.

Quicquid id est, timeo parasitos dona ferentes.

Ne mala mala mihi, δῶξα κ' ἄδωξα ferant.

Χρησός.] *bonus, utilis*, plerumque in bonam partem; aliquando vero in malam, per antiphr. vel ironiam. Aristoph. initio *Nubium*, ἀν' ἐδ' ὁ χρυσὸς ἐπὶ νεανίας ἐχέσται τ' οὐκ ἔστι bonus iste puer, *this sweet youth*, ironice. Demosth. pro *Corona*, Βεαχὺ φερύσσαντες οἱ χρυσοὶ ἀπὸ τοῦ εὐπει καὶ δῶξα καὶ ἄδωξα τῶν ἄλλων μὴ δῶξα. *Boni isti legati; these pretty ambassadors.*

Χρησὸς πατρὸς νεότης.] *O vos boni patris progenies, pullities! O boni pueri, genuina proles! O matre pulchra filia pulchrior!* Etiam hic adulatorum mos est, regem suum coram & in os laudare, sed oblique, & velut aliud agentes, dum tertiam aliquam personam alloquitur. Ita hic κόλαξ noster, dum liberos alloquitur, patri adulator. *Me ama, & canem meum*, vulgo dicimus: Multo magis me, & mea νεότης. ideoque adulator in conspectu patris osculatur liberos, φιλεῖ τὰς παῖδας, ut ostendat quantum φιλεῖ τὸν πατέρα. At certe in hoc casu tantum interest inter φιλεῖν & φιλεῖν, quantum inter adulatorem & amicum, quorum discrimen fusc nos docuit Plut. in eleganti illo libello, quem supra citavimus. X π ν. Huic plane contrarium est illud

παρὰ-

πειραιμῶδες, καὶ ἡ κόρα ὁ καὶ ὡς. Quod usurpatur per eandem metaphoram.

Νεόπια est vox κολακευτικὴ & ὑποκοριστικὴ, idiotismum sapiens; proprie dicitur de avium pullis, seu potius pullastris: νεόπια enim diminut. est à νεοπαῖ. Καταχρηστικῶς hic ad hominum liberos & puerulos transfertur, ut πῶλοι, θρέμματα, & siqua sunt similia. Sed & nonnulli conjuges (nisi fallor) hodie apud nos, dum inter se familiariter colloquuntur, solent hoc modo ὑποκορίζεσθαι, & νεόπια se mutuo compellare. Lat. Martis pullus, gemini Minervæ pulli. Ut pullus de homine, sic nidus de domo; ut νεόπια pro παῖδες, sic καλὶα pro οἶκος. Hesiod. --- βίους πλῆθος καλὶα. Οὐκ αἰεὶ πρὸς ἑαυτῶν, ποιεῖτε καλὶα. Sic Jobi cap. 29. vers. 18. Dixi, in nidulo meo moriar: quod LXX Seniores nescio quomodo aut quare verterunt, Εἶπα ὅ, ἡ ηλικία μου γρηχσὶ ὥσπερ σέλεχθ' εἰνικθ'. *Ætas mea senescet tanquam truncus palmarum.* cum in Heb. sit **יִנְיָן וְכַרְמֵי** rectius dicitur Symmacho & secundum Heb. Ἐλεγον ὅ μετὰ τῆ νεότητος μου γρηχσέειν. Νεόπια Attice pro νεοπαῖα dimin. à νεοπαῖς. Τὸ δὲ νεοπαῖ (inquit Eustath.) τὰ νεογενῆ ἀνθρώπων, ἀπὸ τοῦ νέον ἀναεῖναι, ὃ ὅτι βλάπτειν, ἢ παρὰ τὸ νέον σφύεσθαι, ἥτοι κινεῖσθαι. Hom. νεοπαῖς παρὰ γρηχσέειν, de passerculis loquens, σφραδῶν νεοπαῖς, νῆμα τέτατον, quod jam recens visum, sensum, & motum habeant, i. e. quod jam recens nati sint; avium enim pulli, quamprimum nati, visum accipiunt, exceptis forte hirundinum pullis, quos cæcos nasci, æque ac canum catulos, & non nisi aliquando post ortum visu predictos esse, auctor est Ælianus, De animal. Lib. 3. cap. 25. Porro ut νεοπαῖς parvus pullus παρὰ τὸ νέον σφύεσθαι, i. e. κινεῖσθαι, quod noviter moveri incipiat; ita νεβέος himulus juxta Gram. παρὰ τὸ νέον εἰς βοσκήν ἵνα, vel παρὰ τὸ νέον πορεύεσθαι, quod jam recens moveri, & in pastum procedere incipiat. Νεόπια habet accent. in antepen. per hanc regulam: Diminut. in -ιον, si excedunt numerum trium syllabarum, semper habent acc. in antepen. ut βούδιον, βιβλίον, παιδεύειον, πολίχνιον, ἀνθερόπον, νεόπιον, & sexcenta hujusmodi. Quod si tantum trissyllaba sunt, variant; alia enim sunt proparoxyt. alia paroxytona: quædam sunt proparoxytona, habentque acc. in antepenult. sed hæc pauciora sunt, ut μόριον, πέδιον à πέδιον compen. τόπον, ὄριον, ποίμνιον. At longe plura sunt parox. & habent acc. in penult. præsertim si prima syllaba sit longa, ut παιδίον, φορτίον, χωρίον, θηρίον, πιδίον campus à πέδιον, βιβλίον χρυσίον, &c. Excip. ea quæ contrahuntur ex hypertrissyl. ut βούδιον à βούδιον, γράδιον, ζάδιον à ζαῖδιον, hæc enim accentum habent in antepen. ac si etiamnum essent hypertrissyl. At νεοπαῖς contractum ex νεοπαῖον sequitur regulam, estq; penacutum, νεοπαῖον, νεοπαῖον nam in hac voce ε ante ο omittitur, ut in ὁπῆ pro ὁπρή τὰ νεοπαῖς sunt pulli, ἢ νεοπαῖς nidus, ut τὰ νεόπια & νεοπιαῖ. Utrumque vocabulum occurrit uno eodemque loco Ps. 84. καὶ γὰρ σφραδῶν εἶπεν ἑαυτῷ αἰκίαν, καὶ τρυφὴν νεοπαῖον ἑαυτῇ, & θησὶ τὰ νεοπαῖα ἑαυτῆς. ubi habemus & νεοπαῖον & νεοπαῖα, & pullos, & nidum. Et hic locus mihi in memoriam revocat alterum illum qui habetur inter leges Mosaiscas Deut. 22. καὶ ὅτι σὺν αὐτῇ νεοπαῖα ὄρνειν πρὸ προσώπου σε ἐν τῇ ὁδοῦ, ἢ ἐπὶ πύλῃ.

ἄνδρα, ἢ ἐπὶ τῇ γῆς, νοσῶνς ἢ ἀνὴρ, καὶ ἡ μήτηρ θάλασση ἐπὶ τῇς νοσῶν, ἢ ἐπὶ τῇς αἰῶν, εἰ λήψῃ τὴν μετέρα μετὰ τῇς τέκνων. Ἀποσολῇ ἀποστέλλει τὴν μητέρα, τὰ δὲ παῖδία λήψῃ σκυτῶν. Quam legem versibus suis inseruit Phocylides, vel quisquis auctor, est νοσῶντος illius ποιήματα. Μὴδὲ τίς ὄντως καλῶς ἄρα πάντας ἐλάδω. Μητέρα δ' ἐκπερίττης, ἢ ἐχρὶς πάλαι πρὸς νεότης. Locus sane Mosaiico illi plane parallelus; quemadmodum & alii sunt non pauci in eo poemate, sacrae paginae ad amussim conformes, pietatemque & religionem plusquam Gentilem spirantes: qui me aliquando induxerunt, ut credam auctorem illius poematii fuisse ex τῇ ἡμετέρας θείας ἀνθῆς (ut loquitur Eustath.) nec inter Ethnicos numerandum. Antequam hos pullos dimittam, & hoc vocabulum νεότης missum faciam, unum adhuc aliud est quod notare velim ex hoc loco Theophr. & illo Deuter. simul comparatis. Hic νεότης sunt παῖδία, illic παῖδία sunt νεότης: unde observare licet hæc vocab. νεότης & παῖδία esse ἰσοδυναμούντα & ἐν παλαιότητι poni: quod si vox παῖδία brutorum etiam animalium foetum designet, nescio profecto an ullum nomen sit apud Græcos quod hominis solius foetum significet adæquate & exclusive, (ut loquuntur) ad alias animantes; quemadmodum hæc voces filii & liberi apud Lat. quæ ad humanam tantummodo prolem restringuntur. Sed facile patior eum usum vocis παῖδων (ubi de avium pullis dicitur) ab Hebraismo fluxisse, adeoque non esse pure Græcum, nam in illo loco est in Heb. בָּנִים quod ut 70. Interp. παῖδία, sic Vulgat. Lat. filios transtulit. Jam vero id tritum est, nomen בָּן (quod est proprie filius in Lingua Heb.) ab hominibus non solum ad alias animantes, sed etiam ad inanimata transferri; esto igitur, sint παῖδία proprie & pure, & Græce loquendo, at filii, liberi, pueruli; at νοσῶν. h. e. pulli, ἀνέρος & κατὰ χρῆμα. & non nisi ex Hebraismo. Sed tamen hoc generaliter affirmare & observare ausim. Non habent Græci, cum omni sua copia, quo infantem exprimant: dico infantem proprie dictum, h. e. foetum partumque humanum primæ teneræque ætatis; παῖδων est puer, παιδάριον puerulus. Sed nulla vox Græca est (quantum scio) quæ respondet Latine infans; quæ sc. de solius hominis foetu nuper nato, & non de alterius animantis prole, usurpatur; non νεότης, non τέκνον, hæc enim ambo simul conjunxit poeta loquens de pullis passeris, νεότης, τέκνον, τέκνον: hæc ergo generalia sunt, nec homini propria. At saltem vocab. βρέφος denotat infantem humano solum de sanguine cretum: Neque hoc; imo & de aliis animantibus dicitur: Hom. de pullo equino βρέφος posuit, Il. ψ.

--- τὰ δευτέρω ἱππον ἔθνη

Ἐξέτι, ἀδμήτω, βρέφος ἡμίονον κλέσαν. "Ælianus, non ignobilis nec infimi subfellii auctor, loco supra citato pullos hirundininos βρέφη dixit, --- βρεφῶν δὲ ἐκτέλει καὶ τὰ ταύτης βρέφη, ὡς καὶ τὰ κύνων σκυτῶν, (Hujus sc. hirundinis) pulli, similiter atque canum catuli, tarde visum accipiunt. βρέφος igitur cujuscvis animalis foetus est τέκνολος, & nuper natus; atque hoc indicat ipsum Etymon vocis, dicitur enim βρέφος quasi ἐβρέθη per metath. a τέρω παῖς; vel quasi

τρέφει a τρέφω *nutrio*, ut sit quicumque foetus νεογνός, ἄρπ γαλῆς, qui a parentibus pascitur, sive nutritur: nam ineptum & nimis certe detortum est illud Etymol. βρέφει (inquit) ὅπ βρεπτός ὅταν eis φῶς περὶ δόν. ac si componeretur ex βρεπτός & φῶς, & esset homo in lucem nuper editus. Sed vereor profecto ne pueriles plane, imo infantiles videantur hæ Grammaticorum nugæ.

Κρηπίδας.] *Crepidās, soleas, calceos.* Κρηπίς primā & secunda syllaba longa, at Lat. *crepida*, utraque brevi; unde annotare potestis, quod in vocabulis ex Græco derivatis Latini non semper sequuntur quantitatem Græcorum. Κρηπίς cum η, at Lat. *crepida*. penult. brevi, sic χτερίχες antepenultima longa, est enim diphthongus; at Latin. *chiragra* antepenultima brevi. Ipsi quidem Græci aliquando mutant η in ε. Sed hoc plerumque fit poet. metri gratia; sic pro ξηρός dicunt ξερός, pro δολιχὴ διπνῶ, pro ἀσκηδής, ἀσκεδής. & ω in ο, ut ἀνύχρος, φούχος pro αἶψος. Sed ad Latinos redeamus; a ῥῆρ Ἄολ. Φηρ, (unde Hom. φηρὶ ἐπισκώσις) cum η, Latini fecerunt *fera* cum ε brevi: a μῆδομαι *curo*, cogito, cum η, Lat. fecerunt suum *medeor*, h. e. *curo, sano*, & forte *meditor*, utrumque cum ε brevi: sic *telonium*, prophetia, vulgo penultima brevi, cum tamen in Græco sit πλωνέιον & πωγρητία cum diphthongo utrobique in penult. Idem & in aliis observare licet; quæ nunc mihi in memoriam non occurrunt. Sic ergo a κρηπίς, ἰδί cum, η, fit Lat. *crepida* cum ε. Κρηπίς, ἰδί, habet pen. longam & circumflexam in obliquis præter analogiam cum paucis quibusdam aliis nominibus ejusdem formæ. Observetur ergo hæc regula. Nomina in ι oxytona crescentia per δ formantia genit. in ἰδός, habent ε breve & acuti tonum in obliquis; ut πατεῖς, ἰδός cum acuto, & ε brevi; ἀμῖς, ἀπίς, ἰδί, in penult. sic ἑλπίς, ἰδί, ἱμῖς, ἰδί, νυκτεῖς, ἰδί, γεγαῖς ἰδί, βολίς, ἰδί, πυλίς, ἰδί, παλλεῖς, ἰδί, ἀρχαῖς, ἰδί. Quinque tantum (quantum observavi) hac reg. excipiuntur, quæ sc. penult. habent longam, & circumflexam; ea sunt κηλίς, ἰδός, σφεγγίς, ἰδός, κνημίς, ἰδός, ψηφίς, ἰδός, & κρηπίς, ἰδί. Hinc Lat. *crepido* in altera significatione. Id enim κρηπίς etiam significat, sc. θεμελίον βᾶσιν, *fundamentum*: sed hoc secundario, & derivata significatione. Nam proprie κρηπίς est ἐπίδημα, *crepida, solea*, genus quoddam calceamenti. Et quia calceus in ima parte subsidit & subternitur toti corpori, quasi fundamentum, hinc fit, ut κρηπίς significet etiam βᾶσιν seu θεμέλιον *fundamentum*. Quemadmodum etiam ipsa vox βᾶσις primario denotat *plantam pedis*, seu *talum*, aut *malleolum pedis*, a βαῖνω, qua sc. gradimur & incedimus: deinde secundario significat *basim* seu *fundamentum aedificii*. Act. Apost. cap. 111. vers. 7. de claudio illo quem sanavit Petrus, ἐπερώθησαν αὐτῷ αἱ βᾶσις καὶ οὐρ, *solidati sunt pedes ipsius ac malleoli*, Beza: *Consolidata sunt bases ejus ac planta*, Vulgata; quæ retinet Græcum vocabulum: igitur ἑμβάδες sunt *calcei*, quia in eis ἐμβαινόμεν incedimus; sic βᾶσις sunt *pedes, planta pedum*, quia eis βαίνομεν incedimus. Atque hæc (opinor) propria est & primigenia hujus vocis significatio, neque pedes dicuntur βᾶσις tantum per metaph. ab Archiectura ductam

ductam, quod vir magnus videtur sentire; *est enim tibia* (inquit) *quasi columna instar, cui subjicitur pes pro βάσει*. Ego potius contra dixerim basin per metaph. transferri à pede ad fundamentum, a fabrica & structura corporis humani ad architecturam seu structuram ædificii, nam natura non sequitur artem, sed contra ars sequitur & imitatur naturam.

Τὸν πόδα φῆσαι ἔῃ ἀνυδρότερον τῷ ὑποδήματι. Κόλαξ hic Domino suo palpum obtrudit a capite ad calcem, ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς primum caput ejus scabit atque demulcet, ἔχεις (inquit) περὶ τὰ ἔτη μέλαινα & τελέα, supra. Nunc vero pedis ejus mensuram optime callet, quod nos vulgo περιμυροῦς usurpamus de eo, qui alicujus indolem atque naturam probe perspectam habet adeo uti ei morem gerere, & in omni re obsequi, & assentari possit, & officiosum se præbere. Novit ergo adulator longitudinem pedis, *He knows the length of his foot*, (uti nos loqui solemus) observat rythmum *h. e.* modulum & mensuram ejus, dum ait τὸ πόδα ἔχει. Ex pede Herculem. Ex pede reliquum corporis filum tacite subinnuit ὁ κόλαξ, quam venustum sit, politum, & elegans.

Atque hic mihi in mentem venit lepidum illud apophthegma, quod habet Athen. Lib. vii. pag. 338. (jocus est de Dorione quodam claudo Musico, a lame fiddler) verba ejus sunt, Δωρίων τῷ κρηματοπιῇ, κωλόποδι ὄντι, ἀπώλετο ἐν συμποσίῳ τῷ χαλῷ ποδὶ τὸ βλατύον, *Dorion tibicen, claudus cum esset, in convivio perdidit calceum claudi pedis, lost the shoe of his lame foot*, καὶ ὅς ἐδὲν ἔφην πλεῖον καταγέσσομαι τῷ κλέιδαντι, ἢ ἀρμόσαι αὐτῷ τὸ σκευδαλίον, *nihil* (inquit) *aliud furi imprecabor, quam ut ejus pedi calceus conveniat, that the shoe, he has stolen, may fit his foot.* *h. e.* τὸ πόδα μὴ ἔῃ ἀνυδρότερον τῷ ὑποδήματι.

Περὶ πόδας περὶ πᾶσι τοῖς φίλοις, περιδεχμὴν ἔχει. Mos erat apud antiquos, ut quoties quis amicum aliquem inviteret, nuncio præmissō adventum suum significaret; quod & hodie apud magnates in usu est. Quin & olim servuli erant ad hoc munus deputati, quos Martialis anteambulones, nos *harbingers*.

Ἀμέλει. Urique, certe, omnino, prorsus. Etymol. Ἀμέλει, τοιζαροῦν, ἡλικιᾷ, πάντως ὀπίρρημα γὰρ ὅτιν συγκρατᾷσιν δηλοῦν. Hæc ille, celata Etymologia, quam tamen ubique alias anxie venatur & investigat. Eo autem magis observandum mihi videtur hoc adverbium, quia non memini aliud hujus formæ & analogiæ in tota lingua Græca. Sunt quidem plura adverbia desinentia in *ei* diphthongum; sed ei omnia habent tonum in ult. ut αἰεὶ, οἶονεῖ, ἀσπερεῖ (quæ composita sunt) ἐκεῖ, ἀσπιδεῖ, ἀμαρτεῖ, πανδημεῖ, ἀδτεῖ, ἀναμει, ἀνωρυκεῖ, apud Thucyd. Solum hoc ἀμέλει baryt. est, habetque accent. in penultima. Etymon vocis quod spectat, videntur vulg. Lexicographi ita sumere hoc adverbium, ac si componeretur ex *ei* intensivo & μέλει *cura* est, dum ita interpretantur; ἀμέλει, *sane, profecto, certe, sedulo diligenter*: ac si æquivalens esset alteri illi adverbio κομιδῇ *accurate, magnopere, prorsus, diligenter*, ἀ κομιδῇ *cura*. Dicerem potius & in hoc

hoc adverbio ἀμέλει esse privativum; ut sit *omnino, sine dubio, sine cura, prorsus*. Videtur enim esse Imperativum quoddam adverbium, ut ἄγε, ἄγρει, & similia, sc. a verbo ἀμελείω, ὦ, *negligo, securus sum*, quo jubemus aliquem securum esse, & minime dubium de re quavis; ἀμέλει, *ita est, profecto, noli dubitare, bono animo es, securus esto de hac re*. Huic interpretamento astipulatur Schol. Aristoph. ad Nubes.

Αμέλει (inquit) Ἀπικὴ ἢ φρεσὶς ἀντὶ τοῦ, μὴ σὺ ἀδύμῃ. Et Suid. Ἀμέλει ποιησέω, ἀντὶ τοῦ, μὴ σοι μελέτω διὰ τοῦτο. Similis ratio Ἔα est in altero illo adverbio huic synonymo, & apud Atticos scriptores usitato, viz. Ἀτεχνῶς i. e. *vere, sedulo, plane, ab a privat*. & τέχνη. De quo adverbio non abs re fuerit audire Schol. Comici, ad insignem illam sententiam Pluti, & nimio nimis veram, in cognomine Comædia.

Ἦνίκα δὲ με τύχῃσ' ἀλκιδῶς, ἢ γίνονται πλείους. Ἀτεχνῶς ἑσθ' ἐλάλησεν τῇ μοχθηρίᾳ, Cum homines (inquit Plutus) mei facti fuerint comperti, divitesque semel evaserint, Improbi plane & insigniter nequam sunt. Ubi Schol. Ἀτεχνῶς, ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς, κατὰ παῖζ, ὃ ὅτι ἐνὶ λόγῳ ἀλκιδῶς. Τέχνη γὰρ ὁ δόλῳ παρὰ τοῖς Ἀπικαῖς· τὸ γὰρ ἀνευ δόλου ἀλκιδῶς. Et post pauca, ἀτεχνῶς, ἀπλῶς, ἀνευ τέχνης, ἀπὸ μεταφορῆς τῆς ἀθλητικῆς, τῆς μὴ τέχνης κώντων, ἀλλὰ δυνάμει, ἢ κατὰ παῖζ, ἢ ἀδόλως. Est itaque ἀτεχνῶς, aperte, plane, prorsus, sine dolo, revera, omnino. Utraque igitur sunt adverbia affirmantis, Ἀτεχνῶς sine dolo, Ἀμέλει sine cura.

Τὰ ἐν γυναικείᾳ ἀγροῦ διακονῆσαι.] Proprium est adulatoris circa minuta quævis & sordida officia diligenter versari, quæ verus & ingenuus amicus spernit, & dedignatur. Atque ita in his se gerit adulator, ea pompa & ostentatione utitur, tamque strenue & magnifice rem agit, ac si in his minutiis salus sui Domini, & res & fortunæ Cæsaris verterentur.

Γυναικεία ἀγροῦ, forum erat apud Athenas, seu locus in foro, ubi vascula, & edulia, & alia ad rem culinariam spectantia vendebantur; qui alio nomine etiam κύκλῳ dicebatur. Meminit Jul. Pollux Onom.

L. x. C. 2. Ἦνα ἢ ὀπιπράττειτο τὰ σκεύη, τ' ἀγροῦς τὸ μέγος τοῦ ἀγορεύον κύκλον, καὶ μὲν καὶ γυναικείαν ἀγροῦν. Quod si κύκλῳ, & γυν. ἀγ. idem, tum certe in foro hoc muliebri non tantum vasa veniebant, sed omnia fere esculenta & obsoniorum genera, & quæcunque ad mensam instruendam pertinent. Testatur Scholiastes Comici ad Ἰππείδ., -- ὃ ὃ κύκλῳ Ἀβελύσιν ὄντι κατὰ περ μάκαλλῳ, ἐκ τ' κατὰ τοῖς πλὴν περσηγροῖαν λαβάν. Ἐνθα δὲ ππράττειται, χωρεῖς κρεῖν, τὰ ἄλλα ὄντι, ὁξυρῆτος ἢ οἱ ἰχθυῖς. Forum piscarium, ἰχθυοπωλείον. Ubi observo μάκαλλῳ in mascul. cum alias μάκαλλον dici soleat, in neutro genero. Sed non multum refert ejus generis sit hoc nomen apud Græcos, cum vocabulum sit mere Latinum. Obsonari apud veteres vile & servile officium habebatur, unde & nos hodie obsonatores *mancipia* dicimus, hoc est, vernas. Sensus igitur hujus loci est, *Adulator ad munia quævis sordida & servilia obeunda se acturum parat, & supra modum ac decorum in his minutiis se officiosum præbet*. Dicebatur autem (opinor) forum hoc obsonationum forum muliebri, γυναικεία ἀγροῦ.

ἀρετῇ, quia hæc obsonandi provincia ad sequiorem sexum proprie videtur pertinere, quia mulieres τὰς ἀρετὰς μάλιστα ἐγκλινούσιν, maxime in foro versari & volutari solent. Quod si ita sit, eo magis elucescit sordidum adulatoris ingenium, qui non solum servilia, sed & muliebria officia diligenter obire lucri causa non recusat. Horat. Sat. 1. nec non vernaliter ipsis Fungitur officis, i. e. adulatoris in morem. Atque ita Nonius, vernaliter (inquit) valet adulatorie, a vernis. Atque hoc confirmat illud Etymon adulatoris, quod supra adduxi ab α intensivo & δέλω. Videtur enim adulatio nihil aliud esse quam sordida quædam servitus, vel potius excessus quidam in servitute. Adeo vile & servile, adeo venale & vernale est hoc servum pecus, hic officiosus homo. Certe, si usquam, hic illud obtinet, quod de nimium officiosis dici solet, Odi nimium diligentes.

Δυνατός.] Idem hic est quod alibi δυνατός, & τοιαύτος πρὸς οἶον, quæ solennis verborum formula est in hisce characteribus; solers, sagax, habilis, peritus, ita a natura vel potius ab arte comparatus (nam & ars quædam est parasitica) δυνατός & ἀδύνατος significant & active & passive, potens & impotens, possibilis & impossibilis. Et quidem de re pass. plerumque, de persona active, ut passim ex auctoribus ostendere liceret. Sed notiora hæc sunt, quam ut exemplis indigeant.

Ἀπνευσί.] Sine respiratione, unico spiritu, i. e. sedulo, prope, diligenter, festinanter: Lucian. ἀπνευσί διέν, uno spiritu currere. Et (quod pejus est) ἀπνευσί πίνειν uno haustu, & sine respiratione bibere. Quod & ἀμυσί πίνειν dicunt Græci & ἀμυσίζεν. Plutarchus Quæst. conviv., Lib. 111, Cap. 5. Τὰς γὰρ ἄθρον ἢ ἀπνευσί πίνοντας, ὅσπερ ἀμυσίζεν ἀνθρώποις, οἱ παλαιοὶ ἡμισὶ φασί κερπίπτεν μέδους, Eos qui uno haustu & sine respiratione bibunt, quod ἀμυσίζεν nominatur, veteres aiunt minime in ebrietatem incidere. Cujus rei rationem querant οἱ περὶ τὰ πάντα διανοί, philosophi, vel potius dipnosophistæ. Mos hic ita bibendi, ut & vox ipsa, a Græcis ad Romanos fluxit: Nam & Latini dicunt amystrin vel amystridem bibere. Horat. Carm. lib. 1. Bassum Thracia vineat amystride. Ita ut ex Thracia barbarus iste bibendi mos primum manaverit. Dicitur autem ἀμυσί ab α & μύειν claudere, quando quis bibit uno haustu, neque inter bibendum respirat, vel non occluso ore, sed lato, apertisque & hiantibus labiis, χαυδὸν πίνειν, Hom. χαυδὸν ἔλεν, cui oppon. αἰσχυρὰ πίνειν. Terent. sorbillare paulatim.

Ἀμυσί πίνειν & ἀπνευσί πίνειν idem sunt viz. χαυδὸν, ἀβρογῶς, hianter, avidè, uno haustu; sed ἀμυσί de potatione solummodo dicitur, atque hinc ἀμυσί, ἰδὲ, poculi genus capax & amplum, unde largum haustum quis sumere queat, & tota se proluere auro. Ἀπνευσί etiam ad alia extenditur. Suidas, Ἀπνευσί ἀποννί, Facile, sine labore, ac si diceret, sine anhelitu, aut respiratione, sine magno labore, sine sudore & pulvere, ἀνιδροπῇ, ἀποννί & certe frequens respiratio & creber anhelitus signum est summi laboris, & lassitudinis. Quod hominibus in cursu & exercitatione vehementi contingere solet, quibus sc. pulmo ob difficilem & frequentem respirationem obstruitur; illis enim totus attolitur thorax: unde Horatius ad Paridem, sublimi fugies mollis anhelitu.

At in hoc loco Theophrasti ἀπνευσὶ videtur contrariam plane significationem habere, viz. *molestie, laboriose, industrie, sedulo, propere*, quasi uno spiritu, vel sine respiratione: nam respiratio denotat quietem, & ἀνάπνευστις idem est quod ἀνάπαυσις, *cessatio, quies, respiratio*; Ὀλίγη δὲ τ' ἀνάπνευστις πολέμοιο. Significationes autem hæ duæ ἀπνευστὶς sic mihi videntur reconciliari posse. Si *respirationem* absolute sumamus, viz. pro uno eodemque spiritu, tum ἀπνευστὶς erit *σπουδαίως, καματηρῶς, μετὰ πόνου πολλῷ καὶ καμάρτε*, *industrie, sedulo, laboriose*; quod si respiratio complexè sumatur pro repetita respiratione & frequentī anhelitu, tum ἀπνευστὶς erit ἀπὸντῇ, *facile, sine magno labore, ἀνὸ καμάρτε πολλῷ καὶ πόνῳ* sine crebro sc. & frequenti anhelitu. *Απνευστὶς habet accentum in ult. per hanc reg. Adverbia desinentia in *i* sunt oxytona; ut ἀκονιτῇ, ἀναιμωτῇ, ἀνιδροτῇ, ἀποντῇ, ἀμογντῇ (quæ omnia synonyma sunt, *sine pulvere, sine sanguine, sine sudore, sine astu, sine labore*) sic ἀκροποδιτῇ, ἀκαρδοαμυκτῇ, ἔκοντῇ, ἀκοντῇ, μεγαλωστῇ, διαμελεῖστῇ, ἱμζοτῇ, ἀνοικτῇ *immisericorditer*, Ἑλλωστῇ, Αἰγυπῖστῇ, Σαυδιστῇ, ἀμωστῇ, πωστῇ, περοτῇ. Sic ἐχθρῇ, νωστῇ, ἐπωστῇ, ἐπιδιδῇ, & similia, quæ Attica sunt, habentque *paragogicum*. Tria tantum ab hac reg. excip. eaque sunt adverbia temporis, ἐπὶ, ἀπὸ, περί. etiam omnia in *ti*, locale, ut αὐτῇ, αὐτῇ, ἀλλοτῇ, ἐξωτῇ, &c. quæ omnia sunt barytona: & ἀχελῷ, & μέχελῷ, quæ tamen videntur esse præpositiones potius quam adverbia, plerumque enim habent casum sequentem. Excip. & ἔκοντῇ, (cum comp. αἰέκοντῇ) quod tamen non tam adverbium est, quam dativ. poet. adverbiascens cum genit. sequente; nunquam enim aliter occurrit, nisi tantum apud poet. idque cum gen. ut — Διὸς μεγάλῳ ἔκοντῇ — Ἐρμείῳ ἔκοντῇ διακτόρε. Φῖν ῥ' αἰέκοντῇ θεῶν — &c. est autem ἔκοντῇ, τῇ ἐκλήσει, vel ἐκλήσῃ e contra, αἰέκοντῇ θεῶν, *Diis invitis*.

[Ἐπαίνεσαι τὸ οἶνον.] Mos conviviarum est inter epulandum laudare vinum; aliquando etiam vituperare. Et certe nihil est in convivii quod tam variam soleat subire censuram, quam hoc Bacchi donum, hic sanguis uvæ. Pro capto Lectoris habent sua fata libelli: Et, Pro gustu potoris habet sua fata falernum, Nec facit ad stomachum quæque lagena tuum. Morem hunc laudandi vini in convivii videtur respicere Pindarus Olymp. Od. 9.

Αἶνῃ ἡ παλαιὸν μὲν οἶνον, Ἄνδρα δ' ὕμνον νεωτέρων.

Quin & huc alludere videtur Dominus noster in *Evangel.* de vino loquens, αἰεὶς πᾶν παλαιόν, οὐδέως θέλει νέον· λέγει γὰρ, Ὁ παλαιὸς χρηστὸς ἐστίν, Luc. 5. vers. ult. Sic ὁ Ἀρχιεπίσκοπος in convivio illo nuptiali, Job. 2. inquit sponso, Σὺ τῷ πτόκῳ τῷ καλῷ οἶνον ἔως ἄρτι. Nescio quam occultam vim vinum habet, ut potiores in ejus laudes erumpere faciat. Quanquam profecto ea optima vini laus est, quæ in bibendo consistit. Strenuus compotator vinum aut bonum invenit, aut facit; juxta illud Martialis, *Vinum tu facies bonum bibendo*. Quod si bonum sit, non opus habet ut ab aliis laudetur, satis enim pro seipso loquitur, seipsum commendat. Quod est apud Athen. ex vetere quodam Comico, Κοκκῶζει οἶνον τοῖς οὐδιστοῖς πλεῖν κοκκῶζει i. e. ὁξέως φασκί, inquit

inquit Hesychius, *cuculi instar alte clamat*, *ptatereunte*que ad bibendum invitatur, *αὐτὸς γὰρ ἐφίλειται ἀνδρὶ σίδηρ' ὄν*. Et, *αὐτὸς γὰρ ἐφίλειται ἀνδρὶ σίδηρ' ὄν* unde vulgo dici solet, *Vino vendibili non opus est suspensa hedera*. i. e. Vera virtus non indiget præconio. Cum vero cæteri convivæ vinum laudare soleant (quia viz. incivile & inurbanum videtur quicquam improbare, quod in convivio gratis apponitur,) tum imprimis Gnathonum & parasitorum hic mos est vinum & dapes, & cupedias, & quævis obsonia (*ὀνείαδ' ἔτοιμα, περκεύμενα*, Hom.) supra modum laudare, & ad cælum laudibus evehere: dico, ad cælum; memini enim apud Athen. lib. viii. illud Dorionis ὁλοφάρμα & παρρησίας, qui cum iussisset puerum inter vapulandum optimos pisces nominare, puer autem orphum & congrum & ejusmodi alios recensuisset, *ἰχθύων σὲ φησὶν, ἐμάκρυον ὀνόματα λέγειν, ἔπειτα ἰσσοῦν* *jussi te, inquit, piscium nomina recensere, non Deorum*. Fuit viz. Dorion iste insigniter piscium amans, unde cognomen illi *φίλιχθος*, & deo genere hominum, *quibus* (ut ait Apostolus) *venter deus est*, atque hinc pisces illos, qui palato suo maxime saperent, appellavit Deos. Aristoph. apud eundem Dipnosoph. vinum vocat *Lac Veneris*, Ἀρεσθίτης γάλα. Ἡδὺς τε πίνειν οἶνον, App. γάλα. Et Cyclops ille Homer. de vino Ulyssis, Ἀλλὰ τίδ' ἀμειβεσθῆς καὶ γέκταρος ὅσον ἀπὸρράξ. hoc viz. est *ἰταρῖσαι τὸ οἶνον*. Sed profecto laudare vinum non semper arguit vinosum, nec pro oraculo habendum est, aut tanquam ex tripode dictum, illud Horatii, cum sic cecinit *Laudibus arguitur vini vinosus Homerus*, & fortasse Baccho quam Apolline plenior fuit poeta ille, cum hunc fudit versiculum. Adulator hic noster, qui cum ab amico suo divite convivio excipitur, primus in vini laudes prorumpit, non tam ex vini amore hoc facit, quam ex placendi studio, ut patrono suo gratum faciat, eique adblandiatur. Idem Cyclops apud Eurip. in cognom. Fragœd. de eodem vino, *Θεὸς δ' ἐν ἀσκάῳ πῶς γένηθ' οἶκος ἔχων* : *Quomodo Deus gaudet in utre habitare?* entheus jam furore Bacchico, & ἐκδημάζων τὸ οἶνον, quærît : nempe, *Nos facimus te, Bacche, Deum, sed in utre locamus*.

Μαλακῶς ἐδίδειν. *Molliter comedis* h. e. parce & laute, & sobrie, & moderate: molliter edit, qui extremis digitis fercula delibat, h. e. μαλακῶς ἐδίδειν, cui similis idiotissimus est linguæ nostræ *to feed hard*. h. e. pernice appetitu in mensam incumbere, properante gradu dentes agitare, ἢ ταχὺ εἰς τὴν φάγην, & turbinis instar ingruere, & irruere, in cœnam.

Ῥιγῶ. *friget, alget*. Ῥιγῶ *frigus, horror, rigor, à ρεῖω, horreo*, inquit Etymol. ρεῖω & per aphæresin τὸ ρ. Ῥιγῶ fortasse Lat. *frigus* hoc modo derivari possit a ρεῖω, præterit. med. πέρριον, ρεῖω *frigus*; at Græce Ῥιγῶ rectius ab Heb, רִיג quod *horrorem* vel *terrorem* significat. A subst. Ῥιγῶ fit adjectivum comparat. Ῥιγῶν, ut a κέρδῳ, κέρδιον est autē Ῥιγῶν, φοβερότερον, *terribilius, tristius, acerbius*, Hom. non semel, τίδ' αὖτ' ἢ Ῥιγῶν ἔσαι. --- Οὐ μὲν γὰρ π. ζωατικὸς ἀνὴρ ληΐζει ἀμεινον τῆς ἀγαθῆς, τ' δ' αὖτε κακὸς ἢ Ῥιγῶν ἔσται, inquit Hesiodus: quod mutato genere carminis totidem fere verbis dixit Simonides apud

Clem. Alex. Γνωσκὸς ἔδ' ἐν χερσὶ ἀνὴρ λυγίστατος Ἐδολὴς ἀμείνων, ἔδ' ἴμεν κακῆς. In timore fit retractio sanguinis ad cor, unde in exterioribus membris pallor & frigus, nix & gelu, hinc *gelidus tremor* apud Lat. Poet. Εἴλε φόβος καὶ φύλα φόβος κρυδένῳ ἐταίρῳ. Timor itaque & frigus sunt cognata; & quidem *horror* apud Lat. utrumque significat. Jam ab hoc nomine *ρίγος* duo verba derivantur, *ρίγος* & *ρίγος*, unum primæ circumflex. alterum tertiæ, quæ sic differunt; *ρίγος* dicitur de *horrore animi*, i. e. metu; *ρίγος* de *horrore corporis*, i. e. frigore. Ρίγησεν ὁ ἰδὼν, --- Ρίγησεν δ' ὁ γέρον, *exhorruit, obstupuit, expavit*; sic Hom. *σάπε*. At Od. ξ. ἐν ἐράμην ριγασέμεν, *non putavi me tam frigidum fore*, non suspicabar tantum frigus futurum. Reg. Verbum circumflexum, in diversis conjugationibus, diversas obtinet significaciones. e. g. Δηλέω, ἵστω, βλάπτω *noceo*; λῶω, ὥστω, δεικνύμι *ostendo*. Κυκλέω, ἵστω, ἐφ' αὐτῆς ἄγω, *in plastro veho*; λῶω, ὥστω, *circundo*. Διγέω, ἵστω, συστρίβω *circumago*; νόω, ὥστω, τρέφω, *torno, insculpo*. Ζηλέω, ἵστω, φθονέω *invideo*, unde ζηλήμονες, φθονεῖς, at λῶω, ὥστω, μιμνήσκω *imitor*. Sic ρίγος, ἵστω, φρίσσω, φρίσμαι, *horreo, expavesco*; at ριγέω ὥστω, ψήχμαι, *rigeo, frigeo*.

Ἐπελάττω, Tegi, *superindui*. Ἐπελάττω enim, inter alia significata, idem etiam valet nonnunquam quod ἀναβάλλω & περελάττω, *vestiri, amictiri*; unde ἀναβολὴ *amictus, vestitus*; περελάττειν est *tégere, injicere* sc. *vestem* aut *indumentum*. Atque hinc exponere licet locum illum in *Eváng. D. Marci* cap. 14. vers. ult. de Petro Apostolo, καὶ περελάτων ἔκλειψεν. De cuius verbi significatione illo in loco mirum quantum variant Interpretes: Vulg. *et cepit flere*; Beza, *Et cum erupisset, fleuit*; Erasmus, *prorupit in fletum*. Alii, *Cum hoc animadvertisset, fleuit*: quam Interpretationem & sensum omnibus aliis præfert Cl. Casaub. quia περελάττειν interdum est *invenire, cogitatio*. Quem & nos etiam sequimur in accuratissima nostra versione Anglicana, a qua ego nec temere nec libenter dissentirem. Fateor tamen mihi vehementer placere expositionem illam Theophylacti, quam amplectitur Vir ille doctissimus, cujus Annotationes in N. F. propediem expectantur: ut περελάτων sit περικλυφάμενος τὸν κεφαλῶν, ea significatione qua accipitur hoc verbum in hoc loco Theophrasti, περελάτων ἔκλειψεν, *capite operto flebat*. Sic enim solenne fuit, & præcipue viris, quibus indecens fletus, ut capite obvoluto flerent. Tritum jam diu & in omnium ore est illud de Timanthe pictore, qui Agam. faciem in deslendo filio velo obduxit; quod quare extraordinario & singulari alicui pictoris artificio & commento tam ingenioso tribuerint, quasi sc. magnitudinem doloris exprimere non potuerit, certe nescio; nam hic ordinarius & communis lugentium habitus & mos fuit, caput obvolvere, quo decentius flerent, & liberius lachrymis & dolori indulgerent. Quin & apud Judæos etiam obtinuit iste mos obvelandi vultus in mœrore & luctu: quod magis confirmat hanc exp. de Petro. Siquidem de Davide hoc legimus, 2. Sam. 19. 4. Abložonem suum lugente; καὶ ὁ βασιλεὺς ἔκρυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκράτησεν μεγάλην, &c. *operuit Rex caput suum, et clamavit voce magna*. Isocrát,

Isocrates in *Trapezitis*. ἐπὶ δὲ ἡλδομῶν εἰς ἀκρόπολιν, ἐγκυλινδόμενῳ ἐκλαίει, capite aperto flebat, τὴν κεφαλὴν sc. quod dicit Marcus—ὀπτεῖαλὼν ἐκλαίει—ὀπτεῖαλὼν ergo est injecta capiti veste; ut enim ἐγκυλινδόμενῳ absolute pro ἐγκυλ. τὴν κεφαλὴν, sic ὀπτεῖαλὼν pro ὀπτεῖαλὼν τὴν ἐδῶτα, injecta in caput lacinia pallii. Frequentes autem sunt hæ ellipticæ locutiones tam Græcis quam Latinis. Longe aliter hoc verbum accipit Cl. Grotius in Annot. suis in libros Evangeliorum: consulatur locus. Si cui arrideat ejus interpretatio, per me licet, fruatur judicio suo. Περσέδωτο κλαίειν, addidit flere, h. e. non solum recordatus est verba domini, sed præterea etiam flevit. Ita certe ἁρπὶ in Heb. sed nescio an ὀπτεῖαλὼν hoc sensu soleat adhiberi: nam LXX. interpretes semper pro ἁρπὶ in hoc sensu habent περσέδωτο, nunquam ὀπτεῖαλὼν. Atque ita script. Novi Fœderis, περσέδωτο λέγειν, περσέδωτο συλλαβεῖν Πίτερν—ἐξο.

Περσικαίλαα.] Proprie sunt cervicalia, pulvini qui capiti substernuntur: sed μεταχρηστικῶς & improprie, qui etiam cubitis clunibusve. Sed de hoc vocabulo, ut & de usu pulvillorum apud Antiquos, memini me plura observasse ad Theocritum; nec repetam quæ dixi. Tantum observo quam scite & concinne in adulatorem quadret hic character, viz. pulvillos domino suo substernit, curatque ut is quam mollior fœdat. Pulvillos alicui substernere vel consuere pulvillos proverbialis locutio est in Sacra Scriptura, pro adulari, & palpi obtrudere. Ezek. 13. 18. *Consuunt pulvillos sub omni cubito manus, & cervicalia sub capite.* Quem locum omnes fere interpretes uno ore expon. de concionatoribus parasiticis, qui placentia loqui amant, & assentiri auditoribus, & oricillas palpare malunt, quam mordaci verò aures vellere. Οὐαὶ τοῖς συρραπίσταις περσικαίλαα ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρὸς. Consuere pulvillos, & cervicalia substernere, nihil aliud est, quam oleum instillare auribus auditorum, & verbis blandis ac mollioribus & adulatoriis pacem, & otium, & quietem polliceri; ad hoc quippe pulvillus ponitur, ut mollius quiescant: quisquis ergo male agentibus adulatur, pulvillum sub capite vel cubito jacentis ponit; ut qui corripitur ex culpa debuerat, in ea fultus laudibus mollior quiescat.

Τὴν οἰκίαν εἰς ἡρατεκτονῆδω.] Etiam hoc succinet adulator, quanquam nigra vetusque casa est, (*Et si non alit hos parva culina canes*): Lucian. ὑπὸ τῷ εἰκόνα, ubi ostendit discrimen justī laudatoris fœdique adulatoris, Honestus (inquit) encomiastes ἢν οἰκίαν ἐπαυρῇ καλὴν, καὶ ἀεὶ εἰς κατεσκευασμένην, καὶ ἡρατεκτονῆδω, αἰποὶ δὲν, Ζηνὸς τε τοῖνδε γ' ὀλυμπία ἐνδοξὴν αὐλήν. Et certe Helenam laudari ob formam, & ἡμέρας, ut nec Herculem ob vires, quis enim vituperat? adulator vero Nireum ex Therfite, Herculem ex Pygmaeo, & denique ex musca elephantum facit. Pergit itaque Lucian. ὃ ὃ κόλαξ ποῦτο τὸ ἐπ' (versum hunc Hom. quo Ulysses magnificentissimum illud Alcinoi palatium depinxit) καὶ ἂν ἀεὶ τ' οὐδ' αὖτε καλῶς εἰποι, εἰ μόνον τι παρὰ τοῦ οὐδ' αὖτε λαβεῖν ἐλπίζειν, etiam de subulci tugurio hoc carmen usurparet, &c.

Τὴν εἰκόνα ὁμοίαν.] Picturam, & statuam, & Imaginem ei similem esse. Adulatori sunt omnia protinus alba: Adeo omnia omnino ei laudare mos est quæcunque sui domini sunt, in immensum laudibus effert.

efferre, & in cœlum usque evehere bona corporis, bona animi, bona fortunæ, nam omnia hæc adulator aut invenit aut facit. Nihil foedissimis suis unguibus, nihil pestilenti oris sui afflatu, nihil adulationis suæ veneno relinquit intactum, nihil denique illaudatum. Nec pilos capitis nec ungues pedum prætermittit. Adeo per totum corpus serpit hæc gangræna, hæc pestis per omnia se diffundit. Non tantum nomen & famam, sermones & facetias, ingenium & sales, & liberos, laudat & admiratur hic κόλαξ, sed & vinum & dapes, & domum, & fundum, & denique ipsam picturam & imaginem regis sui & umbram deosculatur; ait siquidem τὴν εἰκόνα ὁμοίαν ᾧ; hæc vero picturæ virtus, & laus est, ut exemplari conveniat, eique quantum fieri potest exacte & ad amussim respondeat. Neque vero in hoc solummodo foeda hæc hominis adulatio consistit. Quod enim superstitiosi nostri iconolatræ pro idolomania sua obtrudere solent, honorem sc. & cultum imaginis redundare in archetypum, ἢ τὴν εἰκόνα πρὸς ὅτι τὸ πρεσβύτερον διακρίνει, id quodammodo locum hic habere potest; dum enim imaginem laudat ὁ κόλαξ, hoc ipso dominum suum, cujus ea est imago, multo magis laudat atque admiratur. Et profecto ut teste Scriptura avaritia, ita & adulatio genuina avaritiæ proles, idololatria quædam est. Adulator enim dominum suum pro Deo habet, non minus ac Deum colit ac veneratur, — ἔχει δὲ μὴν ἐν Θεῷ αἰσῆ. Is, cujus ad quadram vivit, Θεὸς ὡς τίςτις ἀνθρώπων. Adulatorum proin pro Diis habentur, τιμῶν τε λελόγισταιν ἴσα Θεοῖσι; liceat enim καὶ φανερώς παραδεῖν. Scite igitur & cordate Plutarchus in lib. *Quo pacto quis intelligat se profecisse*, monet ut tanquam pharmacum adversus venenum adulationis hoc carmen Hom. semper in promptu habeamus; ubi quis nos magnificentius quam pro meritolaudat, ὅστις ἐγὼ Θεὸς εἰμὶ· τί μ' ἀθανάτουσιν ἴσους; quò & illud etiam (uti mihi videtur) accommodari potest cum levicula mutatione primæ sc. particulæ, Οὐ γὰρ ἐγὼ Θεὸς εἰμι, γένε' δὲ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί. Hoc clypeo si retudisset ictum popularis auræ Rex ille σκωληκός ἐσθ' ἔσθ', & represisset applausum infanæ multitudinis,

*Nec sibi divinos temere sumpsisset honores,
Communi fato, atque humana morte perisset,
Nec miser ante diem, nec tam cito vermibus esca:*

liceat enim aliquantulum ποιῆσαι. Sed nescio quo me abripuit foeda hæc Adulatoris nostri Iconolatria, imaginis cultus, & adulationis. Adulatoria quædam ars ipsa pictura est; cum enim pictores hominem suo penicillo adumbrant, & coloribus depingunt, fraudem plerunque faciunt & palpum ei obtrudunt, dum scilicet effigiem exemplari pulchriorem faciunt. Quamvis ergo pulchrior fuerit hæc imago archetypo, ait tamen ὁ κόλαξ τὴν εἰκόνα ὁμοίαν ᾧ; Hæc, inquit, domini mei tabella est, In qua tam similem videbis ipsum, Ut sit tam similis sibi nec ipse: Ipsum denique pone cum tabella, Aut utramque — &c. Mirum ni & illud adjiciat ex eodem Epigram. Ars utinam mores animumque effingere posses, Pulchrior in terris nulla tabella foret; Lucian. pro imaginibus, ἐν ἐν ἑπαίνους μάλιστα αἰσῆ.

ἀλλὰ καὶ ἐν γεγραφοῖς τὰ ὅμοια πολλοὶ κατακλύουσιν τὴν καὶ ἑξαπατάουσαν πλῆθος. Χαί-
μασι γὰρ καὶ γεγραμμένοι ἐκείνοις μέλισσαι, οἳ ἂν πρὸς τὸ εὐμορφότερον αὐτοῖς εἰσά-
σωσιν. Hi sunt illi Xenophontes pictorum, qui Κύριος vel potius Κυρίως
suos depingunt, non quales sunt, sed esse debent. Sic pictor & adu-
lator mutuam sibi opem præstant. Pictor formosiores longe quam
est hominem fingit, atque pingit; tum Adulator picturam homini
quam simillimam esse jurat atque contendit; uterque insigniter & e-
gregie mendax; unus fucum facit, alter palpum obtrudit; uterque
impune; imo uterque rem facit. Sic pictoribus atque poetis, imo,
pictoribus & paralitis *Quidlibet audendi semper fuit aqua potestas.*

Τὸ κεφάλαιον.] In summa, summam ut dicam; breviter, verbo ut omnia
completear. Concisa & elliptica locutio apud Græcos: in quo dicendi ge-
nere verbum καὶ raro exprimitur, sed plerumque reticetur; quales sunt &
illæ phrasæ—τὸ λοιπὸν, τὸ μέγιστον, τεκμήριον ὅτι, σημεῖον ὅτι, τέλος ὅτι, &c. Vi-
detur esse vox traducta ἀπὸ τῆς λογιστικῆς, qua ex omnibus impensis &
computatis totalis summa colligitur: ea enim proprie est κεφάλαιον,
summa totalis. Heb. 8. 1. Κεφάλαιον ὃ ὅτι τοῖς λεγομένοις, Vulg. capi-
tulum super ea quæ dicuntur; inepte: nec enim Latina vox hoc sensu
usurpatur; rectius ergo Cl. Beza. eorum quæ dicimus, hæc summa est.
Isocr. κεφάλαιον ὃ καὶ εἰρημύριον. Nonnunquam plenius & ἐπιτελείουσαν δι-
cunt, ὥς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ut summam dicam. Demosth. τὸ αὐτὸ
κεφάλαιον, Summa autem hæc est; ut paucis omnia completear. Aristot.
dixit ἐν κεφαλαίῳ. Tolit. lib. 5. ὥς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ut summam
dicam, ut semel omnia comprehendam. Quare κεφάλαιον habeat ac-
cent. in antepen. cum sit a κεφαλὴ oxyt. videatur alibi: Notetur
etiam differentia inter substantiva in αἰον & εἰον quoad accentum. Subst.
in αἰον retrahunt acc. h. e. sunt proparoxyt. neque circumflectunt pen.
etiamsi deriventur ab oxytonis vel circumflexis, ut a τροπὴ τροπαιον,
ab Ἑρμῆς, Ἑρμαιον, ἀ κεφαλὴ, κεφαλαῖον. Contra substantiva in εἰον pro-
mouent acc. h. e. circumflectunt penult. imo etiamsi fiant a bary-
tonis, ut non solum ἀρχαῖον ab ἀρχή, ὡσεῖον ab ὡδή &c. sed etiam
μνημεῖον ἀ μνήμη, λυκαῖον, προσωπίον, καπιλαῖον, μεσείον ἀ μέσση, σημεῖον ἀ
σημα, χαμαιτυπῖον prostibulum, lupanar, ἀ χαματιτύπη scortum, ἀ
πορνέον ἀ πόρνη, βαλανεῖον ἀ βάλανος glans; quia glandium putamina
succendere Veteribus mos erat, inquit Etymologus, cum e bal-
neis exirent; lepidum enim & tantum non ridiculum illud Etymon
est, quo βαλανεῖον dicitur παρὰ τὸ βάλλειν τινα ἀνία, quia in balneo
curæ & dolores abjiciuntur; quasi lavacrum abluat curas, & anxie-
tatem pellat ex animo, essetque Νηπιηθῆς τ' ἀχελόν τε, κακῶν ὀπίληθον
ἀπάντων. Quæ quidem non balnei, sed vini virtus est, si Anacr. cre-
dimus, Ὅταν πῖνον τ' οἶνον, Εὐδασιν αἰ μέμεναι. Hanc vim aqua si habe-
ret in balneis, libentius accederem lyrae Pindaricæ notum illud ca-
nenti, Ἀεῖσον ἑμὲ ὕδαρ. Hinc verbum κεφαλαῖον in summam contrahere,
colligere, breviter & summam agere. Atque ita hoc verbum accipit
Vir Cl. Ludov. de Dieu ὁ μακαρίτης in loco Evangelii, ubi agitur de
servo ab agricolis contumeliose habito, Marc. 12. 4. Κακῶν λιδο-
κόλισταις ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἡτοιμαμένον. Quæ verba plerique in-
terpretes

terpretes sic exp. *atque illum jactis lapidibus in capite vulnerarunt, & remiserunt indigne habitum, seu contumeliose. Et sic Vulg. illum in capite vulneraverunt.* Quem & nos sequimur in Versione nostra. Hæc significatio verbi κεφαλαῖον quam nova & insolens sit, negari non potest, nec dissimulat Cl. Casaubonus; qui, licet hanc interpretationem amplectatur, fatetur tamen hoc verbum in hoc significatu esse ἢ ἀπαξ εἰρημύον. Quamobrem, etsi Ego non is sum qui temere velim discedere à recepta versione, mihi tamen & ingeniosa & valde probabilis videtur conjectura doctissi. Ludov. de Dieu, qui ita hunc locum vertit, *et cum lapidassent eum breviter (vel summatim, compendiose) egerunt, et remiserunt inhonoratum, i. e. non diu disputarunt, sed omnibus scrupulis & difficultatibus in compendium contrahitis, breviter & summatim collegerunt, remittendum eum esse ignominiose: breviter, et dimiserunt i. e. breviter dimiserunt, phrasi Heb. usitatissima, κεφαλαῖος ἀπέστειλαν.* Eodem fere sensu usurpatum invenio verbum huic synon. ἀποκορυφῶν apud Herodot. *Terpsich. πύρρον ἢ πρὸς ἡδὲ ἀγγέλων, ἀποκορυφῶ σφί τὰδε, Ubi id ex nuntiis audivit, ita eis ingenue respondit, Valla: imo potius, summatim hæc ipsis resp. vel, rei summam paucis complexus, ipsis ita resp. nec absimili prorsus modo dixit Hesiodus non procul ab initio Operum, εἰ δ' ἴδελαις, ἐπεὶ τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφῶσω, alium tibi sermonem summatim dicam, vel paucis complectar, κεφαλαῖωσω quemadmodum Thucyd. κεφαλαῖωτες ἐκ πολλῶν i. e. summatim dicentes, in summam contrahentes. Schol. κεφαλαῖωτες κεφαλαῖως, ἢ σωτὴρμυθῶς λέγοντες ἐντελέεσθαι & plenius Demosth. in fine secundæ Olynth. λέγω δὲ κεφαλαιον & adhuc plenius idem Demosth. in fine orat. ἀπὸ σωτάζης, ἔστι δ', ὃ Ἀθηναῖοι, κεφαλαιον ἀπάντων ἢ εἰρημύον.*

[Πάντα λέγοντα-οἷς χειρὶς ἐπαλαμβάνει] i. e. πάντα πρὸς χάριν λέγειν, ad favorem captandum loqui, placentia loqui, ad gratiam et benevolentiam omnes sermones dirigere et accommodare: quod facere solent tum Rhetores, & Demagogi, οἱ δημοκῶποι ἢ δημοκόλαες, in publicis concionibus; tum parasiti, atque adulatores, in privatis colloquiis. Hoc Græci uno vocabulo eleganter dicunt χερσολογεῖν ἢ ἐνὶ μοι, Non est meum frustra adblandiri, & lingua tantum & verbo tenus gratificari. Schol. χερσολογεῖν μέχρι γλώττης χειρὶς ἢ ἐν ἔργῳ. & transpositis vocabulis in compositione γλωσσοχαρτεῖν, vel potius γλωσσοχαρτῶν quo verbo usi sunt 70 Interpr. in quodam loco Solom. viz. Prov. 28, 23. Ὁ ἐλέγχων ἀνθρώπου ὁδὸν, χερσὶς μᾶλλον ἔχει τῇ γλωσσοχαρτεῖν. Qui reprehendit hominem, gratiam postea inveniet apud eum, magis quam ille qui lingua sua adblanditur. Heb. לִשְׁלֹךְ לִמְחַמֵּם quam qui levigat et emollit linguam. Cujusmodi blandiloquentiam Græci χερσολογίαν appellant. Usus est hoc vocab. S. Paulus ad Rom. cap. 16. διὰ τῆς χερσολογίας ἢ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας ἡδὲ ἀνέκων, Per blandiloquentiam et assentationem corda hominum simplicium seducunt. χερσολόγοι igitur sunt adulatores, qui bona verba dant, & præterea nihil. Unde Pertinax Imperator dictus est χερσολόγος (inquit Aurel. Victor) quia blandus magis fuit, quam beneficus. Quid quod hac ipsa voce

voce χρηστοὶ libenter utuntur οἱ χρηστολόγοι. Ita enim supra κολάζη noster, dum Regis sui liberos intuetur, exclamat, χρηστὰ πατέρες νόστιμα, cum e mensa sumat aliquid, τὰ π' ἄρα ὡς χρηστὸν ἐστὶν inquit, quod revera est χρηστολογεῖν, omnia bona dicere, & appellare. Περὶ χρεῖν λέγειν, & περὶ χρεῖν κρίνειν, & περὶ χρεῖν δημηγορεῖν. Demosth. initio tertiæ Olynth. ὁρᾷτε γάρ, ὡς ἐν τῷ περὶ χρεῖν δημηγορεῖν ἐνίκα, εἰς πᾶν περὶ ἡλίουθε μοχθηρίας τὰ παρὲντα περὶ γὰρ, h. e. H. Wolphio interprete, videtis enim, ex eo quod quidam ad gratiam conciones haberent, res nostras in omnem progressas esse calamitatem: Vel, ut alius Vir doctissimus, quondam hujus loci genius, vertit, videtis presentem Reip. statum nonnullorum assentationibus ad vestram voluntatem, non veritatem, loquentium in pessimum locum adductum. Quod de nostris quoque temporibus utinam non minus verum esset. Theocr. pro περὶ χρεῖν, dixit ἐν χρεῖν, Idyll. 5. — Τὸ δ' ὦ φίλε μὴτ' ἐμὰ Μόρσων Ἐν χρεῖν κείνης, μὴτ' ἔν τῳ γὰρ ὅντων ὀνείσσης, Neque mihi in judicio gratificeris, neque porro isti faveas. Ἐν χρεῖν κείνης, i. e. περὶ χρεῖν.

CAPUT III.

Περὶ Ἀδολεσχίας.

Αδολεσχία] παρὰ τὸ ἄδωδ' τῆ λέξι· ἄδω placeo, ἀρέσκω, ἡδύω, Aor. 2. ἄδων unde ἄδω· ut sic ἀδολέχης fit, mutato aspero spiritu in tenuem, quæ placet sibi in confabulationibus, vel qui colloquiis & confabulationibus nimium quantum delectatur, quemadmodum solent homines otiosi & male feriat, & garruli senes, qui dies integros nugatoriis confabulationibus frangunt atque consumunt. Vel ab ἄδω, κῶρος, πλῆσμον, satietas, fastidium, — ἄδω τὴν μὴν ἡδύω θυμῶν, apud Hom. Il. λ. unde ἄδων, & ἄδων, ubertim, affatim, copiosè; ἄδω autem quasi ἀνδύς, quia satietas omnis ingrata & injucunda. Unde Schol. Aristoph. τὴν ἀδολεσχίαν exponit τὴν πρὸ ἀνδῶν ὁμιλίαν, alludens forte ad Etymologiam. λέξι (quæ altera vox est in hac compositione) varie expon. à Gram. Hesych. λέξι, ὁμιλία, καὶ ἡ φλυαρία, καὶ ὁ δημόσιος τόπος, ἐν ᾧ διεστρέφον οἱ πτωχοί, καὶ διελθόντες ἀλλήλους· est igitur & confabulatio, & locus confabulationis publicus, δημόσιος τόπος, ut in triviis & angiporis, ubi pauperes & mendici coire solent ad confabulandum: sive locus privatus, unde & cameram seu conclave quidam interpretantur. Secundum duplicem hanc notionem, duplicem ei Etymologiam tribuunt Grammatici: si pro colloquio, seu confabulatione sumitur, tum λέξι fiet à præter. act. λέγω, ξω, χα, λέξι, λέξι· si pro loco confabulandi seu cubiculo seu conclavi, ubi tute & secreto habentur colloquia, tum λέξι erit a λέξις leſus. Ita circa has vocum tricas λεχνοῦσθαι καὶ ἀδολεχεῖν οἱ πρὸ γεγραμμένων παῖδες, cum hæc vox pura puta sit Heb. est enim Græcum λέξι nihil aliud quam Heb. מַצְלָה conclave, cubiculum, quia sc. conclave locus est familiaribus & privatis colloquiis

quibus maxime idoneus & accommodus: unde proverbii speciem habere videtur illud in Sacra pagina 2. Reg. 6. 12. *Elifens Propheta indicat Regi Israel omnia verba quaecunque locutus fueris in conclavi tuo*, h. e. arcana tua confilia & privata colloquia revelat.

Hanc esse propriam & primævam hujus vocis significationem hinc colligere licet, quod apud antiquissimos scriptores ferè in hoc sensu usurpetur, sc. non pro *confabulatione ipsa*, sed pro *loco in quo habetur colloquium* seu *confabulatio*: Hesiod. 'Ελπίς δ' ἐν ἀγῶνι καὶ χρημῶν ἀνδρὶ καμίζει "Ἡμῶν ἐν λέσχῃ, τὰ μὴ βίῃ ἀρκέειν, ubi interpretantur Ἡμῶν ἐν λέσχῃ, *sedentem in taberna*. Joh. Tzetzes ad eum locum, τὸ παλαιὸν τὰ χαλκῆα καὶ πάντα τὰ ἐργαστήρια τὰ πῦρ ἔχοντα ἄνδρες ἦν, αἱ καὶ λέσχαι ἐκείναι, ὅτι οἱ πάντες εἰσερχόμενοι ἐν αὐτοῖς, καὶ μέλινται ἐν χειμῶνι, λέσχαι καὶ φλυαρίαι λόγων συνέπλεκον θερμαινόμενοι. Homines certe otiosi & garruli ad focum affantes solent hoc modo φλυαρεῖν & ἀδολέσχῃν, & caminum etiam colloquiis excalfacere. Unde Suidas λέσχῃ, apud Hesiod. in illo loco paulo supra, *caminum* interpretatur. Sed profecto latius significat hæc vox, est enim λέσχῃ, quivis locus mutuis confabulationibus & colloquiis accommodus, & verti potest *conciliabulum*, *conventiculum*: ut apud historię Patrem Musa ult. Κατίζων ἐν ταῖς λέσχαις ἦδ' ἡγεόντων, *In senium conventibus seu conventiculis sedens*: & iterum, ἃ λόγον, ὃν καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἔλεγον, *sermonem, quem & in conventiculis dicebat*; denique Hom. Od. τ. Ζεῖναι τέλειον, σὺ γὰρ περ φρένας ἐκτεπάζαρχος ἔσσι, Οὐδ' ἐπὶ λέσχῃ χαλκῆων ἐς δόμον ἐλθὼν, Οὐδέ τις ἐς λέσχῃ, ἀλλ' ἐνθάδε πολλὴ ἀγορεύει, *Neque vis cubare fabri alicujus in adibus, Vel in taberna aliqua*. Eustath. ad locum; Ἦν ἡ λέσχῃ δημόσιον ἀθύρalon οἰκημα, ἐνθα οἱ ἐπαῖται συναθρομένοι ὡς λέσχῃ τὰ αὐτὰ εἶχον, καὶ ἐλεσχαινν δὲ, ὅ ὅτι ἀμίλῃν, τὰ δοκῶντα δηλοῦν αὐτοῖς. Μένονται δὲ τέπων καὶ Ἡσιόδῳ ἐν τῷ, Παρ δ' ἰθὺ χαλκῆων δόμων καὶ ἐπ' ἀλέα λέσχῃ, ἢ καὶ παρὰ τὸ λέσχῃ λέσχῃ, καὶ παρὰ τὸ λεσχάειν, εἴθ' ἢ καὶ τὸ ἀδολέσχῃν καὶ ὁ ἀδολέσχῃ. Χαλκῆαι δόμοι Hesiodo sunt τὰ χαλκῆα, καὶ πάντα ἐργαστήρια πῦρ ἔχοντα, ut Schol. Hef. & χαλκῆαι δόμοι, apud Homerus idem sunt, viz. *argasteria* omnium βαναύσων qui igni operantur, seu officinæ ferrariæ, in quibus ignis quidam Vestalis & focus perennis & perpetuus est; quocirca mendici & pauperes (quibus res angusta domi focalibus emendis non sufficeret, & profecto nonnunquam inverso proverbio οἱ ἀνθρώποι θοῦαντες) solebant (inquam) homines tenuis fortunæ hyberno tempore ad hæc χαλκῆα confluere, ut sc. gratis se calefacerent, quod etiam hodieque licet observare; hujusmodi videmus enim pauperulos in officinis garrigentes & confabulantes: quæ aliquando non minus sermonibus & colloquiis quam igne fervent. Quin & tonstrinæ nostræ hac ratione χαλκῆα dici possunt: Nam certe tonsores ferro & igni artem suam exercent, & plerunque etiam iis focus perennis; atque hinc communes λέσχαι, & receptacula ἦδ' ἀδολέσχων, & garrularum avium nidi atque caveæ, & denique rerum novarum officinæ τὰ κερῆα jam olim habitata sunt, & etiamnum habentur. Hujusmodi omnia ἐργαστήρια, πῦρ ἔχοντα, καὶ ἄνδρες, ἢ ἄθῳρτα, quæ ignem habent, & sine foribus, vel aper-

in foribus stant, λίσχαι dici possunt; imo & sic olim dicebantur, si Tzetzi ad Hesiod. credimus, quamquam & Homerus, & Hesiod. inter χαλκίον & λίσχαι locis citatis videntur distinguere. Etiam Eustath. ad Hom. & Proclus ad Hesiod. Erant autem (inquit ille) Athenis huiusmodi λίσχαι 300 ἑν 60. loci sc. ubi conveniebant pauperes, ut se gratis calefacerent: ejus verba sunt, καὶ γὰρ ἐν Ἀθηναῖς ἦσαν τοῖσιν τοῖσι, καὶ ἀνομιζόντο λίσχαι, ἑξήκοντα, καὶ τετρακίσιοι, ac si essent ædificia quædam in hanc rem exstructa, & ideo tantum comparata, ut pauperes illuc convenirent in hyeme, & calefacerent sese: quod profecto mirum.

Ἀδολεχία & ἀδολεχεῖν in triplici sensu ab auctoribus usurpatum observavi. In sensu Sacro seu Ecclesiastico, in sensu Rhetorico, & in sensu Ethico seu Morali. In duobus prioribus ἀδολεσχία aut laudatur, aut saltem excusatur, aut honesta est, aut licita; in postremo autem viz. in sensu Morali semper in vitio ponitur. Ἀδολεχεῖν igitur in Sacra Scriptura fere in bonum usurpatur, & respondet Heb. חָשַׁב quod significat meditari, contemplari, exercere; sic in Psalm. 119. sæpiuscule, ἐν ταῖς ἐντολαῖς σὺ ἀδολεχίσῃ· ἀδολεχίσῃ ἐν τοῖς διαμυστοῖς σὺ ἡδολέχῃ· ἐν τοῖς δικαιοῦσι σὺ. ubi ἀδολεχεῖν est exerceri, vel meditari. Apud Rhetores ἀδολεχία figura quædam est, eadem fere quæ Pleonasmus, cum vox aliqua in oratione περιέλκει seu redundat. Talem ἀδολεχίαν observat Eustath. in illo hemistichio Homeri—Νῦν κοσμήτορες λαῶν· vox enim illa Νῦν videtur superflua, cum κοσμήτορες in duali per se numerum denotet, & duos duces seu Imperatores designet. Sic δὲ οὐδὲ, & περιμίδω νόον ἥν, idem enim est ac si diceret, Περιμύεσθαι. Καλῶς ὅ καὶ τὴν ἀδολεχίαν οἱ σοφοί, ὅτι δηλαδὴ τὸ ἀπὸ τινος νοήματος λήξιντες προσέθεν, ἐκπεραιῶσιν ἐμφανηδὲν, καὶ ἔτι διηπολοῦντες. Excusatur autem hæc ἀδολεχία, tum propter poeticam licentiam, tum propter σαφήνειαν & perspicuitatem; unde fit, ut vocabulum eo modo usurpatum non omnino otiosum videatur. Denique in sensu Ethico seu Morali ἀδολεσχία semper in sequiorem partem sumitur, & idem est quod φλυαρία, nugatio, garrulitas, γλασθαλία, atque hoc linguæ vitium est, quod hoc in capite describit & χαρακτηρίζει Theophrastus, ἀελογία, ἀπεραντολογία.

Ἀπερθέλειαν.] Ἀπερθέλειαν, temerarius, inconsideratus, inconsultus, indeliberatus, tam de rebus, quam de personis. Ἀπροϋ. sunt, qui quicquid in buccam venerit temere effutunt, οἷς ἡ γλῶσσα προστρέχει τῇ διανοίᾳ, qui non satis muniunt, neque custodiunt illud ἔργον τῷ ὀφείδοντι quibus γλῶσση δύει ἐκ ὀπίκεινται Ἀρμυδία. — Καὶ πᾶσι περιήλκεν ὅπερ τ' ἄρρητον ἀμύνειν. Aristoteles utroque modo, tam de re, quam de persona; de re, Ethic. 5. 8. ἀπροαίρετα ὅσα ἀπερθέλειαν, inconsulta, involuntaria sunt, quæ indeliberata. Notum quid sit apud eum προαίρεσις & βούλησις, quarum hæc intellectus, illa voluntatis actio est; utraque ad actum moralem requisita. De persona idem philosoph. Ethic. 7. 8. Intemperantes pejores sunt incontinentibus, ὥς ἡ ἀπὸ τινος γὰρ πάθος ἡπώκειται, καὶ ἐκ ἀπερθέλειαν, ὥστε ἵππερι. Ἀπερθέλειαν non semper in vitio ponitur, quædam enim ἀπροϋ. indelib. sunt, quia non cadunt sub

sub delib. ut finis moraliter sumptus, & quæ non sunt ἐφ' ἡμῖν in nostra potestate scilicet; non enim consultamus de fine: τέλος non est βέλυσιν, sed βεληπὶν, finis appetitur absque prævia deliberatione; βέλυσις est appetitio finis, βέλυσις consultatio de mediis. At alia, ἀπεβέλυστα indeliberata sunt privative, de quibus non deliberamus, qualia sunt dicta aut facta temeraria, & inconsulta, & inconsiderata, quæ pervertunt τὸ ἡγμονικόν, nec audiunt ἢ ἡνίοχον λόγον, & tale ἀπεβέλυστον est sermo τῷ ἀδολέχῳ hoc in loco; sic & omnia quæ sunt vel ἐφ' ἡμῶν, vel ἐπεὶς ἡμῶν, vel ἐν ἐφ' ἡμῖν, sunt ἀπεβέλυστα, quia non cadunt sub deliberationem. Hunc ἀδολέχῳ characterem non omisit princeps poetarum in suo Nestore, sene illo garrulo ac verboso, *Iliad. α.*

Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείσιν ἢ περ ὑμῖν
Ἀνδράσιν ὁμίλῃσαι, καὶ ἔποτέ μ' οἷον ἀδολέξαν
Οὐ γάρ πω τοῖς ἴδον ἀνέρας, ἔδ' ἐῖδ' ὁμιλεῖν,
Οἷον Πειρίδον τε Δρύαντα τε πομπήναι λαόν.

ubi senex de antiquis loquens antiquum obtinet.

[Ὅν μὴ γινώσκει.] Horatius,

Accurrit quidam notus mihi nomine tantum,

Arreptaque manu, Quid agis dulcissime rerum?

[Ὅς πολὺ πονηρότεροι εἰσι οἱ νῦν ἔτι.] Garrulitas plerunque senile vitium est; itaque senis hunc characterem statuit Horatius, quod sit *Laudator temporis acti* *Se puero*. Videntur autem οἱ ἀδολέχῳ hoc μαρμαίρειας vitio laborare, & præteritam ætatem præsentī anteferre, quia sc. transacta tempora πολλὰ ἰστορίαν παρέχουσι, *uberem garriendi materiam* & amplam sermonum segetem *præbent*: hinc enim haurire possunt non ad clepsydræ modo, sed ad amphoram. *Aristot. 2. Rhet. cap. 15.* senile hoc ulcus τῆ φλυαρίας tangit, διατελεῖ (inquit) τὰ γενέσθαι λέγοντες, & rationem subnectit, ἀναμνηστικοὶ γὰρ ἄνθρωποι, *Res præteritas nunquam narrare intermittunt, latantur enim cum eas memoria repetunt.* Et senes quidem antiqua novis, & ante acta præsentibus anteponunt, tum ex morositate quadam seu ἀψυχρίδι, tædioque rerum præsentium, tum ex voluptate quadam, quam ex rerum ante gestarum recordatione percipiunt. At in garrulo nostro ac locutuleio ista morum ac temporum comparatio, non tam ex animi morbo, quam linguæ pruritu quodam ac intemperie, oriri & profluere videtur. Frequens fere est & in omnium ore antiquitatis eroticium, *Laudamus veteres, sed nostris utimur annis*, inquit ille: *Vive moribus antiquis, utere verbis præsentibus*, inquit alter. Quo jure, quæve injuria hoc fiat, quandocumque viz. vetus seculum cum præsentī contendimus, saltem quoad vitam ac mores, quod palmam plerunque deferimus antiquitati rerum, non est hujus loci disquirere; certe cauto pede hic procedendum monet sapientiss. mortalium *Eccl. 7. 10.* Ne dicas, quid putas causa est quod priora tempora meliora fuere quam nunc sunt? stulta enim est hujusmodi interrogatio. Acutiss. poeta Martialis ad invidiam hoc refert, *L. 5. elegantiss. illo Epigrammate,*

Esse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,

Et sua quod rarus tempora lector amat?

Hi sunt invidia nimirum, Regule, mores,

Præferat antiquos semper ut illa novis.

Et nonnullis interjectis concludit hoc disticho,

Vos tamen o nostri non festinate libelli,

Si post fata venit gloria, non propèro.

Et alibi ineptum quendam declamatorem & hypercriticum sui ævi censorem hoc Epigr. perstringit:

Dixerat o mores, o tempora, Tullius olim,

Sacrilegum strueret cum Cæcilia nefas.

Et interposita post quædam false concludit,

Non nostri faciunt tibi quod tua tempora sordent,

Sed faciunt mores, Ceciliæ, tui.

Nec tamen omnino a vero abludit hæc garruli nostri querela: Loquacem dicere verum. Quid vetat? Παράδειγμα τοῦ ἀδελφικοῦ ἀνὴρ κατὰ καλεῖται εἶπε. Duram fortasse provinciam suscipiet, (prout nunc sunt tempora, οἷον νῦν βροτοὶ εἰσι) si qui in hac fæce temporum, in ferrea hac ætate — & plane ferrea, præsentis sæculi causam contra antiquitatem defendat, & contra ἀδελφικὸν nostrum in arenam descendat. Communis certe hæc opinio est, quæ jamdudum apud plerosque invaluit, ὡς πολὺ πονηρότεροι εἰσι οἱ νῦν ἔτι. mundum tam doctrina quam moribus seipso indies pejorem evadere, omniaque in eo jam fluere & retro sublapsa referri, & quotidie vergere in deterius;

Terra malos homines nunc educat atque pusillos;

Ætas parentum pejor avis tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosorem: concinit Hom. Odyss. β. 276, 7. Πάρεστι γὰρ τοι παῖδες ἔτι. Quod tamen solide & acute fecisse video nostratem quendam virum gravissimum, atque doctissimum, in libro quem inscripsit Απολογίαν providentίας. Quamquam mihi profecto optima viderur senescentis mundi defensio, quæ re & facto potius quam verbo & scriptis instituitur, si unusquisque sc. pro virili sua nitatur vitæ morumque integritate hanc præsentis ævi calumniam diluere, & palmam eripere antiquitati, & denique hanc garruli sententiam confutare, ὡς πολὺ πονηρότεροι ἔτι.

Ἀρχαίων.] Sed ne omnia veteribus tribuamus, & ne nimium sibi applaudat antiquitas, οἱ ἀρχαῖοι veteres ex usu Gr. Ling. sunt etiam simplices, stulti, inepti. Nazianz. Epist. quadam, ὅπως ἀρχαῖός τις εἴμι καὶ ἡσυχάζω, ita simplex sum & stolidus. Plato in Euthyd. ὅτι ἔχων φλυαρίαν, καὶ ἀρχαῖος εἶμι, quia nugaris, & stultior es quam decet. Aristoph. Nub. "Ὅτι παιδείαν εἴ καὶ ἐξουσίαν ἀρχαίων, quia puer es & sapientiam delirias. Schol. ἀρχ. μωρὰ, ἀνήθην, κῆρα. Ἀρχαῖοι οἱ μωροὶ καὶ ἀνέθην, ἀπὸ τοῦ ὅτι τὴν κῆραν ἐκείνων ἀρχαίων καὶ ἀπερχομένων ἀνθρώπων. Sumptum igitur hoc a moribus Antiquorum, qui rudes ac sinceri, ac simplices fuere, minime ficti, nec simulati, ἀνυπόκριτοι καὶ ἀπερρώστου, ἀπλῆς καὶ ἀνέθεος, sine fuce, sine fallacia. Atque hoc in laude potius quam in vitio ponendum est. Quod si ita sit, haud sane video,

Q

quo-

quomodo nos solari possit, aut causam nostram multum juvare, hæc hujus vocis homonymia. Sint *οἱ ἀρχαῖοι* veteres & simplices, modo sinceri: Simus nos callidi & versuti, & ingeniosi, modo nequam & improbi; non equidem nobis invidet antiquitas. Facile patiuntur *οἱ ἀρχαῖοι* hujus vocis abusum & catachresin. Non mirum si ἀρχαῖος, qui proprie antiquus, etiam eo deducatur, ut stultum & delirum significet; cum & simplex, qui proprie est sincerus, sit etiam solidus; imo & vocabulum ἁλῆδης, quod proprie hominem bona indolis sive bene moratum designat, eo tandem delapsum est, ut simplicem, & ineptum, fatuumque significet. Ita viz. & linguæ pariter & vitæ puritatem simplicitatemque amisimus. Ita bona vocabula degenerarunt, & ex facie seculi vitium traxerunt, & voces una cum moribus sunt corruptæ. Veteres & vitæ & vocis simplicitatem nobis tradiderunt, nos utramque corrupimus.

Ὡς δὲ λέει γράνοντι οἱ πωγὶ &c.] *Frumenta in foro vili venduntur, vili venit triticum*; id enim proprie *ὡς δὲ λέει*, *quam vili venit triticum*: quæ quidem quæstio est apud nos magni ponderis, multum enim facit πωγὶ τὰ λήματα, & ad faciendam rem nobis conducit ὁ πωγὶς, & plur. οἱ πωγῖ. Ut annona ipsa communis omnium victus est, & qui omnium ore comeditur, ita pretium annonæ communis fere omnium sermo est, & qui omnium ore teritur; & nugaces & futes præfertim homines, ἀδυνέστομοι & ἀπειρολόγοι, hæc grana colligunt, ex annonæ pretio garriendi ansam arripiunt, ipsumque frumentum iis sermonis materia: obvium quemque obtundunt frivolis & ineptis quæstionibus, ut *quanti venit triticum*, & *Hora quota est?* Hanc Davo suo ἀδολοχίας tribuit Terent.

Quid turba est apud forum? quid illic hominum litigant?

Tum, *Annona cara est; quid dicam aliud nescio.*

Πωγὶς proprie triticum, κερταχρῆς. quodvis frumentum; coincidit omnino quoad literas & accentum cum genitivo πωγῖς a πῶρ ignis, sed distinguitur per quantitatem, quæ in penult. genit. πωγῖς ignis semper est brevis, in nominativo πωγὶς triticum semper longa. Aliud præterea est, quod de hac voce observo; quod cum triticum vox Lat. legatur tantum in singulari. (caret enim plurali juxta Gram.) contra οἱ πωγῖς libentius dicunt Græci in numero multitudinis, uti hoc in loco: Sic Hom. πωγῖ τε ζεαῖ τε. Et alibi πωγῖς κὶ κερδαῖς & certe poeta ille, norma Hellenismi, nunquam dicit κερδαὶ vel κερδῶν pro hordeo, sed semper κερδαὶ vel κερδαῖς in numero plurali, quod parvo ematur. Ἀξίον hoc in loco est εὐωνον, quod vili venit & pretio dignum est: atque ita semper hæc vox significat, cum absolute ponitur, & sine genitivo. Athenæus ex vetere Comico, ἀξιώτερες Πυλῶν, ἀς ἔσται, τὸς ἀπὸ τῶν ἐνέι, minore pretio panes ibi vendunt. Et Aristoph. Οὐ πῶπ' ἀπὸ τῶν εἰδὼν ἀξιώτερας, θύαρο τέρας, nunquam vidi aphyas melius emptas, magis pretio dignas. Hesych. Ἀξίον εὐωνον. Atque hæc, etsi non Homericæ sed Atticæ, videtur esse propria & primigenia hujus vocis significatio; saltem si originem ejus attendamus. Ἀξίον enim πωγῖς τὸ ἀγῖον est autem ἀγῖον vox τὸ ἐσθμικόν, & idem valet quod ἔλκειν pendere; ἀγῖον, ἄξιον.

ἀξίον, ἀξίον illud igitur est ἀξίον, quod ἀξίον h. e. κατὰ λόγον ἢ ζυγόν lanceam in qua ponitur trahit ac deprimit: atque ea merx demum est ἀξίον h. e. εὐανθόν, quæ in lance posita, contra pretium appensa, ei præponderat, & plus valoris obtinet.

Ποιοὶ ἐπιδημοῦσι ξένοι.] Etiam hinc garriendi ansam arripit ὁ ἀδολέχης. Nec mirum; solent enim homines extranei & peregrini in civitate aliqua commorantes omnium oculos & linguas ad se attrahere; & personæ & res novæ, & peregrinæ, πολλὰ ἱστορίαν παρέχουσιν εἰς δόξαν, viz. communis hic humanæ naturæ morbus est τὸ φιλόδοξον, & jam olim fuit: & imprimis propter hoc notati sunt Athenienses, ad quorum mores præcipue respicit Theophrast. in hoc libello. Hunc novitatis pruritum quo Athen. urbs laborabat, tangit ipsa Sacra Scrip. Αἰτ. Apost. cap. 17. vers. 21. Ἀθῶναιοι ὅ πάντες ἢ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι αἰς εἰδὲν ἔπειν ἐκζητοῦν ἢ λέγειν τὴν ἢ ἀκούειν κενώτερον. Ubi habemus etiam ἐπιδημοῦντας ξένους, uti hic apud Theophr. hoc est, extraneos, inquilinos, vel inquil. peregrinos; ita enim vertere mallet cum Cl. Beza, quam cum veteri Vulg. hospites advenas. Neq; enim verisimile quoscunque advenas, quicunque Athenas ventitabant, isto Atheniensium vitio laborasse, sed eos tantum peregrinos, qui ibi conducto domicilio habitarent, in urbe morarentur: hi enim cum indigenis aliquandiu versantes, & cum iis commercium habentes, hanc φιλοδοξίαν scabiem (ut ita dicam pruriginem) ab iis traxerunt. Nec profecto hospes aut advena quicunque dicitur ἐπιδημεῖν in urbe aliqua, sed is tantum qui aliquandiu in ea habitat & commoratur. Hoc enim proprie est ἐπιδημεῖν, (cui contrarium ἀποδημεῖν per se proficisci, aut peregrinari.) in aliquo loco peregre agere, diversari alicubi, ἢ tanquam peregrinum habitare, peregrinari in aliquo loco. Unde ξένος ἢ παρισημῶς conjunguntur, Psalm. 39. Quamquam generaliter ἐπιδημοῦντες etiam dicitur qui domi est, vel qui domum est reversus, post peregrinationem, qui inter populum suum est. Hom. Od. A. — ἴσασ' ἐπιδημιον εἶναι Σὸν πατέρα dixerunt vel putarunt domiesse, vel domum rediisse tuum patrem; & ἐπιδημοῦντες, popularis, communis, publicus, unde πόλεμος ἐπιδημοῦντες pro ἡμετέριος, apud eundem poetam, bellum popolare, civile,

Ὅς πόλεμος ἐστὶν ἐπιδημῶν ὁ κρυόνειος.] Ἐκκε, ὁ ἀδολέχης διὰ τετραπλῶς πὴν ἢ ὑγρῶν, terra marique, fermocinandi materiam conquirat atque venatur. Διονύσια sunt Liberalia, seu Bacchanalia, festa scilicet quæ in honorem Bacchi celebrantur. Gemina autem Dionysia ab Atheniensibus agebantur; Una autumnalia, altera verna. Dionysia autumnalia in agris habebantur extra urbem, unde dicta erant Διονύσια τὰ ἐκτὸς ἀγρῶν, & Dionysia minora; erant enim tantum παρεσκευὴ quædam seu præparatio ad Bacchanalia verna, quæ majora & antiquiora fuere. Dicebantur porro autumnalia hæc Dionysia τὰ κλωσά, a κλωσὶς torcular, videntur enim habita fuisse hæc festa post vindemiam & collectas fruges, & uvas in torcularibus calcatas: tum enim vini primitias Lenæo Libero patri libabant, unde & carmen ἐκκλώων, quod accinebat ad torcular, dum uvas exprimerent. Opi- pian. Cyneg. L. 1. Καὶ βίτρυς ἡμετέριον θάλασσαν ἐκκλώων χεῖρσι, Et botrus seu

seu *racentos vitium premens epilemia gaudet*, torcularium carmen canens,
seu carmen ad torcular. Anacr. *Μῆνα τὸ θεὸν κρατῶντες* Ἐπιπλοῖσιν ὕμνοι.
Atque hinc etiam *menſis*, in quo hæc festa agebantur, dictus est
Ἀλωαίων, quem alii Octob. alii Novemb. alii Decemb. alii denique Jan.
esse volunt. Tanta ubique Grammaticorum pugna atque dissensio
est circa nomina mensium Atticorum. Cum vero hæc Lenæa in
autumno celebrarentur, probabile videtur mensem *Ἀλωαίωνα* non bru-
malem sed autumnalem fuisse; adeoque Octobri nostro respondisse.
Sed Dionys. *καὶ ἀρχὴς* Posid. mense celebrari ait postea hoc ipso in
cap. Theophrastus, ergo *Ἀλωαίων* erat *Προσδ.* *h. e.* December, & certe
Ἀλωαίωνα esse mensem hybernū patet ex illo versu Hesiodi.

Μὴν ὁ Διαιτῶν, καὶ ἥματα, βέδρεα πάντα.

Alii triplicia Liberalia fuisse volunt; Dionysia Ruralia, τὰ κτ' ἀγρῶν, quæ Posideone (ut postea Theophr.) quæ & Dionysia simpliciter, & Dionysiaca majora, quæ Anthesteria, & denique Urbana, τὰ κτ' ἀστ., quæ Elaphebolione celebrantur: Horum Dionysiorum prima & secunda annua erant, tertia trieterica. Haec igitur conciliari possunt hæc discrepantes sententiæ circa hæc Dionysia; quod Διονύσια, saltem annua, duplicia fuerunt, Minora in agris, quæ mense Posideone, & Majora in civitate, seu Dionysia κτ' ἐξ ἄλλῶν, quæ Anthesterione agebantur: & certe Harpocrat. Suidas, Schol. Aristoph. itemque Schol. Thucyd. alique Gram. gemina tantum Liberalia seu Dionysia apud Athen. videntur agnoscere, majora & minora, vetera & nova, Anthesteria sc. & Lenæa, Urbana & Ruralia; qui & omnes mensem Lenæona & Posideona pro eodem sumunt. Locus est in Hesychio corruptus, qui contrarium sonat, nescio tamen an evincat, in voce Διονύσια. Διονύσια ἢ εἰρητὴ Ἀθυσήσις, ἢ Διονύσια Ἰσημν. Τὰ κτ' ἀστ. ἀγρῶν, μηνὸς Ποσειδωνίου. Τὰ δὲ κτ' ἀστ. μηνὸς Διωνυσίου: τὰ δὲ ἀστ. Ἐλαφεβολιών. ubi videtur Hesych. facere triplicia Dionysia, trinis distinctis mensibus celebrata. Sed quia illud κτ' ἀστ. est vox nihili, nonnulli pro ea substituant, Διωνύσια alii ἀρχαία, ac si per ea intelligerentur Dionysia majora & antiqua, quæ Anthesteriadicebantur, & Anthesterione mense, h. e. Febuario fiebant: volunt itaque menses Lenæona & Anthesteriona eundem esse. Alii (quibus placet duplicia tantum fuisse Liberalia, inter quos Casaub. alique, quibus ego etiam accedo) legunt τὰ δὲ πόλιν Διωνυσίων, ut sensus sit, Dionysia ruralia agebantur mense Posideone, quem & olim Lenæonem idcirco vocabant, vix. Posid. & Διωνύσιον idem erant menses sub diversis nominibus. At quidni mihi etiam liceat conjecturam meam interponere? quid si ergo legamus pro τὰ δὲ κτ' ἀστ. μηνὸς, τὸ εἰρητὴ καλεῖσθαι Διωνυσίων ita ut καλεῖσθαι (quod forte scriptit Hesychius) vitio Librarium corruptum

raptum fuerit in *κλαῖα μῦθος*. Dionysia καὶ ἀγῶνες Posideone celebrabantur mense; qui exinde *Λιωνίων* dicitur a Baccho *Lenæo*, & *κλώς τορcular*. Sed de hoc mense Lenæone, an Posideon fuerit, an Anthesterion, plura posthac.

Quandocunque *Διονύσια* absolute legimus apud Atticos scriptores, Dionysia majora, quæ & Dionysia verna, intelligere debemus, uti in hoc loco Theophrasti; hæc enim Bacchanalia sub initio veris celebrari solita. Ineunte autem vere etiam maria aperiri solent, quæ hyeme clauderantur. Hyberna navigatio quam intempestiva & periculosa sit, & experientia docet, & veteres passim testantur, unde durante & instante hyeme mare dicebatur clausum, ut exacta solutaque apertum. Hieron. in *vita Paulæ* ad Eustoch. Tandemque exacta hyeme, aperto mari, redeuntibus ad Ecclesias suas Episcopis, & ipsa voto cum eis ac desiderio navigavit. Hodie profecto nunquam clauduntur maria, fervent navigationes non minus hyeme quam æstate; adeo audaces nunc omnia perpeti mortales. Maria autem antiquitus clausa dicebantur a tertio Id. Novemb. usque ad sext. Id. Martiarum; testantur Plinius, Vegetius, alii. Dulciss. poeta Horat.

Trahuntque siccas machinæ carinas,

hoc est, exacta jam hyeme homines denuo se ad navigationem comparant, navesque siccas, quæ mensibus hybernis in littore stabant, nunc sub veris adventum machinis in mare trahuntur. Vetat Hesiodus post Pleiadum seu Vergiliarum occasum (i. e. sub finem Octobris vel sub initium Novembris) navigare; h. e. post finem Autumni, quod eo tempore mare maxime infidum, & turbulentum esse soleat.

Εἴτ' ἂν Πληϊάδες δύνῃσι ὄβριμον Ὠρίωνος

Φεύγοιται πύλασιν ἐς ἡγεσιδὲα πόντον.

Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θυεσσὶν ἀνταί.

Καὶ τότε μικρὴ νῆες ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ, ὅς.

Vergiliæ enim ortu suo ut æstatem incipientem indicant, ita occasu ineuntem hyemem testantur, adeoque totum annum (ut aliqui ait Theophr.) διχτομεῖσιν ἀντιμαστὰς τε καὶ δύμηναι. Mense autem Maio oriuntur 44. circiter diebus post æquinoctium vernal. & occidunt totidem fere diebus post æquinoctium autumnale. Orientibus ergo Vergiliis mare aperiri olim incepit, occidentibus claudi.

[Ex] Præpositio hæc præter alia significata quandoque etiam tempus designat; ut apud Latinos Scriptores a vel ex; ut *μέχρι δείλῃς* ἢ *ἑωθινῆς*, a prima luce usque ad vespem. *ἐκ πολλῶν*, sub, *χρόνῳ*, ex longo tempore. Sic *ἔξ ἀπαιλῶν ὀνύχων*, *ἐκ νέων*, a pueritia. Οὐ μικρὸν διαφέρει, ὅς *ἄπας* ἢ *ἄπας ἄνθρωπος* *ἐκ νέων* ἢ *ἑωθινῆς*, ἀλλὰ *παμπόλις*, *μᾶλλον* ἢ τὸ πᾶν. verba sunt Philosophi plane aurea *Ethic.* lib. 2. Idem princeps Philos. in loco huic Theophrasto non absimili viz. I. de *Gen. Animal.* ubi ostendit varias acceptiones hujus præpositionis *ἔξ*, cum deest aliquid, *ἐκ πύλας γινώσκῃ* vel *ἐκ* & καὶ δὴ ὡς τὸ *ἐκ* μετὰ τὸ *δε*, οἷον *ἐκ τῆς Παναθηναίων* & *πλῆς*. Ex Panathenæicis i. e. post Panathenæica incipit navigatio; quod de minoribus Panathen. intelligendum est. Geminum enim

erat illud Minervæ festum, Panathenaïca & minora & majora: minora quotannis, majora unaquaque pentaeteride, hoc est, quinto quoque anno agitata. Suidas ex Harpocrat. *Διτὰ παντὸς ἔγχετο Ἀθηνῶν τὰ μὲν καὶ ἕκαστον ἐνιαυτὸν τὰ δὲ διὰ πενταετηρίδος, ἃ καὶ μέγαλα ἐκάλουν.* Majora mense Hecatembæone, sive Junio agebantur; minora autem Thargelione, hoc est, Martio vel Aprili. Quando igitur ait Philosophus ἐν τῷ Παν. ὁ πλεῖς non de quinquennialibus & majoribus, sed de annuis & minoribus sumendus est; tum enim mare aperiri, ac iterum navigari captum est; non Junio scilicet, sed vel Aprili, vel Martio, vel etiam sub finem Februarii. *Joh. 6. 66. ἐν τῷ πολλοὶ ἀπῆλθον.* Vulgaris ambigue ex hoc, Erasmus & Beza ex eo tempore, uti & nos vertimus, subaudito χρόνῳ. Syrus tamen & Arabs, propter hoc verbum, propter hoc scilicet quod dixerat, ac si præpositio ἐν non esset temporalis, sed causalis; certe ἐν pro διὰ i. e. propter, sæpe usurpatur a Græcis; neque tamen necesse est ut in hoc loco, Evang. hanc significationem obtineat; neque sensus id postulat. *Ἐκ τῶν ἐστὶ ἐν τῷ χρόνῳ, ex illo, exinde, ex illo tempore:* ut in alio loco ejusdem Evangelistæ Cap. 19. viz. ἐν τῷ ἐξήκτῳ ὁ Πιλάτος ἀπολύσται αὐτὸν, ex eo tempore quarebat Pilatus eum dimittere. Horat. qui præ omnibus Latinis poetis maxime ἑλληνίζει, Lib. 1. Sat. 4. — ex hoc ego sanus ab illis, — ex his præceptis paternis, Lambinus exponit: potius ex hoc i. e. ex hoc tempore, ἐν τῷ, more Græcorum.

Πλάϊμον.] a πλεῖς, οὗ, οἱ, πλείμῳ, & ο mutato in ω ad corroborandam vocem, πλάϊμῳ. Ut à περὶ, μῳ, ab ὁψέ, μῳ, à πένθῳ, μῳ, sic φείδῳ, κείμῳ, κῶδῳ, ὀφείμῳ & similia: est enim hæc adjectivorum in μῳ una ex terminationibus Græcorum paragogicis, quibus adjectiva sua a substantivis formant & deducunt. Habet hæc vox accent. in antepenultima, πλάϊμῳ, ut περὶμῳ a περὶ. Cum tamen περὶνός ab eodem fonte dimanans, & idem fere significans, acutatur in ultima. Notetur igitur hæc Regula: Cum adjectiva a substantivis derivata triplicem habent terminationem in ῳ impurum, viz. in ιῳ, υῳ & μῳ. Quæ terminantur in ιῳ & υῳ fere sunt oxyt. at quæ in μῳ omnia sunt barytona. Et quidem in ιῳ desinentia semper acuantur omnia sine exceptione, ut μουσικός, ἀνδραγαδικός, λογικός &c. sic ea, quæ desinunt in ανῳ, ut βιγλατικός, πιδανός, ἡπιδανός, ἐπιδανός, & pleraque etiam in ινῳ ut περὶνός, θερινός, χειμερινός, & temporalia omnia; sed non materialia, nam ea fere sunt proparoxyt. ut λίθινῳ, ξύλινῳ, πύλινῳ, φήγινῳ, κρυσεύλινῳ, ἀδαμάντινῳ, &c. Jam vero desinentia in μῳ omnia sunt barytona, & in antepenult. accentum habent; ut περὶμῳ, ὀψίμῳ, κείμῳ, κῶδῳ, φείδῳ, πένθιμῳ, ὀφείμῳ, τερμῳ, sic ἐπίτεμῳ apud Hom. ad quam vocem Eustath. hanc ipsam regulam tradit. Τὰ δὲ τῷ μῳ ἐστὶ δὲ συναβάς, περιπερὶεὺς. Sic κωδελίμῳ, εἰδελίμῳ, & πικελίμῳ, quæ tria Homérica sunt & poetica, & fiunt per epenth. syllabæ ελ, ut à κῶδός gloria κῶδῳ, & κωδελίμῳ, præclarus, gloriosus; ab εἰδῳ forma, pro εἰδῳ εἰδελίμῳ, à πικρά, prudenter, πύκνῳ, interposito & inter-

interjecto etiam in prima syllaba, *πικρῆμι*, prudens, sapiens. Hoc adjectivum *πλάϊμι*, significat tam active quam passive: dicitur enim & *θάλασσα πλάϊμι*, mare sc. navigabile, quod navigari potest, & *ναὺς πλάϊμι*, navis qua navigare potest, vel qua apta est ad navigandum. Thucyd. Lib. 1. utroque modo usurpavit, *Οἱ δὲ ταῖς πλωϊμοῖς, καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν Ἀθηκῶν νηῶν, καὶ αὐτοὶ ἀντίπλεον*, Illi autem cum suis navibus quæ ad navigationem adhuc erant aptæ, *πλωϊσταὶς μὲν, δυνάμει δὲ πλεῖν*. ut exp. Schol. Et in eodem libro, non procul ab initio, passive, *Καταστάνει δὲ τῷ Μίνω ναυτικῇ, πλωϊμώ- τεα ἐγένετο παρ' ἀλλήλων*, ubi *πλωϊμώ τεα* absolute & elliptice suo more posuit, subaud. sc. *τὰ πλάγη*, vel *τὰ χωρία*, vel *τὰ τ' θαλάσσης*, Cum Minos classem instruxisset, maria liberius ultro citroque navigare ceperant, *πλωϊμώ τεα ἐγένετο*.

Ei ποίησεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ.] Si Jupiter aquam fecerit, h. e. si pluerit, *ποιεῖν ὕδωρ* est *venire aquam facere, pluere*: ὕδωρ enim ab ὕω pluo, affluendo δ, ut *πίδαξ fons a πῖω*. Chorus senum Atticorum apud Aristoph. in *Vespis*, *Κ' ἐν ἑδρῇ ὅπως ἔχ' ἡμεῶν τετάρων τὸ πλεῖστον ὕδωρ ἀναγκάως ἔχει* & Θεὸν ποίησαι, necesse est ut per 4 integros dies abunde pluat, ubi eadem omnino phrasim occurrit; dicitur enim ibi *Θεὸς ὕδωρ ποίησαι*, ut hic Ζεὺς. Fuerit igitur hic Atticæ plebis idiotismus, cum pluviam significare vellent. Videtur hæc phrasim primo aspectu Gorgiana & tumida, *διδυκεμβώδης καὶ ὑπεργυγῆ*, *περὶ καὶ*, imo *περετρεγμένος* quales illæ sunt, quas notant Rhetorum filii, nimium tumorem & fastum redolentes; imprimis Longinus *οὐδ' ὕψος*, Hermogenes *οὐδ' ἰδεῶν*, & Lucianus in *Lexiphane*: ut cum Gorgias dixit, *Ξέρξης ὁ τῶν Περσῶν Ζεὺς, καὶ γῶντες ἐμφυχὲς τῶν* qualia nonnulla etiam in Platone Critici & inveniunt & reprehendunt. Sed profecto nihil tale in hac phrasim; nec cothurnata hæc, & tumida, & sublimis dictio *τὸ ἀβολέχου*, sed communis, & humilis, atque vulgaris. Sic enim Athenis vulgus loqui solebat cum pluviam vellent exprimere. Nec quicquam habet hæc Græca phrasim commune cum nostra vernacula, qua utimur de reddendo lotio, cum dicimus, aliquis *ὕδωρ ποιεῖ* nedum respicit Theophrastus ad portentosum illud & plus quam dithyrambicum Strepriadis in comædia, qui cum pluviam dicere vellet, dixit se putare Jovem *διὰ κοσκίνα ἔρεῖν*, non minus ridicula quam audaci metaphora. Ζεὺς ὕδωρ ποιεῖ, Attice nihil aliud est quam Ζεὺς δει. Ζεὺς autē est αἰὲρ, trita jamdudum puerisque nota allegoria. Unde Jupiter & Juno *σύζυγοι καὶ συγγενεῖς*, conjuges & cognati. Ζεὺς & Ἥρα, autem est αἰὲρ per metathesin. Horat. *Nivesque deducunt Jovem*, ubi videtur esse Hypallage quædam pro *Jupiter demittit nives*. Notum illud Ægyptiorum in Græcos dicterium apud Herod. in *Euterpe*, quod *vix*. ad coeli Jovisque nutum & voluntatem viverent, unde nisi Jupiter pluuere velit, fore ut miseri Græci strenue esurirent. Εἰ μὴ ἰδέλῃσι σφίσιν ὕειν ὁ Θεός, ἀλλ' ἀρχαῖα διαχεῖται, λιμὲ οἱ Ἕλληνας αἰεθίσοντες. h. e. ei μὴ ποίησεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ, λιμὲ πεθνήζοντες οἱ Ἕλληνες & certe nisi Deus det ὕειν προῖμον καὶ ὄψιμον, πάντα ἀρχαῖα καὶ ἑσπέρια, squalent sub coelo omnia, sterilesceit terra mater, nec sinum aperit, nec fundit

fundit fructus suos, vel (si metrice mavultis)

Heu! frustra siccis mandant sua semina sulcis

Agricola, frustra squalentem vomere glebam

Proscindunt, primaque prementēs ubera matris

Sollicitant: avido non parent arva colono.

Jupiter est auctor & pater pluviae, ideoque Nilus *Jupiter Aegyptius* ab antiquis dictus, Αἰγυπτιοῦ Ζεύς. Αἰγυπτιοῦ Ζεῦ Νεῖλος, Parmeno apud Athen. qui Jovis vicem supplet, annuaq; sua inundatione pluviarum defectum in Aegypto compensat. Unde eleganter Philo Nilum appellat, ἀντίμιμον ἔχοντα, & ex eo Heliodorus, h. e. *amulum caeli*, seu *imaginem*, seu *vicarium*. Philo L. 3. *de vita Moysi*, Θεοπλατῆσι τὸ Νεῖλον Αἰγυπτίου, ὡς ἀντίμιμον ἔχοντα γρονθία, *Aegyptii Nilum pro Deo habent, tanquam caeli amulum*. Idem egregie Lib. 1. *de vita ejusdem*, Γὰρ πολλὰ κίς ὑπὸν ἡ γὰρ οὐ Αἰγυπτίῳ ποταμῷ καὶ ἔκαστον ἐν αὐτῷ ταῖς ἀπὸ βλάστησι πλημμυροῦσιν ὅταν ἀρδεύῃ τοὺς ἀρούρας, πῶς ἐπεὶ ἡ ὑπερβολὴ καὶ τῶν ὀρνίθων; Iterum Lib. de profug. Νεῖλον μόνον ἐκ ἀντίμιμον ἔχοντα διωκεῖν ὅτι δεικνύσκει δοκῶν ὁ γὰρ καὶ ἄλλοις τοῖς ἀλλοῖς χόρτοις ἔχοντα, πῶς Αἰγυπτίῳ διὸς ἀκμολοῖτος ὁ Νεῖλος ἔστιν ὁ μὲν γὰρ ἀναδεν ὅτι γὰρ ἡ ὑπερβολὴ ἀποστέλλει, ὁ δὲ καὶ τῶν ἀνῶν, τὸ παραχρῆστον, ὡς ἀρδεύει τοὺς ἀρούρας: sed nescio quo me abripuit æstus & inundatio hujus fluvii, vel potius torrens orationis Philonianæ. Pindarus eadem ratione & Nilum appellat *Saturnium* in Pyth. iv. Νεῖλοιο πέδον αἰὲν ἰμειντο Κρονίδην, ubi Schol. Κρονίδην τὸ Νεῖλόν φησιν ἀναλογεῖ γὰρ τὸ διὰς ὁμοεργίς τὸ τῷ Νεῖλῳ ὕδαρ.

Ἀγεὶν εἰς νέετα γεωργίας;] *Agrum in annum sequentem colet*; id quod minime necesse erat ut cuiquam diceret: quid enim hoc novi est, aut quid mirum, aut quid mea hoc scire refert, si quis hoc anno rus suum exerceat spe messis futuræ anno proximo; hocce adeo novum, adeo mirum? imo mirum, si non. Et omnino nullum est ex hisce dictis atque sententiis τὰ ἀδελεία, quin merito ei occini ac regei possit tritum illud, *quid tum postea*, aut *quid exinde*, *quid hoc ad me*, vel *quid hoc ad rem*? Hoc ad me pertinet, Ole, nihil. Sed fruatur sane hic garrulus sua φλυαρίᾳ, liceat modo & nobis aliquantulum cum Grammaticorum grege φλυαρεῖν. Εἰς νέετα in annum sequentem. Νέετα adverbium est temporis, nec unquam legitur nisi cum hac præpositione εἰς præced. εἰς νέετα. Derivatur & compon. ex νέο & ἐν, quasi diceret in novum annum. Sic enim malle, quam cum Etymol. nescio quomodo ab ἐν annus, ἐντα νέετα, νέετα, νέετα. Huc spectat proverbialis ille senarius, qui habetur apud Suidam, aliosque Græcos paroemiographos, Αἰ γεωργὸς εἰς νέετα πλέπει,

Agricola est dives, sed in annum sequentem.

Unde & illud culti Tibulli de cultura agri,

Spes alit agricolas; — Promissis dives; Quin &

Spe dives quilibet esse potest.

Huic contrarium est (si modo tempus recipit contrarietatem) & huic adverbio oppositum quodammodo est alterum illud, πρῶτον. h. e. anno superiori seu anno præterito; quod aliquando cum præpos. aliquando sine præpos. legitur: cum præpos. πρῶτον, bis in 2. Epist. ad Cor.

ἀπὸ πέρους, anno superiori. Medium quodammodo inter hæc duo est adverbium σήμερον, vel potius, τήμερον, hoc anno; potius (inquam) τήμερον, nec enim assentior Etymologo, qui τήμερον Atticum esse vult pro σήμερον. Atque ita vulg. Lexic. σήμερον hoc anno, pro quo Attice τήμερον. Sed primo exemplum desidero ubi σήμερον hoc sensu legatur; communiter enim dicitur τήμερον. Deinde σήμερον plur. est a σήμερον tinea; vitanda ergo σήμερον nōminis & adverbii; denique Etymon hujus adverbii ostendit τήμερον commune esse, & non ex Attica tantum dialecto, pro σήμερον, quid enim aliud est τήμερον quam τὸ ἔτεσι vel τὸ ἔτεσι τὸ ἔτεσι, hoc anno? Πέρους unde dicatur, nemo quisquam ex Gramm. nos docet, quibus aliqui solenne est circa has vocum derivationes λεπτολογεῖν nec mihi in promptu est ejus probabile aliquod Etymon asserre, nisi quis ab altero adverbio velit deduci, viz. a πέρα trans, vel supra, πέρους superiore anno. Hæsi aliquantisper diutius in hisce tribus adverbiiis, (πέρους, anno superiore, τήμερον, hoc anno, νῦν in annum sequentem) ut hisce dignoscere & demirari liceat felicitatem atque copiam hujus linguae, cui suppetunt hæ singulæ voces ad exprimendas singulas has annorum differentias, præteritum, præsens, & futurum. Lingua certe nostra ad periphrasin hic cogitur; caret enim uno vocabulo, quo ullum ex hisce tribus designet; sic & Lat. opinor etiam & alia. Eis νῦν, & sic semper cum hac præpositione εἰς. quin & alia adverbia temporalia præfixas habent præpos. sed libere; leguntur enim sæpissime per se, & sine præpositione, solum hoc adverbium νῦν (quod scio) hanc præpositionem εἰς tanquam conittem individuam semper habet secum conjunctam. Generaliter igitur hæc Regula observetur: Adverbia temporis sæpe habent præpositiones sibi præfixas. & (quod amplius est) etiam sine mediante articulo; quod in aliis adverbiiis vix, aut ne vix, videre est. e. g. ἀπὸ πέρους superiori anno, εἰς νῦν in annum sequentem, εἰς αὔριον in crastinum, ἀπὸ τῆς, exinde, de illo tempore quarebat, &c: sic ἐν τῷ ex eo tempore; quod licet Critici quidam ὡς ἐξ ἡμῶν δέοντες damnent tanquam Σολοικισμὸς & nominatim Lucianus, in Soloeicis, & Phrynichus, in Vocibus Atticis, ἐν τῷ (inquit) κατὰ μὲν δὲνα τὸ πρὶν εἶπε, ἀλλ' ἐξ ἐνείκε. Aristot. tamen, non minus puræ dictionis quam philos. exemplar, hoc modo locutus est 3. de Hist. An. ἀλλ' ἐν τῷ ἀποθνήσκει, exinde moritur. Hæc igitur, ut & forte alia, cum præpos. ponuntur, sed divisim. Jam tria sunt (quæ observavi) adverbia temporis, quæ cum præpos. leguntur conjunctive, una voce; ea sunt ἐν, ἄρτι, πάλαι, ut εἰς ἐν, ἐξ ἐν, quo & Hom. utitur, ἐξ ἐν παρὲν, jam inde a majoribus: sic ἀπὰρ ἐν in N. E. i. e. ab hoc tempore, Vulg. a modo, parum Latine: sic ἐκ παλαι, παλαι. His addi potest adverbium ἀπὰρ, quod & cum præpos. conjunctim legitur, ut ἐξ ἀπὰρ, κατὰ ἀπὰρ. Sic ab ἡμεῖς & ὁπότε, μετὰ ἡμεῖς, & μετὰ ὁπότε. Hæc jam omnia, sive divisim, sive conjunctim, cum præpositione leguntur, idque frequenter sine mediante articulo. Solum adverbium præsentis temporis sc. νῦν cum præpos. nunquam legitur, sine articulo intercedente: nec enim unquam dicitur ἀπὸ νῦν, sed ἀπὸ νῦν, nec ἐν νῦν, sed ἐν τῷ νῦν, subaud. sc. νῦν. Κατακοιτῶν fortass: hæc

hæc & λαπότερα τὸ δέον αlicui videbuntur; sed non alienum duxi in his adverbis temporis parum temporis infumere, ne unquam in posterum negotium facebant.

Ὡς χαλεπὸν εἶναι τὸ ζῆν.] *Quod difficile est vivere. h. e.* difficiles sunt vivendi rationes, 'Tis a hard World; hoc vulgo etiam apud nos obierunt garrulis & otiosis hominibus frequenter in ore esse, qui cum nihil præterea habent quod dicant, hoc sæpius inculcant, ὡς χαλεπὸν εἶναι. Quamquam profecto hodie nimio nimis vera est hæc querimonia, ita ut, citra omnem ἀδολείας notam aut suspicionem, merito usurpari possit. Τὸ ζῆν, vivere, pro vivendi ratione, ἀφορμῇ τὸ ζῆν. Et βίε utrumque significat, tum ζῶν, tum ἀφορμῇ, tum vitam, tum vita subsidia & adminicula: & certe nisi quis habeat τὰ περὶ τὴν ἀνθρώπου, eaque,

Quis humana sibi doleat natura negatis,

omnis βίε est ἀβία, nec est vita vitalis. Non est vivere, sed valere vita, h. e. bene & commode vivere, quæ ad bene vivendum requisita & necessaria sunt habere; hæc demum vita dicenda est, τὴν εἶναι τὸ ζῆν. His qui destituitur, cum lasciva illa vidua (licet alio sensu) ζῶν τέθνηκε, mortuus est dum vivit; sine his homo non est homo, sed umbra hominis, & cadaver ambulans. Quod si hoc tantum, vivere sit, viz. bene vivere, quam parum vivimus, imo quam pauci vivimus. *Diu fuit, sed parum vixit*, dictum de homine nescio quo. Suaviter & eleganter (ut omnia) Martialis Epigr. lib. 6. 70. describens hanc χαλεπότητα τὸ ζῆν,

*At nostri bene computentur anni,
Et quantum tetrica tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur,
Infantes sumus & senes videmur.
Ætatem Priamique Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque falliturque,
Non est vivere, sed valere, vita.*

Huic χαλεπότητα τὸ βίε seu vitæ difficultati contrarium est εὖ ζῶν, & εἶναι ζῶν. utrumque apud Hom. prius Od. 9.

Ἦσαν ὃ δμῶες μέλα μῆναι, ἀλλὰ τὲ πολλὰ,
Οἷον τ' εὖ ζώσσι καὶ ἀφνειὸν κελόντα.

Per quæ vel ex quibus homines bene i. e. prospere vivunt, & locupletes vocantur. Atque hinc εἰ μὲν "Ὀμμεν εὖ ζῶντες composita voce dixerunt. Οἱ μὲν "Ὀμμεν σοφὶ ἐν τέττε στωδόντες. εὖ ζῶντες τὴν εὐδαιμονίαν φασίν, inquit Eustathius. Aristot. Eth. Cap. 8. Σωφροδὲ ὅτι λόγος καὶ τὸ εὖ περὶ εἶναι καὶ εὐδαιμονία καὶ εὖ ζῶντες τὴν εὐδαιμονίαν καὶ εὖ περὶ εἶναι καὶ εὐδαιμονία sc. Beatitudo est εὖ ζῶντες quædam & εὖ περὶ εἶναι. Bene vivere, εὖ περὶ εἶναι, est εὐδαιμονεῖν, beatum esse. Horat. Celso gaudere & bene rem gerere Albinovano, Κέλσῳ χαίρειν καὶ εὖ περὶ εἶναι, est enim purus putus Hellenismus. Jam εἶναι ζῶντες (quæ altera erat phrasis Hom.) videtur,

videtur esse quiddam amplius quam εὖ ζῆν^{αι} tribuitur a poeta siquidem solummodo Diis Immortalibus Il. 2. Οἱοὶ πέτ' αὖ ζῶντες, quod omnino idem est quod Οἱοὶ μακάρες, Diis facile viventes i. e. feliciter, ἀπύρ' αὖ ἀμύχθους ζῶντες, sine labore, sine arumna viventes, Hesychius. Unde & iis, quos in Elysiis campis & insulis fortunatis degere somniabat, ῥήϊσιν βιοτῶν assignat idem poeta Odyss. δ.

Ἄλλ' αὖ σ' ἐς Ἠλύσιον πέδον &c.

Atque hinc est quod ἀπερξίαν τῷ βίῃ, h. e. prosperum vitæ cursum & constantem rei secundæ tenorem, & fortunæ indulgentiam nullis casibus nec difficultatibus interruptam Græci vocarunt βεσώντω. Isocr. Evag. Ὀλίγοις πόνοις πολλὰς βεσώνας κτάρ' ὅτι. Paucis laboribus multas felicitates, vel multam prosperitatem parabat. Naz. Orat. 3. Ζῶσι βίον ἀλόγων, τὸ περὶ ἡμέραν καὶ τὸ παρὲν αἰὲν βιοτεύοντες, ἐνὶ τάτῃ τῇ ἐντεῦθεν βεσώνη μετρουῦτες τὸ δούλαιμονεῖν, Brutorum more, in diem atque in præsens semper vivunt, ac sola hujus vitæ prosperitate beatitudinem metiuntur. Polyb. 6. de Athenienfi Rep. Διῶσα μὲν γὰρ ἐνίοτε τὰς μεγίστας καὶ δειντάτας ἀπειρίσεις διὰ τε πλὴν τῆς δῆμῃ καὶ πλὴν ὅσῃ ἀπορροπῶν ἀρετῶν, ἐν ταῖς ἀπειρίταις βεσώνται εἰκὴ πως καὶ ἀλόγως ἐνίοτε σφάλλονται. -- ἐν. τ. α. β. i. e. in rebus prosperis & tranquillis, cum nullum erat periculum; ἀπειρίσεις, infortunium, calamitas, periculum; ἀπειρίσας, expers infortunii seu periculi. Alioqui βεσών τῷ βίῃ apud Att. scriptores significat vitæ frugalitatem & parsimoniam. Lucian. de Demonacte, τῷ χύματι καὶ τῇ τῷ βίῃ βεσώνη δ' Σινωπέα Ζηλοῦν ἔδοξεν, Habitu & vitæ frugalitate Diogenem æmulari videbatur: convictus faciles, sine arte mensa, h. e. βεσών τῷ βίῃ.

Δάμππος μυσθίοις μεγίστω δάδα ἔσσει.] Damippus iste qui fuerit, minime nos docent Interpretes; nec fortasse id multum refert. Nulli certe ejus mentio apud auctores (quantum reperio) nec uspiam ubi ejus nomen occurrit. Ita licet maximam facem & lucernam præ se ferat, tamen nescio quomodo in tenebris & in obscuro est: & forte tantum dicis causa hoc nomen adhibetur à Theophr. pro ὁ δὲ Δίνα, Titius, aut Sempronius apud Jurisconsultos. Per Mysteria hic, Eleusinia five Cereris sacra intelligenda sunt; ea enim κατ' ἐξοχὴν dicebantur μυστήρια, unde Arist. Rhet. lib. 2. c. 24. τὰ μυστήρια πάντων πρῶτα τελετῇ, quæ noctu sc. peragebant. In sacris autem Eleusiniis faces accendi solite in memoriam Cereris, quæ accensa face amissam quærebat Proserpinam. Dicta hæc cæremonia δαδυχία & λαμπάδουσία, de qua passim apud scriptores Atticos. Quamvis autem δάδα ἔχει general. dicatur quicumque facem tenet, aut gestat, aut alteri præfert (unde & metaph. δαδυχίαν est κατηγάδης, docere, viam sc. alteri commonstrare & præferre) proprie tamen & specialiter de eo dicebatur, qui in festis illis Eleusiniis Daduchus fuit. Unde nec quivis facem gestans δαδύχ' dictus, sed qui in Eleusiniis hoc ministerium obibat, is enim δαδ. κατ' ἐξοχὴν qui etiam hoc munere per totam vitam fungebatur. Eustath. ad Il. A. Διγείρει δὲ δάδα ἔχον ἀπλῶς, καὶ ὁ ἐν τοῖς κατ' Ἐλευσίνα μυσθίοις δαδύχ'. Multus Lampadum five Lucernarum usus Græcorum sacrificiis, & certaminibus; unde

unde frequens mentio τῆς λαμπάδος, & λαμπάδουρας, λαμπάδουρας, λαμπάδας &c. & ad λαμπάδουρας allusisse creditur Deus in Evangelio cum dixit, *Sint lumbi vestri praeincti, & lucerna in manibus vestris.* Sed non possum jam hæc prosequi, nec in hoc stadio decurrere, cum ὁ ἀδελέχης mihi facem præfert. In genere, ne hæc temere confundamus, hæc tria inter se differre notandum, δῶδα vel λαμπάδα φορεῖν, δῶδα vel λαμπάδα ἔχειν, & δῶδα vel λαμπάδα σῆσαι. Λαμπάδα φορεῖν dicebatur, qui ἐν ἀγῶνι τῆς λαμπάδος, in lampadis certamine, accensa face currebat; & hæc fuit λαμπάδουρα. δῶδα vel λαμπάδα ἔχειν dicebatur proprie ὁ λαδῆχης in Eleusiniis, quod proprium & peculiare munus in mysteriis, ut diximus. Denique λαμπάδα vel δῶδα σῆσαι dicebatur, qui lampadem vel lucernam Cereri in his sacris honoris causa offerebat; ubi videtur æmulatio & concertatio quædam fuisse, quis maximam facem accenderet. Unde qui primas in hoc officio obtinuerat, & aliis præluxerat, is passim famigeratus, & in omnium ore habebatur, uti hic noster Damippus, qui μεγίστην δῶδα ἔσθαι. Neque tamen hic experimentum & specimen aut roboris aut virium corporis fuit (quod vir magnus videtur scire) fuerit licet hic homo cum sua luce Polluce robustior, fuerit licet alter Castor ὁ Ἰπποδάμου vel Δάμωπος iste. Cultus tantum hoc & religionis certamen, non virium nec roboris fuit. Qui enim μεγίστην δῶδα ἔσθαι, qui maximam facem Cereri consecrasset, is maxime honorasse hoc numen videbatur. Atque hic commode mihi in memoriam venit illud pessimi cujusdam nautæ, qui aliquando in magna tempestate Dnæ Mariæ Lauretanæ vocavit, se, modo ex illo periculo evaderet, lucernam ei adolitum magnitudine malum suæ navis æquantem; cum vero salvus ad portum venisset, eam digitali cereo jussit esse contentam. Nam nescio quomodo hæc λαμπάδεξις, ut & alii etiam ritus superstitionis, ex Ethnicorum sacris in Christianorum templa irrepsit, & nos eorum face facem accendimus. Et certe perantiquum fuisse cereorum usum in re sacra, etiam apud Christianos, negari non potest. Quod si cui hoc obscurum sit, Patres hac in re lucem facient. Erat omnino apud Nazianz. (ne quis dubitet) ἐπὶ τὰ ἄγια πάντα. Sed fortasse inanis hæc idolomania & cereorum usus in sacris, utpote Gentilem superstitionem redolens, viris piis & cordatis jam dudum merito displicuit. Fervet tamen adhuc in Ecclesia Romana: nempe populus ille, ut Athen. olim, δειπναιμονέστερος, & cereus in vitium superstitionis σκῆτι, cereos adhuc retinet etiam in hac luce Evangelii; at quid hoc aliud est, quam in meridie, splendente sole, facem accendere, & inani hac lucernarum pompa verum pietatis lumen obfuscare? Apud nos hodie festum illud, quod Orient. Ecclesia Hypapanten vocat, à lucernis tum solitis accendi etiamnum vulgo appellationem retinet. Sed quicquid sit de nomine, res certe ipsa jam pridem extincta & explosa est.

Δῶδα.] Nomen hoc monosyll. Δῶς tria significat, convivium, facem seu lucernam, & pugnam. Et quia facem ergo pugnam, est enim proprie δῶς pugna ardens, quam Hom. eleganter μέγας καυστήρ appellat.

appellat. Facile autem discernitur hæc ambiguitas in obliquis: *δαίς* enim *convivium* format gen. per τ, *δαίσις* *δαίς*, vel potius *δαίς*, ita enim semper apud poetam per diæresin, *δαίδης*, per δ. — *δαίδων* *ἄπο λαμπυρίων* — *αἰδομένης δαίδης ματὰ χερσὶν ἔχοντες*. Apud Atticos *πύργος* semper legitur per crasin *δαίς*, *δαίδης*, uti hoc in loco. Denique *δαίς* *pugna* in dat. tantum sing. idque per apocopen, *δαί* pro *δαίδι*, *μυήδων ἐν δαί λυγρῇ*. Sed hæc fortasse satis plana sunt & perspicua, ut ad ea videnda non opus sit cum Damippo nostro *μεγάλῳ δᾶδι* *σῆσαι*. At quid simile habent *δαίς* & *δαίς* *prælium* & *convivium*, nisi forte Thracum sit aut Centaurorum & Lapitharum, qui *natis in usum latitiae scyphis* pugnant? de quibus usurpari potest illud Hom. quod de rixosis sophistarum convivii lepide *παρορθεῖ* nescio quis apud Athenæum, *Ἄλ' ἔρχεθ' ὅπῃ δέπνον, ἵνα ξυνάγωμ' Ἄρηα*.

Πόσι εἰσὶ κίονες τῆς Ὀιδείας. Quot sint in Odeo columnæ. Celeberrimum Athenis hoc ædificium fuit. Unde inter Athenarum *οἰκοδομήματα ἀξιοθέατα* à Strabone recensetur, lib. 9. *Ὀμοίως δὲ καὶ ἡ Ἀρχαὶμία, καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων, καὶ τὸ Ὀιδεῖον, καὶ ἡ ποικίλη σκὰ, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἡεὶ ἔχοντα πάντα ἔργα τεχνιτῶν μνήμης ἀξίον*. Extructum autem fuit à Pericle, qui & Pœciles aliorumque ejusmodi ædificiorum Urbis publicorum præcipuus auctor atque architectus, uti diximus antea ad Demosthenem. Suidas, *Ὀιδεῖον, Ἀθωόντων, ὡς πορ δέκατον, ὃ ποικίλον, ὡς φασί, Περικλῆς*. In hoc Odeo Rhapsodi ac Citharistæ aliique musici, ante extructum Theatrum, se in arte sua exercebant, unde & nomen obtinuit *ἀπὸ τ' ὀδῆς* a *cantione*, Testatur Suid. verbis sequ. *Ποικίλον, ὡς φασί, Περικλῆς εἰς τὸ ὀπιδεῖον αὐτὸς μεσικὴν διὰ τοῦτο καὶ καλεῖται ἐκλήθη ἀπὸ τ' ὀδῆς*. & Hesych. *Ὀιδεῖον* *τέτατον* *ἐν δὲ κατὰ τὸ δέκατον κατεσκευασμένον, οἱ ραψοδοὶ καὶ οἱ κιθαριστοὶ ἀγωνίζοντο*. Solent autem istiusmodi ædificia publica hominibus otiosis & male feriatis amplam garriendi materiam suppeditare. Adeo nihil quicquam eorum, quæ in urbe visu aut memoratu digna sunt, intactum & indictum præmittunt *οἱ ἀδολέχων* porticus, theatra, balnea, æraria, templa, navalia, vias publicas, columnas, statuas, & quid non ad nauseam crepant & tinniunt? Ita loquax ille, crux Horatii, in hoc campo expatiabatur: ita enim de eo poeta, cujus patientiam misere torfit, expertus cecinit, *Cum quidlibet ille Garriret; vicos, urbem, laudaret*. Quod vero de columnis Odei hic quærit *ὁ ἀδολέχων*, in eo respicit structuram hujus theatri, vel theatrale ædificium; quod *vix* variis columnis instructum & ornatum. Plut. in *vita Periclis*, *Τὸ δὲ ὀδεῖον τῇ μὲν ἐντὶς διαπύλαι πόλει δέον καὶ πολύσυχον, τῇ δ' ἐπέφθ' περικλειῖς καὶ καταικίς, ἐν μᾶς κορυφῇ πεποιημένον, εἰκόνα λέγεται γυναικὸς καὶ μέμνηται τ' βασιλέως, σκωπῆς*. Hæbit itaque hoc Odeum sedilia intus columnasque plurimas, tectumque acclive, & in fastigium unum assurgens, ad instar regii cujusdam tabernaculi. Quin etiam variis statuīs & imaginibus ornatum & insignitum fuit, non minus quam *ποικίλη σκὰ*, aliæque porticus & theatra. In ipso limine & introitu statuas fuisse regum Ægypt. narrat Pausan. in *Att.* *Τὰ δέκατα δὲ, ὃ καλεῖται ὀδεῖον*.

ἀνδραγάντες πρὸς τὸ ἐφ' ὧν βασιλείαν εἰσὶν Ἀρχόντων. Quin & frumenta ibi vendi solita, & mensura pauperibus distribui. Suid. *διμετρήσαντο* ἢ καὶ ἄλφειτα ἐνεῖ. Demosth. in *Phorm.* ἐν δ' ἐν τῷ τοιαύτῳ καί μιν οἱ μὲν ἐν τῷ ἄσπιδι οἰκόντες διμετρεῖσθαι ἄλφειτα ἐν τῷ Ὀιδεῖον. Unde & forum ibi Archon habebat, & jus dicebat de re frumentaria nec tamen omnes controversiæ ad rem frumentariam, itemque ad debita quæcunque ex causa alimentis, pertinentes, in Odeo disceptabantur: quod sentit vir doctissimus J. Pollux, τὰς δ' ἐπὶ τῷ σίτῳ δικὰς ἐν Ὀιδεῖον ἐδίδουσαν οἷον δὲ ὅταν ὀφειλόμενοι τεσφά. Suid. in voce *φιδεῖον* ἐστὶ ἢ ἐν αὐτῷ δικαστήριον τῷ Ἀρχόντι. Sed non quævis actio circa rem frumentariam dicebatur *δικὴ σίτου*, nec apud Archontem in Odeo disceptabatur: ea enim solummodo actio proprie dicebatur *δικὴ σίτου*, sive de alimentis actio, qua mulier à viro vel dimissa vel sua sponte discedens alimenta, id est, usuras pro dotis usu postulabat, cum sc. maritus dotem reddere noluit. Suidas, Σίτου τεσφά καὶ σίτου δική, ὅταν γυνὴ ἀπολείψῃ ποικιλαμένην, ἢ καὶ ὑπὸ τῆς ἀνδρὸς ἀποπεμπήσῃ, καὶ ἀπολαμμένη τὴν ποικίαν, καὶ διαγνήσῃ χεῖρον, καὶ δικὴν εἰσάγῃ τῆς αὐτῆς, καὶ ἀπαιτῇ τεσφά καὶ τεσφάς. primum *τεσφά*, deinde (si vir dotem reddere recusaret) saltem *τεσφάς*, alimenta, hoc est, usuras ex dote repetebat: duæ igitur hæ actiones erant; una *δικὴ τεσφάς*, qua dotem, altera *δικὴ σίτου*, qua saltem usuras ex dote poscebat; nam οἷον hic proprie est τόκος seu usus dotis non restituta. Hæc igitur σίτου δική, sive actio quam movebat mulier pro usuris ex dote, quibus se aleret, in Odeo disceptabatur: quod apte nos docet Demosth. *Orat. contra Nearam* pag. 524. ubi insignis in hanc rem locus est; *Ἐκβάλλει τὴν ἀφροσύνην καὶ τὴν περιγὰ ἐν ἀποδίδωσι* λαχόντων ἢ τῷ Στεφάνῳ αὐτῆς δικὴν σίτου εἰς Ὀιδεῖον τὴν τεσφάς, κατὰ τὸ νόμον, ὅς κηρύσσει, ἐάν ἀποπέμπῃ τὴν γυναῖκα, ἀποδίδωσι τὴν περιγὰ, ἐάν ἢ μὴ, ἐπ' ἐνέξ ὀβολοῖς ποικιλεῖν, καὶ σίτου εἰς Ὀιδεῖον ἢ διγιστάδης ὑπὸ τῆς γυναικὸς τῷ κυρίῳ, hoc est, Dimittit mulierem, dote non reddita; cum vero Steph. ei diem dixisset apud Odeum de victu, seu usura dotis; ex lege qua jubet, si dimiserit uxorem, reddat dotem, sin minus novem obolos usuram pendat (i. e. 18 in 100 annuos) & curatori seu tutori mulieris (τῷ κυρίῳ) liceat pro ea actionem intendere de victu seu alimentis (h. e. usura dotis) ad Odeum. Et paullo post, ἢ λαχόντων αὐτῆς Στεφάνου εἰς Ὀιδεῖον δικὴν σίτου. Et cum Steph. ei litem de alimentis ad Odeum intenderet.

Triplici igitur usui inservit (præterquam quod urbi ornamento erat) hoc Odeum, nam primo Theatrum erat sive gymnasium, in quo musici imprimis artem suam exercebant, unde & nomen obtinuit ἀπὸ τῆς ψάλλεως; deinde & forum erat frumentarium, in quo annona tempore caritatis pauperibus vendi ac distribui solita: & denique δικαστήριον seu forum juridicum, in quo σίτου δική (ut jam diximus) apud Archontem agebatur. Quærit jam ὁ ἀδελέχης, quot hujus Odei sint columnæ; ut si quis hodie quærat, quot sint columnæ in publico aliquo apud nos theatro, aut in novo Nostro v. g. Ædificio, aut in Regio (ut vulgo dicunt) Excambio. Quod certe non tantum est, ut quis

quis vel id querere vel scire satagat; sed homini γλωσσᾶλγίας morbo laboranti, mediocriter esse loquaci, Non Dii, non homines, non cessere columnæ.

Quin & ad Herculeas nunquam venit ille columnas;

Semper plus ultra garrula lingua crepat.

Liceat enim paulisper ludere & cum φλυαρία φλυαρεῖν. Κίον, onus habet accent. in penult. & sic distinguitur a particip. κίων, κίοντα, κίων, quod acuitur in ultima. Et certe omnia nomina dissyllaba in ιον sunt penacuta, præter unum κίων nix: ut πίων pinguis, πέριον ferra, κίων columna. Κίων (inquit Etymol.) παρὰ τὸ κτεῖν καὶ ἀνιέναι εἰς ὑψος, quia in altum ascendit, atque procedit; κίων igitur quasi κτεών. At quid si ab Hebræa voce; sane יָד est erigere, firmare, stabilire, & יָד vel יָד est basis seu columna. Quantum ad genus, apud posteriores Atticos fere in masc. legitur, ut hic apud Theophr. & apud antiquos poetas etiam in fæmin. ut χρυσῆς κίονας apud Pind. & ὑψηλὴ κίονα, & κίονα μετρίαν apud Homerum.

Μὴ ἀφίστασθαι. Nunquam discedet. Si quis Illius lingua patientem accommodet aurem, ab ejus latere nunquam discedet. Talis erat lappa illa Horatiana, quæ nullo modo nec machina excuti nec averri potuit, Misere, cupis inquit, abire; Jam dudum video: sed nil agis, usque tenebo, Persequar—; & paulo post, Nil habeo quod agam, & non sum piger, usque sequar te. Demitto aurículas (inquit poeta) ut iniqua mentis afellus, Cum gravius dorso subit onus: & certe garrulus homuncio onus est Ætna gravius, Κατὰ τὸ ἀνθρώπου &c. imo Κατὰ τὸ ἀδερροῦ & αὐτὸς χαλεπώτατον ἄχθος. Miser tamen Flaccus cogebatur esse asinus ad hanc lyram, vel potius ad hos λήρες gerrasque germanas; tum enim Incipit ille: Si bene me novi, non Viscum plurius amicum, Non Varium facies. Erant viz. Viscus & Varius duo amici Horatii non e multis, quorum & ipse alibi meminit Lib. 2. Sat. ult. At ergo iste Hor. carnifex, poeta si ipsum noverit, non pluri æstimaturum aut Viscum aut Varium, quos ambos intime amavit, & in deliciis habuit. Quid? Viscum & Varium? imo vero tu ipse, mi homo, plane Viscus es, qui tam tenaciter adhæres; & Varius, qui tam varia & multa narras.

Βονδερμίωνος μὴ ὅτι τὸ μυστήριον, Πυανφιδόνος ὃ Ἀπατέρειν, Πισσιδεώνος ὃ τὸ καλὸν ἀγρὸς Διονύσιον. Ecce quo nos duxit, imo circumduxit indefessus iste nugator, importunus iste nebulo, ἀδουρόσυμος hic ἀδόλιγος, hoc crepitaculum; Arabicus iste tibicen, cui major merces debetur ut taceat, quam ut canat. Nempe homo male feriatas non res serias sed serias nobis narrat; -- ἀεργὸς αἰὲν ἱερταῖ, Ignavis semper sunt feriæ in ore manueque. Omnia fere Atheniensium festa percurrit, & per totam fere Menologiam Atticam nos manu, imo lingua, ducit. Ut siquis inter nos ferio & cum magna cura alteri diceret (id quod lippis & tonsoribus imo & pupis & puerulis notum est) quo die vel mense hoc vel illud Ecclesiæ vel Reip. festum agatur, puta τὰ γινώσκοντα Decembri, τὰ ὀφθαλμοῦντα Januario &c. Quod siquis forte quærat, quando futura est Δεισιδαιμονία, ut liceat grave hoc & odiosum crepi-

crepitantis linguæ onus deponere, aut quando puerulus defessus erit loquendo, resp. poterit, anno Platónico, ad Græcas Calendas, seu Ἐλαφβολιών & i. e. Febr. τετακτοῦ περὶ τῆς. Quamquam vero insigniter hic pro suo more nugatur ὁ ἀδολέχης, liceret tamen nobis aurum ex hoc stercore colligere, ex hoc nugaram sterquilinio multas Græcarum antiquitatum gemmas eruere, tam de Anno & Mensibus Atticis, quam de solennibus Atheniensium festis atque mysteriis. Sed profecto tam involuta & perplexa hæc res est de temporibus Atticis, tam Iliacos inter muros pugnatur & extra, tam ardens est pugna, atque conflictus inter παῖδας τοῦ χερωνεύσαν, & imprimis inter duos illos Chronologiæ principes, Scaligerum & Petavium, de mensium Atticorum ordine & serie, cui-que ex Julianis respondeat, ut præstet omnino nihil quam pauca dicere. Non est meum Palæmonem hic agere, nec tantas componere lites, inter Peliden & inter Atriden. Dico inter Peliden & Atriden; duo enim illi, quos nominavi, nescio quomodo dictaturam in hisce literis, & Agamemnonis instar & Achilles imperium & magistratum in Græcis (& forte non injuria) sibi vindicant, viz. Αἰὼν ἀριστεύειν, Πάντων μὲν κρατεῖν ἔδειον, πάντας δ' ἐλάττειν. Et certe controversiam hanc de mensibus & anno Attico, pro merito tractare, non unius mensis, nec anni opus est; nedum ut intra semihorulæ spatium transigi aut profligari possit: breviter itaque ut ostendam quid in re dubia & obscura sentiam; nondum video, cur sententiæ Scaligeranæ non accedam; ita ut mensium Atticorum hic ordo constituatur, Ἐκατομβαιῶν, Julius (inde enim Athenienses, uti nostis, annum suum incipiebant) Ματαγεινιῶν Aug. Βονδορμιῶν Sept. Πυανεψιών Oct. Μαιμακτηριῶν Nov. Ποσειδεῶν Dec. Γαμηλιῶν, Jan. Αἰφροειῶν Feb. Ἐλαφβολιών Mart. Μενυχῶν Apr. Θαρρηλιῶν Maius, Σιυριεῶν Junius. In hac mensium Atticorum serie tota fere dividia & difficultas est circa duos illos Πυανεψιών, & Μαιμακτηριῶν. Magnus ille emendator temporum Joseph. Scal. Πυανεψιών Βονδορμιῶν proximum esse contendit, adeoque Octob. Juliano resp. Ποσειδεῶν autem Μαιμακτηριῶν, eo sc. ordine quo à nobis recensiti sunt, subjungit; Gaza contra, (quem sequitur Petav.) post Βονδρ. collocat Μαιμακτ. & deinde Πυανεψιών, ac si Μαιμακτηριῶν esset Oct. hoc est, 4tus anni Attici mensis, & Πυανεψιών 5tus i. e. November. Cujus contrarium, uti mihi videtur, verum est. Harpocration, non contemnendæ auctoritatis Gramm. Μαιμακτ. ὁ πέμπτος μὲν παρ' Ἀθηναίους. Quid quod hoc modo continuatos connexosque hos menses legimus apud Pluta Ματαγεινιῶν, Βονδρ. & Πυαν. ut facile intelligamus eos immediate alteri alterum successisse. Ait igitur ille in Vita Demosth. circa finem, eum post reditum in patriam non diu supervivisse, --- Οὐ μὲν (verba ejus sunt) ὅτι πολλὰ χεῖρον ἀπέλαυσε τῇ πατρίδος κατὰ λῶν, ἀλλὰ τὰ χεῖρ' ἔκλυον περὶ χεῖρον σιωπρήτων, Ματαγεινιῶν (Aug.) μὲν ἔπειτα Κερνῶν μὲν σιωπῆτος, Βονδορμ. ὅ (Septemb.) παρὶ λῶν εἰς Μενυχῶν ἵφρεχ, Πυαν. δ' (Octob.) Δημοδ. ἀπέθανε, quæ verba certe jugulam causæ petunt, nec ulla machina eludi aut declinari possunt: plusquam enim

enim probabiliter ostendunt hosce tres menses continuo & non interrupto ordine fluxisse. Βοηδρομιών igitur & Πυανεψιών erant Septem-
ber & October, eo ordine, quo & hic a Theophr. ponuntur; quan-
quam id non agitur hoc in loco, neque enim ordinem hic observat
ὁ ἀδολέχης, ὁ ἀμαρτυρῆς, ἢ ἀκετόμυθος, "Ὅς ῥ' ἐπεὶ φρεσὶν ἔστιν ἀνοσμή-
τι πολλὰ τε ἦδ' αἰ" Quin & Tzetzes ita hos menses continuat, Μαιμακ-
τιον. Βοηδ. Πυαν. Μαυμακ. Ποσφ. h. e. Aug. Sept. Oct. Nov. Dec. Adde
quod nuperus auctor *Archæologia Attica* hanc ipsam seriem men-
sium Atticorum ex vetere quodam manuscripto Bodleiano nobis pro-
posuit, eodem modo quo a nobis supra collocati ac dispositi sunt.
Cui ordini a venerandæ antiquitatis codice sic descripto mirum qua
ille auctoritate fretus contradicere voluit γυνὴ καὶ καλῇ, Μαιμακτιον
(inquit) collocandus est ante Pyanepsionem. Nec illud valet, quod
Thesmophoria Pyanepsione mense fiebant; at in hyemem incidere te-
stat Aristoph. *Θισμοφ.* Ergo quid? ergo Pyanepsion mensis crit
hybernus. Certe; nam Pyaneps. h. e. Octob. hyemis, saltem incunt, i
accensendus est, non minus quam præcipitanti autumnus; est enim
hic mensis fibula utriusque, & veluti communis terminus (ut lo-
quuntur in scholis) utramque hanc anni partem copulans & conne-
ctens: est enim post æquinoctium, & tum Vergiliæ occidunt & hyemis
incipit. Nec illud tam invincibile arg. est quod ex Aristot. asseritur,
Hist. Anim. 6. 29. de coitu cervorum, ἡ ὃ ὄρεα γίνεται μετ' ἀρχῆς
αἰετ' & Βοηδρομ. ἢ Μαυμακ. hinc colligunt Μαιμακτιον Βοηδρομιών pro-
ximum esse. Sed hoc non sequitur; siquidem ὄρεα cervorum (nos *rutæ*
dicimus) per duorum mensium spatium ferveat, toto mense Pyaneps.
h. e. Oct. continuatur, & in Μαιμακ. etiam h. e. Nov. initiū extendi-
tur. Mens ergo Aristotelis est coitum cervorum incipere mense Boedr.
ac definire Μαιμακ. ac per totum Pyaneps. qui inter eos menses
medius est, continuari. Et de ordine quidem horum mensium Atti-
corum pauca hæc e multis dicenda habui; res enim volumen postu-
lat. Hoc tantum addo: Menses Attici non tam exacte nec ad amuf-
sim Julianis nostris respondebant, ut unusquisque totus toti, & pars
parti directe quadraret: nam aliquando unus idemque Atticus duos
Julianos respicere, viz. partem unius & partem alterius, putandus est;
e. g. Βοηδρομιών Septembris & Octobris partem detinebat, & etiam
Pyanepsion partem Octobris & Novembris occupabat; unde Plut.
Pyanepsiona σπόρμιον μὲν appellat *mensē sationis*, quia tum σπόρος
sementium maxime fervebat: at vero σπόρμιον tum Octobre tum No-
vembre fieri solebat; testis est Proclus ad Hesiodum, εἰ δ' ἄρ' ἐστιν
σπόρμιον φρεσὶ, & καὶ ἐν δὴ τοῖς καὶ ὅν ὁ ἀλλοτρίοις & σπορτίον ἐμὲ δίδει. Ὁ αὐτοῦ
ἢ Νομβρίον: ergo πυανεψιών, qui erat σπόρμιον μὲν, *mensis sationis*, u-
trique saltem ex parte respondebat: sed hæc hæc haec.

De nominibus mensium Græcorum hoc generaliter observandum
est; omnes menses Atticos a propriis festis & sacris solemnioribus,
quæ in iis fiebant, nomina sua obtinuisse. Non percurram jam om-
nia. Sed ea tantum quæ in hoc loco Theophrasti habemus. Ea
sunt Βοηδρομιών, Πυανεψιών, Ποσφιδιών. Ut a Thargeliis Thargelion, a
R Scirro-

Scirrophoriis Scirrophorion, ab Anthesteriis Anthesterion. Boedromion igitur i. e. Sept. dictus est πρεξὶ τὰ βοῦδρομία, erant autem Boedromia festum Athenis celebratum in memoriam illius victoriæ, quam adversus Eumolpum Neptuni filium reportarunt Athen. Erechtheo rege, βοῦδρομιέντος Ἰωνος τῷ Ἑκδῷ, auxiliante iis Ione Xuthi filio. Harpocrat. βοῦδρομία (vel potius, βοῦδρομίαι) ἑορτὴ τις Ἀθηνῶν ἐπὶ καλῶς, ἰσχυρῶς Ἰωνὸς Ἑκδῶς ἐβόηθησε σπασθῆ παλεμικαῖς, Ἀθηναιοῖς ὑπὸ Εὐμόλῳ τῷ Περσέ, Ἐρεχθέως βασιλευντι. βοῦδρομίαι γὰρ τὸ βοῦδρῖν ἀνομιζέτω, ταῖς τῶν ὀπί μὲν χλῶ δαμῖν. Eadem fere Suidas, & Etymol. quorum iste hæc addit, ἀπὸ τῆς τετρατεύμενης τοῖς τῶν ὀπί τὸ ἄστυ δαμῖν, ὅ τε Ἀπόλλων βοῦδρομίαι ἐκλήθη, καὶ ἡ δύσις, καὶ ὁ μῦθος, καὶ τὰ βοῦδρομία ἐτελέετο ἑορτὴ. βοῦδρομίαι idem est quod βοῦδρῖν, & eodem modo compositum. Ut enim βοῦδρῖν auxiliari proprie est πρὸς βολῶ δύναι, ad clamorem alicujus accurrere auxilii ferendi causa, ita & βοῦδρομίαι, πρὸς τῶν βολῶ δαμῖν, ubi vox βολῆ (uti mihi videtur) non significat μάχην seu pugnam, sed potius καλῶν seu clamorem: nisi quis utrumque velit conjungere, ita ut βοῦδρομίαι sit cum clamore ad pugnam concurrere, h. e. alacriter ad ferendas suppetias in pugna accurrere, vel cum clamore; quod de Trojanis cecinit Hom. qui sc. ad prælium καλῶν τ' ἐνοπή τ' ἰσχυρῶν ἄσ. βοῦδρομίαι absolute cum clamore currere, vel concurrere, vel inter currendum vociferari citra ullam auxiliandi significationem. Ita Appianus Εὐφρ. 2. de percussoribus Cæsaris, οἱ δὲ σφοδαῖς τὰ μέγα τὰς λαῖς ἀσπερ ἀσπίδας πεπλεκάμενοι καὶ τὰ ξίφη μετὰ τῷ αἰματὶ ἵκοντες, ἐβοῦδρομῖν βασιλέα καὶ τύραννον ἀνελόν, h. e. ὡς τῶν δαμῖν ἐβόησαν, inter currendum vociferabantur, se regem & tyrannum interfecisse.

Πυανεψιών (qui mensis est Boedromioni proximus) videtur Pythagoræ cognatus esse: nam si Grammaticis credimus, a fabis nomen obtinuit; Pyanepsion enim, a sacris seu festis quæ vocabantur Πυανέψια, quæ septimo hujus mensis die celebrabantur; nomen huic festo a fabis tunc coqui solitis, πρεξὶ τὸ τὸς κυάμους εἶναι, quippe πύματι dicebant veteres pro κυάματι. Pollux lib. 6. cap. 19. Κύαμοι, οἱ καὶ πύμασι, ὅς ἐστι καὶ τὰ Πυανέψια ἑορτὴ. Et Eustath. ad Il. χ. καὶ πυανέψια λέγοντες, εἰσι κυάμους, διὰ τὸ πύμας πρὸς τὸς κυάμους λέγοντες. Celebrata autem hæc Πυανέψια in honorem Apollinis, & a Theseo primum instituta sunt, postquam occiso Minotauro salvus in patriam rediisset; de quo videndus Plut. in Theseo, ubi de hujus festi origine, & caeremoniis. Mitto jam ῥύτταν ἀδύεας καὶ ἕνους, καὶ κλάδων ἐλαίας, ollam fabarum, & oleaginum ratum, qui & εἰρεσιῶν dicebatur, aliaque huc spectantia nugamenta, quæ plena manu nobis ingerunt natio Grammaticorum πρὸς τὰ ταπεινὰ καὶ ἀπὸ τοῦ πύματος; qui fabas has in Pyanepsii coctas, tanquam cramben bis, imo sæpius coctam, ad nauseam usque nobis reponunt. Quod si cujus palato hæc dapes arrideant, & sunt fortasse hic aliqui qui Pythagorici non sunt, nec fabis abstinent; quod si qui Fabii aut Fabiani hic sint, (& certe non ignobilis erat illa Romæ familia, nam ut Ciceroni cicer, sic Fabio faba nomen dedit) antequam hos κυάμους, & κυάμους, seu πυανέψια relinquam, non gravabor iis

iis impertire, quod me docuit Eustath. viz. etymon τοῦ καίμων, quod fortasse τοῖς φιλοκαίμοις non ingratum fuerit: viz. καίμοι (inquit ille) παρὰ τὸ καίειν αἷμα, quia generant sanguinem; an vero bonum & salubrem, ipsi viderint.

Ποσειδών (qui Atheniensibus sextus, nobis ultimus mensis) ἀπὸ τοῦ Ποσειδέων. Erant autem Ποσειδέων Neptuno sacra, Helych. Ποσειδέων, ἐν τῇ Ποσειδωνίᾳ τελευτῶν, quæ & Ποσειδωνία dicta sunt. Athen. Lib. 13. Ἀγέσιππος ὁ ἑταῖρος τοῦ Πρωκλέους μέρευνεν αὐτῇ ἐν Αἰγίνῃ τοῖς Ποσειδωνίοις. Sic templum Neproni, Ποσειδωνίου ἱερὸν, & Ποσειδωνίων dicitur, & Ποσειδών vel Ποσειδών, unde per dialysin & ectasin Ποσειδών apud Homerum,

Ἐνθα δὲ τὸ σφ' ἀγορὴν καλὸν Ποσειδών ἀμφί.

Festum hoc Neptuno sacrum peragi solitum ipso primo hujus mensis die putat Casaub. ad ultimum Theophr. nostri Characterem: τὸ ψυχρὸν καὶ ἀναγκάζει τὸ Ποσειδών ἡμέρα. h. e. illo interprete, Posideone mense frigida lavare cogit, ac si esset τῇ τῷ Ποσειδών ἡμέρα, vel τοῖς ἡμέραις. h. e. Decembris, cum jam maxime friget. Quod vero ait τῇ ἡμέρᾳ, numero unitatis, puto (inquit) intelligi calendæ ejus mensis, Neptuno sacrum diem, lautis epulis & θαλασσίαις solitum celebrari. Quanquam autem fortasse non tanti hæc res est, ut in Gentilium Deorum nominibus explicandis multum laboremus, tamen ut etiam hujus mænsis nomen (quod in aliis duobus fecimus) altius ab origine deducamus, non alienum fore duxi, si & ipsius Ποσειδών etymon alicunde eruere conemur: præsertim cum nullus alius mensium Atticorum a numine nomen obtineat, præter hunc unum Ποσειδών. Ποσειδών igitur mensis, a Ποσειδών Neptunus. Ποσειδών autem (ut alia hujus vocis Etyma minus verisimilia, quæ legere est apud Plat. in Cratylō, omittam) optime mihi dici videtur παρὰ τὸ πόσιν δαΐναι, a præbendo potui. Salsas quidem aquas non bibimus; verum & fontana, & fluvialis, & puteana aqua Neptuno sive mari originem debet; ut ex Solomone & Homero discimus, Εξ ἑπὶ πάντας ποταμὸν, ἢ πᾶσα θάλασσα &c. sive Oceanum, sive Hom. versum, fontem ingeniorum, intelligamus. Anacreon,

Μεῖς μὲν ὃ Ποσειδών ἔστιν,

Νεφέλαι δ' ἔδαν βαρυώνται,

Ἄγειν ὃ χειρὸς παταγεῖ,

Mensis Posideon adest,

Nubesque aqua gravantur,

Horridaque tempestates perstreperunt:

ubi tamen vocem Ποσειδών non sumerem in recto casu pro nomine ipsius mensis, id enim semper est Ποσειδών, sed in gen. plurali pro nomine festi, quod Ποσειδέων vel Ποσειδέων cum diphth. & deinde poetice per dialysin & ectasin Ποσειδών, ut apud Hom. Ποσειδών pro Ποσειδέων, ἱερὸν τῷ Ποσειδών. Igitur Μεῖς h. e. μὲν Ποσειδών in illo loco Anacreontis erit mensis Posidiorum seu Posidioniorum. December mensis sc. in quo hæc Neptuni sacra celebrantur. Hactenus de tribus hisce mensibus.

Festa, quæ in iis peragebantur, à Theophrasto hic nominata sunt τὰ μυστήρια, τὰ ἀπατήρια, & τὰ κατ' ἀρχὴς Διονύσια. Τὰ μυστήρια hic sunt τὰ Ἐλευσίνια, & a decimo quinto Boedromionis mensis per novem dies durabant, & per modum excellentiæ ἀντονομαστικῶς dicta sunt μυστήρια. Erant quippe hæc Cereris Eleusiniæ sacra, omnium apud Græcos festorum celeberrima. De Eleusiniarum celebritate insignis ille locus est in Aristidis *Panathen.* ἀλλὰ μὴ τ' ἔγωγε μυστήριον, τὰ μὴ ὡς ἀρχαῖα τεύχεα, τὰ δ' ὡς ἀναρχαῖα, τὰ ὅς πλείστοις γνώριμα· πάσαις πόλεωσι τοῖσι ἡμέροις περ φέροι τὰ Ἐλευσίνια. Hæc igitur τὰ μυστήρια κατ' ἐξοχὴν, ut postea ostendam. Cæterum in his ipsis mysteriis, in his sacris, tam sacris, tam sollemnibus, tam turpes utique & ridiculi erant ritus ac cæremoniæ, ut Clemens Alexand. Arnobius, alique Patres contragentes, non sine indignatione meminerint. Nolo jam excutere universam hujus festi pompam, & solemnitatem & supellectilem. Nec dicam hic omnia quæ dicenda sunt, ne aut aliorum scrinia compilare, aut Iliadem post Homerum scribere videar; quandoquidem doctissimus & diligentissimus Meursius ὁ μακρότης de hisce Eleusiniis, sive de Cereris Eleusiniæ sacro ac festo, librum nobis singularem dedit, qui super hac re consulendus. De origine tantum pauca adducam, quæ à viro illo clariss. notatis non incommode superaddi possent mihi videntur. Origo igitur horum sacrorum hæc fuit: Cum Ceres filiam suam Proserpinam querens, in Eleusinem Atticæ pagum venisset, hospitioque accepta fuisset à Celeo ejus loci principe, ut eum pro humanitate sua remuneraret, frugum ferendarum rationem ei ostendit, filiumque Triptoleum per orbem terrarum misit, alatis vectum draconibus, qui usum frumentorum hominibus indicaret. Hinc Athen. gloriabantur, fruges apud se inventas & primum fatas in pago Eleusinis, beneficio Cereris; atque inde in honorem Cereris Eleusinia sacra instituta. Hoc libentius observo de causa & origine hujus sacri, quod à doctiss. Meursio penitus id omissum videam; ubi enim de prima Eleusin. institutione agit, nullam omnino de inventis frugibus mentionem facit. At certe ut Thesmophoria, ob inventas leges (θεσμός enim *lex*) ita Eleusinia ob repertas fruges instituta. Utraque erant sacra Cerealia, & in honorem Cereris; eadem enim Ceres & legum & frugum repertrix. Diversis mensibus hæc duo sacra celebrarunt Attici, sed conjunctis; Eleusinia mense Boedrom. Thesmophoria sequente Pyanephione: Thesmophoriis solæ mulieres, Eleus. viri soli initiabantur. Agricultura, & repertas primum in Eleusine fruges, jam huic festo dedisse originem innuit Clem. Alex. *Protrept.* ubi hæc tria conjungit, raptum Proserpinæ, Cereris Eleus. templum, & Triptolemi agriculturam, τὴν κόρην ἢ ἀρπαγὴν, καὶ ἢ τὴν ἐν Ἐλευσίνι τεμένης καὶ διδρυσις, Τριπτόλεμον τὴν γεωργίαν. Etiam S. Aug. *de Civ. Dei* lib. vii. cap. 20. à frumenti inventione originem τῶν Ἐλευσινίων arceffit. In Cereris autem sacris prædicantur illa Eleusinia, quæ apud Athenienses nobilissima fiderunt. De quibus nihil iste interpretatur, nisi quod attinet ad frumentum quod Ceres invenit, & ad Proserpinam, quam, rapiente Orco, perdidit. De origine horum Cerealium satis superque mihi

mihī dixisse videor: nomen quod attinet; dicta sunt Eleusinia
 ἀπὸ τ' Ἐλευσίνων ab Eleusine Atticæ regionis oppido, ubi Ceres ho-
 spitio excepta, adeoque fruges inventæ; & hæc mysteria primo in-
 stituta, & recepta, & ibidem postea ab Atheniensibus celebrata sunt:
 nam ut Thesmophoria, κατὰ πόλιν, in urbe, fiebant, ita Eleusinia
 ἐν Ἐλευσίνι, in Eleusinis pago. Hactenus Grammatici, qui de Eleusiniis
 agunt. Mihi cum Etymologo ulterius; procedendum videtur, ut
 hujus vocis Etymon paulo altius petamus; nam nullus dubito
 quin ut Ἐλευσίνια, à pago Eleusine, sic ipse pagus Ἐλευσίς, ἀπὸ τ'
 ἑλευσέως, à Cereris illuc adventu, nomen habuerit. Ἐλευσίς (inquit
 auctor Etymolog.) διὰ τὴν ἀπὸ Δημήτερος ἔλευσιν, (potius διὰ τὴν τ' Δη-
 μήτερος ἔλευσιν, ob Cereris illuc adventum) ἐκεῖ γὰρ εὖρε τ' κερπὸν ἐλθεῖν
 παρὰ τὸ ἐλεύστω, ἐλεύσω. Cum ergo de Cerere Eleusinia ita loquun-
 tur Gramm. ἐγκαθίστα δὲ γυναικί, ἥλυν εἰς Ἐλευσίνια, καὶ περὶ τὴν μὲν οὖν
 τὴν ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν Ἀγέλαον ἐκάθισε πέτραν, παρὰ τὸ καλίσχρον φέρει
 καλεῖσθαι (Apollodori verba sunt *Biblioth.* Lib. 1.) potuit perinde dici
 ἥλυν εἰς τὴν ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν Ἐλευσίνια. Nam ut saxum in quo sede-
 bat Dea flens & macerens, dicebatur inde ἀγέλαος πέτρα, ut puteus juxta
 quem sedebat, καλίσχρον φέρει, ὅπ' ἔνθα περὶ τὴν Ἐλευσινίαν αἱ γυναῖκες
 χορὴν ἔστησαν, καὶ ἦσαν εἰς τὴν Θεὸν, teste Pausania, quod illic primum E-
 leusiniæ mulieres chorum instituerint, & hymnum Dea cecinerint: Ita
 procul dubio locus ipse seu pagus, ad quem tot erroribus jactata
 pervenit, ἀπὸ τ' ἑλευσέως ab ejus adventu, Ἐλευσίς vel Ἐλευσίν dici
 obtinuit, quocunque alio nomine prius appellaretur. Atque ita per
 prolepsin intelligendi sunt Eleusiniæ scriptores, quoties aiunt Ce-
 rerem Eleusina venisse, ad eum vix. locum, aut urbem, aut regio-
 nem, quam ab ejus adventu Græci postea τὴν Ἐλευσίνια voca-
 bant. Si cui levia hæc videbuntur, meminerit nos non de feriis
 jam, sed de feriis agere; & sint sane hæc ludicra, modo talia sint,
 sine quibus scriptores Atticarum antiquitatum vix aut ne vix possunt
 intelligi. Nondum desino: Gemina fuerunt Atheniensibus Eleusinia,
 Majora & Minora. Majora Cereri, (ut diximus) Minora Herculi,
 sacra habebantur. Majora, mense Boedromione; minora, Anthe-
 sterione acta: & omnino lapsus est memoria Vir magnus ad hunc
 locum Theophrasti, dum minora Mytheria Pyanephioni ascripsit.
 Clare Plut. vita Demetrii, τὰ μικρὰ μυστήρια τῷ Ἀντισθενεῖ ἔτελεοντο,
 τὰ δὲ μείζονα τῷ Βονδερμῶν. Cum igitur & minora etiam fuerint
 mysteria, hinc factum quod nonnunquam sacra hæc Cerealia *majora*
mysteria, τὰ μείζονα μυστήρια, dicuntur apud auctores, διαφόροις χρίσιν, di-
 stinctionis gratia: plerumque vero Eleusinia simpliciter τὰ μυστήρια,
 absolute & καὶ ἑξολῶ, uti hic apud Theophrastum, Ubicunque igitur
 apud Græcos legimus τὰ μυστήρια absolute & sine additione (uti
 hoc in loco) ibi τὰ μείζονα μυστήρια, *majora hæc mysteria*, Cereris vix.
 Eleusiniæ sacra intelligere debemus; Demosth. *Olynth.* 3. καὶ μετὰ ταῦτα
 διελέγοντο τῷ ἐκαστῷ τῶν ἐκατομβαιῶν, μεταγελνῶν, βοδερμῶν, τῶν
 τῷ μὲν μάλιστα μετὰ τὰ μυστήρια δέκα νῆες ἀπεπέλατε. h. e. μετὰ τὰ ἐλευσί-
 νια. Max. Tyr. *diff.* 33. τὰ δὲ Ἀθῆναιων τὴν χρὴ λέγειν; πάντα μετὰ ἐορτῆς

τὰ Ἀθηναῖα, πάντα θυμωδίας καὶ διέλαρον αὐτοῖς ἄγει τὰς ἡδονὰς ἢ ἑνὶ
 νόσῳ, μετοπίως Μυσθία. Heintio interpr. Omnia apud Atticos festorum
 plena, hilaritatis omnia; ut ipsa anni tempora divisisse inter se voluptates
 videantur. Vere Dionysia celebrantur, vergente autumno Mystheria, h. e.
 Eleusinia. Plut. Alexand. Ἡ μὲρ οὐδὲ Σελῶν τῷ Βονδερμῶν ἐξέλεται, πρὶν
 τῷ τῷ μωσθίων Ἀθηνῶν ἀρχῇ. Philostratus de vita Apollonii lib. 4.
 Eis ὃ τῷ Πειραεῖα ἐπαλεύσας περὶ μωσθίων ἄγει. In Piraeum apparet
 circa tempus mysteriorum, h. e. mente Boedr. dum celebrarentur Eleu-
 sinia. Sed de hisce mysteriis plus satis: male sit huic ἀδολέχῃ, qui
 hæc narrans mysteria, & ἐξορχέμενται τὰ μωσθία, garrulitate sua
 hoc negotium nobis creavit! Duo quæ sequuntur sacra, Apaturia &
 Dionysia rustica, paucis absolvam. Ἀπαύρια in honorem Bacchi
 instituta, æque ac Dionysia: quamobrem non erit omnino ἀπερσύν-
 σον, si de his, sed breviter, agamus. Interim non solum videmus,
 cum Sancto Paulo, Athenarum civitatem κατείδωλον ἴσται, sed etiam
 cum eodem Apostolo merito dicere possumus ὅτι ὁ Διὸς ἢ καὶ τῶν
 eorum Deum esse ventrem, qui toties Cereri & Baccho rem sacram
 facerent; qui tot Cerealia, tot Dionysia celebrarent. Etymolog.
 Ἀπαύρια, ἐκ τῆς ἐπιτελεῖσθαι τῷ Διὶ τὴν Πυανημῶν μνη. Pyanephione
 mense i. e. Octobri celebrari solita, præter Theophr. hoc in loco, testat-
 ur etiam Harpocration; Ἀπαύρια, ἐκ τῆς παρ' Ἀθηνῶν, ὡς ἄγει
 Πυανημῶν. Hesych. Καριώπις μὲν Πυανημῶν ἡμέρα, erat autem Cu-
 reotis tertius hujus festi dies. Solebant autem Athenienses in hisce Apa-
 turiis dum sacra facerent, filios suos in tribuleis referre, & in al-
 bum civium conscribere: quod quidem tertio die faciebant (qui inde
 κερῶπις dictus est à κέρει) tum enim puerum quisque suum eo an-
 no natum parentes offerebant curiæ inscribendum, jurantes Atheni-
 ensem esse illum, Atheniensibus natum; ideoque Ἀπαύρια vocaban-
 tur, quia scilicet infantes, antequam his sacris initiarentur & in tri-
 bulem curiam nomina sua haberent relata, videbantur esse ἀπαύρι-
 πατρὸς expertes, ἐπεὶ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ἑρτῇ τὸς γονεῖς ἐν τῷ αἵματι
 ἐκείνῳ παῖδας τότε ἐνέχουσιν εἰς τὰς φεχτορας, ὁμνῶντες οἱ πατέρες ἢ μὲν
 Ἀθηνῶν ἐξ αὐτῶν Ἀθηνῶν, ἰδοὺν τὸ οἱ παῖδες, περὶ τὰς ἀπαύρι-
 πατρὸς ἔχειν. Adeo ubique fere, & in omnibus, Dei simius est
 Diabolus. Quis enim in ridiculis hisce Ethnicorum sacris ac cere-
 moniis, licet tam ineptis, umbram tamen quandam atque vestigium
 veræ religionis non deprehendit? quid enim aliud faciunt, qui, solemni
 illo mysterio, sacro fonte pueros suos sistunt abluendos, quam τὰς γο-
 νεῖς ἐν τῷ αἵματι ἐκείνῳ (nam & olim statim erant fixique in anno
 baptismi dies) παῖδας ἐνέχουσιν εἰς τὰς φεχτορας in tribules suos, h. e.
 in Ecclesiæ album reponunt eos, Christianos esse ex Christianis pa-
 lam testantes atque profiteutes. Alii ἀπαύρια dici volunt ἀπὸ τῆς
 ἀπαύρι- ἀ fraude ἢ δολο, in memoriam (si Diis placet) illius victo-
 riæ, quam obtinuit olim Melanthus Athen. in quodam prælio adver-
 sus Xanthum ducem Boeotorum. In illo prælio Ἀθηνῶν τὸ φεχ-
 γήματι τῶν ἀπαύρι- νικῶν, ἐπὶ τὴν ἑρτῇ κατεστράφη, ἢ γὰρ δὲ κληῖται Ἀ-
 παύρια

παύσει. Polyæni verba sunt *Stratagem.* l. 1. Euge, credo equidem, & facile assentior, ἀπὸ τῆ ἀπίστου ἀ φραδέ, si non nomen, at certe originem, traxisse tum Ἀπαύσει, tum reliqua omnia Ethnica festa, & fæda stercoreorum numinum mysteria. Quid enim aliud sunt Apaturia, & Eleusinia, & Dionysia, totaque adeo colluvies & farrago & sentina Gentilium sacrorum, quam δολοὶ καὶ ἀπίστη, technæ & fraudes, & imposturæ Diaboli? Et certe pudet me pigetque in hoc luto hæ-
rere, aut diutius immorari in his Deorum sacris, imo portentosis Dæmonum præstigiis. Nempe hæc sunt illa *Festa infesta Deo, Divinunque sacerrima sacra.* Τὰ καὶ ἀγρὰς Διονύσια, sunt Bacchanalia mi-
nora (quæ etiam prius attigimus) quibus opposita & contradistincta sunt τὰ καὶ ἄγρῳ, quæ Dionysia majora, & simpliciter Dionysia, prout supra dicta sunt a Theophrasto. Hæc autem minora Dionysf. Posideone agebantur, & alio nomine Ἀλωαίων, unde & mensis Ἀλωαίων. Ergo Ποσειδών & Ἀλωαίων unus idemque mensis, sub diversis nomi-
nibus: etsi nomina sic differunt, ut Ποσειδών vox Athen. Ἀλωαίων vero Ionum proprium sit vocabulum, ut ex Proclo Hesiodi Schol. ostendit ille seculi nostri Varro Rev. Usserius Armachanus in nupera disser-
tatione *de Maced. & Asian.* anno civili. Aliter sentit vir magnus, vult enim τὰ Ἀλωαίων non fuisse Dionysf. minora, sed majora, *h. e.* Anthesteria, & mensem Lenæona non Posideona, sed Anthesteriona: mihi vero (pace tanti viri dixerim) plane contrarium videtur, *viz.* Lenæona non Anthesteriona fuisse sed Posideona, *h. e.* non Febr. sed Decemb. nam primo Lenæona mediæ hyemis mensem fuisse aperte constat ex Hesiodo. Versus Hesiodi notissimus est, Μῆνῃ δὲ Ἀλωαίωνῃ, καὶ ἡμετέῃ, βέδδοι πάντῃ, ubi *Januar.* plerunque vertunt Interp. qui partim Gamelioni Attico, partim Posideoni respondet, κ. ἡ. β. π. μά-
λος dies, *bobus nocentes omnes*, proprie *boves excoriantes*, ἀ βέδδῃ & δέρεα. βέδδοι ἡμετέῃ sunt dies mediæ hyemis, qui scilicet extremo brumæ ri-
gore summaque frigoris acrimonia bovis tergora lædunt, & veluti excoriant: quod Decemb. magis quam Feb. convenit, siquidem in hoc posteriori frigus paulatim remittere, & acrimonia hyemis sensim solvi incipit. J. Pollux *Onom.* l. 8. Archontem Dionysia ordinare ait, Regem vero sacrorum Lenæis præesse, ὁ δὲ ἀρχὼν διατίθεται μὲν τὰ Διονύσια & postea, ὁ δὲ βασιλεὺς μυσηρίαν παρέσθκει μετὰ τοῦ ὀπμηλητῆρος καὶ Ἀλωαίων, καὶ ἀγῶνων τοῦ ἐπὶ λαμπάδι. Igitur ex sententia Poll. alia sunt Dionysia, alia Lenæa, scilicet majora, quæ simpliciter Διον. καὶ ἔξο-
χῶ, minora & ruralia: hæc autem minora, quæ & Lenæa, mense Posideone agebantur. Ἀλωαίων ergo erit Ποσειδών. Astipulatur Schol. Com. ad *Acharn.* ad ea verba, Αὐτοὶ γὰρ ἐσμὲν, οὐκ Ἀλωαίῳ τ' ἀγῶνῃ κέπω ξένοι πάρεσθιν, — Nos ipsimet sumus. & Libero ludus agitur; Ne-
que adsunt peregrini. Ubi Schol. Ὁ τοῦ Διονυσίου ἀγὼν ἐτελείτο δις τοῖς ἔτους: τὸ πρῶτον ἐπὶ τῷ καὶ ἄγρῳ, — τὸ δεύτερον ἐν ἀγροῖς, ὁ ἐπὶ Δι-
ονυσίῳ καλεῖται, ὅτε ξένοι & παρῆσαν Ἀθλήσασιν χειμῶν γὰρ λοιπὸν καὶ ecce aperte dicit τὸ ὅτι Ἀλωαίῳ ἀγῶνῃ, seu τὰ Ἀλῶνῃ, fuisse ἐν ἀγροῖς, atque etiam tempore hyberno; ergo τὰ Ἀλῶ. & τὰ καὶ ἀγρὰς Διονύσια idem sunt, &

Δωαιών mensis hybernius, adeque idem cum Posideone: denique, ne plures advocem, Steph. Byz. πρὸ πόλεων, Διναῖον (inquit) ἀπὸ Διωνος ἐν ἀργείῳ, ἀπὸ τ' κλωῆς. Atque hæc sufficiant ad probandum τὰ Διωνά & τὰ κατ' ἀγρὸς Διων. eadem sacra, & Δωαιῶνα & Ποσιδεῶνα eundem omnino mensē apud Atticos fuisse. Hactenus patientiam nostram exercet ὁ ἀδολέχης & vix tandem garriendi finem facit. Postquam finierit garrulus, incipit philosophus, juxta proverbium, *Tum canent cygni, cum tacuerint graculi*, τότε φωνῶ κύνοι, ὅταν κολοῖα σιωπήσωσι, nam quæ sequuntur, ipsius Theophrasti verba sunt. Concludit enim hoc caput insigni epiphonemate, & salutari documento, quo prudenter nos monet, ut, si vitæ & saluti consulere velimus, garrulos hujusmodi homines, & tam linguæ prodigos, procul fugiamus, & diligenter manibus pedibusque vitemus, *canē pejus ἐν angue*; ut supra dixit, de cavendo dissim. εὐλ. μὲλ. ἢ τὸς ἔχεις.

Παραλείπεται ἀπαλλήθειαι.] Τὰς χεῖρας. Non immerito suspicatur Cl. Casaub. hanc sententiam in mendo cubare, & defectu unius vocis laborare: deesse enim aliquod verbum videtur, a quo accus. (τὸς τοῖστος) commodè regi possit; nec enim participium παρστ. nec infinit. ἀπαλλήθειαι hunc accus. post se libenter admittet; nec puritas linguæ Græcæ hanc syntaxin feret. Ἀπαλλήθειαι semper absolute & intransitive ponitur sine casu sequente, & significat *discedere*. Polyb. ὁ δ' ἐπημαρτυρήσας τὸς σύνδρους, ἀπαλλήθειαι, postquam propinquos in testimonium advocasset, discedit. Quod si casum aliquando post se habeat, is semper est genitiv. & plerunque cum præpos. ἀπὸ, sic in N. F. Act. 19. 12. καὶ ἀπαλλέσθαι ἀπ' αὐτῶν τοὺς νόσους, recedebant ab eis languores; magis Attice diceretur ἀπαλλ. αὐτῶν τῶ νόσου. Lucian. sine præpos. dixit ἀπαλλέχθαι τ' γεωρικῆς, καὶ τ' ῥητορικῆς ἀφίστασθαι, procul se subducere ἐκ ἀμovere ab arte Rhetor. ἐκ πίετρα. Ubi ἀπαλλ. & ἀφίστ. synonyma sunt: quæ significatio propius convenit cum hoc loco Theophr. & si fuisset genit. καὶ τοῖστων ἀνθρώπων, satis apta fuisset constructio. At vero in illo loco Evang. Luc. 12. 56. ὡς γὰρ ὑπόχρεος μετὰ τῷ ἀντιπάλῳ σε ἐπ' ἀρχόντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὲς ἐργασίαι ἀπαλλέχθαι ἀπ' αὐτῶν, verbum hoc ἀπαλλήθειαι eleganter usurpatur; communiter ibi vertunt Interp. *da operam ut libereris ab illo*, mallet *ut dimittaris*: Utcunque enim viris doctis videatur esse Latinismus in illa phrasi, δὲς ἐργασίαν, (quibus tamen ego assensum vix præbere possum) at certe hæc altera, ἀπαλλήθειαι ἀπ' αὐτῶν, non multum abhorret ab Atticismo; ἀπαλλ. enim hic non est simpliciter *liberari*, sed *dimitti*, prout debitores solent a creditoribus suis, postquam vel solutum debitum, vel aliquo alio modo factum fuerit satis. Tum enim ex more loquendi Attico debitor dicebatur ἀπαλλέθειν suum creditorem, *dimittere & summovere a se*; & sic deberet esse ἀπαλλέθειν αὐτὸν, *da operam summovere a te tuum creditorem*. Putaret quis creditorem recepto debito ἀπαλλ. suum debitorem, hoc est, *dimittere*, sed aliter loquuntur Græci; nam debitor dicitur ἀπαλλέθειν creditorem, cum satisfacit, non contra; creditor non ἀπαλλέθειν, sed ἀπαλλ.

ἀπαλλάττειν. Ita Demosth. sæpe Orat. contra Phorm. ἡ τὰς ἐπὶ ἐπὶ πλοῖα δανείσαντας μόλις ἀπὸ ἀλλήλων. vix satisfecit creditoribus, qui ἐπὶ ἐπὶ πλοῖα εἰ mutua dederunt (quid sint ἐπὶ ἐπὶ πλοῖα χρήματα, vel ἐπὶ ἐπὶ πλοῖα δανείσματα apud Athen. ostendere jam non vacat, ne nimis longum faciam). Ἀπαλλάττειν ἢ δανείστω, ex usu Attico, est satisfacere creditori, h. e. eum dimittere, summonere, ne amplius negotium nobis facessat. Idem Demosth. contra Apaturium; Τὸν μὲν τρέπον αὐτὸν ἀπὸ ἀλλήλων τὰς χρήσεις Ἀπατέριον. Hoc modo Apaturius creditoribus satisfecit. Ἀπαλλάττειν ergo est dimittere, summonere. Sed ἀπαλλάττειν in hoc loco Theophr. in forma passiva, hanc significationem obtinere non potest; ἀπαλλάττειν quidem absolute nonnunquam usurpatur pro ἀπαλλάττειν; sed nunquam contra ἀπαλλάττειν pro ἀπαλλάττειν. Sed non ergo congrue dici potest τὰς τοιαύτας ἢ ἀνδρόπων ἀπαλλάττειν. nec accusat. ille cum hoc verbo cohæret, sed nec cum participio illo παρεχόμενα hoc enim ab usu Attico verbi παρεχόμενα alienum est, ut Vir magnus annotavit. Nec enim dicunt Græci παρεχόμενα πνῆ, pro ἀποσείν, aut ἀπωθεῖν, aut ἀποδιαπομπῆσαι aut ἀπαρκενίζεσθαι; aut ἀποπέμπεσθαι, aut ἀποκρίεσθαι, aut ἀποσείν, respuere, amandare, excutere, repudiare. Ἀποσείν quidem, vel potius ἀποσείν, hoc modo usurpatur: sic Naz. Orat. 10. πᾶσαι φιλοτιμίαν ἀποσείν, excussa omni ambitione. Herodian. Lib. 7. Cap. 1. Τινὰς δὲ ὅππῃ παρεσθὶ διουκίστας ἀποσείν, μὲν δὲ ἐν ἐκείνῳ ἐν τῷ στρατῷ, quosdam a se summonit, ablegavit. Idem Naz. Orat. 18. ἐπὶ δὲ γὰρ ἀπασαν παρεσθὶν ἡ πύξιν ἀνδρῶν τὴν ἡγεμονίαν ἀποσείν, cum ille impetus omnes assultusque magno animo strenu-oque propulasset. Clemens Alex. Strom. lib. 4. ὁ δὲ διδόν. ἀποσείν τὴν πίστιν ἡμῶν βελόνην, nos a fide abducere aut repellere volens; ubi in activa forma est ἀποσείν, sed cum genit. rei; ἀποσείν τὴν πίστιν. At παρεχόμενα longe aliud est, viz. ἐκείνῳ παρεχόμενα dicitur, pro παρεχόμενα τὰς χεῖρας, manus demittere, unde εὐρίην παρεχόμενα, est demissis manibus currere, h. e. effuse & concitate fugere, (quod apud Hom. est περὶ περὶ δὴν εὐρίην) qui enim celeriter currunt, & in fugam se effundunt, solent manus demissas habere, & circum latera jactare: unde est quod demissis manibus fugere à Chiliaste inter adagialia recensetur. Comicus in Epidico, Fugias demissis manibus domum i. e. quam celerrime fugias; hinc Aristot. de incessu animalium cap. 3. Οἱ θύοντες δὲ πῶν θύοντες, παρεχόμενα τὰς χεῖρας, cursores velocius currunt, demissis manibus. Idem philosoph. 4. Nicom. cap. 3. Οὐδὲ μὲν τὴν ἀνὴρ μὲν μετὰ φόβον εὐρίην παρεχόμενα, non convenit magnanimo demissis manibus fugere. Videtur ergo Theophr. hanc locutionis formam a præceptore didicisse. Porro verba apud Atticos eleganter sic usurpari solita per ellipsin nominis jam antea (opinor) observavi. e. g. ὁπσις, attendere, considerare, subaud. τὸν, vel τὴν δυνάμιν, per eandem ellipsin Lat. attendere dicunt, pro attendere animum; sic ἐν ἔργῳ ἔργῳ ὀφείλει, obtemperare, τὴν κεφαλὴν sc. & ὁπσις simpliciter, subaud. τὸν, de qua phrasi prius diximus; sic ἀναλαμβάνειν simpliciter dicunt, pro recolligere se, ad scire, εὐρίην sc. vel τὴν ἐν τῷ ψυχῇ μεταλλάττειν, τὴν

λαυτῶν, scilicet βίον, *mori*. Eadem ellipsis videtur esse in illis verbis παραινέειν, παρελπίειν, & παρπαίζειν, *delirare*, *hallucinari*, *insanire*; quæ verba ut denotant deliquium & defectum mentis, ita Gram. in his volunt esse ellipsin & defectum vocis πᾶν, vel ejusmodi; ita ut proprie significant *mentem a sua sede amotam & excussam*, unde πᾶν ἐκπαταγμῶν *solidam & deliram mentem* vocat poeta: non autem me opponere toti gregi Grammat. sed putavi aliquando in hisce verbis metaph. esse a musicis ductam, ut παραινέειν & παρπαίζειν per ellipsin sit proprie παραινέειν & παρπαίζειν τὰς χορὰς, *fides seu chordas citharæ aut alterius instrumenti musici perperam & imperite tangere, & movere, & pulsare*, κινεῖν, κῶπειν, παίζειν, h. e. κρέειν & certe per eandem metaph. Græci dicunt πᾶν ἁμαρτάνειν pro *peccare*, *delinquere*, quod proprie est *in chorda aberrare*, & contra musicæ leges peccare.

Διασχέδρον.] *Grandi gradu fugere, aperientem seu distendentem se, crura: διαίρειν, vel διαίρειν ὄμμα, est os distendere, seu indecenter aperire*. Qui cursu contendunt, ut gradum grandiant, in crura vehementer aperiunt. Διασχέδρον igitur ἐκλειπτικῶς pro διασχέδρον τὸ σκέλον vel τὸ γῆνα vel γυνάτια ut παρσίσταντα pro παρσ. τὰς χεῖρας, sic apertis vel distentis cruribus currere, h. e. in fugam se effundere: cui contrarium est illud Hom. ὀλίγον γόνυ γυνὸς ἀμείβων, *de Ajace recedente, illud*.

Ἐντροπαλιζόμενον ὀλίγον γόνυ γυνὸς ἀμείβων,

i. e. & ὀμπέμπων εἰς τὸν ποῖν, inquit Eustath. *non committens se pedibus*: est a tem. ἰλ. γ. γ. α. τὸ βεβῶν προποδίζειν, καὶ μὴ μακρὰ βεβῶν, κατὰ τὰς ἡ θεαίας διακόνας ἢ ἀμετασρεπτοὺς φεύγοντας. Contra διασχέδρον φεύγειν est ἀμετασρεπτοὺς φεύγειν, seu προτροπαλίζω φεύγειν, *diductis cruribus, grandi gradu, concitato gressu fugere, & quasi gallatoris passibus*. Voluit certe Horat. διασχέδρον φεύγειν, & projicere se in pedes, ut sic morbum illum & pestem linguæ effugeret, *misere discedere querens, ire modo ocyus*——. Triplex ergo ellipsis seu defectus est in insigni hac sententia; duo ellipses sunt ex elegantia auctoris, in illis participiis παρσ. & διαρ. pro παρσ. τὰς χεῖρας & διαρ. τὰ σκέλη, h. e. *demissis manibus & diductis seu distentis cruribus*; tertia ellipsis seu defectus vocis est ex incuria (ut videtur) scriptoris seu librarii, scilicet verbi φεύγειν, cum quo accus. ille ποῖντες commode coherere possit.

Ὅστις ἀπύρετος βέλει] *Quisquis sine febre esse vult*. Garrulitas certe morbus est, γλασσομαχία. Et quidem morbus est, non illi tantum qui loquitur, sed & auditori morbus est, vel morbo peior. Ψυχῆς νοσήσεις εἰσὶν ἰ-λεγοὶ λόγοι, inquit Trag. sed & ipsi λόγοι garruli, frivoli que sermones morbus sunt: ut quod de Sirio cane morbisfero illo noxioque fidere cecinit Homerus, id ex mente Theophr. de garrula lingua dici possit, καὶ τε φέρεται πολλὸν πυρετὸν δειλῶσι βρωταῖσι. Nec mirum est sermones πᾶ ἀδολέγῃ in febrem conjicere audientes, cum ejus dicta nihil aliud sint quam febricitantis somnia. Nec quis miretur quod e tam frigido ore hæc ψυχρολογία πυρετὸν i. e. *febrem* producat; forte enim hoc facit per antiperistasin. Ad hanc garruli hominis

minis orationem dicere possumus *παροδόντες* illud facetissimi poetæ Martialis, *Frigida es, & febris es; non es, & es πυρετός*. Pasum profecto abtuit quin in febrem incidisset Flaccus, Cum suorum ad imos Manaret talos; Ita enim ait de se ipso æstuante sub ima carnificina, pendente in illa cruce, gemente sub illa Ætna linguæ loquacis, quam ita ad vivum describit, ut pene se ad mortem cruciatum affirmet. Hac lingua *Siculi non invenerunt tyranni Majus tormentum*. Quid ergo Theophrastus, cujus vel ipsum nomen ex diametro opponitur *τῷ δόδολογῷ*; viz.

*I, fuge, si sapias, teque his, ait, eripe flammis,
Vivere si sanus & si sine febre velis.*

Et ut medici monent de fugienda peste, ita de hac peste humani generis, *Mane, procul, longe, cede, recede, redi.*

Videtur autem hæc phrasis ex intimo idiotismo deprompta, cum enim vulgo dicere volumus aliquid nobis permolestum esse, id morbum aut mortem nobis esse dicimus. Horatius ergo, qui a garrulo suo tam misere cruciatus, & tantum non enectus fuit, cum a tertio illo homine, qui intervenerat, defereretur, a quo liberari & tolli de illa cruce speraverat, se jam *ὄντι ἔρπε ἀκύνῃ* & in acie novacula stare dixit, tanquam victimam statim mactandam;

—fugit improbus, ac me Sub cultro linguæ.

Hinc lepide admodum idem Satyricus in eodem Garruli hominis characterismo (jam sæpius citato, quia & ejusdem argumenti est cum hoc capite Theophr. eique non parum lucis affert) fingit prædictum sibi olim puero fuisse ab anu quadam fatidica, id sibi in fati esse, ut nullo alio morbo quam garruli cujusdam hominis loquacitate conficeretur.

Confice; namque instat fatum mihi triste, Sabella

Quod puero cecinit divina mora anus urna.

Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,

Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:

Garrulus hunc quando consumet cunque, loquaces,

Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit atas.

Postquam ergo sibi redditus, & defunctus fuisset hoc periculo, & ab hoc morbo evasisset, non alii quam Apollini medicinæ Deo *Ζαῖρεα* & *σωτήρεα* perloivit; eique salutem suam acceptam refert hisce verbis, — *Sic me servavit Apollo,*

quo hemistichio elegantissimam illam Satyram concludit. Nec minus eleganter Lacon, apud Theocritum *Idyllio* quodam, alterum pestorem nimis garrulum & loquacem hoc modo increpat. *Εἰς λόγ, ἱππάρης, καὶ τὸ ξένον ἐς πόλιν αὐτὸς Ζώντ' ἀφ' ὧν Παιδὴν, ὡς σπουδὴν ἴδον, καὶ τὰ. Hospitem in urbem iterum vivum dimittas, nec garrulitate tua eneces & conficias.* Ejusdem nasi est & illud Comici Milite glorioso, *Jam sat amabo est, sinite ut abeam, si possum, viva a vobis;* ex quo loco Chliastes adagium exculpit, *Sine vivens abeam.* “Non incommode (inquit) proverbii loco sermo iste inter verbosos homines

“ nec

nes usurpatur, ut jubeamus eos ζώντας ἡμῶς ἀφέναι νῦν τοι ἀμι-
 " mittere, nec loquacitate sua nos enecare. Atque hic mihi in men-
 tem venit Epigramma quod extat in Anthol. de indefesso quodam &
 importuno cantore, qui tota nocte canendo vicinos suos omnes in-
 terfecit, uno excepto, qui surdus fuit,

Σιμύλθ' ὁ δαίτης τὸς γείτονας ἔκτανε πάντας,

Νυκτὸς ὅλης φάλαγγ, πλὴν ἑνὸς Ωριγένους.

Καφὸν γὰρ φύσις αὐτὸν ἐδίδρατο τοῦτο κεν αὐτῷ

Ζωὴν ἀπ' ἀκοῆς δίδωκε παλαιστέρῳ.

Et optimum profecto fuerit tali tempore vel surdos esse, vel surdos nos
 fingere. h. e. nec aures arrigere, nec animum advertere; quod The-
 ophr. praeceptor docere nos poterit. Ille enim (ut auctor est Laert.)
 πρὸς τ' εἰπόντα ἀδολέχῳ, ἐπειδὴ πολλὰ αὐτὸ κατελύτλησε, Μή σὲ κατελύ-
 αῖρηται; καὶ Δί', εἶπεν, ὃ γὰρ σοὶ περὶ σέθεν, annon tibi satis obli-
 " me, inquit, ego enim animum non attendi. Plut. libello de hoc ipso
 argum. viz. περὶ ἀδολ. -- τοῖς δ' ἀδολέχοις τόδε συμβαίνει χαλεπώτατον ἔκτα-
 μέντες γὰρ ἀνεργῶν ἐπυρρανεύουσιν, ἀλλὰ πᾶς φεύγει περὶ τοῦ πᾶδος, i. e. π-
 ερῶσις φεύγει καὶ διαφεύγει ἀπ' αὐτοῦ. In tali casu tota spes salutis in
 pedibus est, πόδες δὲ καὶ πῦμα πῦμα, idem Plut. ex Archilochō. Hinc
 scite Aristot. apud eundem ἐν χηλέρῳ ὑπὸ ἀδολ. καὶ κοπήῳ ἐπὶ
 τοῖς ποτὶ διηγήματι, πολλοὶ αὐτὸ λέγουσι, Οὐ δυνάμεσθαι, ἀεὶ πᾶσι; Οὐ
 πῦμα, φησὶ, δαυμ. ἀλλ' εἰ τις πόδας ἔχων σὲ ὑπομένει. Non profecto hoc est
 mirum; sed hoc potius mirum, si quis pedes habens te sustineat, neque
 fugiat. Scite ergo Agis Lacedaemonius apud Plut. qui Abderitarum
 legato, postquam satis longam & verbosam habuisset orationem, in-
 terroganti, quid civibus renuntiaret, respondit, "Ὅτι ὅσον σὺ χεῖρον λόγον
 ἔχῃς, τοσούτον ἐγὼ σωμάτων ἥκον." quasi sc. magnum quid & singulare,
 & tantum non supra hominem, & vires humanas esset, tam diu to-
 lerare hanc crucem τ' ἀδολεχίας, & tantam indulgere patientiam huic
 flagello.

Ἀπύρετ' Sine febre, febris expers. Πυρετὸς autem febris, à πῦ-
 πρὸς, vel potius à πυρίσσεια habet acc. in ult. & præterea illud τὸς ad-
 ventitium est, nec de radice thematicis. De hac igitur nominum ter-
 minatione hæc Reg. observentur. 1. Multa sunt nomina apud Græ-
 cos quæ terminantur in ετος, ita ut illa sit terminatio nuda & more pa-
 ragogica, nec illud τ thematicum aut radicale, sed extraneum & adven-
 titium: ut κοπετὸς, πυρετὸς, ἀσπετὸς, συρρετὸς, καππετὸς, νιρετὸς, παγ-
 δετὸς &c. 2. Omnia hæc nomina desinentia in ετος fere derivantur
 à verbis, etsi non sint verbalia, à tertia persona præter. pass. ut à πῶ-
 τραβο, συρρετὸς, (interposito φ) sordes, seu colluvies rerum, quæ pro-
 no amne trahuntur; a καπῶ, idem quod σκάπῳ fodio, ἔκασπον, καπῶ-
 fossa: ab ἔπω ἵσσω dico, ἀσπετὸς immensus, ineffabilis: a κόπῳ τινάω
 ἔκοπον, κοπετὸς luctus, a τινάω pario, τέτοξα, τοιότης
 partus: ab αἰφύω, αἰώ, haurio repente, αἰφυσγέτος, idem quod συρρετὸς. Sic
 α πυρίσσεια, πυρετὸς. Sic tria illa metecora, & σκαλετὸς a σκάλλω. 3.
 Nomina Substantiva in ετος desinentia, sunt oxytona, ut σκαλετὸς
 καπῶ.

καπτός, τοκατός, πυρετός, συρφετός, άφροσγητός, κοπτός, τρυατός, cum *vindemia*; ita enim etiam legitur, nec solum cum η, quamquam hoc communius. Excip. unum κέπειτο *fossa*. 4. Adjectiva in ετος contra, nisi sint verbalia a tertia persona præteriti passivi, sunt gravitona. ut άσπίτο, άπλαιο, άτρύχο, άμυμύκοιτο, άνστο, άπύρετο, πέμυκοιτο, πλύχο, άειδείκοιτο, έγκάδο, άσύνδετο, άναράρειτο, δύσάρειτο. exc. επαινός *laudabilis*, quod forte est ob discrimen ab επάινω, proprio nomine in N. F. quod est proparoxyt. ut & Αεπαινίω. 5. & ultimo; Adjectiva in ετος simplicia pure verbalia h. e. quæ sunt a tertia persona præteriti pass. sunt oxytona. Et hoc quidem generale est ex communi reg. Omnia enim verbalia simplicia in πς desinentia a tertia persona præter. pass. quacunque vocali præced. sunt oxytona, nisi forte quando in re rustica tempus & actio distinguuntur accentu, ut in άεστο & άετός, άμυτο & άμυτός, & paucis similibus; alioquin omnia verbalia simplicia in πς a tertia præter. pass. acuantur in ult. sic igitur & Adjectiva in ετος, ut αϊρέτός, εύρετός, αϊνός quæ tamen in compositione retrahunt accent. ex alia gen. reg. Compositio enim retrahit accentum, ut άνστο.

"Εργον] Difficile. Trita admodum & usitata hæc vox (si qua alia) Hellenismo est: ut prima fronte non videatur aliquid έργον *negotium* posse nobis facessere. Sunt tamen nonnullæ ejus significationes non tam ubique obviæ, nec ab omnibus fortasse observatæ, in quibus tamen ab elegantioribus Græcis haud raro usurpatur. Varias has notiones breviter indigitare πρέπει (opinor) & operæ pretium fuerit. Quinque autem hæ sunt, quantum observavi: & 1°. Έργον est γεωργία, *agricultura*, unde & compositum volunt ab έρα & γη duobus vocab. synon. quæ terram significant; & certe hoc opus est κατ' έξοχην terram colere, quippe primo opus mortalium fuit. Hinc έργάτης & έργατής communiter *operarius*, sed proprie *colonus, agricola*. Atque hinc titulus operis Hesiodi, Έργα η' ήμέραι, quod est de agricultura. Hesych. Έργα ποτέ μόν τα πάλαι ταλασεργία, ποτέ η' τα πάλαι τών γεωργία. Et iterum in voce Έργον, --ό ποιητής, όταν ψάλλας λέγη, μνηστέος σωφροζομένης, τα κατ' γεωργίαν δηλού. *Homerus, quando dicit Έργα (nullo alio vocabulo cuius artis adjuncto) intelligit agriculturam*. Sic μινύδει δέ τε έργ' αἰθερόπων, quod Virgilius μεταφράζει, *Sternis sata lata, boumque labores*. Παλλά δ' έπ' αὐτῇ έργα καθέλει κατ' αἰζηῶν -- Αγρῶς τ' έργον η' έργ' αἰθερόπων unde Eust. Έργα (inquit) κατ' έξοχην τῶ γεωργία & έργάτης, κατ' έξοχην, τὸ γεωργικός ποιεῖται. 2. Έργον est πόλεμος, vel μάχη, έργον *ludum* vocat Horat. sed *saevum*; saevus autem ludus non est ludus. Hom. II. ε.

Αλλ' αἷα δευροπέπον, παρ' έμ' έγασσ, η' ιδὲ έργον,
vide opus i. e. *bellum*. Eustath. ότι πόλεμος τὸ έργον, αἷς η' εν άλλους & II. δ. in fine,

"Ερδαι καὶ έκείτι έργον άνηρ ονόσαιτο μετελθών

ubi έργον manifeste ponitur pro μάχη *pugna*, atque ita optime vertit interp. Tunc vero *pugnam* nemo reprehendisset interveniens. Atque ita alibi apud poetam. Sic etiam loquitur Thucyd. ipse, ο' Αθηναίων, lib. 2.

pluribus immorer; nam & aliæ forte sunt hujus vocis acceptationes, minus usitata & notatu dignæ, sed hæ (ni fallor) insigniores sunt; Ἔργον est ἐργῶδες difficile, abstractum pro concreto. Sic Lat. *Hic labor*, Hoc opus est, τὸ ἔργον ὅτιν, h. e. χαλεπὸν, ἀρχαλέον, δυσχερὲς ἐργῶδες, ὀπίπτον, δύσκολον. Helych. Ἔργον, δυσχερὲς, δύσκολον. Atque ita in hoc loco Theophr. Et quoniam elegans hic est hujus vocabuli usus & pure Atticus, nec tam ubique obviu, aliquot ejus exempla afferre non gravabor. Aristot. igitur 2. *Eth. Nicom.* cap. 9. Διὸ καὶ ἔργον ὅτι σπουδαῖον ἔστι ἐν ἐκείνῳ γὰρ τὸ μίσην λαβεῖν ἔργον, Ideoque difficile ἔστι operosum est bonum virum ac virtute præditum esse: magni enim negotii est, in unaquaque re medium consequi. Xenoph. K. Π. lib. 3. Ἔργον μὲν, νουκὸς λίσσεται ἵππους, ἔργον δὲ καλινῶσαι, ἔργον δὲ ὀπίπτασαι, ἔργον δὲ ὀπίπτασαι, Difficile erit noctu equos solvere, difficile ἔστι franare, difficile etiam instruere, difficile ἔστι loricare; ubi vocem hanc quater habemus hoc in sensu per ἀναφορὰν repetitam. Lucian. in *Mortuor. Dialog.* Ἐκλήων κερχεῖν ἔργον ἡ Βουτῶν καὶ Φωκίων, verba sunt Philippi de victoriis suis apud Inferos gloriantis, Græcos superare opus arduum ἔστι difficile erat. Plato in *Timæo*, ἃ μὲν ἐν ποικίλῳ καὶ πατέειν τὸ δὲ τὸ παντὸς εὐρεῖν τὸ ἔργον, καὶ εὐρέντα εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν h. e. (interprete Cic.) Atqui illum quidem quasi parentem hujus universitatis invenire difficile, ἔστι cum jam inveneris, indicare in vulgus, nefas: ulividemus Cic. ἀδύνατον exponere nefas, ἀδύνατον. Et certe, ἀδύνατον est ἀδύνατον ita Horatius,

Quicquid corrigere est nefas,

ἀδύνατον, impossibile, ἀδύνατον. Sed hæc obiter & ἐν παύσῃ alio spectant, & de his fortasse alibi. Redeo ad ἔργον, ut hoc agam i. e. τὸ ἔργον. Aristot. iterum 2. *Polit.* cap. 5. Ἔργον γὰρ μὴ νεωτεροποιεῖν ἔστι τὰς τοιαύτας, Difficile est istiusmodi hominibus novis rebus non studere, vel innovatores non esse. Ælian. *Var. Histor.* lib. x. cap. 12. in Archytæ apophthegm. Ἀρχύτας ἔλεγον, ὡς περ ἔργον ὅτιν εὐρεῖν ἰχθυὶ ἀκονταὶν μὴ ἔχοντα, ἔπειτα καὶ ἀνδρογον μὴ κακηνόμῳ τι δολερόν καὶ ἀκοντοῦδες, Quemadmodum piscem sine spinis invenire difficile est, sic ἔστι hominem qui non dolum spinosumque quiddam habeat admixtum. Vide Plutarchum in *Agésilao* p. 611. E.

Σωπαρκεῖν. Cum iis durare; malle, iis acquiescere vel eos patienter ferre, vel eorum societatem tolerare: ἀρκεῖν enim est ἀγαπᾶν, εὐρεῖν, contentum esse, acquiescere; at σωπαρκεῖν in compositione non memini me usquam alibi invenisse: forte σωπαρκεῖν, vel σωπαρκεῖν, sed nihil temere mutandum. Nec certe occurrit hæc vox apud Lexicographos: est igitur inter ea vocabula, quæ Grammat. vocant ἀπὸ λέξεως. Sed cum simplex ἀρκεῖν frequens sit & usitatum, facile fuit, præfixa præpos. facere compositum; antiquis (inquam) facile hoc & integrum fuit, quanquam nobis fortasse hodie non licet esse tam distans.

Μὴτε χαλῶ, μὴτε σπουδῶ διαγινώσκουσιν.] Neque otium, neque negotium distinguuntibus: prudentis est otii & negotii tempora discernere atque

que distinguere; utraque enim hæc, σχολή καὶ ὤσις, non minus quam lucem & tenebras, diem aut noctem, spatiis suis atque cancellis Deus & natura distinxerunt. Unde præclare ille apud Plut. Δοτέον τοῖς παισὶν ἀναπνεύειν καὶ σωματικῶν πόνων, ἐνδυμενέμεν ὅτι πᾶς ὁ βίῃ ἡμῶν εἰς ἀνεσιν καὶ ὤσιν διήρηται καὶ διὰ τῆς εἰς μόνον ἐργήσεως ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ εἰρήνης. Sed ὁ ἀδολέχης omnia confundit, siue σχολή, siue ὤσις, siue otii, siue negotii tempus sit, illi perinde est; otiosus an occupatus fueris, nihil pensi habet. Ἄντι καὶ τὸ φιλάσσειν Πάινυτον ἐργάσαντα, inquit poeta: quod si garrulo huic aurem accommodes, poteris totas noctes insonnes transligere.

Et stanti legis, & legis sedenti,

Currenti legis, & legis cacanti.

In thermas fugio; sonas ad aurem:

Piscinam peto; non licet natære:

Ad cenam propero; tenes euntem:

Ad cenam venio; fugas sedentem:

Lassus dormio; suscitās jacentem.

Quemadmodum queritur Martialis de suo Ligurino. Σχολή est otium, unde & ludus Lat. schola dicitur; ludus quidem, sed literarius: at ludus literarius non est ludus, & feriæ Academicæ non sunt feriæ; & nos forte cum Scipione dicere possumus, nunquam minus otiamur, quam cum in Scholis sumus. Et nos igitur, si in Schola non studemus, σχολή καὶ ὤσις διαγνώσκουμεν. Sed vereor ne hoc ludere sit. A duobus hisce nominibus, fiunt duo adverbia, vel potius duo dativi adverbialiter, σχολῇ καὶ σπουδῇ, quorum hoc posterius commune est & usitatum, etiam Homero, alterum non, illud sc. σχολῇ quod, quia minus forte observatum & elegantem usum habet apud Atticos Scriptores, sicco pede non præteribimus. Illud igitur sit σχολαίως, quod lente & tardo pede procedit, quod tarde & cunctanter & per otium fit, & denique quod fere fit, & tandem vix, aut ne vix fit; atque hinc σχολῇ expon. μόλις vix, aut potius ἐλαφρῶς nullatenus, multo minus, nullo modo, haudquaquam. Sumitur pro negandi particula & Max. Tyr. Diff. 11. Σχολῇ γὰρ ἂν εἴη τὸ ἄλλο ὁ ἕως, εἰ μὴ ὁραζέμεν, Amor igitur haudquaquam quid aliud fuerit, quam appetitus quidam: & eodem prorsus modo Diff. 17. Σχολῇ γὰρ ἂν εἴη τὴν πᾶν τὸ ἄλλο, εἴπερ μὴ ἡ ἀρετή, vix enim videtur ars aliud quid dici posse, si non virtus. Porphy. περὶ ἀποχῆς lib. 1. σχολῇ ἀπὸ ἀναγκαστικῶν καὶ κρείττων ἀποστρέφεται. h. e. nequaquam igitur inique foret, se iusculo & carnibus privari. Plato in Phædone, εἰ αὐταὶ καὶ περὶ τὸ σώμα αἰσθησάντων μὴ ἀπερ-
 ἔστις εἶναι, μὴδὲ σαρκεῖς, σχολῇ γὰρ αἱ ἀναι. Si isti sensus corporei (auditus sc. & visus) exquisiti & explorati non sunt, multo minus sane alii fuerint, σχολῇ γὰρ αἱ ἀναι. Philos. 7. Polit. cap. 3. in fine. Σχολῇ γὰρ ἂν ὁ Θεὸς ἔχῃ σχολῆς, καὶ πᾶς ὁ κόσμος, (vix. si verum esset quod nonnulli dicerent) cum utique nec Deus, nec mundus, beatus dici posset. Andocides Orat. 1. Ἐν ὑμῖν ὃ κενόμην καὶ σωθίσματα; πάντως δὴ πᾶς, ἢ σχολῇ γὰρ πᾶς ἀλλὰ ἀνδραγμάτων, Ego autem a vobis questione habita non servabor?

bor? omnino certe, aut non quisquam alius mortalium. *Ælian. Var. Hist. lib. 9. c. 24.* de Smindyfide Sybarita, *χολῇ γὰρ ἐστὶ χαμῆνις κατεκλίνῃ, ἢ σιδᾶσθαι.* Haud sane ille humi, vel in stragulo cubare potuisset. *Xenoph. K. Π. lib. 2.* εἰ χολῇ καλεῖσθαι ὑπὸ πικρῶν σοι, Si tibi mandanti lente & cunctanter paruissem, vel vix, aut ne vix, tibi obtemperassem. *Synelius Epist. 142.* ἐφη, χολῇ γ' ἂν πάλιν ἴδωται ἀλυσὶ περῆσαι, dixit, se vix aut ne vix de aqua salsa hoc credere.

CAPUT IV.

Περὶ Ἀγροικίας.

De Rusticitate.

Agrocitas est Rusticitas, inurbanitas, incivilitas, negligentia, si ita loqui liceat: & quidni ad exprimendam rem inelegantem ineleganti voce utamur? Tritum jam olim apud Gram. discrimen inter Ἀγροικὸς, & Ἀγροικῶς. *Ammonius de vocum differentiis,* Ἀγροικῶς ἢ Ἀγροικῶς διαφέρει περὶ ἀποσιώπης μὲν ὁ ἐν ἀγρῷ κατοικῶν περὶ ἀγροικίας δὲ ὁ σκαλὸς τὰς τέρας: at vel contra *Eustathius,* Ἀγροικῶς περὶ ἀποσιώπης ὁ ἀπαιδευτὶς indoctus. Et *Schol. Aristoph.* Ἀγροικῶς ἢ περὶ ἀγροικίας. ὁ ἀγροικὸς, agricola, rusticus; Ἀγροικῶς qui rure habitat, Ἀγροικῶς qui moribus scævis & inurbanis: Ἀγροικῶς qui agrum suum colit, Ἀγροικῶς qui animum suum non colit; homo rudis, & agrestis, & incultus, qui rudibus & imperitis & incultis est moribus. Discrimen ergo est inter Gramm. circa hoc discrimen, & profecto haud scio an ita strictè & superstitione observetur hæc differentia apud Auctores. Quamobrem (nisi hoc forte Ἀγροικὸς & incivile esset Criticos λεπτολογῆσαι minutius suis spoliare) dispungerem penitus hanc notam διακριτικὴν inter Ἀγροικῶς & Ἀγροικῶν, tum quia de ea non convenit inter Gram. tum quia non memini eam ab auctoribus ubique observatam; tum quia tam cognatæ & finitimæ sunt hæc significationes, ut non opus sit eas accentu distingui; tum quia Atticorum est ex proparox. facere properisip. ut pro ὁμοῖοι dicunt ὁμοῖοι, pro ἴποιμοι ἐπίμοι, quidni ergo pro Ἀγροικῶς ἀγροῖκοι; (ut differentia accentus sit ex dialecto, non ex significatione) tum denique quia cætera omnia composita in οἰκοῖς sunt proparox. μῦθοις, ἀποικοῖς, σόλοισι, πάροισι, φέροισι, &c. Sic ergo Ἀγροικῶς communiter, Attice Ἀγροῖκοι, proprie rusticus, qui rure habitat, atque inde deducta significatione, rudis, imperitus, inurbanus, inelegans; quia tales plerunque mores sunt hominum egregie rusticorum, rurique viventium. Sic rure loquuntur, & sic rure faciunt. At quicquid sit de voce, in re certe discrimen est. Aliud enim est Ἀγροικῶς apud Magistrum, aliud apud Discipulum: aliud apud Aristotelem, aliud apud Theophrastum. Ἀγροικία ab Aristotele strictius sumitur, prout sermones tantum &

dicta respicit, estque extremum in defectu τὸ ὑπερπελίαι· at vero hic a Theophr. latius accipitur ἢ ἀγροικία pro quavis rusticitate, atque inurbanitate, sive in dictis, sive in factis cernatur. Verba Philosophi apponere εἰ χεῖρον, 2. Ethic. Nicomach. Cap. 7. Περὶ δὲ τὸ ἥδον, τὸ μὲν ἐν παιδιᾷ. ὁ μὲν μάλιστα ὑπερπελῖαι· καὶ διὰ τὸς ὑπερπελῖαι· ἢ δ' ἐὰν βολή, βωμολοχία· καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν, βωμολόχῳ· ὁ δ' ἐλλείπων, ἀγροικός τις, καὶ ἢ ἐξ ἑστὶ ἀγροικία, qui ab hoc modo decedit ἔρ' deficit, rusticus quidam ἔρ' agrestis seu insulsus; ἔρ' habitus, rusticitas, sive insulitas, uti non male vertit interpres. Εὐπερπελία est facetia seu urbanitas, virtus quæ modum in jocando servat. Iterum L. 4. C. 8. ubi plenius describit τὰς ἀγροικίας. --Οἱ δὲ μήτ' αὐτοὶ ἀν' εἰπόντες μὴδὲν γελῶν, τοῖς τε λέρουσι δυσχεραίνοντες, ἀγροῖοι καὶ σκληροὶ δοκῶσιν ἔρ', qui nec ipsi quicquam false ac facete dicere queunt, ἔρ' iis qui dicunt insensē sunt, agrestes ἔρ' insulsi homines habendi sunt: ubi observ. quos prius ἀγροίκοι vocavit, hic ἀγροῖοι appellat: ἀγροῖοι ergo & ἀγροῖοι Aristot. iidem sunt, homines viz. agrestes, rustici, inciviles & inurbani, qui nec jocum ipsi facere (ut vulgo loquimur) nec libenter audire, nec candide interpretari volunt, *neither make nor take a jest*. Atque hinc apparet, quantum intersit inter ἀγρ. Aristotelicum atque Theophrastæum. Ἀγροικία igitur a Theophrasto sic definitur ut sit, vel potius videatur esse, δόξειεν ἔρ' (ita enim loquitur per totum hunc librum ἐνδοιαστικῶς, ut Aristot. δοκεῖ, φαίνεται, ἴσως, μὴ ποτε ἔρ.) ignorantia, inscitia, imperitia, non speculativa sed practica, quæ transgreditur leges vitæ civilis, & conversationis humanæ, quæ nescit τὸ πρέπον, nec decorum servat, in voce, & gestu, & cultu, & habitu, & motu corporis. Cui contraria est κοσμιότης, κομῶτης, ὑπρέπεια, ὑπαξία, ὑγιαμοσύνη. h. e. civilitas, elegantia, urbanitas, decor, venustas: quia sc. urbs Veneris & Venustatis magistra, gymnasium elegantiae, morumque & ὑπρέπειας officina: unde hominem politum, & cultum, & bene moratum, *civilem* dicimus; nam ea vox in meliorem partem sumitur, at *rusticitas* in deteriore. Et forte omnia civilia bona sunt, præter bellum civile: quo nihil magis ἀγροῖον καὶ ἀγροικόν, horridum, & sævum, & agreste, & barbarum esse, utinam nos non doceret experientia!

[*Ἀγροικία*.] Differentia specifica in hac definitione: non omnis ἀμαθία seu inscitia est indecora, nam & quædam nescire decet. Sed & hoc Epitheto videtur mihi non tantum denotari forma rusticitatis seu formalitas quæ esse constituit, sed etiam materia, circa quam versatur. Cernitur enim præcipue ἢ ἀγροικία circa ἡῶμα τὸ σῶμα, circa habitum, & filum, & cultum, & gestum corporis: ἡῶμα est quod nos vulgo dicimus *fashion*, παρὰ τὸ ἡῶμα τὸ κόσμος τέτα, inquit Apostolus. Unde ὁ ἀγροῖκός, cui ἡῶμα hoc corporis neglectum, & incultum, & impositum est; vulgo optime dici potest *an ill fashioned man*, homo male habilis, vel (ut ita loquar) male habitatus: quanquam habitus in respiciendo corpus strictius paulo sumitur. Sed de descriptione τὸ ἀγροικ. in abstracto hætenus; sequuntur jam varii characteres τὸ ἀγροικ. in concreto.

Ἐπιδιόμῃσι τῷ ῥύχῃ] *prehenso ejus rostro*. ῥάμφος ὅτι ὀρνέε, ῥύχος ὅτι χοίρε, aiunt Gramm. — *rostrum avis* — *rostrum porci*; video tamen confundi hæc duo apud Auctores: & ῥύχος quidem non solum de bestiis, uti hic de cane, sed etiam de avibus usurpatum invenio. Eustath. de ave Porphyryone (ex alio auctore) καλεῖται ὃ πορφυρεῖαν διὰ τὸ τῷ ῥύχῃ φοινικαῖον, ob rubrum vel purpureum rostri colorem. Sic Aristoph. in *Avibus* de ave, καὶ δουῶναι ῥύχῃ φορβάν, & dare rostro nutrimentum; alibi vero idem Com. ῥάμφος proprie dixit de ave, τὸ ῥάμφος ἡμῶν σε γαλοῖον φαίνεται. verba sunt Euripidis ad upupam, *Rostrum tuum nobis ridiculum videtur*. Theocr. Idyll. 6. Σίγα δ' ὕλα κτείνε τιν καὶ τῇ κωῖς καὶ γὰρ οὐκ ἔσονται Αὐτῆς, ἐκινυζήτω πῶς ἰχία ῥύχος ἔχουσα, ganniebat, ad femora rostrum admoventes: ubi Scholiastes ait, τὸ ῥύχος καταχρηστικῶς ἐπὶ τῇ κωῖς τῷ λέγεται, κωῖας γὰρ ὅτι ὀρνέων ac si ῥύχος proprie esset *rostrum avis*, cum id potius sit ῥάμφος rectius ergo quod ibi sequitur (ut sciamus ea scholia esse farraginem a pluribus congestam) Ἄλλως τις λέγεται ὅτι ἀνθεσπών, ῥύχος ὅτι κινῶν, ῥάμφος ὅτι ὀρνέων quod verum est. Quanquam & τις five ῥῖν etiam de canibus legitur, ut apud Xenoph. Oppianum, & alios: unde odora canum vis, seu canes sagaces, εὐρανεῖς vocantur a Sophocle, & Apollonio. Et nescio quomodo hæc omnia vocabula extremam oris hanc partem in animantibus significantia, a litera canina incipiunt, ut ῥύχος, ῥάμφος, τις, ῥάδων, vel potius in plur. ῥάδωνες sic & *rostrum* apud Latinos. ῥύχος igitur etiam de cane (uti hoc in loco) sed proprie & primario de *rostro porcino*. ῥάμφος ὅτι ὀρνέε, ῥύχος ὅτι χοίρε: uti habet Schol. Aristoph. & ex eo Suidas. Julius Pollux, de avibus utrunque, ὅτι τῷ ὀρνέων ῥύχος καὶ ῥάμφος. Atque hinc dici mihi posse videtur vox Lat. *runco*, & *runcino*, & *runca*, & *runcina*: *runcare* est *stirpitus seu radicitus herbas noxias vellere & extirpare*; *runca* instrumentum quo hoc efficitur. Et sic porci, dum humum naso seu rostro effodiunt, & radices erunt, terram quodammodo runcant & runcinant, & rostrum (ῥύχος) pro runca habent, atque etiam pro rostro, & rutro; nam & hæc voces non multum a rostro abluunt. Sed ad canem nostrum redeamus, quem hic rusticus rostroprehendit, ἐπιδιόμῃσι τῷ ῥύχῃ. Atque hinc Lat. *riētus* & *ringi*, quod proprie canum est; nam *riētus* aliquando etiam pro labiis ipsis & naribus adeoque toto ore usurpatus est, quod in canibus aliisque bestiis ῥύχος. At proprie *riētus* est *diductio oris in canibus*, nam ii proprie dicuntur *ringi*: Quanquam enim canis inter brutos & mutos animantes sit, adeoque sermonis usum non habeat, tamen præter latratum, qui ei proprius est, & differ. instar specificæ, etiam tribus aliis modis se, animique sui sensum, clare & notabiliter exprimit: quod ideo moneo, ut sciamus & observemus Græca vocabula quibus designantur hi motus; cum fortasse in aliis linguis canina hæc eloquentia non tam feliciter, nec tam distincte exprimitur. Hæc sunt (1.) *σαρκάζειν*, vel *σαίρειν*, vel *σασπρίναε*. (2.) *κινυζάν*, vel *κινυζάνειν*, & (3.) *σαίνειν*. Cum irati & irritati sunt ca-

nes, solent diducere os, & labra contrahere, & renudare dentes, & ritum facere; atque hoc proprie est *σαίρειν* vel *σισηίνειν* τοῖς ὀδόντι. Lat. *ringi*. Quia autem canes, dum ossa corrodunt, carnibusque denudant, (quod proprie est *σαρκάζειν*) solent hoc modo *σαίρειν* & ritum facere inter rodendum; hinc *σαρκάζειν*, *ritu diducto ostensisque dentibus irridere*, *σισηέντως* & amare irridere; & *σαρκασμός*, *irrisio amarulenta*. Cum vero gaudium suum & allubescentiam exprimere volunt canes, solent molli & blanda voce admurmurare & adfremere, atque hoc proprie est *κνυζᾶν* vel *κνυζᾶσθαι*, ut Theocr. loco supra citato, *κνυζῆτο πρὸς ἰχθὺν ῥύχθ' ἔχρισται*, i. e. *admurmurabat* vel *adblandiebatur*: talis quiritatio seu admurmuratio canina, *κνυζήτω* a Poeta dicitur, *Odyss. π. 162*.

— ἔχ ὑλάοντο, Κνυζήτω δ' ἐτέρωστε διὰ τῆς μοῖο φέρονται,

atque hoc Lat. vocant *gannire*. Denique *cauda adblandiri* est *σαίνειν*, quod Latini uno vocabulo exprimere non possunt. Οὐ γάρ μιν ῥ' ὄρ' ἔσθην, καὶ ἄλλα κλέβειν ἄμφο. *Τηλέμαχος δ' περισάινει κύνες ὑλακόμενοι*. Ὡς δ' ὅταν ἀμεί ἀνακτα κύνες δαίτην ἰοῖτα Σάϊων', αἰεὶ γάρ τε φέρει μαιλίμματα θυμῷ. Atque hinc *σαίνειν* ponitur pro *κολακίειν* *adblandiri*, *adulari*: proprie est *caudam movere*, a *σείω*, *σῶ*, *σείω*, *quatio*, *σαίνω*. Multa enim verba dissyll. in *αινω*, fiunt a monosyll. circumflexis; ut a *φείω*, *φῶ*, *φαίνω* a *βείω*, *βῶ*, *βαίνω* a *ρείω*, *ῥῶ* *fluo*, *βαίνω*, *το rain*: a *ξείω*, *ξῶ*, *rado*, *βαίνω* sic a *σείω*, *quatio*, *σῶ*, *σαίνω*.

Ἐπὶ λαίῳ δ' αὖ ῥύχθες, *canem rostro prehendere*, rustici characterem hic facit philosophus; & merito quidem; loquitur enim de cane custode, qui *φυλάττει οἰκίας*, quales *πυλαῖες* vocat Poeta, *janua custodes*, quia prae foribus excubant: tales sunt apud nos Canes Molossi (Anglicani alii, ut aiunt, praestantiores) quos nemo paulo comptior, & civilior, & humanior rostro prehenderit; tam grandes & agrestes & inciviles bestiae sunt. Igitur *Quis fœdare manum, nisi rusticus ore molossi Sustineat?* Similem fert Deus ad similem. Liceat enim & mihi de cane ludere, ut illi cum cane. Hujusmodi itaque Cerberis, canibusque adium custodibus tam familiariter uti, manumque ori admove, & rostro prehendere, rusticum forte hoc, & inurbanum; aliqui cum aliis minoris fidei, & melioris notae, & indolis, familiariter agendi veniam sibi indulgent viri etiam politi, & generosi, & elegantes (quales sunt Melitaei, Hispanioli, & venatici) quorum juvenilis aetas tandem custode remoto Gaudet equis canibusque. Imo & mulierculae nobiles, mollicellae illae & delicatulae, catulas suas & catellas istas suas in deliciis habent, imo in sinu foveant; nec tantum *ὀπλάμω* αὐτῶν αὖ ῥύχθες, sed (si placet) *καταφιλέει*.

Merito tamen rusticus, qui rem suam curat, non voluptatem, et *πρὸς τὰ ἀλφειὰ* tantum respicit, Cerberum suum, & molossium, magnum suum canem, magni facit, quippe cum fidelis servus sit, domum, & substantiam, & rem tuto custodiat. Apud nos certe tanto in pretio sunt hi *οἰκαστοὶ* seu *οἰκοφύλακες*, ut si quis furto abstulerit, grande id crimen est, nescio an non capitale sit. Quoniam vero canes erant

& dicebantur *Custodes*, idcirco contra antiquitus viri etiam custodes, & qui custodiae præfecti erant, dicebantur *Canes*. Æschylus *Agamemn.* Γυναικα πτωχῶ δ' ἐν δόμοις εὖρε μοχλῶν, Οἶαν περ εἴη λέειπε, δωμάτων κύνα, *Feminam fidelem* &c. δ. κ. i. e. φύλακα, ait Scholiaſtes. Sed næ nos rustici sumus, qui hunc canem tam diuprehendimus & nondum dimittimus. Hoc igitur tantum addo: quemadmodum canem rostro apprehendere, ex hoc loco παρειμιωδῶς usurpari potest de homine rustico, ita *canem auribus apprehendere* proverbium est apud Solomon. de homine imprudente, qui jurgiis alienis temere se immiscet, *Prov. xx. 17.* ubi LXX. "Ὡς περ ὁ κροτῶν κέρκε κυνός, ut qui *prehendit caudam canis*; rectius Theodotion juxta Heb. ἄτων.

Ἀποδοκιμάζειν] *Recusare, rejicere, repudiare, reprobare*: proprie de argento reprobo; vox κυρίως & proprie hic usurpata. Δόκιμος proprie de nummo qui probus, & probatus, qui est ἀγαθὸς κόμματος, currens pecunia, רַבִּי Hebræis, & contra, nummus ἀδοκιμος, & κίβδηλος, qui πονηρὸς κόμματος, reprobus & adulterinus: unde ἀδοκιμος in N. F. metaphorice de homine reprobo & reſectaneo; opponitur probo & sincero Dei ſervo, ſicut pecuniam *probam* vocamus minime adulterinam, inquit Beza. Hinc δοκιμάζειν & ἀποδοκιμάζειν. Τὸ μὲν γὰρ χρυσὸν ἐν τῷ πυρὶ δοκιμάζομεν, τὰς δὲ φίλας ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγινώσκομεν, Rhetor Atticus: *Scilicet ut fulvum* &c. Ἀδοκιμον νόμισμα, proprie *argentum reprobum* apud Philosophum, & ἀδοκιμος νῆς, metaphorice, *mens reproba*, πονηρὸς, ἀπόκλητος. Hinc auri & argenti exploratores, ἀργυροδῶμονες, quorum opus est nummos probare, & falsos a veris distinguere, dicti sunt δοκιμασταί, probatores, exploratores, examinatores; qui & nummularii, mensarii, & argentarii, κερματισταί, ἀργυρομοιβοί. Julius Pollux, τεχπέζις ἀργυροδῶμων, ἀργυρομοιβός, δοκιμαστής, ὀπισθεθήνους τεχπέζης. Eorundem enim opus & negotium fuit pecuniam δοκιμάζειν, probare, & unde δοκιμασταί, & ἀργυρομοιβοί, & κερματισταί, & κομυβισταί, & denique δανείζειν, h. e. *ſænerari*, seu *ſænorii collocare*; unde τοκισταί, & δανεισταί vocabantur: atque hinc Hesych. hæc omnia facit synonyma; τεχπέζις, κομυβιστής, κερματιστής, δανειστής. Quoniam vero omnia hæc tria ad mensam, vel potius super mensam sedentes faciebant, inde generaliter dicti sunt mensarii, τεχπέζιται, h. e. ὀπισθεθήνους τῇ τεχπέζῃ, ut Pollux supra. Clemens Alex. Strom. 1. 2. ὅτι γὰρ δοκιμον νόμισμα, καὶ ἄλλο κίβδηλον, ὅπερ ἐστὶν ἑλαττον ἀπὸ τῶν ἰδιώτας, ἢ μὲν τὰς ἀργυρομοιβούς, οἱ ἴσασι μανόντες τὸ τι παρκαταχραζόμενον καὶ δοκιμον χωρίζειν καὶ διακρίνειν, est enim *probus nummus, est & adulterinus*, &c. Hujusmodi ἀδοκιμα seu κίβδηλα νομίσματα dicuntur etiam παρὰ τὸν χαρακτῆρα a falso caractere, seu signo iis impresso: Etymol. Περ. τὰ κίβδ. ἥτις νομισμάτων λέγονται, τὰ φαῦλα καὶ ἀδοκιμα, παρὰ τὸ κακῶς σσημειῖσθαι, ὃ ὅτι ἐσφραγίσθαι παρκακομενόμενα, παρκακαχραζόμενα, κίβδηλα, ἀδοκιμα, παρὰ τὸν χαρακτῆρα, ὑπόχαλκα, λυσιτελεῖ, πονηρὸς κόμματος. Hæc igitur omnia idem sunt, & dicuntur de pecunia reproba & adulterina: illa tamen duo, ἀδοκιμον & λυσιτελεῖ, generalia sunt, & ad quemvis nummi defectum referuntur, etiam defectum ponderis, uti (opinor)

hoc in loco; at reliqua partim characterem, partim etiam ipsam materiam seu metallum, respiciunt. Rustici autem homines, quia τὸ ἀργυρονομικὴς imperiti sunt, fraudem in pecuniis suspectant, unde curiose & importune nummos examinant, ne forte iis imponatur; adeo ut aliquando pecuniam rejiciant, etiam immerito, cum summa iis persolvenda fuerit, omnia tuta timentes: & omnino suspiciosum esse, signum est rustici.

Insignis locus est in Luciano *De conscrib. hist.* de curiosis, rigidis nimium, & severis auditoribus, qui singula verborum momenta, & apices exacte perpendunt, & morose examinant, quod ille vocat ἀργυρονομικὴς ἐξετάζειν—ἀργυρονομικῶς ὃ τῆς λεγομένης ἡμετέρας ἐξετάσεις, ὡς τὰ μὲν παρακακομήρια διδούς ἀπορίπτειν, παραδέχεται δὲ τὰ δεινὰ καὶ ἔννομα, καὶ ἀνεκτὰ τὸ τύπον, *mensariorum more singula qua dicuntur explorantes, &c.*

Themistius *Orat. 1. de Rhetoribus mercenariis, & Sophistis* fordidis illis & avaris, qui mercedem a discipulis tam severe & rigide, imo crudeliter, reposcebant, ut non tantum ἀγεστοὶ sed ἀγεστοὶ fuerint in exigendo præmio; μεταστέφων τὰς συνήρας ἔνθεν καὶ ἐνθεν, μὴ παραδοῖναι τε καὶ ἀδελφείας, *stateras* (i. e. nummos) in hanc & illam partem sæpius vertens, & diligenter explorans, sintne adulterini & pondere defecti.

Λίαν μὲν λυπεῖν τῆς, &c.] Aut hæc mire elliptica sunt, aut injuria temporum aut incuria librariorum manca & mutilata. Cl. Casaub. supplet & substituit participium λέγων, pro λίαν λέγων μὲν λυπεῖν τῆς, καὶ ἔτερον (vel πρὸς ἕτερον) ἀλλάττειν αἰτεῖν vel δέλειν. Nam & tale aliquid verbum deesse videtur ad sensus & sententiæ integritatem: *nummum quem ab aliquo accepit, rejicere solet, dicens vilem eum esse, & reprobum, postulatque ut alius pro eo sibi detur, ut alius pro eo commutetur.* Hæc quidem Lat. plana sunt & perspicua, sed Græca non item. Nollem tamen quicquam de meo addere, neque intertexere, si verba auctoris ullo modo commodam syntaxin, aut etiam ellipsin, admittere possent. Et videtur sane mihi non tam longe abhorrere a genio styli Theophrasti, nec a concisa illa brevitate Atticæ dialecti, hic loquendi mos, si dicamus hæc aut hujusmodi vocabula per ellipsin hic subintelligi, & reticeri: λίαν μὲν λυπεῖν τῆς (sc. φάσκων αὐτὸν λέγων) καὶ ἔτερον ἄμα ἀλλάττειν (sc. αἰτεῖν αὐτὸν δέλειν). Quod si duriusculum hoc cuiquam videatur, abundet (per me licet) suo sensu. Videor tamen legisse non dissimiles Ellipses, apud Aristotelem, aliosque scriptores Atticos. Interim vero nescio cur vocem illam λυπεῖν asperum reddat Interpres: nisi forte non λυπεῖν sed λειπεῖν legisset. Λειπεῖς certe est scaber, asper; at λυπεῖς aliud est, neque hoc significat. Et miror virum doctiss. cum ita scribit; *Est autem ambigua vox λυπεῖς, quæ & asperum nummum, utpote recens percussum, significare potest &c.* Imo vero λυπεῖς hoc non significat; & forte tum in animo habuit vocabulum λειπεῖς, quod tamen de nummo aspero (opinor) vix aut ne vix usurpatur. Certe λυπεῖς semper in malam partem sumitur (uti hic a Theophr.) at
contra

contra nummus asper semper in bonam, est enim nummus recens, recens ex officina monetaria in publicum progressus, & nondum usu detritus. Hinc Satyr.

Quid asper Utile nummus habet;—

i.e. pondere integer, ac ne minimo quidem diminutus, neque detritus. Antiquis temporibus omnis pecunia, tam aurea quam argentea, appendebatur; contra quam apud nos hodie; nos enim nummos tantum aureos ponderamus, argenteos numeramus tantum. Atq; hinc fiebat, quod in recipiendo debito, aut pretio cujuscunque mercis, nummos asperos tam severe exigebant; quia sc. usu detriti atque lavigati minus ponderosi, nec ad justum pondus assurgebant. Inde etiam *aspratura*, ἀσπρὰ ἢ ἀσπρικοῦσις, pro arte nummaria, sive collybo in vet. glossario ponitur; *Aspratura*, Κόλλυβος, quia sc. nummularii pro nummis detritis, qui adeo amplius expendi non poterant, asperos reddebant, id quod intererat ex diminutione ponderis pro collybo accipientes; quod & aurifices nostri hodie, seu fabri aurarii facitare solent; in auro sc. non item in argento, quia in nummis argenteis apud nos ponderis ratio non habetur, quemadmodum apud veteres habebatur. Olim igitur detriti usu nummi in asperos mutabantur apud argentarios: sed quia ex usu & attritione ponderis erat dispendium atque detrimentum, supplendum id fuit argentario, qui integrum dabat & asperum. Nummi enim deleti & ἀσπρῶι, usuque detriti (uti apud nos aurei pondere defecti) recusabantur in communi commercio. Cum ergo pecuniam ex debito reciperent, nummos ἐπισήμους, & integros, & asperos, querebant; uti rusticus hic noster, qui *nummum asperum* (non recusat, uti vertit interpres; sed) *sibi dari petit*. Contra nummum tenuem & vilem, & usu detritum, ἀποδομιζέει, utpote λίαν λυπερόν, quanquam immerito hoc fortasse, & sine causa, & ex nimia suspicione, atque imperitia rei nummariae. Λυπερός generalis vox est; quicquid in suo genere vile & murilum, & rejiculum est, id Gr. λυπερόν dicunt; quicquid vel nullius est ponderis, vel inferioris notæ; ne quis ad monetam proprie pertinere existimet. Hesychius, Λυπρὴ εὐτελής, μοχθηρὰ, ἀχρεία respicit pro suo more doctiss. Gram. locum illum Poetæ, de Ithaca Ulyssis patria, *Odyss. 7.* ubi solummodo, nec usquam alibi, ea vox a poeta usurpatur;

Ἦτοι μὲν τρηχεῖα ἢ ἢ ἰππύλατος ὄσι,

οὐδὲ λίαν λυπρὴ—

Schol. qui sub Didymi nomine venit, εὐτελής exponit. Lat. Neque valde sterilis; recte: hæc enim terræ vilitas, & vitium est. Λυπερός quasi λυπηρός, est autem λυπηρός tristis, molestus, dolorosus: Et sic λυπερός vilis, quasi tristis: ita nos vulgo, *sorry*; λυπερὰ γῆ, *sorry ground*; λυπερὸν ἀργέριον, *sorry money*; & sic quoties rem nihili, & nullius pretii, rem infimæ notæ exprimere volumus, vel etiam personam, a *sorry fellow*; λυπερός, vel λυγρός. Possit etiam λυπερός simpliciter a λυπῶ derivari, assumendo lit. ρ. unde notetur hæc Reg. Adjectiva in ρ⊕ præced. η fiunt a fut. verborum circumflex. at in ρ⊕ sine η

præced. fiunt a nominibus: ex. gr. λυπηρὲς, a fut. λυπήσω δαπανηρὲς, a δαπανήσω μοχθηρὲς, a μοχθήσω πονηρὲς, a πονήσω ἀνθηρὲς, ab ἀνθήσω ἀνι-
 ηρὲς ab ἀνίσω μελετηρὲς, meditativus, a μελετήσω. Sed αἰψηρὲς, & λαι-
 ψηρὲς, ab αἰψα, quod peculiare est. At ἐχθρὲς, ab ἐχθῶ κωδρὲς, a
 κώδω ψυχρὲς, a ψυχῶ sic λυπερὲς, a λύπη at σαπερὲς ab aoristo secundo
 ἰσάπλω. Ἀλιτρὲς, ἰατρὲς, & δαιτρὲς substantiva sunt, ideoque verbalia a
 tertia præter. pass. at φιτρὲς, truncus, stipex, caudex, a φίτυ (i. e. φυτὸν)
 planta, per syncopen, quasi φιτυρὲς.

Καὶ ὁ ἄετρον ἔχρυσον, ἢ κόφινον, &c.] Etiam in hac sententia deesse
 videtur verbum ἀπαιτεῖν, aut quid ejusmodi. De quatuor hisce or-
 ganis seu instrumentis, five (ut loquuntur) utensilibus, quæ rusti-
 cus, etiam noctu, tam importune repetit, libet pauca annotare. Ea
 sunt ἄετρον, κόφινον, δρέπανον, δύλακον. Ἄετρον a tertia pers. præter.
 pass. ἄετρα, ἄετρον, ut Lat. aratrum ab aratum, assumendo ε. Habet ο
 in penult. quia fit ab ἄετρον, cum ο in fut. quod manet in omni-
 bus temporibus. Et quidem 4. fut. sunt per ο. cum alia omnia fa-
 ciant fut. per ω. ea sunt βόω βόσω, unde βόσκω, & inde Lat. pascō;
 ὀμῶω, ὄσω, juro; ὀνῶω, ὄσω, reprehendo, vituperō; & denique ἄεσω, ὄσω,
 arō; hoc enim verbum ut significat terram vertere, ita & ipsum so-
 lum mutavit, migravitque Latium. Sed generaliter de hac terminati-
 one in τερν hæc Regula observentur. 1. Nomina in τερν desinentia
 sunt verbalia, fiuntque a tertia præter. pass. interpon ε. ex. gr. a
 κακῶμαι, ornor, purgor, κενῶμαι, σαι, ται, κένωται, σκορα quia
 ades purgantur; ita σηκῶται, signum, sigillum; sic ἐσπῶται, ἀπο-
 πῶται, λειπῶται, δίδωται, σκῶται, σῶται, λύπῶται, θρέπῶται a σείωμαι,
 ἐσῶμαι, κατῶμαι, &c. ita enim mallem, quam cum nonnullis Gram.
 per syncop. hæc derivare ab aliis nominibus in νειον, ut a σηκάνθειον,
 λειθέριον, δρεπάνειον, διδακθῆναι, &c. quorsum enim hæc ambages? aut
 cur non recta via hæc in τερν desinentia immediate deducamus a præter.
 pass. per epenth. τῆ ρ, quemadmodum Lat. rutum & aratrum, a
 rutum & aratum, &c. nisi quis dicere velit etiam hæc Lat. a rutorium
 vel aratorium per syncopen derivari. Sit igitur hæc prima Reg. No-
 mina in τερν immediate formantur a tertia præter. pass. assumendo
 ε. sed & alia quædam nomina hujus terminationis, minus trita at-
 que usitata, quomodo fiant, & quid significant, annotare nec inju-
 cundum fuerit, nec inutile. Sic igitur a κέβληται, σαι, ται, fit no-
 men βλήτρων, h. e. cuneus seu pessulus, seu clavus ligneus ad res com-
 paginandas. Hom. Il. ο.

Νῶμα δ' ἐυσὸν μέγα ναῦμαρον ἐν παλῶμασι,
 Κελήτων βλήτευσιν, --

—Contum magnum navalem—

Compactum clavus ligneis.

Hinc ἀμείβληται, & interjecto σ ἀμείβληται ὀπίσσω, & gem. σ.
 ὀπίσσω, h. e. ferreus rota orbis, seu ambitus; sic dicta, quia rotam
 fervat, ac munit, ne continua attritione consumatur: βῶω, βῶω,
 incedo, βῶω, σαι, ασαι, unde βῶται, βῶται, βῶται, & interposito
 κ βῶται, βῶται, εἰς, baculus quo incedimus; ridiculum enim est
 quod

quod affert Etymol. βακτηρία ἀπὸ τῆς βάσειν τηρεῖν, a servandis gressibus; pari enim modo omnia nomina in τηρεῖν, ut λυτήρεον, θραπτήρεον &c. fient a verbo τηρεῖν. A δέξω excoorio, δέδαρμαι, δέμαξ pellis, σαι, ται, sic δέρτρων de qua voce mire variant interpretes. Extat apud poetam Od. λ. 578. de Tityi poena apud inferos,

Γόττε δέ μιν ἑνὸς περὶ παρημόχιο ἦπαρ ἔκειρον,

Δέρτρων ἔσσι δαΐοντες.--

quod interpretes vertunt, *Rostrum intromittentes*. Et sic multi e Gramm. & Lexicogr. ac si δέρτρων sit ῥόμφος *rostrum*, vel durior illa rostri pars, qua aves escam discerpunt, & dilaniant; quod quidem valde probarem: & sic δέρτρων ἔσσι δαΐον erit *rostrum intus demittere* vel *immergere* in jecur, si verbum δαΐον hanc interpretationem admitteret: at profecto δαΐον nunquam hoc modo sc. transitive sumitur a Poeta, neque unquam δαΐον dixit pro *demittere*, vel *immittere*, vel *immergere*; sed vel pro *induere*, vel pro *subire*, vel *ingredi* intransitive. Δέρτρων igitur erit quod vultures subeunt, & ingrediuntur, non solum illud quod rostris suis tidunt, & fodicant, & dilaniant. Eustath. Ergo Hesych. Didym. alique primæ classis Grammat. exp. ἡ ῥόμφα, tenuem illam membranam seu pelliculam hepati subiectam, de qua consulendi Anatomici: nobis sufficiat hujus vocis quasi anatomen dedisse, qui huic Grammaticæ, veluti Caucaſo cuidam, cum Prometheus alligati sumus. Unum duntaxat aliud est nomen hujus terminationis, quod jam observabo, viz. ῥόπρον, quod est *marculus ille ferreus*, δούρεος ὀπίσσωρον, atque etiam *fustis, clava*; est igitur & κορῶνι & κορυῶνι a ῥέπω, *vergo, propendo*, quasi ῥέπρον, quia janua marculo attracta ad nos vergit, & inclinatur. Reg. 2. Omnia hæc nomina in τρον definitia significant instrumenta: dico, hæc terminationis verbalis in τρον habet plerunque significationem instrumenti, e. g. ἄροτρον, ἔσοπρον, κλέπτερον, σκῆπτρον, βέλτερον, ἀλλήτερον, σήμαλτρον, ῥόπρον, λατῶν, κλέμνυτρον, λείκτρον, τέρετρον, &c. Excip. hujus terminationis, quæ habent significationem præmii; easunt λύτρον, *premiu, seu pretium redemptionis*, ἀποινον θρέπρον, *premiu nutritionis*, unde plur. θρέπτεα, apud Hom.

Οὐδὲ πικέσσι Θρέπτεα φίλοις ἀπέδωκε,

i. e. προφεία, Lat. *nutritia*: non persolvit nutritia charis parentibus. Δίδακτρον est *merces quæ datur preceptoribus* & solvitur pro doctrina; Lat. *Minerval* dicunt;--δίδω το δίδακτρά τοι ἄλγα, apud Theocritum: denique σῶστρον, est *premiu conservationis*, merces quæ datur pro vita conservata; Hom. ζῳάγροισιν vocat, vel potius in plur. ζῳάγρεα--ὅπ μοι περὶ ζῳάγρε' ὀρέλλεις. Κόμυτρον, *premiu quod portitori datur, carriage or portorage*. μαιώτρον, *premiu obstetricandi*; Lucian. Deor. dial. Reg. 3. Omnia hæc nomina in τρον definitia sunt barytona, uno exc. λατῶν, & δισημῶδες (uti apud Poetam semper) λατῶν, *lavacrum*; idque δισημῶδες ἔχει, ut distinguatur a λείκτρον est autem λείκτρον τὸ ἀπόλεμα, *sordes quæ abluuntur*; ita enim differunt λατῶν & λείκτρον λατῶν est *lavacrum illud quo quid abluuntur*; λείκτρον est *sordes quæ abluuntur*, τὸ ἀπόλεμα, *illud quod abluuntur*.

luitur. Alioqui cætera omnia hujus terminationis semper sunt barytona, habentque accentum vel in penult. si sint dissyll. vel in antepen. si hyperdissyll. & (opinor) ratio est, ut sic discriminentur ab. acc. sing. mascul. in *της*, quæ semper sunt oxytona, ut *παις*, *πατήρ*, *δαιτης*, *ἀλιτης*, & siqua sunt similia. Sed nimium jamdiu in aratro hæsimus; quanquam non intempestivum forte hoc, cum de rustico agimus. Sed jam manum de tabula, imo de stiva.

Etiam Gr. vox *κόφινος* Latio donata, *cophinus*, *corbis*; & *κέλαθος* *calathus*; ut & *φορμός*, *formio*; etiam in lingua nostra obtinuit *κόφινος* pro *loculo* seu *sarcophago*. Erat autem *cophinus*, non quivis *calathus* seu *corbis*, sed certæ cujusdam mensuræ; ut minus recte facere mihi videantur vulg. Lex. cum has 2 significaciones distinguunt; *κόφινος*, *cophinus*, (imo *cophinus* seu *corbis* certæ mensuræ) item *mensura* *genus*. Optime igitur Cl. Beza in illum locum *Evangel.* ἡγοῦν ἀφαινοῦντων κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. Erat (inquit) *Cophinus* *mensura* *genus*, utrasque res metiens, viz. *aridas* & *liquidas*, f. Poll. teste; Judæis adeo familiaris, ut inde dignoscantur; unde illud *Juvenalis*, *Delubra locantur Judæis, quorum cophinus fœnumque supellex*. Nonnus, in locum *Joh. parallelum*, penultimam hujus vocis produxit, *Συμμεγέων ἐπλήσθη δώδεκα κόφινων* eaque propter vapulat ab *Aristarcho*; quamvis forte, si candor accesserit, per poet. licentiam excusari possit. Sane pleraque substantiva trissyll. in *ος* & *ων* producuntur, ut *κόμηνος*, *κώμινον*, *σέλιονον*, & ejusmodi; ideoque cum fiunt Lat. prouunt cum pen. longa, ut *caminus* &c. Excip. *κόφινος*, *κόπινος*. Etymologus duas hujus vocis affert origines; *κόφινος* (inquit) vel *παρὰ τὸ κόπον ἀρεῖναι τοῖς βασιλεύσιν*, vel *παρὰ τὸ κῆπον εἶναι*, vel quia laborem remittit, i. e. non affert *portantibus*, vel quia *levis* est. Sed hæc profecto levia sunt. Atque hæc de *cophino*.

Tertium instrumentum, quod tam severe, & importune, & intempestive repetit rusticus noster, est *δρέπανον* est autem *δρέπανον* *falcis*, proprie *messoria*; aliquando & *bellica*, qui ensis est falcatus. Legitur autem hoc nomen tam infam. quam in neutro, *η*, & *ον*. Ἡμῶν ὁξείας δρέπανος ἐν χερσὶν ἔχοντες. A *δρέπω*, *δρέπανον*, ut ab *ἔχω* *ἔχονον*, *ἀντή*, *manubrium*; a *πέπλω*, *πόπανον*, *libum*, *placenta cocta*; *ξίω*, *ξύονον*, *sculptile*; a *φρύγω* *cremo*, *torreo*, *φρύγονον*, *sarmentum*, *lignum aridum*, *virgultum*, *cremium* ad res torrendas aptum. Sic ab *ἡδω* *placeo*, per *synstolen*, *ἡδω*, *ἡδονον*, *jucundum*; at inde per *syncopen* *ἔδον*, *dos*, *munus sponsale*. Videntur nomina hujus analogiæ fieri a præter. medio, ut *κόπανον* a *κένωπα*. Antequam falcem e manu deponam, non possum non huc apponere suavissimum illum locum *Isaiæ*, c. 11. v. 4. quod, utinam de nostris temporibus vaticinium esset; *Συγκόψουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἀροτρεα, καὶ τὰς ξιφώνας αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ ἡ λῆξεται ἡ θύρα ἐπ' ἡθύνῃ μαχαίρας, καὶ ἡ μὴ μαχῶσιν ἐπὶ πολέμειν, contundent gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces: ubi *ξιφῶνας* sunt lanceæ, *σπάδαι*, *λόγχαι*. Hesych. expon. etiam *ferrea spicula*; *ξιφῶν* (inquit) *ὀλοσίδεον* *ἀκόντιον*.*

αἰώνων, ἢ σπῆν, ἢ λόγχῃ, ἢ μάχαιρᾳ. Atque utinam arma nostra omnia, & instrumenta bellica, in organa rustica & agricolatoria cuderentur (liceat enim & vocabulum hac lege cudere); utinam, inquam, in ἀεγρεῖα & κοφίνος, in δρέπανα & θύλακας, in hanc rustici nostri suppellectilem, mutarentur. Neque jam omittam illud ubi ἀρεπανεργός, h. e. *faber falcaris* five *ferrarius* Aristoph. in *Pace* hoc modo sibi applaudit, atque gratulatur;

Οὐδέ τις ἐπρίσσει' ἂν δρέπανον, εἰδὲ κοφίνον,

Νυνὶ δ' ὅ πεντήκοντα δραχμῶν ἐμπολῶ,

Nuper (inquit) nemo vel teruncio, vel nummo minuto, vel quadrante falcem emisset, (id enim est κόφινος, nummulus minutus, unde κοφισαὶ nummularii) Nunc vero 50 drachmis eas vendo: jam postquam redierit alma pax, fervet denuo agricultura, ligones jam & aratra, & falces, iterum in pretio sunt. Et quando tandem nostri ἀεγρεῖοι, & δρεπανεργοί, hanc cantilenam canent? Faxit Deus! Nos utinamque (quibus hoc unicum restat) solamur nosmet his & similibus auctorum sententiis, & vel umbram, vel ipsum nomen, vel somnium umbræ pacis avidè arripimus, & amplexamur.

Credimus? an qui amant, pacis sibi somnia fingunt?

Quam juvat hic usque morari. Unum igitur præterea locum adducere libet, eumque ex Theocrito *Idyll.* 16.

-----'Αράχνια δ' εἰς ὄπλ' ἀράχνας

Λεπτὰ διασέσωιντο, βοῶς δ' ἐπὶ μὲν ὄντι εἴη.

-----Telas vero in arma araneæ

Tenuēs distendant, belli autem ne nomen quidem sit amplius.

Cui simile notum illud Nafonis, *Inquiet arma sitis; γένιτο, γένιτο.*

Θύλακος est proprie *saccus*, *pera* (quæ ambo Græca etiam sunt vocabula) *saccus frumentarius*, in quo annona mensuratur ac venditur; atque ita sumitur in illo proverbio, Τῇ χειρὶ θεὸς σπείρειν, ἀλλὰ μὴ ὄλεσθαι τὸν θύλακα, *manu sementem facere decet, non toto sacco.* h. e. *Modus in omni re servandus*; in oratione præsertim, nec omnia temere effutienda, nec effundenda sunt. Possit etiam transferri ad modum in largitione tenendū. Ita dispensanda & moderanda est liberalitas, ut multis suppeditare possis: Apostolus certe elemosynam sementi comparat, & Πσάλtes, *Dispersit, dedit.* Hoc jam interest inter veterum θύλακον & nostrum; nostri cannabacei, & ex viliori lino; eorum autem scortei seu pelliceci, σκύπνος seu δερμύπνος unde Hesych. Θυλάκη, ἀσκαὶ δερμύπνοι. Θύλακος ergo vas erat coriaceum, non quodvis, nec in quemvis usum, sed σπιδόχον, vasculum in quo annona, aut farina, aut denique panes ponebantur; mulieres cum in forum ibant τὰ ἀλφίτα emptum, ferebant suum θύλακον, unde θύλακος ἀλφίτων *saccus farinarius*, quod nonnulli *reticulum panis* vertunt, non recte; hoc enim erat γύργαδον. Hesych. Γύργαδον, σκεῦος πλεκτὸν, ἐν ᾧ βάλλουσι τὰ ἄρτον οἱ ἀρτοκόποι: tales sunt corbes viminei, quibus pistorum nostri utuntur, cum panes humeris suis portant in promptuarium, h. e. γύργαδον, quod *reticulum panis* vocat Horatius. Aliud jam est θύλακος, *saccus* viz. ut dixi *coriaceus*.

riaceus. Noster in *Charact. superstitiosæ*, Εὐν μὲς δύλακον ἀλφίτων δια-
 φέρη, *se mus forte farina follem aut sacculum arroserit*, vel potius *per-*
roserit, id enim est διαφέρη. Nimirum magni hoc ominis instar erat.
 Orem portentosam & præfagii plenam! Quam superstitionem lepide
 irridet Clemens Alex. *Strom.* l. 7. Τί δὲ καὶ θαυμάζον, εἰ ὁ μῦς τὸ δύλα-
 κον διέτρυνεν, ὡς εὐχὴν οὐ φαίρη; ἵστον γὰρ μὲς θαυμάζον, εἰ τὸ μῦς ὁ δύλαξ κατέ-
 φηγε. *Quid mirum, si mus roserit sacculum? sane id mirum fuisset, si sac-*
culus devorasset murem. Ὁ δύλαξ, καὶ, & ὁ δύλακτος, καὶ ut φύλαξ, καὶ, &
 φύλακος, καὶ ἀναδραμέσις εἰς τὴν ὁδὸν τὴν γενικὴν, quemadmodum loquitur
 Eustathius. Anaxarchus philos. corpus suum δύλακον dixit, h. e. *vascu-*
lum coriaceum; refert Diog. Laert. in ejus vita. Cum enim Nico-
 creontis tyranni jussu malleis seu pistillis ferreis in saxo concavo seu
 mortario contunderetur, Πίστε πίστε τὸ Ἀναξάρχου δύλακον, Ἀναξάρχου
 ὃ ἐπλήθει. Philo Judæus, eandem historiam idemque dictum refe-
 rens, habet pro δύλακον, ἀσκόν Πίστε τὸ Ἀναξ. ἀσκόν, *Tunde Anax.*
utrem. Per eandem Metaph. σκεῦος κατέβη ἐν ἀγασμῶ καὶ πηλῇ neque enim uxor
 ibi intelligenda (ut censet vir doctiss.) sed corpus, vasculum testa-
 ceum, vasculum illud carnis & sanguinis, ὁσεύκρινον σκεῦος, ut alibi
 loquitur idem Apostolus. Ejusdem mentis & spiritus cum hoc dicto
 Anax. erat alterum illud non minus egregium cujusdam philosophi,
 qui cum esset interrogatus, Τί τὸ τὸ φιλοσοφίας ὄρεστος; resp. τὸ μὴ ἐν ἡ-
 γαίᾳ δεῖνόν ἀναχωρῆσαι τὸ δύλακός τῃς κρεῦλλαν. Id viz. *prodest philoso-*
phia, quod doceat homines libenter migrare ex hoc vasculo carnis, ex
terreno hoc carcere & ergastulo, non imperite, nec agre. Cui simile,
 sed apertius, illud alterum dictum, nescio cujus, qui perinde inter-
 rogatus, Τί οἱ περιγίγνεται ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ; τὸ τὴν θανάτῃ (inquit) καταφρονῇ-
 σαι, *mortem contemnere*; & certe sapientis est, ut inquit ille, magis
 mortem contemnere, quam odisse vitam. Et hunc quidem con-
 temptum mortis pietas docet, veraque religio, quam Chrysost. pas-
 sim philosophiam appellat. Et merito; nam, quid aliud religio est,
 quam verus sapientiæ amor?

[Ἀγρυπνίαν] Ἀγρυπνία, *Inquies, insomnia, vigilia*; & ἀγρυπνία, *vigilo,*
 γρηγρέω, ab ἀγρυπνέω, *vigil, insomnis*; & postquam huc devenimus,
 nescio sane an operæ pretium fuerit disquirere, unde derivetur aut
 componatur ista vox ἀγρυπνέω. Non enim ab ἀγρεύω *capio*, & ὕπνῳ
 (ita enim in Epig. ἀγρεύω ὕπνον, *capto somnum*) id enim plane con-
 trarium est vigiliæ, somnum capere: nec (opinor) ab ἀγρός & ὕπνῳ,
 ut ἀγροικέω, ἀγροικύω, *ἐρε.* nam *somnus agrestium levium virorum*, qui
 etiam contrarius est τῇ ἀγρυπνίᾳ. Ἀγρυπνέω ergo dici volunt, quasi
 αὐπνέω, per epenth. literarum γ & ρ. Sic Etymologus. Poetæ fre-
 quenter dicunt αὐπνέω, Πειζογέφυται—ἀγρυπνέω. Hom. semper αὐπνέον
 vocat, nunquam ἀγρυπνέον, *noctem insomnem*, vel *hominem insomnem*:
 sed ut hæc 2 literæ, γ & ρ, ἑτῷ παρεσδύσασιν, *hoc modo irrepant*, ingerant-
 que se per epenth. novum profecto hoc & insolens, & ni fallor, sine
 exemplo. Quid si ergo ἀγρυπνέω ab ἀγρεῖ & ὕπνῳ, ut ἀγρεῖ ean-
 dem significationem hic habeat, quam in ποδάγρε & similibus? po-
 dagra

dagra laborat, qui captus pedibus seu impeditus est, sic ἀγρυπνῶ erit, cui somnus impeditus seu præpeditus est, qui non capit somnum, sed captus est, hoc est, a somno impeditus. Si cui hoc minus arrideat, αἰχρίτω, *abeat*, tanquam in somno dictum, & pro somnio habeatur: & forte in hac meridie, & in hac luce literarum, has nugas & quifquillas vocularum proponere, non minus mihi absurdum & absonum, quam Rustico media nocte aratrum repetere. — Ἀλλ' ἐπεὶ εἶν τὸ πρῶτον ἀνέχεσθαι, ὡς ἔπικαύσω· dicam vobis aliud Gram. somnium de verbo γρηγορέω, huic synonymo. Eustathius simpliciter ab ἐγείρω, ἔγρω, ἐγρηγορέω. Etymologus ab ἦγρω, per epenthesein etiam harum 2. literarum γ & ρ, hoc modo, Γρηγορέω (inquit) παρὰ τὸ ἐγείρω, & ὁ μέλλων ἐγείρω, καὶ τροπή τῆς εἰς ο, ἔγρω, καὶ τροπή τῆς γ καὶ ρ, γρηγορέω, καὶ τροπή τῆς εἰς η, γρηγορέω. Ecce, per

*Quot varios casus, per quot discrimina vocum,
Tendimus in nihilum.*

Mallē igitur sic, simplicius & brevius; ab ἐγείρω fit præf. med. ἦγρω, & per gem. Atticam ἐγήρω, & interposito ρ, ἐγρήρω, atque inde ἐγρηγορέω, & sine ε, γρηγορέω· nam hæc dicitur *reg.* Ex præteritis mediis sæpe fiunt præf. ut a κέκεχα, γω· à πέπληχα, γω· ab ὄσσεχα, εω, ρμαι· à κατέχα, γω. Sic ab ἐγήρω, ἐγρήρω, γρηγορέω.

Πότες ἦσαν αἱ διδίδει, καὶ τὸ τέλειχθ.] *Quanti erant, aut quanti venibant, pelles & salsamenta.* Rustici sc. id curant: quanquam forte ἀγρυπνῶ non est in quæstione, sed in quæstionis modo; quod quemvis obvium, etiam ignotum, de hoc interrogat. Διδίδει sunt & pelles, & vestes pelliceæ, qualibus rustici fere induuntur, atque ita hoc in loco vox sumitur. Lat. *Rhenones*, forte ἀπὸ ῥῆνων ῥῆνες sunt agni vel oves, unde πολὺ ῥῆνες & εὐῥῆνες divites huius muti pecoris; ut *rhenones* proprie sint μυλωταὶ pelles ovina: sed *rhenō* vox est pro quavis διδίδει· διδίδει pellex est, seu exuvium, cuiuscunque animantis, unde vestis fieri solet. Apud Aristoph. aliosque Atticos scriptores, διδίδειν passim habemus pro veste coriacea, seu tunica e pellibus, qualis sc. Atheniensibus rusticis in usu fuit, qui propterea διδίδειαν aliquando dicti: sic Timon ille apud Lucianum, δικάλλως καὶ διδίδειας, ligone armatus, ἐν pellicea veste indutus, nobis prodit; qui & paulo ante, ὑποδιδίδει (quod idem est) *rhenone indutus*. Διδίδει habet accent. in penult. per hanc *Reg.* Substantiva trisyll. in εω habent acc. in penult. in æternum, ut ἡμέεα, διδίδειεα, ἱμέεα, nomen fluvii, ἀσκήεα calcei quoddam genus, ἑσπείεα. Præcedente ο acuitur in ultima ἀγρῶεα forum, neque aliud nomen simplex trisyll. mihi occurrit huius formæ; composita sunt unum aut alterum a φορῶεα, ut ἐκφορῶεα, εἰσφορῶεα, περφορῶεα, quæ etiam oxytona sunt. At quæ habent υ ante εω variantur; alia enim parox. sunt, ut πορφύεα, κινύεα cithara, φιλύεα tilia, ἄρbor, σινύεα sagum pelliceum, idem fere quod διδίδει· alia proparox. ut γινύεα, ἀγνώεα, κλένωεα. Molchopul. σινύεα & διδίδειν idem facit; utrumque enim eodem modo interpretatur, γένει· est autem γένει vox Græcæ corruptæ, pro eo quod nos dicimus, a gown; uti nos docet Cl. Meursius in *Glossario* suo *Græcobarbaro*; toga est vestis non solum infra

genua

genua, sed ad talos usque demissa. Nec tamen, opinor, ideo nomen apud nos obtinet, quod infra τὰ γούνα defluat, hoc est, *genua*.

Quemadmodum διαδέεα rusticorum vestis, ita τάρειχον rusticorum & plebeiorem cibis; non mirum ergo si de salsamentorum pretio quærat ὁ ἀγροικόν. Salsamenta olim inter vilissimos cibos haberi solita, neque hodie certe inter lautiora fercula, dapes, aut cupedias, numerantur. Vilitas hujus cibi locum fecit quibusdam proverbii apud Græcos, quæ hic recensere non abs re fuerit. Igitur, ipsa vox τάρειχον παροϊμακῶς dicta invenitur, de homine nequam, & sordido, & improbo: Itā capio apud Athen. Lib. 3. ex vetere quodam poeta,

Οὐκ αἰχμῶμεν ἢ τάρειχον τερπνόν.

Πλωεῖν ἀπαν ὅσα σκυῖοις ἀνὰ γαστήρ.

Non me pudebit tarichum hunc (i.e. virum istum vilem & nequam) plectere malis omnibus, quorum sibi conscius est; πλωεῖν est maledicere, probris onerare; & in comp. καταπλωεῖν: & paulo post,

Οὐκ ἂν πᾶσι τάρειχον ἄνπερ ἄξιον.

Tarichus iste, (vilis hic & nequam homuncio) plecti vix potest prout dignus est: paroemia sc. ducta a salsamentis, quæ plagis contunduntur, ut duritiem remittant; vulgo *Stockfish*: unde & nos proverbium sumimus, cum crebram contusionem & percussione designare volumus. Aliud adag. est Τάρειχος ἀξιώτερον, vilius salsamento, quo usus est Aristoph. in *Vespis*:

Νῦν ὃ πολλὰ τὸ τάρειχος ὅσιν ἀξιώτερον.

Hinc & illud, passim apud Græcos paroemiographos,

Ἀν μὴ παρὴν κρέας, τάρειχον σερπύλλον.

Si non adsit caro, debemus contenti esse salsamento: Quo monetur quisque ut sua sorte contentus vivat, & εὐρίη τὰ παρόντα. Hinc denique τάρειχον πῶλαι, seu τάρειχον ποιεῖν, h. e. salsamentarii, inter homines abjectæ fortis infimæque plebis olim habebantur; unde celebre illud dictum Bionis apud Laert. Ἐμὲ ὁ πατήρ μὲν ὡς ἀπελευθέρθη, τὸν αἰγκῶνι ἀπομυστέρεται, Pater meus libertus fuit, cubito se emungens: διαδύλαε ὃ ἢ τάρειχον ποιεῖν (ut subjungit Diog.) significabat autem eum fuisse salsamentarium: operose nimis & perperam (ut multa alia in optimo illo auctore,) vertit interpretes, succidiam & lardum vendere. Τάρειχον utroque genere legitur masc. & neutro, ὁ τάρειχος, & τὸ τάρειχον: qualia & alia sunt apud Gr. διγενή, genere variantia; ut ὁ σκύριος & τὸ σκῆ, ὁ ἔλεος, & τὸ ἔλ. ὁ ἀφῆμος, & τὸ ἀφ. ὁ οὐρεῖος & τὸ οὐρεῖον: ὁ κῦδον & τὸ κῦδον, sed contraria significatione; sic ὁ τάρ. & τὸ τάρ. sic in fine hujus cap. τὰς τάρειχας in accus. plurali masculino.

Ὁ ἀγὼν νεμυνίαν ἀγεί.] Etiam rusticus se urbanum prodit, quod mirum est; hic ἀστειζέτω, & ludit in vocabulis ἀγὼν ἀγεί, est enim aliteratio seu allusio in voce: quærit an certamen seu ludus publicus novilunium adducat; per hypallagen, pro νεμυνίαν ἀγεί ἢ ἀγὼν, an novilunium adducat ludum: quæ loquendi forma, nescio fane an ad rusticitatem, an non potius ad elegantiam referenda sit; nec certe rusti-

rusticitatem ullam video in illo loco Aristoph. quem citat Vir
magnus --- ἐγὼ δ' ἀπόμυμαι

Ὅθεν ἄγχι τῷ σελήνῳ τὰς εἰκάδας,

(non magis quam in illo Theocriti,

Οὐπο μύνας ἄγων ἔχμ' ἐχρὸς ἐδ' ἐναιυτές.

Idyl. 16.

Nondum defessum est cælum ducendo menses ἔτη annos.)

ego autem pereō videns Lunam adducētem τὰς εἰκάδας, i. e. tertiam
mensis decadē, postremam partem mensis; notum enim est Atticos
mensem suum divisisse in tres decades, ἱσαμβίη, μεσσηντος, φθινοῦτος po-
strema hæc pars seu decas, quia incipiebat ἀπὸ τ' εἰκοστῆς a vicesimo die,
dicebatur εἰκάς ip̄sa εἰκοστή etiam εἰκάς dicebatur; μὲν sc. nam tota
illa decas a 20 ad 30, dicta est μεγάλη εἰκάς, ut colligo ex Schol. in
Aristophanem: circa has εἰκάδας, h. e. circa finem mensis, usuræ
pro fœnore solvi solebant. Hinc misere cruciatur miser ille Strep-
siades, quod jam appropinquantes cerneret τὰς εἰκάδας, cum fœne-
ratores sc. cum in jus essent rapturi, ni usuras penderet. Νεμυλία,
novilunium, contracte pro νομηνία, primus dies mensis, ut Rom. Ca-
lendæ, quæ & ἐνὶ κ' νέα, quasi dies vetus & nova; quanquam &
ip̄sa τετρακῆς, seu postremus dies mensis, etiam ἐνὶ κ' νέα a postero-
ribus Atticis dicta est, ut videre est apud Aristoph. in Nubibus.
Sic uterque erat ἐνὶ κ' νέα, & ultimus præcedentis mensis, & primus
sequentis, h. e. quasi communis terminus 2 mensium, principium
unius, & finis alterius.

Τὴ μὲν φθινοῦτον μῶνδες, τὴ δ' ἱσαμβίῳ.

Hom. tam de trigesimo seu ultimo die mensis, quam de primo se-
quentis, exp. licet. Atque hinc fit, quod tam νεμυλία, quam τετρακῆς,
dicebatur ἐνὶ κ' νέα q. d. vetus & nova, quia tum vetus Luna de-
finit, novaque incipit crescere & reparari. "Ἐν in hac phrasi exp.
παλαιά, nec tamen (opinor) uspiam alibi legitur hæc vox extra hunc
usum, quando sc. ponitur pro certo quodam die; idque vel per se,
quod rarius, ut apud Hesiodum,

Πρῶτον ἐνὶ, τετράς τε, κ' ἑξοδόμῃ

ubi ἐνὶ exp. νεμυλία, novilunium; vel conjuncta cum νέα, quod fre-
quentius, viz. ἐνὶ κ' νέα, quod modo est τετρακῆς, modo νεμυλία, sed
frequentius τετρακῆς. Igitur ἐνὶ κ' νέα est, ac si diceres Luna vetus &
nova, μῶν seu σελήν παλαιά κ' νέα ut ἐνὶ sit adjectivum fæmin. cum
tamen ἐν masc. non legitur in hac significatione: ὁ ἐν substant.
est annus, atque inde Lat. annus. Hesych. ἐν ἐναιυτός atque inde
ἐναι, apud Hom. ἐναιύσιον, ammiculus, seu unius anni: geminata liqui-
da, ἐν ἐναιυτός, ἄρτον, λυκαβείας tot enim nominibus appella-
tur annus apud Græcos.

Calendæ, seu Novilunia, apud plerasque olim gentes festa haberi
solita & solemnia, tum apud Græcos, tum apud Romanos, tum
etiam apud Heb. ut Sacræ Literæ nos doceant, Clangite in Novilunio

יְהוָה

tuba, inquit Psaltes; vulg. *Buccinate in neomenia tuba*; retinendo Græcam vocem, quam apud 70 seniores invenit. Heb. certe a capite mensis *h. e.* novilunio totum mensem denominarunt, וַחַדָּן enim appellant, a rad. וַחַדָּן *novari, renovari, novum esse*; quod tunc Luna renovetur, novumque lumen a sole hauriat, ac mutuetur. Ipsum autem Novi-Lunium seu νεομηνίαν, *h. e.* calendas, seu primum diem mensis, vocarunt כִּסְדָּא quasi *operimentum, a כִּסָּה* *texit, operuit*: quod in conjunctione illa Luna tegatur a Sole, שְׁמַחַסְדָּה בּוֹ הַלְבֵנָה inquit Aben Ezra; *quod tunc eo, viz. Sole, tegitur Luna*. Sed ad Græcos revertamur: quibus certe caput uniuscujusque mensis (*h. e.* νεομηνία) sacra semper & solemnis fuit, & hoc est ἀρχὴ ἀγεῖν. Antiquissimum fuisse apud Græcos hunc morem, novilunio festa celebrandi, ex Homero colligere licet; nam sub reditum Ulyssis in patriam, festum agitabant Ithacenses; rediit autem Ulysses circa novilunium, τῇ μὲν θρίνιτι, &c. Festum autem solenne tunc temporis Ithacæ fuisse, disertissima sunt Poetæ verba; *Odyss. v.*

Οὐ γὰρ δὴ μνηστῆρες ἀπείρατον μεγάροιο

Ἀλλὰ μέλ' ἤει νέονταί, ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἑορτή.

Ubi Eustath. πᾶσιν. — τετέστι πάνδημον, καὶ ἐ μόνοις τοῖς ἑσφράδοις μνηστῆρσι νεομηνία γὰρ ἡ ἡμέρα Ἀπόλλωνος ἱερά, τετέστιν ἡλίας, ὅς αἶπ' νεομηνίας, συνιδέων τιμικαῦτα τῇ σελήνῃ. Neomenia igitur, (*i. e.* primus dies mensis) Apollini sacra, *h. e.* Soli, quia Sol causa est Novilunii, quippe circa id temporis cum Luna conjunctus. Noviluniis etiam apud Athenas servi vendebantur, & ἀρχαιεσίαι fiebant, *h. e.* comitia habebantur bellicque duces creabantur. Testis est Suidas, 'Ἐν ταῖς νεομηνίαις (inquit) οἱ δέδοται ἐπιπλέοντο, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐχειροτονουῖτο, παρ' Ἀθηναίοις. Hesiod. de facris & festis diebus, Πρῶτον ἐνν, τετρεὶς τε, καὶ ἑξοχμον ἱεράν ἡμερ, ubi illud ἑξοχμον ἡμερ an aliquid faciat aut conducat ad nostrum septimum, Sabbatum sc. Christianum, non est hic disquirendi locus: video tamen illud hemistichium adduci a multis Viris præstantibus & piis; quorum sententiæ nollem libenter refragari. Sed ordinem ibi ducit in catalogo dierum festorum ἢ ἐνν, πρῶτον ἐνν, vel ἐνν (utroque enim modo leg.) *h. e.* ἡ πρῶτη τῆς μηνὸς, ἢ καὶ νεομηνία, inquit interpres Moschop. & alii: addit Proclus, sic dici παρὰ τὸ ἐν, *unum*, ut sit enallage quædam numeri cardinalis pro ordinali, ἐνν ab ἐν, *i. e.* μία ἡμέρα pro πρῶτη, *unus dies mensis*, id est, *primus*; qualem figuram esse volunt plerique Theol. in illo loco N. F. ἐν μὲν σαββάτων, pro πρῶτη τῇ ἑξοχμῇ.

Nullum est aliud, quod scio, compositum ex νέος, in quo ε & ο hoc modo contrahuntur in ε, præter hoc unum νεομ. νεμ. reliqua omnia incipientia ab hac syllaba contracta, sunt a νέθ' νέε, ut νεαχός, νεατέα, &c. porro ε & ο initio nominum solent contrahi in ευ, non in ε, ut, pro Θεοδότη, Θεοδότης legitur.

[Ἀποσιεχθῆ] Tondere, ita vertit Interpres, *i. e.* tonderi. Aoristus primus med. ex Grammaticorum functione, regulariter active semper significat, sed apud Atticos aliquando habet significationem recipi-

procam,

procum, aliquando passivam; Igitur ἀποκ. hic exp. potest vel reciproce, *tondere se*, quod forte rustico magis convenit, vel etiam passive, *tonderi*. Aristoph. in *Nubibus*, ὅσοι τ' οὐρανίας ἀπακείειν εἰδὲς, *pro parcimonia nemo se totondit* vel potius *nemo tondebatur*. Hujusmodi verba non pauca observare licet apud Auctores, quæ in hoc tempore (aor. sc. medio) tum reciproce tum passive usurpantur. Sic ἐγκελύψας est *operire se* vel *operiri*, operto capite esse. Isocr. Τεταπες. — ἐπειδὴ ἡλδομυρ εἰς ἀκρόπολιν, ἐγκελύψαμυρ ἐκλαμ, *obtectus flebat*, five, *capite operto flebat*. Sic ἀπαγγέλλας, *suspendi* vel *suspendere sese*, suspendio perire — ἀπαγγέλλασθαι με ποιήσεις. Sic βαπτίζοντας pro βαπτίζουσαι. I Cor. 10. πάντες εἰς τὴν Μωσὴν ἐβαπτίσαντο, *omnes in Moysen baptizabantur* vel *baptizabant se*, pro ἐβαπτίσθησαν, inquit Beza, vel pro βαπτισμοῖς ἐχρήσαντο, inquit Camerarius; & cap. 11. ejusdem *Epistola*, εἰ ὃ αἰχρὸν τῇ γυναίκι τὸ κλέγεσθαι idem verbum quod hic habemus; ut Lat. *tum prora avertit, & nox precipitat*. Sic λούσας est *lavari* vel *lavare seipsum* sc. Ita nos vulgo dicimus, *to wash*, tam active quam passive; ἐς δ' ἀσάμινθος βάνης ἐϋξέσας λούσαντο, *lavabant se*, vel *lavabantur*; ἀσάμινθος est *vas* aut *labrum* aut *solium balneatorium*, πύλας παρὰ τὸ ἀσιν μινύειν (juxta Gram.) *aminnuendis sordibus*; ἀσιν est *ῥύπον*, ἡλός, *cænum* vel *sordes*, τίοντι οἱ ἀσιν καὶ ὑπερθε καλύψω. I. Cor. 6. ἀλλ' ἀπελούσασθε, *loti, abluti estis*. Sic παρὰ τὸ λούειν, *instruere seipsum* sc. vel *aciem*; atque alia his similia, quæ usu & observatione discenda sunt. Generaliter interim hoc notari velim aorist. i. med. (præsertim apud elegantiores Atticos) hoc modo non raro usurpari, reciproce viz. & active & passive, quod de aliis temporibus mediæ vocis perinde observare non licet. Velleius Paterc. *Postquam tempestas sedavit*. Varro de L. L. *reliqui mutant*, pro *mutantur*. Plautus, *Quid est hoc? rogat pallium*, pro *rogatur*; & alibi, *Dum hæc consilium sunt*, *turba* atque *ira leniunt*, pro *leniuntur*.

Ἐν βαλανείῳ ᾄδου] Etiam hæc nota rustici, *Cantare in balneo*. Balneorum apud Antiquos ut insignis usus fuit, ita valde notabantur qui in iis indecore se gesserant. Unde qui clamorem, aut cantum, aut tumultum in balneo excitaverat, pro rudi & rustico homine habebatur. Hujusmodi homines Græci τεῖλαμοι vocabant, si Etymologo credimus, τεῖλαμοι, οἱ ἐν τοῖς βαλανείοις ἀναγῶγως διατελοῦντες, *qui in balneis perperam & contumaciter & indecore se gerunt*. Quos ita nominatos censet cl. Casaub. ab immani quadam & inhumana gente Illyrica; & siue τεῖλαμοι sunt ἱθὺς Ἰλνυκῶν, apud Steph. Byzantinum; at Auctor *Etymol.* videtur compositum facere ex τεῖλαιν & βαλανείον τεῖλαμοι, οἱ διατελοῦντες ἐν βαλανείοις. Etiam carmina & scripta recitare in balneis, absurdum & importunum. Unde Horat. *Sermon. Lib. 1. Sat. 4.* intempestivos hos, & molestos recitatores, sale suo Satyrico defricat, atque perspergit;

— in medio qui

Scripta foro recitent, sunt multi; quique lavantes.

& Martialis lib. 5. in Ligurinum obstreperum quendam, & importunum, & perpetuum recitatorem;

In thermas fugio, sonas ad aurem:

Piscinam peto, non licet natare.

Usus balnearum est ad abluendas corporum sordes; & tamen, nescio quomodo, sordes & purgamenta humani generis, περιψιμα & καθάρματα, colluvies & sentina perditissimorum hominum illuc confluere solebant: Et quidem famosa erant balnea ob 4 præsertim hominum genera non boni nominis, qui illa frequentabant; hi erant οἱ πολυπρόσμονες, οἱ ἀδολέχου, οἱ λαποδύται, οἱ παρσίτοι. Et primo homines nullius frugis, otiosi & fungi, & nihil habentes quod agerent, illic tempus terebant, οἱ πολυπρόσμονες, οἱ περιέρροι, *curiosi*; unde βαλανεύς, *balneator*, h. e. (opinor) balnearum frequentator, proverbialiter ponitur pro homine περιέρρῳ, & *curioso*. Suidas, βαλ. ὅπ' τῆ πολυπρ. καὶ περιέρρῳ. Deinde inepti & garruli poetæ, vel potius poetastri, carmina sua ibi recitabant, uti colligere est ex illis locis Horatii & Martialis supra citatis. Tertio fures erant balnearii, qui frequenter lavantium vestes suppilabant, atque hi sunt proprie qui λαποδύται dicebantur, quanquam postea latiore sensum & significationem ea vox obtinuit. Postremo etiam οἱ δειπνολόχοι, cœnipetæ, cœnarum aucupes, & conviviorum captatores, parasiti sc. ad balnea insidias suas struebant; atque ita τελέμαχος exp. Hesych. τὸς δωπευτικῶς ἐν τοῖς βαλανείοις διατρέχοντας, καὶ ὅπ' τὰ δειπνα εὐλὲς καλῆρας. Rusticus certe noster nondum eo devenit, ut ulli ex hisce quatuor hominum classibus accenseri debeat: quanquam forte æque absurdus est rusticus, qui in balneo canit, ac poeta qui in balneo recitat; uterque ὅδε ἐν τῷ βαλανείῳ. De etymologia & accentu hujus vocis βαλανεύειν, memini me dixisse antea, nec libet reponere cramben in hisce thermis recoctam. In Lat. balneum excidit posterius α, βαλανεύειν, balneum. Sic & in aliis Lat. quæ a Græcis oriuntur, ut a παλάμη palma, a κωπέριον & κυπρίσιος, a γάλας, glos. Balnea loci erant non nimium honestæ famæ; unde sæpius cum tabernis & lupanaribus conjuncta apud Auct. reperimus: notum illud ex Epigrammate, Balnea, Vina, Venus; Οἶνον, καὶ τὰ Λοιπὰ, καὶ ἡ περὶ Κύπριον ἔσθῃ. Sic Phæaces, illi Epicuri de grege porci, de seipso, Αἰεὶ δ' ἡμῶν θαῖς τε φίλη, κίθαρίς τε, χοροί τε, Εἴματα τ' ἐξημοῖα, λούτρα τε περὶ καὶ εὐναί. Quin & Romæ olim ad eandem horam patebant tabernæ, balnea, & lupanaria, viz. ad horam nonam, nec ante ut plurimum; unde meretrix nonaria, Persio Sat. i. vers. 133.

Eis τὰ ὑποδήματα ἥλκας ἐκρέσσαι] *Clavos calceis insigere*: quod etiam rustici hodieque apud nos faciunt; ne calceamenta nimio usu terantur, clavos ferreos iis suffigunt, quos propterea clavos rusticos (ni fallor) vulgo appellant, *hobnails*. Atque hujusmodi fortasse calcei erant, qui ideo ἥλκας vel potius ἥλκας dicebantur, ab ἥλ & clavis, unde compos. ἀνῆλιπτο, Dorice ἀνάλιπτο, i. e. ἀνυπόδητος, *dis-calceatus*. Theocritus, Idyll. 4.

Εἰς ὅρτο δὲ καὶ ἔρπει, μὴ ἀνάλιπτο, ἔρχο Βάττι·

Ἐν γὰρ ὅροι ῥά μιν τοὶ καὶ ὑποδάσαι καμόωνται.

Per montem dum incedis, ne discalceatus eas; Schol. ἤλιψ τὸ ἐποδῆμα, παρὰ τὸ ἐλίσσιν + πόδα· ἀνῆλπιτο δ', οἷον οὐ μὴ ἐλίσσιν + πόδα. Quæ interpretatio nimium frigida & detorta mihi videtur, ἐλίσσιν πάντα καὶ εἰδὲν ὅτι; quale enim hoc etymon est? ἤλιψ πάρεξ τὸ ἐλίσσιν + πόδα, pedem volvere, vertere, versare; id enim est ἐλίσσιν aut quomodo ille, qui sine calceis incedit, ἐχ' ἐλίσσει + πόδα; imo eo magis versat & torquet pedem, si γυμνόπους sit, & nudo pede terram premat. Quare nullus dubito, quin ἤλιπες sint huiusmodi calcei ferrati seu clavati (de quibus hic Theophr.) & deriventur ab ἤλθ' clavus, & ἀνῆλπιτο sit, qui sine hisce calceis incedit: & certe nihil aptius neque convenientius esse potest illi loco Theocriti. Colloquuntur enim ibi duo rustici, duo pastores, quorum unus, dum per spinetum incederet, pedem suum cynosbato sive rubo canino vulneraverat; inquit igitur alter, vide ne postea per hunc montem, spinis adeo sentibusque opletum, ambules sine calceis tuis ferro suffixis, & suppatitis, quibus sc. pedes tuos munias atque defendas contra spinarum aculeos; in monte enim rubi & tribuli nascuntur: ac si dixisset, memineris posthac eis τὰ ἐποδῆματά ἡλως ἐκτρέφου. Huiusmodi calceamenta, clavata dicebantur, (inquit Festus) unde discimus tam apud Rom. quam apud Græcos in usu fuisse rustica hæc ἐποδῆματα nec rusticis solum, sed etiam militibus, nam & caligæ militares clavis erant suffixæ. Unde donativum quoddam a militibus exactum eo nomine & prætextu, quasi ad clavos militarium caligarum emendos, ideoque & clavarium dicebatur; meminit Tacitus, Hist. l. 3. Seditiosa militum voces terrebant, clavarium (donativi nomen est) flagitantium. Quod autem de fulmentis hisce affert Vir Cl. alia opinor ea res est; nihil enim ad clavos ferreos calceorum, de quibus hic agimus. Fulmentum, & fulmenta, (nam in utroque genere extat apud veteres Rom.) est quasi fulcimentum, idem quod fulcrum seu sustentaculum; unde vetus illud proverbium apud Varonem, Fulmenta lectum scandunt, de re absurda atque præpostera; fulmenta sunt fulcra lecti, quæ Hom. ἑρμῖνας vocat, quasi ἑρμῆματα, h. e. ἐρείσματα, fulcra, sustentacula. Hinc κατήματα calceorum fulmenta dicebantur. Plaut. Trinum. Fulmentas jubeam suppingi soccis; vel (ut alii rectius legunt) fulmentas jubeam suppingi soccos; ubi Pareus in Lex. Fulmenta (inquit) sunt clavi calceis sive soccis suppatiti, tanquam fulcimenta. Imo potius κατήματα, & κατήμα, ῥάπτω, conficio, consarcino: sunt autem κατήματα corii partes duriusculæ, quæ a veteramentariis & cerdonibus calceis munientis suffiguntur: παλαιὰ δέσματα, coria ex veteri calceamento, assumentia calceorum, unde & pro veteribus calceamentis ponuntur: vulgo dicimus clouted shoes. Talia κατήματα erant illa Gibeonitarum in sacra pagina, quæ LXX. Interpr. vocant σινδάλια παλαιὰ καὶ κατὰ πεπελεγμένον; novum fane vocabulum pro re antiqua; nec minus noviter & mire versum a Lat. Interpr. indicium vetustatis pittacii consuta erant; quod equidem quod sit, non intelligo: πιττακίον, pittacium, est emplastrum, pannus cui imponitur medicamentum. Fulmentæ igitur soccorum seu calceorum sunt κατήματα sed nihil hæc

ad clavos ferreos, quibus rusticus noster calceamenta sua suffigit: sed & lignea illa suppedanea, quæ mulierculæ nostræ calceis suis subnectunt, fulmentæ dici possunt; vulgo, *cloggs, pattins*. Solent rustici nostri hisce calceamentis armati, dum per pavimentum firmum aut solum lapidosum incedunt, strepitum quandam & tinnitum pedibus facere; ita enim necesse ex collisione duorum solidorum, ferri & lapidis, & nonnunquam scintillam ex filice excudunt. Atque hinc exp. insignis locus, in Theocr. Idyl. 7.

—Ὡς τὸ ποτὶ νεοσμήνιοι

Πᾶσα λίθ' ἢ πλείους ποτ' ἀρβυλίδεσσιν αἰδέσθ'

Te pedibus eunte, unusquisque lapillus offendens, vel impingens in calceos strepit. Lapis &c. canit, αἰδέσθ' quibus verbis inest βουκολικὴ ἀφελειά, & rursus merum: audacem metaphoram alicubi vocat Eustathius, Θεόκριτος θροσῶς ἐφ', τὸ, Πᾶσα λίθ' ἢ αἰδέσθ'. Ubi certe ἀρβυλίδες (dimin. ab ἀρβύλα) sunt calceamenta rustica clavis ferreis suppacta, quæ inter eundem lapidibus illisa sonitum edunt. Quod & innuere videtur illud Euripidis in *Oreste*,

Σίγα, σίγα, λαπὼν ἔχοντες ἀρβύλλας

Τιθεῖτε, μὴ κλυπεῖτε, μὴδ' ἔστω κλύπος.

Vir tamen doctiss. in illo loco Theocr. intelligere maluit τὰς κρεπίδας. Erant autem κρεπίδες, & κρεπέδες, proprie calceamenta lignea, Bæotorum peculiaria, quibus oleas & uvas calcabant (a κρέω & πέζω) mundius forte, & honestius, quam hodie faciunt, qui nudis pedibus (ni fallor) calcant torcularia. Hesych. τὰ ξύλινα σανδάλια κρεπέδες λέγεται, ἢ ὑποδήματα ξύλινα, μεθ' ὧν τὰς ἐλαίας παῖσι. Hinc Bæoti, homines præ aliis agrestes & rustici, ab hisce calceamentis, peculiariter dicti sunt κρεπεσόφοροι, testes Eustath. Jul. Pollux & alii. Ego tamen (pace tanti viri dixerim) intelligerem per ἀρβυλίδας in illo versu Theocr. calceos rusticorum ferratos, potius quam Bæotorum ligneos: ejusmodi enim soleæ clavis ferreis suppactæ inter eundem lapidibus allisæ tinnitum edunt: Et sic λ. π. π. d. d. eoque rusticus (dum non tantum ungues sed & clavos habet in calceis) non minus, quam equus suus, sonipes est; ut equus *Stat sonipes* &c. sic rusticus *It sonipes*, & saxa ferox crepitantia calcat. Longe alius jam erat sonitus iste pedum, cujus meminit eloquentissimus Propheta Isaias, cap. 3. quem edebant sc. molles & delicatæ fœminæ inter Jud. eundo & parvulando gressum, & tinnitum faciendo pedibus suis; ita nos enim locum illum interpretamur, & rectius forsitan quam aut LXX. aut Vulg. aut Tremell. in Hebr. verbum est difficile עֲנַנְתִּי & ἀπαξ λεγόμενον.

Clavi isti calceorum ferrei seu laminæ ferreæ (nam aliquando etiam & laminæ ferreæ, seu hemicycli chalybei in solearum extremitate suffixi) videntur mihi non illepide nec inconcinne dici posse ὀπίσσωτα ἢ ὑποδήματα. Quid essent ὀπίσσωτα apud Hom. dixi antea, viz. ferrei rotarum orbis seu ambitus, qui ἰρίω h. e. ligneam circumferentiam armant & muniunt adversus injuriam soli, ab ὀπῇ & σὼζειν, quia σὼζει τὸς τελεχῶς, ne continuo usu citius atterantur. Eundem

dem plane usum præstant οἱ ἥλοι ἢ ἔσχατοι, quem τὰ ὅπια, ἢ τρεχόν. Utraque vicem armaturæ præbent, & munimenta adversus sàxa, & falebras, reliquaque impedimenta, & offendicula viarum. Et hodie certe, οἱ ἥλοι sunt ὑπασατέα: neque enim ferrei illi orbes (opinor) in extremitate rotarum jam in usu sunt. Solent igitur οἱ ἀρμασπηγοί, sive fabri plaustrarii, clavis ferreis grandiusculis tanquam ὀπισσώτεροις extremas rotarum orbitas munire & (ut, nifallor, loquuntur) calcæare. Ἡλῶ derivatur ab ἡμι mitto, fut. ἡσω, quam analogiam & alia nomina hujus terminationis aliquammulta imitantur. Notetur ergo hæc Reg. Quam plurima nomina, etiam substantiva (nam de adjectivis res magis obvia & perspicua est, ut ab ἀπατάω, πῶσω, ἀπατηλός, ἀρίστη, ἀρίστος, ἀρίστης,) in λῶ vel λη desinentia præcedente η formantur a fut. e. g. a fut. σῆσω, σῆλη, *columna, cippus erectus*; a χέω *fundo*, quasi a χίσσω, χιλῆ *ungula, pes diffusus, ῥῶ veluti diffusus*; a βάω βῆσω, *ascendo, βελός, folium*; a αἰώω, αἰώω antiquo, λαῶω, δύνω, δυνῆ, *mamma*; a χέω, χῶ, κάpio, (χωρῶ) χίσσω χιλός, *arca, cista, quæ res in se capit & continet*; a ζέω *ferveo*, ζήσω, ζήλω; aθύω *sacrifico*, αθύω θυήσω, θυήλη, *sacrificium*; ab ἐπίω, *vulnere*, ἐπίσω, ἐπιλή, Dorice ὀπιλή, Æolice mut. η in ε ὀπιλή, *vulnus, cicatrix*. Porro de accentu hujus vocis ἥλος notetur hæc Reg. Dissyll. in λῶ desinentia præcedente η, si sint propria nomina, semper sunt barytona, ut Βῆλῶ, Μῆλῶ, Σφῆλῶ. Sin vero appell. variant, & modo sunt oxytona, ut βελός, χιλός, πηλός, modo baryt. ut δῆλῶ, ζῆλῶ, ἡλῶ.

Κομίσαις τὸς παρίχες.] *Portare vel recipere*; verbum enim κομίσαις utrumque significat: major absurditas atque rusticitas in priori, sed posterior significatio magis propria & genuina huic verbo est; præsertim ubi sequitur genitivus personæ cum præpos. παρὰ uti hic παρ' Ἀρχῆς: sic enim semper κομίζεαις παρὰ τινος, est *referre, reportare, recipere ab aliquo*. De differentia hujusmodi verborum in forma act. & pass. φέρειν, & φέρεις, αἶρειν & αἶρεις, κομίζειν & κομίζεις, dixi jam ante. Utrumque act. significat, tam in forma act. quam pass. sed ad diversas personas referuntur; in voce act. ad personam dantis vel ferentis vel auferentis: in voce pass. ad personam reportantis vel recipientis; e. g. φέρειν est *ferre, asferre alicui*; φέρεις est *referre, recipere ab aliquo*; αἶρειν est *tollere, auferre*; αἶρεις, *referre, reportare, κῶδῶ αἶρεις*. Sic κομίζειν, est *ferre, portare ad aliquem*; κομίζεις, *referre, reportare, recipere ab aliquo*. Eadem ratio est verborum commodandi, mutuandi, foenerandi, ῥέω. qui fœnori dat, δανείζει, qui fœnori accipit, δανείζεται; sic χρεών est *mutuo dare, utendum dare*, χρεώεις est *mutuum accipere ad utendum*; atque inde uti unum rustici charact. a re falsamentaria ductum supra habemus, quod viz. de pretio harum mercium soleat esse sollicitus, & subinde quærere a quocunque obvio, Πότε ἥσαν αἱ διαδέραι, ἢ τὸ τέλειχες; Ecce hic alterum indidem habemus. Nimum urbane cum rustico agit Philosophus, & ne non satis salte eum irrideat, iterum ei falsamenta objicit; quod viz. tam parum emunctæ naris sit, ut cubito emungere necesse ei sit, quippe qui garo inunctas manus, muriæque oblitus, & oppletas habeat, dum viles has, sordidai-

que merces emit, & recipit, domumque asportat ipse, quod nemo sane paulo civilior & honestior faceret. Quis enim servo potius hoc opus non remitteret, si servum haberet, quod hic de rustico nostro supponitur? alioquin obtinet id quod proverbio Arab. dici solet, *Servus est, qui servum non habet*; cui deest servus, *Ipse sibi servus, servilia munera praestat*: Ipse suum fert falsamentum, nec rusticus inde vocatur. Notum illud quod refert Diogenes de cognomine Cynico. Cum vellet ille canis experiri frontem novi discipuli, an satis impudens esset, iussit eum saperdam per urbem ferre; est autem saperda Gr. *σπερδης*, piscis falsus, salitus, seu *πέμαχ* & *ταπεινὸν ἰχθύος*. Nempe si hoc facere sustinuisset ille juvenis, satis aptus fuisset sectæ caninæ, utpote satis duræ & perfrictæ frontis, & exploratæ impudentiæ, qui saperdam aut falsamentum palam per urbem gestare non erubesceret. Fuerit iste Archias, cujus ex officina rusticus has merces petit, nobilis quidam falsamentarius, *ταρχέμπορ* & *ταρχεπώλης*, quales & alii Athenis erant ea ætate, quos vetus Comœdia tangit, & suo sibi sale defricat; quorum mentio occurrit apud Dipnosophistam. *Σωάννου* autem est Archias iste Græco illi poetæ, cujus patrocinium suscepit Cicero in *Orat.* quæ inscribitur *pro Archia poeta*. Quem cur *Archiam* pronuntiarent nonnulli, penult. longa, rationem certe nullus video. Omnia enim trisyllaba Gr. in *αι* hujus formæ & analogiæ, cum habeant simplex, in penult. merito eam corripiunt, ut Callias, Hippias, Ctesias, Chabrias, Gorgias, Lyfias, Tellias, &c. non autem Callias, &c. ita ergo & Archias non Archias, cum eadem sit ratio. Syllaba enim illa brevis est in Græco, etsi accentus in ea ponatur, ideoque in Latino brevis pronuntiatur, cum Latini in pronuntiatione Græcorum nom. non sequantur rationem accentus, sed quantitatē vocalis. Quid quod omnia etiam hypertrisyllaba habent penult. in *αι* brevem, atque ita perpetuo pronuntiantur, ut Pausanias, Amynias, Agathias, Lyfánias, Hegesias, &c. Quin & hoc insuper observare est: Homerum, qui omnes fere propriorum nominum formas in poematis suis usurpavit, & ea nomina vel ipse finxit, vel primus (saltem quod scimus) pedibus & metro inclusit, nusquam (opinor) reperiemus hujusmodi nomen proprium in toto suo opere adhibere, viz. trisyll. in *αι* cum simplici, in secunda, prima syll. longa; quia sc. pes amphimacer inutilis est versui heroico. Atque hoc obiter, (ut aliquid saltem expiscari liceat ex nomine hujus *ἰχθυοπώλης*, sive *ταρχεπώλης*) hoc igitur ὁδὲ πέρεργον, τὸ αὐτῆς ὁδὲ παρῶν, quemadmodum rusticus emit falsamenta, h. e. dum forte fortuna per eam viam transiret, ubi Archias iste cetarius officinam haberet, & *ταρχες* suos venum exponeret: is enim sensus est horum verborum τὸ αὐτῆς ὁδὲ παρῶν, quanquam mire concisa sit locutio, adeoque valde elegans, & ex usu Attico. Quoniam autem hæ merces tam *δυσάδεις*, naribusque erant ingratae, ideo hæc *ταρχεπωλεῖα*, h. e. *cetariorum officina*, a reliquarum rerum foro longius semotæ, ne transcuntes offenderent; igitur ad quandam urbis portam rejecta prostabant πρὸ ταρχῶν ubi & alia erant *ἰωποπωλεῖα*, officinæ sc. & tabernæ sordida-

fordidarum mercium, rerumque vilium, & parvi pretii. Recte hoc colligit Cl. Cafaub. ex loco Comici in *Equitibus*, Ἐν ἀγορῇ Ἡλλαντοπόλειε ἱππὸν, ἢ ὅπῃ ταῖς πύλαις; ΑΛ. ὅπῃ ταῖς πύλαισιν, & τὸ τὰς χεῖρας ὄνιον. Αλλαντοπώλειν est *farcimina vendere*, & Ἀλλαντοπώλης, *farciminum* seu *botulorum* seu *lucanicarum venditor*. ΑΛ. igitur & τὰς χεῖρας eodem in foro viz. ὅπῃ ταῖς πύλαις, ad aliquam portam urbis, merces suas venum exponebant. Ἐπὶ ταῖς πύλαις, ad portam; nam ita puriores Græci loqui amant, in numero multitudinis, etiam de una porta, aliter quam Latini; αἱ πύλαι est *porta*; & sic Homerus semper, apud quem nunquam reperiemus πύλην, sed πύλαι semper in plurali; ἐδέσποτε πύλαι λέγει ὁ ποιητής, ἀλλὰ πύλας, verba sunt Eustathii. Noster infra in Cap. περὶ ἀναδεί- κατὰ τὰς ἱερὰς πύλας, per *sacram portam*, ubi una certa porta designatur. Etiam inter portas urbis Hierosolymitanæ legitur in Scriptura *porta piscium*, forte quia ibi forum erat piscarium; ut & *porta ovium*, quia ibi forum erat ovinum: forte, inquam, nolo enim hac de re audacter pronuntiare, quam inter doctores video esse controversam.

Sed ubi de porta agimus, opportune hunc Characterem claudimus, & jam dimittimus rusticum cum suo falcamento, ad prandium forte, quo & nos etiam vocat horologium, ubi ἀν μὴ παρῇ κρέας, τῷ τὰς χεῖρας σερπτικόν.

Ad CAPUT VI.

Περὶ Ἀπονοίας.

Difficile est Græci istius vocabuli vim una voce Latine assequi: Ideoque multum sudant, & forte frustra laborant Interpretes, dum Latinam dictionem invenire satagunt, huic Græcæ parallelam, & ad amussim respondentem. Sed neutiquam hoc novum, neque mirum est; cum innumera alia sint vocabula apud Græcos, ad quorum vim, & vigorem, & genitum (ut ita dicam) succum exprimendum, universa Roma non sufficit; quippe quæ ad Græcæ linguæ Copiam & Majestatem non assurgit, nec si se ruperit ipsa. Alii igitur ἀπόνοιαν *vecordiam* vertunt, sed hæc proprie est ἀνοία: alii *audaciam* vel *impudentiam*, sed hæc est ἀναχρωσία. Et ἀπόνοια certe plus est quàm horum alterutrum, aut utrumque: est enim *colluvies quadam vitiorum, desperata malitia, perdita audacia*, uti hic Interpres non male; & ἀπονεονυμῖς is homo dicitur qui ad ultimas nequitiae metas pervenit, qui excusso pudoris & pudicitiae freno, ad quodvis audendum, ac patrandum, promptus & proclivis est; Audax omnia perpeti, insigniter improbus, seu desperate nequam, homo deploratæ spei & profligatis moribus; *efflictis moribus*, Gellio; qualem (ni fallor) Comicus in *Vespis* ποικιλόνοτον vocat. Ὁ ποικιλόνοτος, O pessime nequam, qui studio quodam & diligentia habitum nequitiae tibi conficivisti! Talis est ὁ ἀπονεονυμῖς, qui hominem quodammodo exuit, & animi causa malus est.

est, ut Seneca alicubi. Lucianus in *Lucio*, sive *Asino*, πολὺ τὸ λυμμενὲς γενναῖον, καὶ ἀξίον ἀπονενομημένε νεανίσκῳ, *ausa est nobile facinus, & vesano adolescente dignum*. Et putavi aliquando τὴν ἀπόνοιαν habitum eundem fuisse ac illum quem Aristot. *Θηρότητα* appellat in *Moralibus*. Sed video Philosophum per *Θηρότητα* feritatis tantum & crudelitatis excessum designare, ut constat ex iis, quæ ille ibi adducit, exemplis τῆς *Θηρότητος*. At ἀπόνοια latius patet; est enim (ut dixi) omnium vitiorum veluti confluges quædam, atque sentina; semperque habet audaciam, seu impudentiam, tanquam comitem individuum, secum conjunctam: ut ὁ ἀπονενομημένος proprie sit homo ex improbitate & impudentia conflatus & concretus, homo impudenter improbus; unde τὸ λυμμενὲς & ἀπόνοια passim conjungi videmus apud auctores. *Ἀπονενομημένος* (inquit Budæus in *Commentar.*) *vecors & amens verti potest, & deploratus, profligatusque*. A Theophrasto autem in libello De moribus accipitur pro homine flagitiosissimo, & nequissimo, contaminatissimo; & ἀπόνοια hujuscemodi flagitiosa vita, & vecordia. Hæc ille. Et sane, quia aptius vocabulum non occurrit, vertamus (si placet) ἀπόνοιαν *vecordiam*, & ἀπονενομημένον, *vecordem*, i. e. hominem perditum, profligatum, & (ut Cicero alicubi loquitur) *desperatum*. Et videtur vox ἀπόνοια eodem modo fieri & formari, quo ἀπόγνωσις, *desperatio*; ut enim ἀπόγνωσις proprie est *dejectio*, seu *deturbatio*, seu *recessio quædam ἀπὸ τῆς γνώμης*, seu γνώσεως, a recto & erecto animi statu, cum quis sc. animo cadit, & despondet, adeoque in desperationem vertitur; sic ἀπόνοια, cum quis ἀπὸ τῆς γνώμης vel ex τῆς γνώμης ἐκκίσει, *excusso rationis frano sponte in præceps fertur, & sana mente excidit*. Sed ἀπόνοια est ἀπόγνωσις, & quiddam amplius; supponit enim desperationem, eique aliquid superaddit, viz. audaciam in malo; quemadmodum in bello οἱ ἀπογινώσκοντες σωτηρίαν, quibus una salus &c. fiunt ἀπονενομημένοι, & quadam animi vecordia atque amentia temere & audacter se in pericula conjiciunt, eis ἀπόνοιαν καὶ ἀσύνεσιν, inquit Thucydides; S. Chrysostomus alicubi, eis ἀπόνοιαν αἰετοῦ πολλοί, καὶ eis ἀπόγνωσιν καὶ ἀπίπισιν τῆς ἐαυτῶν σωτηρίας, *Multi in vecordiam prolapsi sunt, & in desperationem deveniunt sue salutis*; ubi conjungi videmus ἀπόνοιαν, & ἀπόγνωσιν, tanquam status aut habitus non multum diversos. Alioquin apud Chrysostom. hæc vox peculiarem quandam significationem habet; ut viz. idem sit quod ἀλαζονεία, hoc est, *arrogantia, superbia*, Hom. 12. in Ep. ad Heb. ἵνα μὴ εἰς ἀπόνοιαν ἐκπέσωμεν, h. e. ne in superbiam atque elationem incidamus; ita enim mox sequitur, πολλὰ γὰρ ὁ Θεὸς ἐποίησεν ὑμῖν τὴν ἀλαζονείαν ἡμῶν ἐκείνην, ubi ἀπόνοιαν ipse interpretatur ἀλαζονείαν. Sic *Homilia 2.* in eandem *Epistolam*, Ἡ μὲντοι ἀπόνοια ἑδραμὲν καλὸν πλῆν, εἰ δὲ μέγα φρονεῖν, ὅτι περὶ τῆς. ubi ἡ ἀπόνοια, & τὸ μέγα φρονεῖν, ἐν παρακλήσει ponuntur. Sed hic usus vocabuli videtur proprius & peculiaris. *Ἀπονενομημένος* videtur esse, qui παραδίδεται εἰς ἀδίκειαν, ut loquitur Apostolus. Auctor *Etymologici magni* hæc habet; Ἀπόνοια σημαίνει δύο, πλὴν ὑπερηφανίαν, καὶ πλὴν θεασύντητος καὶ γίνεται παρὰ τὸ ἀποδεῖν ἑστῆν τὸ γένος. Et paucis interjectis, ἀπονενομῶς, τὸ οὖν ἀπόστασιν ἔχειν τῆς γῆς.

Ἑπομένη αἰσχρὸν ἔργον καὶ λόγον.] Suspiciatur Vir doctus pro ἑπομένη legendum ὑπερβολή, quia ἀπόνοια est excessus quidam malitiæ & turpitudinis: sed non necesse est receptam lectionem sollicitare. Ἑπομένη est tolerantia, perseverantia, patientia; est igitur ἀπὸν. tolerantia turpium factorum, sive perseverantia in turpitudine: & ἀπονενομη. qui quidvis facere aut dicere audeat, præfractus, & qui obfirmatus est in nequitia, qui nihil omnino erubescit, qui res etiam turpissimas sustinet, & ὑπομύσει, in seipso sc. (atque hinc ἑπομένη impudentia exp. potest, quem enim pudet alicujus rei, eam non tolerat, neque sustinet) ῥαδίως ὑπομύσει etiam turpissima quæque dicta, factaque. Ὑπομύσειν est tolerare, sustinere, admittere non tantum malum poenæ, quod laudi ducitur, & in virtute ponitur, sed etiam malum culpæ, quod in vitio & vituperio censetur: patienter ferre & sustinere malum poenæ, bonum est; at patienter ferre & sustinere malum culpæ, præsertim in seipso, id certe malum. Ὑπομύσειν hoc sensu est περὶ πένος, ἀνέχεσθαι, tolerare, admittere, sustinere, æquo animo ferre; Xenophon, οἱ καλὰ ποιεῖντα ἔχ' ὑπομύσειν, i. e. & περὶ πένος, viri honesti talia non admittunt. Sic αἰσχρὸν τι ὑπομύσειν, turpe aliquid admittere, Plato. Homo ille insigniter nequam, & desperatæ malitiæ, ὁ ἀπονενομημένος, quidvis facile admittit, nec erubescit.

Οἷον ὁμῶσαι ταχὺ] Inter characteres perditī & profligatī hominis agmen ducit ὁμῶσαι ταχὺ, cito & temere jurare, & merito; est enim perjurium metropolis vitiorum. Solentque οἱ ἀπονενομη. juramenta sceleribus suis prætexere, quibus illud solenne, *fura, perjura, secretum prodere noli*, & illud Euripidis,

Ἡ γλῶσσ' ὁμῶμοχ', ἢ ὃ φρενὶ ἀνάμεικτον

ob quem versiculum impius improbusque a nonnullis is poeta audit. Ταχὺ ὁμῶσαι, propria & facilis via ad τὸ ὀπρκεῖν qui facile jurat, proclivis est in perjurium. Jure igitur meritoque summo, sapiens ille Pythag. proximam, post cultum Deorum, juramenti religionem in Aureis suis Carminibus nobis commendat;

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς, νόμον ὡς διακεῖν,

τίμα καὶ σέβας ἔργον. ---

Est sane jusjurandum veluti fibula, & confinium utriusque tabulæ; nec enim pars tantum est cultus divini, sed etiam vinculum quoddam & retinaculum humanæ societatis; quod si dissolvatur, statim divina omnia humanaque jura pessum eunt, & proculcantur. Præclare, imo divine, Hierocles ad eum locum Pythag. cujus verba, quia plane aurea sunt, & digna quæ in Aurea Carmina pro commentario adhibeantur, tum quia ad rem nostram proprie admodum conducunt, bona vestra cum venia huc apponere non dubitabo. Duo ibi nos docet divinus ille Platonicus, & genuinus Pythagoreus; unum, τὴν ἀμεταβλητὴν i. e. intemeratam jurisjurandi fidem, & sanctimoniam, indissolubili nexu esse cum virtute conjunctam, τὴν δὲ ὀπρκειαν, perjurium, omnium vitiorum comitem esse individuum: Alterum, τὸ ταχὺ ὁμῶσαι, h. e. temerarium & frequentem usum juramenti recta
via

ὄρκους ἰόντας, facile jurantes. Etymol. vero ἀπὸ τῆς ὀπίρκους, perjuros; & certe δεῖξ' ἀγὰ μέγαν, vix pili discrimen est, nam οἱ ῥαδίως ἔ. τ. ὁ. i. i. e. οἱ ταχὺ ὁμῶντες, cum nostro hoc ἀπογενομένης, ταχὺ εἰσιν ὀπίρκοι, qui facile jurant, facile fiunt perjuri. Ὁμόσαι unum est ex quatuor illis verbis tertiæ circumflexorum, quæ retinentur in futuro, cum cætera omnia illud mutant in ω, ut ante annotavi. Ὁμῶ, ὅσω, est ἐνόω unio, in unitatem redigo, ab ὁμός, ἢ, ὄν, idem quod εἶς, μί, ἐν ὁμῶ, ὅσω, juro, forte quia juramentum solenne, & sanctum, & deliberatum, συνθεσμός ἐστι τ' ἐνόηθη, ἢ ὁμονίας, ἢ ὁμοφροσύνης, gluten & vinculum unionis atque concordia; ita enim Heros ille Ardittus (de quo supra) ἐπαίξωντας τὴν Ἀδελφίαν κατήπτεν ὄρκους ὁμονοεῖν. Et notum illud Apostoli, πείσας ἀντιορίας πέρας εἰς βελτίωσιν ὁ ὄρκος. Atque hæc quidem de sacro, & solenni, & consulto, & deliberato juramento intelligenda sunt; & certe jusjurandum non ut cibus, sed ut medicina, ulurpandum est. Cum vero frequentem & temerarium & præcipientem usum, seu abusum potius, sacrosancti hujus vinculi pharmacique perpendo; cum audio quosdam ἀπογενομένης quot verba tot fere juramenta fundentes, qui juramentis, veluti stellulis quibusdam & flosculis, periodos suas & sententias ornant atque distinguunt; cum animadverto juramenta quam crebro excidunt, & παρέα πίπτει, ἢ φεύγει ἔρηθ' ὁδόντων, quam temere & nulla de causa sæpe ὄρκος in communi hominum colloquio, & ab omnium ore, tanquam pilæ in sphaeristerio, susque deque jactantur, sine ordine, sine modo, sine mensura; cum hæc (inquam) confidero, subit mihi observare anomaliam & irregularitatem hujus verbi, quæ res tam anomalas & inordinatas exprimit, atque designat. Atque hoc est verbum istud ὁνομυ vel ὁμῶ. Et certe non memini me observasse verbum magis irregulare atque anomalum in tota lingua Gr. præter unum ὁνομυ, & certe magna est affinitas inter ὁνομυ & ὁνυμι, nam διὰ τὸ ταχὺ ἢ πικρῶς ὁμῶναι, ὁκωται οἱ πολλοί. Formatio hujus verbi valde est anomala, & contra canones communes; ὁμῶ, fut. ὁμῶσω, sed unde ὁμῶμαι; illud fut. non potest aliunde fieri, nisi ab obsoleto verbo ὁνομαι, εἶμαι, ut a πένομαι, εἶμαι. Igitur non minus varia facie cernitur hoc verbum, nec minus πολυειδές, aut redundans in themate, quam ὁνομυ. Quatuor sunt præsentia illius verbi, ὁνομυ, ὁκῶ, ὁκῶ, unde ὁκῶ, & ὁκῶμαι in fut. & denique ὁκῶ ὁκῶσω. Ita 4 etiam erunt præf. hujus verbi ὁνομυ, ὁνομυ, ὁνυῶ, ὁνυμαι, unde fut. ὁμῶμαι & denique ὁμῶ, ὁμῶσω. Verbum redundans bene convenit rei superflue & redundantanti, qualis hæc est ταχὺ ὁμόσαι. Characterem hunc concludam hoc disticho, *Juramenta cavet, quisquis perjuriam vitat,*

Perjurus facile, qui cito jurat, erit.

Κακῶς ἀκούσαι.] Male audire. Βασιλικόν ἐστι τ' εὖ ποιῶντα κακῶς ἀκούειν, dixit olim magnus ille Theophrasti nostri condiscipulus. Insigne ἀνέξιγκίας & patientiæ specimen edidit Antigonos ille, unus de Alexandri successoribus, referente Plut. Qui, cum milites ei maledicerent, nescientes eum adeo in propinquo esse, ipseque audiret, Οἰμῶξί τε (εἶπεν) εἰ μὴ μικρότερον ἀποστάντες λαοδρόστε ἡμεῖς. Male vobis erit, nisi longius

longius hinc digressi mihi maledicatis: præclara vero vox, digna Rege, imo & tanto Alexandri successore. Igitur homini κακῶς ἀκέειν δυνάμει, male audire, aliorum probra & maledicta patienter ferre & æquo animo audire, μέσσην τι ἔχει, & modo in laude, modo in vitio, & vituperio ponitur. Siquis integritatis suæ conscientia fretus maledicorum venenatos morsus, & latrantium convitia, æquis auribus accipiat, & ex animi celsitudine & generositate contemnat; præclarum sane hoc, imo regium, atque magnificum: fin vero quis tam perditus & profligatus animi sit, ut famæ suæ pudorem omnem, honestatis, bonæque existimationis curam deposuerit, ita ut hominum de se rumores atque sermones susque deque habeat, is demum extremas nequitiae lineas attigit, is homo est deplorati ingenii, & desperatae malitiae, & vere ἀπονενομήθη, qualem hic coloribus suis depingit philosophus. Et certe quo melior quis, & integrior vir est, eo majorem nominis & existimationis suæ rationem habet, eoque famæ suæ lacerationem iniquius patitur, dispendium eo ægrius fert. ὅθεν ἀνδρὸς πολιτικῆς περιεργὴν αὐτῶν ἀδοξάζοντα, ut inquit ille. Et præclare Menander,

Καλῶς ἀκέειν μῆλλον, ἢ πλατεῖν δέλη.

Bonum nomen pretiosissimum est unguentum, τὸν ὀσμὴν ὡς ὁ ὀσμὴν, inquit Sapiens; suavis paronomasia de re suavi: & summopere curet vir probus, ne pretiosum hoc unguentum maledicentiae musca putrefiat. Scommatis & convitiis proscindi, h. e. λυδοθηρῶσαι remotius, ἀπονενομήθη libenter fert, h. e. δυνάμει, libenter, æquo animo potest; hoc enim valet hoc in loco δυνάμει. Vir honestus & prudens ægre finit vapulare se hac ferula, & vix indulget patientiam flagello convitiantis linguae; quamobrem scurras & rabulas vitat cane pejor & angustius: quod si forte in has bestias aliquando incidat, statim pedibus confidit, & proripit se in fugam. Ita Aristippus apud Laërtium, λυδοθηρῶν ποτε ἀνεχώρει, τὰ δ' ὀπιδιόκοιλος εἰπόντος, τί φεύγεις; ὅτι (φασί) τὸ μὴ κακῶς λέγειν σὺ τὴν ἐξουσίαν ἔχεις, αὐτὸς δὲ μὴ ἀκέειν, ἐγώ. quod Interpres sic vertit, quoniam maledicendi tu potestatem habes, audiendi ego non item. Inepte, ut alia multa; quid enim, annon ille habuit potestatem audiendi, τὴν ἐξουσίαν τὴν ἀκέειν; imo certe; sed & habuit potestatem non audiendi, potuit enim aufugere; quod & fecit. Sic igitur omnino vertendum esset; penes te est maledicere, & penes me non audire. Sed video me in infinitum progredi posse, si in hoc apophthegmatum & locorum communium campo expatiarer. Differunt κακῶς ἀκέειν simpliciter, & κακῶς ἀκέειν ὑπὲρ πρὸς κακῶς ἀκέειν est male audire; h. e. malam de se famam audire; at κακῶς ἀκέειν ὑπὲρ πρὸς, est præbere aures suas calumniatoribus alicujus. Dion Chrysostom. Orat. I. de gloria; Veterum (inquit) nescio quis, vir patiens, & moderati animi, cum quidam ei subinde inculcasset maledicorum hominum de eo sermones, εἰ μὴ παύσῃ κακῶς ἀκέων ὑπὲρ ἐμῶν, κέρω, φασί, ὑπὲρ σε κακῶς ἀκέσονται in qua sententia Latine reddenda foede lapsus est Interpres, dum ὑπὲρ σε exponit pro te: ὑπὲρ σε ibi est de te, & sensus acutissimi illius dicti hic est, nisi tu desinas obrectatores meos audire, & ego detrahentibus

trahentibus de te, sive calumniatoribus tuis aures accommodabo: quo nihil aptius vibrari potuit in susurronem importunum, qui aliorum probra & contumelias libenter audit; voluit enim ostendere hoc dicto, in potestate hominis esse, an aliorum calumnias, necne, audire velit.

Λοιδορηθῆναι] Λοιδορεία, convitium, & λοιδόρῃ maledicus, scurra, convitiator: ut res ipsa nimis, ita vox satis frequens & usitata, ut supervacaneum videatur in ejus explicatione immorari. Sed tamen liceat mihi ab etymo hujus vocabuli generalem hanc observationem trahere atque deducere: Plurima vocabula apud Gr. (ne dicam omnia) contumeliam seu convitium significantia, a scindendo, aut percutiendo, aut vulnerando derivantur, quia sc. plures lingua quam gladius vulnerat, vel (ut alii ἀνακλαστικῶς loqui amant) plures gladio oris, quam ore gladii periere: omittam igitur διαβάλλω a βάλλω, & 5 voces synon. mihi occurrunt hujus significationis, simul & originis: ex sunt, λοιδορεῖν, βλασφημεῖν, ἐπεσολία, καρτομία & ἐπήρεια. De tribus prioribus sic Eustathius, ὁ αὐτὸς Λοιδορεία, λόλῃ αἰς ὄδῳ πλήθει. βλασφημία βολή τις ἐν φήμασι, ἔπει καὶ ἐπεσολία, τὸ ἐπὶ βαλῆεν. Καρτομία αὐτὴ διαβολὴ τέμνειν τὸ κῆρ, cor scindens, proscindens, lacerans; denique ἐπήρεια convitium, ab ἐπῃ & ἀρης Mars, aut σίδῃ ferrum, unde ἀρειὰ convitium, mina, & in compos. ἐπήρεια, verbum, quasi ferrum, secans & vulnerans. Igitur βλασφημία & βλάσφημος, non dicitur (ut vulgo putant) quasi ledens famam.

Ἀγορεύς τις] Veterator callidus improbusque. Sic Lat. Interp. nescio an recte, certe operose nimis & circumducte. Similis fere dividia est inter Grammaticos circa voces ἀγορεύῃ & ἀγορεύῃ, ac circa ἀγορεύῃ & ἀγορεύῃ. Suidas, Ἀγορεύς περπατεῖ. ὁ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀναστρέφεται ἀγορεύῃ (atque ita Hesych. in voce ἀγορεύῃ) περπατεῖ. ὁ ἀγορεύῃ, ἢ ἡμέτερ ἐν τῇ ἢ ἀγορᾷ τελέει. Ἀγορεύῃ ergo juxta Suidam est ὁ κώμικος, cocio, nundinator forensis, qui in foro versatur; at ἀγορεύῃ subaud. ἡμέτερ, dies festus, seu juridicus, κρείσσει ἡμέτερ atque ita Eustath. ἀγορεύῃ ἀνὴρ, ἢ ὄχλος. ὅτι σκώμωσι λέγεται ἀπὸ τῆ ἀγορεύς, sc. quasi vilis verna, aut forensis rabula. At vero longe aliter Ammonius De vocum differentiis; Ἀγορεύῃ ἐν περπατεῖσιν, σημαίνει τὸ πονεῖν, τὸ ἐν ἀγορᾷ περπατεῖσιν ἐὰν ὁ περπατεῖσιν, σημαίνει τὸ ἐν ἀγορᾷ πωλεῖσιν ἀγορεύῃ significat eum qui in foro colitur atque honoratur. τὸ ἐν ἀ. πωλεῖσιν, pro quo Vir magnus legit τὸ ἀνέμειν, qui in foro aliquid emit, ut intelligantur cociones, sive arilatores, qui in foro ab agricolis, & artificibus, exterisque mercatoribus merces præstinaabant, quas postmodum populo carius divenderent, atque hi proprie ἀγορεύς quod verum est. Nec tamen, opinor, necesse ut inducatur aut immutetur vox πωλεῖσιν, quæ passim recepta est in illo loco Ammonii, nam & hoc quoque verum est; ὁ ἐν ἀγορᾷ πωλεῖσιν etiam ἀγορεύς dicitur; ὁ ἀγορεύῃ Ζεὺς, Ἑρμῆς, alique Dii mercaturæ præfides. Clare Suidas, Ἀγορεύῃ Ἑρμῆς, τετέστιν ὁ ἐν ἀγορᾷ πωλεῖσιν ut nihil opus sit pro πωλεῖσιν apud Ammonium reponere τὸ ἀνέμειν. Criticorum sententia (inquit Clariss. Casaub.) postulat ut hoc loco [Ammonii] scri-

(Aristot. *ἡμίμνη*) unde *ἀγορεύει* est idem quod *ἀγορεύει* περὶ μνήμης, æque ac *παραμνήσκει*. Sed mallem acquiescere peiori interpret. ut *ἀγορεύει* dicatur, non a foro juridico, seu litigatorio, sed a foro mercatorio, seu nundinatorio: atque hoc forum certe intelligunt Græci per *τὴν ἀγορὰν*, cum expon. *ἀγορᾶν*, ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ *παραμνήσκον* vel *περὶ μνήμης*. Et sic illi in *Evangelio*, qui totum diem stabant in foro desidēs & otiosi, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄργοι (ubi allusio est seu alliteratio vocum;) hi inquam dici (hoc sensu) possunt *ἀγοραῖοι*, & *παραμνήσκοντες* ἢ *ἀγοραῖοι*, & *περὶ μνήμης*. Et certe vox *περὶ μνήμης* (quo elogio *Æschinem* ornat *Demosthenes*.) ex usu Attico synonyma prorsus dictio est huic voci *ἀγορεύει*. Hoc aperte nos docet *Eustathius*; Οἱ Ἀθηνοὶ (inquit) *περὶ μνήμης* ἐκάλεον τὸς ἀπὸ ἐμπορίου καὶ ἀγορᾶς διατρίβοντας, διὰ τὸ ἀναλέγειν τὰ ἐν τῷ πορταίῳ, φασί, ἀπορρέοντα, καὶ διὰ τὴν ἐν ταύτῃ τὴν αὐτῇ ἢ ἐλάττω κλήσιν καὶ ἐδυνάς λέγει ἄξιοι. ut *ἀγοραῖοι* igitur οἱ ἐν ἀγορᾷ *περὶ μνήμης*, ita *περὶ μνήμης*, οἱ ἀπὸ ἀγορᾶς διατρίβοντες, quod idem est. Et inde etiam ἐδυνάς λέγει, *homines viles & nullius frugis, nullius pretii*: etsi enim frugum grana colligunt, tamen ipsi homines nullius frugis, sed *περὶ μνήμης*. *Σπερμολόγος* ad verbum sonat *seminilegus*, quasi *σπερματολόγος*, a *σπέρμα* & *λόγος* colligo; non a *σπείρειν*, & *λόγος* *sermo*, quasi *seminator verborum* (uti vertit vetus Interpretes in insigni illo loco *Actorum* de S. P.) sed perperam, tum enim deberet esse *σπειρολόγος*, vel potius *λογασπός*, & proprie de avibus quibusdam dicitur grana legentibus: & inde translata vox ad homines viles & contemptos & infimæ fortis ac conditionis, quales ii sunt qui in emporiis & foris versantes colligebant quæ ex fascibus excidebant, quemadmodum rationem hujus verbi supra assignavit *Eustathius*. Quoniam enim qui hoc faciebant, viles & nihili homines erant, hinc homines οἱ ἐδυνάς λέγει ἄξιοι, *infima contemptaque sortis & conditionis*, *περὶ μνήμης* dicebantur. Porro autem, quia hoc hominum genus debilerare multum & garrere inter se solent, præsertim cum in foro assidue versentur (tali viz. loco, quæ rerum novarum officina quædam est, novamque confabulandi materiam subinde præbet) hinc etiam factum est, ut hæc vox *blateronem, nugatorem* significet; atque ita nos non male vertimus in loco illo *Actorum Apostolicorum*.

[*Ἀναστυμφύει*] *Spurcus, impudens, obscænus*; *Ἀναστυμφύει* vel potius *ἀναστυμφύει* est *vestem indecore & inhoneste attollere*: quasi *ἀναστυμφύει* τὴν ἐσθῆτα, vel τὴν περικλυτὴν, & aliquando simpliciter *ἀναστυμφύει*, sine casu sequenti. *Plutarch. in Lacon. Apophthegm. πῶς ἡμεῖς δευπνίστους καὶ ἀνδραποδῆς; ἢ δευπνὸς ὅθεν ἐξέρχεται καταδυστήριος; ἀναστυμφύει καὶ ἐπιδείξασθαι αὐτοῖς τὴν ποικίλιαν*. Ubi aliqui pro *ἀναστο* legunt *ἀναστον* ἐμφύει inter quos *Budæus, Diog. Laertius in Diog. εἰ μὴ ἀναστον ἐμφύει* πότερον ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὄσιν. *Orpheus apud Clem. Alexand. de Baubone, ὅς ἐστι πύπλος ἀνισύχτο &c. Dionys. Halicarn. Ἀναστυμφύει τὴν περικλυτὴν, καὶ χρηματίους ἐκτὸν ὡς ἀχίς ἐφθλύναι*. Ita usus est *Noster* infra Cap. *πῶς βδελ.* de re obscæna & non nominanda. Idem omnino est *ἀναστυμφύει* *ἀναστυμφύει* ergo dicitur qui veste indecore sublata in obscænum modum se comparat atque componit: nec videtur certe

certe Hefych. ullum discrimen agnoscere inter hæc duo; ita enim ille; *ἄνασσευμένην* (inquit) ἢ *σευμένην* ἰμάτιον ἐπαίρουσα, καὶ μέρῳ γυμνέουσα, *qua regenda detegit, veste sursum retracta & collecta*. Ab obscæno hoc gestu quivis *ῥυπαρός*, *μαερός*, *αἰχρός*, *ἀπειροκαλός*. h. e. *turpis, obscænus, spurcus, impudens*, dicitur *ἄνασσευμένην* & *σευμένην* atque ita hoc in loco. Sic Synesius comœdiam petulantem & lascivam & obscænam *ἄνασσευμένην* dixit *epist.* quadam, *κωμῳδίαν ὅτι τὸ ἀδελφὸν ἄνασσευμένην καὶ πλημμελῆ, scdam ac petulantem adversus fratrem comœdiam*. S. Chrys. pro compos. *ἄνασσευμένην* hoc sensu habet simplex *σευμένην*, Hom. 28. in Ep. ad Roman. *μὴ δὲ λέγωμεν τὰ ἢ ἀγορεύον τῶν καὶ σευμένων ἀνθρώπων* ubi videmus *ἀγορεύον* καὶ *σευμένους* conjungi, uti hic apud Theoph. *ἀγ. & ἀνασ.* cæterum in illo loco Chrys. suspicari videtur Vir magnus legendum esse *ἄνασσευμένων* quia (inquit) hoc verbum (vult dicere, hoc participium) non est apud Suidam, neque Hefychium, neque ullum credo Lexicographum; citatque mox *ἀνασ. κωμ.* ex Luciano, & forte *μνημονικὸν ἀμάρτυρα*, dum Lucian. ponit pro Synesio: & certe, quanquam non memini me alibi legisse *σευμένην* in hac significatione extra compositionem, potest tamen etiam hanc significationem obtinere, ut in compos. *ἄνασσευμένην*, & *ἔπισσευμένην* nam & *ἔπισσευμένην* exp. *ῥυπαρός*, *scdmus*, *sordidus*. Insignis locus est in Diog. Laertio de Pittaco 7 sapientum uno: Alcæus poeta Pittacum hunc vocavit *φύσκινα καὶ γάστρου*, ὅτι *παχὺς ὡς ἀλλὰ μὲν καὶ ξοφοδρεπιδαν, ὡς ἀλυχον*. *Ἀλάσσειν* ὅ, *ὡς ἔπισσευμένον καὶ ῥυπαρόν* quæ verba pessime accepta sunt a Latino Interprete: nam primo vocem *ἀλυχον* vertit, quod obtusam haberet oculorum aciem, ubi profecto ipse mire cæcutit atque hallucinatur, & seipsum obtusam habere aciem ostendit; ac si Pittacus dictus fuisset *ξοφοδρεπιδαν* ab hebetudine visus: *ξίφ* hic utique est; at quid hoc ad *δέρπ*, quæ altera vox est in ea compositione? Sensus igitur loci, & Laertii mens est, *Sapientem illum vocatum esse ξίφ*. ὡς *ἀλ.* i. e. *quod in tenebris & sine lucerna cœnaret*: voluit *viz.* Alcæus hac appellatione sordes & illiberale vitæ genus ei obijcere; qualis enim hæc *μυκηλογία*, & quam sordida parcimonia, cœnare in tenebris, ut oleo parcas & lucernis! Aliter etiam hanc vocem sumi testatur Plut. *Conviv.* *Quæst.* l. 8. c. 6. ait enim ibi *τὸς βέλτιον ὅτι τὸ δεῖπνον ἐλθόντας, καλωσιδεῖπνες καὶ ξοφοδρεπιδας* per jocum fuisset appellatos; nam qui ad cœnam vocati sero veniunt, ipsi in causâ & in culpa sunt, quod convivia multa de nocte habeantur. Sed ad *ῥυπαρίαν* omnino, & sordes, referenda ea vox apud Diog. quo etiam spectant, quæ ibi sequuntur; *Ἀλάσειν* ὅ, *ὡς ἔπισσευμένον καὶ ῥυπαρόν* Interpr. vertit, *ὡς ἔπισσευ.* quod obrectatoribus pateret, perperam omnino; tum enim esset *διασευμένον* nam *διασεύειν* est *detrectare*, seu *obrectare*, *convitiari*; & *διασσευ.* *convitiis impetitus, obrectatus*; at *ἔπισσευμένην* aliud est, *viz.* idem fere quod *ἄνασσευμένην*, *viz.* *μαερός*, *ῥυπαρός*, *sordidus*, *obscænus*, qui tractim & languide, & remisse, adeoque incompote, & indecore, & dissolute se gerit; ut habitum corporis utraque vox respiciat, ex origine sua, tam *ἄνασσευμένην*, quam *ἔπισσευμένην*, uterque est *ῥυπαρός* atque ita ἐξηγήσας χάριν ea vox adjicitur in illo Diog.

Diog. ὄπρ. ἢ ῥυπαρὴν. Hanc significationem præ se fert vocabulum *συρφετός* a simplici *σύρειν* *συρφετός* enim metaph. dicitur *plebs*, & *fax* & *colluvies hominum vilium*, & sordidorum hominum sentina, quasi fordes & purgamenta hominum, metaph. sumpta a sordibus seu purgamentis ædium, quæ rastro aut scopis tracta & corrasa sunt; vel a paleis & quiscuilibet & reculis, quæ prono amne attrahuntur, quæ proprie vocantur *συρφετός* Homero *ἄρυστος*.

[Παντοποιός.] Ad quidvis agendum & audendum promptus & paratus, ad verbum, omnia faciens; audax omnia perpeti, uti loquitur Hor. omnia perpeti, i. e. quidvis agere & suscipere (inquit doct. Heinsius) ex Hellenismo: *πάχειν* enim Græce sæpe idem est quod *ποιεῖν*. *Ὅλος τί πάχεις*; heus tu quid agis? & alibi sæpe. Vox hæc *παντοποιός* non invenitur apud communes Lexicographos, nec forte necesse est, nam Græca lingua vere est *παντοποιός*, h. e. ex hoc verbo *ποιεῖν* potest quidlibet facere & componere, ut ante annotavi. Antiquis certe hoc liberum ac integrum fuit, dum vixit & vixit hæc lingua; nunc vero postquam mortua & defuncta est, nec nisi in veterum scriptis & monumentis spirat, nescio (inquam) an nobis hodie liceat esse tam disertis. Quod si hoc epithet. *παντοποιός* stricte & proprie sumatur, melius certe conveniet τῷ Παμδυσλεῖ, παντοδυνάμει ἢ παντοκράτει, qui vere est *παντοποιός*, rerum omnium factor, creator & conditor.

[Ὀρχήσθαι νήφων ἢ κόρδακα.] Cordacem saltare sobrius. Cordax erat genus quoddam Comicæ & lascivæ saltationis, εἰδὲ ὀρχήσεως ἀσίμενος κομῶσης, Hefych. atque inde *κορδακίζειν*, & *κορδακισμός*. Lucian. in *Icaromen.* ὅτε Ἀπόλλων ἐκιδέσσε, ἢ ὁ Σειλιώδης κόρδακα ὀρχήσεται. Aristoph. in *Nub.* περὶ τοῖς ἀντὶ γεγαυῶ μεθύστω, τῷ κόρδακα ἐνεκεν, addidit ei animum ebriam, ad saltandum cordacem. Synes. de prov. ἰδίᾳ μὲν ἐκωρδακίσει, privatim quidem concinne & lascive saltabat. Julianus ὁ παρὰ δέπης in *Misogone*, ὁ ὃ ἄρ' ὕψος δῆμα ἐκὼν μεθύειν, εἰδὲ κορδακίζειν ἀχρεῖται, cum nequeat inebriari, neque cordacem saltare—. Demosth. *Olynth.* 2. de luxu & intemperantia Philippi regis, εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλος, τῷ κατ' ἡμέραν ἀκρασίαν τῷ βίῳ, ἢ μέθῳ, ἢ κορδακισμῷ εἰδωλὸν φέρειν, παρὰ δὲ ἢ ἐν ἐθνεῖς εἰς μέρεα ἢ τοῖσιν. In quem locum Ulpianus, *Κορδακισμός* ὅστις εἰδὲ ὀρχήσεως αἰχρῆς ἢ ἀπρεπῆς. Si quis Silenum κόρδακα saltantem legere, & tantum non oculis spectare velit, adeat Nonnum in *Dionys.* Lib. 19. Lucianus de saltatione, Τετάρτην τοῦ εἰσὶν γενικωτάτων ὀρχήσεων, κόρδακα, ἢ σικιννίδος, ἢ ἑμμελείας. Tres hæc erant celeberrimæ saltationis species, Comica, Tragica, & Satyrica. Comica erat κόρδαξ, Tragica, ἑμμελία, Satyrica, Σικιννίς, de quibus consulendi Grammatici; mihi enim non vacat indulgere choreis, nec ad Grammat. tibiam saltare, qui breviter tantum hæc perstringo, & saltuatim ago. Hoc tantum addo; post tria illa decantatissima saltationum genera, quæ κορυφαῖα sunt, & veluti chorum ducunt in orchestra, nobilissimum erat saltandi genus pyrrhicum, ὀρχησις ἑνπλοῦς vel ἐνπλοῦς, saltatio bellica, vel armata, quam pyrrhica vel pyrrhiciam indigitabant, sive a Pyrrho Achillis filio, sive ab alio quocun-

que; non enim libet jam hæc ulterius disquirere, uti nec modum quo agebatur iste cordacismus. Sunt qui ad restim solitum saltari cordacem putent, quia pro *κορδακίζειν* Aristoph. dixit *κόρδακα* ἐλκύνειν, loco supra cit. sic Julianus *Misopog.* εἰδὲ ἔλκει τις εἶσω τ' σελωῆς τ' κόρδακα, Interp. *neque in scenam cordax admittitur, ad verbum est, neque trahit quis cordacem intra scenam.* Synesius Ep. quadam, καὶ τις εἴς τινος ἑμβρυδῆς --- αἷς μὴ διαχυθῆναι, τὴν κατὰρ μέλη *κορδακίσαν* ἐν τῇ τῆ περιελάττειν; quæ verba Vir doct. D. Petavius sic vertit, *Ecquis adeo constans — qui non hilaritate gestiat, cum scelus illud viderit in circumlatione poculi restim agentem ac subsultantem?* quod quomodo fieret, aut quinam restis aut funis usus fuerit (si modo ullus fuerit) in hoc cordacismo, fateor me juxta cum ignarissimis scire: & forte ebriosa hæc Comitorum orgia, & obscena scenæ mysteria, theatricos hos mimicosque ritus, & lascivas saltantium gesticulationes, quales essent, & quo pacto fierent, ignorare non est quod nos valde poeniteat. Illud certe constat, temulentum, indecorum, & lascivum saltationis genus fuisse τὸ *κόρδακα*; unde μέθην & *κόρδακα*, μέθην & *κορδακίζειν*, plerunque conjungi videmus in locis illis auctorum supra citatis. Demosth. *Habet* (inquit) *Philippus circa se ganeones & parasitos, homines perditos, luxuque diffuentes, & τοὺς ἀνδρόπυς, οὓς μεθύοντες ὀρχεῖσθαι, h. e. κορδακίζειν, istiusmodi homines, qui ebrii saltare solent.* Notum illud, *Nemo saltat sobrius, cordaca saltem.* Contra vinum etiam senem saltare compellit, ut est in proverbio, οἷν *ἀνὴρ γέροντα* ἢ ἐν ἐτέροντα χορεύειν. desumptum adagium ex illo loco Hom. *Odyss.* E.

οἷν *γὰρ ἀνάνη*

Ἠλέος, ὅς τ' ἐφένκε πολύφρονά περ μέλ' αἰῶσαι

καὶ δ' ἀπαλὸν γῆάσαι, ἢ τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε,

καὶ π' ἐπ' *πρότερον*, ὅπερ τ' ἄρ' ἔπειτα ἀμεινον.

Vinum facit sapientem cantare, & senem saltare: nec solum caput vibrat ac quatit (unde *κραυπάλην* *crapula*, παρὰ τὸ κίεον πάλλειν,) non caput, inquam, solum, sed & pedes rotat atque circumagit Bacchi vis atque vertigo. Homerus alibi cantum & choream, *μολπὴν* & *ὀρχήσασθαι*, vocat ἀνὰθήματα δαιτός, *appendices vel ornamenta convivii*; & loco prox. citato, αἰῶσαι, γῆάσαι, ἢ ὀρχήσασθαι, *cantare, ridere, & saltare*, ait esse actus a vino elicitos & imperatos (ut Philosophi loquuntur); οἷν *γὰρ ἀνάνη*, ac si nemo nisi ebrius, & bene madidus, & vino faucius, hæc faceret. Eustathius tamen ad illos versus Poetæ prudenter observat, effectum vini, ebriique hominis opus, ibi ab Homero dici, non αἰῶσαι simpliciter, sed μέλ' αἰῶσαι, & sic μέλα γῆάσαι, & μέλα ὀρχήσασθαι, nam illud μέλα, ἀπὸ τοῦ κοινῆς ubique repetendum est: non ergo horum usum absolute, sed immodicum, & indecorum, & intempestivum, (h. e. abusum) perstringit Poeta; non enim αἰῶσαι, nec γῆάσαι, nec ὀρχήσασθαι ἀπλῶς, sed μέλα, h. e. valde admodum, immo supra modum, indecore, & lascive saltare, h. e. ὀρχεῖσθαι τὸ *κόρδακα*, hic demum fructus est, & effectus, & ἀποτέλεσμα τῆς

τὸ μέθης, καὶ οἰνοποσίας. Homerus alicubi (ni male memini) ὀρχηθμὸν νο-
cat ἀμύμονα, insignem, ad verbum, inculpatum.

Πάντων μὲν κόρος ὄσι, καὶ ὕπνε, καὶ φιλοτινότης.

Μολπῆς τὲ γλυκερῆς, καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο.

Sunt tamen qui τὸν ὀρχηθμὸν culpant, imo condemnant universim,
quo jure, quave injuria, ipsi viderint: nos jam aliud agimus, qui-
bus non vacat in orchestram, imo in palæstram, hujus controversiæ
descendere. Et sâne sentio me (dum περὶ τῷ ὀρχήσας loquor) ni-
mis longe delatum, & ὑπὲρ τὰ ἱσχυαμιθρία πηδᾶν, & extra metas, ex-
traque oleas saltasse. Redeo itaque intra cancellos, intra gyrum &
circulum grammaticalem, intra quem, veluti lapis molaris in
pilstrino, coactus & compactus sum. Nomina desinentia in αξ
formant genit. per κ. ut κόρδαξ, κῶ· αἰλαξ, λείρεαξ, κῶ· λάρναξ;
βῶλαξ, θῶρεαξ, σκύλαξ, φύλαξ, βλάξ, κῶ· πλάξ, σμίλαξ, κῶ· ἔρμαξ, κῶ·
κόρεαξ, κῶλαξ, μύλαξ, ὄμφαξ, σῶρεαξ, πᾶλλαξ &c. Excip. jam tria quæ
habent obliquos contra regulam; ἀρπαξ, γῶ, qui contra leges &
regulas ex raptō vivit, & duo monosyll. ῥάξ ῥαγός, ὠρεαξ acinus, &
σαξ σαγός, gutta, quæ vox non comparet in Lexico, etsi apud ele-
gantiss. poetam Apollonium inveniatur plus vice simplici: & unum
quod per κτ. viz. ἀναξ ἀνακτος, rex, qui pro suo imperio & arbitrio
format oblique, nec communi regulæ se astringi sinit; sed forte po-
litica nimis hæc anomalix causa. Si Criticam & Grammaticam vul-
tis, assignabit Eustath. viz. ne si esset ἀνακῶ regulariter in genit.
putaret quis esse compositum ex α priv. & ἀκῶ remedium, ἀνακῶ,
remedii expers vel immedicabilis; hoc sc. ἀκῶ est τὸ ἀνομαλίας. Sic
solent Grammat. Ἐσκαλῶπιος agere, & læsis regulis pharmacum &
medicamentum dare. Nescio certe quomodo irrepit sceleratum illud
τ in illam vocem ἀναξ, ἀνακῶ, ut etiam in νόξ νυκτός, & γάλα (an-
tiquum γάλαξ) γάλακῶ. Redeamus ab anomalia nominis ad ano-
maliam nostri ἀπονενομηθῆς, cujus vecordia in hoc consistit, quod et-
iam νῆφον ὀρχεῖται τὸ κόρδακ, saltat sobrius; id viz. siccus, & sobrius
facere non erubescit, quod nemo nisi potus & ebrius facere sustine-
ret; eaque perpetrat, quæ non sobrii, non sunt esse hominis, non sanus
juret Orestes: quod si tam lascive, & petulanter, & indecore se
gerit, cum sit νῆφον, quid demum faceret, cum μεθύων; vel qui sicca
& sobria parte dici Silenum agit, & saltantes Satyros imitatur, ποῖον
πὲρ δέλαν τὲ καὶ ἐν μέσῳ ἀμύμονος ἔσαι; ut illud Theocriti huc accommo-
demus. Sed sicca quædam ebrietas est, & μέθη metaphorica; Ho-
mines enim non tantum vite & vino, sed & vitiis aliquando, non
tantum ἀκρατῶ, sed & ἀκρασίᾳ inebriantur, πολλοὶ μεθύουσι τοῖς πάθεσιν
ebrii sunt, ὅτι non vino, (ut alicubi, sed alio sensu, loquitur prophe-
ta) & sic μεθύειν sæpissime sumitur metaphorice apud auctores; &
profecto tota vita hujusmodi hominum, ἥδ' ἀπονενομηθῆσαν, nihil aliud
est quam continuata quædam παροξινία, & ut de ira (ni fallor) loqui-
tur Plut. μέθη δόινῳ. Hinc παροξινεῖν, quod proprie est debacchari,
h. e. ex immoderata vini potione ἐβρευσκέως, & contumeliose, & pe-
tulanter

petulanter se gerere, inter pocula lascivire; etiam generaliter significat quamvis contumeliam, aut injuriam, aut petulantiam, quæ etiam a serio & sobrio committitur, & extra vini usum: Is etiam *λίαν πεπαρόνηκε* vel *πεπαρόνηται*, qui sobrius accessit ad perdendam Rempublicam. Atque hinc corrigendus Interpres Aphthonii in *Progymn.* ubi dicitur Ulysses *οἶκος βαλδύμυθ', καὶ ἴ' δεξαπαίδων παρίνεμυθ'.* quod inepte admodum & ridicule sic vertit, *ab ancillis ebrius redditus*: quam interpretationem nemo sobrius admitteret, & qui sic vertit *ἐμπαινεῖ τῷ Ὀδυσσεύϊ*, *injuriam facit Ulyssi*, nam is certe nunquam ebrius factus est ab ancillis, nec eum unquam ebrium fuisse in Homero legimus; igitur *ἐν τῷ δεξαπαίδων παρίν.* est, *ab ancillis contumeliose habitus, injuriam passus, vel convitiis exceptus.* Sed nolo ego diutius patientiæ vestræ *ἐμπαινεῖν*, nec injuriis esse.

Instant quippe jam prope Cinerary, trahuntque post se Quadragesimam, in qua lectionem intermittere, & justitium agere, vetus & receptus jam diu mos est, & ab Antecessoribus nostris jam pridem ad nos deductus & derivatus: & per me sane hæcenus obtinebit solenne illud, *τὰ ἀρχαῖα ἔστι κρατεῖν.* Nolo ego durante jejunio frigiditas nostras & jejunas notiones vobis apponere, ne bis quodammodo eodem tempore vos jejunare cogam. Hic igitur pensâ abrumpo, nec retexam ante initium sequentis termini, statim sc. post festum Paschatis: Faxit Deus Immortalis ut ante illud tempus sopiantur lites, consilescant turbæ, deponantur arma, coalescant musæ, resforecant Literæ, reddatur sibi Respub. & denique ex hoc pulvere, & squalore, & fordibus, & solitudine emergat denuo mater Academia, ut demum promptis animis, & amicis cordibus, junctisque studiis *ισόψυχοι πάντες καὶ ὁμόθυροι*, alacres, jocundi, hilares hic convenire queamus. Quod ut fiat, vos valete. Auditores, & orate.

Περσσωπεῖον ἔχον ἐν κομικῷ χορῷ] Casaub. legit *ἐκ ἔχον* histriones personati, & cum larva in scenam prodibant, ut sic fronti suæ confunderent: unde siquando explodebantur, & displicebant in theatro, larvam deponere cogeantur, ad majorem ignominiam. Adjectiva in *ει* sunt proparoxytona, ut *ἀνδραπέτει*, *λύκει*, *ἀρει*, aliaque innumera hujus terminationis. Substantiva in *ειον* sunt properisp. ut *περσσωπεῖον*, *καπηλείον*, *πανδοχείον*, *πορνείον*, *μυστήριον*, &c.

Θαύματα] *Θαύμ.* sunt *μαγιστεύματα*, *præstigia*, artes circulatorie, quales sunt *νευροπασῶν*, *ψευδακωντῶν*, *κλεπῶν*, qui spectatorum oculos fallere & ferire solent; *θαυμάστοι*, nos, *juglers*. Harum præstigiarum atque officiarum *θαύματα* atque earum artifices apud Hesych. *θαύματα*, *αἱ οἱ θαυμάστοι* *ἐπιδείκνυνται*. Hinc *θαύματα* *ἐπιδείκνυνται* passim apud auctores. Differunt *θαυμάστορος* & *θαυματοποιός*, prior in bonam, posterior in malam partem. Hujusmodi *θαυμάστοι* *circul.* & *præstig.* omnium fere legum præscripto, tam Civilium quam Canon. & Municip. fordidi & infames habentur, & tanquam *αἰχμακαρδεῖς καὶ ἱπποειδιστοί* notantur: adeo ut nemo paulo humanior, & cui ex meliore &c. inter hos circulatorie artis magistros nomen suum profiteatur: quam tamen professionem noster *ἀποτενέμεναι* non abhorret, neque eru-

Χαλκός] Nummulos æreos, obolos minutulos, τὰ λεπτὰ quales nostri quadrantæ, qui jam aboliti, & refutati sunt. Χαλκός Atticus 8va pars oboli, 48va drachmæ; 8 enim χαλκοὶ faciebant obolum, & 6 oboli drachmam. Χαλκοὶ ex ære, ut χρυσοὶ ex auro, ἀργυροὶ ex argento, obolique senī in unaquaque drachma argentei; apud nos 4 æreoli reddunt unum denarium, at æreoli Attici 8 faciebant tantum unum obolum: igitur obolus Atticus duplo plus valebat quam noster denarius. Videantur auctores *De re nummaria*. Per χαλκός hoc in loco intelligit Theophr. pretium spectaculorum, seu mercedem quam exigebant οἱ θαυματοποιοὶ a spectantibus pro lucare. Lat. *lucar* est, a *lucro*; sumpta voce a spectaculis, quæ in Deorum honorem edi solebant in lucis & nemoribus. Quam mercedem Gr. θαύματα λεγόν appellat, a θαυμάζω, ut διδάματα λεγόν *minerval* a διδάσκω, & μύνα λεγόν *indiciæ præmii* a μίσσω, & similia. Hanc igitur illi stipem, h. e. τὸ θαύματα λεγόν a spectantibus exigebant, postquam se quisque in locum suum receperat, ordines sedentium obambulantes. Aliter hodie ludiones nostri, & circulatores, & neurospastæ, atque istiusmodi præstigiarum artifices; solent quippe ad fores aliquem collocare, quibus ingredientibus stipem colligat, nec alia lege spectatum admittunt, nisi prius soluta mercede.

Ἐκλέγειν] Εἰσπράττειν, *exigere*; vel συλλέγειν *colligere*; ita enim Lucian. in simili materia, ἐν ᾧ τῶν ὀφεισθηκότων θεατῶν συνέλεγον ὀβολούς ἢ δραχμὰς. Εκλέγειν dicuntur proprie, qui tributa & vectigalia colligunt, exiguntque (unde & ἐκλογαῖς, οἱ φορολόγοι) cum duplici accus. (ut εἰσπράττειν & ἀπαιτεῖν) *πλοῦς*. ἢ τὰ τέλη τὰς παρεπλεύσας ἐξέλεγον, a *prætereunti- bus navibus vectigalia exigebant*.

Σύμβολον] σύνδεμα *symbolum*, *tessera*, vulgo *ticket*: intelligit istiusmodi symb. quod quis a præstigiatore accepit, ea viz. conditione, ut qui hoc symb. afferret, gratis spectaret; Putaret aliquis θεώρητον esse idem quod θαύματα λεγόν *pretium quod solvitur pro spectaculo*, cum θεωρεῖν sit *spectare*, & θεωρεῖν καὶ χρήματα *pecunia theoricæ*, h. e. ut ita dicam, *spectaculares*, de quibus dixi ad Demosth. sed θεώρητον apud recentiores Gr. longe aliud est; viz. dona quæ novus sponsus nuptæ dabat, cum primum viro se spectandam daret; quæ ὀπίσθια & ἀναγκαλῶς ab antiquioribus Gr. dicebantur; dona data a sponso & amicis, ὅταν τὸ πρῶτον ἀποκελεύσονται ἀνδράσιν ὁραθῆναι. Moschopolus, ἀναγκαλῶς πῖστα, τὰ κοινὰς θεωρεῖν.

Περίεξ] *Gratis*, ἀμυδιῶς accusativus adverbialis, ut δωρεάν synonymum: plerumque cum accus. rarius cum genitivo; Hom.

Ἀρχαλέον γὰρ ἓνα περιεὶς χρεῖσταις.

Od. γ. Περίεξ antiq. generaliter *donum*; postea specialiter *donum sponsale*, δῶρον γαμήλιον, φερνὴ. Ita δὲ general. Hesiodo δῶρε ἀγαθόν, unde Lat. *dos*, περίεξ. Antiquæ significationis vestigium in accus. hoc adverbiascenti περίεξ, *gratis*, nullo respectu habito ad dotem conjugalem, περίεξ, a περιεῖω, ἔξω, a *veniendo*, *præveniando*, dona quæ anteceddunt nuptias: ut περιεὶς a φέρειν, *donum sponsale quod viro offertur*. Eandem

dem Etymologiam habent, & ab eodem fonte derivantur, *πειζέdonum*, & *πεικίλος mendicus*, utrumque a *πεισσω* vel *πεικίω*, a *præveniendo*; donum prævenit vota indigentis, prius datur quam rogatur; mendicus prævenit animum largitoris, & prius rogat quam is paratus est dare; utrumque igitur ἀπὸ τῆς *πεικινέω*.

[*Πανδοχεῖσαι, Πορνοδοκῆσαι, Τελωνῆσαι*] Inter αἰχρῆς ἔργασις, & πῆχας ἀπορρίψας, hæc recensentur: quemadmodum & quæ statim sequuntur, κηρύττειν, μαγειρεύειν, & κωλύειν, tanquam artes non nimium honestæ notantur; & de priori quidem illo ternione nihil mirum, siquidem *πανδοχὺς*, *πορνοδοκός*, & *τελώνης*, *caupo*, *leno*, & *publicanus*, veluti triumviri quidam nequitiae, passim male audire soliti apud script. antiquos. *Τελῶναι* etiam in N. F. eodem sensu æstimantur cum Ethnicis, meretricibus, & peccatoribus. Merito autem conjunguntur *πανδοχ.* & *πορνο.* Olim non multo honestior locus habebatur *πανδοκείον* quam *πορνεῖον* sæpe junguntur, eodemque passu ambulant apud auctores *πορνο.* & *πανδοκεία*, *lenones* & *caupones*, *πορνεῖα* & *κηπηλεία*. Pollux l. 9. c. 5. *πορν.* & *κηπ.* *lupanaria* & *cauponas*, emporii partes facit. *Πόρνη meretrix* & *caupona*, *πόρνη* & *πανδοκείτρια*; *πανδοκείον stabulum*, *πόρνη prostibulum*: etiam meretrix nescio quomodo olet tabernam vinariam, nam & aliquid meri in nomine habet meretrix. Notandū discrimen inter *κηπηλεία* & *πανδοχεία*; etfi enim aliquando confunduntur, stricte & proprie tamen sic differunt, ut *κηπ.* sint proprie *oenopolia*, seu tabernæ vini, in quibus nihil nisi vinum venditur, *πανδοκ.* autem *diversoria publica* recipiendis viatoribus & hospitibus, in quibus omnia quæ ad victum pertinent, habentur *promercalia*; quæ *καταλύματα*, & *καταλύματα*, & *ξενοδοκεία*.

[*Πανδοκεῖσαι*] Cum κ, at *πανδοχὺς*, & *πανδοχείον*, utroque modo scribitur apud auctores, cum κ & χ, at *πανδοκός*, & *πανδοκείν*, & *πανδοκείτρια* fere cum κ, vix unquam per χ. Regulariter esset cum χ, est enim a *δέχομαι*, sed *πανδοκεῖς* qui omnia capit, facile capit κ pro χ, sic *ξενοδοκός* & *ξενοδοκείον*. Ionicæ quidem dialecti hoc proprium, mutare asperas in tenues, adeoque χ in κ, (*κοινῶς μὲν πανδοχὺς λέγεται, ἰωνικῶς δὲ --κεῖς* Eust.) Sed in hac voce obtinuit hæc mutatio etiam in communi dialecto. A Lycophrone Ἀΐδης h. e. *Pluto*, vel *Infernum*, dicitur *πανδοκεῖς*, quasi *omnium capax*, quia nullum sæva caput *Proserpina* fugit, *Πρόπαις* ἄδης *πανδοκεῖς* ἀγρεύσεται.

[*Πορνοδοκῆσαι*] proprie meretrices alere; & *πορνοδοκός* proprie, qui meretrices alit, *leno*. Differebant autem *πορνοδοκοὶ* Veterum Græcorum a nostris: nostri *lenones* seu *πορνο.* (ut opinor, non enim satis calleo hæc libidinis mysteria, quæ longe præstat penitus ignorare) sunt tantum proxenetæ seu pararii illicitæ Veneris, qui meretricibus mercede conducendis operam locant: quod tamen genus professionis non solum turpe & infame, sed etiam flagitiosum, & illicitum, legibusque prohibitum. At vero *πορνο.* five *lenones*, quales Theophr. temporibus in Græcia, alterius generis fuere. Homines enim tum emebantur, & vendebantur, ut aliæ merces; *hominum mercatores*, *συνεμπόροι*, *ἀνθεμποροὶ*, Lat. *mangones*. Cum igitur vigeret hæc

negotiatio, fuere & qui puellas ære suo emerent, easque alerent, & merere eas sibi cogerent prostitutas; inde & *πορνόσοκοι* dicebantur, qui non magis Gr. lege prohibiti, quam mercatores, aut foeneratores. *Τελώνησαι* a nom. *τελώνης* cum accentu in penult. at *πορνόσοκι*. a nom. *πορνόσοκος* cum acc. in ult. per hanc *reg.* Nomina compos. ex ipso themate verbi, *h. e.* ex præsentē act. & alio nomine, si definiant in *ης* sunt paroxyt. & habent acc. in penult. ut *ὀπωροπώλης*, *μολυβδόπώλης*, *ὄχι*. *τελώνης*, *σιτώνης*, *ὄχι*. *βυρσοδέψης*, *σφυροδέψης*, a præsent. *πώλω*, *ὠνέμαι*, *δέψω* at si definunt in *ος*, sunt oxytona, habentq; acc. in ult. ut *σιτοποιός*, *ἀρτοποιός*, *λαγροποιός*, & *σοο* ejusmodi a præsent. *ποιέω*, *ὦ*, sic *πορνόσοκος*, *γυμνασιάρχος*, *χειρουργός*, *ὄχι*. a præsentī *βόσκω*, unde lat. *pasco*; β enim facile mutatur in p, sic a *βαβαὶ* *παπα*, a *πύξ* *βuxus*, & similia.

Κηρύττειν, *μαγειρεύειν*, *κωδεύειν*] Alter hic ternio est *ἡδ' αἰχρῶν ἔργασιν*, a quarum exercitio non abhorret *ἄποινον*. Et de aleatoria quidem nota res; quanta enim infamia apud omnes fere gentes flagrant *οἱ κωδευταὶ* *h. e.* *aleatores*, neminem unum latere arbitror: ut minus mirum sit, τὸ κωδεύειν hic inter res & artes inhonestas a Theophr. numerari. Notum illud Horatii, *vetita legibus alea*. Aleatores & ebrii passim conjunguntur, unde Cic. *Phil.* 2. Antonio tanquam turpem & infamem rem objicit, domum ejus plenam ebriorum, aleatorumque fuisse. Et plerumque certe nepotes illi atque ganeones, qui vino indulgent, iidem etiam & alcarum ludo dediti sunt, & contra. Philosophus loco supra citato, ubi agit περὶ τῆς αἰχροκαρδίας, aleatores furibus latronibusque aggregat atque annumerat, & eodem in censu reponit, ὁ μὲν τοι κωδευτής, καὶ ὁ λαποδύτης, καὶ ὁ ληστής, ἡδ' ἀνελευδῆρον εἰσὶν, αἰχροκαρδῆες γάρ. Sed de Alea certe minus dubium est, eam αἰχρῶς ἔργασιας quæstibusque inhonestis accensendam esse: at de duabus illis reliquis professionibus, quas hic memorat Theophrastus, major est difficultas; quid enim, an etiam κηρύττειν, μαγειρεύειν, *præconem* aut *coquinum* agere, pro turpi & inhonesto ducendum? an & *præconia*, & *coquinaria*, inter τέχνας αἰχρῶς καὶ βίης ἐπονειδίζουσιν; succurrite vos *præcones*, & *coci*, quotquot estis, omnes, periclitantur jam artes vestras, & in summo discrimine versantur, siquidem hæc tria artificia, κηρ. μαγ. & κωδ. pari passu hic ambulant, & in eodem loco & numero habentur. De vobis etiam jacta est alea, eademque fors & conditio vos manet, quæ & aleatores. Vereor, o *coci*, ne vestra jam ars pariter & culina frigeat; & ne vos, o *præcones*, voces sitis, & præterea nihil. Et recte κῆρυξ a γῆρυς *vox*, inquit Eust. At quid siab Heb. *נָקַח* *clamaruit*, ut illud & sit *paragog.* quod & in aliis fit? J. Pollux *l. 6. c. 31.* ubi enumerat omnes βίης sive professiones ἐπονειδίζουσιν, *h. e.* *inhonestas* & *probrosas*, etiam *præconia* inter eas recenset. Βίης ἐν οἷς ἂν τις ονειδισθῇ. Πορνόσοκος, κῆπηλός, ὀπιτηγὼν, ὀπωροπώλης, τελώνης, δεικωπὼν, δεικωπλόγος, ἐλλιμνιστής, κῆρυξ, ναύτης, παιδοκόμος, πορθέμενος, μεσεργός, ψωρήτης, βυρσοδέψης, σφυροδέψης. Satyricus. --Nec fœdum alii nec turpe putarunt *Præcones fieri*. Quanquam ἡδ' κηρύων varia erant genera, nec omnes eodem loco & jure censendi; quos

omnes huc accersere, & quasi præconis voce citare, non vacat. Sane Homericī κήρυκες honestissimo loco erant, unde Διὶ φίλοι, & Διὸς ἄγγελοι.

Χαίρετε κήρυκες, Διὸς ἄγγελοι, ἡδὲ καὶ ἄνδρες.

Μαγειρεύειν] De laudibus artis coquinariæ multa Athenæus ex veteri comœdia Lib. 14. *Deipnosoph.* at in nova comœdia inveniēmus coquos passim nequiter notatos, suoque sibi sale defrictos atque perspersos; utcunque hæc professio minus honesta atque liberalis habita est apud antiquos; Cicero etiam coquinariam inter artes & professiones fordidas & illiberales numerat 1. *Offic.* "Opifices omnes in fordida arte versantur; nec vero quicquam ingenuum potest habere officina; minimeque artes hæ probandæ, quæ ministræ sunt voluptatum; ceterii, lanii, coqui, fartores, piscatores, ut ait Terentius. Adde his si placet unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium". In quo postremo includitur τὸ κλέειν, *aleatoria*. Athenæi Lib. 9. ex veteri Comico cocus quidam de arte sua gloriatur hoc modo, Οὐδ' εἰς μαγειρεῖν ἀδικίας ἀβήθη· διέφυγεν, *ισοπαρεπής πως* ἐστὶν ἡμῶν ἡ τέχνη.

Κήρυκες καὶ μαγείρες passim conjunguntur apud auctores; quid quod κήρυκες καὶ μαγ. iidem aliquando fuerunt, coqui & præcones, teste Athenæo Lib. 14. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι κήρυκες μαγείρεσιν καὶ βετύπων ἐπέχοντες. Et paulo post, ἔδραον δ' οἱ κήρυκες ἄλλοι πολλὰ βουτυπᾶντες καὶ σκαυζοῦντες, καὶ μυζήλλοις, ἐπὶ δ' οἰνοχοεῖντες, κήρυκες δ' αὐτὰς ἀπὸ τοῦ κρείπτοντος ἀνόμαζον· cum utramque artem, tum præconiam, tum coquinariam exercerent, κήρυκες tamen, potius quam μαγείρες, honestiori nomine vocabantur. Apud Hom. κήρυκες etiam dicuntur οἱ οἰνοχοοί, & λοιστροχοοί, famuli & ministri qui infundebant κατὰ χεῖρας, *h. e.* aquam manibus infundebant ante cœnam, Τοῖσι δ' κήρυκες μὲν ὕδαρ ὅτι χεῖρας ἔχουσιν. Apud Ægyptios & Lacedæmon. præconia & coquinaria (uti & tibicinatoria) hæreditariæ artes fuere, & a patre ad filium successionis jure descendebant. Testis Herodotus *Musa* 6. Οἱ κήρυκες αὐλιῶν, καὶ αὐληταί, καὶ μαγείρες, ἐκ δὲ κοινῆς τὰς πατρίας τέχνας, καὶ αὐλητικῆς τε αὐλητικῶ γένει, καὶ μαγειρικῆς, καὶ κήρυξ κήρυκος· quod nescio an in honorem an ignominiam capi debeat harum artium ac professionum; nolebant forte eas latius, quam par erat, diffundi, nec plurimum sanguinem inquinari sordidis hisce artificiis.

Τὴν μητέρα μὴ τρέφειν] Matrem non alere, in senectute sc. si quo modo ad inopiam fuerit redacta. Inter leges Solonis ordinem ducit Ἐάν τις μὴ τρέφῃ τὰς γονεάς, ἅτιμιος ἔστω. Parentes alere (uti nostis) Græci uno vocabulo eleganter dicunt ἀντιπαλαργεῖν a ciconiis, & προσοικεῖν, quasi dicas *senes* vel *senectutem alere* & *nutrire*: quia tum maxime parentes viribus defecti, & facultatibus destituti, adeoque ope & subsidio amicorum indigent. Demophilus Pythag. in *Sententiis*, Τέκνα μὲν δὲ τὴν αἰδῶν, & τὰ προσοικεῖσιν τὸ σῶμα, τὰ δ' αὖτε ψυχῇ θρεψόντα διδόντα τροφήν. Dion. Halicarn. τῇ μητρὶ ἀποδόναι χάριτας· alii, θρεψήσας ἀποδιδόναι τοῖς γονεῦσι. Hom. Θρέπειν vel θρέπειν τοῖς πατρὶσι ἀποδόναι, *nutritia, nutritionis premia parentibus persolvere*. Il. Δ. Ὀὐδ' ἐτακέυσθι θρέπειν φίλοις ἀπιδόνα, μνησθῆναι δ' οἱ αἰών. Simoisius

ab Ajace interfectus est, neque persolvit &c. breve autem ei ævum fuit: neque tamen sensus poetæ est eum in ætatis flore interemptum fuisse, quod parentibus debitam gratiam non retulisset; neque ἀπολογικῶς ea verba ponuntur, ac si ideo in juventute occidit Simoïsus, quia parentes non honoravit, quod non nemo opinatus est; sed (ut ita dicam) ἀποτελεσματικῶς ponuntur, & eventum solummodo respiciunt; debitum honorem parentibus non rependit, nec nutritionis præmia iis persolvit, non quod ex impietate hoc facere noluit, sed quia immatura morte præventus hoc præstare non potuit. Tam proprium autem & naturale hoc est, parentes in senectute alere & sustentare, ut *parentibus nutritionis præmia non persolvere*, nihil aliud sit apud Poetam quam periphrasis, & descriptio, mortis acerbæ atque immaturæ, ὅτι τιν' περ' ὄρας τελευτήσαντ' οἰκῆον ῥηθῆναι τὸ -- εἰ δὲ τ.

δ. ρ. α. Quamquam & mors immatura, περ' ὄρας τελευτήαν, in lege divina ponitur tanquam pœna & consequens τ' ἐκ ἀποδοσεως, sive in gratitudinis erga parentes. Si enim οἱ γηγεκομῶντες seu τροφῶντες τὰς γονίας erunt μακροβίοι ὅτι τῆς γῆς, tum certe ex regula contrariorum οἱ μὴ ἀποδιδόντες χάριτας τοῖς γονεῦσιν, erunt μυηωδάδιοι, ἢ ὀλιγοχρόνιοι. De alimentis parentibus ministrandis egregie Philosophus *Eth. l. 9. c. 2.* ἀδελφε δ' ἂν τροφῆς μὴ γονεῦσι δεῖν μέλεις' ἐπαρκεῖν, ὥς ὀφείλοισα, ἢ τοῖς αἰσίοις τῆς γῆς μέλλιον ἢ ἑαυτοῖς εἰς ταῦτ' ἐπαρκεῖν. nec immerito, cum iis nemo quicquam pro merito rependere, neque redhostire possit, εἰδὲς γὰρ τὴν ἀξίαν πλ' ἂν ἀποδοῖν, inquit idem; & præclare Hierocles in *Comment. ad Aurea Carmina* [p. 46. edit. Cantab.] Oportet (inquit) liberos πάντα πρὸς τὴν ἐκείνων [τῶν γονεῶν] χρεῖαν τοῖσιν παρέχεσθαι, γνησῶτας ἢ ἡδομῶτες ὅτι τοῖς εἰς ἐκείνους πόνοις τὴν ἑαυτῶν ἀναλαβάνην. Τὸ γὰρ ὀχλαίως ταῦτα ποιεῖν, ἢ τ' ἀρετῆς διασώζει νόμον, ἢ τ' εὐσεύς ἀποδίδωσιν ἔργον. Merito igitur τὴν μὲν τρέφει, τ' ἐχάτης πονηρίας ἢ ἀπονείας signum atque characterem hic facit Theophrastus.

De liberorum erga parentes senio confectos pietate, qua ipsis θρεπῆναι seu θρεπῆ ἀποδιδέσθαι, vel ἀποτίνεσθαι, ἀντιπελαργῶδες ἢ γηγεσκομῶδες, multa præclara tum exempla tum præcepta extant apud auctores. Egregie Demosth. *Philip. 3.* δεῖ τοῖς γονεῦσι τ' ἀρεσμῶν ἐξ ἀμφοτέρων ἔργον, ἢ παρὰ τ' φύσεως, ἢ παρὰ τὸν νόμον, δικαίως εἶναι, ἢ ἐκόντα ὑπολείπειν. Lesbonax, *Διγείον* ὃ τὰς πατέρας ὕμνῳ, ὅφ' ἂν ἐπὶ ἐχρήσθαι, ἀντιγροφῆσαι. Eleganter describit hanc ἀντιπελαργίαν Oppian. *Halient. 5. 84.*

Ὡς ὃ παῖς γονεῖσιν παλαιότερον ἀμφοχράζει,

Φροντίσι γηγεκομῶσιν ἀπὸ θρεπῆναι τίνων

Τὸν δ' ἢ δὴ μέλεις, ἢ ὁμῶς ἀδελφόνοντα

Ἐνδυκῶς μετέπων προσπιύων, ἐν τε κελύβοις

Χεῖρ' ὀρέγων, ἢ πᾶσιν ἐν ἔργῳ αὐτὸς ἀμύνων.

Cum filius frugi fuerit, & bonis moribus excultus, satis ampla educationis suæ præmia parentibus persolvere dicebatur: bonus utique pater nulla alia τροφῇ neque θρεπῆναι expectat præter liberorum virtutem. Si filius ad bonam frugem pervenerit, satis uberes fructus φιλοσεργίας se percepisse arbitrat: hinc illud Menandri apud Theophrastum in *Progygmasm.*

Ἀνδρῶς

Ἀνδρὲς πένησιν ἵδ' ἐκτεταμμένῳ
 Οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων, ὅσων ἡχέωτο
 Τὸν πατέρα μικρ' ἔχοντα παιδευδὺς γὰρ εἶδ',
 Τὸν κερπὸν εὐδὺς ἀπεδίδα χάριτ' ἑλόν.

& Egregie Phalaris in *Epist.* quadam ad Lacritum, quem consolatur de morte filii; Νομίσας δ' ἂν ἀξίας παρ' αὐτῷ χάριτας ἀπειληθέναι γένεσας καὶ ἀνατροφῆς, τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν μέχρι τέλους αὐτὸν γεγονέναι, ταύτῃ αὐτῇ τὴν ἀμοιβὴν ἀντίδοτον, τὸ πρῶτος καὶ ὑπαρρηγόρητος τιμὴ ἐπ' αὐτῷ λύπῃ ἐκείνῃ.
Quare sic tecum reputes dignas gratias pro genitura simul & educatione te ab ipso recepisse, quod usque ad finem vita bonus probusque permanferit, &c.

Merito autem matrem potius quam patrem hic nominat Theophrastus, tum quia imbecillior est sexus, & majori subsidio indiget in senectute; tum quia majus φιλοστοργίας philtrum matribus instillasse videtur natura, αἱ μητέρες φιλοτεκνότεραι patribus, cujus rei assignat rationem Philos. ὁπιπνωτέρας γὰρ ἢ γέννησις, καὶ μᾶλλον ἴσασιν ὅτι αὐτῶν, *matres plus amant liberos, tum quia laboriosior est partus, tum quia certius sciunt suos esse, juxta illud Telemachi apud Hom.*

Μήτηρ μὲν τ' ἐμὲ φησι καὶ ἐμὲ μαι, αὐτὰρ ἔρωγα
 Οὐκ οἶδ', ἐ γὰρ πῶς τις ἰὼν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.

Aliam rationem ardentioris matrum affectus in prolem affert Plut. viz. quod matres infantulos suo lacte nutrant (certe nutrire debent, hoc enim maxime & rationi & naturæ consonum) διλοῖ ἢ καὶ ἡ φύσις, ὅτι δὲ τὰς μητέρας δὲ γαυνήκασι, αὐτὰς πλεονεχέειν καὶ τρέφειν hoc enim παρὰ (inquit) ἐκείναις καὶ τοῖς τέκνοις γίγνοι' ἂν καὶ φιλικώτεροι καὶ μὴ δι' ἐκ ἀπεικίας ἢ σωφροσύνης γὰρ ὥσπερ ὁμηγερέων ὅτι τ' φιλίας, *commutari tanquam nervus & vinculum est amicitia.*

[Ἀπάγεις κλοπῆς.] Ἀπάγεις πρὸς πᾶν commune est & usitatum, sed ἀπάγεις κλοπῆς cum genit. aut ejusmodi expressio genere causæ propter quam, vel criminis, sed non expressio loco, aut personā, ad quam quis abducitur, Attica syntaxis, & elegantioris Græciæ est: atque etiam absolute sine casu sequenti, quomodo & semel positum observavi etiam in N. F. Ἀπάγειν Atticis est *hominem alicujus criminis reum, captum & prehensum, ad judicem abducere*: cum gen. ut omnia fere verba forensia & judiciaria; ut ἀπάγειν κλοπῆς, φόνης, &c. Ἀπάγειν ad supplicium ducere, aut in carcerem, aut ad judicem. Demosth. Orat. contra Aristocr. καὶ τὸν ἐκ τ' ἐκκλησίας πάντες ἐκείναις ὅσοι ἐκείνων ἀπαχθέντα i. e. ad supplicium ductum. Suidas, ἀπήγοντο ἢ οἱ κερκεροὶ πρὸς τὰς ἑνδεκά, ad undecim-viros. Ἀπάγεις aliquando simpliciter est ad mortem duci atque interfici. Ita Latini duci simpliciter accipiunt; Quintilian. Dum eum duci jussit Magistratus i. e. ἀπάγεις, ad supplicium sc. Curtius, Nos jube duci, ut quod ex tua morte petieramus, ex nostra consequamur. Aliquando plenius hoc dicunt, ἀπάγεις ὅτι δυνάσκει in N. F. aliquoties, de Christo ad judicium abducto. Ἀπάγεις, Attice, absolute, est ad poenam rapi, duci ad supplicium, viz. *Att.*

12. 19. ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, *jussit eos duci*, ut recte & eleganter Vetus Interpres; Beza tamen non male, qui *σαφηνέας χεῖρ* vertit, *jussit eos ad supplicium rapi*. Qui legitime convictus alicujus sceleris, corporali poena afficitur, triplex ei competit ἀπαγωγή. 1ma δ.τ. est ad judicem, 2da ad carcerem, 3ta ad supplicium: & de unaquaque harum usitatum est Græcis verbum ἀπαγωγή. Jam abductio est ad judicem, quæ hic intelligitur; non enim ad carcerem, nam id postea sequitur; nec ad supplicium, tum quia sæpe solet ἀπαγωγή & mores habet hic homo furti reus abduci; at semel tantum quis abduci potest ad supplicium, saltem ultimum & capitale: tum quia non omne furtum apud Atticos capitale. Quædam certe furta Athenis morte plectebantur, ut nocturna; Item si quis e Lyceo, Academia, aut Cynosarge pallium aut ampullam esset furatus, vel aliud quid levissimum, δύναιτο ἢ ξημίαν quia sacra viz. erant illa gymnasia: quin & si quis ex portu aliquid surripuisset ὑπὸ δέκα δραχμῶν æstimandum, capitale id fuit; quia sc. opes & fortunæ Atticæ multum ex re nautica pendebant. Hæc omnia itaque furta, ut & τοιχορῶζων & βαλαντιόμων, effractorum & crumenifecarum, inter δημόσια ἀδικήματα censebantur, eorumque erat δημόσια δίκη, actio ἢ accusatio publica, quæ cuilibet competeabat. Aliorum furtum (qui dupli condemnabantur) ἰδίαι δίκη tantum fuit, h. e. *privata actio*; Atque hoc docet Demosth. *Orat. contra Timocr.* εἰ δὲ τις ἰδίαν δίκην κλοπῆς ἀλάσῃ, ἐπαρχεῖν μὲν αὐτὸς διπλάσιον ἀποτίσαι τὸ πημένον. Nam hoc insuper notandum est; apud Atticos capitalium omnium criminum, ut ea δημόσια appellata sunt, sic etiam δημόσια erant δίκαι, *publicæ prosecutiones* ἢ *accusationes*; aliorum vero criminum tantum ἰδίαι erant δίκαι, h. e. *actiones private*. Harpocr. Ἀπαγωγή εἰδὸς ὅτι δίκης, ἀνόμεναι ὃ ἀπὸ τοῦ ἀπάγειν ἀπαγωγή ὃ ὅτι ἡδὲ κακέρων ἀπήγοντο ὃ πρὸς τὰς ἐνδεῖας. ac certe ἀπαγ., non erat εἰδὸς δίκης, *genus actionis*, non nomen actionis neque δίκης, sed jus potius rapiendi aliquem in jus, five ipsa abductio convicti rei ad judices: atque ita Ulp. ἀπαγ., ἀντὶ τῆς ἀπαγωγῆς χροῦ. ἀπαγωγή δὲ ὅτι ἢ τῆς κακέρων πρὸς τὰς ἐνδεῖας παρὰ δόσεις. Atque ita fortasse leg. apud Hesych. ubi tamen pro π. τ. ε. π. hodie legitur, π. τ. ε. διμνηστικὸν π. Idem tamen Ulp. videtur existim. τὴν ἀπαγωγὴν esse proprie actionem de furto, & sic distingui ἀπὸ τῆς ἐνδεΐξεως, quæ de aliis criminibus gravioribus; ἢ ἐνδεΐξις μὲν δίκη ὅτι κατὰ ἡδὲ ἀπίμων, ἢ ὃ ἀπαγωγή ὅτι ἡδὲ κλεπτικόν. At vero ejusdem dabatur ἐνδεΐξις & ἀπαγωγή. ἐνδεΐξις est *delatio*, ἀπαγωγή *abductio*. Sic igitur tantum differunt hæc; ἐνδ. est *absentis delatio*, ἀπαγ. *presentis in jus abductio*, cum aliquis criminis alicujus aperte reus & convictus ad carcerem vel ad judicem rapiebatur, atque ita distinguit Pollux L. 8. C. 6. ἢ ὃ ἀπαγ. ὅταν τις ἦν ὅτιν ἐνδεΐξας μὴ παρόντα, ἐπ' αὐτοφώρῃ λαβὼν ἀπαγῇ. Sex aut septem verba a Criticis observantur, quæ in actionibus partim privatis, partim judiciis publicis, usitata fuere apud Græcos, actoribus aut accusatoribus adversus reos competentia. Ea sunt *πρόδικος*, *διώκειν*, *διεξέχειν*, *ῥεῖρειν*, *ἀπάγειν*, *ἐρηγῆναι*, *ἐνδεκνῆναι*. *διεξέχειν* dicitur, *qui actionem intendit civilem*; *πρόδικος*, *qui criminalem*;

nalem; δαίκεν generale est, & de utraque dicitur; *ρεχρεῖται* est in *crimen* subscribere; atque hæc quidem satis nota sunt, & reliqua tria minus, viz. *ἀπάγειν*, *ἐρηγεῖν*, & *ἐνδεδυμένον ἐρηγεῖν* est magistratui reum indicare; si quis enim se nimis imbecillem viribus esse sentiret ad abducendum in jus, aut ad judicem, eum quem licebat *ἀπάγειν*, de-
mum ubi is lateret magistratui monstrabat, ut inde in carcerem edu-
ceretur, atque hoc *ἐρηγεῖν* dicebatur. J. Pollux, *ἐρηγεῖν* δὲ ὅτιν, ὅταν τις δι' ἀδελφείαν ἀπάγειν ἢ πατρὶαν ἐπάρη τὸ ἄρχοντα ἐπ' οἰκίαν, & τις λαδῶν ἀπο-
κρύπτεται. Et *ἀπάγειν* est id quod diximus, viz. reum convictum, vel ἐπ' αὐτοφώρῳ deprehensum, ad judicem abducere: Quod Lat. obtorto collo trahere ad judicem. Quid ego dubito fugere hinc in malam crucem, priusquam obtorto collo ad prætorem trahor? Ego hunc scelestum in jus rapiam; *ἀπάξω* πρὸς τὰς ἐνδεκὰς nam οἱ ἐνδεκὰς cognitionem habuere hujusmodi criminum, in quibus privato ἀπαγωγῇ compete-
bat; at non nisi in criminibus capitalibus & judiciis publicis ἀπαγωγῇ in reos concessa fuit privatis: qualia erant quæ supra diximus; viz. furtum, plagium, *λωποδυσία*, *grassatio*; adde his parentum male tra-
stationem, *ἀσεχτείαν*, h. e. *infrequentem militiam*, & ingressum in ea loca, in quæ condemnato ingredi ex lege nefas esset. Colligo hoc ex Demosth. Orat. supra citata contra Timocratem. Ἐάν τις ἀπαχθῇ, ἢ δὲ γονέων κακώστας ἡλικίως, ἢ ἀσεχτείας, ἢ περιεργυρίον αὐτοῦ ὑπὸ ἡδὲ νόμων ἔργαδ, εἰσὶν ὅτι μὴ χρὴ, δημοσίων αὐτὸν οἱ ἐνδεκὰς ἐξ εἰσαγγόντων αὐτοῖς εἰς τὴν ἡλικίαν. Si contra hanc legem fecisse essent deprehensi, pote-
rant prehendi a quolibet, & abduci ad viros rerum capitalium; περιεργυρίον αὐτοῦ ὑπὸ ἡδὲ νόμων ἔργαδ, cum ipsi prædictum esset ut ab-
stineret locis quæ lex vetat: notus is Hellenismus est, περιεργυρίον αὐτοῦ, cum prædictum ipsi esset, ut ἐξὸν αὐτοῦ, cum ipsi liceret. Maxime autem usitata fuit hæc ἀπαγωγῇ, in furibus præsertim nocturnis (unde hic homo noster trium literarum dicitur ἀπαγὰς κλοπῆς) nam in diurnis non permittebatur ἀπαγωγῇ, nisi furtum excederet 50 drachmas.

Τὸ δεσμοτήριον πλείω χρόνον οἰκεῖν ἢ τὴν αὐτῆς οἰκίαν. Sapius in carcere est, quam in domo sua; diutius in carcere habitat, quam in suis edi-
bus; vulgo dicimus a Goal bird. Talis colonus & inquilinus carceris fuit Aristogiton, de quo Dinarchus in Oratione contra eundem Ari-
stog. non procul ab initio, ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ πλείω χρόνον ἢ ἐξω διατέττειται. Tales sunt quos Plautus *ferri tribaces* ficta & ridicula voce appellat, comp. a ferro terendo, qui ut plurimum in carcere habitant, vincu-
lisque ferreis compediti sunt.

Δεσμοτήριον non fit a δεσμώτης, sed a tertia persona præter. pass. δεσμοῦμαι, a δεσμοῦμαι, εἰμαι. Omnia enim nomina hujus termina-
tionis sunt verbalia a tertia præter. pass. at δεσμώτης non est verbale sed nominale, h. e. deriv. a nomine δεσμός, per hanc reg. Omnia in τῆς verbalia sunt oxyt. si a verbis, si a nominibus, penacuta. De nominibus igitur masc. in οτῆς notantur hæ duæ reg. 1. Omnia masc. in οτῆς penac. sunt a nominibus, ut ἀγρότης, μονώτης, ἰδιώτης, δεσμώτης, ξεπιάτης, &c. 2. Masc. in οτῆς fere habent ω in penult. ut ξεπιάτης

α σφαῖρα, ιδιότης, δεσμός, ab oxyt. at si deriventur a subst. penac. & impure definitibus, habent plerumque ο in penult. ut ἰσότης, τοξότης.

Περίστασιον τὸς ὄχλους.] Eorum qui turbas hominum circumstant, Interpres, circa se sistunt, at certe ἵσταμαι vix act. significat: deberet esse περιεστάντων. Intelligit Theophrastus esse hunc hominem circumforaneum, & ex rabulis illis forensibus, qui in turbam & confluentiam hominum libenter se ingerit atque immiscet: & sicubi videat τὸς πολλὰς in unum collectos & conglobatos (quod in foro fieri solet ab hominibus male feriatis) iis se aggregat atque agglutinat, h. e. περιεσται τὸς ὄχλους cum e contra οἱ ὀφεικτοὶ καὶ οἱ χαλεποὶ, viri probi, & honesti, & politi, & elegantes, quibus civilitas & modestia cordi sunt, solcant περιεσθαι τὸς ὄχλους, sensu plane contrario, h. e. turbas, & tumultus, & concursus hominum vitare cane pejus & angue; nam & id etiam significat verbum hoc περιεσθαι, sc. vitare, declinare; atque ita non semel in N. F.

Παρερρηγία.] Præteritum medium a ῥήνυμι ἑρῶσα, inde ῥωγός, δΘ, asper, prærupus, unde nostrum rugged. Theocritus in Heraclisco,

Πηλῶν εὖ μέλα πῶσαν ὑπὸ ποταμοῖο φέρεσα

ῥωγὰς εἰς πέτρας— the rugged rocks: quibus contrariæ sunt λιανὰς πέτραι. Idem in Διοσκ.

Εὐρον ἀννδῶν κεῖνον ὑπὸ λιανῶν πέτρῃ,

quæ & λιανὴ Hom. Od. κ.—λιανὴ δ' ἀναδεδρομένη πέτρῃ

λιανὸς ἢ, & λιανὸς λιανῶν δΘ. quæ vox (uti mihi videtur) vel in ipso fono lævorem & planitiem præ se fert, ut illa altera ῥωγός, δΘ, asperitatem & salebras. Atque hinc fortasse φωνὴ παρερρηγία vox fragosa, aspera, dura, ut sit translatio ab uno sensu ad alium, a sensu tactus ad sensum auditus. Aliud est fracta vox apud Lat. quæ est vox mollis & effæminata. Potest etiam φωνὴ παρερρηγία esse vox alta, & clamorosa, & nimium intensa; ita ut sensus sit, solet quinetiam iste improbus homuncio in conventibus & conciliabulis alte vociferari, & ad ravim usque clamare, ita ut clamando fere difrumpatur: quod tamen potius est διαρρηγῆναι, de quo verbo jam antea diximus. Aliter dicunt Græci ῥῆξαι φωνῇ, rumpere vocem, pro, erumpere in vocem, vel rumpere silentium. Aristoph. in Nub. ἑξανομῆκη ῥῆξαι καὶ μοὶ φωνῇ δὲ παμβασίλειαι. Herodot. Lib. 1. de Cræsi filio, ὃ ὅ παῖς ἐπὶ δΘ ὁ ἀφρονος, ὃς εἶδε ἐπὶόντα τὸ Πέρσῃ, ὑπὸ δῖος τε καὶ κακῆς ἑρῆξαι φωνῇ. Demosth. Philip. ὥστε εἰ πρότερον ἐτόλμων εἰδὲς τοῖς τε κακῆς προσόντῃ ῥῆξαι φωνῇ, non audebat quisquam vocem rumpere, ῥῆξαι φωνῇ i. e. ῥῆξαι σιωπῇ εἰς. Nazianz. Orat. 19. ὥστε μηδὲ κατέχειν δωδεκάηται τὸ μυστήριον, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ ῥῆξαι φωνῇ, quod proprie est ῥῆξαι σιωπῇ. Oppian. Venat. l. 1.

ἸππΘ. ἐν ὑσμίνῃ ῥῆξιν πολλὸν δεσμῶ σιωπῆς.

Sic loquuntur etiam Latini; Virgil. in Æneide 2.

Composito rumpit vocem, & me destinat ara:

& 3. —rupitque hanc pectore vocem,

quod alibi proprie dixit rumpere silentium,

— Quid me alta silentia cogis Rumpere?

Οὐκ ἄλλως—ἢ ἔτσι καὶ πανηγυρῶς.] Videtur proverbii speciem præ se ferre,

ferre, pro eo quod est in aperto, propalam, & coram multis, in luce & conspectu hominum aliquid facere & præ se ferre. Atque hoc proprium est hominis ἀπονομιμύς, qui nullam famæ & existimationis suæ curam nec rationem habet, qui pudorem omnem cum pudicitia perdidit, ut nihil omnino erubescat; quin ea etiam facinorapalam, & γυμνῇ κεφαλῇ, & ante omnium ora committat, quæ alii vix clanculum & in tenebris patrare audeant, αἷς ἐν μυελάνδρῳ θέσθῃ, h. e. palam & in omnium oculis, ἐν ἄλλῳ ἔθῳ. Hoc Hebræi παρρησιαστικῶς dicunt coram sole & super tectum domus; pro quo in N. F. dixit Evangelista, ὅτι ἡμεῖς διαγγέλλομεν, Matt. 10. 27. Κηρύξτε ὅτι ἡμεῖς διαγγέλλομεν, predicate super tecta; ubi p. f. t. est publice vel palam concionari. Jamdudum enim tecta plana erant & aperta, ut quicquid rerum gereretur, audiri & conspici a prætereuntibus posset. Hoc apud Muxæum est ἐν τριόδῳ, in triviis, h. e. palam & aperte, & opponuntur ἐν σιωπῇ & ἐν τριόδῳ. Huic simile est illud Demosth. (si modo is auctor sit Orationum contra Aristog. quod video a doctis dubitari) ubi dicitur impurus ille, & insigne ἀπονομίας exemplum, tantum non appensis sibi tintinnabulis ea patrare, h. e. palam & omnium oculis ea committere, quæ alii clanculum & in tenebris admittere solent, ἀπὸ ἄλλων ἡμῶν ὑποχρέωνται ἕκαστος ἀποφῆναι ποιεῖν, ταῦτ' ἔσται μόνον καὶ δόνας ἐξ ἀλάμῃς διατρέχειν. Igitur καὶ δόνας ἐξ ἀλάμῃς per proverbium dici potest, qui palam quidpiam præ se fert, omniumque oculis videri & conspici gestit. Cui geminum adagiale illud in Evang. ubi quis dicitur σάλπισσι ἑμπεσθῆναι αὐτοῦ, tuba canere ante se, h. e. palam edicere & proclamare: quod in dandis eleemosynis fieri vetat B. S. ne scilicet hoc faciamus περὶ τὸ διαδιδῶναι, tantum ut spectemur ab hominibus. h. e. ἐν ἄλλῳ ἢ ὅταν ἡ πανήγυρις non enim proprie & ad literam ea verba sumenda sunt, ἐχ' ὅτι σάλπιγγας εἶχον αὐτοῖς (inquit Chrysostom.) sed metaph. & proverbialiter; est enim totus ille locus metaphora a theatro & histrionibus ducta: unde addit, μὴ σάλπιγγις ἑμπεσθῆναι σε, αἷς ὑποκρίσθαι, ne buccina canas, h. e. ne curato buccina canicorum te, sicut histriones ὑποκρίνται. "dicitur enim "proprie ea vox de histrionibus personam aliquam sustinentibus in fabula, convenitque cum eo quod dixerat paulo ante, ut spectemini, "tanquam in theatro sc. quod & ipsum tibicinibus perstrepebat. Ut "tota hæc actio plane histrionica videri posset, in qua simulate cuncta "agerentur: Beza in locum. Atqui τὸ ἀπονομίας σάλπιγγος ὁρεῖται ὡς δὲ, ut eleganter Basilius: & vereor profecto, ne hodie (ut dixit ille) Totus mundus exerceat histrioniam.

Δίκας τὰς μὲν φεύγειν, τὰς δὲ διώκειν.] Δίκη generalis vox est, complectens tam civilia quam criminalia, tam privata quam publica crimina atque judicia. Strictè tamen & proprie significat actionem tantum civilem & privatam, atque sic differt a ρεσπῇ, quæ proprie est subscriptio in crimen publicum, & ρεσπῶς scripto vel libello aliquem accusare. Solebant enim scripto vel libello deferre nomen ejus qui accusabatur, crimen ipsum, & ex qua lege: quod Lat. a Græcis mutantés dicunt, scribere dicam, vel subscribere dicam; ut subscribam tibi dicam, Plauto, h. e. ρεσπῶμαι σε. Φεύγειν & διώκειν verba sunt forensia

renſia & juridica, de quibus fuſe Budæus, in initio *Commentariorum*; *φεύγει* reus, *διώκει* actor, ſeu accuſator; *ὁ φεύγων*, *ὁ διώκων* quæ ſignificatio poſterior eſt, & Atticis tantum recepta: Nullum enim hujus ſignificationis veſtigium extat apud antiquiſſ. auctores. Hom. quidem proprie & ſimpliciter *φεύγειν* fugere & *διώκειν* perſequi, de fuga ſc. & perſecutione in bello; quemadmodum in illo verſiculo, de Hectore fugiente & inſequente Achille, Πηλεΐδης μὲν ἑσθλὸς ἔφρουε, δῖον δὲ μὴ μὲν ἀμείνων. Et certe Homericis & Heroicis illis temporibus, non adeo litibus & controverſiis mundus fervebat, ut hæc verba ſignificatione hac forenſi in uſu eſſent. Nondum excaleſcerant forum vitilitigatores & rabulæ; ſuis quiſque rebus contenti, nec nova nomina rebus imponere, nec antiquis & receptis vocabulis novas ſignificationes affingere ſatagebant; Poſtea gliſcente diſcordia, voces & vocum ſignificationes una cum moribus corruptæ & immutatae ſunt, & tum demum vocum colluvies pariter & ſentina hominū in forum irrepſit. Farraginem vocum forenſium contextuit doct. Budæus in *Commentariis*, quorum inſignis eſt uſus ad Gr. Rhetores intellegendos. Inter vocabula illa judicialia agmen ducunt hæc duo, quæ hic habemus, *φύγειν*, & *διώκειν* *διώκειν* eſt *κατηγρεῖν*, accuſare; *φύγειν*, accuſari: *ὁ διώκων*, *ὁ κατηγρεῖται*, actor, accuſator; *ὁ φεύγων*, reus, *ὁ κατηγρεῖται*, qui accuſatur: *φύγειν* hoc ſenſu cum acc. & gen. ut *φύγω δίκην φόνος*, *ἢ δίκην κλοπῆς*, accuſor cadis aut furti, actio furti mihi intenditur; aliquando cum genitivo tantum, omiſſo accuſ. *δίκην*, ut *φύγω φόνος*, vel *κλοπῆς*, &c. aliquando cum acc. tantum, uti hic *δίκας φεύγει*, reus in foro agitur. Nota diſcrimen inter *φύγειν* & *ἀποφύγειν* *φύγειν* eſt accuſari, *ἀποφ.* abſolvi, etiam cum acc. *δίκην* *ἢ ῥαδίως φεύγων ἀν ἀποφύγει* *δίκην*, reus facile judicio abſolvi poſſit. *διώκειν* cum acc. perſonæ & gen. rei, ut *διώκω σὺ φόνος*, vel *κλοπῆς*, actionem furti tibi intendo, vel furti te accuſo; aliquando cum duplici accuſ. altero perſonæ, altero rei, ut *διώκω σὺ τὴν δίκην*, vel *τὴν χειρὸς ταύτης*, hanc dicam tibi impingo, hanc litem tibi intendo, vel hujus criminis te reum perago, &c.

Peſſimæ naturæ, & turbulentiffimi ingenii, ſignum eſt, eſſe *φιλοδίκον*, h. e. *rabulam forenſem*, litibus & controverſiis deditum; qualis Agoracritus ille apud Ariſtoph. qui & inde nomen obtinuit, a foro & judiciis vocatus Agoracritus; & Æſchines apud Demoſth. qui propterea *παρρηγορίτης*, & *παρρηγορίτης ἀγορεύς*, a ſummo oratore meruit appellari. Quin & tota gens Atticorum hoc nomine male audiverunt apud veteres, quemadmodum cernere eſt apud Ariſtoph. præſertim in illa comœdia, qua hunc litigandi pruritus & inſanus morbum *ἢ φιλοδικίας* paſſim taxat atque perſtringit, quam Σφήκας *Veſpas* appellat; nomine ad iras, & aculeos, & rixas forenſes designandas apprime accommodato. Non mirum itaque ſi perſiti & proſtigati hominis characterem inter alios hunc aſſignet Theophrastus, quod inſtar ſalamandræ ſemper in hoc igne vivat, quod forum perpetuo excaleſciat, & litigationibus cauſisque juridicis perpetuo implicetur.

[Ἐξέμνησθαι] *Δίκην*, eſt abjurare & detrectare jus, h. e. abſentiam ſuam in foro interpoſito juramento excuſare; in paſſ. voce ſemper fere

fere in hoc sensu, aliquando cum infinitivo sequente, sic ἐξόμνυθι χρέος
abjurare debitum, jurejurando inficiari. Demosth. *contra Eubulidem*,
 καὶ ταῦτα ἐκ ἐν ἐξομῶσαιτο ὁ Εὐβουλίδης, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, μὴ ἐκ εἰδέναι,
non potest jurejurando inficiari quin hac sciat; ubi duplex est partic. neg.
 præter negationem implicitam, quæ in verbo includitur; eadem syn-
 taxis aliorum verborum negandi & inficiandi, ut ἀποφάναι, ἀρνεῖσθαι,
 ἀπαρτεῖσθαι & similibus; sed sæpius cum accus. sic ἐξόμνυμαι τιμὴν ἀρ-
 χῶν, πρεσβείαν, &c. Æsch. ἀρρώστως δ' ἔχων τιμὴν καὶ πρεσβείαν ἐκ ἐξομ-
 οῦμαι, ἀλλ' ὑποχρέωμαι πρεσβεύσειν, *morbo laborans &c. 'Επομνύειν est cum*
juramento affirmare, τὸ ἐντολὴν καταφάσκειν ἀπομνύειν *contra*, *jure-*
jurando negare, τὸ ἐν ἀποφάσκειν ὅτι igitur in hoc compos. ἐπομνύειν
 habet vim affirm. unde sæpe miratus sum vim hujus præpos. in
 voce ὁπορεύω & ὁπορεύειν *pejorare*, ubi hæc præpos. contrariam plane
 significationem habet: ὅτι enim hic est κατὰ, nam ὁπορεύειν, κατὰ τὸ
 ὅρεα πὶ ποιεῖν, ἢ λέγειν quæ notio ὅτι valde insolens est, & nescio an
 aliud vocabulum reperiri possit, in quo hæc præpos. similem sensum
 obtineat: sed & in Lat. *perjurus* & *perjurium* præpositio *per* miram
 quandam & inusitatam vim habet.

*Ἐχὼν ἔχων] Paronomasia; *habens capsulam* aut *urnam testaceam*.
 Ἐχὼν proprie est *erinaceus*, animal illud undique aculeatis spinis
 obductum, quod in orbem se colligit, ita-que se contra injuriam de-
 fendit. Et forte, ab orbiculari figura hujus animalis ita se conglo-
 bantis, ἔχωνος etiam dicitur vasculum quoddam rotundum, in quo
 reponerentur litium & causarum instrumenta, quæ a Gr. vocantur
 ἀσφαλισματα, & συγγραφαί, Lat. etiam *syngraphæ*. Harpocration, ἔχωνος,
 ὅς ἐστι ἀλφειὸν πῖ, εἰς ὃ τὰ γεγραμμένα τὰ πρὸς τὰς δικὰς ἐπίδεντο. Ari-
 stoph. in *Vespis*, ἐν Συβαρί γυνὴ ποτὲ κατέβη ἔχων, *mulier echinum fre-*
git, nam & Latini Gr. vocem retinent. Schol. exponit, ἀλφειὸν πῖ χαλ-
 κῶν, ἢ καὶ κεράμω, εἰς ὃ καθίσταν οἱ διακτῆσαι τὰ γεγραμμένα ἥδη μαρτυ-
 ρῶν, ἃ πῶς ἐμαρτύρησαν *vasculum aneum seu testaceum, in quo testium*
dicta, acta litis, aliaque scripta ad causam quæ in foro agebatur, perti-
nentia. Lat. interpretes ad hunc locum Comici suspicatur hoc genus
 vasis dictum ἔχων ab ἐκχέω, vel ἐκχύνω *effundo*, quia res infusæ deinde
 effundebantur; hinc ἐκχύνω, & postea pronuntiationis corruptela
 ἔχων qua conjectura nihil magis futile, nec infrunitum. Capsulæ
 hujus forensis meminit etiam Demosth. non semel. Unicum tantum
 locum adducam, Orat. *contra Olympiodorum*; ἡξίωσα ἀπολεσθῆναι ὡς
 Ἀνδραγαθίδω, παρ' ᾧ κείν] αἱ σωθῆναι, καὶ κοινῇ ἐνδεσφαιμένους ἡμᾶς τὰς
 σωθῆναι, πάλιν σημειῶντες τὰ δ' ἀντιγέγραφα ἐμὲ δ' ἡμᾶς εἰς τὸ ἔχων, ὅπως ἀν-
 μνησκῶντες ὑποψία ᾗ *exempla descripta in echinum*, h. e. capsulam fo-
 rensem, *conficere, nequa esset suspicio*. Nisi me Grammat. moveret
 auctoritas, qui omnes fere uno ore echinum hunc aut æneum aut
 figlinum esse volunt, putarem fuisse pelliceum aut coriaceum; tales
 certe plerunque leguleiis nostris, vulgo καταχρηστικῶς *buckram bags*.

Περὶ κόλπον] Idem fere quod κόλπος, *sinus, gremium*, vel pars illa cor-
 poris περὶ τὴν κόλπον. Suid, περὶ τὸ περὶ τὴν κόλπον λαμβάνεται ὃ καὶ ὅτι
 διὰ τὸ

δωροδότης, i. e. dicitur etiam de eo, qui donis & muneribus corrumpitur; δωροδότης enim sumitur tam active quam passive. Quemadmodum περλόλπι Gr. est ὁ δωροδότης, sic munus in sinu apud Heb. קנה חסד ponitur pro δωροδότης ut in libro Proverb. non semel. Munus e sinu improbus accipit ad pervertendas vias iudicii, λαμβάνει δόξα ἐν κόλπῳ ὁ ἀδικῶν, h. e. περλόλπι ὁ δὲ, δωροδότης. In sinu, h. e. in abdito: munus in sinu, est occulta & abdita muneris largitio, vel acceptio.

Ὀρμαδὸς] σιχῶν: ordo, series, catena; ab ἑξῆς νεῖτο, forte ab ὄρμητονίλει per terminationem paragogicam, & enim non solum in verbis est paragogicū, ut in κίω κιάω, ἀμύω ἀμυάω, &c. sed & aliquando in nominibus: vel forte ὄρμαδὸς quasi ὄρμηθ' ὄρων, series seu catena currens, procurrens, in longum producta; ideoque habet accent. in ultima. Miram enim quandam reg. tradit Eustath. de nominibus huius terminationis; τὰ εἰς θ' παρᾶληγόμενα, ἔχοντα τὸ θῆεν ἰγκείμενον, ὅξωον. τὰ δ' ἢ μὴ τοιαῦτα βαρύνοντα h. e. Nomina in θ' desinentia, composita ex verbo θῆεν, sunt oxytona; e. g. βινθὸς, ἀγαθὸς, σπεθὸς nam βινθὸς παρὰ τὸ εἰς βολῶ θῆεν, qui in pugna succurrit, vel qui ad alicujus clamorem vocatus accurrit, succurrit: ἀγαθὸς, ὁ ἄγαν θῆεν, ut videtur juxta Eustath. qui admodum currit, h. e. prompte, diligenter, cui opponitur κακὸς, ignavus: σπεθὸς παρὰ τὸ μετὰ σίτρε θῆεν, quia velociter & cum impetu currit, h. e. volat; vel, ut alii, παρὰ τὸ σερρῶς θῆεν. Sic igitur ὄρμαδὸς, quasi ὄρμηθ' ὄρων, series catenata in longum procurrens atque producta. Alia autem in θ', quorum composituram non ingreditur hoc verbum, sunt barytona, ut Ζῆθ' , μῦθ' , κλέαθ' , λάρμαθ' . Ὀρμαδὸς mentio extat apud principem poetam Od. postrema, statim ab initio, de vespertilionibus.

Ὡς δ' ὅτε γυγχεῖδες μυχῷ ἄντρος θεασσέμεν

Τείξεσσι ποτέωνται, ἐπεὶ κί τις ἀποπέσῃ

Ὀρμαδὲ ἐν πέτρῃς, ἅνα τ' ἀλλήλων ἔχονται,

quæ carmina sic vertunt, Sic ut &c.

Stridentes volant, postquam aliquis cadere fecit

E saxo, ubi concatenata sibi invicem hærebant;

alii sic.

Multitudine a petra, sibi invicem coherent:

ubi verbum illud ἀποπέσῃ pro ἀποπέση in Aor. secundo subjunct; valde est anomalon & irregulare. Triplex anomalia in eo observetur; 1. quod generale est in aor. secundo verbi πίπῳ, quod aor. secund. habet charact. fut. 1. πέτω αὐτ πέσω, πέσῃμεν, ἔπεσον quod peculiare est, & nescio an simile exemplum occurrat in ullo verbo Græco. Altera anom. est in quantitate syll. quod α' producitur in prima ἀποπέσῃσι, sed huic simile habemus in ἀποπέσῃ. 3. quod transitive significat juxta interpretes hoc in loco, ἀποπέσῃσι cadere fecit, quod insolens omnino est & inusitatum, & (opinor) ἀπαξ λεγόμενον, si modo ἀπαξ. Certe πίπῃν, & aor. secund. πέσῃν, cad re, & nunquam alibi aliter significat, sed neutraliter & intransitive semper: mallet itaque & hoc

in loco ita fumere, ut ἐπὶ κὲ πρὸ ἀποπτόσθαι sit, postquam aliquis eorum ceciderit, vespertilionum sc. tum reliqui hoc casu perterriti stridentes avolant. Τεῖξσαι ποτὶνται ἐπὶ κὲ θρ. Ὀρμαθὲ ex ordine, seu serie catenata, ceciderit de petra; ubi sc. ordinatim sedebant. Didym. Interpr. ὄρμ. τ' ἐπαλλήλῃ πτερόδεδεσθαι ἀποπυδίσσας, coacervatio seu concatenatio petrosa, hoc est, in petra aut saxo, ubi alii aliis cohærentes sedent. Ego certe fateor hunc morem atque ordinem τῶν νυκτείδων, adeoque locum hunc Homeri de vespertilionibus, mihi plane vespertinum, h. e. obscurum videri: nunquam enim vidi vespertilioes hoc modo catervatim sedentes.

Ὀρμαθὲς γεγραμμέναι.] Fasciculos libellorum forensium, ita Interpretes: γεγραμμένα sunt instrumenta, syngraphæ, schedula, tabella seu scripta legalia: γεγραμμένων proprie chirographum, συμβόλαιον obligatio quæ debitoris manu subscribitur, ejusdemque manu creditori traditur; γεγραμμένων ergo (si forte) latius patet quam γεγραμμένων. Quin potius γεγραμμένα & γεγραμμένα idem sunt, viz. tabulæ lignæ ceratæ, seu cera inductæ, quas stylo ferreo exarari mos olim fuit, in quibus authenticæ syngraphæ conscribi solebant. Atque sic differunt γεγραμμένα & γεγραμμένα ἀπὸ τῶν βιβλίων, quæ proprie sunt libelli chartacei seu papyracei: Pollax L. 10. C. 14. de supellestili libraria & instrumentis scriptoriis; ἀπὸ αὐτῶν ἔχον βιβλία, χαρτάς, πινὰς (h. e. opinor pelles barbare pro membranas) διαφόρας, γεγραμμένα, γεγραμμένα, δέλτας, δελτία. Inter γεγραμμένων & βιβλίων aperte distinguit Demosth. Orat. contra Dionysiodorum, ὁ λαβὼν ἀργύριον φανερόν κ' ὁμολογῆσον ἐν γεγραμμένῳ σουῖν χαλκοῖν ἐωνυμῶν ἢ βιβλιδίῳ μικρῷ πάντοτε ὁμολογίαν καταλέλοιπες ὥς ποιήσιν τὰ δίκαια. Per γεγραμμένα intelligit tabulas syngrapharum, per βιβλιδίων chirographa; quia ut syngraphæ in tabulis ceratis perscribebantur, ita chirographa in chartaceis, quæ dicebantur βιβλίδια. Istiusmodi cerata tabula, h. e. γεγραμμένων, fuit, quam Homerus πίνακα πρυπτόν appellat in Il. 2.

Γεγράφας ἐν πίνακι πρυπτόν θυμοφθόρον πολλά.

Ex hisce jam γεγραμμένῃς, sive γεγραμμένοις, sive tabulis, aliæ erant duplices, quæ duas tantum paginas habuerunt, quæ Grammaticis διῶρα & διπύχα aliæ triplices, quæ τριπύχα aliæ etiam pluribus constantes paginis, quæ πολυπύχα vocabantur: γραμ. igitur in hoc loco tabula vel codices vel pugillares, potius quam libelli, ii enim sunt βιβλίδια, quæ differunt a γραμ. ut supra ex Demosthene.

Οὐκ ἀποδοκιμίζω.] Non recusat, non veretur, non erubescit; de hoc verbo δοκιμίζω, & ἀποδοκιμίζω, dixi antea.

Πιπλὼν ἀργυρίων σεσηγμένον.] Ducem se tabulis forensibus præbere. Ita reddit doctiss. Interpres, sed vereor ut recte, aut ad mentem Theophrasti. Ἀργυρίοι, hoc in loco, non sunt tabulae forenses, sed pugilli negotiatores, institutores, qui & κῆπλοι Gr. appellantur; Lat. cociones, cocionatores, & arilatores, vulgo hucksters. Vult Theophrastus perditum hunc & profligati ingenii hominem etiam hemerodanistam esse, & diarium fœnus exercere: sensus igitur hujus loci est, Non erubescit ὁ ἀπὸν. simil

simul multis cocionibus ducatum prabere, ac pecuniam illis mox fœnori dare, drachmaque usuram dietim obolum cum dimidio stipulari: Turpissimum hoc fœnoris genus fuit, quod in dies singulos exigebant *οἱ ἡμεροδανισταί*, h. e. diarii fœneratores, qui proprie & *ὀβολοσύνται* & *τοκογλύφοι* dicebantur, *toculliones*, voce ex Græco detorta, qui sc. cocionibus præcipue, solebant in foro pecunias in diem fœnerari. Cum enim hi cociones five arilatores a mercatoribus res emerent, ut carius eas populo divenderent, si forte occasio esset bene emendi, & nummi ipsis ad manum præsentibus non adessent, ne lucri faciendi opportunitatem amitterent, pecuniam ab his *ἡμεροδανισταῖς* sumebant, patitis in diem usuris. Hi *hemerodanistæ* apud Gr. (vix enim reperiebantur apud Rom.) homines qui diarias usuras captabant, infimarum fordium & contemptissimæ fortis fuerunt, minuti ac pusilli *τοκογλύφοι*, qui hunc quæstum habebant, ex quo in diem viverent; honestiores in mensem, honestissimi in annum pecuniam locabant. Cum igitur significare vult Philosophus istum quem *ἀπορίας* caractere insignit, esse hominem impensè sordidum & profligatæ avaritiæ, ait cum multis simul cocionatoribus operam dare, ac pecuniam illis fœnerari, & diarium fœnus ab iis exigere, idque non leve aut exiguum, sed grave admodum & onerosum; liquidem pro unius drachmæ usura 3 semiobolos extorquet, & *δραχμῆς τὸν πρὶν ἡμιόβολον πρᾶττι*, h. e. quartam partem drachmæ, 6 enim oboli drachmam faciebant; quod immane profecto & prodigiosum fœnus; utpote quod quartam fortis partem in diem petit, & 4 diebus fortem exæquat. Nec mirum tam effrenem fuisse Atticam fœnerandi licentiam, cum nullis legibus coerceretur: imo approbaretur veteri Solonis lege; adeo licebat *τῇ δανείσει τὸν πρᾶττι*, ὅπου ἂν βέλῃται, quemadmodum Lyfias alicubi Solonis legem exponit.

Στρατηγεῖν] Proprie de re bellica, exercitum ducere, in bello ducem agere; metaphorice hic & improprie, ducem se prabere in re nummularia & fœneratoria: ut enim milites ducem, ut sub eo stipendia mereantur, ita cocionatores *hemerodanistam* hunc sequuntur, ut pecuniam ab eo fœnori accipiant.

Hi mihi sunt comites, quos ipsa pecunia ducit.

Καταχρηστικῶς στρατηγεῖν dici potest, qui in quavis arte aut quovis negotio ducem se aliis principemque præbet, quemadmodum *ἀνδρογείν* etiam de neſtare aut alio quocunque potu, *οἰνοδρμεῖν* de quocunque ædificio, & similia non pauca quæ a Criticis observantur; quæ sc. usu loquendi ex specialibus facta sunt generalia.

Ἡμιόβολος] *Ἡμιόβ.* Semiobolus, dimidium oboli; Aspiratio Gr. sæpissime transit in / Lat. ut *ἕξ* sex; *ἑδ* sedes; *ἑπτὰ* septem; *ἄδραμα* salio; *ὑπὲρ* super; *ὄλκος* sulcus; *ὕλη* sylva; *ἔρπο* serpo; *ἰδρῶς* sudor; *ἔ* se; sic *ἡμι* semi; *ὀβολός* in compos. cum *ἡμι*, mutat *ο* in *ω*, *ἡμιόβολον* omnia alia nomina incip. ab *ο*, cum hac voce composita, retinent suum *ο*, ut *ἡμιόν* mulus; *ἡμιόλι* sesquialter, *ἡμιόβλι* qui dimidia ex parte via itinibus præest: sola hæc vox *ὀβολός* mutat suum *ο* in *ω*, *ἡμιόβλιον*, quod etiam facit cum aliis vocibus tam numeralibus

bus tum præpos. composita, ut *δυόβολον, τριώβολον, τετρώβολον, ὑπώβολον*. Mirum quantum nugentur Grammat. circa Etymon hujus vocis *ὀβολός*. Nonnulli *ὀβολός* dici volunt quasi *ὀβελός*, quod olim, ante nummi usum, *obelis*, i. e. *verubus ferreis* pro nummo uterentur sicigitur differ. *ὀβελός* & *ὀβολός*. Et tamen *ὀβελός* in comp. mutat in *ο*, ut *πεμπώβολον*. *Iliad*. A. --- ἔχον πεμπώβολα χερσίν.

Eustath. Τὸ μὲν ἀπλοῦς ὀβελός διὰ τὸ εἶναι παρὰ τὸ βέλθαι, τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ συνδεδεμένον διὰ τὸ ο, ἀπὸ τῆς βολῆς· πεμπώβολον γὰρ σκῆψος π. μαγίρε, ἐν τῷ ἀκρῷ ἐξ ὧν ὀβελός ἐστὶν *veru*, Μίσυλλον τ' ἄρα τ' ἀλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελόισιν ἵππεσιν.

Sed profecto culinam olet hæc Etymol. & vix obolo digna est. Aliam hujus vocis originem tradit Jul. Pollux ex Aristotele, qui (inquit ille)

σικερόν π. καίνιστομεν, ὀφέλλας γὰρ αὐτὸς ὀνομαζέει, λέγων, τὸ μὲν ὀφέλλειν δη-
λῶνθαι τὸ αὔξειν, αὐτῶν δὲ διὰ τὸ εἰς μήκην ἡυξῆσθαι ὅδε κληθέντων· quasi ob-
oli prius dicerentur non *ὀβελοί*, sed *ὀρέμμοι*, quod virgæ ferreæ essent in longitudinem ductæ, ab incremento & extensione, Græcis enim ὀφέλλειν est *augere*, unde ὀφελθαι *lucram, accessio, incrementum*. Alij ὀβολὸν simpliciter derivant παρὰ τὸ βολῆς, forte quod βάλλεσθαι, h. e. *καταβάλλεσθαι* soleant; *καταβάλλειν* est *solvere, pendere*; Eustath. de voce

ὑπόβολον nam *ὑπόβολον* aliud est viz. gener. ἀρράβων, ὀνέχεσθαι, *pignus vel res pignerata qua creditori subijcitur*, καὶ ὑποβάλλεται ἀσφαλείας χάριν *securitatis* ergo; *ὑπόβ.* (inquit) significat τὸ ὑποκειμένον ὅτι τῷ ὀβολοῦ τὸ κρ. πέπο μὲν τοι ἐν ἀπὸ τῆς βολῆς καὶ τῆς βόλας, ἀλλ' ἐν τῇ ὀβελῷ, ὅς καὶ αὐτὸς ἐν τῇ βολῇ καὶ τῇ βάλῃ ζίνεται, αἵ καὶ ὁ ὀβελός. Sed frustra profecto Græci plurimarum vocum originationes in sua lingua quærent, cum sint

prorsus alieni & peregrini soli. Inter alias voces, certe non paucæ apud Gr. ad rem nummariam spectantes exoticæ sunt, & ab Oriente inductæ; cum enim Græci ab Orientalibus (Chaldæis viz. & Phœnicibus) nummum acceperint, non mirum nomina etiam ipsa, quibus præcipuæ nummorum species indigitantur, etiam ab Oriente fluxisse. Præcipuæ nummorum appellationes apud Gr. sunt *μνᾶ, δραχμή, ὀβολός* quæ tria vocabula sunt ab Oriente deducta, nec in Græco solo nata. *Μνᾶ, mina*, vox est pura puta Heb. מנא Manah *numeravit*, particip. præsens מנה Moneh, unde forte nostrum *money*, a numerando, ut sit pecunia numerata. *Δραχμή* Græci sibi pro concessio sumunt, in peculium suum asserunt, & dictam volunt ἀπὸ τῆς δραχῆς, quasi esset tantum nummorum, quantum quis τῇ δραχμῇ h. e. *manu aut pugillo* capere posset. Sed *δραχμή* ἀπὸ τῆς δραξῆδος somnium est Grammat. cum hoc nomen vel ex Chald. דרנמן sit vel ab Arab. درهم. Denique ὀβολός vel ὀβελός. vel ὀφελός (nam sic olim dicebatur) a voce Chald. & Syr. pheles, addito ο, in principio. פלס autem nomen *libra* &

siatera apud Chaldæos, & פלס ponderare, trutinare, quod in conjug. Piel legitur aliquoties in Veteri Instrumento. Hinc *folles*, apud Lat. recentiores, *nummus minutus*, idem quod *obolus*: meminit Suidas, Φόλλος ἀροστικὸς φύλλος, ὁ ὀβολός. Moschopulus πᾶσι χερσὶν, cum simplici λ & acc. in penult. ut distinguatur a φύλλος, ἴδος, *squama*: φύλλος (inquit)

ἢ λεπίς

ἡ λεπτὴ τῆς ἰχθύος, ἐξ ἑφολιδωτὸς χατῶν φύλλοις ἢ παροξ. ὁ ὀβελός. Ab eadem origine Arabes دولاب de minuto nummo, qualis est follis Latino-
rum, dixerunt, unde in Versf. Arab. N. F. دولاب quæ pauper illa
vidua in gazophylacium contulit, Arabs interpres reddit دولاب duos
folles, h. e. دولاب χαλκὸς, duos nummos minutos.

Πεζῆσαι] Πεζῆσαι agere, πεζῆσαι exigere, ex pacto petere, pacisci, stipula-
ri; εἰσπεζῆσαι frequentius, sed & simplici πεζῆσαι pro comp. εἰσπεζῆσαι,
hoc in sensu, non raro utuntur scriptores Attici: ut non opus sit
εἰσπεζῆσαι hic reponere, ac si locus in mendo cubaret. Aristoph.
Ranis, ἐπεὶ δὲ τ' ἀργύριον ἐπεζῆσαι, ἐβλεψὼν εἰς ἐμὴν δευρῶν, postquam ar-
gentum exigebam, &c. Aliquando cum duobus accus. ut Demosth.
contra Lepi. εἰσὶν πεζῆσαι τὸς παρ' αὐτῶν σίτον ἐξάγοντας πλὴν τετρακο-
σίω, ab illis exigit &c. Lyfias Orat. pro cade Eratosth. καὶ ἐκείνῳ εἰ-
κέειν ὡς ἀπολογεῖσθαι, ἢ πεζῆσαι ἢ ἐκείνῳ μὴ αὐτὸν κτείνειν, ἀλλ' ἀργύριον πεζῆσαι,
orabat atque obsecrabat ne ipsum occiderem, sed pecuniam ab eo exigere,
pecunia contentus essem; h. e. μοιχάρεαι Hom. adulterii pretium: Xen.
τὸς ἢ αὐτῶν ὀπιδυμάντας ἢ πεζῆσαι χρῆματα, non exigebat pecuniam &c.
Aliquando πεζῆσαι activum (in hac significatione) sed rarius, ut in Evang.
Luc. 3. 13. dixit Joannes publicanis μὴ δὲν πλέον παρὰ τὸ δικαίωμα ὑμῶν
πεζῆσαι, ubi perperam Vulgat. πεζῆσαι faciatis, imo nolite plus
exigere quam vobis convenit; ita & Luc. 19. 23. σὺ τὰ κέρδη ἐπεζῆσαι αὐτῶν,
ubi recte Vulg. cum usura exegissem illam. Περγαμεύσαι negotiari;
Πεζῆσαι proprie de re pecuniaria, pecuniam exigere, rem facere, lu-
crari, lucrum facere, & exculpere e re aliqua; hinc πεζῆσαι, negotiatio,
mercatura, & πεζῆται, ἐμποροῦ, περγαμευτής, mercator, negotiator.
Ita fumo apud Homerum;

ἢ πεζῆσαι πρὸς τὴν, ἢ μετὰ τὴν ἀλλήλοισι,
i. e. καὶ ἐμπορίαν, mercatura gratia; & alibi,

Ἀρχὴ ναυτίων, οἱ τε πρηνεῖς εἰσιν.

πρην. i. e. ἐμποροί, περγαμευταί. Porph. de vita Pythag. in initio, ἐπεὶ οὖτοι
ἦσαν πεζῆσαι εἰς Σάμον ἐλθόντες, Lat. cum negotii causa inde in Samum ve-
nisset, mallet mercatura causa.

Ἐποδύειν] Peragrarē, oberrare, obambulare, obire, lustrare, circumire,
quod Hom. est ἐπιπολεῖν, -- ἐπιπολεῖτο σίχας ἀνδρόν. Ἐποδύειν, ab ἐπόδος ac-
cessus, aditus, ingressus; at ἐποδίζειν commeatu instruere, ab ἐπόδιον.
Ἐποδύειν μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν obambulare coquinas vel popinas, uti hic vertit
Interpres, quod ambulare per tabernas & popinas dixit olim A-
drianus Cæsar, cum esset in nostra Britannia. Cum enim Florus
quidam Poeta sic in eum tulisset, Ego nolo Cæsar esse, Ambulare per
Britannos, Scythicas pati pruinas: rescriptit Adrianus, Ego nolo Florus
esse, Ambulare per tabernas, Latitare per popinas.

Ἰχθυοπωλεῖα, Τειχεπωλεῖα] Officina piscaria, & salsamentaria, de qua-
rum fordibus ac vilitate apud veteres Græcos dixi jam antea; nec
libet certe nunc iterum has officinas ingredi; non tam jucunda nec
grata naribus nostris sunt ista τειχεπωλεῖα, ut nos admodum ad se

invitent aut alliciant; sed lubet tantum in transcurso hæc *ἰχθ.* & *παιχ.* salutare; & ex his vocibus hanc *reg.* obiter observo; Pleraque hujusmodi neutra composita a *πωλῶ* *vendo* duplicem habent terminationem, tam in *ἔον* circumflex. cum diphth. quam in *ιον* cum simplici, ut *ἰχθυοπόλιον*, & *εἶον* *οἰνοπόλιον*, & *εἶον* *μονοπόλειον*, & *ιον*. Cum igitur Latin. hæc vocab. ex Gr. fiunt, eam formam sequuntur, quæ est per simplex, sine diphth. ideoque in pronunciatione est penult. correpta, *œnopolium*, *monopolium*, &c. Latini plerumque sequuntur quantitatem Græcam, dico plerumque, non enim perpetuo: pronuntiamus Cæsaream non Cæsaream, & tamen in Græc. est *Καισαρεα* cum diphth. in penultima. Idem forte in aliis observare licet, nam usus hic multum obtinet atque dominatur: Mos tyrannus, *Quem penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi.*

Μαγειρείον non dicunt Att. sed *ὀπαιεῖον*, inquit Phrynichus in *Collect. dictionū Atticarum*, sed profecto Gram. ille *ὀπαιεῖον* *κατασκευάζει*, & *ὀπαιεῖον* *κατασκευάζει*. Ecce enim hic *μαγειρεῖα* legimus in Theophr. quo tamen vix Athenæ ipsæ magis Atticæ.

Τὰς πόδας ἀπὸ τῆ ἱμπαλῆματος εἰς τὴν γνάθον ἐκλέγειν.] Insignis hic locus est, & valde elegans, sed subobscurus, & qui intelligi vix potest, nisi ab eo qui in Archæologia Attica multum versatus fuerit; & certe plurima alia sunt in elegantissimo hoc libello, in quibus hærare & cæcutire nobis est necesse, nisi priscos Græcorum mores & consuetudines calleamus. Vilium & sordidorum hominum mos Athenis fuit, ut nummulos suos, quos vel ex mercibus vendendis, velex usuris diariis colligerent, in os & buccam conderent: atque hoc est, quod hic dicit Theophr. *εἰς γνάθον ἐκλέγειν* in maxillam colligere; *ἐκλέγειν* est *συλλέγειν*, uti supra. Morem hunc sæpiuscule tangit Aristoph. (archæologia Atticæ magister optimus) in *Concionatricibus*,

— *πολὴν γὰρ βότρυς*

Μετὼ ὀπῆα τὴν γνάθον χαλκῶν ἔχων,

— *Cum uvas venderem*

Buccam areolis plenam habens discessi:

Nonnunquam gravis are domum mihi bucca redibat.

Idem in *Vespis*, v. 784.

Δραχμὴν μὲν ἔμψ' ἔργῳ λαβὼν,

Ἐλθὼν διακερματίζει μ' ἐν τοῖς ἰχθύσιν.

Κάπευ' ἐπέδωκε τρεῖς λοπιδας μοι κερεῖον.

Καὶ τὸν ἑνὸς ὀβολὸς γὰρ ὀφείλω λαβεῖν.

Ut drachmam, quam mecum dividendam acceperat, Sex obolis permittit in foro piscario; & deinde tradidit mihi in manum tres squamas mugilis piscis, Quas ego avide in os ingessi; putabam enim tot obolos me accepisse. [*Διακερματίζειν* est nummos majores in minutos permutare; *κέρμα* nummus minutus, unde *κερματισμὸς* nummularii in N. F. En τοῖς ἰχθύσιν i. e. in foro piscario, ita enim solebant Attici forarum venalium nominibus appellare. Sic passim *εἰς τέλειον*, ad oleum, i. e. forum olearium; *εἰς τέλειον* (τὸ ὄλειον) forum piscarium, *εἰς τὰς ἰχθύδας*, &c. ita hic *ἐν τοῖς ἰχθύσιν* — *ἐν τῇ ἰχθυοπόλει* ἀγορῇ. *Ἐν καψα*

κέρμα est devoravi, κέρπει est edere, manducare, unde κέρπη φάτνης stabulum manducatorium. Καὶ τὰς μὲν κερτίδων ἐπ' ἱππείῃσι κέρπη· κέρπη ὁλοὶς κόπη, inde Lat. *copa*, & *copona*, & *caupo*, *caupona*, & *copona*, etiam κέρπηθ', & κερπιέων. nugantur enim pro suo more Grammat. cum κέρπηθ' dici volunt πᾶσι τὸ κερύνειν τ' πηλόν i. e. οἶνον, quia vinum corrumpunt, & cauponantur: ut σαυλῶ quasi σαπιλῶ, πᾶσι τὸ εἶπειν τ' πηλόν πηλός enim antiquitus *vinum*.] Sed hæc obiter; nunc ad illum locum Aristophanis. Cæterum squamæ quorundam piscium non absimiles formæ & figuræ sunt argenteis nummulis, seu obolis, & perinde fulgent in oculis, ut primo aspectu facile quis decipi possit, prout iste Philocleon. Scholiastes ad eum locum; Ἐνέκλεια, ἐνέκλεια τῶν σφύματι, νομίζων ἔστι ἀργύριον πολλοῖς γὰρ ὅσιν ἐθ' ἐν τῶν σφύματι φυλάττειν τὸ ἀργύριον. Neque tamen hinc manare arbitror illud adagium, βῆς ἐπὶ γλώτῃ, quod suspicari videtur Lat. Interpres, *Bos in lingua*, ac si pecuniam in ore habere, & *bos est in lingua*, essent synonyma; at aliud certe hoc est, & aliunde sumptum proverbium. Nequiter tamen huc alludere videtur idem Comicus in *Pluto*, Ἐγὼ σοι τέτ' ἀπὸ συμκρῆ πάνυ εὐέλπω διαπερᾶσαι, πρὶν πυδῆσαι τὴν πόλιν, τὸ σφύμα ἐπιβύσας κέρμασι τῶν ῥητόρων. Ego tibi hanc rem nullo negotio conficiam, priusquam civibus innotescat; Rhetorum scilicet & rabularum forensium os pecunia obturabo, τὸ σφύμα ἐπιβύσας κέρμασι i. e. nummis minutis, quales ii sunt, quos plurimi cociones & toculliones diarii in os, dum scil. ferret negotiatio, ingerere solebant; κέρμα est κόμυθ', nummus minutus, τὸ λείπον, ἀκέρεισιν τόνδεο, rado, quasi ramentum pecuniæ. Ἀργυροῦχῳ certe ibi & δωροδοκίᾳ intelligit Aristoph. nec tamen dubito quin oblique tangat morem illum & consuetudinem τῶν ἀγορευτῶν, qui nummulos suos, quos ex minutis mercibus in foro conficerent, solebant in os & buccam condere, h. e. τὰς ὀβολὰς εἰς τὴν γνάθον ἐκλέγειν, vel ut Aristoph. τὸ σφύμα ἐπιβύσαι κέρμασι. Atque hoc maxime faciebant (inquit cl. Casaub.) cum esset turba empturientium, h. e. cum plurimum ferret negotiatio, tum enim ut compendii facerent, & ne tempus ipsis aperienda claudendaque crumena periret, ut quidque accipiebant nummorum, id statim in os conficiebant, adeoque os illis pro crumena fuit. Et sunt profecto huiusmodi ἀγορευτοὶ multi, non tantum in foro mercatorio, sed etiam multo magis in foro iudiciario; Rhetores, imo rabulæ triobolares, cocionatores legum, κερπιλεύοντες τὰς νόμους, quibus os etiam est instar crumenæ, vel potius una cum crumena os laxatur atque constringitur; quibus non nisi aurea clavi aperitur & clauditur illa janua linguæ, illud ἔρκεθ' ὁδόντων. Hi sunt illi vere donivori, donorum voratores, εἰς τὴν γνάθον ἐκλέγοντες, δωροδοκοὶ, καὶ δωροκόποι, καὶ δωροφίλοι, qui Demosthenico illo morbo, h. e. *argentangina* laborant; hi sunt qui & χρυσόσομοι & χρυσόρρημονες dici possent, nisi quod minuti hi nummuli (quos sordidi isti homunciones ori indere solebant) non aurei essent, sed vel argentei, vel ærei, κέρματα vel ὀβολοὶ, oboli vel quadrantes. Eandem phrasin habet Athenæus ex vetere Comico, de hac ipsa re, de quodam συκοπώλῃ, h. e. *ficium venditore*; Ὁ δ' ἐνέκλεια τὸ κέρμα

αἰς τὴν γνάθον, 'Ερίνα' ἀπέδωτο, σῦκα πωλεῖν ὀμνύων, Nummulis in buccam conditis Caprificos tradidit, jurans se ficos vendere: viz. hoc non erat σῦκα σῦκα (ut est in proverbio) ficum ficum appellare, sed caprificum ficum dicere; fuit utique iste nebulo σῦκα ἀνὴρ, nequam & nihili homuncio, qui pro fico fucum, imo fumum vendidit. Hujusmodi sunt οἱ χαμπῆλοι, viles & fordidi & pusilli negotiatores, qui ex mercibus lucrantur quantillum sit, non in oculos (ut vulgo dicimus) sed in os reponunt, & in buccam recondunt: hoc non est quicquid in buccam venerit, quod de iis dicitur, quibus vox semper natat in labris, & lingua in udo est, γλῶττι ἐν ὑγρῷ ὄσιν (ut loquitur Theophr. Cap. sequ.) temere quidvis ex ore proferre & profundere; Sed vereor ne & ego quicquid in buccam venerit temere apud vos effutiam. Γνάθος accentum habet in prima syllaba per illam reg. quam supra attuli de nominibus hujus terminationis.

Γνάθον metaph. dixit Æschylus de faucibus aut prominentia saxi, in Prom. vincito; Ἀδελμῶν τινεὶ νῦν σφλωὺς αὐτῶν γνάθον Στέρων διάμπαξ παρὰ δ' αὖ ἐρριμῆτος. a Græcis metaph. attribui rebus inanimatis, dixi antea non semel.

Τόκοι] Usuras, i. e. obolos ex usuris provenientes. Vir Clariss. pro τόκοις legendum censet ὀβολοῖς, vel χαλκῶς, quia scilicet sequitur ἀπὸ τῆς ἐμπολήμας, h. e. ab emptione vel a mercimonio, vel ex emptis mercibus; τόκοι autem (h. e. usurae) non ex emptione, sed ex fæneratione proveniunt. Sed, pace tanti viri dixerim, mihi non videtur necesse receptam lectionem sollicitare, aut in corrigendo hoc loco laborare; ἐμπολήμα hic non significat mercimonium ipsius ἀπονενομημένης (de quo hic agit Theophr.) quasi ille ex mercibus vendendis lucrum captaret, nummulosque inde accrescentes in os conderet, sed ἐμπολήμα est negotiatio seu lucrum cocionatoris, unde fordidissimus hic hemerodanista usuras exculpit, nummulosque conficit, quos arreptos in buccam reponit. Τόκοι sunt ὀβολοὶ qui usurarum nomine exigebantur. Suidas, ὀβολοῖς, ὁ τόκος, εἶδος νομίσματος. Hesychius, ὀβολοὶ, νομίσμα, καὶ τόκοι, καὶ εἶδος νομίσματος eodem nomine vocabant & usuram, & pecuniam quæ pro usura solvebatur. Arab. كردون est usura, Kerdon, vel Kerfon, nam dad & tzad sunt literæ affines & symbolicæ; atque inde pecunia ab Asiaticis κέρσα appellata, teste Hesychio, Κέρσα, Ἀσιατὸν νόμισμα. Non mirum igitur, si τόκοι apud Theophr. ipsi sunt oboli, qui pro usura præstantur. Certe τόκος proprie est usura, nec ullum aliud vocabulum habent Græci, quo usuram exprimant. Vox proprie γένεσις generationem significat, sive partum; quoniam enim nummus nummum parit, ut pater liberos, inde usura, τόκος, quasi partus pecunie: πλεονασμός gen. est, & respondet Hebræo vocabulo תרבחה, ut τόκος תרבחה: nam quod apud LXX. Interp. τόκος, id in Heb. fere semper est תרבחה. Sed in duobus vel tribus locis in Græc. est τόκος, ubi in Heb. est תרבחה h. e. fraus, dolus, e. g. Psalm. 55. 11. ἐκ ἐξέλιπεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ τῆς πλάνης αὐτῆς τῶκος καὶ δόλος, in textu Hebræo est תרבחה & fraus: quod suspicionem alicui facere posset τῶκος ab Heb. תרבחה derivari, nisi manifesta esset ejus vocis originitio apud Græcos, τῶκος scilicet dici a partu pecunie.

Ἐμπο-

Ἐμπολήμει[Θ] Ἐμπολήμει est τὸ ἀπὸ τῆς περὶ ματίας κέρδι[Θ], *lucrum*, negotiatio, *lucrum* quod ex emptis venditisque mercibus captatur: ab ἔμπολῳ, vel potius λάω, *vendo*, *lucror*, *negotior*. Lucian. εἰδ' ὁβολὸν ἔμπολῷ κικλήμεθα, *ne obolum quidem confecimus*, aut *lucrati sumus*: unde Ἐρμῆς ἔμπολαός, idem quod Κερδαῖ[Θ], ἀγαθῷ[Θ], περὶ ματίας: ἔμπορικὸς, *Mercurius mercatorius*, seu *mercatura praeses*, unde & Lat. *Mercurius a mercibus*. Apud Hom. Ἐμπολάω[Θ] ἐξωνείδω, *emere*, Odyss. O.

Οἱ δ' ἐμαυτὸν ἀπαντῶ παρ' ἡμῖν αὖθις μύροντες
Ἐν νηὶ γλαφυρῇ, βίοντο πολλὸν ἔμπολόνεο,

substantiam multam emebant vel acquirebant; perperam Vulg. Lex. leg. ἔμπολόνεο, ac si esset ab ἔμπολῳ, at hoc verbum raro aut nunquam legitur in prima circumflexorum, sed semper in secunda; non ἔμπολῳ, & εἰδω, sed ἄν & ἄδω. Non memini me legisse in ullo Gr. auctore in prima conjug. ἔμπολῳ apud Hesych. tamen Ἀπῆμπολῳ πιπεράτω, sed exemplum desidero: quod si etiam in prima conjug. hoc verbum admittamus, tum ἔμπολῳ & ἔμπορέω idem sunt, scilicet *lucror*, *negotior*, *mercior*. Quamquam idem sunt ἔμπορ[Θ] & ἔμπολ[Θ], scilicet περὶ ματίας *mercator*; in comp. ἐχέμεπολ[Θ], qui *eranos*, *stipes* collatitias, *emit*: quales hodie sunt, si qui sunt, *Brevium emptores*. Hesychius, Ἐχέμεπολοι, οἱ ἐξ ἐράνων ἔμπολόνες h. e. *ementes ea quae ex eranis collecta sunt*. Et quoniam huc delapsi sumus, & in vocem ἔμπορ[Θ] incidimus, hoc porro annotare forte non abs re fuerit, viz. vox ἔμπορ[Θ] aliter ab Homero, aliter a posteris sumitur: Hom. vocem ἔμπ. non pro *mercatore*, ut post. Graci id nominis usurpant, sed pro *vectore* simpliciter posuit, quem Gr. vocant ὁπηδάτης, qui *paucta mercede alieni navis vehitur, aliquo trajiciendus*. Grammat. ἔμπορος παρ' Ὀμήρῳ, ὁ τῆς ἀλλοτρίας νεὸς ὁπηδάτης. Sic Odyss. β. Telemachus, se *navigaturum* dicens, ut patrem investigaret, ait,

Εἴμι μὲν εἰδ' ἀλὴν ὁδὸς ἔσται ἢν ἀγρεύω
Ἐμπορ[Θ] δ' ἔγω νηὸς ἐπήβολ[Θ], εἰδ' ἐρατῶν
Γίνομαι --

ubi certe ἔμπορ[Θ] non est *mercator*, sed *vector* simpliciter. Sic Od. η.

--- ἢ ἔμπορ[Θ] εἰλήθεας
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης ---

Hesych. ἔμπορ[Θ] περὶ ματίας, καὶ ὁ ἐπ' ἀλλοτρίας νεὸς πλέον μισθῷ, ὁ ὁπηδάτης, prima notio ex usu illius temporis, secunda antiquior & Homericæ. At Hesiodus ἔμπορῳ pro *mercatura* posuit, ergo & ἔμπορ[Θ] tunc *mercator*, non *vector*; ut usurpabatur ea vox Homeri seculo,

Εὖτ' ἂν ἐπ' ἔμπορῳ τρέψης ἀσπίδων θυμὸν,
Βέλειαι δ' ἔχρεα περρυγῆν, καὶ λιμὸν ἀτερπῆ.

Atque hoc argumento, inter alia, mihi plusquam verisimile fit, Homerum Hesiodo multo antiquiorem fuisse. Hesych. ἔμπροσθεν, ἀντολῶν, ἡμετέριον. Duplicem differentiam notat Eustath. inter Homericū hujus verbi

verbi usum, & posteriorem Atticum; Hom. passive ἔμπολᾷ, Posteri act. ἔμπολῶν dicunt; Hom. pro ἔξωνείδῃ posuit, h. e. *emere*, Posteri simpliciter pro περὶ μαρτύρεω, *mercari, negotiari*. Gr. verbum hoc ἔμπολᾷ communiter derivant a πωλέω *vendo*, quanquam hoc sit primæ conjug. & habeat ω in prima syll. illud vero, scilicet ἔμπολᾷ secundæ, & cum ο, deinde πωλέω est tantum *vendo*, at ἔμπολᾷ etiam *emo*, & frequentius *emo*, quam *vendo*. Mira quædam permutatio est harum duarum vocalium in hoc verbo πωλέω a πολέω cum ο, fit πωλέω cum ω, & πωλέμαι, *versor*, Odyss. Δ.

Πωλείται πε δευρὸν γέρον ἄλιον νημερτῆς.

Contra a πωλέω *vendo* cum ω, fit ἔμπολέω, & λέω, cum ο. ita frequens & facilis est permutatio ο in ω, & ω in ο, præsertim in verbis. Sed profecto ο in verbis sæpius transit in ω, quam contra, præsertim apud poetas. Sic a ποτῶμαι, ὤμαι, fit ποτῶμαι a σεφός, σεφάω, νημάω, τραχάω, τροπαάω sic a πῶλῶ, πολέω, νέλλω, *verso*, πωλέμαι, ὤμαι, *versor*: at ω in ο rarius est, nec occurrit mihi aliud exemplum præter illud ab hoc verbo πωλέω *vendo*, ἔμπολέω, & ἔμπολᾷ, quod certe a nullo alio fonte commode derivari potest.

Στίμω εὐλυτον] h. e. ἀρχαίον, ἀκατῆς, ἀπύλων σῆμα, ut loquitur Aristoph. unde hanc linguæ intemperiem, orisque laxitatem, Grammatici eleganter appellant ἀδυσολογίαν, & ἀδυσσομίαν.

CAPUT IX.

Περὶ Ἀναχρησίας.

Καταφρόνους δόξης.] *Contemptus fama*. Δόξα est opinio, fama, existimatio; atque ita semper apud antiquissimos scriptores: δόξα enim pro gloria apud recentiores communis est, & posterioribus tantum Gram. usitata. Δόξα certe apud Hom. nunquam gloria, sed opinio; -- ἔχ ἄλιον σκοπὸς ἵσταιμαι, ἔδ' ἀπὸ δόξης; i. e. ἔ πόρρωθεν τ' ὑπονομίας, & πόρρω τ' αὖτ' ἐμὲ ὑπολήψεως, *tuam de me opinionem aut existimationem non frustrabor*; hinc compos. ὀπίδοξον, περὶ δόξος, & similia, quæ non gloria, sed opinionis significationem præ se ferunt. Atque ita κλέος poetarum principi non est gloria, ut apud posteros, sed rumor, & fama. Eustathius, Ἰστέον ὅτι ὡς περὶ κλέος, περὶ τῆς ποιητικῆς, ἡ κοινότερον ἢ τῆς ἀλλῆς ἡ φύσις, ἔπω ἢ δόξα ἡ κατὰ τὰς ὑστερον ὀπί τῆς αἰῆς, ἀλλὰ ἐννοεῖται κατὰ φύσιν, ἢ δόξης, ἢ αἰῆτος. Aliud igitur gloriam contemnere, aliud famam & existimationem: Illi ipsi philosophi, qui de contemnenda gloria scripserunt, famæ tamen & existimationis suæ rationem habuere: pretiosissimum unguentum est bonum nomen, at homo impunis & impudens hoc unguentum negligit atque contemnit. Et quid mirum, si sus amaracum? Hinc illud Hesiodi, Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάψοις ὃ πρὸς ὀλβίῃ. Multæ aliæ res atque occasiones existunt, quæ frontem hominibus obdurant, & pudorem excutiunt, nihil tamen magis

magis quam αἰσχροκέρδεια. Si perfricanda est frons, lucri causa est; ideoque hoc addit Theophr. in descriptione Impud. αἰχρὴ ἔργα κέρδους. Nihil certe pudorem adeo profligatis expellit, nihil tam impudentes homines facit, quam avaritia; cum omnium malorum radix & mater sit, ρίζα παντός κακῆς ἡ φιλαργυρία, ut Seneca Paulus; & ut Phocylides, Ἡ φιλοχρημοσύνη μάλιστα κακώτατον ἀπάσης tum etiam impudentiæ; hinc impudentiam habet virtutem mendicus, cujus unum opus est stipem petere & lucrum captare, juxta illud Homeri,

Αἰδώς ἐν ἀγαθῇ κακρημύῳ ἀνδρὶ περιέλη,

cui concinit Hesiodus,

Αἰδώς ἐν ἀγαθῇ κακρημύῳ ἀνδρὶ κομίζεα.

& profecto actum est de mendico, si semel pudori & verecundiæ litat; nisi frontem suam aream hac impudentiæ galea armet atque munit, nihil illi esse futurum aliud super, quam graviter esuriei operam dare. Quid quod ἀναιδέα, quæ proprie est impudentia, significat, in Evangelica parabola de iniquo iudice, etiam importunitatem flagitandi, & pertinaciam mendicitatis, quia scilicet hæc illam requirit & (ut loquuntur in scholis) præsupponit; sed profecto res, quam facit mendicus, non est turpe lucrum, nec is, proprie loquendo αἰσχροκέρδης dici potest: quare ejus ἀναιχωτιᾶ minus ad hunc locum spectat: impudentia, de qua hic agit Theophr. non est impudentia mendici, sed latronis, aut nebulonis, qui modo rem faciat, quocunque modo rem, nihil pensi habet, nullam aut frontis, aut famæ, aut modestiæ, aut probitatis rationem habet. Atque hæc illa ἀναιχωτιᾶ est, cujus mater, & radix, & scopus est ἡ αἰσχροκέρδεια. Κέρδος igitur τῆ ἀναιχωτιᾶς scopus ac meta est, non minus quam σοφιστῆς. Et certe impudentissimum hominum genus sunt avari, Audax omnia perpeti Gens avara ruit per vetitum nefas. Quid non &c. Turpis amor lucri? Isti robur & æs triplex circa pectus erit: qui æs habet in animo, statim æs habebit in fronte. Αἰδώς ἐν ὀφθαλμοῖς, (ut est in proverbio) Pudor in oculis: non mirum ergo si αἰσχροκέρδεια pudorem expellat, cum (teste Scriptura) oculos effodiat. Hinc Achilles Hom. dum Agamemn. convitiatur, uno fere spiritu impudentiam simul & avaritiam ei exprobrat, ἀναιχωτιᾶν & αἰσχροκέρδειαν

Ὡ μοι ἀναιδέϊλῳ ὀφείλῃ κεφαλὰί φερον.

ubi notat Eustathius hæc duo vitia fere esse connexa, δοκεῖ δὲ τοῖς παλαιῶς φύσιν ὁ φιλοχρημύτης ἢ ἀναιδὴς εἶναι.

Αἰχρὴ κέρδους] Turpe lucrum h. e. injustum: cum enim τὸ αἰχρὸν Gr. quatuor significet, τὸ ἀδίκον, τὸ δειλόν, τὸ ἄκοσμον, τὸ ἀμόρφον, ex his turpitudinis generibus, τὸ αἰχρὸν quod in lucro & quæstu locum habet, non potest aliud esse quam ἀδίκον. Hinc ergo compos. αἰσχροκέρδης, turpis lucri (injusti lucri) appetens, qui est, ut Pollux definit, ὁ λαμβάνων ἀπ' ἄνδρος ἢ δέει ἢ μὴ δίδως εἰς ἄνδρα vel, ut alicubi Theophylact. αἰσχροκέρδης ὅστις, ὁ μὴ δὲν κέρδος παραιτέμεν, ἢ ἂν ὅθεν δύνῃτε ἦ, qui nullum recusat quæstum, undecunque proveniat; cui lucri bonus est odor, ut ille ait, ex re qualibet: qui παντὶ τρέπῃ ἢ μηχανῇ rem facit, & lucrum confectatur.

Ὁν ἀποστρέφει, πρὸς αὐτὸν ἀπελθὼν δαυέξῃς] *Quem defraudat, ad eum accedere & ab eo mutuum petere non erubescit*; quæ certe intolerabilis est impudentia; ποῖσις ὀφθαλμοῖς, qua fronte, aut quibus oculis, intueri eum possit, quem insigni affecit injuria, quem vel βία vel ἀπάτη, per vim aut fraudem, re sua spoliavit, nedum ut beneficium (pecuniam mutuam, aut aliud quodvis) ab eo petere ausit? Quem quis læsit ac defraudavit, ejus conspectum vix sustinet, nisi pudorem omnem cum pudicitia perdidit. Quod peccant medici, terra contegit; optant etiam οἱ ὕβρισταί, ut quod ipsi. Merito igitur Achilles Hom. miratur si Agamemnon ipsum coram vel cominus intueri sustineat, quem scilicet tam insigni injuria affecerat, Il. 1.

— Οὐδ' ἂν ἔμοιγε Τετλαίν, κυνέος περ ἰὼν, εἰς ὧπα ἰδέσθαι. ubi præclare Eustathius, & ad rem nostram accomodate (uti eum hic citat cl. Casaub.) ἀναδείας χροσκήτηρ, πρὸς τὴν ὥπαι & ἀδικοῦντι ἀντιβλέψαι ἀσχετοῦ ἀντιβλέψαι & ἀδικοῦντι, extrema impudentia signum est, quando is qui injuriam alicui intulit, illum ipsum, quem injuria affecit, fixis & inconvulgentibus oculis (h. e. audacter, confidenter) intueri non dubitat. Nec solum conscientia illatæ injuriæ, sed etiam ingratitude ob acceptum beneficium, pudorem incutere solet (nam profecto ingratitude maxima est injuria :) Hinc fit ut eum vix alloqui aut intueri sustineamus, erga quem ingrati sumus. Itaque caprarius Comatas apud Theocritum ægre se ferre ait, quod Lacon, ingratus ille pastor, de quo ille tam bene meruerat, rectis oculis eum intueri aufit, Idyl. 5.

--Μέγα δ' ἄχθομαι, εἰ τί με πολυῖς

Ὅμοιαι τοῖς ὀφθαλμοῖς πομπέλεπεν, ὃν πρὸς ἰόντα

Παῖδ' ἔτ' ἰὼν ἰδιδασκον' ἰδ' ἃ χεῖρες ἐς τί ποδέρπει.

Θρέψαι καὶ λυκιδέας, θρέψαι κυνέας, ὡς τὴν φάγωντι.

Ubi ὁμοῖα ὀφθαλμοῖς sunt, quos ἀντιστοιχέας ὀφθαλμοῖς (prominentes, extuberantes oculos) οἱ φυσιογνομονεῖς vocant; qui hoc certum impudentiæ signum statuunt. Ἀνείχωτον ὃ ἀνδρὲς ἔτιω χροὶ πεφυκέναι ὀφθαλμοῖς ἀριστέρεσι, λαμπροῖς, βλεφαρὲς ἀναπεπτασμένα, Adamantius Sophista *Physiognom.* L. 2. Cum vero impudentiæ signum sit conspectum ejus hominis sustinere posse, quem injuria affeceris, tum id certe multo magis perfrictæ frontis indicium est, ad illum audacter accedere, & beneficium ab eo petere, παρρησίᾳ καὶ ἀπερρησίᾳ. Non immerito igitur Jephthe in lib. Jud. cum tribulibus suis expostulat, quod illius opem implorarent, quem e domo nuper expulerant; ac si viros modestos & ingenuos id parum deceret: ὅχι ὑμεῖς ἐμωσῆσά τέ με, καὶ ἐξέβλεσά τέ με ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐξέπεσεῖλά τέ με ἀπ' ὑμῶν; καὶ διὰ τί ἤλθοτε πρὸς με νῦν; Impudentia siquem decet, mendicum decet; si cui αἰδώς ἐν ἀγαθῇ certe mendico, ut supra ex Homero.

Non bene conveniunt, uno nec in ore morantur,

Et rubor & macies,

pudor & paupertas: Qui teneræ & infirmæ frontis sunt, haud facile hoc modo emergunt, nec flagitando rem faciunt. Nemo paulo humanior a quoquam munus aut beneficium petit sine periculo pudoris,

ris, frontisque dispendio. Scite igitur Seneca, & sapienter, ut omnia, l. 2. de Benef. c. 1. Optimum est, antecedere desiderium cujusque: proximum, sequi. Illud melius, occupare antequam rogemur: quia cum homini probo ad rogandum os concurrat, & suffundatur rubor, qui hoc tormentum remittit, multiplicat munus suum. Non tulit gratis, qui cum rogasset, accepit; — nulla res carius constat, quam qua precibus empti est. Et mox initio sequentis cap. Molestum verbum est, onerosum, & demisso vultu dicendum, Rogo. Quod si vix dicitur hoc verbum sine suffuso rubore læsaque verecundia, cuicumque demum dicitur, quanto minus, si inimico, si τῷ ἀδικηθέντι, homini de quo male meruimus, & quem recenti injuria provocavimus? Is tamen est noster ἀνείχωντος, adeoque κωλύτης, tam canini vultus, æνεæque frontis, ut ad eum & audacter accedere & ab eo pecuniam voce mutuari non dubitet, quem nuper emunxit, ac defraudavit.

Δανείζεις] Mutuari, pecuniam mutuo accipere, vel mutuo rogare: atque ita hic; rogat enim hic tantum ὁ ἀνείχωντος, non accipit: nec enim facile illi mutuaretur pecuniam ὁ ἀδικηθείς non sic notus Ulysses. Et videor mihi audire misellum hunc hominem (quem ille ἀποστρεφεί) ita secum statuentem de impudentissimo illo nebulone, quem admodum Achilles de Agamemnone,

Εκ γὰρ δὴ μὲν ἀπαίτησε καὶ ἤλπιεν, ἔδ' ἂν ἔτ' αὐτῆς

Ἐξ απαφῶντος ἐπίεισιν, ἄλλῃ δὲ οἱ ἀλλὰ ἔκκελθῃ

Ἐρέτω--

De hoc verbo δανείζεις duo observo. Primum, quod hoc in loco καλῶς & proprie secundum primævam & genuinam notionem usurpatur. Siquidem δανείζειν proprie est gratuito mutuari, & δανείζεις gratuito mutuum accipere: dico significanter, gratuito & sine usuris, quod augeat impudentiam; majus enim est (mutuum rogare) gratuitum, quam usurarium, nam quod ægrius & difficilius obtinetur, id majoris est confidentiæ petere ac emendicare: atque hæc primigenia est hujus verbi significatio; falsi enim sunt qui putant δανείζειν esse fœnori dare; imo δανείζειν nihil aliud est quam mutuum dare, & quidem sine usuris: quod proprie mutuum est; ita enim Veteres Lat. mutuum a fœnore distinxerunt. Plautus *Asin.* Nam si mutuo non potero, certum est sumam fœnore: prius est δανείζειν, posterius δανείζειν ὅτι τόκῳ. Nam δανείζειν simpliciter est mutuum, quod sine usura datur: at mutuum usurarium vel fœnebre δανείζειν ἔντοκον dixerunt, cum adjectione. Auctor *Vet. gloss.* δανείζειν, mutuum, δανείζειν ἔντοκον, fœnus. Hinc apud veteres Græcos auctores δανείζειν absolute & per se raro ponitur pro fœnerari, sed hoc sensu sæpius addi solet ὅτι τόκῳ, δανείζειν ὅτι τόκῳ, mutuum dare sub usuris. Aristot. *Oeconom.* δανείσαι τῇ πόλει ὅτι τόκῳ, mutuum dare. Plato *de leg.* 5. μὴ δὲ δανείζειν ὅτι τόκῳ, ὡς ἐξὸν μὴ ἀποδιδῶαι τὸ παρόντων τῷ δανειστικῷ, μήτε τόκον, μήτε κεφάλαιον cum liceat omnino debitori, nec usuras, nec sortem reddere. Demosth. *Olynth.*

Ὡς περ οἱ δανειζόμενοι παρὰ τῶν μεγάλων τόκοις, μικρὸν ὑπομένοντες χάρον, ὕστερον καὶ τῷ ἀρχαίων ἀπέστησαν. Appian. *Bell. Civil. c. 1.* νόμος πρὸς

παλαιῶς

παλαιᾷ περιγραφῇ οὐ μὴ δανείζεν ὅτι τόκοις. Ita Theophrastus noster supra in Cap. 9. πρὸς ἀπορίας. — δανείζεν, ἢ τὸ δαχμῆς τόνον τῆς ἡμωβόλιας τὴν ἡμέραν πρὸς τῆς. Ubi vox τόνον proxime sequens ostendit de fœneratione intelligi verbum illud δανείζεν; alioquin absolute per se positum gratuitam mutuacionem plerunque apud veteres auctores designat: Hefych. δανείζει, μεταδίδωμι τοῖς ἐνδέεσι, κίχρᾳ. Aristot. 9. Ethic. 7. Οἱ δανείζοντες ὀφειλόμενον τὸ τῆς ἐφελόντων σωτηρίας. Ubi οἱ δαν. sunt simpliciter creditores, ii qui mutuum dederunt; at fœneratores sunt οἱ τοκισταὶ apud eundem Philos. L. 4. C. 1. ejusdem operis ad Nicom. Sic δανεισμός apud eundem non est fœneratio (hæc enim est τοκισμός) sed mutuum gratuitum, & sine usuris, 5. Eth. c. 2. ubi inter ἐκούσιων συμβολαίων, (voluntarios contractus) recenset πρᾶξιν, ὧν τὸ δανεισμός, ἔργον, χρῆσιν, παρακαταθήκην, μίσθωσιν ubi videtur distinguere δανεισμός & χρῆσιν δανεισμός est mutuatia, χρῆσις commodatio; χρῆσις generalior vox est, & differt ἀπὸ τῆς δανεισμός, ut genus a specie: Δανείζειν a δάνειον mutuum, atque hoc a δάνῳ ut a τέλει τέλειον, sic a δάνος δάνειον est autem δάνῳ vox antiqua pro dono; Salmatius ex Euphorione vetere poeta,

— Τὸ δὲ οἱ δάνῳ ἄπασιν ἔκτορ

quod est δῶρον. Quod per antiphrasin Grammat. dictum volunt, quasi τὸ μὴ δῶρον, aut δῶρον ἄδωρον, quia non donatur ab eo qui id non sit recepturus, sed datur reddituro, quod est mutuum. Obtinuit apud auctores Gr. ut cum diphth. scriberetur hoc verbum δανείζω, quamquam, si analogiam spectemus, omnino cum simplici scribi deberet, a δάνῳ, ἰζω, ut a σκέλῳ, ἰζω, vel etiam a δανῷ, ἰζω, ut a γαμῷ, ἰζω, πολεμῷ, ἰζω, & similia; atque ita certe apud veteres poetas. Aristoph.

— δάνισόν μοι τῆς δαχμῆς. Lucilius in Epigram.

Φυσάει δὲ δανίσας, τοκιστὴς τόνον, ὑδρποτίσας.

Verbum itaque primitivum est δάνω (a δάνῳ) atque inde ἰζω, unde & Lat. antiquum dano pro do, quo etiam usus Plautus, in Pseud. Cui servitutem Dii dantur lenoniam. Festus, Danunt, dant, δανῶσι. Hefych. Δανεῖν δανίζειν. Χρῆσις autē differt ἀπὸ τῆς δανεισμός, ut genus a specie. Χρῆσις est quæcunque commodatio, sive sit earum rerum quæ usu consumuntur, sive non; at δανεισμός est χρῆσις earum tantum rerum, quibus uti quis non potest, nisi easdem etiam absumat: quanquam sæpe etiam confunduntur hæc duo, apud auctores, χρῆσαι & δανείσαι, ut & χρῆσις & δανεισμός. Utraque est mutuatia, proprie gratuita, χρῆσις & δανεισμός & δανείζειν proprie gratuito mutuari, seu mutuo dare; & δανείζειν mutuum accipere gratuitum, & sine fœnore. Sic δανείζειν κελεύει postea in hoc Cap. mutuari hordea. Δανείζειν verbum igitur proprie de mutuo gratuito, de mutuo dando citra usuras, uti in hoc loco Theophr. nec aliter certe sumi debet in illo loco Evang. Luc. 6. ἢ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποῖα ὑμῖν χάρις ὅτι ἢ ἀμάρτωλὶ ἀμάρτωλὶς δανείζει, ἵνα ἀπολάβῃ τὰ ἴσα. quæ verba de mutuo gratuito, & non usurario, intelligi necesse est, quia οἱ δανείζοντες ibi ἀπολαμβάνουσι τὰ ἴσα, at in mutuo scœnebri non recipitur tantum τὸ ἴσον, sed τὸ πλεον. Atque hæc propria est & nativa hujus vocis significatio, atque ita apud antiquiss. scriptores usurpatur. Quoniam vero

vero processu temporis, gliscente avaritiæ morbo, propter σκληροκαρ-
 διασ hominum factum est, ut pauci reperirentur, qui gratuito pecuniam
 suam & sine usuris commodarent, unde mutuatio fœnebris magis fre-
 quens ac celebris facta, rara contra altera illa gratuita, & paucorum ho-
 minum; hinc absolute δανείζω Gr. & δανείζωμαι, (item *mutuum dare &
 mutuari* Lat.) usurpari cœptum est pro fœnerari & fœnori accipere. Hinc
 Lat. Comici *danistam* dicunt pro fœneratore. Festus, *danista*, fœnerator.
 Pollux, ὁ δανιστής, ὅστις ὁ τοκιστής, inde & ἡμετέρανιστής, fœnerator
 qui *diarium fœnus exercet*; Plutarch. libellum inscripsit, περὶ τοῦ μὴ δανείζε-
 σθαι, de non accipiendo pecuniam fœnori, sive sub usuris. Δανείζω est
mutuo dare, δανείζωμαι, *mutuo accipere*; ita enim differunt vox act. &
 pass. in huiusmodi verbis commercii, ut jam ante annotavi. In voce
 pass. vel etiam media, transitus fit, non in rem, sed personam. Ita
 differunt χρῆσαι & χρῆσθαι; χρῆσαι est *utendum dare*, χρῆσθαι *utendum
 accipere*. Φέρειν est *ferre, afferre*, φέρωμαι *referre, reportare*; sic αἰρεῖν-εἶναι,
 κομίζειν-εἶναι. Sic μισθώσθαι est *locare*, μισθώσασθαι, *conducere*. Ita differ-
 runt ἐγγυᾶν & ᾠδοῦν, εἰσάγειν, & εἰσάγεσθαι, & similia; sic πένειναι, & πένεσθαι;
 δίδωμι & δέδομαι, ὑποπνέειναι & ὑποπνέσθαι. Τίθισι μὲν ἃ νόμον ὁ νομοθέτης,
 τίθειται ἃ νόμον οἱ δικάζοντες, καὶ οἱ αἰρέμενοι, *legislator qui legem fert, eam
 πνέει, populus cui fertur, qui accipit, τίθειται*. Sic δίδωμι ὑποπνέω sive
 αἰχμαγωγὸν dicitur debitor, qui rem suam oppignerat, at δέειξ dicitur
 creditor, cui res opposita est & oppignerata. Pollux, ὑποπνέω δέεις, ὁ
 δανείζωμαι ὑποπνέω δέειξ, ὁ δανείζων χρέος.

Κρέα ἀποπνέειν αἰσὶ πνέουσιν] Veteres nullum animal in proprios usus
 mactabant, quin ejus aliquam partem Diis consecrarent adolendam:
 hinc ἱερεῖον, quod proprie est *sacrificium*, significat etiam *quodvis ani-
 mal quod in cibum mactatur*: ἱερεῖα sunt ἀπλῶς τὰ θηρία, pecudes
 quæ mactantur in usum & in esum hominis; *animantes, quarum vescimur
 carnibus*. Hinc ille canon in prima synodo Apostol. quo jubentur no-
 vi Christiani ἀπέχεσθαι κρέων, h. e. *abstinere carnibus hostiarum*,
 quæ idolis sive Diis gentilium mactata fuissent: quippe (ut dixi) raro
 admodum solebant veteres ad vescendum adhibere carnes ex majoribus
 animalibus, nisi Deo alicui immolatis: unde ἱερεῖα passim apud auctores
 dicuntur omnia animalia quibus vesciebantur, ut oves, boves, sues &
 similia. Hinc ἄδυστα ἱερεῖα κατεπίειν, proverb. de homine impio impro-
 boque, qui animalia sc. mactaret, nec eorum partem aliquam numini
 consecraret, nec offerret; neque certe aliter sumi videtur hæc vox
 apud Homerum, in loco illo insigni *Iliad.* χ.

--ἐπὶ δ' ἔχ' ἱερεῖον, εἰδὲ βοεῖω,

Ἀρσέειω, & τε ποσσὶν αἰθλία γίνεταιν ἀνδρῶν,

Ἀλλὰ περὶ ψυχῆς θύον ἑκτορὸς ἱπποδάμοιο,

quandoquidem non pecudem neque bovis pellem Captabant; Hesych.
 tamen ἱερεῖον ibi exponit κώδιον, h. e. *pellem ovinam*, quia sc. sequitur
 βοεῖω, *pellem bovinam*. Sic apud Xenoph. Polyb. aliosque historicos
 ἱερεῖα passim sunt *animantes, quarum vescimur carnibus*: non autem
 sacrificia, quemadmodum sæpe per incogitantiam vertunt Interpre-
 tes.

tes. Diog. Cynicus apud Diog. Laert. morem hunc epulandi in sacrificiis vellicans reprehendit, absurdum quippe esse & incongruum.

Τὸ δὴν μὲν τοῖς θεοῖς καθ' ὑμῖας, ἐν αὐτῇ δ' ἀσπίδι κατὰ τὴν ὑμῖας διατάν, ut homines pro sanitate Diis sacra facerent, & in ipsis sacrificiis contra sanitatem epularentur: & Porphyrius inter alia, quæ adducit adversus κρεοφαγίαν, etiam hoc habet, non recte sequi nec inferri ἐκ τῆς ζωοθυσίας τὴν ζωοφαγίαν, nec si animantes in Deorum victimas hostiasque jugulentur, ideo necesse esset etiam in hominum esum epulasque mactentur, ἀπὲρ ἀποχῆς lib. 2. ὅτι, εἰ δαίμονιν ἢ θεοῖς, ἢ τιτι δωμάμεσι, θύσαι πρὸς ἡμῶν περὶ ἡμῶν (διὰ τινος αἰτίας, εἴτε γνωστέας, εἴτε ἀγνωστέας ἀνθρώποις) διὰ τῆς τοῦ θοινάδου ἐξ ἀνάγκης δὲ τὴν ζῶαν, sed (ut diximus) hæc duo semper erant conjuncta, sacrificia & convivía, θύσαι καὶ θύναν, eademque animalia in utrumque usum mactata. Atque hoc argumento non male utuntur graviss. Theologi, ut probent esum carniū in usu fuisse ante diluvium, etiam si non occurrat expressa mentio concessæ homini κρεοφαγίας, nisi post cataclysmum; sed & antea permissum fuisse humano generi vesci carniū animalium, exinde licet colligere, quia etiam primi homines sacrificia obtulere ex Dei instituto; fuit autem hoc usitatum in sacrificiis, ut qui Deo sacrificant de altari vivant, imo etiam convivía instituunt, ad carniū sacrificiū partem comedendam.

[Ἄλλοι πείσας] Theophr. hunc hominem sale perspergit, quod ipse carnes; Postquam sale asperferit. Πείσας est particip. aor. 1. coincidens tam literatura quam accentu cum accusat. plur. fœm. ab adjectivo πᾶς, quemadmodum & πείσαν particip. præf. coincidit cum adjectivo comparativi gradus πείσαν a παρῶς pro παρύτερον ut βείσαν (ἀβελύς pro βελύτερον) coincidit cum particip. βείσαν, a βρ. fervere, ebullio. Unum hoc est ex verbis in σω quæ formant fut. per σω. Nam omnia verba quartæ conjug. quæ habent σω character. formant fut. per ξ, ut πείσω πείξω, πείσσω, ὀρίσω, φείσω-ξω, νύσω-ξω, &c. pauca tantum excip. Ea sunt ἐρίσω remigo, σω, βείσω ebullio σω & sic πείσω aspergo, conspergo, πείσω. His addunt nonnulli Grammat. ἐνέσω, unde ἐνέσαι aor. primus apud Hesychium, poet. gem. σ, pro ἐνέσαι, quod exp. καταχεύει, καταπλάσσει, perfundere, oblinere: νείσω complano, condenseo, stipo, adæquo; cum tamen apud Homer. sit ἐνέξω per ξ, ab hoc verbo, Od. Φ.

Ἄλλοι δ' ἄλλαν ἐνέξω,---

i. e. ὀπίσσω Hesych. stipavit, condensavit. Et denique λείσω video, decujus tamen fut. dubitat Eustath. nam fut. λείσω est a λείω, lapido, lapidibus obruo; quis igitur scit annon λείσω (video) faciat λείξω, inquit ille. λείω μὲν λείσω, τὴν λείδω, δι' ἐπὶ γράφει σ, νόμος μέλλων λείσω δ', τὸ βλέπω, ἐν δὲ πρὸς περὶ φέρει σ, καὶ πρὸς διασολῶν ἐκείνη, καὶ ὡς ἐπείσας εἰ δ' τὸ μέλλον τῆς πρὸ λείσω ὅτι τὸ λείξω, τίς οἶδε; Grammat. certant, & adhuc sub judice lis est, quanquam vestig. fut. hujus verbi per simplex σ, compareat in verbali composito ἀλυσος, (ἀόρατος invisibilis) quod non potest fervare analogiam, neque regulariter deduci a fut. λείξω, sed a λείσω ita & simplex verbale νείσας a νείσω, i. e. πεπλημένος, densatus

densatus, constipatus, non potest originem suam accersere, neque agnoscere a futuro *νάξω*, sed a *νάσω*. Ἀλλ' vel ἀλσὶ πιάσῃ, *sale vel salibus conspergere*, est quod uno verbo Græci dicunt *πασχεύειν*, *condire*, *sale condire*: Proprie igitur hoc verbo utitur hic Theophr. & (ut loquuntur Grammat.) *κωμολακτεῖ*. Nam hoc verbum *πιάσῃ* absolute, & per se positum, significat *sale condire*; Eustath. *πιάσῃ*, τὸ ἐπιπιδέναι ἄλλας πρὸς παρ' ἑαυτοῦ generaliter aspergere, & specialiter *salem* aspergere. Homer. in *Il.* l. v. 214.

Πάσας δ' ἄλς δέσσει.

Theocritus in *Pharmaceut.*

Πάσ' ἄλλα, καὶ λέγε πάσι, τὰ δέσσεισθ' ὅσα πάσας,

ut Hom. *πιάσῃ* ἄλς, ita enim lego cum cl. Heinſio, non *πιάσ' ἄρσ*, ut vulgo. Lucian. *πάσσει* τῷ ἄλιν ἐπὶ τὸ πῦρ, ὡν pro *as*, Ἀπικωτίερος. A *πάσῃ* fit *πιάσῃ*, & ἐπιπασῃ sunt autem ἐπιπασῃ, τὰ ἀλφίτα, *mola* seu *farina* quæ insperguntur, *cibis* puta aut *sacrificiis*. Πιάσῃ autem est ἐπὶ ἀλφίταις μεμιγμένον, *pulmentum farina mixtum*, subactum, & maceratum, unde forte nostrum *pâte*, h. e. *massa farinæ*, aqua aut vino aut melle macerata. Denique (ut de hoc verbo absolvam) *πιάσῃ* in sua latitudine triplicem significationem obtinet: est enim vel vox *ἰατρικὴ*, ut ἦτα φάρμακα πιάσαν' vel vox *μαγειρικὴ*, ut Πάσας δ' ἄλς δέσσει, vel vox *ποιμνικὴ* aut *ὕφαντικὴ*, ut ἐν τῷ θέσσει ποικίλα πιάσει, *vario flores colore intexebat, inspergebat*: *πιάσῃ* postremo hoc sensu est *ποικίλειν*, ab Hebr. פספס *Pafas* vel פס Pas, *defecit, imminutum fuit*, quasi in frustra dispersum, dissectum, minutim dispersum, unde פס *frustum, particula*; & multicolore illam Josephi, & variegatam tunicam, *tunicam frustorum*, פספס ה' *i. e. versicolore*, variis particulis diversorum colorum confutam aut contextam, LXX. χιτῶνα ποικίλον vocant, quia *πιάσῃ* est *ποικίλειν*.

Ἀλσὶ πιάσαι] *Salibus conspersis*. Cum 3 igitur casibus junctum repertum hoc verbum, cum de salis aspergine usurpatur: cum genit. ut apud Homer. *πιάσει δ' ἄλς δέσσει* cum accusat. ut apud Theocrit. *Πιάσ' ἄλλα* insperge *salem*: & cum dativo, ut hic apud Theophrast. *ἀλσὶ πιάσαι*. Respergi salibus solere carnes ad earum conservationem nemo non intelligit, qui vel micam salis habet in corpore; atque hinc ἄλς δέσσει, *sal divinus*, a Poeta dicitur, διότι ἐπὶ πολὺ πιάσκειν ποιεῖ τὰ ἀλφίστα, Eustath. quia res conservat, & durabiles facit, & a corruptione & putredine vindicat: quanquam & alias rationes illius epitheti assignant Grammatici, de quo videndus porro Plutarch. in *Symposiac.* Ab ἄλς fit Lat. *sal*, vel per metath. vel per prosthesin τῷ σ. namque derivatum a Gr. aspirato in initio, sæpe transit in *s* l at. ut antea monui non semel. Ἀλς mare & ἄλς sal iter differant, quia ἄλς mare fœmin. est, ἄλς sal mascul. deinde ἄλς mare in singul. tantum, at ἄλς sal in plurali sæpius, ut ἄλς, & hoc in loco ἀλσὶ. In hoc conveniunt, quod neutrum fere legitur, nisi forte raro, in recto sing. ἄλς, sed tantum in obliquis, ut ἄλς, ἀλὶ, ἐς. pro ἄλς, dicitur ἄλς ἀλσος, neutrum pro *sale*. Sed ἄλς ἄλς, tanquam *δρῦς*.

Ἀνὼλεον] *Servum, affectum, pedissequum*, quem Latini a pedibus vocant;

vocant; ἀκόλῃδοι ἢ συνδίσπῃον, Xenophon. Veteres quoties ad convivium irent, ἀκόλῃδες suos habebant, quibus inter cœnandum apophoreta tradere solebant, quæ domum suam asportarent. Etiam comites convivarum ἀκόλῃδοι dicebantur, quos (ni fallor) Horat. *umbras* appellat (*locus est & pluribus umbris*) quia ad cœnam ibant a convivatore non vocati, sed a vocatis ducti, eos viz. sequentes, ut umbra corpus: de his agit Plutarch. *Conviv. Qu.* Lib. 7. quos & σῖαις ait Græcis nominari. Unde & *canes* eos alicubi opinor vocat Martialis, canis enim ὅς ἐστι φιλάκόλῃδον, inquit Eustathius.

Lucian. in *Hermotimo*, de guloso quodam philosopho, μόνον ἀειδμῶ παραλαβὼν τὰ κρέα, ὅποσα τῷ παιδί κατόπι ἐστὶν παραδεδόκει, καὶ σιμνυμένῃ ὀσμῇ τὸ ἄπ' αὐτοῦ καθεύδει, acceptis numeratisque carnibus quas a tergo stanti puero asservandas tradiderat. Ob hunc morem reservandi cibi, tradendique τῷ ἀκόλῃδῳ, nigro carbone notati erant *gluttones*, gulosi proceres. Ἀκόλῃδοι proprie sunt pueri, qui viros nobiles & honoratos honoris causa sequuntur, ab α & κέλευθ, quasi ἀμα καλ. ut ἀλοχ, &c. Oī ἀκόλῃδοι etiam gen. servi sunt aut famuli, quemadmodum followers nos vulgo dicimus. Aristoteles, τῷ γὰρ ἀπόγει ἀνδρὶ χρηστῷ καὶ γυναικὶ καὶ παισὶν, ὥσπερ ἀκόλῃδοις, διὰ τὴν ἀδελφίαν. Inopes uxore & liberis, perinde ac ministris & famulis, utuntur necessario, quia servos aliunde non habent. Sed hic vox ἀκόλῃδ, pressiori & strictiori sensu usurpatur, pro eo quem nos dicimus a lackey or page, quæ posterior dictio (ut hoc obiter notem) videtur a Gr. παῖς derivari, mutando i vocalem in j conson. *page*, quemadmodum sæpe hanc literam legunt & pronuntiant in lingua Gallica. Martialis incivilem hanc & impudentem γαστριμαργίαν non semel nequiter tangit & fugillat: bina saltem epigrammata ad hanc rem spectantia nec possum mihi temperare quin huc adducam, tam lepida sunt & elegantia;

Omnia cum retro pueris obsonia tradas,

Cur non mensa tibi ponitur a pedibus.

quia scilicet ἀκόλῃδοι a tergo stabant, & a pedibus h. e. pedissequi vocabantur. Idem in Cæcilianum, lib. 2.

Quicquid ponitur hinc & inde verris:

Mammas suminis, imbricemque porci,

Communemque duobus attagenam,

Mullum dimidium, lupumque totum,

Muranaque latus, femurque pulli,

Stillantemque alica sua palumbum.

Hæc cum condita sunt madente mappa,

Traduntur puero domum ferenda:

Nos accumbimus otiosa turba,

Ullus si pudor est, repone cœnam;

Cras te, Cæciliane, non vocavi.

mirifice & eleganter.

Migravit in Latium vox ἀκόλῃδος, nec vox solum, sed & res & ordo. Nam *Acoluthos* ordinem quendam sacrum, unum scilicet ex septem

tum quo res appendimus & ponderamus; idem quod ζυγός, τρυπάνη, πάλανον nam hæc quatuor ζυγός, σιδήρεος, τρυπάνη, πάλαντον, συνανυμῶσιν ἀλλήλοις, ut loquuntur Grammatici; quanquam ζυγός hoc in loco strictius sumi videtur, viz. synecdochice pro altera lance in qua res pensiles imponuntur.

Ὅς ἐν εἰς ἃ ζυγὸν ἐμβάλλειν] Os in lancem injicere: & cui bono? certe carne opus est, si satur esse velis: sed hoc nimirum est μῆλον ἑίδος, os inter carnes. Et merito iste canis ossa quærit, ὁ ἀναίχων, ὁ κωῶτος, κωῶτης, κυνὸς ὄμματι ἔχων viz. totus est hic homo æs & os, mala mens, malus animus, dura frons, duralingua, æs in fronte, os in manu: ac, si carnem non possit, saltem os aliquid per vim aut fraudem, aut impudentiam, a macellario extorquebit: igitur tanquam mantissam, & ἐν προδότης μέρεϊ, præter debitum cibi pondus, ne nihil lucretur, saltem ὅς ἐν εἰς τὸν ζυγὸν ἐμβάλλει, quod videtur proverbialiter dici posse πρὸς δυσώπης πνός, de duro, & sordido, & avaro emptore; saltem ossiculum plus æquo obtinebit. Longe alia ratione, impudens quidam nebulo lanionem mercibus suis aliquando emunxit & fraudavit, eumque inter emendum παρεκρέσαντο fabulam, prout accipi, vobis impertire non gravabor: Impudens quidam & aheneæ frontis homuncio (qualem hic describit Theophrastus) dum iter faceret, forte in lanionem incidit mercatum euntem cum suis carnibus; rogat quanti bovinas venderet; duo drachma pondo, respondit ille; tum nebulo, esto, inquit, da mihi tot pondo carniū, & habebis pretium, quod petis, in numerata pecunia. Tum ille carnes una cum ossibus (uti fieri solet) in lancem imponere, & appendere: at vero (inquit ὁ ἀναίχων) ego non pro ossibus, sed pro carnibus tantum, pactus sum, simulque omnia ossa denudare & abjicere, donec macellarius perdita hominis fraude & impudentia pactum redimere cogeretur. Hoc non erat ὅς ἐν εἰς ἃ ζυγὸν ἐμβάλλειν, sed ὅς ἐν εἰς τὸ ζυγὸν ἐμβάλλειν, utrobique tamen per ἀναίχωντιαν & impudentiam.

Εὖ ἔχει Bene habet. Plene & ἐπιδῶς alioquin in hujusmodi disjunctiva oratione hæc phrasis, seu formula, εὖ ἔχει, eleganter sæpe retinetur ἐλλειπτικῶς quod ἀναπαύουσαν Gr. vocant, & est ἡμέα & βέλους, cum præteritur ἀπόδοσις five membrum illud quod priori respondeat. Talem λόγον ἀναπαύουσαν habemus in Evang. Luca c. 13. v. 9. Καὶ μὴ ποιῆσαι καρπὸν, subaud. καλῶς, vel εὖ ἔχει (ita enim nos sensum supplemus in versione nostra vernacula) sin minus, εἰ ὅ μὴ, εἰς τὸ μέλλον ἐκδόσεις αἰτίαι. Simile illud Aristoph. in Pluto, Καὶ μὴ ἀπορήτω μόνον Ἀγαθῶν ἀπάντων ἴσταν αἰτίαι ἐμὲ ὑμῖν, subaudi, ego vice-ro-vel-bene est, εἰ ὅ μὴ, ποιείτων εἶς. Homer. Iliad. A. 135.

Ἄν' εἰ μὴ δώσωσι χάρις μεγάθυμοι Ἀχαιοί,
Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιν ἔσται.

deest, bene erit, ita ego acquiescam: sequitur enim Εἰ δὲ καὶ μὴ δώσωσι. Claudicat syntaxis, inquit Eustathius, χαλεπὴ ἢ σύνταξις. καὶ μάλιστα ἐν ἀρετῇ καὶ ἀπείρῃ. Thucydides, Καὶ εἰ μὴ συμβῇ ἢ πείρῃ, Siquidem successerit conatus, bene erit, ita scilicet res fuerit confecta. Sophocles, Εἰ μὴ περὶ δὲν ἔξισται εἰ ὅ μὴ, λέγει. Siquis exierit, bene est; sin minus,

in dic. Thucydides iterum, lib. 4. Ἦν μὲρ ἀντικκλῆν ἰδέλασι σφισιν ἐς πλὴν εὐρυχωρίαν· εἰ δὲ μὴ ἐρε. Xenophon K. Π. lib. 8. in oratione illa quam Cyrus habuit ad filios paulo ante mortem, Εἰ μὲρ ἐν ἰγῶ ὑμεῖς ἰκα- νῶς διδάσκω οἷες χρὴ πρὸς ἀλλήλους εἶναι, bene est; εἰ ὅ μὴ, ἐρε. alibi ta- men, viz. lib. 7. ejusdem operis, idem Xenophon ἀπελῶς posuit, in hujusmodi sententia, εἰ ἔχῃ· quanquam doctissimus vir Hen. Stepha- nus in illum locum suspicatur verba, εἰ ἔχῃ, ex Scholio in textum irreplisse.

Χολίκων] Intestinum; est diminutiv. a χολίξ· quasi dicas *intestinulum*. Sunt autem αἱ χολικαί, τὰ ἔντεα, idem quod χολάδες. Aristoph. in Pace,

Ὅσον ῥιψήσεις ζωμὸν ἡμεῶν τρωῶν,

Ὅσας ὃ κατέδῃ χολικὰς ἐφθὰς ἢ κρέα·

ubi Schol. χολικὰς exponit τὰ τ' βόων παχέα ἔντεα, *crassa bouum intestina*. Ammonius inter χολάδας & χολικὰς sic distinguit, ut χολάδες sint τὰ ἔν- τεα, *intestina*, & χολικαί, αἱ τῶν βοῶν κοιλίαι, *bouum ventres*. Χολίξ ergo erit *omasum*, *echinus*, atque ita χολίκων hoc in loco vulgo reddere licet a *tripe*. Plerique tamen Grammatici hæc duo nomina con- fundunt, ita ut idem prorsus significant αἱ χολικαί, & αἱ χολάδες, viz. τὰ σπλάγχνα, ἔντεα, *intestina*. Homerus Iliad. Φ.

Γαστέρα γάρ μιν τύφε παρ' ὀμφαλόν, ἐν δ' ἄρα πάντα

Χωῖτο χαμάϊ χολάδες.

Sauciavit eum in ventre juxta umbilicum, effusa autem humi sunt om- nia ejus intestina. Dicuntur autem intestina χολάδες, παρὰ πλὴν χολῶ, inquit Eustathius, quia flava bilis in illa confluit, ἐπεὶ εἰς αὐτὰ συρρεῖ ξανθὴ χολή· vel παρὰ πλὴν κοιλότητι a cavitare, οἷον κοιλάδες· vel παρὰ τὸ κόλον a cibo, αἷς τ' τροφῆς δοχαί, quia ciborum sunt receptacula. Hesychius, χολάδες τὰ ἔντεα, παρὰ τὸ κεκαῶς, quasi χαλάδες, quia in- tenduntur & remittuntur sive laxantur, pro copia cibi, aut inopia.

Θίαν ἀγοράζεις] Spectaculum emere, h. e. locum aut sedem in thea- tro, soluto pretio, quod *lucar* vel *lucare* Latine dicere licet, a nemo- ribus & lucis, in quibus sacra & solemnia Diis fiebant; Græce θεωρεῖα χρῆματα, de quibus ad Demosthenem. Gratis in theatro ludos spe- ctare non licebat, uti nec apud nos, cum ludi erant: nunc enim non nisi sævus ludus est in hoc belli theatro. Sed Athenis (inquam) lu- car pendi solitum ab iis, qui locum in theatro habere vellent. Hunc morem τῆ ἀγοράζῃν πλὴν θίαν sive emendi loci in spectaculis primus in- troduxit Pericles, quem aiunt primum fecisse τὰς τῶν αὐτῶν. At- que utinam soli loci in theatro essent τῶν τοιούτων, nec ulli alii loci nec in Ecclesia nec in Republ. unquam essent promercales neque vendi- biles! Pauperes, & quibus res erat angusta domi, ne iis nimis an- gustum esset etiam theatrum, certam pecuniam de ærario viritim sumebant, ut haberent unde possent summam illam facere, & locum sibi ad spectandum sumere, quod θίαν ἀγοράζῃν vocabant. Hinc tam multa legimus apud Demosth. de pecuniis theatricis; de quibus non alienandis, neque intervertendis, tanquam pro aris & focis, conten- debant plebs Atheniensis; spectandi pretium pendebatur redempto- ribus theatri, qui Græcis Θεσιπράγμια, & Θεσιπράγμια dicebantur: ii enim

extracto theatro sedes, five locos, spectatoribus vendebant, unde dicitur *ἀπομαρτυνῶντες*, inquit J. Pollux. Merces autem hæc, seu pretium spectaculi, erant 2 oboli. Aristoph. in *Vespis*, 1184.

Ἐγὼ δὲ τετιάρηκα πόπον ἑδάμην,
Πλὴν ἐς Πάρον ἢ ταῦτα δὴ ὅλον φέρον.

Schol. *ἐκείνους διαρῶντες τὰς δύο ὁβολὰς παρέχον*. In festis & feriis Græcorum (quo tempore solemnia & spectacula exhiberi solita) magna hominum turba & frequentia (uti fit) ex vicinis populis Athenas confluere solebat: Atque hæc omnis peregrinorum confluges apud amicos, quibuscum jus hospitii esset, ex more divertebat. Cives igitur, & incolæ, hospitibus suis hac in re providebant, iisque locos in theatro parabant. Sensus igitur hujus loci est, *Solet iste ἀναίχωντος, cum pro hospitibus suis δῖαν ἀγορεύει, etiam sibi & domesticis suis providere, ex aliena viz. pecunia*. Siquidem ex illo pretio quod ejus hospites pro lucrari solvunt redemptoribus theatri, ipse & pueri, & pædagogus, gratis fruuntur spectaculo: atque hoc est quod ait Theophrastus, *μὴ δὲς τὸ μέρθ*. Ita vel hospites ejus plus quam par est pro spectaculo pendunt, vel Theatropola minus accipit: utrinque impudentissimus hic homuncio & rem pariter & fraudem facit.

Χαλκία] Erant vasa balnearia, ænea, vasa sc. magna, & vasti oris, in quibus aqua balneorum cal fieri solebat: aliquando per simplex *ἢ χαλκίον* & sic apud Pollucem, ubi agit de supellectile balnearia (ex veteri Comico) *Ὅς τις πύλον ἡκίαις ἔχωρ, ἢ χαλκίον, ἐν τῇ λουτρῇ*. Atque ita in N. F. τὰ χαλκία pro aramentis, seu vasis æneis, — βαπτισμὸς ποτηρίων, ἢ ξυστῶν, ἢ χαλκίων, Lotiones poculorum, & sextariorum, & aramentorum. Vitruvius in balneorum fabrica 3 ænea super hypocaustum vult componi; unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium. Corrupta Græcia hujusmodi vas *κακῆμιον* appellat, a Lat. *cucuma*: Martialis, *Cucumam fecit Otacilius*. Arrian. *Epictet*. L. 3. C. 22. p. 317. *Δεῖ αὐτὸν κακῆμιον ἔχειν, ὅπως τὸ θερμὸν ποτῆρ τὸ παιδίῳ, ἐν αὐτῷ λῆσθαι εἰς σκύφῳ*. Interpr. Fornace illi opus est; potius, *cucuma*, h. e. æneo seu vase balneario, in quo caldam pueri faciet, ut lavet in cymbio, εἰς σκύφῳ, pro ἐν σκύφῳ, ubi σκύφον & κακῆμιον videntur idem esse, ita ut posterior vox priorem explicet, & addatur ἐξηγήσεως χάριν.

Βάψας ἀρύτηναν, βουώνθ' τῷ βαλάνειο, αὐτὸς αὐτὴν καταχέου] Vas in aquam immergit, intingit, ipseque sibi infundit; balneatoris aut mediastini hoc opus fuit, lavantem in balneo aqua perfundere; quod viz. paulo honestior, & cui mica esset modestiæ, facere erubesceret. Ut οἱ βαλάνεις, balneatores, in balneis, sic οἱ βαλλῖνες vel lenones, οἱ πορνοδιδάκοντες, aquarii, qui domo in lenonia hoc ministerium sustinebant; unde βαλλῖνες, Lat. balliones, dicti lenones *παρὰ τὸ βάλλειν ὕδωρ, ab aqua jacienda & effundenda*: aquarioli, qui meretrices lavantes aqua perfunderent, quos Græci etiam *πευχύτας & παεχύτας* vocant, dicti & baccariones, a bacarione seu bacrione, quod vasis erat genus, Lat. trulla, quam ἀρύτηναν hic appellat Theophrastus; Gloss. Baccario, πορνοδιδάκονθ'. Vase hoc aquam in balneis hauriebant mediastini,

ni, quam super lavantes jactarent & funderent, ad eos perfundendos, & eluendos; atque hinc *baccariones* aquarioli dicti, qui hujusmodi munus obibant in domo lenonia, & lavantibus meretriculis ministrabant in aqua effundenda. Et videtur omnino βαλανεύς & --εἶν dici ab hoc ministerio injiciendi & infundendi aquam lavantibus, ἀπὸ τοῦ βάλλειν seu περισβάλλειν τὸ ὕδωρ. nam περισβάλλειν ὕδωρ in balneis, idem quod περισπᾶν, quod opus faciebant balneatores. Ἀρύταινα ergo *trulla, haustum, bacario*. Pollux, de instrumentis balneatorum, hæc recenset, ἀσπίμινδον, πύελον, κρινόν, ἀρύταιναν, ἀρύβαλλον, ἀρύβαλλον, παρὰ τὸ ἀρύειν καὶ βάλλειν τὸ ὕδωρ.

Βάψας ἀρύταιναν] Elliptice & compendiose dictum pro βάψας ἀρύταιναν τὸ ὕδωρ, vel β. α. καὶ ἀρύσαις τὸ ὕδωρ, καταχέουσαις. Sed non minus crebræ quam elegantes sunt apud Atticos auctores hujusmodi Ellipses & βραχυλογία. Et videtur Theophrastus a præceptore suo Stagirita compendiosum hunc loquendi morem didicisse: passim enim in Aristotele observare est istiusmodi concisas & ellipticas locutiones, de quibus alias fortasse commodior erit dicendi locus.

Ἀρύταινα] Ἀντήκη, Lat. *haustum*; vas ad aquam hauriendam. *Joh. 4.* Οὐτ' ἀντήκη ἔχεις, καὶ φέρεσθαι βάλναι. nescio si sententia, quomodo sponte sua numeros veniebat ad aptos. Nonnus κείδον ἐλκυσῆκα ibi vocat τὴν ἀντήκη, & totum illum locum sic eleganter περιγράφει,

---Σὺ γὰρ προσχεῖς ἐν κύκλῳ

Οὐ κείδον ἐλκυσῆκα φέρεis, καὶ χοῖνον αἰερεis

*Οφρα βυθῷ χαλάσεις, ὑποβρυχίων ἀπὸ κόλπων,

Χερσὶν ἀμοιβάζουσιν ἄγων μεταξέων ὕδωρ,

Καὶ φέρεσθαι βάλναις---

Herodotus, ni fallor, κηλάνιον appellat hujusmodi instrumentū a κελόν, κελόν lignum, quia ex ligno fiebat. Gr. vocem ἀρύταιναν etiam Lat. retinuerunt, dicunt enim *arytenam* hujusmodi vas, quo aquam & vinum, aut jusculum haurimus; generale enim hoc nomen est. Festus de Verb. sign. *Arytenam sive arytenam vas ab hauriendo sic appellabant*. Ita viz. Lat. qui tot vocabula ex Græcis fontibus hauriunt, etiam vas ipsum, quo haurimus, indidem mutuuntur: communiter ἀρύτ. *trullam* vocant, quæ & ipsa vox Gr. est, Græcamque habet originem; est enim vel a Gr. τρυβλίον, vel quasi τρυβλία. *Trulla* enim *troulla*, inversum pro *torulla* (inquit Scalig.) dimin. a τρυβλίον est autem τρυβλίον τὸ κινητήριον τῆς χύτρας, quæ & *truia*, vulgo *ladle*; unde & *truare* τὸ κινεῖν apud veteres. Ἀρύταινα igitur Gr. generalis vox est, & significat omne instrumentum, cujus usus est ad hauriendum aliquid ex aliquo vase, vel in balneis, vel in culina, vel in mensa; Lat. *trulla*. Plautus,

Lances detergam omnes, omnesque trullas hauriam,

Martial.

Clinicus Herodes trullam subduxerat agro:

Deprensus dixit, Stulte, quid ergo bibis?

Ἀρύταινα ab ἀρύτω *haurio*: 4 aut 5 sunt vocabula synonyma hujus significationis, omnia ab hoc verbo derivata, ἀρύβαλλον, ἀρύστηρ, ἀρύ-

εἰς ὅ, ἀρυσίνη, ἀρύτυνα, omnia ab ἀρύτω *haurio*, quod alterum est verborum in πω, hujus formæ & analogiæ: duo enim tantum sunt hujusmodi verba, *viz.* Attica facta a verbis in υω, ἀρύω ἀρύτω, & ἀρύω ἀρύτω. Peculiare est hujus nominis ἀρύτυνα, ut a verbo derivetur. De nominibus ergo hujus terminationis hæc Regula observetur. Nomina fœmin. in αυνα hyperdissyllaba ab aliis nominibus derivantur, *viz.* vel a nominibus in ων, eaque plura; ut a λέων, λέαινα, a δελφῶν-αυνα, a λίκων-αυνα, a δελφῶν-αυνα vel a nominibus in ὅ, eaque pauciora; ut a λύκῳ-αυνα, a Θεός-Θεία, a γυνή-αυνα, (notatur γυνή a γυνή) unicum jam excipitur, quod a verbo deducitur, ab ἀρύτω-αυνα.

Αὐτὸς αὐτὸς καταχέαδι] Sibi ipsi infundere aquam, sc. παγεμιμωδῶς u. furpari potest, cum αὐτοδιακονίαν exprimere volumus. Et certe Græci paroemiographi proverbium habent huic non dissimile. Ἐμαυτὸν βαλανεύσω Ipse mihi balneator ero. Zenob. Ἐμαυτὸν βαλανεύσω, παγεμίμω, οἰνοῖ, ἔμαυτὸν διακονήσω λέγεται ὅ, ὅταν ὁ βαλανεύς ναθρεύεται, ἢ ἑαυτὸν πελαμβάνη πῶ ἀρύτυνα, ἢ διακονῇ. Utitur hoc adagio Aristoph. in Pace.

Ἄλλ' εἰ ταῦτα δοκῇ, κάρω' ἑμαυτὸν βαλανεύσω.

Hinc in Sacra Lingua aquam manibus infundere, pro famuli charactere usurpatur. Ita enim describitur Elizeus in *Hist. Regum*, filius Saphat, qui fundebat aquam super manus Eliæ. h. e. qui ministrabat Eliæ, eique famulus fuit: est enim proverbialis quædam locutio, qua una actio servilis, eaque maxime usitata, pro toto ministerio synecdochice ponitur: Ministerium Elisæi describitur a quadam parte per synecdochen. Nec enim tantum abluebat heri sui manus, verum alie quoque officia illi impendebat: Martyr in locum.

Καταχέαδι] Inter alia significat etiam λοιδορεῖν, κακολογεῖν, maledicere, convitiari, quasi perfundere aliquem convitiis; quod & πλῶν, & καταπλῶν, eodem modo Græci dixerunt. Hesych. καταχέει κακολογῇ. Ut ergo supra Theophr. hominem istum ἀνείχωντον, hoc monstrum impudentie, multo sale perspersit, quod ipse sale respergere soleat; ita hic eundem καταπλῶν & καταχέει quod soleat ipse αὐτὸς αὐτὸς καταχέαδι, ipse se aqua perfundere, ad vitandos sumptus balnearios; impudenter id quidem, & nequiter, & insolenter. Cæterum ab hoc verbo καταχέαδι dicitur κατάχελον, instrumentum supellect. balneat. idem opinor quod ἀρύτυνα, vas quo aquam infundunt, vel perfundunt lavantes. Meminit J. Pollux & Hesychius qui exp. βαλανευτικὸν σκαφίον.

Οὐδὲν σοὶ χάρις.] No thanks to you; ita enim nos in lingua nostra vernacula Græcam hanc phrasin, quemadmodum & multas alias totidem fere verbis retinemus. Tota ἀναιχλωτία impudentissimi hujus nebulonis huc tendit, *viz.* περὶ τὰ λείπτα, ut rem faciat, & lucrum quæstumque compareret: est enim αἰχρὸς ἐνεκα κέρους, ut supra in definitione. Ut igitur supra in spectaculis, ita hic in balneis, eadem fronte se gerit. Gratis spectavit ludos in theatro, nulla soluta stipe neque mercede pro lucari; atque ita hic gratis lavat, nullo soluto pretio balneatori; utque ibi theatri redemptorem, ita hic balneatorem sua mercede emungit atque defraudat. Quod ut aliquo saltem præ-

prætextu faciat, ipse sibi aquam solet infundere *αὐτὸς αὐτῇ καταχέουσι*, aquarioli seu balneatoris officium sibi ipse præstat; & discedens dicit *τῷ βαλανεί, ἡ δὲ μία σοὶ χάρις*. Et quid tandem is solvet, qui grates non persolveth? quanquam certe non admodum grandi pretio ei constitisset lavatio, et si debitam mercedem balneatori pependisset; nisi forte Athenis cariores tum essent thermæ, quam Romæ. Romæ enim non nisi unum quadrantem pro balneatico solvebant, homines saltem plebei; itaque ibi *ὁ ἀντίχουσι* pro uno æreo nummulo æream suam frontem lavasset. Docet hoc nos M. Cicero, *Orat. pro Calio*, de Clodia, *Nisi forte mulier potens quadrantaria illa permutatione familiaris facta erat balneatori*; & Horatius in Sat.

—Dum tu quadrante lavatum Rex ibis.

Pretium quod pro lavatione in balneo pendebatur *Balneaticum* dixerunt Romani recentiores. Gloss. L. Gr. *Balneaticum*: βαλανικόν. ut & *Martiatium*, quod milites accipiebant stipendium; & *synodaticum*, quod ad synodum convenientibus viatici nomine præbatur.

CAPUT X.

Περὶ Μικρολογίας.

M^[Μικρολογία] *Indecora tenacitas sive sordida parsimonia*; & est species ^{τῇ ἀνελευθερίας}, sive *avaritia*; multiplex enim hoc vitium est, & in varia genera partitum; uti videre est apud Philos. 4. *Ethic. ad Nicom.* *Μικρολόγος* (si primam originem & vim vocis spectemus) est proprie qui *μικρὰ περιέχεται λόγον ποιῶν*, qui parva rei rationem habet; nec enim facile ostendi potest, quid aliud *λόγος* in hac compositione significet: qui rem parvam in pretio habet, & magni aestimat; vel, qui sordide rationes init, & de rebus minimis computum & calculum ponit. *Μικρολ.* igitur illa species avaritiæ est, quæ non tam in accipiendo modum excedit, quam in dando deficit; *μικρολ.* sunt, qui non τῇ λήψει ἐπιδίδωσι, sed τῇ δόσει ἐκλείπτει, qui non aliena appetunt, sed suis tantum servandis student, quibus tanquam sacris parcunt. Hi sunt quos Græci vocant *κίμβικας, φειδωλὰς, γλιχρὰς, κνιπὰς & σκνιπὰς, κνιμπερίτας & ῥυπαρὰς, καρδαμογλύφας, ῥυποκόνδυλκας, πρυσθίους*. quæ omnia vocabula sigillatim evolvere jam non vacat; unicuique tantum excerpam, viz. *ῥυποκόνδυλος* ῥυποκ. (inquit Chyliaestes) a Gr. dicitur *homo sordidus & impendio parcus*; ducto cognomine ab iis, quibus sordes in unguibus residunt, nec tantillum sumptus facere volunt, ut tonsori dent nummulum qui eos repurget. *ῥυπὸς* proprie sunt sordes, quæ in summis manuum & digitorum unguibus colliguntur; *κόνδυλος* est articulus, sive nodus digitorum: extrema igitur sordes hæc vox significat, adeoque hominem perparcum & impense sordidum, qui ne gry quidem i.e. ne iplas quidem unguium & digitorum sordes libenter *περιέειν* aut perdere sustineat; qui (ut inquit

inquit Hom.) εἰς ἄλλα δόιν, & (ut Theocritus) εἰς ἐκὼν ἰὼν ἀποτρέψας πνὴ δόιν valde enim profusi & liberales sunt Græci erga hos avaros, & mire luxuriant in eorum sordibus exprimendis. Philosophus 4. Eth. 3, ubi agit de hac metropoli vitiorum (quemadmodum eam vocavit Diog.) viz. avaritia, 3 aut 4 horum nominum confessit; φειδωλὸς, γλιχρὸς, κίμεινος, πάντες τῇ δόσει ἐλλείπουσιν & paulo post, τῶν τῶν ἢ καὶ ὁ κυμνοπείσης, καὶ πᾶς ὁ τοῖς τῶ. Latini etiam imitantur copiam Gr. dum dicunt *avaros, deparcos, tenaces, sordidos, strictos, aridos*, &c. in exprimendo hoc vitio etiam lingua nostra Græcam sequitur, sed longo intervallo: dicimus enim hominem *μικρολόγον* & *κυμνοπείσω*, *nip-cheese, pinch-penny, cluch-fist*, &c. Obscura sane hæc vox est *ρυποκόρυλλος*, nec tonsoribus nota, nec (ut opinor) ad tonsores quicquam pertinet: nec enim mihi placet omnino ista hujus vocis ratio quam affert Erasmus, hominem viz. impenſe sordidum, & præparcum, *ρυποκ.* sic dici a parcendis sumptibus tonsoriis, quia viz. *nec tonsori nummulum dabit ad repurgandas unguium sordes*: neque enim tonsoris id munus est purgare digitos, aut ungues secare, sed crines; certe *ρυποκ.* dicitur absolute & simpliciter *homo sordidus*, a sordibus sc. quæ manibus adhærescunt, nullo respectu habito ad tonsorem aut ejus mercedem. Lucian. Dialogo cui tit. *ῥυποκ.* Trag. deambulabam (inquit) in Ceramico, ἐν τοῖς ἀμυγρῶν Μνηστήρ τῷ μικρολογίᾳ, ὅς ἐκκαίειν δὲς ἐστὼν, ἀνεκλήρονα μόνον κατέδυσε, γέροντα κακόνειον ἦδη καὶ κορυζῶντα, 16 Diis epulum præbens, *unicum gallum immolavit, eumq; vetulum*. Siracides 14. 3. Ἀνδρὶ μικρολόγῳ καὶ καλὸς ὁ πλεῖτος, *Viro sordido & tenaci divitiae non sunt bonæ.*

Φειδωλία] *Tenacitas, parsimonia, parcendi studium*; & semper in malum sumitur; a φειδωλός, *parcus, tenax*; quæ vox etiam plerumque in vitium, aliquando tamen est *sobrius, modestus, temperans*. Sic γλῶσσαν φειδωλῶν dixit Hesiod. *linguam temperantem*;

Γλάσσης τοὶ θησαυροὶ ἐν ἀνδροπόσιον ἄριστος

Φειδωλὸς, πλείη ἢ χείρε κατὰ μέτρον ἴσσης.

Sed cum de persona dicitur φειδωλός, semper in pejorem partem sumitur, & significat τὸν μικρολόγον. Atque sic differunt φειδωλία & φειδωλός, (ut λητὴ quartæ contract.) φειδωλία semper in malum sonat, denotatque *sordes & parsimoniam*: at φειδωλός plerumque in meliorem partem sumitur. Sic in illo celebri hemistichio Hesiodi,

Δεινὸν δ' ἐν πυθμῶνι φειδωλός,

Sera in fundo parsimonia; ubi honesta & laudabilis parsimonia aut licita intelligitur, quæ etfi in summo acervo, vel in medio vasis profuerit, at certe in imo & fundo sera est & inutilis. φειδωλός apud Hom. Odyss. E. 92. est ἡλεός, *miseriordia, temperantia, abstinentia*;

Κτήματα δαρδανίησιν ἑσφείον, εἰς ὅπῃ φειδωλός,

Opes consumunt immodice, nec sibi temperant, nec ulla est temperantia, nec abstinentia. Alibi idem poetarum princeps pro φειδωλός habet φειδωλή, -μην εἰπὶ δ' ἑσφείον ἑσφείω φειδωλή-. Tria igitur hæc nomina conjugata sunt, & synonyma, φειδωλή, & -λίη a φειδωλός, *parcus, tenax, avarus*, vel

vel potius contra, adjectivum φειδῶδης a substant. φειδῶ, addendo λῶ, quæ frequens est terminatio paragoga adjectivorum apud Græc. De hoc igitur nomine φειδῶδης (quantum ad ejus derivationem & accentum) hæc 2 Reg. observentur. 1. Adjectiva omnia hyperdisyllaba in λῶ desinentia (ubi illud λ non est de radice thematis) fiunt a futuro primo activo, mutando σω in λῶ, habentque η in penultima ut a βίβω-ήσω βίβηλός, horrendus, καταβίβω-ήσω καταβίβηλός, taciturnus; ab ἀπατάω-ήσω ἀπατηλός, fallax. Sic ὕψηλός quasi ab ὕψω-ήσω, etsi non leg. hoc verbum nili in tertia circumflexorū. Duo tantum hujus formæ observavi, quæ verbalia sunt a tertia præter. pass. viz. ἐξήτηλός, exoletus, evanidus, ab ἔξεμι exeo, evanesco, tertia præter. pass. ἔξετη, unde ἐξήτησα, & ἐξήτηλός, Etymol. παρὰ τὸ ἐξέναι τὴ δόλη· & αἰχμητὴλός, pudicus, verecundus, a tertia præter. ἤχμηται, ab αἰχμήματα. Duo alia sunt in λῶ terminatione desinentia, quæ habent ω ante λῶ, ea sunt ἀμαρτωλός, pro ἀμαρτηλός, ab ἀμαρτέω-ήσω, & φειδῶδης a φειδῶ, quod solum a nomine derivari videtur, cum cætera omnia adjectiva hujus terminationis fiant a verbis. Porro de accentu sit hæc altera Regula: Omnia hujusmodi adjectiva in λῶ sunt oxytona, ut σιωπηλός, ἀπατηλός, ὕψηλός, ἀμαρτωλός, φειδῶδης: hæc imitantur Πικτωλός & Αἰταλός, in quibus tamen λ est de radice & substantia thematis.

Διαφέρει] Διαφέρειν idem aliquando est quod συμφέρειν, prodesse, interesse (ut interesse Lat. est & differre, & prodesse) διαφέρει μοι τὰ τέταρτα vel πέτα, hoc mea interest, hoc ad rem meam spectat, hoc mihi utile est & conducibile. Ita hoc verbo usus est Justin. Martyr Parennetico, loquens de libris Judæorū, ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἡμῖν ἢ ἐν τέτοιον διαφέρει διδασκαλία, non his, sed nobis eorum doctrina prodest, conducit: τὸ δὲ παρ' Ἰουδαίοις ἐπὶ τῇ νῦν τὰς τῇ ἡμετέρα θιοσβεῖα διαφερέσας σάξας βίβλους, θείας προνομίας ἔργον ἐστὶν τὸ διαφέρειν ἡμῶν γέροντες. Hinc τὸ διαφέρειν, idem quod τὸ συμφέρον, τὸ λυσιτελεῖν, id quod cuique expedit, & conducit, id quod cujusque interest. Inde τίποις ἐν τῷ διαφερόντι, vel ἐν τῷ διαφύοντι, usura pro eo quod interest; quod & nos vocamus interest. Aristot. Πλεονεξία περὶ τὰ συμβόλαια, παρὰ τὴν ἀξίαν εἰσπράττειν τὸ διαφύον· πλεονεξία est circa contractus, plus quam par aut justum est, pro eo quod sua interesse putat, accipiens. Idem Oeconom. 2. Τέτο γὰρ αὐτὰς τὸ διαφύον εἶναι τὸ αὐτὰ εἶναι τὸ ἐμπόριον, καὶ μὴ ἐκεί· Ipsius enim interesse, emporium istic potius esse, quam illo loco. Julianus Epist. 10. Τὸ διαφύον κατανοήσατε, πόσας μὲν ὑμῶν ἐπαίνους ἔρχονται τότε, Quantum inter se considerate. Thucyd. Lib. 1. Ἀνελόντες μὲν καὶ ἔπειτα ἐν ὀλίγῃ διαφύον, μέλλουσιν δὲ λιμῶν τὴν εἰργασίαν, &c. demonstrantes cum alia non pauca, quæ sue Reipub. vehementer interesse dicebant, tum vero præcipue quod a portubus arcerentur; διαφύον igitur commoda, emolumenta. Jam quia uniuscujusque commodum, sive id quod cujusque interest, pecunia æstimat (μετρεῖται γὰρ πάντα νομίσματα, inquit Philos.) hinc τὸ διαφύον apud Aristot. aliosque Atticos scriptores etiam pro pecunia sumitur. Athen. Lib. 3. Διαφύον π' ἔταξαν διδόναι τοῖς πίνεσιν, certam pecuniam bibentibus dari constituerunt. Aristot. lib. de virtut. in desin. τ' ἐλευθερίῳ καὶ τὸ βουδνητικὸν καὶ ἐν τῷ διαφύον, καὶ τὸ μὴ λαβεῖν ἔ-

δεν μὴ δει' & alium juvare pecunia. Dionys. Halicarn. lib. 4. τὸ ἴσον διαφέρειν ὁ πέντεταλ' τῷ πλασίφ κατέφερε, eandem pecuniam pauperrimus ac dives conferebat. Sic passim in libris Hist. Maccab. διαφέρειν legimus pro pecuniis, ut lib. 2. cap. 4. πρὸς τούτων γὰρ ἢ ἢ ἡ διαφέρειν πρὸς τούτων, ad hunc enim pertinebat pecuniarum exactio; & cap. 3. ἀστὶ τὸ πλῆθος ἡ διαφέρειν ἀναριθμητὸν εἶναι, i. e. ἡ χρημάτων, & sic alibi. Quoniam vero sumptus & impensæ in pecunia fiunt, hinc τὸ διαφέρειν pro sumptu etiam & pretio & impensa sumitur. Sic apud Aristot. lib. De Virtut. μὴ κατὰ καιρὸν ποιεῖν διαφέρειν, sumptum in tempore non facere: atque ita hic φειδωλὶα τῆ διαφέρειν, est nimia parsimonia in sumptu faciendo; id quippe solum agit, id solum curat ὁ μικρολόγος, ut parcatur sumptui. Epictetus Enchir. cap. 32. ὁδὸς οὐδ' τὸ διαφέρειν, εἰ σοι λυσιπλῆ, ὅτε πωλεῖται, da igitur pretium, si tibi utile est, quanti constat; ubi pro τὸ διαφέρειν nonnulli legunt τὸ διαφέρειν, quod fere in idem recidit.

Ἵπὲρ καιρὸν.] Supra modum: καιρὸς non tantum ἀκριβὲς τῆ χρονίᾳ, temporis articulum & opportunitatem, designat, sed etiam ad alias circumstantias, loci puta & modi, extenditur; ita Hesych. in Gloss. καιρὸν etiam ad locum extendit, καιρὸς (inquit) χρόνος, ἢ τόπος. ac generaliter καιρὸς est commoditas, seu convenientia, rei, loci, modi, aut temporis. Unde ἐν καιρῷ γίνεσθαι τι, esse alicui commodum, χρησιμὸν εἶναι τι. Philippus Macedo apud Plutarch. in Apophtheg. opportunum quendam locum castris suis nactus, cum audiret non esse ibi pro jumentis suis pabulum, Οἶος, εἶπεν, ἡμῖν ὁ βίος ὅς ἐστιν, εἰ καὶ πρὸς τὸν χρόνον καιρὸν ὀφείλομεν εἶναι; Ἵπὲρ καιρὸν hoc in loco non est simpliciter ἀκαιρὸς, intempestive, sed ἐκ ἐν δέοντι, vel παρὰ τῆ δέοντος, supra modum, vel ultra quam decet & fas est: quod Homero est ἔσθ' αἶσαν, cui contrarium est κατ' αἶσαν, & κατὰ κόσμον.

Ἐκτορ, ἵπτεί με κατ' αἶσαν ἐνέκασας, ἢδ' ἔσθ' αἶσαν.

Ἐν τῷ μὶνὶ ἡμιόβολον ἀπαιτεῖν ὅτι τὴν οἰκίαν] Mire se torquet hoc in loco Vir doctiss. qui se ad incitas toties redactum fatetur, quoties eum exponendum suscepit. Tandem huc delabitur ut de mensura domus pensione intelligat, ac si ἐν τῷ μὶνὶ ἀπαιτεῖν ἡμιόβολον ὅτι τὴν οἰκίαν, esset, singulis mensibus semiobolum exigere pro adibus vel pro pensione adium; ac si intelligendus hic locus esset de pretio conductæ domus, quod Gr. στεγασίον & ἐνοίκιον vocant. At certe tum deberet esse, ὅτι τῇ οἰκίᾳ ob domum; non ὅτι τῷ οἰκ. ad domum. Deinde, quæ ædes tam parva mercede conduci queant, ut in mensem semiobolo, h. e. drachma, 6 ebolis, in annum inquilino habitari possint? Nec certe ita accipit Vir Cl. ac si semiobolus integram summam efficeret mensuræ pensionis, sed particulam tantum ejus residuam; & sensus erit, solet ὁ μικρολόγος iste, cum locatæ a se domus pensionem ab inquilino exigit, ita rigidus esse & acerbus exactor, ut si de integra summa absit vel semiobolus, condonare id nolit, aut in proximum mensem differre ejus solutionem: solebant olim apud Gr. τὰ ἐνοίκια, h. e. mercedes five pensiones conductarum adium, singulis mensibus pendii. Erant ἐνοίκια mensura, μῆναια, non ἡξαμηνιαία, semestria, ut apud nos. Quod autem Vir summus hic notat, solitos Athenienses

πὲς μισθὸς καὶ τὰ ὀνόματα κατὰ πρυτανείας, καὶ κατὰ μῶνα, τελεῖν, id quidem verum erat quandiu spatium πρυτανειῶν non concurrebat cum spatio mensium. Cum enim 10 tantum fuere πρυτανείαι, numerus cuiusque πρυτανείας aut 36 dierum fuit, aut 35. Postquam vero 12 factæ sunt, additis 2 ad priores 10, tum æquati sunt mensium dies cum diebus πρυτανειῶν, idemque spatium fuit mensis & πρυτανείας: nam unaquæque Tribus mensis πρυτανείαν habuit. J. Pollux, καὶ ὅτε δέκα μὲν ἦσαν, πλείους ἐνέστη φυλὴ αἱ ἡμέραι ἐπεὶ ἡ δώδεκα ἐγένοντο, ἐνέστη φυλὴ μὲν πρυτανείαν ἔχῃ. Cum igitur idem esset spatium πρυτανείας & mensis (singulæ enim Tribus singulis mensibus πρυτανείαν tenebant) tum τὰς μισθὸς καὶ τὰ ὀνόματα & κατὰ πρυτανείας, & κατὰ μῶνα, ἐτέλεον. Et ut mercedes rerum locatarum, ædiumque pensiones, quot mensibus præstari moris fuit, sic etiam & usuræ, quæ mercedis instar habent pro pecunia locata, menstruæ quoque pendi solebant, etiam si in annum credita fuisset pecunia. Idque moris introductum, quum multi tamdiu mercede rerum suarum carere non poterant; quibus inde victus erat parandus. Usuræ Atticæ ut plurimum fuere menstruæ: Nec aliter certe accipiendus hic locus Theophrasti, quam de fœnore menstruo, sive usura in mensem solvenda. Hujus interpretationis inter alias meminit vir summus; etsi multum vacillat in hoc loco explicando. Possumus (inquit) de usura hoc interpretari, nam certum est, fœnus menstruum pendi solitum. Et hoc verum; iste micrologus pecuniam fœnori dederat pauxillulam, cui usuræ nomine competeret semiobolus, singulis mensibus ex more solvendus. Hanc ille tantulam pro usura summulam non dubitabat ventitans ipse domum debitoris sui poscere, & ad diem exigere; quæ nota est summæ μικρολογίας, & infimarum sordium. Nec opus est addi participium ἐλθὼν, ἀπ. ἐλθὼν ὅπῃ τῶν οἰκίαν nam ἀπ. ὅπῃ τῶν οἰκίαν per se hoc satis significat, & subintell. ἐλθὼν ejusmodi Ellipses frequentes sunt apud Græcos Scriptores. Fuere autem Athenis multi hujusmodi minuti toculliones, quales proprie πεκολύφαι & ὀβολοσῆται dicebantur; qui parvulas summas inopibus fœnerabantur, & obolos vel in diem, vel in mensem, pro usura exigebant. Talis utique est μικρολόγος, qui semiobolum suum pro usura debitum quot mensibus exigere solet, idque ὅπῃ τῶν οἰκίαν ædes creditoris sui frequentat, eumque importune & moleste interpellat, donec ultimum quadrantem persolveret.

Ἀρθμῶν πόσας πόλικας ἔχει.] Pauperis est numerare, etiam sordidi, cum alios ad cœnam invitat. Timet enim suis doliis, cadis suis & culullis, ne exhauriantur & exiccentur: Ne si forte pluribus poculis se mutuo provocent convivæ proluantque. Videtur ὁ μικρολ. a numerando & computando dici, qui res etiam minimas in numero & pretio habet; ideoque ex omnibus scientiis Arithmeticæ inprimis est studiosus; adeo omnia sua exacte numerat, computatque: numerat pecunias, numerat menses, dies, usuras, obolos; numerat panes, qui comeduntur, numerat calices, qui ebibuntur, cum ex ejus dolio est quod hauritur, & de ejus vino quod bibitur, alioquin ἐφ' ὅτις Ἰπποκλείδης. Eiusdem enim stomachi & palati est cum Diogene apud Laert. qui cum

cum esset interrogatus, quodnam vinum maxime placeret, aut quod vinum libentius biberet, respondit, τὸν ἀλλότριον. Nihil omnino hic locus ad Veterum symposiarchas, nec ad Atheniensium οἰνόπιδας οἰνόπιδας vocabant bibendi arbitros, quos Plato μνέμονας appellat, quasi monitores, quod legis admonerent. Erat autem οἰνόπιδας qui vini inspector, magistratus quidam huic rei præfectus in conviviis publicis, ut quoties quisque, & quomodo biberet, observaret: de quo more & ritu bibendi apud Græcos aliosque fusc Athenæus *Dipnos.* 10. 11. qui consulendus; nec enim nunc hoc agimus: Illa enim cura & inspectio οἰνόπιδαν, qua compotorum calices in numero habebant, & qua providebant ὅπως ἐπ' ἴσον πίνουσιν οἱ σιώντες, ad ordinem, & decorum, & temperantiam, & frugalitatem spectabat; non ad sordes & parfimoniam, quemadmodum fordida hæc arithmetica τῷ μικρολόγῳ. Solebant autem numerare calices non οἰνόπιδαν solum, sed οἰνοπόται, & οἰνόφλυγες, vini gurgites & helluones, dum æqualibus poculis se mutuo provocabant in conviviis. Ab hoc bibendi more (barbaro plane & plufquam belluino) nostra ætas (proh dolor) non prorsus abhorret, nec aliena est. Inordinatum hunc bibendi ordinem, τάξιν ἐν ἀτάξει ἢ διδασκίαν ἐν ἀκόσμῳ πείρασιν vocat M. Basilus *Homil. κατὰ μεθύοντων*. Quin & ipse Horatius (alioqui vates non nimis siccus & sobrius) alicubi has compotandi leges, & morem quo ad æquales calices bibitur, tanquam insanas damnat, *Serm. lib. 2. Sat. 6.* Solebant etiam οἱ ἐχέλαι calices numerare, dum tot cyathos biberent, quot essent literæ in nomine suæ amasiæ. Notum hoc ex Martiale, apud quem extat insigne Epigramma, *lib. 1. ep. 72.*

Navia sex cyathis, septem Justina bibatur,

Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.

Omnis ab infuso numeretur amica Falerno,

Et quia nulla venit, tu mihi, somne, veni.

Aliquando eundem morem observabant cum Mæcenatum, & regum, & magnorum amicorum saluti propinarent. Unde alibi idem *Epigram. L. 11. Ep. 37.*

Quincunces, & sex cyathos, bessemque bibamus,

Caius ut fiat Julius, & Proculus;

& alibi,

Sex jubeo cyathos fundere, Caesar erit;

si diphthongus in voce *Caesar* resolvatur, 6 erunt literæ. Sed hic mos τῷ ἀεθμῶν κύλικας, quo utebantur Veneris aut Bacchi affeclæ & ministri, ἀπεροδίνουσθ' est, & nihil ad Bacchum, nec ad rem nostram: hæc enumeratio poculorum nihil ad τὸν μικρολόγον, qui nullius salutis propinat, nisi suæ crumenæ. Quadruplex igitur est numeratio cyathorum inter bibendum: prima insana & ebria, quæ propria est οἰνοπόται; secunda frugalis & sobria, quæ erat veterum οἰνόπιδαν, de quibus jam diximus; qui monitores & moderatores erant compotorum: tertia amatoria, seu adulatoria, quæ ἐχέλαι ἢ κολλήων; quarta denique avara & fordida, qualis esse solet τῷ μικρολόγῳ.

Κύλικας.] Κύλιξ, ὁ. Lat. *calix*, hic, mutato genere, & υ in α. Sic α κυψάλη, *capsa*, *capsula*; α κίων κυνός, *canis*; α μωδία, *madeo*; α γένος *gena*.

Συσσιτών.] *Cum aliis victum sumens*; ita ad verbum vox sonat, sed συσιτίων hoc in loco est *alios convivio excipere, aliis epulum præbere suis sumptibus*: nisi enim de ejus sumptibus hæc convivatio esset, & de ejus dolio haurirent, quorsum illi attineret numerare cyathos? Συσσίτη peculiariter apud Athen. erant collegia sive sodalitia τῶν ἱερωνιστῶν, qui coibant ad epulas una celebrandas, ut in commune jucundi essent. Hæ societates & collegia ἱερανοὶ & συσίτη dicebantur, & ejusmodi communis convivatio aut compotatio συσιτία & sodales ipsos, qui simul congregabantur in illis convivii & compotationibus, vocabant (inquit Pollux) ξυμπότας, ὁμοσίτας, συσίτας, συνεσιτάς, διασίτας, εὐλαπνασίτας, ἱερανιστάς. Horum συσιτίων, quæ apud veteres Græcos agitari solebant, meminit non semel Philosophus in *Polit.* sub diversis nominibus: communiter enim dicta sunt συσίτη, a Spartanis φιδίτη, a Cretensibus ἀνδρα, quasi *virorum cæus*. lib. 2. c. 10. Συσίτη παρ' ἀμφοτέροις ὄντι, ἢ τὸ γὰρ ἀρχαῖον ἐκάλεον οἱ Λάκωνες ἢ φιδίτη, ἀλλὰ ἀνδρα, καθάπερ οἱ Κρήτες. Et cap. 7. τὰ συσίτη, τὰ καλέμεθα φιδίτη, ubi prior appellatio est communis Græciæ, secunda Spartanis peculiaris. Φιδίτη autem dicta, vel quasi φιλίτη, mutato λ in δ, quod amoris & charitatis conservandæ ergo instituerentur, quemadmodum & Ἀγάπαι veterum Christianorum; vel φιδίτη a parifimonia & frugalitate quæ in iis cernebatur (i pro ei) frugalitas enim Lacedæmon. veluti propria & patria virtus fuit. Hoc insuper observo de hoc verbo συσιτεῖν, & ejus contrario (ut videtur) μονοσιτεῖν ut videtur, inquam, nam μονοσιτεῖν videtur esse contrarium τῷ συσιτεῖν, sed non est; licet enim συσιτεῖν sit *convivari, simul cum aliis cibum sumere*, tamen μονοσιτεῖν non est *cibum capere solitarie & sine aliis*, sed *semel de die cibum sumere*, quemadmodum nos heri, qui dies erat jejunii publici & solennis; atque ita semper Hippocrates, apud quem δις σιτέειν τ' ἡμέρας, & μονοσιτέειν, non semel opponuntur: alibi apud eundem τὸ μονοσιτέειν opponitur τῷ ἀεὶ σιτεῖν *prandere*; nam quia fere prandio potius quam cœna abstinebant, qui semel in die comedebant, ideo magnus ille senex, medicorum princeps, miro usus verborum compendio, ἀεὶ σιτεῖν ponit pro *bis de die vesci*. De dicta lib. 2. ἀεὶ σιτεῖν τὰ νύκτα διαπρησσεύει τῇ μονοσιτίᾳ. Et libro De ver. med. τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἔστιν διαφέρει πότερον ἀν' ὅταντι θεύσωσιν, εἴτε μονοσιτέειν, εἴτε ἀεὶ σιτεῖν. Sic igitur differunt μονοσίτης & μονόσιτος. μονός. est *qui solus comedit*; at μονόσιτος (saltem apud veteres scriptores) *qui semel de die comedit*, cui contrarius ὁ ἀεὶ σιτῶν.

Ἀπάρχεσθαι τῇ Ἀρτέμιδι.] *Diana libamenta offerre*, Interpres; i. e. primitias libare. Solebant veteres tum in sacrificiis tum in convivii partem cœnæ Diis suis libare, & velut primitias de mensa consecrare, tam de liquidis quam de aridis, quod σπένδειν & λείβειν dicebant, h. e. *libare*. Nam a Græco λείβειν fit Lat. *libare*. Hanc Ethnicorum religionem ostendit versus ille apud Homerum toties repetitus,

Αὐτὸς

Αὐτὰρ ἐπεὶ σπείσαντ' ἔπον δ' ὅσον ἦθελε θυμός.

primum *σπείσαν*, deinde *ἔπον*. Ἀπαρχὰς generaliter est *primitias cuiusvis rei Diis offerre*, at *σπένδειν* & *λείβειν* de liquidis tantum; nam proprie *σπονδή* & *λοιβή* apud Græcos nihil aliud erat quam vini, aut siceræ, aquæ, lactis, olei, aut alterius alicujus liquoris ex vase effusio, vel in aram seu victimam, vel etiam in terram, adhibitis quibusdam cæremoniis atque precibus, in honorem numinis: nec aliud erat *πον* apud Heb. (si liceat componere sacra profanis.) Habuere enim & Judæi religiosas suas libationes, quas, ut alios eorum ritus atque caeremonias, Ethnici *κακοζηλία* quadam imitati sunt. Sed loquitur hic Theophrastus, non de libationibus quæ de liquido fiebant, quæ *σπονδαὶ* & *λοιβαί*, sed de primitiis cœnæ, quæ etiam de aridis fiebant, & hæ sunt *Ἀπαρχαί* atque hoc dicitur *Ἀπαρχὰς*, viz. *primitias ciborum de mensa tollere, & Diis consecrare*, ut loquitur Athenæus l. 4. Καὶ περὶ τῆς *συνάδας* ἥ *α. δὲ ποιεῖν ἡμεῖς διδάσκει πάλιν Ὀμήρου*, *Ἀπαρχὰς τῆς βρομύτων νέμει τοῖς Θεοῖς*. Hinc Varro apud Nonium, *Oportet bonum civem legibus parere, & Deos colere, in patellam dare μικρὸν κρέας*. Atque hæ sunt, quas *libatas dapes* dixit Horatius,

Ante larem proprium vescor, vernasque procaces

Pasco libatis dapibus.

i. e. ex quibus particulam Diis penatibus *libavi*, ut recte explicat Turnebus. Plutarchus libro de fort. Rom. pag. 323. Οἱ ὃ εἶπον, ἀλλὰ παρ-
σένον τῷ Ὀκρησίαν, ἀπαρχὰς καὶ λοιβὰ ἐλάσσει λαμβάνουσιν ἀπὸ τῆ βασι-
λικῆς τραπέζης, ὅτι τῷ ἐστὶν κομίζειν, *primitias & libationes a regia mensa accipere, & ad Larem seu deos penates asferre*; ubi *Ἀπαρχὰς* sunt *Ἀπαρχαί* Homerus simpliciter *ἀρχὰς* appellat,

Ἥ ῥα καὶ ἀρχὰς δῶκε Θεοῖς εἰσιγνέτησι.

Ἀπαρχὰς τῇ Ἀρτέμιδι absolute, sine genitivo sequente: alioquin hoc verbum sæpius regit genitivum rei ex qua primitiæ vel libamenta offeruntur, idque ex vi præpos. ἀπὸ. Maximus Tyr. Diff. 14. Videntur (inquit) *mibi primi omnium agricolæ τῆς ἐν γῆς καρπὸν τοῖς δαδύκοντι Θεοῖς ἀπαρχάμενοι*, terra frugum suarum primitias Diis a quibus acceperunt obtulisse: Julianus Epistola 49, *Ἀπαρχὰς τοῖς Θεοῖς τῆς καρπῶν*, frugum primitias Diis offerre. Herodotus, Ὁ δῖος τῆς κρεῶν καὶ τῆς αὐλῶν ἀπαρχάμενος ἱππῶν, qui sacrificium obtulit, libamenta carniū & extorum projicit. Plutarchus in Theseo, *Ἀπαρχὰς τῆς ὧς τῆς κόμης*, de coma primitias dat Deo. Theocritus Idyll. 7.

--Ἥ γὰρ ἑταῖροι

Ἀνέρες εὐπέπλοι Δαμύπερι δαῖτα πλεῖωσι,

Ὀλέω ἀπαρχάμενοι,

Dorice pro ὅλβω *Ἀπαρχάμενοι*, opum primitias offerentes. Homerus cum accusativo hoc verbum junxit, Iliad. T.

Κάπρε ἀπὸ τείχας ἀρχάμενος,

Et Odyss. Γ.

Χίονα δ' ἐλοχέτας τὲ κατήρχετο, πολλὰ δ' Ἀθήνη

Εὐχεται ἀπαρχάμενος, κοιλῆς τείχας ἐν πυρὶ βάλλων,

Aquam molasque *libavit*; ubi *κατήρχετο* & *Ἀπαρχὰς* fere idem sunt.

Χότες

Χύτρην ἢ λοπάδα κατέξαντες] Si ollam aut patinam fregerit. Λοπάς-αδος, patina, catinus: Ὁ πῦρ μὲν αἰτῶν, ὃ δὲ λοπάς αἰτέμυθ'. Ignem petens, & patinam mutuans; ita enim differunt αἰτεῖν & αἰτέμυθ' (ut hoc obiter moneam); αἰτεῖν est rogare stipem aut eleemosynam, αἰτέμυθ' est rogare mutuum aut commodato: αἰτεῖ qui sibi proprium dari vult, αἰτέμυθ' qui commodari tantum rem sibi cupit. Sic λοπάς αἰτέμυθ' est patinam mutuans. Λοπάς est τρυβλίον, πίναξ. Diog. Laertius de cognomine Cynico, Θαυμάζειν ἔφη, εἰ χύτρην μὲν καὶ λοπάδα ἀνέμυθοι σκοπέμυθ' ἀνθεσπον δὲ μόνῃ τῇ ὄψει ἀρκεῖσθαι, Mirari se dixit, quod cum ollam & patinam emimus, eam circumspicimus; hominem vero ementes, solo vultu aspiciendo contenti sumus. Interpres ibi χύτρην καὶ λοπάδα vertit ollam ac operculum, at vero λοπάς non est operculum olla vel patina, sed ipsa patina aut patella. Sed profecto dignum patella operculum hæc verba, in quibus ille Diog. interpres a vero elegantissimi illius auctoris sensu & scopo aberravit. Athen. lib. 4. Μὴ περὶ φακῆς λοπάς αἰτέων εἰς τσάν ἀμμο βάλῃς. Dictum Cratetis, Ne lenticula prætuleris patinam, ne ad seditionem nos impellas. Erasmus adagium sic explicat: Allusit ad morem plebis, quæ solita sui excitare seditiones, si conspiciat optimates sibi præponi. Nam lopade apponuntur cibi lautiores; lens legumen est vilissimum & plebeium. Hinc nonnulli, quibus animus est in his patinis λεπτολογεῖν, distinguunt inter λοπάδα & τρυβλίον, ac si λοπάς patina melioris notæ atque materiæ, in qua dapes lautiores apponi solitæ, τρυβλίον vero vas fætile, in quo viliores cibi appositi: Atque hoc discrimen probant Dipnosophilæ ex historia Philox. παρὰ κεμύθιον ἐλάαν, καὶ μετὰ μικρὸν περσενεχδείσας λοπάδας ἰχθυῶν, πατάξας τὸ τρυβλίον (in quo erant olivæ) ἔφη, Μάστιξεν δ' ἐλάαν; est autem hoc hemistichium Homeri, quod ad rem suam festive detorsit Philox. ludens in ambiguo, nam ἐλάαν hic posuit pro accusativo ab ἐλάω ἐλάωσα, at a) ud Poetam ἐλάω est infinitivus pro ἐλᾶν ab ἐλάω ἐλαύνω, & dicitur de auriga equos in curru agitante, μάστιξεν &c. verum in illo loco Ath. καὶ pisciculi, qui summe in deliciis erant, ἐν λοπάδι, olivæ autem quæ inter viliores cibos, ἐν τρυβλίῳ apponebantur: hoc ergo vilius, illa pretiosior, & melioris metalli, seu materiæ. Atque huc facit, quod τὴν λοπάδα derivat Eustathius παρὰ τὸ λέπειν, quod est delibrare, decorticare, ut sit proprie λοπάς discus, seu patina in tenuem substantiam deducta & delibrata, quasi decorticata & circumrasa; a præterito medio λείπειν, λεπτός, ὡς καὶ λεπτὴ καὶ τετραχέα, ob tenuitatem; nam & λεπτὴν tenue dicitur quasi λεπτὸν, decorticatum, delibratum & politum; unde & λεπτός squama piscium, ab eodem verbo, propter tenuitatem, & λεπτός integumentum seu tunica capæ; unde & λεπτή & λεπτή (καὶ ἐκτασιν) vestis, tunica, proprie tenuis & subtilis, λεπτὸν ὄφρασμα κατὰ τὸ κερωμύκω λοπὸν (aiunt Grammatici) unde λεπτοδύτης, ὁ ἱμαποκλέπτης. Cui etymologiæ originem & ansam dedisse videtur Rex poetarum hisce versibus Odyss. T. 233. de tunica loquens,

Τὸν δὲ χρίων, ἐνέουσα παρὰ χειρὶ σιγαλόνητα,

Οἷόν τε κερωμύκω λοπὸν κατὰ ἰχθυόειο.

Sed de hac voce hæcenus; & jam manum de tabula, immo manum

de patina. Unum tantum & aliud addo compositum ex hoc vocabulo, observatu non indignum; primum est verbum illud plusquam sesquipedale apud Aristoph. quod ab hac voce incipit, *λοπαδο-τεμνο-σελαχο-γαλει-κροστιο-λεψανο-δερμ-υποδερμιματο-σιφιο-παρομελιτο-κατακα-μφο-κιγχιλ-επικοσυφο-περιετερ-αλεκτρυν-υπο-καφαλλιο-κιγκλο-πελειο-λαγω-σπεριοβαφν-τετρανο-πτερύων*. Alterum est *λοπαδοφυστης*, quasi *patinarum insufflator* i. e. helluo *ὀφθαλγος*. Scommate autem sic dictus διαβοητής ille *ὀφθαλγος* Dorion apud Athenæum *Lib. 8.* Καὶ τῷ νυκτὶς Δαελίων ἐνδον ὅτι παρ' ἡμῖν *λοπαδοφυστης*, qui cibis tam avidè inhiat, & b's suum tam prope admovet patinis, ut in eas sufflare soleat. Unicum adhuc adjicio ab hac voce compositum, *λοπαδορπαγίδης*, quasi dicas *patinarum raptor*, vel ciborum ex patinis furreptor, vel avidus arreptor: hoc epitheto ornantur gulosi philosophi vel potius sophistæ, vel potius Dipnosophistæ apud Athen. *Lib. 4.* ubi extat in eos epigramma, cujus hoc primum distichon est,

Ορρυπαπασιδαί, ῥινέλαταπιζιγένοι,

Σαυκογενιοτέφροι, κὶ λοπαδορπαγίδαί.

Κατάξαι Partic. Aor. 1. act. a κατίζω, γινωμι, *frango*. ἄζω *duco* & ἄζω *frango* coincidunt in præsenti & in futuro, ἄζω. Sed de aoristo hoc discrimen observare licet. Aor. 1. ἤξα, ἄξον, ἄξαμι, semper est ab ἄζω *duco* vel ἄζω *frango*, & aor. 2. ἤρον & ἤραρον semper est ab ἄζω *duco*. Licet ἄζω *duco* legatur in fut. ἄζω, tamen vix unquam reperimus aor. primum ἤξα, ἄξον, in illa significatione. Sed semper in hac altera significatione *frangendi*, uti hoc in loco κατὰξαι. Certe in Homero ἄξαι, & ἄξας, &c. semper in hac *frangendi* notione; nec aliter occurrit.

Συὶ ἄρματα ἄξαι.

Ἄξαι ὀπιλάμνας δδου μίλινον --

Ἄμυλον ἄρμα Ἄξαι ἐν πελάτῳ ῥυμφ --

Ἄξον δὴ ἔλχῃ Διομήδεϊ --

Atque ita semper in hoc tempore, nec unquam in altera illa significatione *ducendi*. Contra ἤρον & ἤραρον in aoristo 2. semper ab ἄζω *duco*, nec unquam ab ἄζω *frango*. Sed in hac significatione pro ἤρον dicitur ἔαρον per resolut. longæ vocalis, & frequentius in pass. ἐάρω, ut etiam in præter. medio, pro ἤρα, ἔαρα unde verbum ἐάρω ἐδέξω, re-vocando præter. med. ad præsens, fit novum; cujus compositum legitur in Evang. *Matth. c. 12.* Κάλαμον συνέτριμψόν ἐ κατὰξί.

Τρίχαλκον] Ita constanter legunt omnia (quæ vidi) exemplaria, & agnoscit Cl. Casaub. tum in Lat. versione hujus loci, tum in Commentario, ubi pro hujus vocis explicatione ad Pollucem nos remittit. Et tamen apud Poll. nulla mentio τριχάλκου, sed tantum διχάλκου, *lib. 9.* ubi agit de re nummaria & variis nummorum generibus: Ὁ μάλιστα ὁβολός ἐκτὼ χαλκός εἶχε, κὶ οἱ μὲν δύο χαλκοὶ τετρατημόριον ἔπει δ' ἂν εἶεν κὶ διχάλκον, ὅτι ἦν τὰ ὅβολοι τέταρτον οἱ δ' ἑσάρες χαλκοὶ ἡμιόβολον οἱ δ' ἑξ χαλκοὶ τετρατημόριον, ὅτι τὰ τρία μέρη ὅτι τὰ ὅβολοι. h. e. obolus 8 chalcos, sive areos nummos continebat, unde 2 chalcæ seu arei nummi dicebantur τετρατημόριον, quam primam oboli partem faciebant;

ciebant; 4 autem arei nummi dicti sunt hemiobolum, five semiobolus; 6 autem arei nummi dicebantur τεττημόριον ut hoc sensu apud Atticos contractum sit pro τεταρτημόριον, quæ sunt 3 quartæ, τετταρτημόρια, τερτημόρια, ut supra ex Etymol. Mirum autem videri possit, quod cum τεταρτημόριον, per aphæres. τεταρτημόριον, sit quarta pars oboli, τέταρτον τῷ ὀβολῷ, cur non per eandem rationem τεττημόριον sit τρίτον τῷ ὀβολῷ. Nam certe in aliis rebus τεττημόριον Atticis scriptoribus proprie est tertia pars cujuslibet rei; ut apud Thucyd. τεττημόριον ἢ μέγισται ἰππικόν, tertia pars maxime equites. At in partibus oboli hoc peculiare habet hæc vox τεττημόριον, quod non sit tertia pars, sed tertia quartæ, ita enim expresse Jul. Pollux οἱ ἢ ἐξ χαλκοῦ τεττημόριον, ὅτι τὰ πρῶτα ὅτι μέρη τῷ ὀβολῷ. Et forte hoc, quia obolus, cum constaret ex octo areis, non poterat dividi in tres partes æquales; unde nullum erat nomen quo tertia ejus pars designaretur: τεττημόριον igitur non pro τρίτον μέρος tertia pars (ut communiter de aliis rebus) sed contracte pro τεταρτημόριον, quæ sunt tres partes τετταρτημόρια, h. e. ἐξ χαλκοῦ 6 arei; ergo τεταρτημόριον (servata loquendi analogia) vocarunt quartam oboli partem, h. e. δίχαλκον, 2 areos, quales octoni in obolo. δίχαλκον quid sit videmus, viz. 2 arei, quarta pars oboli; etiam πεντέχαλκον legimus apud eundem Grammaticum pro πέντε χαλκοῖς 4 areis, πεντέχ. ἡμισόβλιον ἢ εἰς χαλκοῦς, unus areus supra semiobolum; at τετταρτημόριον certe non invenimus apud Pollucem, etsi non minus anxie & sedulo quæramus, quam μικρολόγῳ iste, qui in quærendo hoc nummulo omnem movet lapidem, omnes sellas dimovet, omnem angulum rimatur; cum igitur nusquam alibi compareat, nec reperiatur hoc τετταρτημόριον apud ullum alium auctorem, nec Grammat. nec Lexicograph. parum abest quin suspecta mihi hæc vox videatur, aliaque in ejus locum substituenda. Quid ergo si pro τετταρτημόριον scripserit Theophrastus τετταρτημόριον; est autem τετταρτημόριον (a θεῖς τετταρτῆς & ἀπὸ τοῦ νεῖο) inter mundum muliebrem, viz. textum subtile, sericum vel bombycinum, quod mulierum criminibus obducebatur. Ovidio crinale, Martiali capillare, vulgo (ni fallor) vocant a caul. Hesych. τετταρτημόριον, βομβύχινον ὕφασμα καθ' ὃς τετταρτῶν κεφαλῆς ἀπὸ μύθων. Firmat hanc suspensionem atque conjecturam, quod hoc in loco uxor dicitur amisisse hoc quicquid rei sit, γυναικὸς ἀποβλήσεως; unde verisimile fit de supellecile sequioris sexus & de mundo muliebri id fuisse, γυναικὸς ἀποβλήσεως τετταρτημόριον vel si hoc minus placet, quia ornamentum hoc erat magni pretii, (videtur autem velle Theophrastus hanc rem amissam vilem fuisse & minutam, talem enim diligenter perquirere, majoris est μικρολογίας) pro τετταρτημόριον legerim τετταρτημόριον; est autem τετταρτημόριον τὸ κινέδιον pectunculus, qui etiam ad κόσμον γυναικῶν spectat. Suidas τετταρτημόριον, κένιον forte a frangendis vel a ducendis criminibus. Utrum vero τετταρτημόριον, an τετταρτημόριον hic legatur pro tribus areis, an τετταρτημόριον a θεῖς τετταρτῆς, pili fortasse non interest. Potuit & mulier trichalcum perdere, quemadmodum & illa, quæ drachmam perdidit in Evangelio, quam etiam diligenter quæsit, usque dum invenit; & quidem sine suspitione ἢ μικρολογίας.

Quamobrem si quis receptam & communem lectionem retinendam pertinaciter censeat, equidem non repugno; ut enim διχαλκον apud Pollucem pro duobus areis, & πεντέχαλκον pro quinque areis, & δεσέχαλκον apud Plutarchum pro 10 areis h. e. denario, ita forte hic τετρίχαλκον apud Theophrastum pro tribus areis, etsi nusquam alibi apud Auctores hæc vox reperitur.

Κιβώτης] Arcas, capsas, loculos, cistas. Κιβώτης est κίστη, χαλδῆς, λάρναξ, ἐνλίπηξ, σοφῆς, hæc enim omnia synonyma sunt, inquit Eustathius ad Od. E. apud quem perperam ibi legitur σοφῆς pro σοφῆς, etiam in Edit. Romana. Grammatici κιβώτης proprie esse volunt arculas seu capsas in quibus conduntur vestes. Suidas inter κιβώτιον & κίστην (κίστω) sic distinguit, ut κίστης sit arca cibaria, κιβώτης arca vestiaria; nos tamen contra arcam vestiariam cistam dicimus, vulgo a chest: Etymologus tamen κιβώτιον derivat παρὰ τὸ κίβδι καὶ τὴν βόσιν, i. e. τεγερῶν, quasi esset repositorium cibi, cista panaria vel penaria. Sed nugatur pro suo more Grammat. iste, dum Etymologias undecunque venatur & corrogat: κιβώτης omnino a κίβη vel κίβη. Suidas, κίβη, τὸ κιβώτιον κίβη autem & κίβη forte ab Heb. נָכַב excavavit, vas concavum, unde & קָב Cab mensuræ genus. Est autem κίβη apud Ætolos pera vel sacculus, unde κιβώτης arca, qua aliquid includitur, & κιβώτιον poculi genus apud Athenæum. Hoc tantum addo, (Heb. אָרֶן) arcam fœderis, a Bibliorum Interpretibus aliisque sacris script. κιβώτιον passim appellari, qua voce utuntur etiam LXX. de arca Noë, & non nunquam οἱ ἔξωθεν, cum de arca Deucalionis, h. e. Noachi, verba faciunt: quanquam arca illa diluvialis proprie λάρναξ, quæ resp. Heb. תֵּבָה Teba. Sed aliquando etiam κιβώτης & κιβώτιον, ea arca diluvii. Lucian. in Tim. loquens de cataclysmo Deucalioneo, Ἐν τῇ κιβώτιον, προσκυῖλαι τῇ λυκαρεῖ, ζώπυρόν τι τῶ ἀνθρώπων σπέρματι διαφυλάττων, εἰς ὀπτηγὴν κακίας μείζοντος ubi κιβώτιον est cymba, a bote: neque tamen existimo vocem hanc nostram vernac. a Gr. illa κιβώτιον derivari; quomodo enim hæc navis careret prora, h. e. prima syllaba κί, viz. hoc erit τῆς ἀποκόπτειν ἀρεὰ κόρυμβος, ut inquit ille: est igitur hæc mera & fortuita linguarum συνέμπτωσις κιβώτης, a bote.

Διφῶν] Ζητεῖν, ψάλλειν, ἐρευνᾶν, quarere, scrutari, investigare. Hesiodus Ergon Lib. 1.

Μὴδ' ἐνὶ γυνὴ σὲ νόον πυροσόλῳ ἐξαπατέτω,
Αἰμύλα κωπίλλεσσι, τελεῶ διφῶσι κελεύω,

tuum inquirens tugurium, tuum perscrutans & examinans nidum.
Homerus Iliad. Π.

Πολλὰς ἂν κορέσειεν ἄνθρωπος οὗδε τίθει διφῶν,
Κνὸς ἀποθερόσκειν, εἰ καὶ δυσάμφορος εἴη;

Multos satiaverit hic homo ostrea quarens in mari; τίθει διφῶν, diving for oysters; nam ab hoc verbo διφῶν videtur fieri verbum nostrum, το δρε, h. e. urinari. Callimachus apud Etymolog. Μὴδ' ἀπ' ἐμοῦ διφῶτε μέγα σφάρισσαν αἰοδῶν. Hoc vero verbum apud poetas solos occurrit, nec memini in prosa alibi legisse, præterquam hic apud Theophrastum; & habeo veterem Theophrasti codicem in quo pro διφῶν hoc

in loco legitur *διφρες*, hoc modo, οἱ μεταφέρειν--&c. ἢ *διφρες* ἢ τὰ καλύμματα, & *sellas* & *stragula*.

Λυσιτελεῖν] *Prodesse, e re esse, in commodum cedere*: Λυσιτελεῖν κυρίως hic usurpatur. Illud enim proprie dicitur τὸ λυσιτελεῖς & -λεῖν, quod solvit impensam, *quits the cost*; ea merx est λυσιτελής quæ est pretio digna; quod & ἄξιον simpliciter Gr. vocant, scilicet pretio; quod bene emptum est & valet pecuniam, ut vulgo dicimus. Λυσιτελεῖν igitur proprie aliquid dicitur, cum fructus æquat aut etiam superat sumptum, & commodum pensat impensam, aut ubi compendium majus est impendio; τέλθ' enim inter alia (cum sit vox valde πολύσημη) est etiam δαπάνη, *sumptus, impensa*, & τελεῖν *sumptum facere*; unde πολυτελής *sumptuosus*, & ὀυτελής, *vilis, nullius pretii*; λύνει autem *luere, solvere*, unde & *lucrum a luendo* (inquit Varro) *si amplius quam quantum ex eo luerit est refectum*. Contra *dammium* (inquit idem doctiss. Rom.) *a demptione, cum minus refectum quam quanti constat*. Ut *lucrum a luendo*, sic λυσιτελής, παρὰ τὸ λύνει τὸ τέλθ' τέλθ' *impensa*; Thucydides lib. 4. κακῶς ἡμῶς αὐτὲς ποιόντων τέλεσι τοῖς οἰκείοις. Schol. τέλεσι ἢ δαπάναις, ὅθεν ἢ ὀυτελής ἢ πολυτελής. Demosth. Philip. 3. Χερρόνησον ἢ τοῖς αὐτῇ τέλεσι διορύξειν, *pollicitus est se peninsulam suis sumptibus perfossurum*: λυσιτελής ergo quod est operæ pretium, *worth the while*. Plato de Rep. 2. Λυσιτελεῖ τὸ ἀδικεῖν, ἢ ἀν λανθάνει, *expedit homini (vel operæ pretium est) injuriosum esse, si lateat*. Demosthenes Olynth. 2. ὅπῃ τὸ λυσιτελεῖν αὐτοῖς ἐκαστοὶ χωρεῖσι, *singuli ad suum commodum tendunt*: cui geminum fere illud Prophetæ in sacra pagina, ἐκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ πλεονέκτημα. Strabo Geograph. l. 3. παρὰ μὲν μικτῇ μὲν πὶ ἢ ἀργυρίῳ μικρόν, ἔχ' ὥστε ἢ λυσιτελεῖν ἀποκαθαίρειν, *Nascitur (inquit) in quadam Hispania parte plumbum, cui aliquid argenti admistum, non tantum tamen ut expediat, vel operæ pretium sit, repurgare*. Sophocles διαλελυμένος Φρονεῖν αἶς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλει λυεῖς φρονεῖν, h. e. ἔνθα τὸ φρονεῖν εἰ λυσιτελεῖ, inquit Triclinius; qui & aliam hujus vocis rationem affert: εἰρηδ' (inquit) ἐν μεταφορῇ τῆς φόβου ὑποκειμένην, ἔς εἰ πῶς τῆς φόβου ἐξέλοι, λυσιτελεῖ. Certe τὸ τέλθ' est etiam *vectigal, tributum*, & si quis tributum solvat & relaxet, & a tributo pendendo hominem liberet, is valde ei prodest & commodus est; sed prior significatio τῷ τέλει huic verbo aptior mihi videtur, & accommodatior, ut illud dicatur λυσιτελής quod solvit sumptum, & pensat impensam. Xenophon Memorab. lib. 5. τὸ γὰρ τὰς μὲν δαπάνας χωρεῖν ὀυτελής ἐν τῇ οἰκῇ, τὰ ἢ ἔργα μὴ τελεῖσθαι λυσιτελεῖν πρὸς τῷ δαπάνῃ, &c. Cum enim *sumptus integri ex re familiari procedunt, opera vero non persciuntur ut sumptui respondeat utilitas*, λυσιτελεῖν πρὸς τῷ δαπάνῃ, *so as to quit the cost*, ita ut æquivalens sumptui fructus sit, & emolumentum: qua voce usus etiam Auctor ad Heb. 13. 17. qui, ut citra cujusquam præjudicium libere dicam, quod sentio, videtur mihi paulo floridior & elegantior Paulo in dictione & stylo. Cui contrarium ἀλυσιτελής quod non expedit, neque operæ pretium est. Xenophon libro περὶ προσέδων ἢ ὅταν γὰρ πολὺς σῆτος τε ἢ οἶνος γένῃ, ἀξίαν ὄσων τῆς χαρπῶν, ἀλυσιτελεῖς αἱ χαρμίαι γίνονται. Cum

multum frumentum & vinum fuerit, & vili veneunt fruges, agricultura inutiles sunt,—non solvunt impensam: unde Plinius lib. 18. Domino aliquas messes colligere non expedit, si computetur impendium operæ, ἀμύλεις πινὰς συλλέγειν & λυσιτελεῖ vel ἀλυσιτελεῖς ἔστιν, εἰ πῶς λογίζοιτο τὰ ἀγαλάμματα καὶ τὰς πόδας. Aristotel. 8. Eth. cap. ult. in fine, Εὐ πάχειν γὰρ οἱ πολλοὶ βέλονται, τὸ δὲ ποιεῖν φεύγουσιν, ὡς ἀλυσιτελεῖς, bene facere recusant, tanquam rem incommodam, nec opera pretium. Sed plura exempla de hac voce congerere forte & λυσιτελεῖ, nec temporis, nec operæ pretium fuerit.

Οὐτε συκοτεχνῆσαι] *Ne ficum quidem de suo horto cuiquam permittit.* In hoc dicto proverbialis quædam venustas inesse videtur. *Ne ficum quidem*, de homine tenaci & parco, quo pumex non est magis aridus, qui ne gry quidem de suo alteri impertiet. Et certe non pauca sunt adagia apud Græcos ab hoc fructus genere desumpta; Eorum nonnulla adduxi ad illud Theocriti Σύνοντι ἄνδρες, neminem finit de horti sui fructibus gustare; multi serunt arbores, quæ prosint alteri seculo, at arbores micrologi nostri ne præsentī quidem seculo profunt, adeo inutilis hæc bestia est & nullius frugis. Non extat hoc verbum apud Lexicogr. nec apud quenquam alium (quod scio) auctorem. Invenio tamen apud Eustath. συκοτεχνίδω παροϊμαδῶς dictum de huiusmodi homine, qualem hic coloribus suis depingit Theophrastus. Locus Eustathii ad Odyss. ε. ubi postquam alia quædam nomina πρὸς μικρολόγῳ posuisset, qualia sunt κίμβιξ, λιμοκίμβιξ, κυμονοκίμβιξ, ῥυποκόνδυλον, hæc addit, καὶ συκοτεχνίδης περὶ Ἰππώναπι καὶ Ἀρχιλόχῳ διὰ τὸ ἀπτελὲς φασὶ πρὸς βρομέων, homo præparcus & fordidus dicitur συκοτεχνίδης, quasi *ficarius*, *ficivorus*, *ficuum vorator*, propter vilitatem sui illius cibi; ut igitur avarus & parcus proverbiali scemmate συκοτεχνίδης, ita etiam παροϊμαδῶς de eodem non inconcinne nec invenuste dici potest, cum tam γλιχρὸν, & aridum, & tenacem esse constet, uti nemini hominum hortum ingressio permittat εἴτε συκοτεχνῆσαι.

Οὐτε ἔλαιον ἢ φοῖνικα] *Nec vel olivam, aut palmulam:* apud Gr. perunque arbores, & arborum fructus, nominibus distinguuntur: vel conjugatis, ut συκὴ & σύκον, μηλέν & μήλον, ἔλε. vel diversis plane & disparatis, ut ἀμπέλων & σταφυλήν, δρύς & βάλανον, ἔλε. Sed hæc 2 vocabula arborū cum fructu confunduntur, nam ἔλαια est & ἔλαια, de qua prius, arbor & fructus, quia ἔλαιον, quod deberet esse fructus, aliud est, viz. *oleum*: igitur ἔλαια λέγεται, τὸ τε φυτόν καὶ ὁ καρπός, inquit Eustathius. Observant Gram. tamen ἔλαια, sine α, apud Atticos esse fructum oleæ solummodo, non autem ipsam arborem; unde parodia illa hemistichii Homericī

Μάστιξεν δ' ἔλαιον-----

Φοῖνιξ autem & arbor est & fructus, Lat. *palma*, vulgo *a date*. Est & nomen hoc avis illius μονίρης, & solitaria, quæ & Lat. *phœnix*; *rara avis in terris*—, si unquam in terris fuerit. Ex hac ambiguitate vocis, homonymia arboris & avis, profluxit insignis ille lapsus Terulliani,

tulliani, qui illud Psalmistæ, *δικαίῳ ὡς φοῖνιξ ἀνθήσκει*, ex Gr. transtulit *Fustus ut phoenix florebit*, resurrectionem viz. respiciens; cum in Heb. sit *פונק*, *Fustus ut palma florebit*. Sic alius nescio quis apud Plut. vertit *ἐγκέφαλον φοῖνικῶς*, *cerebrum phœnicis*, cum debuisset vertere *medullam palmæ arboris*. Jam apud Hom. *φοῖνιξ* aliud est, & 4 modis usurpatur; est enim vel nomen gentile, *Phœnix*, homo sc. de Phœnicia; vel nomen proprium *Phœnix*, senex ille Achilles nutritus; vel appellativum pro *purpura*, vel *puniceo colore*,

Ὡς δ' ὅτε τις τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοῖνικι μίλῳ.

vel denique adjectivum & epitheton, *purpureus*, *rufus*, *πυρρός* ἢ *αἵμο-
βαρής*, de equo,

Ὅς τὸ μὲν ἄλλο πόνον φοῖνιξ ἔσθ',

rufus, *badius*, vulgo (ni fallor) *a bright bay*: est autem *φοῖνιξ* hoc sensu (inquit Eustath.) *ὁμόχρους φοῖνικι τῇ ὁπώρα*, *eiusdem coloris cum fructu palmæ arboris*. Tot igitur modis variatur *φοῖνιξ* a principe poetarum. At Phœnicem avem Homerus certe non novit, nec forte quisquam alius. Sed tempus jam ut exeamus ex horto, ne suspicio de nobis sit τῷ *μικρολόγῳ*, adeoque pro *ὁπωρελεπταῖς*, fructuumque furibus, habeamur.

Τὲς ὅρες ἡ ὁπισθοπαθεὶς ὁσημέτερι] Doctiss. Casaubonus de agrorum limitibus & terminis hunc locum intelligit; ac si sollicitus sit iste *μικρολόγῳ* de ruris & fundi sui limitibus, ne quis eos loco moveret, ideoque quotidie lapides suos terminales visitare & inspectare soleat. Homines sc. ad rem attentos hæc cura tangit, nec immerito. Solebant certe veteres, uti & nos hodie, agrorum suorum fines erectis cippis, vel fixis lapidibus, distinguere & determinare. Hi limites *ὅροι* dicebantur, & *ὁριωνὶ λίθοι*, & res ipsa *ὁριότης*, *ὁρισμός*, quam vocem Logici ab agrorum finibus in fundum suum transtulerunt, unumque ex terminis suis fecerunt. Ita siquidem *definitionem* appellant, quam Cicero *finitionem* vocat, propius ad Græcum. Quam antiquus fuerit iste mos τῇ *ὁριότητι*, docet nos Homerus, qui huiusmodi limitum, lapidumque terminalium, meminit *plus vice simplici*: *Iliad.* Φ. 403.

--λίθον εἶλετο χερσὶ παχείῃ

Κεῖμενον ἐν πεδίῳ, μέλαινα, τριχύν τε, μέλαν τε.

Τὸν ῥ' ἀνδρες πρότεροι θέταρ' ἐμύθουν ἔρον ἀράρης.

ἔρον Ionice & poet. pro *ὅρον*, ut pro *ὁδὸς ἔδος* nam in hisce vocibus cum interpositione vocalis fit etiam mutatio spiritus; quod & in aliis observare est. Cum spiritu mutatur etiam & genus apud poet. (tam facile est auctoribus refigere fines & limites vocabulorum, & Grammat. terminos movere) hinc τὰ *ἔρα*, *limites*, & *δίσκει* *ἔρα*, & conjunctim *δίσκεα*, *terminus qui disci jactu comprehenditur*, tantum spatii quantum quis discum projicere potest; vulgo dicimus, *a coits cast.* Hom. de Menelao, & Antilocho cursu certantibus,

---- ἀπὸρ τὰ προῖτα ἢ ἐς δίσκεα λείπῃ.

Hesychius, *δίσκεα* ὅσον ἂν τις λάβοι *δίσκῳ*, & τῶν *δίσκεων* ὅσον ἂν τις βάλλοι

δικαίων. Solebant veteres vel lapide in terra defosso, ut etiamnum sit, vel erecta columna aut titulo fundos suos limitare, ut constaret quousque fundus eorum porrigeretur, nec ab alio invadi aut occupari posset. Hic lapis & limes dividens agrum ab agro vocabatur *terminus*; hinc *Terminus* apud Ethnicos Deus in cujus tutela credebant esse fines agrorum, cujus festa dicebantur *Terminalia*. Porro terminos agrorum refigere, & lapides limitares loco movere, grande olim piaculum & crimen *majoris abolla* censebatur; hoc qui faciebant, *παρορυσταί* dicebantur; qui sc. terminos vicinorum per vim deicerent, & amoverent, occupandorum finium *causa*: unde in 2 libro *Anthologia* Epig. titulus est *ἰς παρορυσταίς*. Expresse vetitum hoc lege divina, *Deut. 19. 14. Non transferes terminos proximi tui, quos fixerunt priores, τὴν ῥ' ἀνδρες πρότεροι θέσαν ἡμῖν οὐ θέν ἀράμεν*. Et *Prov. 22. 28. Μὴ μετέωρε ὄρα αἰώνια, ἀ ἱδεντο οἱ πατέρες σέ*. Et *Hof. 5. 10. iniquitas Judaeorum hoc caractere insignitur ac describitur. Facti sunt principes Juda sicut removens, aut transferentes terminum, seu limitem agrorum*. Quam frequens hoc crimen fuerit transferendi terminos, pateret vel ex hoc uno loco Theophrasti, saltem si hic locus de agrorum terminis & limitibus accipiendus sit. Mihi enim aliter videtur exponi posse, & quidem (ni fallor) melius & ad Theophrasti mentem accommodatius. Atticorum fuit, ut, quoties fundos aut praedia sibi pro pecunia credita haberent obstricta & oppignerata, titulos iis imponerent, sive columellas cum inscriptione quæ illud ipsum indicaret. *Ὅπως* Attici vocabant cippos hujusmodi lapideos vel titulos, qui praediis oppigneratis erant impositi, & ὅπως ἐπιστάναι χωρίων hos cippos praediis affigere. Julius Pollux *lib. 3. cap. 9. Ὅπως ἐπιστάναι χωρίων λίθον ἢ ὡς, ἢ στήλη τις διατεταμένη ὡς ὅταν ἐπὶ χωρίων τὸ χωρίον*. Vocabant autem ὅπως hujusmodi columellas, quia similes cippis seu lapidibus terminalibus, quibus fines possessionum solebant signari, & inter vicinos distingui. Helych. ὅπως στήλη ἢ καταπεπηγμένη ἐπὶ χωρίῳ ἢ οἰκίᾳ. Hinc χωρίον ὠρεσμοῦρον apud Pollucem ager hujusmodi lapideis cippis & columellis notatus & inscriptus, *h. e.* ager creditori oppigneratus, vulgo *mortgaged*. Prædium ita insignitum literis, quæ oppigneratum creditori declararent, ὠρεσμοῦρον vocabatur, quasi stigmatibus inustum, more servorum, qui vultus inscriptos gerebant. Contra quæ libera erant ab hujusmodi signis & stigmatibus, utpote non obstricta, nec creditori oppignerata, ἀστικτα vocabantur. Harpocraton, *Ἀστικτον, ἕως οἱ Ἀστικοὶ ἐκάλουν τὸ ἐλευθέρων χωρίον, καὶ μὴ ἐποικειῶμερον χρεῖσιν* & rursus, *Ἀστικτον χωρίον, τὸ μὴ ἐποικειῶμερον δανείσῃ* ὅταν γὰρ ἐποικιέται, εἰσθεν ὁ δανείσας αὐτὸ πύτο δηλοῦν διὰ γεγραμμάτων ἐπὶ τῶν τῷ χωρίῳ. Nam ὅσοι illi literati erant, & μονονοχῆ φωνῶν ἀφέντες clamabant esse oppigneratos agros illos & fundos, quibus cippi illi sive columellæ infigebantur. Demosth. *Orat. contra Timoth. Δάνεισμά ποιεῖται ἰδίᾳ παρ' ἐκείνων αὐτῶν τὰς ἐπὶ τὰ μνᾶς, καὶ ἐποικιῶσιν αὐτοῖς πύλο ἐστὶν, ἀς νῦν αὐτοῖς ἀποστρεῖ, καὶ τὰς ὅπως ἀνέστανται*. i. e. *refixit & revulsit cippos & lapides pigneratitios*. Idem in eadem, *καὶ μὴ γὰρ ἐστὶν ἐπὶ χωρίῳ ὡς ἀπασα, καὶ ὅσοι αὐτῆς ἐστῆσαι, καὶ ἀλλοὶ ἐκείνῃ ἀντιφύλα*

universa enim substantia creditoribus obstricta & obligata erat, & cippi prædiis statui sunt. Ubi ὄροι sunt lapides pignoratitii, vel hypothecarii, qui, in modum terminalium lapidum, in obligatis prædiis defigi constituique solebant. Atque de hujusmodi ὄροις omnino intelligendus hic videtur Theophrastus; ita ut sensus sit, Homo iste sordidus & impense parcus, præ tenacitate aliis semper diffidens, quotidie inspectat ὄρους prædiorum titulo hypotheca sibi obstrictorum, nunquis eos refixerit atque evellerit. Quia enim evelebantur sæpe ὄροι hypothecarii ab iis ipsis qui eos imponi ex pacto passi fuerant, cum creditorem fraudare vellent, ideo ille ad rem attentus suam, & sibi consulens, quotidie pergebat ad fundos oppigneratos, ut videret an salvi & immoti manerent. Eoque magis in hanc elegantissimi hujus loci sententiam inclino, ob id quod statim sequitur in proximo Μικρολόγος characterē, δεινὸς ὃ καὶ ὑπερήμεριαν περᾶται, καὶ τόκον τόκος, optime hæc duo conveniunt, ejusdem quippe est prædia sibi obstricta & oppignerata habere, & moræ pretium, & usuram usuræ, a debitore exigere.

[ὑπερήμεριαν περᾶται, καὶ τόκον τόκος.] ὑπερήμερος eleganter a Gr. dicitur lentus debitor, & qui ad diem præstitutum non solvit, nos vulgo, beyond his day; ὁ ἐν ἐκτίτασι κατὰ προδοσίαν, qui & idcirco ἐκπερᾶται. Lucian. Ὁ δ' ἡγανάκτει, λέγων ὑπερήμερον εἶναι καὶ ἐκπερᾶται τὸν ὀφλόμενον cum genitivo enim plerumque construitur hoc adjectivum; sed aliquando simpliciter ὑπερήμερος sine casu sequente, præcipue cum de aliis quam debitoribus dicitur. Notetur igitur hoc discrimen; vocabulum ὑπερήμερος absolute & per se positum semper significat lentum nomen, debitorem sc. qui ad diem non solvit; at cum genitivo sequenti ad alios transfertur, & sic general. ὑπερήμεροι vocantur, quicunque debitum & præstitutum alicui rei tempus transcendunt. Sic puella exoleta, & ὑπερᾶκμος, qua florem ætatis & justum nubendi tempus excessit, dicitur ὑπερήμερος καὶ γάμων ὑπερήμερος καὶ παιδείας, qui idoneam disciplinæ capeffendis ætatem excessit; ὑπερήμερος τὴν πολέμου, vel τὴν στρατίας, quemadmodum eodem sensu ἐκπερᾶται τὴν ἀγῶν dicitur quidam apud Lucianum. Philostrat. in Ep. Μὴ δὲ σκαυτὸν νόμιζε ὑπερήμερον καὶ τέτων καὶ ποιητῶν ἀνεγείστας, ne putes te ætatem excessisse, qua audiendi sunt poeta. Alioquin ὑπερήμερος per se absolute vox forensis est; debitor qui præstitutum solutionis tempus excessit, vel qui judicatum non præstat intra diem præstitutum. Demosth. contra Midiam, λαβὼν δὲ ὑπερήμερον καὶ ἔχων, εἰδὲν ἡ ψάμην πώποτε καὶ τέτα, cum ad diem præscriptum non solvisset, eumque cepissem & in potestate mea haberem, nulli tamen de illius rebus manum admovi. Hinc ὑπερήμερον εἰσπαράγειν πάλιν apud eundem Demosth. aliosque Atticos Scriptores, de rigido & severo creditore, qui tarda nomina acerbè compellat, & moræ pretium exigit; quod hic ὑπερήμεριαν περᾶται dicit noster; (de verbo περᾶται & εἰσπαράγει in hoc sensu supra) huic contrarium est ἀναβλάμειν τὴν ὑπερήμεριαν, cum de jure decedit, & de rigore legis remittit, & præstitutum diem debitori differt & prorogat. Demosth. Ἀποκρινάμενος δὲ μοι ταῦτα τὴν Θεοφίλου, καὶ ἀναβλάμειν τὴν ὑπερήμεριαν.

Τόκον τόκος] Usuram usuræ; & sic in infinitum, eis ἀπειρον, certe crescit;

Gr. ἀνατοκισμόν vocant, *use upon use*; nisi ad diem ei solvatur usura, poenam pro mora exigit, & usuram usuræ, *h. e.* ad diem non solutam usuram forti adjicit. Usura non soluta interdum ad sortem addi solebat (quod opinor hodieque fit) & usura ejus tum, ut & sortis, exigebatur, quæ erat usura usuræ. Videmus hic apud Theophrast. magnanimum hunc fœneratorem non nisi μικρολογίας & πειδωλίας arcessi & accusari; at certe videtur gravius hoc crimen esse, quam ut μικρολόγηται tantum censeretur, qui id faciat. *Saius erat* (inquit Cl. Casaub.) *hunc characterem inter ἰπποκρίτας notas referre*; & mirum profecto videri potest, improbos hos & perditos fœneratores, quique gravissimum fœneris genus exercerent, & usuras usurarum postulerent, non pejus audire apud Theophrast. nec nigriore carbone notari, quam ut μικρολόγοι dicantur, & fordidi, avari, parcique. Sed Athenis mirum quantum laxabatur fibula fœneratoribus, nec enim ullis legibus coercerentur; unde longe major usurarum licentia Græcis quam Romanis. Theophrasti ætate & frequens & licita erat usura usuræ; adeoque qui eam exercebant, minus infames minusque infamie macula irroganda est. Apud Græcos major erat fœnerandi licentia; unde is qui usuras cum sorte conjunxit, & τόκον τόκῳ, *h. e.* usuram usura, exercuit, non nisi μικρολόγηται hic audit apud Theophr. *fordide parcus & avarus*. Τόκῳ τόκῳ, est partus super partum, fœnus super fœnus, & veluti superfœtatio fœneris; & certe Varro Lat. *fœnus a fœtu*, ut Gr. τόκον a partu pecuniæ. Ita viz. fœneratione nummus superfœtat, ἐπιπύσσεται, instar leporis, quem solum ex omnibus animantibus ἐπιπύσσεται ait Pater historiarum, lib. 3. Ὁ λαγῶς ἐπιπύσσεται μὲν πάντων ὅσῳ θηρίων & forte eadem est ratio fœcunditatis pecuniæ, quam ille assignat fœcunditatis leporinæ, ὅτι ἐκαστοῦ θηρίου, quia pecuniam, ut leporem, omnes venantur.

Μῆτε ἄλλας χερσίν] *Nec salem commodare*; verbum χερσίν minus usitatum in hac significatione; communiter enim χερσίν, & χερσίναι, est *tingere, colorare*, a χερός, & χερός, & χροῖμα *color*: ideoque Vir doctissimus hoc in loco χερσίν pro *intingere* accipit, ac si vetaret μικρολόγηται salem aceto intingere; aut χροῖμα, pro χερσίν, legendum putat. Prius quod spectat, tam subtilis hæc expositio, tantumque salis & aceti in se habet, equidem quid sit non intelligo; quale enim hoc parcimonix specimen est, salem aceto non intingere, aut quis ἄλλας hoc modo χερσίν; scio salem & acetum pauperioribus in cibum fuisse, ut ad illud Theocr. locum annotavi, ἰὼ δ' ἔχω δ' ἄλλας. Sed scorsim (opinor) non conjunctim sumebantur sal & acetum.

tum. Igitur forte pro *χερνύειν* legendum est *χρῆν* h. e. *commodare*, atque hanc lectionem exhibet Lat. versio, & hic omnino sensus verborum est. Nolunt enim homines avari, & fordidi, & præparci quicquam alteri commodare; & ne saleem quidem, qui inter res vilissimas minimique pretii olim habebatur, ut antea ostendisse meminitum ex Hom. tum ex Theocr. unde *ἀλάνητα* dicta sunt *ἀνδράποδα*, *viles vernæ, mancipia*, quasi sale empta: quia enim sal vilis erat apud Græcos, idcirco vili empta omnia *ἀλάνητα* appellarunt. Hæc igitur locutio, *μήτε ἄλλας χρῆν*, videtur adagionis speciem præ se ferre, de homine tenaci & parco, qui ne gry quidem, ne rem quantumvis minimi pretii cuiquam mutuo dederit; de eo dici potest, Ne saleem quidem commodabit, cui simile illud Simichidæ—*Οὐδ' ἄλλὰ δίδως*. Sed & verbum *χερνύειν* hoc sensu Gr. esse, adeoque hoc in loco retinendum, contendit vir infinitæ lectionis Cl. Salmas. lib. *De modo usurarum*; "Nec opus est (inquit) ut *χρῆν* pro *χερνύειν* hic substituat. Nam etiam *χερνύειν*, vel *χερνύναι*, idem est quod *χρῆν*, viz. *utendum dare, mutuum dare*; ut in lege Rhodia de nautico fœnore, *ὁ ὃ χρῆσας τὰ χρήματα ἐπιπλέτω ἀνδρῶπον, ὅς ἐν ὅτι χερνύται*, i. e. *qui pecunias dedit mutuas, fœnore sc. nautico, hominem etiam mittat, qui & insuper commodatur vel mutuo datur, ὅτι χερνύται* & postea in eadem lege, *χρήματα χερνύειν ἢ ἀποστέλλειν, pecuniam mutuum dare*. Quin & apud Nostrum supra in Cap. *περὶ ἀρεσκείας*, ex codice vetustissimo ita rescribendum autumat, *πῶτο περιὼν χερνύειν αἰ τοῖς φιλοσφοῖς*, *illud commodare philosophis*; ubi nostra omnia exemplaria habent, *χρῆν αἰ τοῖς φιλοσφοῖς*.

Ἐλῦχνιον] *Ellychnium*, est stupa vel linum lucernæ aut lampadis, lucernæ filum aut funiculus ille papyraceus vel stupeus, vel cannabaceus, qui stans in oleo peruritur. Græci alio nomine *δρυανίδα*, & *μῶξαν*, appellant; vulgo *wiek*. Etiam ellychniorum cura, ad homines parcos & *μικρολόγους* pertinebat, ut apud Aristoph. aliosque videre est. Unde avarus ille senex in *Vespis* filium objurgat, quod lychniorum stupas non acu aut festuca, sed digito produxisset, *Κάρφθ' χαμόθεν σὺ τοῦ λαβῶν, ἃ λύχνοι περῶσιν* nam qui stupas lychni producit, dicitur *περῶν λύχνον*, & *περῶν*. Pollux, *τὸ ὃ περῶναι τὸν λύχνον, περῶσαι λέγεται*. Virgil. siue quisquis auctor fuit *Moreti*, de lucerna loquens,

Et producit acu stupas humore carentes.

Κύμινον] Lat. *cuminum*, itidem per *u* vocalem, quod speciale est & observandum; nam alioquin *u* Græcum transit non in *u* sed *y* Lat. ut in *δάκρυον lachryma*, & similibus. Vilissimum hoc granum, minimique pretii est, cui tamen ὁ *μικρολόγος* incubat, & parcit, tanquam tritico optimæ notæ. Ex Hebræa stirpe & radice hoc quicquid granum five olusculi oriundum est; *κύμινον* a *קומין*, quod & inter vilissima olea recensetur in *Evangelio*, ubi agitur de hypocriti Phariseorum, qui in decimandis oleribus adeo ad amissim erant exacti, omittentes interim *τὰ βαρύτερα τῶ νόμου*. Merito autem ὁ *μικρολόγος* de cumino sollicitus, & inter alias reculas, quarum parcos, tenax, & frugalis est iste

iste ὑποκόνησθαι, merito cumini meminit Theophrast. cum a minuto hoc olere denominetur avarus proverbiali scommate *cumini sector* κυμνοπέρις, & κυμνοκίμειξ, qui & καρδαμογλύφθαι. Aristoph. duo illa compolita simul composuit in *Vespis*, loquens de sene quodam avaro, quem pro suo more nequiter appellat κυμνοπέρις καρδαμογλύφον, est autem quasi dicas *cumini-sector-&-nasturtii-scalptor*.

Ορίανον] Non profiteor nomen meum inter Botanicos: Quare si quis meliora offerat de origano, herbam ei porrigere sum paratus. Non possum tamen hanc herbam intactam præterire; tam multa occurrunt, tum de re, tum de voce, observanda. Atque id primum notatu non indignum, quod omnium generum, Græcis ὀρίανος, est hic origanos, quod de paucis omnino substantivis dicere licet: legitur enim ὁ ὀρίγ. & ἡ ὀρίγ. & τὸ ὀρίγ. Latinis in neutro tantum dicitur *origanum*. Græci alio nomine κορίλλου appellant, unde & Lat. *cunilam*; vulgo *wild marjoram*. Dicitur autem ὀρίανον vel-ον, ab ὀρ- mons & γάνθαι gaudium, quod τοῖς ὄρεσι γάνυται, quod montibus gaudeat. Habet autem simplex, in 2a syll. contra regulam; Hæc enim regula est juxta Gram. Composita a dat. sing. nominis, primæ in -ος contractorum, si posterior vox in compositis, incipiat a vocale vel simplice conson. retinent diphth. & illius dativi a quo fiunt, e. g. ὀρείουλον, ἰγχείουλον, περιελεχέος. quod si vox posterior incipiat a duabus consonantibus, tum & abjicitur e diphth. & manet simplex, ut ὀρίτροφον, ὀρίδεσμον excip. jam ὀρίανον cum simplici, etiamsi simplex consona sequatur. Et de voce hætenus. Rem ipsam quod spectat, ejus δειμῶντος & acrimonia proverbio locum fecit; Ορίανον βλέπειν apud Aristoph. teste Suida: Meminit Erasmus; *Origanum tueri*, i. e. *torvo & acri vultu*, & parallelum facit adagionibus illis, Καρδαμον βλέπειν, Σίνυπιν βλέπειν, & similibus. Unicum aliud adjicio de hac herba, viz. vim ejus medicinalem. Siquidem testudines, ubi serpentes comedunt, origanum pro antidoto sumunt. Narrat Antigonus Carystius in *Hist. Mirab.* c. 40. Τὴν ἢ χελώνων, ὅταν ὀρεως φάγη, ἐπιδίδειν ὀρίανον. Habet ex Aristot. de *Hist. Anim.* lib. 9. cap. 6. Ἡ χελώνη, ὅταν ἔχῃ φάγη, ἐπιδίδει τὸν ὀρίανον. Idem alicubi testatur Plut. Ἡ χελώνη, φάγῃσα τὴν σάρκα τῆ ἔχιδας, ὀρίανον ἐπιδίδει. Ergo *comesa vipera comedunt origanum testudines in remedium, ut innoxius iis hic cibis sit.* Etiam ciconiæ a serpentibus vulneratæ origano se fanant. Philof. ubi supra, Οἱ ἢ πελαργοί, καὶ ἄλλοι τῶν ὀρνίθων, ὅταν ἐλκοῦσθαι μαρμαρίσῃ, ὁππότε τὸν ὀρίανον, intelligit enim ciconias sæpe vulnerari a serpentibus quos venantur.

Θυλήματα] Θυλήαι sunt θυρίαί, & ἀπαρχαὶ τῶν θυσιῶν, sacrificia, atque etiam primitiæ sacrorum, seu libamenta. Homer.

-----ὁ ἢ ἐν πύρρῃ βάλει θυλῆς.

Atque hinc forte θυλήματα, quasi a verbo θυλίσσασθαι. Sed legend. potius θυλήματα sine η in secunda syllaba. Hesychio sunt θυλήματα, βεβρεγμένα μέλιτι ἀλφίτα, farra melle imbuta, & macerata. Suidas, Θυλήματα, πύματα, ἀπαρχαὶ-ἀλφίτα ἃ ἐμισγόν οἶνον καὶ ἔλαιον, eis θυσίας ἀναφέροντες. Aristoph.

Aristoph. in Pace, Ἐγὼ δ' ὅπῃ ἀπ' ἀρχῆς εἶμι καὶ θυλήματα, Ego ad exta & liba pergo; Schol. θυλήματα, τὰ τοῖς θεοῖς ὀπιθυόμενα ἀλείφεται ἐπιβάλλεται ἢ οἶνον καὶ ἡαίον, farra seu farina quæ Diis offerebantur, vino & oleo oblita & madefacta, liba, ἀλείφεται, vel sub. πέμματα vel πόπανα, seu placenta melle aut vino & oleo subacta & macerata; quæ alio nomine ψαίσα dicebantur. Eustath. ψαῖσα, πλακύντες ἐξ ἀλείφον οἶνον καὶ ἡαίον δεδυμένα γινόμενοι. Suidas, ψαῖσα, ἀλείφει ἐλαίῳ καὶ οἶνον δεδυμένα, ἅπερ ἐπεθυμῖαν τοῖς θεοῖς, farina oleo & vino subacta, quas adolebant Diis. Atque simplex iste & rudis adolendi & sacrificandi mos apud veteres tantum in usu fuit, ante inventam ξωδοσίαν, & sacrificia magis sumptuosa, quemadmodum fusè docet Porphyrius lib. πρὸ ἀποχῆς ἐμφύχων. Quamquam vero ψαῖσα & θυλήματα fuerint nonnunquam hoc modo melle aut oleo & vino macerata, antiquitus tamen τὰ ψ. & θ. dicebantur simpliciter fruges ψαίσμενα, sive fracta saxo, sive molita; farra sc. seu mola, seu farina, quas sine hujusmodi mixtione & maceratione Diis immolabant, & adolebant: qui mos inter pauperes etiam postea duravit; nam ita expon. a Gram. ψαῖσα simpliciter, ἀλείφει τῇ μύλῃ κατεψαγμένα vel κατεψαίσμενα, fruges seu farina mola fracta & comminuta: atque ita (opinor) vox θυλήματα hic sumenda est; non pro libis & placentis pretiosis melle & oleo & vino confectis & subactis, sed pro farre, aut farina, quam Diis adolere, & sacrificiis inspergere solebant, Lat. molas appellant. Postquam enim abolito prisco illo & simplici adolendi more, qui farre & molis fiebat, sumptuosior & pretiosior sacrificandi mos & ritus introductus fuit, is tamen honor antiquitati mansit, ut in memoriam simplicis illius cultus, non solum adolendas victimarum partes farre conspergerent, sed etiam peractis reliquis sacrificii partibus tandem molas h. e. θυλήματα tanquam oblationem Deo gratissimam facerent. Porph. π. α. Lib. 2.

τὴ δ' ἀληθεστέραν βίαν παρὰ τὸ πρότερον μεταλαμβάνοντες, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ψαίσεως προφῆς πρῶτον εἰς πῦρ τοῖς θεοῖς ὄθεν ἐπὶ καὶ νῦν πρὸς τῶν τέλει τῶν θυλῶν τοῖς ψαίσεσι θυλήματα χερόμεθα. quæ verba, ut & alia fere omnia in pulcherrimo illo opere, pessime accepit Lat. Interpres; elegantiss. locus sic verti debet, Cum vero vita molita (terræ sc. frugibus post glandem inventis & introductis, hic enim qui dicitur est βίος ἀληθεστέρος vita molita; quia tum paulatim uti cœperunt frumentis & frugibus, commolitis & conjunctis, quæ dicebatur ἡμεῖς τρεφῶν, ut prior illa ex glandibus ἀγροῦ τρεφῶν) apud antiquos beata haberi cœpisset, tum primum comminuti farris primitias in ignem conjectas Diis immolabant, (in memoriam sc. illius beneficii βίαν ἀληθεστέραν, & acceptarum frugum) unde & etiamnum in fine sacrificiorum (hoc enim est, πρὸς τῶν τέλει τῶν θυλῶν, non ad sacrificii mysterium, ut inepte vertit Interpres, sed in fine sacrificiorum) farinas comminutas adhibemus; atque hoc postea ὀπιθυεῖν dixerunt, quia post alia sacrificia fiebat, θύειν (unde θυσία, θυλαί, & θυλήματα) apud veteres Græcos non erat sacrificare, sed θυμῶν, fuffitum aut incensum facere, adolere, fuffire, fuffumigare; ὃ γὰρ ἡμῖς νῦν θύειν λέγομεν, ἔρδειν ἔλεγον οἱ παλαιοί, inquit Porphy-

Porphyrus: certe θύειν Homerus nunquam posuit pro *maclare* animantes in sacrificium, sed pro *adolere*, & *suffire*, *suffimentum* offerre. Eustath. Θύειν ἀντὶ τοῦ θυμῶν ἀεὶ παρ' Ὀμήρου καίται, ἐδέσποτε ὃ ὅτι τὸ σφάζειν ἰσπεῖον ἔδειν καὶ θυθ-τὸ θυμιάμα· unde Lat. *thus*; notant enim Gram. antiquissimos scriptores hanc vocem aspirasse, & dixisse non *tus* & *tura*, sed *thus* & *thura*, quia a Gr. θύειν descendit; θυθ- enim Gr. idem quod θυμιάμα, & inde Lat. *thus*, ut πύον *pus*; θύειν autem θυμιάμα, Æolice θύω, unde Lat. *fuo*, & *fio*, & compos. *suffio*, & *suffimen*; & tum a θυω θυμός, Æol. θυμός, unde *sumus* Lat. & *fumigare*, a Gr. θυμιάμα θυθ- ergo & θυμιάμα idem, sed καὶ ἐξ ὀχλῶ Gr. *thus* dixerunt θυμιάμα.

Μικρὰ ταῦτα πολλὰ ὅτι πρὸς αἰαυτῶν] Nota est sententia Hesiodi;

Εἰ γὰρ κεν καὶ μικρὸν ὅτι μικρὸν καταδύοι,

καὶ θυμὸς πῶς ἔρδῃ, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γέναιτο.

quos versiculos non male sic interpretatus est nescio quis;

Adde parum parvo, modicum superadde pusillo.

Tempore sic parvo magnum cumulabis acervum.

Aristot. Politic. l. 5. c. 7. Oportet (inquit) in Rep. cavere ne aliquid, quantumvis parvum videtur, contra leges fiat, δὲ μάλιστα τὸ μικρὸν φουδάσθαι, ex parvis enim delictis crebro repetitis magna labes atque perniciēs sensim irrepit in Remp. quemadmodum ex parvis & minutis impensis paulatim magnum damnum accrescit rei familiari, ἀσπρὸς τὰς ἐτίας αἱ μικρὰ διαπύου διαπύουσι, πολλὰν γὰρ γένεσθαι λανθάνει ὃ ἡ μεταβολή, διὰ τὸ μὴ ἀθεῖναι γίνεσθαι, non percipitur mutatio, quia sensim fit, nec simul & semel; παραλογίζεται γὰρ ἡ διάφορα ἑστὶ ἀπὸ τῶν ἀσπρῶν σοφιστικῶς λόγος, εἰ ἕκαστον μικρὸν καὶ πάντα αὐτὸ δ' ἐστὶ μὲν ὅς, ὅτι δ' ὅς & τὸ γὰρ ὅλον καὶ τὰ πάντα ἡ μικρὸν, ἀλλὰ σύγκειται ἐν μικρὸν. Frequens est in ore parcorum hominum hæc sententia πρὸς μικρολόγῃς, qua etiam parvis sumptibus parcendum monet; ita enim hodieque dicere solent homines ad rem attentiores, μικρὰ ταῦτα πολλὰ ὅτι πρὸς αἰαυτῶν, *thus much a day comes to a great deal in a year*. Μὴ νενέσθαι βαλοῖσι. Hæc parva non sunt contemnenda; quod non tantum de parvis sumptibus vere dici potest, sed & de parvis laboribus, de parvis studiis, de parvis ingeniis, de parvis hostibus, de parvis periculis, & de parvis rebus quibuscunque merito usurpetur. De parvis non contemnendis insigne illud monitum est Q. Curtii. *Parva sæpe scintilla contempta magnum excitavit incendium*: Nil tuto in hoste despicitur; quem spreveris, valentiorē negligentia facies. Porro quanta moles operum, & quantæ res quantillis laboribus confici queant, observat Plinius, de formicarum industria loquens, Lib. 11. Cap. 30. *Silices (inquit) itinere earum attritos videmus, & in opere semitam factam, ne quis dubitet qualibet in re quid possit quantalacunque assiduitas*. Et certe incredibile est quantum in Grammat. studiis proficiet juvenus, etsi parum sit quod fiat, modo quotidie id fiat, modo accedat constantia, & assiduitas, & nulla dies sine linea. Idem de parvis sumptibus observare est; mirum enim quantum diminuent acervum, & arrodent rem familiarem,

liarem, modo frequentes sint & assidui. Quamobrem hominem non tantum parcum sed & prudentem decebit hæc sententia, Μικρὸ ταῦτα πρὸς ὅτι τὸ ἐν αὐτῷ.

Εὐεργέσιος] Situ aut squalore obsitas & obductas. Εὐεργέσιος, est situs, mucor, putredo, squalor; idem in aliis rebus, quod ἰὸς in metallis. Theocritus Idyl. 4. Χ' αὖ σὺ γὰρ διεστὶ παλιώταται, ἀν ποτ' ἐπαίξω, fistula (diu scilicet neglecta) situ & putredine afficitur vel inficitur; quod utinam aliquando de armis & instrumentis bellicis (potius quam musicis) dicere queamus. Inquinet arma situs, & ut alibi idem Simichidas,

— Ἀρχὴν δ' εἰς ὅτλ' ἀρχήνας
ἀπὸ διασημαίης, βοᾷς δ' ἐπ' μὲν ὄνομα εἶναι,

O si jam tennes diducat aranea telas

Arma per & gladios, nec belli nomen in orbe

Amplius horrendum sonet, aut feralis Enyo!

γένετο, γένετο. Ab εὐεργέσιος fit verbum hoc εὐεργέσιον, situ & squalore obduci, & juxta quosdam Gr. εὐεργέσιος---εστα - εν squalidus, horrendus: epitheton Orci apud Hesiodum,

Βῆσαν ἐς εὐεργέσιον δόμον κρυερὸν αἰδῶος,

& Homerum,

Οἰκίαν ἣ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φρεῖν
Σμερδαλέην, εὐεργέσιον, τὰ τε συγχεῖται τοῖσι περ.

Alii tamen εὐεργέσιος exponunt ἄρως, latus, amplius, ab εὐεργέσιος latitudo, ἄρως, latus; ut a κατός cetus, κατώεις cetosus, ingens. Et certe hoc fenſu optime convenit Orco hoc epitheton εὐεργέσιος, amplius, spatioſus; unde Homerus alibi ἄρως καὶ αἰδῶος δὲ appellat, latiportam Plutonis domum: πλατεῖα ἢ πύλη, ut est in Evang. Lata est inferorum porta, h. e. ἄρως. αἰδῶος. Εὐεργέσιος igitur vel amplius ab εὐεργέσιος, vel caliginosus, squalidus, situ obsitas ab εὐεργέσιος. Hesychius utramque expositionem habet, εὐεργέσιον, πλατεῖα, ἀναπνεύματα, σκοτεινὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρτων γίνεται, qua circa patres contingunt: intelligend. putrida, amida.

Ἰαμβίος] Particip. præter. passivi ἰάμαι, ἰώσομαι, ἰάμαι, situ vel rubigine obsitas, obductas. Idem verbum in compos. extat in Epist. Jacobi cap. 5. de re non dissimili, de divitibus avaris, ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἀργυρὸς κενώσεται. Vulg. vertit, aruginavit, barbaro & insolenti vocab. arurum & arg. vestrum arugine corruptum est & vitiatum. Vox ἰὸς πολύσημος est: significat enim & sagittam, & venenum, & aruginem; nec ulla differentia est in accusativo, nam ubique oxyton. & certe ὁξὺς εἶναι ὁ ἰὸς, quomodocunque fumatur, sive pro telo, sive pro veneno, sive pro ferrugine. Videtur tamen inter diversas has significationes esse dependentia quædam & cognatio; rubigo enim metalli veluti virus quoddam & venenum, quod in ejus venas penetrat, ejusque viscera & substantiam exedit, & erodit: virus autem veluti jaculum quoddam aut sagitta est, siquidem serpentes atque alia ἰερόεστα θηρία (venenosa bestia) virus & venenum ex ore ejaculantur, tanquam sagittam ex arcu: etſi quidam e Grammat. contra (& forte melius) ἰὸν, sagittam, dici volunt ab ἰὸς venenum, quia antiquitus sagittas fu-

as veneno tingere & inficere solebant, ut eo lethalius vulnerarent. Auctor Etymol. ἰὸς σημαίνει τὸ βέλθ', διὰ τὸ βλαπτικὸν εἶναι· ὅσπερ γὰρ ὁ ἰὸς φάρμακόν ἐστι τὸ σπέρναι, ἔπω καὶ ἔτθ' τὴν σώματι· ἢ παρὰ τὸ ἰόν, τὸ δυνάμει τὸ φάρμακον τὴν ὄψιν· καὶ γὰρ ἔχειον τὰ βέλη ἀπὸ τῆς ἰσῆς τῆς ὄψεως, ἵνα πλεονασμῶς τις διδῶναι ἀναγκασθῇ. at forte ἰὸς, *sagitta*, rectius ab ἰνι μι-
το, (mutato spiritu) vel ἀπὸ τῆς ἰῆς, ab *eunado*, καὶ γὰρ λίαν πορεύεται τὸ βέλθ', καὶ ὁ ἰὸς πορευτικὸς ἐστίν, inquit idem Grammat. sed hæc forte levia sunt, ut *sagitta*. Ἀλλ' ἵππει ἐν τῷ περὶ τὸν ἀνέκχρον, ἐν ὀπτικῶσι, quin hoc insuper adjiciam. Quemadmodum ἰὸς dicitur *sagitta*, quia τῷ ἰῷ, *veneno*, olim tingebatur, ita τοξικὸν *venenum*, ἀπὸ τοῦ τοξῶν h. e. a *sagittis*, nam τὰ τοξῶν in plurali sunt *sagittæ*; Dioscor. de *Alexipharm.* c. 20. τὸ ὃ τοξικὸν δοκεῖ μὴ ἀνομιᾶς, ἐκ τῆς τὰ τοξῶν τοῦ βαρβαρῶν ὡς αὐτὸς χεῖρεσσι, quod *barbarorum sagittæ* eo illinebantur.

Coincidit hoc participium præter. pass. in hoc casu cum particip. ἰωμένος ab ἰομαι *sano*; in recto tamen hæc 2 particip. distinguuntur accentu, nam ἰωμένος *sanans*, ἰωμένος *rubigine obductus*. Et quoniam huc devenimus, cogitavi mecum aliquoties unde diceretur hoc verbum ἰομαι, pro *sanare*: an quia medici morbos velut rubiginem quandam detergunt a corporibus? an quia in omni medicamento veneni aliquid inesse dicunt? (certe φάρμακον utrumque designat, ἰὸν & ἔωμεν, *venenum* & *medicamentum*, *virus* & *remedium*; una eademque hæc vox vulnus opemque sonat) an quia medicina remedia præbet contra noxios & venenosos corporum humores? major enim me tenet Apollineæ artis reverentia, quam ut verbum hoc ἰάσθαι dici putem ab ἰὸς *sagittæ*; ac si medicorum filii essent mortis ministri, & velut lethi spiculis ægrotos transfoderent, & ad umbras demitterent: uti medicus ille in *Anthologia*, qui cum Achille Homérico

— ἰοδίμους ψυχὰς ἔειδεν περὶ ἄσπερον,

aut Themisonte medico apud Juvenalem, quitot

— agros autumno occiderat uno.

ἰομαι, ἰόσμαι· ἰομαι, ἰόσμαι· sunt ex illis verbis circumflexis, quæ in diversis conjugat. diversas habent significationes, juxta reg. Eustathij, Ἡ δὲ διαφορὰ σημαίνεται τοῦ ῥημάτων διαφορὰς πολλὰς συζυγίας ποιεῖ. Similia sunt, βιόμαι-ἄσμαι, *cogo*, a βίω vis; βιόμαι-ἄσμαι, *vivifico*, a βίω, *vita*: δηλόμαι-ἴσμαι *lædo*, *noceo*, unde δηλήμονες *noxii* & φάρμακα δηλήματα· at δηλόμαι-ῶσμαι *manifestor*, a δῆλον· ita distinguuntur ῥιζῶν ῥιζήσω, & ῥιζῶ-ῶσω, atque alia hujusmodi, quæ nunc omitto, quia jam ante annotasse memini.

Φορῶντας ἕαπ' ὅσ' ῥ' ἰσχυρὰν τὰ ἰσχυρὰ] Inter alia morum κερήεα atque indicia, *vestitus hominem* indicat & proclamat, *qualis sit*, inquit Sira-
cides: atque hinc est quod Theophrastus, acutissimus morum ins-
pector, & accuratissimus eorum descriptor & characterista, plura in-
genii signa atque περὶ ἡμέτερον ab ornatu corporis habituque desumat:
& ἀγροικόν, h. e. *hominem incivilem* & *rusticum* supra hoc caractere descripsit, quod soletet μείζων τῶ ποδὸς τὰ ὑποδήματα φορεῖν, *maiores*, quam *promensura pedis*, *calceos gestare*; atque ita hic *fordidum*, & *avarum*

avarum hominem introducit φορεῶντα ἡδέπῳ ἥδ' μικρῶν τὰ ἱμάτια, *vestes gestantem nimio nimis modicas & minutas*, ad verbum *minora parvis vestimenta*; nisi vero eadem phrasī & loquendi formula apud alios Gr. auctores occurreret, non immerito quis suspicari possit scripsisse Theophrastum non μικρῶν, sed μετῶν, h. e. *vestes breviores quam ut femora penitus tegant*; præsertim cum hæc locutio ad amissum respondeat alteri illi in charact. τὸ ἀγροίκον ut enim ibi μέλλω τὸ ποδὸς τὰ ὑποδήματα, ita hic esset ἐλάττω ἢ μετῶν τὰ ἱμάτια, simili per omnia dictionis filo. Sed prior illa phrasī, ἐλάττω ἥδ' μικρῶν τὰ ἱμάτια, sicut habent codices impressi, etiam apud alios auctores recepta est, nec caret sua elegantia; ἐλάττω ἥδ' μικρῶν sunt ἄγαν μικρὰ, *minor parvo est perparvus*. Sic μέλλων μεγάλη, *major magno, est permagnus, valde magnus*. Ἀνδρὸς μεγάλης πολὺ μέλλων, Sappho. Ἀνδρὸς ἑ μέλλων μεγάλης, Pausanias. Οἱ τὰ μεγάλῃ μέλλων ἥδ' μέλλων ὑπαρχόντες, Appianus, citante Casaubono: Sic hic ἐλάττων τὸ μικρῶν, *minor parvo, inferioris adhuc gradus est, ἐλάττων τὸ ἐλαχίστου, minor minimo, quod in uno verbo, non minus eleganter quam humiliter, ἐλαχίστου* quam vocem de seipso usurpavit summus Apostolorum. Est enim peculiaris hæc Græcæ linguæ copia & elegantia, quod ipsa superlativa patiuntur adhuc superiores gradus comparationis; utab ἐλαχίστου, -στότερος, pro quo nescio quis e Latinis Patribus (Ambros. credo) dicit *minimissimus*, ex imitatione Græcorum. Sed Gr. hoc frequens est, a comparat. & superlat. nova comparat. & superlat. formare. Sic a μετῶν dicitur μετῶντος, ab ἑκατος ἑκατότερος & ἑκατότατος, quanquam illud ἑκατό, si superlat. fit, superlat. est sine posit. aut comparativo; a κώδιστος dicitur κωδίστατος, a κλέπτης κλεπίστατος. Sic a comparat. fiunt alia comparativa, ut a χρείων-ότερος, & α χρείων-ότερος a λείων, λείων, ἵππων, ἵππων, ῥαπτότερος, ῥαπτότερος omnia apud Homerum. Vestes breves, & curtæ, & minutæ sordium & parsimoniae signa sunt; ut granditas calceorum character Rustici, ita brevis vestium signum est fordidi. Egre adducitur δ' μικρολόγος, ut res sibi necessarias suppeditet καὶ ταῖς αὐτῆς χρεῖαις ἐπάρῃ, tantum abest ut genio indulgeat, ut vix naturæ consulat atque prospiciat; vix aut ne vix tantum sibi indulget, quantum sufficiat ad tegendam nuditatem. Ex omnibus poetarum flosculis hos maxime in suum usum decerpit, cum de faciendis sumptibus sermo est.

Vivitur exiguo melius — ;

Humanum paucis vivit genus.

sive de re cibaria seu vestitaria agatur, e Logicorum maximis has maximi facit, *Frustra fit per plura &c. &c. Entia non sunt multiplicanda sine necessitate*: nec entia multiplicanda, nec vestimenta amplificanda. Igitur

Vestibus exiguis velatus vivit avarus.

Quanquam sorte sua non est contentus avarus,

tamen nec exiguas tantum vestes, sed minores exiguis gestat, i. e. valde curtas, & angustas, & minutas. Quanquam etiam *Exigua vestes* aliter dicuntur ab August. Hist. scriptoribus, viz. vestes viles, & humiles, &

minime sumptuosæ. Alius Spart. de Severo Imp. *Hic tam exiguis vestibus usus est, ut vix tunica ejus aliquid purpure haberet, & cum hirta chlamyde humeros velaret: ubi exigue vestes sunt vulgares & humiles, & parvi pretii, quales scilicet plebei & exigui homines gestarent; nam & exiguus pro parva & contempta sortis homine.* Jam ut vestis curta, & arcta, & exigua, sordium & parsimonix signum, sic contra vestis ampla, & ad talos demissa, ἀλότῳ & luxus indicium censebatur. Græcis ἰδῶτες ποδίρεις, & στυτοὶ χιτῶνες, & σύρματα. Homerus *Odyss. T. τερμόντα χιτῶνα* hujusmodi tunicam vocat. Ἐλξις ἱματίων, *tractio vestimentorum*, signum vitæ delicatæ & dissolutæ; unde quidam apud Dionem Ciceroni luxum objiciens ait, cum μέχες σφεσὶν τῷ ἰδῶτι σύρειν, *usque ad talos vestem defluentem trahere*; & Cicero ipse alteri *usque ad talos demissam purpuram* eodem sensu objicit. Hinc foeminae molles & delicatæ, quales erant Phrygiæ matronæ, ἑλκεσίπτελοι a Poeta dicuntur, Αἰδέομαι Τεσθας κὶ Τραδάς ἑλκεσίπτελους, quasi ἑλκυσσας τὰς πέπλους, habentes tunicas laxas, & defluas, & humum verrentes, lambentes pulverem. Qui hujusmodi ἑλξεις κὶ σὺρμους ἢ ἰδῶτων gestabant, perfringuntur a Clem. Alexandrino *Pædagog. l. 2. c. 11. hisce verbis; Τὸ ὃ κὶ σύρειν τὰς ἰδῶτας, ἐπ' αἵμα καθεῖς τὰς πόδας, κομιδὴ ἀλζονικόν, ἐμποδὼν τῇ ἐνεργείᾳ τῆ περιπατεῖν γινόμενον, καλῶν τε δίκην ὀπισθοδρομίας τ' ἰδῶτος τὰς ὀπισπολάδας τ' ἡσυχυρίας.* Hujusmodi laxæ & fluxæ tunica dicebantur στυτοὶ χιτῶνες (inquit Eustathius; quibus contrariierant στυτοὶ χιτῶνες, quasi arcte & firmiter astantes corpori. Per eandem rationem quidam ex veteribus Gr. ab eodem principe poet. dicuntur ἑλκεχίτωνες. Ἐνθα ὃ Βοιωτοὶ κὶ Ἰόνης ἑλκεχίτωνες παρὰ τὸ ἐρέλκεδ' τὰς πέπλους, inquit Eustathius ex Strabone; a molli illo & effeminato cultu & habitu corporis, ὡς ξύλα πνὸς ὅπως τοῖς Ἑλλήσι φιλοφροεῖν. Alii tamen ἑλκεχίτωνας hos ἰῶνας dici malunt non a luxu & mollitie vestitus, sed a contraria plane virtute, viz. a fortitudine & vi bellica, quasi, τὰς ἑλκας ποιεῖντας ἐν τοῖς ἢ πολέμων χιτῶσι, ab ἑλκῳ vulnus, ἑλκῶς vulnus aut ulcus infero, infligo, quasi tunicas hostium, adeoque & corpora vulnerantes: Quomodo & Mars ῥινόπτερος, quasi clypeorum perforator, terebrator, a ῥινός, βύρσα, corium, scutum, clypeus; ὁ περὶ σκῶν κὶ διακόπων τὰς ῥινὰς ῥινόι autem sunt clypei, quia ex bubulis coriis fiebant. Multum peccatur circa vestes tum in excessu, tum in defectu, si modus & mensura, & ordo, & decorum non observetur; ideo ἧλλ apud Heb. utrumque significat, & πλημμέλημα & ἱμάτιον, & delictum & vestimentum. Cum autem utrinque extremum sit, si vel ἑλαττον τῆ μικρῆς, vel μέζον τῆ μεγάλης ἱμάτιον fuerit (hinc enim sordium, illinc luxus suspicio) medio tutissimus ibis, si nec natare in vestibus, nec etiam in iis ut in cippo aut carcere compingi, videaris. Igitur nec ampla nimis, nec angusta fuerit hæc corporis theca, sed apta & congrua, eique ad amussim respondens, & (ut Logici loqui amant) adæquata; &, ut Callimachus in Epigrammate de uxore, ita de veste dici posse mihi videtur, Τῷ κατὰ στυτὸν ἑλκῷ, Τὴν τὸν στυτὸν ἑλκῷ.

Λεκυθίαν] Λεκυθος, lecythus, ampulla: proprie ἀρχαῖον ἐλαιόδοκον, ἢ olearium

oleum, παρὰ τὸ ἔλαιον κεύθειν, quia oleum in eo conditur & servatur.

Δῶκε δὲ χρυσὴν ἐν λικυθῷ ὕλην ἔχουσαν, Odyss. H.

Hinc proverb. apud Suidam ex Aristoph. Ἐλαιον ἐν ἔνεστι ἐν τῇ λικυθῷ, i. e. inquit ille, ἐν ἐλεῖν, ἢ πειθόμεθα, non miseremur, non movemur. Meminit Erasmus in Adagiis; Non est oleum in lecytho, & exponit de homine duro, & crudeli, & inexorabili; quasi sit allusio ad vocem, nam ἔλαιον (inquit) oleum significat, & ἔλεος misericordiam, & haud scio an altera ab altera sit derivata: certe non magnum est discrimen quoad vocem inter ἔλαιον & ἔλεον, & quoad rem magna est affinitas, ideoque in sacra Scriptura gratia, & misericordia, & elemosyna, & bona opera non raro sub hac olei metaphora ac notione nobis exprimuntur. Igitur ἔλαιον ἐν ἔνεστι ἐν τῇ λικυθῷ, Non est oleum in lecytho, perinde fuerit ac si dicas, ἔλεος ἐν ἔνεστι ἐν τῇ καρδίᾳ, non est misericordia in animo. Λικυθόν hic diminutivum est ἀλικυθός. Et certe omnia fere τῷ μικρολόγῳ diminutiva sunt. Angusti pectoris & angusti animi homo, parva & angusta vasa, angustas mensas, angustas manus, angustas vestes, omnia denique angusta habet.

Ἐν χρῶ κετρεῖς] *Ad vivum rasos.* Ἐν χρῶ κείρεται est *ad cutem tonderi*. Homines tenaces solent ad vivum tonderi, ad vitandos sumptus, viz. ut raro tonsoris opera indigeant. Contra οἱ χαλκίτες, homines politi & elegantes, ut se a sordium suspicione liberent, solent frequenter tonsori operam dare, πλείους ἀποκείρεται, ut Theophrastus supra in cap. πρὸ ἀριστίας. Raro tonderi parsimoniae signum facit etiam Aristophanes Nubibus, ὃν ὑπὸ τῇ φειδωλίας ἀπέκείρεται ἑδὲς πόποτε quorum nullus unquam caput tondebat pra sordibus & parsimonia. Ἐν χρῶ κείρεται, κείρεται, vel Ἐν χρῶ ξυρεῖται, frequens phrasis est apud Atticos pro *ad vivum radi*, vel *tonderi in cute* i. e. *ad cutem usque*, χρῆς, χεῖς, χεῖς, & contract. χρῶ, vel χρῶ pro χεῖς per apocopen, vel χεῖς χρῆς, (ut νόθος νός) χεῖς χρῆς, χεῖς χρῶ. Lucianus Hermotimo, Ἐπείθον γὰρ αὐτὸς κοσμίως βυθίζοντας ----- ἐν χρῶ κείρας τὰς πλείους, plurimos *ad cutem tonsos*; ὁ κείρας-ς, est *tonsus, tonsus capillum habens*. Et miror quid sibi velint vulg. Lexicographi cum κείρας vertunt hominem prolixo & horrendo capillitio; hic enim ἐν χρῶ κείρας vocat Lucianus homines *ad cutem tonsos*, adeoque nullum, nedum prolixum, habentes capillitium: eodem modo loquitur Diog. Laertius in Vita Diogenis, Ἐν χρῶ κείρας τὸ καὶ ἀκαλλοπίστους εἰργάζετο, καὶ ἀρχαίους, καὶ ἀνυποδῆτας. Lucianus iterum in dialogo Revivisc. ἀποκείρεται τὸ πώγων ἐν χρῶ πάντοτε καὶ καὶ μαχαίρα, *barbam ad vivum abradat cultro ad hircos tondendos apto*. Idem Lucianus in Vitarum Auctione, Ἄλλων κείρας, τὸ ἐν χρῶ κείρας κείνον, τὸ σκυθηρόν, τὸ ἀπὸ τῆ σοφίας, Chrysippum intelligit. Synes. Calvit. Encom. Καὶ τις ἐν χρῶ κείρας ἀποθανών, eis νεκρὰ κόμην καὶ πώγωνα βαδύν ἦν ἔτι, *Ad cutem rasus aliquis cum obisset, sequente anno prolixa coma barbaque inventus est*: pilos in mortuis crescere testatur etiam Aristoteles, quod tamen fieri posse negat Ar-

nobis. Xenophon *Hellen.* L. 1. παρεσκιάσαν ἀνθρώπους μέλανα ἰμάτια ἔχοντας, καὶ ἐν χροῖ κικαρμύδας πολλὰς. Hinc per metaphoram ἐν χροῖ dicitur, quicquid prope, vel intus est, quod intime personam vel rem attingit; sic ξυρεῖν ἐν χροῖ proverbialiter dicitur de rebus in summo periculo constitutis; ξυρεῖ γὰρ ἐν χροῖ τὸ το, Soph. *Ajace*, Hoc ad cutem rādit, this touches to the quick. Synes. *Ep.* 14. Ἐν χροῖ τῷ κινδύνῳ γίνεσθαι, in extremo periculo esse; cui simile illud ὅτι ξυρεῖ ἀκμῆς. Dion Cassius lib. 50. Ἐν χροῖ μάχεσθαι, cominus pugnare. Sic οἱ ἐν χροῖ, amici, intimi, quomodo Persius,

--ego te intus & in cute novi.

Sic χροῖ δῆλον, de cute manifestum, per proverbium dicitur, quod non indiget testimoniis aut indiciis longe petitis. Synes. *Calvit.* *Encom.* Ο μὲν γὰρ Φερικῶν δειμύτιον ἱππολυαστάμυθον, χροῖ δῆλον, ἔφη, καὶ διατύλιφεν τὴν νόσον ἐδείκνυε. Sic ἐν χροῖ πλεῖον dicitur navis, quæ prope alteri adnavigat. Thucydides lib. 2. Ἐν χροῖ εἰς παρεπλέοντες, καὶ δόκμον παρέχοντες αὐτίκα ἐμβάλλειν. Schol. Ἐν χροῖ, ἀντὶ τοῦ πλησίον ὅτι ἡ ἀποκατὴ, καὶ γὰρ καὶ ἐν χροῖ εἶρη ἡ ἀπὸ μεταφορῆς τῆς κεφαλῆς ἀχρεῖ τῷ χροῖ τὸ γινώσκω.

Est hoc Thracum more tonderi, de quo Theocritus *Id.* 14.

---- εἰδὲ Θρακικὴν κέντρυται,

neque Thracum more tonsus sum, i. e. ἐν χροῖ, ad cutem usque, ita enim radebantur Thraces, Persæ, Alani. Vocabatur hoc tonsuræ genus σκαρίον, nam duo erant genera tonsuræ, σκαρίον & κῆπθον. Aristoph. Schol. ad *Aves*, Δύο ἡ εἶδη κεφαλῆς, σκαρίον καὶ κῆπθον· τὸ μὲν ἂν σκαρίον, τὸ ἐν χροῖ ὁ ἡ κῆπθον, τὸ περὶ μετώπῳ κικασμένης. Eustath. ad *Iliad.* Ψ. Κείροντες ἡ καὶ μάχεται νῦν, οἱ μὲν ἐν χροῖ, κατὰ καὶ Ἀλάνοι, ὁ δὲ σκαρίον. Meminit etiam Harpocr. τὸ σκαρίον εἶδον κεφαλῆς.

Atque hunc quidem characterem a tonsura & nuditate capitis duxit Theophrastus; alterum, qui mox sequitur, a pedum nuditate & calceis exuendis desumit: ut enim ὁ μικρολόγος noster γυμνῇ κεφαλῇ, imo & γυμνῆς ποσὶ, sordes & parsimoniam præ se fert, atque proficitur; ita Theophr. eum ἐκ ποδῶς ἐν κεφαλῇ, a capite ad calcem, lineamentis suis & coloribus describit; & licet caput ejus sit veluti tabula rasa, in qua nihil est depictum (ut Theophrasti Magister dixit de anima) non dubitat tamen Philos. noster in hac tabula rasa hanc μικρολογίαν imaginem penicillo suo depingere & delineare.

[Ἵπολυομένης] Ἵπολύειν est solvere, quasi dicas subsolvere, calceos scilicet, & ὑπολύειν calceos exuere vel discalceatum esse, & ἀνυποδιστά χροῖ. Ad βραχυλογία & elegantiam Atticam hoc pertinet, sub verbis nomina cognata intelligere: ut cum dicunt ἐγκαλύψασθαι, abscondere, tegere, κεφαλῇ scilicet, caput, aut faciem: ὑπὸ βάλλειν injicere, ἐδῆται sc. vestimentum. Sic ἀποκείρεσθαι tondere, τὴν κόμην scilicet, comam aut barbam: μεταλλάττειν, mutare, & βίον scilicet, vitam cum morte commutare: Sic alia multa, quæ usu & observatione cognoscenda sunt. Multa, inquam, verba tam apte & proprie cum nominibus quibusdam in certa aliqua significatione junguntur, ut etiam absolute &

per se sine illis nominibus posita eandem significationem obtineant, apud Atticos præsertim scriptores. Sic *ὑποδήσεις* vel *εἶδος*, & *ὑπολύσεις*, illud de *subnectendis*, hoc de *solvendis exuendisq; calceis*, tam proprie dicitur, ut absolute sine nomine adjuncto id significant: *ὑποδήσεις* certe & *ὑπολύσεις* plerumque apud poster. Atticos est *calceos induere*, vel *calceatum esse*, unde *ὑποδήματα* pro *calceis*; at Hom. *ἐνελῶς* & plene semper cum nomine cognato, Περσὶν *ὑπὸ λιπαρῶν ἐδύσατο* καὶ *πέδιλα*, per tmesin pro *ὑποδύσατο πέδιλα* unde ansam sumpserunt posterii simpliciter utendi hoc verbo *ὑποδύειν*, *ἐνελπικῶς*, hoc sensu, sine nomine sequente; unde & *ἀνυπόδητος* *discalceatus* & *ἀνυποδησία* *nuditās pedum*: de qua dixi aliquid ad Theocr. in illum versum *Id. 14.*

Ὁ γὰρ ἄνθρωπος, ὁ ἀνυπόδητος, ὁ ἀβελῆς ὁ δὲ ἄφρων ἦν.
Clem. Alex. *Paed. Lib. 2. Cap. 11.* *Ἀνδρὶ ὃ εὖ μέγα ἀμρόδον, ἀνυποδησίᾳ πάλῳ ἢ μὴ στρατεύειτο. καὶ γὰρ πῶς ἔγγυς τὸ ὑποδεδέσθαι τῷ δεδεδέσθαι, parum a vinculo differt cui pedes in calceis vincti: quod mihi sane multo rectius de ocreis quam de calceis posse dici videtur. Jam ut *ὑποδύειν* absolute, sine nomine sequente, est *calceos substringere pedibus*, sic *ὑπολύσεις* *discingere*, *solvere*, etiam absolute & simpliciter est *calceosolvere* vel *exuere*, vel *ἀνυποδησία* *χρηδία* prior significatio est Homerica, altera posterior Attica. Hom. *Iliad. α.**

Ἄλλὰ σὺ τὸν γ' ἤθῃσα θεὸν ὑπολύσεις δεισμῶν.
Aristoph. in *Pluto*, κατὰ ταχὺς *δοιμάων*, *ἐπειδ' ὑπολύσαι, deponere vestes statim, deinde calceos exue. Multus fuit usus ἡ ἀνυποδησίας* apud antiquos, & variis de causis *ὑπελύοντο*, *γυμνόποδες* & *discalceati* incedebant; scilicet vel ex rigore legis, vitæque austeritate, ut veteres Spartani, qui Lycurgi legibus *discalceati* esse jubebantur; Athenien. etiam, qui strictioris & austerioris vitæ erant. *Ταῖς ἀναγκαῖς tantum ἡμέρας calceos induebant, ad vitandum scilicet frigus aut viarum salebras & asperitates. Eis ὅρθ' ὅκχ' ἔρηκε, εἴς. inquit Theocrit. per montem asperum & præruptum, & salebrosū, εἴς. ac si aliis temporibus ὑποδεδέσθαι nec mos esset, nec necesse; vel in reverentiæ & honoris signum, quam alicui loco aut homini exhibebant; quemadmodum in S. P. jubentur Moses & Josua exuere calceamenta, ob loci sanctimoniam. Ritus hunc discalceationis ab Heb. mutuatus est Pythag. in symbolica sua Theologia, *Ἀνυπόδητος* δὲ ἢ *περοκώεις*, *discalceatus sacrificato atq; adorato*, apud Iamblichum *protrept. cap. 21.* & Justin. Martyr *Apol. secunda* observat morem hunc fuisse Gentilibus *ὑπολύσεις* *θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* *τοῖς ἱερεῖς*, *calceos deponere, cum templa ingrederentur*; quem morem hodieque apud Judæos, aliosque populos Orientales. in sacris obtinere constat, Romani veteres etiam in conviviiis *ἀνυποδησίαν* exercebant; mos quippe iis fuit calceos soleis mutare, cum mensæ accumberent. Unde Martialis *Lib. xii.* Cottam quandam poetico suo sale perspergit, qui cum bis soleas perdidisset in convivio,*

*Excogitavit homo sagax & astutus,
Ne facere posset tale sapius damnum
Excalceatus ire cepit ad cœnam.*

Venatores etiam ὑπολύεσθαι solebant, & nudis pedibus prædam sequi, *ζυμνοῖσι τε ποσσὶν ὀδεύειν καίνοι, τοῖσιν ἔχον μέλαται δυσδερχέα σνεῖν*, Oppian. *Cyneget.* 1. & tamen Callim. Dianæ venatrici tribuit ἑδεσμίδια quæ sunt ὑποδήματα σπρευπηῖα, eis δέμον ἐπιτίδῃα. Denique ὑπολύεσθαι & excalceati incedere solebant etiam homines præparci, & sordidi, ad vitandos calceorum sumptus; atque hæc causa est τῆ ἀνυποδησίας ἢ μὲν μακρολόγων quam hic notat Theophrastus. Præter decorem & elegantiam, 3 etiam alii sunt usus τῶν ὑποδημάτων: siquidem ἀσφαλίζουσι τὰ πόδια, *armant ac muniunt pedem*, contra sordes, contra salebras, & contra frigus; ideoque ὁ μακρολόγος ὑπολύεται κατὰ τὸ μέσον τῶν ἡμέρας, quia tum maxime calet. Ita rustica nostræ aliquando & plebeia mulierculæ, præsertim Boreales, sub æstivo fidere, ut compendium faciant, ζυμνοπόδες ἢ ἀνυπόδητοι, sine tibialibus & calceis incedunt; nescio tamen, an hæc sordida parsimonia dicenda sit, an honesta frugalitas. Et sunt profecto οἱ μακρολόγοι isti magis sordidi quam cœnum & sordes sub pedibus aut calceamentis, nec sordes magis adhærescunt eorum pedibus, quam animo & affectibus. Qui tamen, cum tam sordidi sint ut sine calceis incedant, summopere cavent vestibus suis, & de his valde sunt solliciti ne novas sordes contrahant, ἵνα μὴ ρυπαίνωνται ταῦτά.

Ῥυπαίνωνται] *Sordibus polluat, sordes contrahat*; καίως & proprie usurpatur: proprie enim dici volunt de maculis & sordibus in veste contractis (quanquam nonnulli de unguium sordibus, ut supra de voce ὑποκόνο.) ac certe Hom. *Odyss.* Z. de vestium sordibus & maculis — καὶ θάρον τε ῥύπα πάντα, *purgarunt omnes sordes, de lotione vestium*; — μέλα περ ῥυπάνοντα καθήρει· & — τὰ δὲ μοι ῥεῦρωμαῖα κείται, *idem de vestimentis*; ubi ῥεῦρωμαῖα per metath. pro ἐῤρωμαῖα metri gratia; cui simile exemplum vix reperiemus apud poetas. Metaphorice & eleganter usus est hoc verbo Phil. 1. *Eth.* cap. 8. εἰδὼν ὅτι πτωχεύει, ρυπαίνουσι τὸ μέγεθος, *quædam res sunt, quibus se priventur homines, contaminant felicitatem*, h. e. felicitatis eorum splendor obscuratur atque inquinatur: ῥυπάνοντα ρυπαίνοντα· differunt ergo ῥυπάνω & ρυπαίνειν. ῥυπάνω neutr. *sordidum esse*, ρυπαίνειν transitiv. *sordibus inficere, polluere, contaminare*, unde ρυπαίνεσθαι hoc in loco. Hæc vestium cura tangit τὸν μακρολόγον, non quod ille sordes adeo abhorreat, qui ipsis sordibus est sordidior, & ipso luto lutulentior; Nec quod munditiæ aut elegantie cultuique corporis studeat; sed quod crumenæ consulat, graviterque metuat ne si forte minus cretæ quam par est ejus vestibus adhibeat, fullo ipse in iisdem repurgandis poliendisque novos sumptus facere cogatur. Qui igitur pedes suos adeo & calces negligit, ut sine calceis eat, calcem tamen & cretam fulloniam maxime curat, ne vestibus suis desit: Atque hic postremus est τῷ μακρολόγῳ character, desumptus a terra alba, seu creta fullonia. Neque tamen hæcenus creta notavit hunc hominem ρυπαρὸν & ῥυποκόνοδον Characterista noster, sed potius atro carbone per totum hoc caput meritissime obfiscavit, vel, si ἐμμετρεῖν hoc mavultis,

Ultimus a creta venit & fullone character,
Nec tamen hunc creta signes, alboque lapillo;
 nempe Theophrastus nigro carbone notavit. Sed nugarum fatis & μικρολογίας, imo λεπτολογίας. Libero jam patientiam vestram; plura enim hodie non addam, nec hoc termino; sub initium sequentis viz. post Mich. si Deus vitam & otium & pacem dederit, iterum huc vos invitabit vel Theophrastus vel Demosthenes. At quantæ vicissitudines, quantæ moles & montes mutationum, πόσαι παλίρροιαί τ' τύχαι, quot fluxus & refluxus fortune, ante id temporis accidere queant, nemo nescit; hoc κακίων Reip. præsertim, in hac rutuba & flamma rerum. Nostrium est ad omnia nos parare, quicquid nobis eveniturum sit, *Ἡτοι μὲν γὰρ ταῦτα θεὸς ἐν ζωῇ αὐτοῦ κείτῃ.*

CAPUT XI.

Περὶ Βδελυείας.

Bδελυεὶς, impurus, impudens, flagitiosus; a verbo βδελύσσομαι abhorreo, abominor, detestor; unde βδελύγμῃ, abominatio; βδελύγμῃ τ' ἐρμωστέως in Evang. Etymol. nescio quomodo βδελύσσομαι verbum & βδελυεὶς a nomine βδέλλα, est autem βδέλλα, hirudo, sanguisuga; ac si βδελυεὶς proprie esset homo impense avarus, & sordidus, & impurus, qui lucrum undique abradit & exugit, idem fere qui μικρολόγος, quem supra descripsit Theophrast. potius tamen βδελυεὶς, & βδελύσσομαι, a βδέω βδέω autem proprie illud est, quod (honos sit auribus) Claudius Imperator licitum esse lege sancivit; unde exp. *facteo*, ut βδελύσσομαι sit proprie, ob factorem aliquid aversor & abominor, & general. detestor, abhorreo; & sic βδελυεὶς erit homo impurus & sordidus, quem ob morum turpitudinem atque impuritatem detestamur atque execramur, βδελύσσομαι omnino idem quod μισώσσομαι, & βδελυεὶς, μισαρός. Βδελυεία igitur est quædam morum fœditas & turpitudine, execranda impuritas; hac enim voce uti cogimur ob defectum alterius: βδελυείαν itaque verito impuritatem, donec aliam vocem Lat. quis mihi ostendat, quæ huic Gr. respondeat. Βδελυεὶς, impurum; quod quidem non simplex vitium est, sed ex pluribus concretum & aggregatum: comprehendit siquidem in se Impurum plerosque illos nævos quos hætenus descripsit Theophrast. viz. ἀργεσιάν & ἀναισχυντίαν, μικρολογίαν, & ἀπόνοιαν, uti videbimus in sequente characterismo, ut sit confluges quædam & sentina vitiorum, uti prius diximus περὶ τῆς ἀπονοίας. A βδελύσσομαι sic βδελυεὶς, assumendo terminationem illam adjectivorum communem paragogicam ρoxyt. Notetur ergo hæc reg. Multa adjectiva in ρoxyt. habentia v ante ρ, derivantur a verbis in ω, ut ab ἰχθύω, ἰχθυεὶς ab οἰζύω, οἰζυεὶς sic a βδελύω, αἶω, αἶωμαι, βδελυεὶς. Substantiva trisyll. in ρoxyt. præced. v sunt barytona, habentque accent. in antepenultima, ut μισήτορ, ψιθύρ, τίτυρ, Ζεῦπυρ.

ἄρρυρ. Ajectiva autem in ρο̄ preced. υ, sunt oxyt. habentque accent. in ult. ut λαμυρῆς, γλαφυρῆς, βδελυρῆς, ἰχυρῆς, ψαθυρῆς, ἀλμυρῆς, κωπυρῆς, λιγυρῆς. Excip. compos. ab ᾱ privativo, quæ ex reg. gen. sunt proparoxytona; compositio retrahit accent. ut ἄπυρ, ἄθυρ, ἀκυρ, & siqua sint similia.

Παυδία] *Lusus, ludus*. Trisyllaba oxyt. in ια, cum simplici υ, fiunt ab aliis nominibus oxyt. in ρ, ut ᾱ σκοπός-ια, ᾱ γεγός-ια hypertriss. ᾱ baryt. ut ᾱ παλεα, ια, μια, *palearum acervus*; ᾱ ἰχθυα, ἰα, *extremitas, ora extrema*; ᾱ μῆρμις-ια, ια, *agmen fornicatum*; ᾱ αἰμασίω-ξια, αἰμασία, *senticetum, sepes spinosa*, quia pungit & lacerat & cruentat.

Κεγτεῖν-Συρίπειν] Verba theatralia, de spectatōribus in theatro. Sunt contraria; κεγτεῖν est *plaudere, applaudere, plausu excipere, complōsione manuum approbare*; συρίπειν contra, *explodere, exhibilare*. Impurus iste nebulo in theatro plaudit, cum alii tacent, & explodit, quos alii probant, & cum voluptate spectant; adeo ab humanitate morumque elegantia est remotus. Atque hic character omnino pertinere videtur ad Ἀγροίκους & ἀναίμακτους, ad *rusticitatem & impudentiam*. Histriones imperitos sibilis prosequi solebant veteres in theatro spectantes, uti & hodie fit; hoc συρίπειν dicebant Gr. *explodere, exhibilare*. Cicero alicubi, *Histrion, si paulo se moveat extra numerum, exhibilatur, & exploditur*. Ἀίσχ. contra Ctesiph. de Demosth. ὡς συρίπειν διὰ τὴν ἀχρημοσύνην contra Demosthenes de eodem Ἀίσχ. pro Corona, ἐξέπτε, ἐγὼ ὃ ἐπέειπον, *ejectus es e theatro, ego autem exhibilabam, ἐπεταγωνίζεις, ἐγὼ ὃ ἐδείκνυμι*. Quin & Sophistæ in Scholis se mutuo sibilis excipere soliti; testis Philostratus Lemn. in *Vitis Sophistarum*, αἱ μὲν δὲ συρίποιμυ ἀλλήλους, μὲν δὲ σκώποιμυ, ἃ ὦν ταῖς τῶν σοφιστῶν σιωπαῖς φασὶ γίνεσθαι, *quæ in Sophistarum scholis fieri solent*, etiam hodie apud nos. De plausu & acclamatione apud Veteres fieri solita, tum in Rhet. Scholis, tum in theatris, tum etiam in concionibus, dixi jam ante ad Demosthenem, nec repetam quæ dixi; hoc tantum addo. Tria præcipue verba sunt apud Græcos, quibus auditorum affectus exprimi solent, ea sunt κεγτεῖν, βορυεῖν, & συρίπειν, quæ sic differunt. Κεγτεῖν semper in bonum sumitur, viz. pro applausu & acclamatione quæ fit in laudem & favorem dicentis; unde *plausibilis oratio*, favorabilis, quæ cum plausu & favore accipitur: & sic κρότ. pro plausu & acclamatione, semper in meliorem partem. Contra συρίπειν semper in malum pro adversa acclamatione, seu (ut ita dicam) *declamatione*; ut *explodere, exhibilare*, apud Latinos. Jam vero βορυεῖν est μέση λέξις, & modo in meliorem, modo in sequiorem partem usurpatur: aliquando βορυεῖν est cum strepitu & clamore applaudere, acclamare; aliquando vero obstrepere, & adversa acclamatione uti; idem quod συρίπειν atque ita non raro apud Demosth. aliosque.

Differunt Συρίζειν, & Συρίπειν. Συρίζειν est *fistula canere*, intransitive, pro quo Συρίσθην apud Theocr. at Συρίπειν est *sibilis excipere, explodere*, transitque in personam. Schol. Theocr. Συρίζειν, τὸ διὰ σύριγος μίλπειν συρίζω καὶ τὸ κατὰ Σύρας λέγων καὶ συρίπω, ὅπῃ χλευασμὸς μεταβαπνῶς.

Ἀνακύψας ἑρυγῖν] Κύπῳ, est propendeo, incurvo, seu deflecto me in terram; unde κυρὸς, incurvus, Homero,

Ὅς δὲ γῆραϊ κυρὸς ἔλω-----.

Notum diferimen, inter ἀνακύπτειν & κατανύπτειν, quæ sunt contraria. Ἀνακύπτειν est sursum se erigere. Sic Luc. 21. 28. ἀνακύψατε, suspicite; quasi resupinato collo (inquit Beza) qui gestus est eorum qui a vide sursum oculos convertunt: cui contrarium non solum κατανύπτειν, sed & παρὰκύψαι 1 Ep. Petri 1. 12. celebris locus est de angelis, Eis δ' ἐπιθυμῶσιν οἱ ἄγγελοι παρὰκύψαι, hoc est, quasi prono capite, & propenso collo, accurate introspicere. Synesius eleganter Ep. quadam, ὅταν ἀνακύψω πρὸς βιβλίον, ἐπιθρεπὴς εἰμι πρὸς ἅπασαν παιδίαν, Cum a libris oculos attollo, pronus sum ad omne ludendi genus. Metaph. sæpius Lucianus in Jove Trag. Ἐπειδὴν καὶ ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἀνακύπτοντες, cum homines paulatim emergentes, h. e. postquam ex lethes & inscitiae somno evigilaverint, & ad se redierint. Spe erigi, animo recreari. Appianus Εμφυλ. 5. πῶ μὲν δ' αὖθις ἀνακύψαι τῷ δημοκρατίῳ, ne unquam popularis status denuo emergere, aut caput erigere, possit. Polyb. Lib. 1. τὰ μὲν πρὸς Καρχηδονίαν αὖθις ἀνέκυψε, καὶ πάλιν ἐπιθρεπετέρας εἶχε τὸς ἐλπίδας, Carthaginiensium res denuo emergere, & in meliorem spem erigi, restitui cœperunt.

Ἐρυγῖν] Aor. 2. ab ἐρεύω ρυκτό, unde & derivari videtur vox Lat. ρυκτό; ab ἐρεύω, tollendo ε. Hom. plerunque forma passiva ἐρεύομαι, -ο δ' ἐρεύγῃτο οἶνοβαρεῖαν, de Cyclope ebrio. Sic in celebri illo carmine de Centauro,

Ἴππῳ ἐρεύγεται ἄνδρα, ἀνὴρ δ' ἀποπέδεται ἵππον.

Metaphorice de fluvio qui in mare se exonerat,

---ἐρεύγεται εἰς ἄλῃ βάλαν.

Etiam de mugitu bovis, idem princeps poet. Iliad. v. 403.

Αὐτὰρ ὁ θυμὸν αἶσθε ἢ ἥρυγεν, ὥς ὅτε ταῦρ

ἥρυγεν ἑλκόμεν

ubi ἥρυγεν, est ἑμυέτο, mugit, & forte ab ἐρεύω fit Lat. rugio, quam hoc de leone. Cæterum Eustath. scite observat concinnitatem metaphoræ, ubi fluvijs a poeta dicitur ἐρεύγεσθαι εἰς ἄλῃ, h. e. eructando seu evomendo se in mare devolvere & exonerare; quia scilicet fluvijs tribuuntur τὰ σπλάξα, ita enim σῆμα πολυμῆ dixit poeta, os fluvii, quod Latini alia metaph. ostium vocant.

Ἀλλ' ὅτε δὴ πολυμῆ κατὰ σῆμα καλλιρόισι,

ubi Eustath. Πολυμῆ σῆμα φησὶ μεταφορικῶς, οἷς ἀκόλυσθαι καὶ τὸ λέγειν ἐρεύγεσθαι πολυμῆς εἰς θάλασσαν.

Πρὸς τὰ κέρυα] Ad nuces, i. e. ad forum ubi nuces venduntur. Solebant enim Athen. varia fora, aut fori partes, de nominibus rerum, quæ ibi venales proflarent, nominare. Sic passim inveniemus apud Atticos Scriptores εἰς τῆλαιον, ad oleum i. e. forum olearium: εἰς τῆς-φον, εἰς τὰς χύτρας, εἰς τὰ σκύρα, apud Aristoph. & alios: εἰς τὰς ἰχθυῖδας, h. e. forum piscarium, quod & ἰχθυόπωλις & ὀψάπωλις ἀρεθῆ, & simpliciter ὀψωνίον parco exemplis, quia ubique sunt obvia, Sic hic

hic τὰ κάρυα & τὰ μῆλα nuces & poma pro foro (ut ita dicam) nucario aut pomario, ubi nuces & poma aliique fructus autumnales venum prostituuntur; quasi dicas, ὁπωρόπωλις ἀγορὰ. Hanc loquendi formulam (opinor) & nos imitamur in lingua nostra; ita enim (ni fallor) loquentes audiui nundinis nostris nuper exactis, *let's go to the hops*, i.e. ad forum illud ubi venales prostant lupuli, sive quocunque alio nomine vocandum sit illud sive herbæ sive grani genus, quod ad potum adhibetur.

Κάρυα, Μῆλα, Ἀκρόδρυα] Κάρυα, μῆλα, & ἀκρόδρυα hic distinguuntur. Κάρυα sunt nuces; μῆλα mala, poma; ἀκρόδρυα, bacca, h. e. fructus sylvestres & minores, quos Theophrast. hic a nucibus & pomis separat; sed est quando hæc confunduntur apud auctores. Certe ἀκρόδρυα proprie, & ex vi vocis, sunt glandes, fructus arboris quercus, quasi ἄκρον τὸ δρυός, unde fortasse vulgo *acorns*; *acorn* quasi ἀκρον. Sed ut δρῦς pro quavis arbore, sic ἀκρόδρυα pro cujuscvis arboris fructu; atque hæc latissima est hujus vocis acceptio, ut idem plane significet quod ὁπώεα, quo nomine apud Gr. aliquando censentur omnes arborum fructus, fructus autumnales: atque ita Hesych. Ἀκρόδρυα, ἀρχὴ καρπῶν, καρποί, forte ἀκρον καρπῶν, atque ita sumere videtur Lat. Int. hoc in loco, qui sic vertit, *reliquos omnis generis fructus*; ac si ἀκρόδρυα generalis vox esset, cujuscvis arboris fructum sub se comprehendens: atque ita certe auctores nonnunquam τὰ ἀκρόδρυα de omnibus arboreis frugibus usurpant. At juxta hanc interpretationem sic legi debent, ἢ τὰ λοιπὰ ἀκρόδρυα, cum vero verba ita se habeant, τὰ κάρυα, ἢ τὰ μῆλα, ἢ τὰ ἀκρόδρυα, particula disjunctiva manifeste ostendit hæc tria inter se distingui, tanquam fructuum species diversas, & (ut loquantur in Scholis) disparatas. Plerique Grammatici κάρυα & ἀκρόδρυα confundunt; sed ἀκρόδρυα & ὁπώεα distinguit Aristot. 8. de Hist. Animal. ἀκρόδρυα ἢ ὁπώεα, nuces & poma. Athenæus, seu potius Epitomator Athen. lib. 2. Οἱ Ἀπικτοὶ ἢ οἱ ἄλλοι συσχεφεῖς κινεῖς πάντα τὰ ἀκρόδρυα κάρυα λέγουσι. Sunt autem κάρυα omnes fructus qui exteriorem habent corticem ligneum, & intus id quod edule; sic Lat. nuces. Auctores Geoponicῶν hoc sensu acceperunt; qui [pag. 288. Edit. Cantab.] ἀκρόδρυα ea tantum interpretantur, quæ τὸ ξυλῶδες, h. e. lignosum putamen foris habent, quo in genere nuces omnes sunt; & sic eadem erit differentia apud Gr. Script. R. R. inter ἀκρόδρυα, & ὁπώεα, quæ apud Lat. inter nuces & poma; ut ἀκρόδρύων nomine nuces omnis generis intelligantur, & ii fructus proprie qui lignum habent extra; nomine autem τὸ ὁπώεα, πάντα τὰ μῆλα poma omnia, comprehendendo etiam pruna, cerasa, mala Persica, & ejusmodi; quæ etiam omnia Lat. sub pomi appellatione veniunt. Sed profecto hic τὰ ἀκρόδρυα non solum a pomis, sed etiam a nucibus discernuntur. Ακρόδρυα igitur hoc in loco erunt bacca, h. e. fructus sylvestres & minores, quos a pomis & nucibus hic distinguit Theophrastus.

Eustathius ἀκρόδρυα accipere videtur amplissima significatione pro fructibus arborum quibuscunque: vult enim τὰ μῆλα poma sic differre ἀπὸ τῶν ἀκρόδρύων, quemadmodum species differt a genere: hæc autem illius verba sunt ad Iliad. I. Μῆλα δ' ἀκρόδρυα λέγει ἐν μέρεσιν, ἵπποι

ἐξ ἑνὸς καρπὸς τῆ μήλης τῆ καλῆς, ἢ κατὰ τὴ ποικίλιν ἀγλαῶν καρπῶν ἢ ἀκροδρύων
 καὶ δρύκων εἰς ἑνὸς δένδρου, τὴ μετατρέποντες, προσφορὰ δρύος. Μῆλα igitur
 proprie certa species sunt ἢ ἀκροδρύων, scilicet *mala*, at per synec-
 dochē speciei μῆλα posuit Homerus pro toto genere, ob eminenti-
 am scilicet & pulchritudinem hujus fructus præ aliis: ἵσως ὅτι καὶ ὡς περ
 μῆλα πάντα θρέμματα, ὡς ἀπὸ ἑνὸς εἶδους, τῶν ἢ περὶ βλάτων, κατὰ τὴ ἐκκε-
 ρτον ἔτω καὶ τὰ ἀκροδρύα μῆλα, ὡς ἐκ τῶν ἢ μῆλων ὁπωρεας, διὰ τὸ κατὰ
 ἀγλαίαν ἐξαίρετοι. Sicut omnes pecudes generaliter dicuntur μῆλα, ἀδυνα-
 stis, scilicet ovina, ob insignem usum atque utilitatem illius animan-
 tis; ita omnes fructus autumnales gen. dicuntur μῆλα, διὰ τὸ ἐξαίρετοι
 propter eminentiam hujus fructus. Et quoniam huc delapsus sum,
 addo etiam & illud quod ad honorem hujus fructus non parum mi-
 hi facere videtur, apem Græce hinc denominari; sic enim Grammat.
 μέλισσα, παρὰ τὸ μήλοισι ἔξεν seu ἐφίξεν seu ὡς μήλοισι ἐφίξάνυσσα, καὶ τὸ χρῆσι-
 μον ἐκ τῶν καρπῶν ἀπαντίζουσα παρὰ τὸ μῆλον δηλαδὴ καὶ τὸ ἔξω, τῶν ἢ συ-
 γκαίντων εἰς ε. Addo jam & illud in gratiam tum φιλομήλων, tum φιλο-
 μήγων, quod invenio in vita Homeri, viz. malorum odore pro-
 rogatam ei aliquandiu vitam fuisse. Ita viz, decuit poetam nutrirī &
 vivere, tanquam μέλισσαν, ἐκ τῶν μῆλων qui non minori, imo forte
 meliori, jure *Apis Ionica*, quam Sophocles *Apis Attica*, dici meruit.
 Sed hæc hæc haftenus.

Τετραμεπίξαις] Κυβέας & proprie usurpata vox: proprie enim τε-
 τραμεπίξομαι est bellaria comedo, fructus scilicet hujusmodi arboreos,
 qui secundis mensis inferuntur; qualia poma sunt, pyra, nûces, &
 amygdalæ, & similia: hæc enim proprie τετραμετά vocant Gr. a ver-
 bo τετρώω, in Aor. secundo ἔτρωον unde τετραμετά & τετρώματα dicun-
 tur, quæcunque in secunda mensa solent apponi comedenda, vel po-
 tius arrodenda: τετρώω enim est *rodo* potius quam *edo*, (& certe isti-
 usmodi cupiditæ atque bellaria, quæ secundis mensis inferuntur, so-
 lent potius rodi ad luxuriam, quam vorari aut comedi ad saturandam
 famem) unde τετρώω, *caper*, a rodendo, *Rode caper vitem*; & τετρώ-
 μων subaud. σαφελῶς, *uvam edulem*, ad comedendum bonam.

Dicuntur & ὀπωροπίδες, & ὀπωροπία, seu ὀπωροπίσματα, & ὀπωρομήματα,
 & νώγαλα, seu νωγαλισματα quam vocem notat Eustathius tanquam
 incertæ originis, nec in Gr. solo natam: exponit autem Hesych. τὰ
 μὴ εἰς χορτασίαν, ἀλλὰ πρὸς ἡδυσματα, *edulia suavia & delicata*, ele-
 gantī apparatu, non famis sedandæ, sed voluptatis percipiendæ gratia,
 coquorum lenocinia. Eustathius ex Athenæo, Βότρυς, ροῖς, φοίνικες,
 ἔπεα νώγαλα, *uvas, malogranata, palmas, aliaque bellaria*: ubi νώγαλα
 sunt etiam fructus, ut τετραμετά hinc verbum νωγαλίξεν idem quod
 τετραμεπίξαις, apud Athen. ex vetere Comico. Τετραμεπίξαις ple-
 runque absolute & sine casu, uti hic apud Theophrastum, bellaria
 seu cupidias comedere. Athen. L. 11. inter præcepta convivalia hoc
 habet, μὴ τετραμεπίξαις ἐν τοῖς κωδωνισμοῖς, *bellaria non comedere inter
 compotandum*. Julian. Apostat. Epist. 24. de ficu loquens ait eam so-
 lere ἢ ἡδυσμάτων ποσίδαις τε καὶ ὀπωρομεπίξαις, h. e. mensis incho-
 andis & claudendis abhiberi, tam in primis quam in secundis mensis
 apponi,

ἄρπονι, ubi passive significat ὀπτεαυμαπιδεθ.

Quin & hodie mos obtinet apud nonnullos, rusticos saltem & pueros, ut, dum in foro nuces, aut poma, aut quid ejusmodi emunt, interim inter licitandum, & emendum de mercibus manducant; quod quidem suo jure, sine omni fraude & injuria, palam & ἀπερρασίως facere videntur viz. περιγυμᾶσθαι χάριν speciminis & experimenti gratia: dum venditor ostendit merces, emptor specimen edit; *Emptor edit specimen, merces dum venditor edit.* Cum tamen οἱ χαρίεντες, viri elegantes, & politi, & bene morati, vix aut ne vix hoc facere sustineant; quin potius, tanquam incivile, abhorreant.

Ἡδᾶδὲ δίκην] *Causa cadere*: sed contra νικᾶν δίκην, *causa vincere*; sic νικᾶν μάχην, ναυμαχίαν, ἀγῶνα, Ολύμπια, pro κατὰ in qua loquendi formula nos propius ad Gr. accedimus quam Lat. cum dicimus, *to win the day, the field, the battel*; cum Lat. non dicant *vincere praelium* aut *pugnam* aut *causam*, sed, *in praelio vincere, superior esse.*

Una cum bellariis jam intrant tibicines, vel potius tibicinae, non ὠληται sed ὠλητείδες. Musica enim est convivii comes, δαίτη συντελής ὅτι θαλερή, uti canit musicorū princeps, musis comitatus Homerus.

Ἀυλητείδας μισθᾶσθαι] *Tibicinas conducere.* Μισθᾶσθαι est, *locare, locatum dare, μισθῶσθαι, conducere, locatum accipere*, ut χρῆσθαι *mutuo dare*, χρῆσθαι *mutuo accipere*: δανείσθαι, *foenori dare*, δανείσθαι *foenori accipere*: de quo discrimine vocis activæ & passivæ in verbis contractuum memini me jam ante dixisse. Ἀυλητής, *tibicen*, & ὠλητεὶς *tibicina*, nam & foemina olim solebant in choreis, & convivii, aliisque publicis, tibiis canere, & mercenariam hanc musicam exercere, uti hodie viri; ut ex infinitis auctorum locis ostendere liceret, si opus esset. Horatius hujusmodi foeminas tibicinas *ambubaia* dixit, uti pridem a doctis est observatum, *Ambubaia* collegia. — Cujus vocis originem frustra quærent qui in linguis Orient. non sunt versati. Acro vetus Grammat. *Ambubaia* (inquit) *dicuntur mulieres tibicina lingua Syrorum.* Etenim lingua eorum *tibia* sive *symphonia ambubaia* dicitur. Sane אַנְבּוּבָא *Anbuba* Chald. & Syr. est *fistula*, proprie ex novarum frugum calamo confecta, nam אֲבִיב *Abib* etiam Heb. sunt *fruges recentes* seu *virentes arista*. Scaliger ad Festum ut *abub*, *ambub*, ὠλὸς, *ambubaia* collegia; a copher, *camphora*; a sadon, *findon*; a sabeca, *fambuca*; a sephel, *fempel*, & inde *simpulum* fecerunt. Sic ex *abub*; unde *ambubaia*, plur. form. Chald. *Ambubaia* ergo *tibicina*, ὠλητείδες. Vocem hanc ὠλητεὶς nobilitavit insignis illa controversia superiori seculo inter doctos agitata, de pronunciatione Linguae Græcæ. Stephanus enim Vintoniensis Episcopus contra Dnum Chekum ut probaret & αἰ ejusdem soni atque pronunciationis fuisse apud Veteres Gr. attulit locum quendam Theonis Soph. in *Progygma*. Agit ibi Theon de obscuritate sententiæ, quando scilicet *amphibolia* seu *ambiguitas* oritur ex fallacia compositionis seu divisionis ejusdem vocabuli. Verba ejus sunt, Ἀσπαρὶ ὃ τὴν ἱερμωείαν ποιεῖ καὶ ἡ λεγομένη ἀμφιβολία πρὸς τὴν διαλεκτικὴν, παρὰ τὴν κοινὴν οὐ ἀδίαρτα τε καὶ διηρημέναι ὥς ἐν τῷ Ἀυλητεὶς πρὸς τὰ ἐξω δημόσια· ὅτι μὲν γὰρ

τοῖς ὅτι τὸ ὕφ' ἐν ἧ ἀδιαιρέτων Α. π. ε. δ. ἔπειρον ὃ τὸ δηρημῶν Α. παῖς ἔσα ἔσω δημοσίᾳ ac si πεσῶσα & παῖς ἔσα in pronunciando non differant, solummodo compositione & divisione. Vides (inquit Vinton.) ut ut sonotē & exequetur in πεσῶσα & παῖς ἔσα. Sed Cl. Checus, immortale huius loci decus atque ornamentum, liquido evincit fallaciam compositionis, adeoque ambiguitatem sermonis, non esse in particip. πεσῶσα, sed in nomine ἀυλητεῖς, eumque Theonis locum hoc modo legendum, Α. π. ε. δ. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὅτι τὸ ὕφ' ἐν ἧ ἀδιαιρέτων Α. π. ε. δ. ἔπειρον ὃ τὸ δηρημῶν, ἀλλὰ τεῖς π. ε. δ. Tibicina si ceciderit, publicetur. Aula seu domus si ter ceciderit, publicetur: ita ut ἀυλητεῖς, & αὐλὰ τεῖς, sic εἴδῃ. καὶ τὸ δηρ. Hanc esse veram & genuinam huius loci tum lectionem, tum interpretationem, porro confirmatur auctoritate Quintiliani. Ita enim ille l. 7. c. 9. ubi agit de variis generibus amphiboliæ; Alterum (inquit) genus ambiguitatis est, in quo alia integro verbo significatio est, alia diviso; ut in-genua, & arma-mentum; & cor-vinum; inepta sane cavillationes, ex quibus tamen Græci controversias ducunt. Inde ἀυλητεῖς illa vulgata, cum quaritur, utrum aula qua ter ceciderit, an tibicina si ceciderit, debeat publicari.

Περὶ τὰς πρὸς κρεῖον ἢ μωροτάλιν] Τὰ κρεῖα, h. e. tonstrinas, esse garulorum & male feriatorum hominum receptacula, ipsasque pessimorum incubas & novitatis officinas, lippis jam olim & tonforibus notum est. Tonsores certe ipsi usque ad proverbium loquaces. Cuius rei hanc ipsam rationem assignat Plutarchus lib. περὶ ἀδολεχίας: ὅπου κεν ὃ ἀλόν ὅτι τὸ ἦν κρεῖον γένος· οἱ γὰρ ἀδολεχότατοι περιστρέψι, καὶ περιστρέψι, ὅς τε αὐτὸς ἀναπύμπλας τ' συνηθείας, quia scilicet in eorum officinas ignavissimi quique & loquacissimi confluere ibique desiderare soleant; quorum assiduo consortio & ipsi hac ἡλωσαλγίας contagione & garrulitatis morbo inficiuntur: nec minus scitum, quam notum, est illud quod statim sequitur apud eundem Plutarchum de Rege Archelao, qui ἀδολέχε κρεῖος περιβαλόντος αὐτὰς τὸ ἀμύλινον, καὶ πυθμῶν Πῶς σε κείρο, βασιλεῦ; Σιωπῶν, ἴφρ. Ἀμύλινον est lintheum, sive sudarium tonforium, quod humeris circumponitur eorum qui tonfuram subeunt. Aristoph. in Pluto,

καὶ τοὶ λόγος γ' ὡς τ' Ἡρακλέα πολὺς

Ἐπὶ τῷ κρεῖον τῷ κατημῶν,

Ὡς ἐξ ἀπίνης ἀνὴρ γαγίνηται πλῆσι.

Sed & myropolia, i. e. unguentariæ officinæ, & pharmacopolia, otioforum hominum conventiculis & colloquiis non minus fervere & ex-calfieri solent. Nec mirum, si in unguentariis officinis tam leves & habiles & lubricæ sint hominum linguæ, ac si oleo & unguento delibutæ essent. Quamquam revera, ut muscæ morientes perdunt odorem unguenti, ut inquit Sapiens, ita corrumpunt bonos mores colloquia prava, ut inquit Apostolus. Sane in lingua nostra pharmacopolarum loquacitas proverbio notata est.

De huiusmodi nominibus in εἶον hæ Regulæ observentur.

I. Nomina in εἶον ut plurimum sunt ἀπαικτικὰ, contentiva, & significant receptacula, conceptacula, ut δοχεῖον, κρεῖον, οἶνοπώλειον, Ἀδπ-ρεῖον, Λύκειον, &c. huiusmodi ἀπαικτικὰ simplicia,

2. Νο-

2. Nomina in εἶον per diphthong. sunt πεγασμέναι. penicircumflexa, ut ἱρμεῖον, ἀργεῖον, δοκεῖον, sic & composita πανδοχεῖον, καρεῖον &c. Exc. Λύκειον. *Lyceum*, ut distinguatur a Λυκείῳ, idem quod Λυκῆ, *pellis lupina*.

3. Nomina in εἶον πεπλασμένα, si sint simplicia, habent diphthong. in penultima, ut καρεῖον, βυλαεῖον, φορεῖον, Θησεῖον, Ἀβλυεῖον, ἀργεῖον, &c. at si sint composita, variant, & utramque terminationem habent, tum in εἶον, tum εἶον sic & οἶνοπωλείον & εἶον, μερεπωλείον & πόλειον.

Οἶνοπωλεῖον, κακερμύριον ἢ οἶνον πρὸ φίλων ἀποδίδει. *Vinum vendens, etiam amicum mixtum seu dilutum dabit.* Ita Lat. Int. imo *venundabit*; ἀποδίδει non est simpliciter dare, sed *venum dare, venundare*. Pessimi hoc ingenii signum, impurissimi nebulonis character, etiam amicis imponere, & fucum facere. Sed nescio quomodo hæc olim fuit, & etiam *Tuta frequensque via est, per amici fallere nomen*; præsertim in mercatura, adeo ut in officinis & tabernis mercatoriis hæc fere fraus honesta habeatur: certe tantum non in proverbium abiit apud venditores, *Ex amicis præsertim lucrificandum esse*. Jam in cenopoliis, & tabernis vinariis, solennis semper & tralatitia hæc fraus fuit, aquam vino miscere, & pro meraco dilutum vendere, ἀντὶ τοῦ ἀκεράτου κακερμύριον ἢ οἶνον ἀποδίδει. Et tamen contra caupo Ravennas Martiali olim pro mixto merum vendidit, quod factum, utpote mirum & insolenne, facere tangit atque perstringit nequam ille hoc disticho,

Callidus imposuit nuper mihi caupo Ravennæ,

Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

Quod si cum aliquo e cauponibus atque cenopolis nostris hodie rem habeas, non est profecto quod hanc imposturam verearis: quin potius contrarium tibi cavendum est,

Ne vendat mixtum, cum petis ipse merum.

Atque hoc revera est κατελεῖν, cauponari; ita enim hæc vox sumitur in malo sensu pro merces corrumpere & adulterare, ut mangones solent. Et sic caupones vinum corrumpunt & adulterant admixta aqua, juxta illud Dipnosoph. Ἀπολέσας ἢ οἶνον, ἐγχέας ὕδωρ, *Perdidisti vinum, infundendo aquam.* Nec tamen Græci κατελεῖν appellant a corrumpendo vino, (ut sentit Vir magnus) ad insignem illum locum Apostoli κατελεῖντες ἢ λόγον, ac si κατελεῖν diceretur παρὰ τὸ κατελεῖν ἢ πῶλον, i. e. ἢ οἶνον, πῶλος enim est οἶνος καὶ γὰρ γλῶσσαν. Sed hæc nugæ sunt Grammaticorum. Καπη est stabulum, seu diversorium; & a καπη, κατελεῖν, & κατελεῖον: nam λῶν est mera terminatio Græca paragoga. Ab hac igitur fraude τὸ οἶνοπωλεῖον aquam vino miscentium, & κακερμύριον ἢ οἶνον ἀντὶ τοῦ ἀκεράτου ἀποδιδόμενον, fluxerunt duæ hæc voces proverbiales ὕδατος & κατελεῖν. Κατελεῖν est id quod diximus, unde κατελεῖοντες adulterantes non male vertit Vulg. interpres in illo loco Apostoli supra laudato. Ὑδατος est aquosus, aqua dilutus, proprie de vino-ὕδατος οἶνος, & metaphor. de re quavis parum sincera & simplici, sed mixta & adulterata, fucata fraudulenter & (ut nos vulgo loquimur) sophisticata. Sic ὕδατος φίλιαν dixit Philosoph. 2. de Republic. pro amicitia infirma, fucata & infida, Ἐν ᾧ τῇ πόλει τὴν φίλιαν ἀνα-

καὶ οὕτως ὁ δὲ λόγος ὁ αὐτὸς, διὰ τὴν κοινωσίαν τῶν ποιητῶν & rationem metaph. habemus verbis sequentibus, ὥστε γὰρ μικρὸν γλυκὺ εἰς πολὺ ἰδὼρ μυχθὲν ἀναιδῶντων ποιεῖ τῶν κρύων, ὥτω συμβαίνει---&c.

[*Ἦνικα περὶ καὶ ἀφίσιν οἱ θεατροῦναι.*] Cum gratis spectare permittunt theatrorum redemptores; quod forte faciebant in fine spectaculorum. Θεατροῦναι, ad verbum *theatri spectaculorum emptores*, de quibus aliquid jam dixi ad Demosthenem, ubi de theatricis pecuniis, & pretio spectaculorum. Putaret aliquis, τὰς Θεατροῦνας εἶναι ipsos spectatores, qui θέατρον ἀνοῦσται *theatrum sive locum in theatro emunt*, quod Græci dicunt ἀγορεύειν τῶν θέων, *emere spectaculum*, soluto scilicet diobolo, eo enim pretio spectabant; in theatro pro loco pendebant 2 obolos. Et veteres certe Ecclesiæ Patres, qui contra hæc spectacula, tanquam pompas diabolicas, utraque pagina declamant, existimarunt forte inter hoc diobolum & diabolium non multum interesse. Sed, ut videmus vel ex hoc loco Theophrasti, οἱ θεατροῦναι non erant spectatores qui emebant locum spectandi in theatro, sed illi qui vendebant spectatoriis sedes; unde & alio nomine θεατροπώλαι dicebantur. J. Pollux lib. 8, θεατροπώλαι, ὁ θέων ἀπομιμῶν. Theatropola iste videtur fuisse architectus theatri; Ulpianus ad 1. Olynth. χρήματα ἔχοντες στρατιωτικῶν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐναγχεῖν αὐτὰ ποιοῦνται θεατροῦναι, ὥστε λαμβάνειν ἐν τῷ θεατροῦναι ἑκάστην τῶν ἐν τῇ πόλει δύο ὀβολούς, ἵνα μὴ τὴν ἑκάστην εἰς ἰδιαντροῦναι, τὸν δὲ ἄλλον παρέχειν ἔχοντι τοῖς ἀρχαῖοις τῶν θεατρῶν unde etiam obiter hoc colligimus, pauperes (nam de iis intelligendum est) 2 obolos ex ærario publico ad solvendum spectaculi pretium cepisse, ne excludi per egestatem viderentur. Colligimus ex hoc loco Ulpiani eos alterum tantum ex his duobus obolis dedisse in spectaculi pretium, pro loco scilicet in theatro, alterum vero cibo emendo sibi servasse. Erat certe tempus, cum gratis in theatro spectarent. Suidas; Ἐδοξε τῷ δήμῳ μικρὴν περὶ καὶ θεατροῦναι, ἐκμισθούσῃ δὲ ταῖς θέαις τὰς τόπας, *visum est populo Atheniensi non amplius gratis spectare*; immutatus postea ut videtur iste mos: ergo olim ante illud tempus περὶ καὶ ἰδιαντροῦναι, *gratis & absque pretio ludos spectabant*.

[*Τὸ ἐκ τῆ πόλεως ἐφόδιον*] Quod Apostolus de militia, itidem de legatione non immerito dici possit; *Τὸ ἐκ τῆ πόλεως ἐφόδιον*; & *τὸ ἐκ τῆς πρεσβείας ἰδίους ὀφθαλμοῖς ποτε*; *quis suis sumptibus legationem obit*? quod etiam ad Ministros Evangelii, eorumque διαγέλιον h. e. *premium* vindicandum licet transferri: & causam in illa questione agit Apostolus, nam & illi spirituales etiam legati sunt a Deo missi. Πρεσβευτοὶ (inquit idem Doctor Gentium) *Legatione fungimur*, debetur itaque nobis nostrum ἐφόδιον, seu *vaticum*. Cum in legatione aliqui proficiscerentur Athenis (uti & aliis, & olim, atque etiam hodie, fieri solet) de ærario publico legativum accipiebant. Legativum autem Athenis erat διδραχμῶν 2 ἡμέρας 2 drachmæ in dies singulos, uti ex loco quodam Aristoph. nos docet Clar. Casaubonus. Hoc alio nomine πορίον Gr. dicunt; Etymol. πορίον, τὸ διδόμενον τοῖς πρεσβευταῖς ἀπὸ τοῦ πορεύεσθαι οἰς πρεσβείαν, ὥστε ἐφόδιον & πρεσβείαν ita enim proprie ea vox sonat, *legativum*, a πρεσβείᾳ *legatus*; quod tamen frequentius & communi-

ter usurpatur pro γέρας, quod est *premium honorarium*, δεισεῖον, *premium fortitudinis ob rem bene gestam in bello*. Sic Hom. qui semel tantum hac voce utitur, sc. *Iliad.* 9.

Πρώτῳ τοι μὲν ἡμὲν προσέειπον ἐν χερσὶ δῖοιο.

Alioqui προσέειπον proprie, & ex vi vocis, est id quod dixi, *legativum* scilicet a πρ. *legatus*; πορείον, vel, uti hic, ἐφόδιον, quod etiam Hom. πῖον dixit (ab ἐὼ εἶμι eo, *profisciscor*) *viaticum, commeatus in viam*—
ἐν ᾧ καὶ ἡ καὶ καρύκεον & simpliciter *cibus, esca, praeda*.

Θάων, παραδάλιον τὲ, λῦκων τ' ἡία πέλονται.

pro ἐφόδιον etiam ὀδάλιον in Hom. legimus, pro *viatico*, Od. 9. 163.

Θόρτε τὲ μνήμων καὶ ὀπίσκοπος ἦσιν ὀδάλιον.

ubi & obiter notetur ὀπίσκοπος, i. e. *curator, inspector*; qui & alio loco idem est qui κατέσκοπος. Sed de his alibi.

Hæc igitur omnia synonyma sunt, ἐφόδιον, ἥιον, ὀδάλιον, πορείον, προσέειπον. aliquid tamen discriminis observari potest, quod tria priora, sc. ἐφόδιον, ἥιον, ὀδάλιον, generalia sunt, pro quovis *viatico* aut *commeatu*; πορείον proprie *legativum*, quod legatione fungentibus pro *viatico* datur; etsi non admodum in usu hæc vox sit. Denique προσέειπον, licet proprie *legativum* significare videatur, utpote a προσέειπε, usus tamen obtinuit ut idem fere apud auctores denotet, quod γέρας vel δεισεῖον, *premium* scilicet aut *munus honorarium*; quod non sit a προσέειπε *legatus*, sed a πρέσβυς *senex, honorandus* (ut γέρας a γέρον). unde πρεσβύτεροι, *senes, seniores, honorandi* (pro ordine Ecclesiastico) & πρεσβύτερον, *prestantius, eligibilis*, ut & Lat. *antiquius*. Ἐφόδιον, etsi proprie *viaticum*, τὸ δ' ὅδε ἀνέλεμα, tamen metaph. generaliter est *subsidium, seu adminiculum, seu ἀφορμὴ occasio ad rem quamlibet*. Metaphoricæ hujus significationis, quæ eleganter usurpatur apud auctores, prout ea sparsim observavi, exempla aliquot afferre, fortasse καί. Demosth. igitur contra Phorm. ἐφόδιον λαβὼν, τὸ πλὴν συζητῶν τὸτο καλεῖν, *ansam & occasionem arripiens ex syngraphæ verbis*. Synes. Ep. quadam, Μέγιστον εἰς τὸ κατορθῶν ἐφόδιον ἡ φιλία τοῦ πειχέμελος, *maximum adminiculum ad rem bene agendam, est amor rei.* Laert. in Apophtheg. Arist. Καλλίστον ἐφόδιον τοῦ γήραος ἡ παιδεία, *pulcherrimum senectutis subsidium est eruditio*. Plut. Π. A. τὰ τοῦ πατρός πατήρων ἐφόδια τοῦ γήραος, *paterna senectutis subsidia, sustentacula, baculos senectutis, de liberis loquitur*. Herodian. lib. 5. Ἐφόδιον λαβὼν πρὸς πυχρόν, *optabam me ansam aliquam & occasionem hujus rei nancisci posse*. Basil. hom. de Invidia, Εἰ μὴ γὰρ ἐφόδιον πρὸς ἀδμίαν ὁ πλεῖστος, *hærens ὁ πλεῖστος*. Si aditus & occasio injustitiæ opes sint, miser certe dives eris. Herodian. lib. 7. πολλὰ τὰ ἐφόδια εἰς ἀγαθὰς ἐπιδας, *multa ad spem bonam viatica*. Interpr. Politiano, h. e. multa adjumenta, adminicula, & præsidia. Plut. περὶ ἀδουλίας, ἀνυπεροψία ἧ καὶ σωφροσύνη μέγα πρὸς φιλοσοφίαν ἐφόδιον, *magnum subsidium five adminiculum ad philosophiam est humilitas*. Ælian. Var. Hist. Lib. 4. Cap. 9. de Aristot. ἐκεῖνός τὰ μέγιστα εἰς φιλοσοφίαν παρὰ Πλάτωνος λαβὼν σπέρματα καὶ ἐφόδια, *cum maxima philosophiæ semina & adminicula a Platone accepisset*.

Τῶ ἀκολέθῳ ὁρθεῖναι μῖζον φορτίον.] Τῶν ἀνδεσπόδων, h. e. *vernarum* & famulorum longe frequentior usus olim apud antiquos, quam apud nos hodie: idem officium præstabant servi, quod equi hodie, & jumenta. Siquidem homines beati, & lautioris fortunæ, quoties aliquo migrarent, aut iter facerent, servum unum aut alterum secum habebant, ad ferendas sarcinas. Cui usui jam jumenta & plaustra inserviunt, adeoque servos hoc onere levant. Et certe æquum non videtur, equum ex homine facere, imo asinum clitellarium. Quoniam vero duos aut plures servos secum ducere in hanc rem, ad sarcinas scilicet portandas, & sumptuosum pariter & invidiosum fuit, idcirco unus ille, cui hoc munus obtigit, iniquo sæpe onere premebatur: & onus, si non Ætna gravius, at certe humeris suis impar, & viribus suis majus, ferre cogebatur. Hinc querelæ illæ in comœdiis servorum sub onere suo gementium; passim enim introducitur misellus aliquis servus sub onere suo pressus, & clamans, *θλίβομαι, μίζομαι* quod salse notat & perstringit pro suo more Aristoph. non femel; ut initio *Βαρυλόχων*, dic, inquit, quod vis, ὦ, π βάλει, præter tritum illud *ἐπὶ* ad nauseam usque usitatum *Πιέζομαι* πῶτο ὃ φύλαξαι, πένυ γὰρ ἐστὶν ὅδη χολή & paulo post, Οὐκὲν τὸ βάρυτ' αὐτὸ ὃ πὺ φέρεται, ἐντ' φέρεται: Nonne onus istud quod tu fers, ὅντ' ferts, h. e. *asinus*; onus ab ὄντ', quia est animal onerarium, & ἀχθορέον. Quanto præclarius & generosius ille Aristippus apud Laertium, qui *πὺ* πρεσβυτέρῳ ἐν ὁδῷ βαρύνοντ' ἀργύρεον, καὶ βαρυνόμενος, Ἀπόχε, (ἔφη) τὸ πλεόν, καὶ ὅσον δυνάσται βάζαζε. Cum famulus ejus in itinere portaret pecuniam, *ἐπὶ* nimio onere premeretur, Effunde (ait) quod nimis est, *ἐπὶ* fer quantum potes. Auctor est Diog. in ejus vita: unde Horatius de eodem,

—Servos projicere aurum

In media jussit Libya, quia tardius irent

Propter onus segnes—.

Ἀκόλεθοι dicebantur & pueri qui viros nobiles pompæ & honoris gratia sequebantur, affectæ, pueri a pedibus, vulgo *Pages* or *Lackeys*; uti jam ante observasse memini. Habebant etiam & pueri nobiles & ingenui suos ἀκολέθους, qui ipsos εἰς τὸ διδασκαλεῖον συντῶνας sequebantur: nescio tamen an hi comites, vel custodes, dici debeant (quod sentit Vir magnus) an non potius famuli & pedissequi. Et vereor ut iidem fuerint, & eodem munere fungerentur, ἀκόλεθοι Alcibiadis apud Plat. & custos Iuli apud Virg. & tamen idem Vir doctissimus etiam celebrem illum Hom. αἰεῖδον, qui Agamemni, uxorem in officio continebat, ordini τῶν ἀκολέθων accensere non dubitat. Quos παιδαγωγὸς Græci, Athen. ἀκολέθους, Lat. *comiti-custodes*, antiquius etiam ἐαγέλης & αἰεῖδες dixerunt, quamvis eorum proprie munus ad onus esset. At ego certe multum dubito an unquam ἀκ. dicerentur illi, quorum proprie munus esset docere; & si Alcib. ἀκόλ. fuisset ejusdem παιδαγωγός.

Φορτίον] De hoc nomine duo observo. Unum de ejus forma & analogia; de significatione alterum. Quoad formam videtur esse diminutivum, cum non sit: qualia 600 sunt apud Gr. hujus terminationis in

ιον, facta ab aliis nominibus, quibuscum significatione prorsus conveniunt; ut ab οἰκόν-οικίον, ab ὄρν-ορνίον, a θῆρ-θελίον, & sic a φόρ-φόνιον, quæ formam habent diminut. sed non usum neque significationem: nec enim θελίον est *bestiola*, sed simpliciter *bestia*, idem quod θῆρ. unde μέγα θελίον apud Homerum, --- μέγα γὰρ μέγα θελίον ηέν. & sic βιβλίον non est *libellus*, sed absolute *liber*, βιβλόν, unde μέγα βιβλίον μέγα κακόν, juxta Callim. sic hic φορτίον non est *sarcinula*, sed simpliciter *sarcina*, *onus*; imo grande onus, μείζον ἢ δωδεκαίριον. Quantum ad significationem: φορτίον hic est absolute *onus*, *sarcina*; atque ita etiam apud alios Atticos scriptores: at vero apud Hom. φόρ-φόνιον est *merx*, φόρ-φόνιον ἐμπορεύς, *onus navigii*, *merces* qua in navem imponuntur, Odyss. ζ.

Eis Λιβύην μὲν ὅτι νῆος ἐκαστοῦ ποσειπόροιο,
Ψεύδεται βελεύσας, ἵνα οἱ σὺν φόρῳ ἄροιμι.

Ut merces cum eo veherem. Unde φερ-φένος apud eundem navis oneraria, νῆος φορτηγῆς, Hesych. ἡ περὶ ἐμπορεύων φόρτον ναυπηγεῖσθαι. & φορτηγία *mercium* qua in navem imponuntur *portatio*, *vectio*. Jam apud post. Atticos est *onus* in genere, *quævis sarcina*, quam Hom. non φόρτον, sed ἀχθόν vocat. --- ἐπὶ τῶν ἀχθῶν ἀρέρης. --- ὀλίγον δὲ μιν ἀχθόν ἔπειρα, & alibi. Idem de 600 aliis vocab. annotari licet, quæ longe aliter ab Hom. quam a posteris usurpantur; quod qui non observat, is profecto parum aut nihil in Hellenismo videt.

[Ἐλάττωται ἢ ἰσχυρῶς] Ad verbum *minima sufficientium*, i. e. minora seu pauciora sufficientibus, pauciora quam sufficient; victum & res ad vitam necessarias parce admodum, imo infra modum ei suppeditat. Crudelis, durus, & asper dominus servi sui humeros onerat, αἰμῶς αἰμῶς πιζει, humeros onerat, sed non ventrem; merito exclamare hic libet cum servo illo Aristophanico,

Ὡς ἀργαλέον περὶ γυμνῶν ἔστι, αἶψα τὸ ἦν τοῦ
Δέλον γυνεὶ περὶ γυνεὶ δὲ δαίμονι.

Misera certe, imo miserrima talis servi fors & conditio est;

Nempe gemit humeri sub iniquo pondere; dorso

Fert onus; at ventrem nulla saburra premit:

liceat enim mihi (Audit.) poeticam meam (quantulacunque illa sit) ἀναζωπυρεῖν, ne situ prorsus & rubigine obducatur; præsertim hac ætate, tam tristi & luctuosa, tam a Musis aliena, ut nulla fere carminis materia nobis jam supersit. Et quoniam huc delapsus sum, non gravabor Epigramma vobis recitare ex Martiali, IV. 78.

Ad cœnam nuper Varus me forte vocavit,

Ornatus dives, &c.

Quorsum hoc? viz. videtur mihi hoc Epigr. non incommode, nec inconcinne, ad hanc rem παραδιδόναι posse: ita ut servus hujusmodi βέλους δαίμονι, Vari & avari domini, hanc querelam merito usurpet.

Ad sese nuper Varus me forte vocavit,

Ejus opus multum, parvula cœna fuit:

Pondere,

Pondere non dapibus oneratur verna; ministri

Apponunt humeris plurima, pauca gula.

Tunc ego, non humeros, sed ventrem onerare volebam;

Aut appone dapes, Vare, vel aufer onus.

Sed a Poetica jam ad Grammat. h. e. (ut dixerit quis) ab unis nugis ad alteras transcamus: Græca igitur syntaxis hoc loco observetur, Ἐλάττω ἢ ἰκανόν, pro ἑλάττω, superlativum pro comparativo. Aristot. 4. de generat. animal. τὰ ἄρρενα κυνέμματα κινητικώτερα ἢ τὰ θήλεα, Mares in utero agilius moventur quam feminae, pro κινητικώτερον. Euripid. in Androm. Νῦν δ' ἔπεσ' ἄλλη δυσχεστέρα γυνὴ ἐμὲ πέφυκα, pro-έρτα, nulla me inferior femina nata est. Soph. Antig. Κεῖνός τις ἀνθρώπων δόξα, pro κρείττον, præstantius est opibus bonum consilium. Sic in Evang. Joan. 1. 15. πρῶτός τις μου, pro πρῶτερος, prior me erat. Aristoph. in Avibus, Ἡρξεν δὲ Περσῶν πρῶτον Δαρεῖς ἢ Μεγαβύξας, pro πρῶτερον, Imperavit Persis prius quam Darius. Et ut superlativ. pro comparat. ita contra nonnunquam comparat. ponitur pro superlat. e. g. Synes. μακρὸν πάντων βαρύτερον, pro-τάτον. Lucian. dial. οἷδε διαγράναι τὴν κακίαν, pro τὴν κακίστην, discernere novit quæ sit pulcherrima. 1 Corinth. 13. ult. μείζων ἢ πάντων ἀγάπη, pro μείζην. Βέλτιον σὺ γινώσκεις, pro καμίστα, vel ἀριστα, tu optime nosti.

Ξένια] Ξένια proprie sunt dona hospitalia, Hom. ξενίῃα. Sed gen. etiam quævis dona; Lat. etiam Xenia, ut apud Martialem. Lat. Interp. hoc in loco Lautia; erant autem lautia apud Rom. proprie dona seu munera, quæ exterarum gentium legatis mittebantur, quasi lauta & splendida. Quin & hodie Principibus populisque externos mos est legatos muneribus & præmiis honorariis onustos dimittere; quem morem antiquiss. fuisse colligo ex Hom. loco non uno. Sic de poculo quodam Priami legimus, Il. ult. quod Thracæ ei dono dederunt, cum ad eos legatus veniret,

Ἐκ δὲ δέπας περιεκάλες οἱ Ὀρῆας πόρον ἄνδρες

Ἐξελίψας ἑλδίνην, μέγα κτερε,---

ubi ἐξελίψας est προσελίψας, quasi ἐξελθόν, egressio vel emissio in legationem. Atque ita hic ξένια fumi possunt pro donis (ut ita dicam) legatariis, quæ sordidus iste homo dum legatione fungitur, quasi sub quodam jure, ἀπαίτη & petit & flagitat, & quamprimum recepit, statim vendit; quod quidem flagrantis ἀναγκωτίας est: hoc modo si interpretemur, hic character cum superiori de legatione cohærebit. Potest tamen, & forte melius, absolute exponi, sine respectu ad anteced. ita ut ξένια hic sint simpliciter dona, aut munera, donativa seu congiaria, qualia scilicet viri nobiles & magni populo certis temporibus dare & distribuere solebant.

Σαπρὸν γὰρ τὸ ἔλαον] Σαπρὸν Gr. vocant quicquid a pristino statu & a nativo usu degeneravit, quicquid labem & vitium contraxit, ita ut eum usum præstare non possit, ad quem fuit comparatum; uti optime ex Chrysost. observavit Casaub. πᾶν ὃ μὴ τὴν ἰδίαν χρῆσιν πληροῖ, σαπρὸν λέγομεν: unde σαπρὸς εἶναι, & σαπρὸς λύχειν, & σαπρὸς καρπὸς in

N. F. i. e. *fructus malus, corruptus, vitiosus*. Non male igitur est Heinſius ad illum locum *Evang.* τὸ ὅσα πρὸν δένδρον καρπὸς σαπρὸς ποιεῖ, *Recentiores* (inquit) *Interpr.* Putris autem arbor fert fructus putres; imo nullos, si sit putris, neque aliud hic σαπρὸν quam κακόν quod vetus *Interpr.* & Tertullianus vidit.

Σαπρὸν quidem proprie est *putridum, putidum, rancidum, marcidum*; ita hic σαπρὸν ἔλαιον est *unguentum olidum, & rancidum, & per atatem corruptum*: quod de unguento proprie τάλιον, unde vulgo a tang dicimus de sapore rancido & ingrato. Τὰ ἑλαιώδη παλαιώθηα τάλιον ὑποφέρει, Alexander Aphrodis. i. e. *rancescunt, rancida fiunt*.

Τὰ ἀνόσιμα ἀλείφει. Videtur παρομιμῶδες usurpari posse de eo qui aliena quadra & sumptibus alienis vivit, h. e. *Oleo alieno ungi*: a frequenti scilicet unguentorum usu in balneis. Nunquam se in balneis lavabant, quin & oleo etiam pariter se ungerent: atque inde toties conjuncta reperiemus hæc verba apud Hom. λέσαις ἢ ἀλείφαις, *lavare & ungere*; oleum certe hodie parandis & condiendis cibis magis adhibetur, quam ungendo corpori aut curandæ cuti; contra quam antiquitus fieri solebat. Olim enim oleum extra quam intus salubrius habebatur; unde illud apud Athen. Πῶς δὲ ὑγίσταται πρὸς διαγοῖς; Resp. Εἰ τὰ μὲν αὐτὸς μέλιτι βρέχει, τὰ δὲ ἐκτὸς ἑλαίῳ & quoniam in Athen. incidimus, visum est & alium quendam locum huc adducere ex eodem *Dipnosophist.* Lib. 10. ubi de Pæonibus ex Hecatæo, ἀλείφονται δὲ (inquit) ἑλαίῳ ἀπὸ γάλακτος. Unguntur oleo ex lacte. Oleum ex lacte; quid hoc (malum!) est nempe butyrum, quod hac periphrasi ab Historic. illo denotatur: vox enim βούτυρον antiquioribus Gr. ignota, ut & fortasse res ipsa. Imo certe nomen, ut & rem ipsam, diu ignorarunt tum Gr. tum Romani: Non enim adhuc didicerant diversas substantias in lacte comprehensas separare. Sunt quidem in lacte 3 substantiæ, ἡ τυροσύνος, ἡ ὀπρώδης, ἢ ἡ λιπαρὴ, atque hæc postrema est, quæ a cæteris separata *butyrum* vulgo dicitur; cujus conficiendi ratio veteribus Gr. videtur esse incognita, unde est quod casei frequens mentio fit apud Homerum & alios poetas, priusquam a Thracia, & Scythiis, aliisque nationibus barbaris eam acceperant; Poetæ, qui antiquiores fere sunt quam οἱ πεζογῶνται, butyri vix aut ne vix meminerunt. Certe propriam appellationem ejus pinguis substantiæ, quæ habetur in lacte, sola Heb. lingua novit, viz. חמץ Gr. Latinaque nullam habent. Ii igitur Gr. qui butyrum invenerunt, cum viderent illud esse pinguis & oleosæ substantiæ, ideo *Oleum ex lacte* ἑλαιον ἀπὸ γάλακτος illud nuncuparunt, uti videmus in hoc loco Athenæi: postea vero obtinuit apud Græc. & Rom. *butyri* appellatio, quod ex bubulo lacte ut plurimum fiat, quanquam etiam ex ovino, caprino, atque etiam equino, & asinino cogi butyrum soleat hodie a nonnullis, uti olim caseus; unde αἰγείῳ τυρῶς apud Hom. *caseus ex lacte caprino*. Sed video me nimium circa hæc diffundi, & vereor ne extra oleas, & certe oleum, ut & bonum, est sui diffusivum, cum fluidæ naturæ sit.

Alia proverbialia de oleo: Ἐλαιὸν ἐν ὅσῳ ἐν τῇ ληκύθη, non est oleum in lecytho, de homine inexorabili, & cui precibus non est locus; quasi dicas Ἐλεῖται ἐν αὐτῇ ἐν τῇ καρδίᾳ, non est misericordia in animo: non multum differ. ἔλεος & ἔλαιον, & videtur unum ab altero derivari, inquit Chiliastes.

Oleum non vidit, ex Theocr. καὶ πόκα τὴν ἔλαιον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀπτοῦται, quando ille &c. de eo qui certaminum rudis & imperitus, inexpertus, νῆϊς ἀθλῶν, ἀπειρος ἀν' ἀγῶνι, quia scilicet athletæ in certam. oleo ungi solebant, ἀλείφειν. Unde metaphorice ἀλείφειν, ad quodvis negotium hominem instruere & præparare.

Κοινὸν τὸ Ἑρμῆν Commune Mercurium, vulgo half parts; proverbium apud Gr. quoties duobus simul ambulantes alter aliquid invenerat, tum enim alter statim clamabat κοινὸς Ἑρμῆς, quasi dicas, Commune hoc utrisque nostrum obtigit lucrum. Mercurius enim lucri Deus, unde ἑρμαῖον idem quod εὐρημα, h. e. lucrum inopinatum, insperatum: διὰ τὸ τοῖς κέρδεσιν ὁπταῖται τὸ Ἑρμῆν, ἑρμαῖον λέγει τὸ κατὰ τύχην εὐρηθὲν ἀγῶνι, Eustathius. Plut. ἀμαρτία καὶ ἀπεροχαιρία κοινὸν Ἑρμῆν ἐμπόλαιον καὶ ἐμμαδον γινέσθαι. Lucian. in Votis, Κοινὸς Ἑρμῆς, φασί, καὶ ἐμᾶσον καὶ ἀπὸ τῆς φέρου τὸ πλεον. Neque vero parcemiam hanc inde tantum desumptam opinor, quod Mercurius lucri præses fuerit, sed etiam, quia viis præfectus, unde Ἑρμῆς ὁδοῦ καὶ ἐνόδιος, vialis, dictus est; ideoque cum in via aliquid invenirent, putabant Ἑρμῆν τὸ ὁδοῦ, i. e. vialis Mercurii ductu atque auspicio id lucrum insperatum sibi contigisse: atque hæc, quanquam alii aliter explicant, mihi videtur genuina ratio & origo hujus proverbii κοινὸς Ἑρμῆς, cum duobus scilicet una itinerantibus alter in εὐρημα aliquid & κύρημα incidit, alter vero partem rei inventæ sibi vindicat hisce verbis, quia viz Mercurius & κερδαῖος, & ἐνόδιος, & lucri, & viarum præses & præfectus habebatur. Ἑρμαῖον, bonum quod nobis forte offertur; lucrum præter expectationem oblatum, lucrum inopinatum & adventitium, quia scilicet ἀπεροχαιρίων κέρδος. Veteres omnia emolumenta Mercurio, utpote κερδαῖον Θεῷ, accepta ferebant. Plato in Phæd. Εἰ μὴ γὰρ ὁ θάνατος τῷ παντὶ ἀπαλλαγή, ἑρμαῖον ἀν' αὐτῷ τοῖς κακοῖς ἀποδανέσθαι. Si mors liberatio sit ab omni miseria, malis certe hominibus inopinatum lucrum mors esset. Sane fidelibus mors lucrum est, sed non inopinatum; κέρδος, sed non ἑρμαῖον. ἐμοὶ ἀποδανέειν τὸ κέρδος, inquit Apostolus. Sed & generaliter, quod a Lexicographis minus observatum video, interdum ἑρμαῖον dicunt Gr. pro lucro quolibet & emolumento, undecunque aut quomodoque obveniat; Plato 2. De leg. τοῖς μὴ ἀγαθοῖς ἑρμαῖον πέρρονται χειραῖ, ζῶντες μέλει τῷ ἐχάτων τῷ βίῳ, ubi ἑρμαῖον est simpliciter ὄφελος, κέρδος, πλεονέκτημα. ἀτύχημα, quam vocem & alibi cum ista conjunxit, viz. in Symposio, ἑρμαῖον ἡγήσασθαι τῇ καὶ ἀτύχημα ἐμὸν δαυμάσθαι. Interdum etiam ἑρμαῖον occasio est, sive opportunitas, quæ velut quoddam lucrum inopinatum & præter spem nobis offertur. Athen. lib. 13. Οὐλπιανὸς ὡς περὶ ἑρμαῖον, εἰ λαλῶν τῷ Μαρτίῳ ἐφ' ὃν, Ulpianus occasionem, ansam, hanc velut lucrum quoddam insperatum. Julian. Apostat. Epist. quadam, πλεονέκτημα ἑρμαῖον ἐχούσας τὴν πλεονεξίαν, patroni

imperitiam & ruditatem, ansam suae avaritiae habentes, h. e. ex simplicitate & imperitia syndici seu patroni cupiditas illorum lucrum & compendium fecit: locus sane elegans, sed difficilis, & Lat. Interpreti parum intellectus. Hunc usum istius vocis obiter notare operæ pretium duxi, quod videam eum a Lexicograph. omisum. Mirum quas nugae agant patres Talmudici, ubi præcepta tradunt de rebus inventis in *Baba metzia*, cap. I. "Si duo (in via scilicet ambulantes) inveniant & pertendant pallium, & unus dicat, Ego illud inveni, & alter dicat, Ego illud inveni; & unus dicat, Totum est meum, & alter dicat, Totum est meum; & juret unus quod "Non est sibi de eo minus dimidio, & juret alter, quod Non est "sibi de eo minus dimidio; tum dividant illud inter se"; & quæ sequuntur inepta prorsus & ridicula. Hic *viz.* est κοινὸς ἔρμηνος Hebræis. Hujusmodi paleas pro tritico inveniet, qui in illis agris versatur. Non quod omnia quæ extant in libris Talmud. nullius frugis censenda: sunt enim nonnulla præclare dicta, præsertim in *Pirke Aboth*, & quæ legisse non poeniteat. Sed sunt ea profecto velut aurum exiguum in magno stercore, & quæ cum multo luto anilium fabularum nonnullas venulas habent argenti. Mirum tamen hanc legem de *Invento* a Judæis doctoribus tradi inter præcepta Talmud. cum Josephus inter leges Judaicas hanc recenseat. Ita *viz.* βδελυγία iste homuncio, dum se inungit oleo non suo, alium emungit suo. Ut unguento suo parcat, rancidum illud & vitiosum esse fingit, ut aliquam saltem βδελυγίαν προσποιῇ & prætextum habeat; ejusdem farinae fuit sordidus ille nebulo apud Martialem, qui aliquando in cœna, ut cibis suis parceret, crudos esse omnes simulavit. Quem una cum ferculis suis nequam Epigramm. pro suo more multo sale defricat atque perfundit, hoc Epigram. 3. 13.

Dum non vis leporem, dum non vis carpere mullum,

Et tanquam sacro, Navia, parcis apro:

Accusas rumpisque cocum, velut omnia cruda

Attulerit; nunquam sic ego crudus ero.

Liceat & mihi aliquantum Musas sollicitare, in sordidum istum & impurum hominem ludere, eumque velut unguento suo ungere, hoc Epigrammate;

Dum non vult oleum consumere sordidus ullum,

Parcit & ampulla, dum lavat, ipse sua:

Accusat puerum, unguentum quasi vile parasset;

Et merito; sordes scilicet istud olet.

Tum miser alterius sumit de pyxide: nempe

Non oleum perdit, perdit at hic operam:

Nam qui sic gratis alieno ex are lavatur,

Sæpe licet lotus, sordidus usque manet.

Non tantum invido, & æmulo, sed etiam avaro & sordido res alienæ suis videntur præstantiores esse, aut saltem ille tales videri vult, ut sic speciosam habeat parsimoniam προσποιῇ: ita enim fiet ut rerum suarum ἀλλοτρίων, alienarum vero ἑστῶτων habeat. Ideoque illi melius

lius vinum in alieno dolio, suavius oleum in aliena lecytho,

Fertilior seges est alienis semper in arvis.

Atque hoc mihi in memoriam revocat apophthegma quoddam nequam illius nebulonis Cynici (Diog. dico) qui cum esset interrogatus, quodnam vinum libentius biberet, respond. τὸ ἀλλοτρίον quod si quis perinde ab eo quævisset, quonam unguento libentius ungeretur, respond. προcul dubio, τὸ ἀλλοτρίον ejusdem quippe est ἀλλοτρίον πνεῦμα & ἀλλοτρίον ἀλειψέσθαι, alieno vino intus, & alieno oleo extra, madidum atque perfusum & delibutum esse.

Τὰ δὲ τοιαῦτα Et hæc quidem talia sunt, frequens formula; & ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα vel ταῦτα μὲν τοιαῦτα vel leg. πρὸς δὲ τὰ τοιαῦτα, καὶ φειδωνίῳ μέτρῳ &c. Præterea etiam hujusmodi homini cum ea convenient, quæ diximus, tum etiam hæc quæ sequuntur; quæ certe satis perplexa & intricata sunt: est enim locus, qui jam sequitur, obscurus & perdifficilis, si quisquam alius in hoc libro: nec exiguum nobis negotium facesset, præsertim cum aqua hic hæreat cl. Casaubono, qui ingenue fatetur se nescire quid hoc in loco sit φειδωνίων μέτρον, Phidonia mensura. Videtur existimare φειδ. μέτρον hic dici quasi φειδωνίων h. e. mensuram parcam, & tenuem, & restrictam, quali scilicet utuntur homines avari & sordidi, quoties aliis aliquid metiuntur. Et forte Theophrastus huc alludit, agens hic de sordibus & parsimonia τῷ βδελυρῷ. Sed procul dubio hoc vocabulum non est epitheton ab appellativo desumptum, sed denominativum a nomine proprio: recte ergo Lat. interpr. Phidoniam mensuram exponit. Sed quid (obsecro) est Phid. mensura? res enim adhuc in obscuro est. In hisce tenebris aliquam nobis facem allucet, sed non multam, J. Pollux lib. 10. cap. 46. εἰν δ' ἂν καὶ φειδων πῖ ἀργέον ἐλαιον, ἀπὸ τῆ φειδωνίαν μέτρον ἀντιστοιχέον, vas olearium, a Phidoniis mensuris sic appellatum. Sed quænam aut qualia fuerint hæc φ. μ. nobis non explicat. Dicta igitur sunt φ. μ. a Phidone eorum inventore. Erat autem iste Phidon Argivus, unus ex Heraclidis, Argorum scilicet tyrannus, qui apud Gr. mensuras & pondera primus invenit. Hoc nos docet inter alios Eusebius in Chronico, φειδων Ἀργεὺς κατὰ τὸν μέτρον καὶ τὰ βάρη πρῶτος ἐπέθηκεν quæ verba sic vertit eorum interpret Hieronymus, Phidon Argivus mensuras & pondera primus instituit. Scholiast. Pindari Olymp. 13. φειδὼν δὲ ταῦτα, ὅτι φειδων πῖς Κορίνθιος ἀνὴρ εὖρε μέτρον καὶ τὰ βάρη, ubi Corinthium vocat, quem omnes alii Argivum appellant. Phidonem istum non tantum Mensuras & Pondera, sed etiam Nummum argenteum invenisse testantur Auctores. Strabo invenisse eum ait nummum τὸ ἄλλο τὸ, καὶ τὸ ἀργυρεόν, tam æreum, quam argenteum. Auctor Chronici Arundeliani (quem edidit notisque illustravit clar. Seldenus) φειδων Ἀργεὺς καὶ νόμισμα ἀργυρεόν ἐκ τῆς Αἰγίνης ἐποίησε, ἐν δὲ κατὰ τὸν αἶφ' Ἡρακλῆος. Phidon Argivorum Rex nummum argenteum percussit in Ægina insula, undecimus ab Hercule: ubi observo, quod ad ejus ætatem attinet, decimum primum ab Hercule numerari, cum tamen Eusebius in Chronico Caranī fratrem hunc Phidonem fuisse scribat, qui Caranus 16us ab Hercule fuit, ut testatur Velleius lib. 1.

qui & Hesiodo *σίσχενιν* hunc Phidonem facit, quemadmodum & Eusebius, qui Hesiodum collocat ad annum mundi 1210. & Phidonem ad annum 1216. At quodcumque vixerit ac floruerit iste Phidon Argivus (nolo enim jam Chronolog. disputationem hac de re inire) pondera eum & mensuras primum invenisse plerique Auctores testantur, unde *φειδώνια μέτρα* Græcis appellata; atque hac ratione adducti nonnulli videntur & nummi inventionem eidem tribuisse, quia nummus in pondere, numero, & mensura consistit; quanquam revera nummi usus Phidone hoc Argivo longe antiquior fuerit; & videtur certe nummus a Phœnicibus una cum mercatura primum inventus fuisse, & in Græciam inductus. Sed de his non est jam differendi locus; ne igitur oratio nostra modum & mensuram excedat, redeo ad mensuras, *φειδώνια μέτρα* quorum Phidon scilicet auctor atque inventor fuisse perhibetur, communi veterum consensu. Neque enim hoc ita intelligendum est, quasi absolute rerum omnium ponderandarum, & metiendarum, rationem invenisset, nam ante hunc Phidonem aliquorum saltem ponderum ac mensurarum rationem Gr. fuisse cognitam, vel Homerus ipse testatur, apud quem frequens mentio τῶν ἀλάνων, tum de re quæ appenditur, tum de instrumento quo appenditur res sive ponderatur.

Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατρὶς ἐπίταυε τέλεινα,
Κεῖτο δ' ἄρ' ἐν μέσσοισι δύο χρυσοῖς τέλεινα.

& alibi. Homerus vero aliquot saltem annis Phidonem præcessit, licet Auctor Chron. Arund. non plures quam annos 12. inter eos ponat. Quod si pondera Homeri ætate fuerint, fuerint etiam & mensuræ; non enim metalla tantum appendebantur, sed etiam species & fruges aridæ & liquidæ: at vero hæc ponderari non poterant, nisi aliquo vase inclusæ atque contentæ; vas ergo illud, quo certum pondus aut olei aut mellis, aut tritici, aut hordei continebatur, mensura erat talis ponderis. Quid quod etiam multarum mensurarum nomina legimus apud Homerum tum liquorum, tum aridarum frugum, qualia sunt *κωπλή*, *ἀμφιφορεὺς*, *χώνις*, & si forte alia. Quid igitur? an de nihilo erit celebris hæc & constans fama apud Gr. de inventis a Phidone mensuris? nihilne is omnino contulit, nec de novo addidit τῇ σελμικῇ, nec τῇ μετρεῖ; certe φῆμι ἔπερ πάμπαν ἀπόλλυται, ἢ νυνὰ πολλοί. Forte igitur mensuræ illæ, quarum meminit Homerus, ad justum pondus exacte non erant, utpote quæ non essent veræ nec proprie dictæ mensuræ, sed vasa modo majoris, modo minoris amplitudinis & capacitatis, prout cuique libitum esset ea parare: ita ut uno eodemque nomine, *χώνις* verbi gratia, in eadem civitate diceretur vas frumenti capax, apud hos majus, apud illos minus; quemadmodum & modius hodie apud nos variat, & modo pro majori, modo pro minori mensura capitur. Jam vero Phidon redegerit hæc omnia vasa, tam liquidorum quam aridorum, exegeritque ad justam proportionem, certamque mensuram, ut qui *χώνικα* frumenti venderet, aut emeret, sciret, quot pondo ejus daret aut acciperet. Præterea vero etiamque fuerint jam antea quædam mensuræ

rum nomina, ut *χοῖνιξ*, ἀμφορεύς, & similia, quæ in Homero legimus; plura fortasse de novo Phidon invenerit, & minorum mensurarum nomina, quam antea fuerant; puta, præter μέδιον, ἡμιμέδιον, τρίτεζ, ἡμιστεζ, ἐκτεζ, ἡμισκλα, & ejusmodi alia; atque ita certe mihi videtur hæc res conciliari posse. Nec obstat quod legimus apud Plinium lib. 7. *Mensuras & pondera Phid. Arg. aut Palamedes, ut maluit Gellius*, ita enim res iterum componi potest, ut pond. Palam. mensuras cavas invenerit Phidon; de utroque enim dici potuit, mensuras simul & pond. invenisse; quatenus nec pondera sine mensura, nec mensuræ sine pondere. Redeo jam ad Theophrasti verba, quæ præ manibus habemus. Solet (inquit) *Φειδωνίῳ μέτρον ἢ πύνδα ἐκκερσµέῳ μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἐνδὸν τῷ ὀπιηδεύει.* Quid hoc est? *Phidonia mensura*, h. e. vase, effractum & elisum fundum habente domesticis suis *de mensa metiri*; nonne hoc est. aquam cribro haurire, aut πῖθον τετραµέῳ δολίῳ pertuso vinum infundere? hoc enim sonat ἢ πύνδα ἐκκερ. Notum quid sit ἐκκερσέν, quisquamne vero ut res metiatur mensura utatur quæ fundo careat? Certe, ut vas ipsum, ita & lectio ista sine fundo est, nec consistere potest. Optime ergo cl. Casaubonus legit & corrigit ἐκκερσµέῳ vel εἰς κερσµέῳ, μέτρον autem ἢ πύνδα ἐκκερσ. est *vas quod fundum collisum & introrsus adaectum habet*, ut eo modo minus mensuræ capere & continere possit; atque hoc modo & modio servis dimensa metiri maximarum sordium est, & an fera sit nescio, certe sordida hæc est in fundo parsimonia; ἐχέτης βδελυρίας, extremæ avaritiæ, signum & character. Simile artificium ænopolis nostris in usu esse, etiam nos hodie aliquoties cum damno nostro sentimus: videmus enim nonnunquam vasa vinaria contusa, & collisa, quæ habent latera aut fundum introrsus adaectum, quo iniquior parciorque mensura sit. Fiant liquidem hujusmodi vasa ἐκκερσµέα, quibus nos παρεκτρέψαι ἢ αἰνοπῶσαι, ex stanno; nisi enim conficerentur ex tali materia ductili, quæ malleo flecti subigique possit, hujusce fraudis capacia non essent, & talis procul dubio fuit hæc mensura, de qua hic Theophrastus. Igitur pro ἐκκερσµέῳ leg. omnino ἐκκερ. atque etiam pro *Φειδωνίῳ*, *Φειδωνί*, ut monet vir quidam doctissimus; ita ut hic locus senarius sit ex veteri aliquo Comico, *Φειδωνί μέτρον πύνδα ἐκκερσµέῳ* qui *Φειδωνί μέτρον* dixit pro *Φειδῶ* parca nimis & modico, (*Φειδῶ* enim idem quod *Φειδῶλος*) simulque alludit ad nomen Phidonis, qui mensuras invenit; quasi *Φειδῶν* illud proprie esset μέτρον, allusione ad nomen facta: qui modica & angusta & parca mensura utitur, παρεμυσθὼς dicere licet, ὅτι *Φειδωνί μέτρον μετρεῖ*. Quod si hujusmodi vase contrito, & colliso, & introrsum adaecto vinum nobis vendat ænopola, eum vinum metiri dicemus *Φειδωνί μέτρον πύνδα ἐκκερσµέῳ*. Versum porro hunc esse ex antiquo aliquo poeta desumptum, vel hoc fidem faciat, quod vocem istam πύνδα haud temere alibi reperiemus: est enim vocabulum prorsus poeticum & inusitatum. Quod si Theophrastus sua lingua hic locutus fuisset, saltem pro πύνδα dixisset πυρρῆα, quæ communis & recepta vox est in hac significatione, viz. fundum vasis denotans. Affertur quidem

dem πύνδαζ ex Soph. pro *manubrio*, seu *ensis capulo*; imo & ex Aristotele, pro *operculo vasis*. Sed in hac significatione, scilicet pro *fundo vasis*, vix aut ne vix reperitur, nisi forte in composito ἀπυδάκω, *fundo carens*. Eustath. ad *Iliad.* Α. ὁ δὲ πυθμὲν ἢ πύνδαζ ἐλέγχο παρὰ τοῖς μετ' Ὀμηρον, ὅθεν παρρημία Ἀπυδάκω & τραπέζῃ κώλιξ, ἦν ἀπυθμίστος. *Calix sine fundo mensa non adhibetur*, Ἀπ. & τρ. κώλιξ, proverbialis est *senarius*, cujus meminit & Suidas: *vas aut calix sine fundo*, ἀπυδάκω κώλιξ, de *homine aut re inutili*, & quæ nullius est frugis, nec ulli usui inservit.

De hac voce πύνδαζ duo observo; primum speciale, quod videtur esse diminutivum, quasi a πύνδος esset; ut a λίσσος-αξ, a σκόλ-αξ, θωιάξ, νιάξ, ab ὠλός, *vas aut res quævis oblonga & angusta*, ὠλιάξ *sulcus*, qui scilicet, ὠλοειδής est, figuræ oblongæ, angustæ; sic a πύνδος (unde Lat. *fundum*, tenui in asperam) πύνδαξ. Alterum generale est: quod format genitivum per *κ*, ex gen. reg. Omnia nomina in *αξ* inflectuntur per *κ*, ut ὠλιάξ, λίσσαξ, & diminut. omnia in *αξ*, φίνιαξ, κόλιαξ, δελφίαξ, δόνιαξ, θώραξ, σύραξ, μύλιαξ, λάβραξ, πίνιαξ, φύλιαξ, κέμαξ. Excip. ἀνίαξ-τος, & ἀρπαξ-τος & ἀνίαξ quidem, *Rex*, pro suo imperio a lege communi & reg. descivit; ἀρπαξ nescio quomodo per vim & rapinam regulā violavit. Exc. etiam monosyll. unum aut alterum, ut τιάξ-τος, ράξ-τος, cætera omnia (ni fallor) sequuntur regulam, ut πύνδαξ-κος nomina enim monosyll. in *αξ* 5 tantum sunt, βλιάξ, δεξιάξ, πλιάξ, ράξ, τιάξ, ex his 3 priora per *κ*, 2 posteriora per *γ*. nam Θράξ contractum ex Θραξιάξ, ideoque habet subscriptum; affertur & γλιάξ ab Eustathio & Etymologo pro herbæ quodam genere, sed non occurrit apud auctores, ut κλιάξ Dorice pro κλῆς cum eadem subscripto. Solebant olim domini servis suis dimensā suā distribuere, *h. e.* certam annonæ, seu frumenti, mensuram atque portionem in singulos menses dare: σπομέμενον vocat S. P. ciborum sive cibi dimensum; seu menstruum fuerit, sive diarium. Ἀρμελιάν μετρώων, menstruum hoc servorum dimensum, vocat poeta Syracusanus: Ἀρμ. ἔμμ. ἐμετρώσαντο πινέσαι, de quo versu dixi jam ad illum poetam, nec repetam quæ dixi. Cæterum βδελυρός iste homuncio, & impurus, & deparcus, & fordidus, ne redundet modus & mensura, ipse sua manu famulis dimensā metitur, ματρεῖ αὐτὸς τοῖς ἐνδόν τοῖς οὐκ ἐνδόν. alii enim hanc curam committere non audent, ne forte largam nimis & benignam & liberali manu agat, adeoque supra istam mensuram aliquid redundet. Quatuor ergo in hac una sententia notas & characteres πῦ βδελυρὸς hominis impense fordidus accumulatos habemus. Quod domesticis de mensa metitur φείδωνι μέτρον, *parca mensura*; 2. quod πύνδαξ ἐκκερματιστὴρ 3. quod αὐτὸς & denique, σφιδεῖ ἀποψών. & postremum hoc extremæ avaritiæ, & insignitæ parsimoniæ, non postremum signum est. Ἀποψών est *radere*, modium detergere, & diruere cumulum, & demere τὸ ὑπερβαλόν, quod redundat in summmitate vasis. Nempe hoc non est *servorum ventres modio iniquo castigare* (ut inquit Juvenal.) sed etiam ipsum modium inique corrigere & castigare. Atque hoc est quod ἀπομαρτύνειν τὴν χοίρικον dicunt Gr.

Græci. Lucian. *Dialogo* quodam, τοῖς φίλοις ὃ ὑμῖν &c. Δουλόω ὃ χρίναι tantum, καὶ ταύτῃ (inquit) ἀπομαζαίνειω, unicam tantum choeniceam, eamque radio abrasā, & deterasā, & detonsā: Μέτρον ἀποψῆν & χρίναι ἀπομαζίνειν idem sunt, modium vel mensuram detergere radio, sive hostorio cumulum diruere. Hoc βεβλῆσαι τὸ μέτρον apud Epiphan. De pond. & mens. πλῆστος ὃ τὸ μέτρον καὶ βεβλήσας, implevit mens. radioque deterpsit, nisi forte incuria librariorum corrupta & depravata ea vox sit; barbara enim omnino videtur, & peregrina; neq. vola ejus nec vestigium in *Lexico* apparet: quid si βεβλήσας leg. cum γ, ut sit α βήλαι sunt autē βήλαι apud Hesychiū σίδνεα, αἱ βεβλῆσαι certe βεβλῆσαι sunt radii, & forte βήλαι erant βεβλῆσαι radii mensorii. Atque hinc explicandus ille versus Theocriti in *Αδωνιαῖς*, -καὶ ἀλέω, μὴ μοι κενεὸν ἀπομαζῆς. nam Lat. Interp. qui sic vertit, non vereor ne mihi alapam impingas, ipse profecto alapa dignus est; ac si κενεὸν ibi esset ἐλλειπτικῶς pro κενεὸν χεῖρα, & ἀπομαζῆν, imprimere, infligere, impingere. Longe aliter & melius Schol. μὴ μοι κενὸν τὸ μέτρον ἀποψῆς, non vereor ne mihi vacuam mensuram abstergas, ne modium mihi detergas, h. e. ne parca manu & mensura mihi demensa præbeas; non vereor ne mihi in demenso admetiando, tanquam ancillæ tuæ, inanem aut semiplenam mensuram præbeas, & modio iniquo ac nimis diruto abrasam. Ergo μέτρον ἀποψῆν, vel χρίναι ἀπομαζῆν, vel κενεὸν ἀπομαζῆν, proverbialiter usurp. licet de duris & avaris & sordidis dominis, qui nimis quam duriter & parce cum servis suis agunt, & illiberale stipendium, victumque nimis tenuem & præparcum ipsis præbent. Quia & hodie frumentarii nostri mercatores, qui triticum (puta) aut hordeum in foro vendunt, solent ἀποψῆν τὸ μέτρον, & ἀπομαζῆν τῷ χρίναι, detergere modium, & diruere cumulum, nequid περισσεύον aut redundans in mensura sit; deque certe prohibitum hoc νόμοις τοῖς ἀρχαίοις. Instrumentum, quo hæc cumuli abrasio sive detonsio fit, Latini, quasi a radendo prima longa, radium & hostorium vocant, (unde hostia, redhostire, pro compensare, retaliare; eandem mensuram metiri, rependere) nos vulgo (ni fallor) a strike; Gr. βόχων & ἀπομαζῆν vel -ον, a verbo ἀπομαζῆν. Hesychius ἀπομαζῆας ξύλα, σκυτάλας, ἐν αἷς ἀποψῆσι τὰ μέτρα, ligna, virgas, quibus detergunt mensuras; dicitur & ἀποψῆσον idem doctissimus Grammatic. ἀποψῆσον, τὸ ἀπομαζῆσον τῷ μετρεῖν σίτε· unde in vetere *Glossario* ψαλὸς μόδιον rasis, scilicet modius, nec certe opus est (pace viri doctiss.) ut pro ψαλὸς legamus ψῆδος, a ψάω potest enim esse a ψῆω, quod omnino idem est ac ψάω, viz. rado, seringo, unde & ἀποψῆσον. At quid dicemus vulgo Lexicographorum, qui quoniam in *Glossario* invenerunt ψαλὸν μόδιον pro modio raso, ideo ψαλὸν simpliciter modium exponunt; quam expositionem mendosam esse non dubitat H. Steph. sed rationem erroris non ostendit. Τὸ ἀποψῆν τὸ μέτρον contrarium est σάλευν τὸ μέτρον, quassare modium, concutere mensuram, quod maxime cavent rustici frugum aut frumentorum venditores, ne scilicet concussione modii grana aut poma arctius coeant; id viz. magni referre putant. Hinc μέτρον σασταυμῶν in N. F. de mensura ampla, & cumulata, & superabundante;

abundante; quod inter adagia sacra reponit vir doctissimus Andreas Schottus, ut sit proverbialis locutio desumpta ab iis qui frumentum mutuati majore & cumulata mensura reddunt; qua docet nos Dominus redhostiendum esse, & retaliandum ἀπὸ τοῦ μέτρου καὶ λώϊον, quemadmodum monet Ascreus poeta, eadem mensura aut cumulatore. Et quemadmodum μέτρον σαλεύειν adagii formam habet apud Gr. de larga & liberali mensura; ita mensuram implere videtur esse proverbialis locutio apud Arabes, de benigno benefactore, aut etiam largo & liberali venditore. Ita enim fumo hanc phrasin in *Historia Josephi Patriarche* v. 60. *An non videtis quod ego impleo mensuram, & optimus hospitii assignator sum?*

Θεάτορας ἐστῶν Tribules, contribules, convivio excipiens. Θεάτορες sunt οἱ συγγενεῖς, οἱ συμφολύεται. Πατεῖα, est cognatio, familia, assumpto ρ θεατεῖα, ut ab ἰδῶ, ἰδῶς, ἰδῶν a πάνιος, πάνιον, ab ἀνῶ, ἀνῶν, ὠμῶν a λήθῃ, λήθη, &c. sic a πατεῖα, θεατεῖα, mutando tenuem in asperam, π in φ, φάτεῖα nam in derivatione π non raro mutatur in φ, ut a πέροςδος φέρδῃ ab ἐξάνιος, ἐξάνιος a τερεῖα, τερεῖα a ταρεῖα, ταρεῖα sic a πατεῖα, φάτεῖα, &, per epenthesein τῷ ρ, θεατεῖα, & φάτεα, unde Ionice φρήτη, *Iliad.* B. 362.

Κεῖν ἄνδρας κατὰ φύλα, κατὰ φρήτας Ἀχάμενον,
ὥς φρήτη φρήτην &c.

ubi Eustathius, φρήτη ὅτι ἡ τρίτος ἦεν τὸ τρίτον τ' φυλῆς, *tertia pars tribus*, ita J. Pollux aliique Grammatici, qui *curias* communiter interpretantur: atque ita expon. apud Aristot. 2. *Polit.* ἡ γὰρ δύσις τε, μὴ μερίζοντά καὶ χωρίζαν, ποιῆσαι τὴν πόλιν, τὰ μὲν εἰς οὐσίαν, τὰ δ' εἰς φεατεῖας, καὶ φυλάς. Nec enim civitatem facere poterit, nisi partiat, & dividat, tum in sodalitates, tum in curias, & tribus; cum φρῆς τῷ πατρὶ, tanquam ab una radice, multagenis turba diffunditur, ut loquitur Hieronymus. Cum in 4 tantum tribus olim esset divisus populus Athen. (postea enim in 10, ut jam ante, observavi) tum singulas tribus in tres partes subdividebant, quas τετρίους & ἔθνη & φεατεῖας dixere. Testis J. Pollux *Onom.* l. 8. ὅτε μὲν ποὶ τέσσαρες ἦσαν αἱ φυλαί, εἰς τρεῖς μέρη ἐκαστὴν διήρητο, καὶ τὸ μέρϑ τῷ ἐκαλέτο τετρίους, καὶ ἔθνος, καὶ φεατεῖα. Addit Eustathius fecisse hoc Athenienses ad imitationem anni, qui in 4 partes seu tempestates, partitur, singulae autem ejus partes in 3 menses; πρῶτον ἐσὼν ποτε φυλῶν Ἀθηνῶν περὶ μῆνησιν ἦν τῷ ἐκαστῷ μέρει, εἰς τρεῖς ἐκαστὴν διέλον μέρη, ἦεν εἰς φεατεῖας, ὅ ὅτι τετρίους, δὴ δέκα, καθ' ὁμοιότητα ἦν μῶν, ita ut 12 φεατεῖαι Athen. responderent 12 anni mensibus; neque hoc contenti, etiam ἐκαστὴν φεατεῖαν dividebant εἰς γένη 30, καθάπερ ἡμέραι 360, unde aliud σύνταγμα πολλῶν ἢ συσμεα, seu classis seu collegium quod γένη vocabantur. Tot igitur Athenis erant φυλαί, quot anni partes vel tempora, viz. 4. tot φεατεῖαι, quot menses, viz. 12. tot denique γένη, quot dies, viz. 360. Α φυλὴ tribus dicebatur φυλῆ, & συμφολύη, tribules, contribules; α φεατεῖα θεάτορας, curiales, contubernales; α γένη γένηται, quasi congeneres, cognati: quanquam haec omnia γένηται, δημόται, φυλῆται, συμ-

συμφυλῆς, φράτορες, πολῖται, διασώδ, λοχῆται, ἐθνήται, συγγενεῖς, δαιταλεῖς & ejusmodi, non raro confunduntur apud Auctores. Distinguit Philof. inter φράτορες & φυλῆται, 2. Polit. c. 2. πρὸς ἢ τέτοις ἔπειτα φράτορες, ἢ φυλῆται, deinde etiam alium sodalem vel curialem, alium tribulem. Nequiter ille Cleon apud Aristoph. in Equit. judices Athen. appellat φράτορας τριβόλους, contribules trioboli, quasi affines & cognatos trioboli; quia scilicet ex triobolo victitabant, ea enim erat merces judicium: optime Schol. ad eum locum, συγγενεῖς ἢ εἴπε τριωβόλοι, οἷον περὶ ἀρεταίων ἢ περὶ πεφυκότες τῶν τριωβόλων, ἢ γὰρ τὰς συγγενεῖς φράτορας καλεῖσιν, εἰσὶν ἢ οἱ τ' αὐτῆς φρατρίας μετέχοντες, οἷς παλαιὰς τινές. Pro φράτωρ etiam φράτηρ per η dicunt Græci, unde Lat. frater: nugantur enim qui frater dici volunt, quasi fere alter; cum ea pura puta Græca vox sit. Φράτωρ vel φράτηρ Gr. est tribulis, affinis, cognatus; nec multum abludit significatio vocis Latinæ. Existimo tamen hoc vocab. φράτηρ in Anthol. Gr. non esse purum Gr. sed ex Lat. detortum, quemadmodum & illud δόμνη, quod in Epigram. cum eo conjungitur, Anthol. lib. I. Tit. eis κόλακας.

Ἦν ὁ φίλος π' λάβη, δόμνη φράτηρ, ἄδύς ἔρχεται.

Ἦν δ' αὖ μὴ π' λάβη, τὸ φράτηρ εἴπε μόνον.

Ὡς γὰρ καὶ ταῦτα τὰ ῥήματα αὐτὰρ ἔγραψα

Οὐκ ἐδέλω δόμνη, ἐ γὰρ ἔχω δόμνην.

Δόμνη pro κύριον inclinante lingua Gr. video in usu fuisse apud auctores, quemadmodum & δωμάριον, & κενύριον, πεμπύριον, κοδωνίτις, κήνιστος, & ejusmodi plura, quæ pallio donantur tum alibi, tum præsertim in Novo Instrumento. Oppianus, in initio operis, Δόμνη dixit pro Δόμνη per Syncopen, τὸν μέγαλον μέγαλον φυτῶν δόμνη Σεβήρου, de Martia Severi Imperat. conjuge & matre Antonini. Budæus nescio quomodo vocem hanc derivat ἀπὸ τοῦ φράτων, a puteis, qui scilicet inter φράτορας erant communes; ac si cognati & contribules φράτορες dicerentur, quod ἐκ τοῦ αὐτοῦ φράτος, ex eodem puteo, haurirent & biberent. Certe collegæ, convivtores, convivatores, σάουτοι, ὁμέσται, qui ejusdem mensæ in eadem domo & familia consortes sunt, dicuntur Gr. pari ratione ὁμοσίπνοι, ἀπὸ τ' σπύνης, quod ex eodem canistro vivunt; est enim σπύνη canistrum panarium, arca seu cista in qua panis reponitur, vulgo a bing; & ὁμόκατοι, quod ex eadem mensâ, quasi ex eodem præsepî, viverent; κατήν enim est οἶκον, atque etiam τερῆν, unde cora, & cauro, ut alibi diximus. Collegæ & Commensales in Collegiis nostris sunt ὁμόκατοι & ὁμοσίπνοι. Aristot. lib. 1. Polit. c. 2. Ἦ μὲν ἔν τις πᾶσιν ἡμέραν συνεσθικὴ κοινωνία κατὰ φύσιν, οἷός ἐστιν ὅς τε Χαλκιδάες μὲν καλεῖ ὁμοσίπνους, Ἐπιδαύριους ἢ ὁ Κρῆς ὁμόκατους. Ut igitur ὁμοσίπνοι & ὁμόκατοι, quod ἐκ τοῦ αὐτοῦ σπύνης καὶ κατήνης, ex eodem pane & cibo essent ac vescerentur; ita φράτορες, quod ἐκ τοῦ αὐτοῦ φράτος, ex eodem puteo, haurirent ac biberent. Mallem tamen priorî Etymol. acquiescere, quam ex hoc puteo, aut ex hoc fonte, hanc vocem derivare: & certe si esset a φράω-ασθαι, diceretur potius φράτωρ & φρατρία, quam φράτωρ & φρατρία; nam φ & α coalescunt in η, ut a κέαρ, κῆρ,

α νέετος, νέετος, νέετι, νέετι, ab ἐξ ἥρ, φρήτωρ & φρήτην. At non dicitur, nisi per dialectum, Ionicā scilicet, pro φεῖ. unde Ἀφρήτωρ apud Homer. pro ἀφρήτωρ. Ἀφρήτωρ, ἀδέμυτος, ἀνέστει. Iliad. I. 63. *sine fratre, sine cognato, sine jure, sine lare*, h. e. improbus & extorris & incerti laris est, qui bellum amat intestinum. Ἀφρήτωρ est συγγένειαι ἐκ ἔχων, qui in nullius curie consortio nec sodalicio est. Eustathius, ὁ μὴ ἔχων φρήτην, καὶ μεμονωμένος συγγένειας. Ἀφρ. ἀδ. ἀν. *Sine tribu, sine lege, sine lare*. Citat hunc locum Philos. in initio Polit. Verba Aristot. plane aurea sunt, adeoque digna quæ hic apponantur; Ἐκ τούτων ἐν φανερῷ ὅτι τῶν φύσει ἢ πόλιν ὄντι, καὶ ὅτι ἀνθρώπος φύσει πολιτικὸν ζῶον, καὶ ὁ ἀπολις διὰ φύσιν, καὶ ἐκ διατύχῳ, ἥτοι φιλικὸς ὄντι, ἢ κρείττων ἢ ἀνθρώπων (h. e.) ἢ θεὸς ἢ ἀνθρώπων, ut alibi loquitur) ὥσπερ καὶ ὁ ὕψ' Ὀμήρου λοιδορηθεὶς Ἀφρ. ἀδ. ἀν. ἀμα γὰρ φύσει πολιτικὸν, καὶ πολέμιος ἐπιθυμητὸς, ἀτε περ ἄλλοις, ὥσπερ ἐν πετεινοῖς διότι ὅτι ποικιλικὸν ἀνθρώπων ζῶον, πάσης μελίτης καὶ πάντες ἀλλήλους ζῶε μᾶλλον, ὅλον γὰρ, ὡς φησὶ, μέγαν ἢ φύσει ποιεῖ, φησ. quæ ibi sequuntur egregia. Ex Homeri itaque & Aristotelis sententia (at quantumvis virorum!) nemo quisquam bello gaudet, præsertim civili, πολέμιος ἔχεται ὁπλομήν, nisi si forte sit ἀπολις διὰ φύσιν, natura alienus a civitate, ab omni vita civili hominumque consortio penitus abhorreat, adeoque ἀνείων potius quam ἀνθρώπων dici debeat. Ἀνέστει est extorris, incerti laris, laris expers, sine domo aut familia: ἐστία enim lar, domus, familia, unde ἐστῆν domo excipere, & convivio excipere apud larem; uti hoc in loco φεῖται ἐστῆν. Ab ἐστία fit Lat. *Vesta*, ridiculum enim est quod de origine hujus vocis Lat. Grammat. viz. *Vestam* dici a *vi* stando, quod & fatetur ipse Cic. 2. de Nat. Deor. Nam *Vestæ nomen a Gr. est, ea enim est qua ab illis ἐστία dicitur*, h. e. terra. Melius quam Ovid.

Stat vi terra sua: vi stando *Vesta* vocatur.

Sed donandum hoc est libertati poeticæ, nam certe hæc Etymolog. vi stat, & coacta est. Et mire ineptiunt Lat. Critici, dum omnia sui laris esse & in suo solo nasci volunt, & nihil omnino a Græcis mutuari: uti et ipsi Gr. qui interdum magno conatu magnas nugæ agunt, dum omnia ex suis ipsorum fontibus haurire volunt, & nihil omnino ab Heb. derivare. Ἐστία *Vesta*, assumendo digamma Æolicum. Notetur ergo hæc reg. Quamplurimæ voces Lat. a Græcis derivantur, assumendo *v* consonantem, h. e. digamma Æolicum, idque aliquando in initio, aliquando in medio vocis. In initio; ut ab ἰς *vis*; ab ἰσός *viscum*; ab ἥρ *ver*; ab ἱμῶ *vomo*; ab ἰν ἰνός *vena*; ab ἰσθός *vestis*; ab οἶνον *vinum*; Sic ab ἐστία *Vesta*. In medio: ut ab ὄν *ovis*; ab ὠν *ovum*; ab αἰών *avum*; ab ἀνερ *Avernus*; a κερὰς *ceruus*; a λείος *levus*; & ejusmodi plura.

Ἡμισὶν τῶν ῥαφανίδων ἀπογεγραμμένον.] Dimidia raphanorum notare, dimidiatos raphanos signare; ad μικρολογία hoc pertinet. Solebant enim homines deparci & sordidi semesa fercula notare, ut cum mensæ iterum apponuntur observare & deprehendere possent, si quod sibi servorum fraude periisset. Athenienses præsertim hac μικρολογία mirum in modum laborasse testantur Comædix, ut videre est apud Aristoph.

non uno in loco. Τίς τῶν κεφαλῶν ἀπεδήσκει τὸ κρινίδιον; πᾶν τὸ σκόκος-
δον τὸ χερσινόν; τίς τὸ ἐλάας παρέπραγε; Περὶ ἧδ' εἴλωαν. h. e. de reliquiis
hesterna mensa esse sollicitum, viro probō & ingenuo parum conve-
nit. Vidi tamen nostra ætate nonnullos cascum, aut placentam e mensa
sublatam, hoc modo notare, ἀπογεράδω, præsertim si sit melioris
notæ. At in vilioribus ferculis & cibis, quales sunt οἱ ῥαφανίδες, in
rebus ita minutis & parvi pretii anxium adeo & attentum esse, ho-
minis est impense sordidi, impuri, & avari, & (ut uno verbo cum
Theophrasto dicam) βδελυρῆ. Raphanos certe hoc modo ἀπογεράδω,
& ἀποχεράπειν, raphanis notas & signa & characteres imprimere, ut iis
parcatur, id ipsum sordidæ parsimonix nota & character est. Horribilis
plane & impia & abominanda erat illa βδελυρία cujusdam Rom. Pon-
tificis (Julius opinor is tertius fuit) qui cum pavonem mensæ afferri
non videret, quem ex hesterna cœna reliquerat, statim horrendum in
modum imprecari, & stomachari, & debacchari in famulos suos cœ-
pit. Cumque unus e Cardinalibus convivis placide moneret, ne ob
rem tantillam tam immodice irasceretur; Quid (inquit) nonne ego
ob pavonem meum merito succenserem, cum Deus ob esum pomi rei adeo
levicula — : pudet me cætera attexere, certe animus meminisse
horret, pigetque me infandam hanc blasphemiam ulterius prosequi.
Nempe hic erat Deus in terris; imo potius Epicuri de grege porcus;
cui Deus venter, templū culina, coci sacerdotes. Hic erat vere βδελυρῆς,
imo βδελυροτάλῳ, imo ipsum βδελυρῆμα τὸ ἐρημιώστατον. Sordidum hunc
morem reservandi in crastinum cibi (quo servi portione sua defraudan-
tur, & esuritioni operam dare coguntur) oblique tangit pro more & na-
so suo nequam ille Martialis Epigr. Lib. 3. Ep. 58. de Villa Faustini;

Nec avara servat crastinas dapes mensa,

Vescuntur omnes, ebrioque non novit

Satur minister invidere convivæ.

Dum enim avarus dominus dimidiata fercula observat & notat, & in
crastinum reponi jubet, miselli interim famuli tanquam tot Tantalī
mensæ astant,

Quarunt & raphanos, & poma fugacia captant;

Ad morsasque avido respectant ore placentas,

Semesasque dapes, misera mala fragmina cœna,

Reliquias mensæ, Dominus quas ungue notavit.

Sed quo feror? nec enim jam Satyram scribo; quanquam profecto
raphani ipsi mordeant; ut difficile sit in hoc argumento non esse
mordacem. Raphani apud nos (etsi nescio quomodo radices quasi
καὶ ἐξοχλῶ appellatur) vile tamen cibi, imo condimenti, genus sunt
& exigui pretii; nedum ut in deliciis habeantur, aut in beatorum
mensis tanta cura notari, aut in posteras dapes reservari, mereantur.
Notum quid fuerit ῥαφανίδων apud Veteres, viz. pœna adultero-
rum: quod igitur Martialis suo Cæciliano, insigni illi boletorum hel-
luoni, dignum tanto ventre precatur,

Boletum, qualem Claudius edit, edas;

Ita liceat mihi sordido huic nostro ῥαφανοτάτῳ comprecari, Quod di-
gnitas

gnum &c. Tu raphanum, qualem Clodius, (h. e. mœchus seu adulter) intus habe. Et jam profit huic *ῥαφανὶ* cum raphanis suis; nos vero ad prandium camus.

CAPUT XII.

Περὶ Ἀγκυρίας.

Aσχολεῖσθαι προσελθὼν ἀνακοινῶν] *Ad hominem negotiis implicitum & occupatum accedere, & consilia cum eo communicare.* Supra in Cap. περὶ ἀδολεχίας, postremis verbis, difficile est (inquit) cum iis versari, qui neque otii, neque negotii, tempora norunt distinguere, τοῖς μὴτε χολῶ, μὴτε σπιδῶ διαγινάσκουσιν fuitiles videlicet & garrulos homunciones intelligit, quales in toto illo Capite describit, qui δεικαίρας, ἀγκυρίας, verba fundunt, & effutunt, & quemvis vel occupatissimum sermonibus suis interpellant & interturbant: nihil magis φορτικόν, ἢ ἐπαχθές, ἢ ἀγκυρίαν, ἢ ἀποπον, nihil magis grave, & molestum, & absurdum, & rusticum, & incivile, & intempestivum, quam ἀσχολεῖσθαι ἀνακοινῶν, viro negotiis districto & occupato res suas & consilia communicare: ita ut non immerito de re intempestiva παρρησιασθῶς usurpari possit iste character hominis importuni, ἀσχολεῖσθαι ἀνακοινῶν, & sane tam genuinæ & e re natæ sunt hæ notæ ἢ ἀγκυρίας, quas hoc in Cap. habemus, ut quot characteres, tot adagia fere merito censeantur. Ἀγκυρ. ἀνακοινῶν, occupato communicare, res scilicet vel consilia. Notetur βεχρυλογία Græci sermonis: Ἀνακοινῶν absolute & sine accusat. sequi. est communicare consilia cum aliquo, deliberare re communicata, aut negotium alicui impertire vel communicare. Cicero ἀνακοινῶν vertit consulere, aliquem scilicet, alicujus consilium dere aliqua flagitare. Aristoph. Nub. Βαλρόμβροι ἀνακοινῶνται τε, καὶ ἐς λόγον ἑλθεῖν. ubi ἀνακοινῶνται & ἐς λόγον ἑλθεῖν synonyma sunt, & ἐν παρεκλήσει ponuntur. Auctor Maccab. lib. 2. cap. 14. καὶ ὁ ἡγεμὼν τοῖς πλείστοι ἀνακοινώσαμψε, cum dux populum communicasset. 1 Reg. 1. 7. וַיְהִי דְבָרִי וַיְהִי עִם יִשָּׁאבֶּבֶת, & erant verba ejus cum Joabo, h. e. ἀνεκοινώσατο τῷ Ἰωάβ, consilii sui confortem & participem fecit Joabum. Gal. 1. 16. & προστινέμεν σαρκαὶ καὶ ὀστέων. i. e. ἐν ἀνεκοινώσαμψι. καὶ α. Vulg. non acquievi, minus commode: Beza, non contuli, i. e. non communicavi. Arrian. Exped. Alex. L. 4. Κίεαντο ὁ δὲ ἱππάρχης, ἐν ἀνακοινώσας Ἀνδρεμάχῳ, διαλέγειν ἐπεχείρησεν ποταμόν, re cum Andremacho non communicata.

Πρὸς τὴν ἐξομνήν κωμίζεν] *πρὸς apud; apud amicam vel amasiam comessari; vel potius πρὸς ad; ad amicam petulanter accedere comessatorum more.* Κωμίζεν elegans hoc in loco vocabulum, nec nimium frequens apud auctores hoc sensu. Nota est differentia inter κῶμα, κοίμη, & κῶμος. Κῶμα est somnus profundus, Heb. כֹּמָה, a κῶ cubo, jaceo, unde κῶμαι, vel a κοίμημα, per syncopen κοίμα, κῶμα inde etiam κῶμη vicus, pagus, quod constet ex domibus in quibus cubant

cubant animalia & homines; quasi eorum καμινθήματα. Et hæc quidem duæ voces κῶμος & κῶμῳ Græcam agnoscunt originem: At tertia illa viz. κῶμος ex Oriente ortum suum trahere videtur. Κῶμος enim Gr. nihil aliud quam Chamos idolum Moabitarum, de quo legimus in *Sacra Historia*. Erat autem Chemos seu Chamos illud Moabit. unum ex fœdis illis numinibus & Diis stercoreis, nomine solummodo distans a Baal-phegorio; erat quippe numen contrectationis nocturnæ, & amatorix ac lascivæ compotationis, a τῷ similitud. & ὠῶν palpari, contrectari, quod optime convenit cum hoc Como Gr. Quid enim aliud fuit hic Comus, quam Deus comestationum, temulentix, & lascivix, & petulantix præses; quemadmodum pulchre describitur a seniore Philostr. in *Imaginibus*. Ὁ δὲ κῶμος, ὁ Κῶμος, παῖς ἔστι καμῶ-
ζειν τοῖς ἀνδράσιν, &c. Ab hoc Como, κῶμος etiam dicitur convi-
vium, petulans proprie & lascivum, & ipsum agmen comessantium, agmen comestabundum, & festum quod magna cum hilaritate agitur tanquam a comestabundis. Dionys. de situ orbis, Ἰνδὸν κῶμον ἀγῶνιν ἐκέρμενται Διονύσω, ubi Eustath. κῶμον, καμῶν κῶμῳ ἑρπῆς. Nonni paraphr. in Joh. κῶμον ἑρπῆς posuit pro solennitate seu hilaritate festi: quæ an propterea ab Aristarcho reprehendi mereatur, quod vocem paganam, & infamem, de festivitate sacra usurpaverit, judicent doctiores. Certe fatendum est hanc vocem plerumque in pejus sonare, ut & Lat. comessatio; atque ita usus est uterque Apost. Pet. & Paul. in N. F. nescio tamen an idcirco non etiam aliquando in molliori & meliori sensu sumi possit, præsertim in carmine, ubi major est licentia: κῶμος ἑρπῆς apud Nonnum nihil aliud est quam simpliciter ἑρπῆς, ἀεὶ φερασῶς, festum ipsum, aut solennitas festi. Jam a κῶμος fit καμῶζειν, & inde Lat. comessari, non a comedendo, cum prima syllaba sit producta, quia ex Gr. cum ω. Hinc nonnulli commissari per i scribi volunt, ut patriissare a πατριῶζειν vel πατριδῶζειν, atque ita Lambinus legit apud Horat. Tempestivus in domo Pauli, purpureis ales oloribus, Comissabere Maximi: apud Plautum, Alio credo commissatum abiisse, Varro 6. de L. L. Comiter, hilare ac lubenter. Cujus origo Græce κῶμος. inde Latina commissatio; dicta & a Gracis (ut quidam dicunt) Comædia. Et legitur quidem hæc vox utroque modo, & commissari & comessari; commissatio & comessatio. Sed usus fere obtinuit, ut frequentius per e scribatur comessari, i. e. καμῶζειν, comestationibus & lascivis & intemperantibus conviviis interesse & indulgere; & in hac significatione passim & passivitus usurpatur hoc verbum apud auctores. At in hoc loco Theophrasti, quem præ manibus habemus, καμῶζειν non est comessari, hoc enim sensu dicitur καμῶζειν παρὰ τῷ, non καμῶζειν πρὸς τῷ, nec comestationibus accedere aut comessatum venire (uti vertit Interpres), sed potius lascivum & protervum in modum accedere, seu comessantium in morem alicujus domum frequentare. Hinc vulg. Gram. καμῶζειν exp. simpliciter accedere; cum proprie sit, proterve, petulanter accedere, ut comestabundi solent, & ut proci & amatores solent ad suas amatas.

Turba ruunt in me luxuriosa proci,

Cc

imo

imo porci, h. e. πολλοὶ μνηστῆρες πρὸς ἐμὲ ἐκώμασαν. Theocr. Idyllio 3. primis statim verbis, *Κωμάσω ποτὶ τὴν Ἀμαρυλλίδα*. — ubi Lat. Interp. frigide, *Vado ad Amaryllidem*. — Schol. Τὸ κωμάζειν λέγεται ὅτι τῷ κατὰ νόματα εἰς τὰς ἐσθμύδας ἀπερχομένην. Titulus illius Idyllii est *Κωμάσῃς*; a re ipsa desumptus, quæ primo illo verbo exprimitur. Sensus illius verbi est, *Vado ad Amaryll. lascivis & amatoris cantilenis & saltationibus eam sollicitaturus*, uti optime exponit Schol. Ἀπέρχμαι πρὸς τὴν Αἴψαν. ἀποπειραστέμεθα αὐτῆς δι' ὧδων καὶ λόγων τῷ ὅτι τὴν συναινόντων. Heliodorus *Aethiop.* lib. 2. Ἐπετόλχε τὴν Αἰγυπτινὴν, καὶ ἦδη καὶ εἰς τὴν Μέμφιν ἐκώμαζε, peragrabat *Aegyptum*, atque etiam *Memphim* petulanter veniebat. Athen. Lib. 8. Νεανίσκοι ἔν τινες, ἀνέμενοι μέγαν ἰχθυὸν, ὑποπόντες ἐκώμασαν πρὸς αὐτὸν, Telestagoram scilicet, a quo ductum proverbium *Citius Telestagora donaverim*, quam tantuli sc. vendiderim; quod dicere solebant venditores, quoties quis emptor eorum merces minoris licitaretur quam par esset. Ὅτε κατὰ τίς ἐστι πῶς πώλεας δυσανόητε π. τῷ πωλεῖν, ἔθ. ὡς τοῖς πωλεῖσι λέγειν, ὅτι μέλλον ἀν. περὶ τοῖς Τελεσταγόρα διδόναι, ἢ τοσάυτε ἀναδίδω. Ita venditores hodie, *citius tibi dederim*; δυσανόητος est *minoris quam par est merces aestimare, licitari*. Insigne jam hoc ἀκριείας signum & specimen est; quid enim magis ἀκαίρον & intempestivum, quam amasiam febris laborantem sollicitare? Si sine Cerere & Baccho, certe multo magis sine sanitate friget Venus. Ignis expellit ignem, æstus febris æstus libidinis; febricitanti foeminae magis expedit νοσηρόμεθα quam κώμεθα. nihil itaque magis ἐξω τῷ καίρῳ quam comessari in morbo, κωμάζειν πρὸς τὴν πυρέπῃσαν. audivi tamen fuisse medicos qui ἐκώμαζον πρὸς τὰς νοσῆσας, & eodem tempore utramque personam sustinebant ἰατρῶν τὴν καὶ μνηστῆραν. Fieri vix potest ut amoris face & flamma torreatur, qui in illa *Aetna* & camino ardet; ut ille vel illa sub Veneris regno vapulet, qui gravi morbo laborat, nisi forte ipse amor morbus sit.

Τὴν αὐτὴν ἐσθμύδα] *Amasiam* ejus; ad verbum *amatam* ejus. Græci sunt φιλομέτοχοι & participiis plurimum delectantur: & certe participia insignes phrasæ & elegantias efficiunt in L. G. e quibus syntaxis est hoc in loco. Observanda igitur hæc reg. Græci eleganter utuntur participiis cum articulo, loco nominum substantivorum: præsertim Attici; ut ὁ κακῆμενος est ὁ διασώτης ἢ ἐνέσωσα est ἡ πατήρ ἢ τανύσα est ἡ μήτηρ ἢ βασιλεύσα regina, aliquando metropolis, ἡ βασιλ. sc. πόλις princeps civitas, ἡ πόλις regni primaria; ὁ ἀρχὼν princeps; quæ vox in hunc usum adeo degeneravit, ut substantivi formam omnino induerit, & fere participii nomen & naturam amiserit. Sic ἐσθμύδα amica, vel amasia; atque alia forte hujusmodi apud Atticos scriptores invenimus; particip. scilicet quæ substantivorum formam induerunt, unde etiam cum gen. sequi construuntur, uti hic αὐτὴ ἐσθμύδῃ amasiā sive amatam. In qua constructione Gr. omnino imitantur syntaxin Heb. nam apud Heb. participia in regimine ponuntur, seu forma constructionis, non minus quam nomina.

ἡσσωμαι. κέλω, ἥσω· sic ὀφείλω, ἥσω, & ὀφλω, ἥσω. Hanc formam imitatur etiam verbū cum λ , scilicet μέλλω, μέλλωσω. Eandem formam sequuntur & illa, quorum charact. est ξ vel ψ , quæ etiam formant fut. in ἥσω, quoniam ξ & ψ ambo sunt character. fut. cum igitur præsens jam præoccupavit charact. futuri, hujusmodi verba ne omnino careant fut. coguntur ea mutuari a circumfl. ut ἐλέω, ἥσω, δέλω, ἥσω, αἰδέω, ἥσω, & siqua sint similia.

Δίκη ἰζώνε est actio sponsi, aut sponsus, aut sponsionis. Cum scilicet sponsor seu fidejussor in jus vocatur ob debitum illius, pro quo spondit seu fidejussit; & δίκην ὀφλεῖν ἰζώνε, est in tali causa seu actione daminari, ex sponso condemnari, uti hic vertit interpres. Et διγχεῖσθαι πινεῖ τῇ ἰζώνε, ex sponso cum aliquo agere, litem de sponsione alicui intendere. Demosth. Orat. contra Apaturium, Μαρτυρεῖ μοι φημι ἃ νόμον εἶναι τῇ μὴ ἰζυήσασθαι καὶ αὐτὸν πάντων ἐδεδίκεσθαι γὰρ ἂν μοι τῇ ἰζώνε ἐν τῇ χρόνῳ, τῇ ἐν τῇ νόμῳ γρηχμμένῳ. Testem advoco legem ipsam me non fidejussisse: nam ex sponso mecum egisset, tempore a lege præfinito: nam (ut hoc obiter observem) lex erat Athen. τὰς ἰζώνας ἐπτεῖρας εἶναι, ut sponsores ultra annum non obligarentur: quæ tamen lex non de sponsione pro pecunia credita intelligenda est, sed de satisfactione judicatum solvi. Hujusmodi ἰζώνας ἐπτεῖρας esse Lex jussit, nec ultra annum teneri fidejussorem, qui eo nomine spondidisset. Ideo & statim post judicium exigebantur hujusmodi sponsiones, & nisi solveret qui spondederat, ex sponso cum eo agebatur, atque hæc erat δίκη τῇ ἰζώνε. Locus hic Theophr. de quavis ἰζώνῃ seu sponsione sumi potest, sive pro credito, sive pro judicato: utrobique enim ἰζώνη & ἰζωνται erant, sponsiones & sponsores, seu fidejussores. Ἐζώνε est sponsio, fidejussio; estque unus ex contractibus voluntariis, qui ex jure gentium descendunt, quos 7 enumerat Philof. ἐκάστα σωμάλαγματα sunt πρᾶσις, ἀπὸ, δανεισμός, ἰζών, χρῆσις, παρακαταθήκη, μίσθωσις, venditio, emptio, mutuum, fidejussio, commodatum, depositum, locatio & conductio. Egregius is locus est, & multa in eo occurrunt observatione digna; sed nihil nobis jam cum aliis contractibus; loquimur solummodo περὶ τῇ ἰζώνε, sub cujus nomine videtur Aristot. etiam comprehendere τὸ ἐπὶ πῶλον, & ὑποθήκην, pignus, hypothecam, arrham, arrhabonem, alioquin enim ὑποθήκη inter ἐκάστα σωμάλαγματα annumeranda esset; sed & ἰζών pro pignore est, & pignus pro ἰζώνῃ. Ager pignori datus spondere pro domino censetur; unde Martial. false, & pro suo more,

Cum rogo te nummos sine pignore, non habeo, inquis;

Idem, si pro me spondet agellus, habes.

Pignus est sponsor ἀψυχθῇ, & sponsor est pignus ἐμψυχθῇ. Ἐζώνε est ἀσφαλεία securitas (uti & vulgo dicimus) vel potius ἢ ὅτι ἀσφαλεία πᾶσις. Lat. sponsio, fidejussio, & vadimonium; Græcis Jurisconsultis ἱκανοδοσία, quasi satisfactio; unde ἰζώνη δουῖαι, & ἱκανοδοσία δουῖαι, vadimonium præstare, vadem se pro aliquo sistere, & sponsionem subire, to be anes bayle, or surety. Gloss. Vet. ἰζών, vadimonium, ἱκανοδοσία. Uno verbo ἰζυῖσθαι dicunt Gr. spondere pro aliquo, sponsio-

rem

rem seu fidejussorem se præbere, fidem suam pro alio interponere in contractu mutui, aliisque. Sponsor ipse ἱσχυτής, vel ἱσχυς: ἱσχυάδης est spondere, non ἱσχύειν. Unde mirum est in celebri illo Chilonis apophthegmate, Ἐγὼ πάρα δ' ἅπα, tam communi errore omnes fere interpretes vocem illam ἱσχύα pro verbo accepisse: sic enim vertunt, Sponde; præsto autem est damnum. At certe ἱσχύειν non est spondere apud Græc. auct. (hoc enim est ἱσχυάδης) sed præbere, in manus tradere, idem quod ἱσχυρίζειν, ἱσχυρίζειν, παραδέναι, παρέχειν. Demosth. contra Apatur. Ταῦτα ἡ περὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν τὰς παῖδας. His peractis pueros tradidi: ergo ἱσχύειν & κατὰ τὴν πόλιν est tradere; ἱσχυάδης, spondere, promittere, & fidem suam pro altero interponere. Plutarch. in Fabio, αὐτὸν ἱσχυάται σε μὲν ἐν τῷ στρατοῦ, Te in castris esse mansurum, hac spondet & fidejubei. Sic in Proverbiis Salom. non semel, ut Cap. 6. Ἐὰν ἱσχύσῃ σὺν φίλῳ, παραδώσεις τὸν χεῖρα ἰχθῶς, si sponderis pro amico, &c. ex quo dicto Salom. Chilonem illud apophthegma mutuatum censet Clem. Alex. Strom. Lib. 2. Sic in insigni loco Homeri Odyss. Θ. 351.

Δεῖλαί τοι δὲ φλῶν γὰρ ἐν ἱσχύι ἱσχυάδης.
ubi ἱσχυάδης idem quod paulo ante ἱσχυάδης, promittere, spondere,
Ἄδων· ἐγὼ δὲ τοι αὐτὸν ἱσχυάμαι---

Malè pro malis &c. de quo versu consule Eustath. qui varias de eo Gram. sententias ibi adducit. Demosth. Orat. cit. Οὐκ ἂν ποτε ἔσχατος ἐγνώμην, εἰ ἐπὶ τῇ πόλει, nunquam inficiarer, si sponderissem. Dionys. Halic. lib. 2. ἱσχυάμαι ὑμῖν τὴν βαλὺν ἐγὼ &c. spondeo ego vobis, senatum hoc facturum: & certe inter omnia πλημμελήματα quæ in vita civili fiunt ἱσχύς h. e. sponsonem præ aliis maxime reprehendit Rex ille sap. & sap. Regum, ut videre est Proverbiorum non uno in loco. In Chilonis ergo præcepto, Ἐγὼ πάρα δ' ἅπα, ἱσχύα non est verbum Imperat. Sponde, sed nomen; idque vel dativi casus, atque ita scribunt nonnulli cum punctulo subscripto, ἱσχυά—Sponsoni præsto est noxa; vel etiam nominat. ἱσχύ Dor. pro ἱσχύ, ut ἅπα pro ἅπῃ, Sponso, h. e. Sponsonem quod attinet; ei vero præsto est noxa. Antiqua autem hæc locutio est, & conveniens brevibus hujusmodi sententiis, argutis & oraculi modo pronuntiatis. Hujus loquendi generis exempla non desunt apud auctores. Theocr. in Adon. v. 33.

Ἄ κλαῖ τὰς μεγάλας πᾶ λάρνακα; αὐτὸν φέρ' αὐτὴν.
Clavis magne ciste ubi est? huc illam fer. Caterum concisa hæc & Elliptica locutione Hebræi præ aliis delectari videntur.

Quibus similes sunt phrasæ illæ in Apocal. Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν σύλον &c. & rursus, ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσταί μετ' ἐμέ. Quas quidem phrasæ & formas loquendi si quis Heb. dicere velit, non valde repugno; quanquam etiam Græcos sic loqui videmus, & sunt profecto quædam linguarum συναρμολογίαι. Etymol. ἱσχύειν derivat a γῆ, idem quod γῆ, terra; ob firmitatem & securitatem quæ fidejussione fit; δοκεῖ γάρ ἡ γῆ ὡς ἀλλαν σκληρὰν σταθερότητα εἶναι, quia terra stabilissimum firmissimumque elementum est. Γῆ certe Gr. est idem quod γῆ terra;

Hesych. γῆς, γῆς unde γῆα funes quibus ad terram navis religatur, quæ & ἀπόγῆ, & πρυμνήσια & γῆν, πλῆθον, jugerum, unde περὶ γῆον, & πεντηκονταγῆ, tot jugerum terra. Atque hinc ἔγγον quasi in solo fixum, & firmum, & securum; idem quod ἔγγον, quodcumque in tuto positum & securum; & inde fortasse ἔγγον sponfor, & ἔγγον sponso, quia tutum & securum reddit creditorem. Magis tamen mihi arridet altera Etymol. quam afferunt alii Gramm. & inter eos Eustath. viz. ut ἔγγον dicatur ἀπὸ τῆς ἐν γούνο (ὁ δὲ ἔστι χειρὶ) πρὸς καὶ τὸ κατεγγυῖν, ἢ οἷον ἔχεις ὑπὸ εὐεῖν, ἔγγον ἡγοῦ ἔγγον λέγει, ἔξ δ' ἢ ἐγγόν. Tūc & γῆα sunt membra, præsertim manus & pedes: unde ἀπογγυῖν Vulcanus apud Homerum, quasi utroque pede claudus, & ὑπογγῆ & γῆ, instans, propinquus, & quasi sub manibus; unde & ἔγγον mihi dici videtur, prope, & quasi in manibus: ita & ἔγγον sponso, quia id quod sponsioni datur, ἐν γούνο in manibus creditoris deponitur.

[Ἀνδέχεται] Idem quod ἔγγον, spondere, sponsorem agere, ad verbum suscipere: unde ἀνέδοχοι dicuntur sponsores, sive susceptores infantium qui sacro fonte abluuntur. Sed general. ἀνδέχεται de sponsores quibuscumque, aut fidejussoribus. Demosthenes contra Lacritum, καὶ ἡγοῦνται αὐτὸς ποιῆσαι πάντα ὅσα περ ὑπάρχοντα ἢ ἀνδέχεται Λακρίτῃ 70. ὅσοι, facturos eos cum putarem omnia, quacumque Lacrit. hic promiserat ac receperat. Ἀνδέχεται (inquit Budæus) est recipere, h. e. promittere & in se recipere, & ut suum agnoscere factum vel debitum, quod faciunt sponsores atque intercessores vadimoniorum, & qui judicatum solutum iri promittunt. Hinc ἀνέδοχοι idem quod ἔγγον, sponfor, vas, pras. Gloss. Vades, ἀνέδοχοι, ἔγγον. Hesych. ἔγγον, ἀνέδοχοι. LXX. Interp. pro ἀνέδοχοι hoc sensu dixerunt ἐνδέχεται Genes. 43. 9. ἔγω ὃ ἐνδέχεται αὐτῶν in Heb. est אנכי אעשה ego oppignerabo, velego spondebo pro illo: perperam Vulg. ego suscipio puerum, ex errore Græci vocabuli, quod respexit potius quam Hebræum. Demosth. ubi supra, κατὰ τὴν συγγράμην ταύτην, ὃ ἄνθρωπος δικασαί, ἐδάνεισα τὰ χρήματα Ἀρτέμιωνι πρὸ τῶν ἀδελφῶν, καλεούντων τῶν, ἢ ἀνέδοχόν μεν πάντα ἵστανται μοι τὰ δίκαια, κατὰ τὴν συγγράμην, καὶ ἡ ἐδάνεισα--- spondente ipso, & in se recipiente omnia quæ aqua essent mihi præstanda esse, juxta syngrapham, qua pecuniam mutuo dederam.

Eodem ipso tempore quo quis sponsi actione damnatur, & promissum luere, & alienum debitum, quod spondendo in se recipit, præstare cogitur; eo ipso tempore absurdus & ridiculus hic homo ejus fidem atque opem implorat, ut pro se etiam suscipere & sponsionis nexu se implicare velit; quo nihil magis ineptum, nec intempestivum, fingi nec cogitari potest. Horret naufraga puppis aquas, & Ictus piscator sapit, & Παθήματα μαθήματα. Vix iterum se inducit in hos laqueos ἔγγον, qui eos semel effugit; nedum ut novos sibi superinduat, dum unis jam captus & irretitus tenetur: quod tamen ὁ ἀκαίριος noster se ab alio impetraturum confidit; sed

nec fortasse confidit; hoc enim, ut omnia, ex incertitia temporis & ex inconsiderantia facit.

Μαρτύρων παύειν, ὅτι περὶ μὲν ἡ δὴ κακομένη.] *Ad ferendum testimonium adesse, post rem judicatam*, postquam lis jam transacta & determinata fuerit; insigne specimen τῆς ἀκακίας. *Postridie nundinas* nos vulgo dicimus, de sero adventu & intempestivo. *Testimonium post rem judicatam*, etiam proverbii loco non incommode usurpari potest, de re quavis fera, & post debitum tempus admittenda. Cui simile est illud adagium commune apud Græcos, cujus meminit Suidas, Μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμάχια. *Post bellum suppetia*. Quod proverbium scite admodum & lepide torfit Diog. in quendam novum maritum; cum enim ille νεόγαμος, qui uxorem nuper duxerat, ædibus suis inscripserat Μὴδὲν εἰσὶν κακὸν, subscripsit Cynicus Μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμάχια indicans viz. seram illam esse cautionem de malo non intraturo, postquam uxor jam semel in ædes fuisset introducta. Is enim sensus est elegantissimi illius apophthegm. cujus vim & mentem doctiss. Chylastes non videtur satis assecutus, in explicatione illius adagii. Brutus epist. quadam ad Lycios, Αἱ μηχαναὶ ὑμῶν μετὰ τὸν πόλεμον, ὡς ἡ παρυμία, ἐκοιμήθησαν, *machina vestra post bellum, ut habet proverbium, allata sunt*. Simile est illud quo utitur Quintil. in declam. *medicina mortuorum*. *Quid quod medicina mortuorum fera est: Quid quod nemo aquas infundit in cineres*. Quibus adagiis indicatur serum remedium. Siquidem defuncto ægroto sero venit medicus, & ædibus in cinerem redactis sero infunditur aqua. Cæteram proverbialis illa locutio, *mortuorum medicina*, desumpta videtur ex Demosthene. Cujus insignem Locum ex Orat. ἀπὸ τοῦ σπέρματος huc adscribere non pigebit: verba ejus sunt, λέγειν ὑμῶν τῆς παρελθούσης, ὅτιν ἂν εἴ τις ἱατρός ἀδυνάτου μὴ τοῖς καμνέουσιν εἰσὶν μὴ λέγειν μὴ δὲ δεικνύει δὲ ἂν ἀπορροῦντες τὴν νόσον, ἐπεὶ δὲ ἡ τελευταία τις αὐτῶν. Et ut Quintil. ex Demosth. ita ipse Demosth. ex Æsopo hanc paræmiam mutuatus est; nam inter fab. Æsopi hanc habemus de medico & ægroto; Τὸ νοσηῶν ὁποδυνάτω, ἱατρός ———— πρὸς τὰς ἐκκομιζούσας ἔλεγον· εἴ τοι ὁ ἀνθρώπος, εἰ οἶνε ἀπέχετο, καὶ κλυτῆρσιν ἐχρήντο, καὶ ἂν ἐπέθνηκεν, ἔσθ'· *ridiculum caput! nec medicus, sed stultus; sed τὰς φίλους καὶ καὶ ἀνδρὸς τὰς βοηθείας παρέχον*, uti habet ὁμηώδης illius fabulæ:

Dixeris hæc dum vivus erat; nunc sero medelas

Haud justas prescribis, & irrita pharmaca jactas.

Τὰ νομίζοντα ὑπὸ φέροισι, ἀκολούθῳ ὅτι τὸ μνηστὴρ δ' ἐξίσι, εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἀνθρώπος· εἴ τοι, καὶ ἂν ἀπέδατο· quorum verborum, ut compendio dicam, hic sensus est: Transactis deliberare perinde est, ac si quis medicus ægrotum vivum negligat, mortuo autem consilium & medicinam præbeat. Tria igitur hæc æque intempestiva sunt & pari absurditate laborant, Μετὰ τὴν δίκην ἡ μαρτυρία· Μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμάχια· & Μετὰ τὸ θάνατον ἡ ἱατρεία. *Testimonium post litem; Auxilium post bellum; & Medicina post mortem*; quibus addi potest, quod nos vulgo dicimus, Μετὰ τὴν βουλήν τὸ σίννπ, *post bubulam sinapi*, & illud alterum, *Surrepro equo stabulum clauditur*;

tur; a quo non multum abludit Arab. *Evigilavit canis postquam rapina facta est.* Quod Cl. Erpenius per Græc. illud proverbium explicat, *Μετὰ τὸ πόλεμον ἢ συμμαχίᾳ, post bellum suppetia.* Nec mihi tempero, quin & unum aliud adagium adducam, ejusdem sententiæ, quod apud nos passim omnium ore jactatur, quoties significare volumus, quempiam fero, jam re peracta, advenisse, *Post festum venisti;* quod quidem peculiare Linguae nostræ proverbium fuisse existimavi, priusquam illud legerem apud Platon. in *Gorgia* initio, etiam sub formula eadem, — τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἰορτῆς ἤκουσεν, ἢ ὑπερβόησεν, *post festum, quod aiunt, venimus, seroque adsumus:* & postea apud Heliodorum *Æthiopie*. L. 3. itidem in initio, ὡς αὖτε κατόπιν ἰορτῆς ἤκουσα (τὸ τῆς λόγῃ) παρὰ τρέχεις, *post festum venientem (ut dicitur) prætercurris.*

Καὶ ἐκλήρυθ' εἰς γάμους, τῷ γυναικίᾳ γένος κατηγορεῖν.] Nihil absurdius, nec inconcinnius, nec intempestivius; saltem nuptiarum tempore bene audiant foeminae; saltem ἐν τοῖς γάμοις parcatur sequiori sexui, quicquid aliis temporibus contra eum declamitent οἱ μισογύναι, quorum princeps ex veteribus poetis notatur Euripides. Et video certe Gr. poetas plerumque infensiores & iniquiores foeminis esse, & τῷ γυναικίᾳ γένος κατηγορεῖν quam recte hoc, aut quam injuriose, non est hic disquirendi locus. Πῶς ἢ θάλασσα ἢ γυνή, κατὰ τέλει. Χειμῶν καὶ οἴκους, ὅσιν ἀνδράσιν γυνή. Sunt qui a venenatis calumniæ morfibz & maledictis οἷς μισογυνῶν præclare vindicarunt foemininum genus, nec patroni validi defuerunt debiliori sexui, ut non opus sit actum agere, aut earum defensionem suscipere. Hoc tantum dico; Gr. poætæ (quicunque sunt, & certe non pauci sunt, qui in foeminas styllum acuunt) hoc non hauserunt neque didicerunt ab Hom. illo ingeniorum fonte; a quo tamen omnia fere alia derivarunt. Is enim in toto opere molliorem sexum molliter tractat, nec usquam foeminarum genus ullo dicterio perstringit, aut lædit scommate, aut convitio verberat. Quo magis injuriam illi facere mihi videntur Scriptores gnomici, & paræmiographi, qui hanc sententiam ex Homero citant,

Ὡς δὲ αἰνότερον ἢ κύνεσσιν ἄλλοι γυναικός,

& exinde hoc proverbium procidunt, *Nihil foemina pestilentius:* ac si nude & ἀπλῶς hoc a Poeta, & universim de toto sexu; interim non intendunt id quod statim sequitur,

Ἦτις δὲ παιῦτα μετὰ φρεσὶν ἔργα ἐδιδίχα,

Οἷον δὲ ἢ κείνη ἐμήσατο ἔργον ἀεικέες,

Καὶ εἰδὼ τούτῃσιν πόσι φόνον, &c.

Nihil improbius nec pestilentius foemina, tali scilicet qualis Clytæmnestra, quæ maritum interfecit. Idem sane poetarum princeps, ut omnium artium & scientiarum semina in opere suo sparfit, ita & Oeconomicae scientiæ præcepta non pauca nobis reliquit. Inter alia habet hoc, quasi irruptam conjugii copulam; virique & uxoris concordiam in ædibus humanæ felicitatis veluti apicem & fastigium facit *Odyss.* Z. 182.

---Οὐ μὲν γὰρ τῷ κρείσσονι καὶ ἄρειον,

ἢ ὅς' ὁμοφρονέοντι νόμῳσιν οἶκον ἔχον

Ἄνθρωπος δὲ γυνή· πολλὰ ἄλλα δυσμύθεασι,

Χάρματα δ' εὐμύθεον.

Concinit Heliodus, Οὐ μὲν γὰρ π γυναικὸς ἀνὴρ ληϊζέσθ' ἄμεινον τῆς ἀγαθῆς, quanquam profecto *Corruptio optimi est pessima*; ita enim sequitur τ' ὅς' αὖτε κακῆς ἐρίμῳ ἀλλο. At qui maximi π γυναικεία γένος κατηγόρεσθαι, saltem nuptiarum die iis parcunt; tum utique maxime intempestivum fuerit satyram scribere εἰς τὰς γυναῖκας, cum epithalamia condenda sunt. Concludam hoc epigrammate illo in foem. decantatissimo,

Πᾶσα γυνὴ χόλῳ ὄσιν, ἔχει δ' ἀγαθὸς δύο ἄρεας

Τὴν μίαν ἐν θαλάμῳ, τὴν μίαν ἐν θανάτῳ.

Ἄρπ] est adverbium temporis, ideoque habet accent. in penultima. Notetur autem hæc reg. Omnia adverbia in , desinentia sunt oxytona, (præter pauca quædam adverbia temporis, & omnia in ἡ, καί, ἡ, ἀλλοθι, ἐξουθι, &c.) ut νυκτὶν, ἀκοντὶ, ἀνιδροπὶ, ἀναιμωπὶ, ἀμωμῇ, ἀπνευστὶ, Ἑλλωστὶ, νεωστὶ, περὶ, νυκτὶ, ἐπὶ, & similia Attica. Jam ab hac reg. excip. omnia defin. in ἡ, ut & quædam adverbia temporis, ut Ἐπ, ἄρπ, πέρυσσι, & ἄρπ & μέρεσι, quæ tamen 2 poster. videntur esse præpositiones potius quam adverbia, quia habent genitivum sequentem.

Προσάγειν ὀνητικῶν πλεία διδόντα] Eiusdem planè cum superioribus *δικαιρίας* est, emptorem adducere, postquam res jam vendita fuerit. Erant olim certum genus hominum, qui mercatoribus & venditoribus operam suam præstabant ad parandos emptores, quasi commerciorum pararii & proxenetæ, & προσεχτορες, & προσῶλοι a Gr. vocabantur, qui emptores venditoribus conciliabant. Differunt tamen προσεχτορες & προσῶλοι, προσεχτορες (qui & Lat. *proxeneta*, & *pararii* dicebantur) quorum interventu nomina fiebant, h. e. qui pecuniam mutuam quærentibus creditores conciliarent, operamque suam impenderent, ut nomina facienda curarent: quibus & merces ideo dabatur a mutuum accipientibus, quam προσεχτικὰ vocabant. At προσῶλοι & -ρες, qui & προσῶλοι, erant proprie conciliatores & mediatores emptionis & venditionis. J. Pollux lib. 7. cap. 11. ὁ ὅς τῷ π-πεχτικῷ προσεχτῶν, προσεχτορ, ὡς Δείναρχος καὶ Ἰουλιανὸς προσῶλον ὃ Ἀεῖς-στέλης αὐτὸν εἶπε, καὶ προσῶλον Πλάτων ita enim ibi legend. Αεῖς-σος. ut vulgo. Hi etiam μέσοι, & μεσοπεχτορες, Lat. *Interpretes*, i. e. μέσοι τ' πεχτορες, mediatores venditionis: nam & pretium, a Gr. πεχ-πον, quasi merces quæ venditori daretur i. e. πῶ πεχτῇ, atque inde *Interpres-tis*, proprie, qui ὁ προσεχτικός Gr. quasi μεσοπεχτικός, mediator inter vendentem & ementem, qui inter 2 contrahentes medium se interponit conciliandæ emptioni: postea ad alias pactiones, conventionesque, tractatum hoc nomen. Horum *Interpretum* maximus olim in Gr. usus fuit, quem ab eo tempore cæpisse verisimile est, quo res rebus mutabantur, nondum invento nummo. Cum enim rerum inter se permutatio ægrius proveniret, ob conventionis in mercibus æstimandis difficultatem, aut ipsorum contrahen-

tium

tium morositatem, per proxenetas, & pararios, & interpretes concilianda erat: qui rerum æstimationem faciebant, & quantum æquum esset pro tanto dari dijudicabant. Hoc officium nummus inventus postea præstitit, qui pro parario, & proxeneta, ad æstimanda & exequenda rerum pretia. Præclare hoc ostendit Philos. 5. *Ethic.* ubi agit de Justitia commutativa; ejus verba sunt cap. 5. Διὸ δὲ πάντα συμβέλλει τὰ πῶς εἶναι ὅτι ἐστὶ ἀλλήλη· ἐφ' ὃ τὸ νόμισμα ἐκλήλυθε, καὶ γίνεσθαι πῶς μέσον, πάντα γὰρ μετρεῖ, h. e. Omnes res, quæ inter se permutantur, proportionem quandam & commensurationem inter se habere debent, atque in hunc finem nummus inventus & introductus est, estque veluti medius, h. e. mediator & interpretes in commerciis, res enim omnes metitur. γίνεσθαι πῶς μέσον mentem Aristotelis hoc in loco, quo voluit νόμισμα esse veluti μέσον in exequendis mercibus, vix affectui videntur Interpretes. Μίσος hic idem quod μεσίτης, arbiter viz. & pararius, & ut posterior Latinitas locuta est, mediator. Ii, per quos pactio inter 2 contrahentes inducebatur, etiam μέσοι dicebantur; qui proprie μεσότητι, & μεσότητι (ut supra) & μεσότητι i. e. μέσοι τ' ἐκείνων, conciliatores & mediatores contractuum & commerciorum; qui inter 2 contrahentes medios se interponerent conciliandæ emptioni, proxenetæ, & pararii. Horum jam opera utilior, & magis necessaria olim fuit, ante nummi inventionem, quando res rebus permutabantur. Difficilius quippe expediri poterat, quot calceos v. g. futor agricolæ dare deberet pro modio frumenti; sed postquam τὸ νόμισμα ἐκλήλυθε, tum explicatio & faciliior facta est permutatio. Et sic nummus quasi mediatoris & interpretis vicem obiit in constituendis mercium pretiis, & in exequenda rerum æstimatione: atque hoc est quod ait Philos. loco jam laudato; nummum in emptionibus ac venditionibus γίνεσθαι πῶς μέσον, καὶ ὡς πῶς μέσον (vel μέτρον) πάντα σύμμετρον ποιεῖται, καὶ ἰσάζειν τῷτο γὰρ πάντα ποιεῖ σύμμετρον μετρεῖται γὰρ πάντα νόμισματι. Omnia mensurantur seu æstimantur pecunia, quatenus scilicet nummus vice pretii intervenit; quo taxatur & definitur rerum permutandarum æstimatione, ut par faciat pretium cum æstimatione rei quæ venditur. Proxeneta & propolæ (quorum erat μεσότητι καὶ ἀντιπῶς) ex Græcia in Latium migrarunt: vox propola etiam Plauto, & Terentio, & Lucilio usurpatur (prima producta)

Sicuti cum ficus primus propola recentes,
& Prudentio,

Balnea, propolas, meritoria, templa, theatra:
pro in Lat. producit, etfi a μεσότητι cum o. Ita etiam propino, licet fiat a Gr. μεσότητι, tamen primam producit. Martialis,

Hoc quoque nonnihil est, quod propinabis in istis.

Quare non opus est ut cum Scaligero nato faciam propolam vocem bicolore, mixtam scilicet ex duabus linguis, compos. ex Gr. nomine & Latina præpositione, qualis est antelodium, & similia: certe licet propola in Lat. primam producat, tamen hoc non impedit quo minus integra vox oriatur a Gr. μεσότητι, cum o in initio. Nec enim semper servatur quantitas in derivatione a Gr. Pronus Lat. primam

primam producit, et si a Gr. fiat, quasi *πρῶτος-ἀπὸ τοῦ πρῶτου* contra, *ὁλθ*, solus; a *φίλθ*, filius; in quibus mutatur quantitas Gr. ut & in aliis, quæ observ. Scaliger pater, in *Lib. 1. De causis L. L.*

Τόμῳ ἀπαίσῳ Sectionem aut frustum petiturus. Mos erat apud Antiquos, cum victimas Diis suis offerrent, convivium celebrare, aut saltem sacrificii partem aliquam amicis suis mittere, quod ante observasse memini; unde *ἱερθεῖν*, quod proprie est sacrificare, rem sacram facere, dicitur etiam de communis convivio; & *ἱερεῖον*, (quod est proprie victima, aut sacrificium, quod Diis immolatur) dicitur etiam de quavis pecude, quæ in communem usum atque esum macratur. Innumeris hoc testimoniis probare liceret, si opus esset, ex Homero, Athenæo, Porphyrio, aliisque. Cum vero sacrificantes ex humanitate & benignitate quadam hoc facere soleant, iste homo, pro insignita sua impudentia, hoc quasi debitum reposcit, & suo quodam jure sibi vindicat, viz. portionem aliquam sibi de victima dari; id enim est *τόμῳ ἀπαίσῳ*. *Τόμῳ* est sectio, segmentum, frustum; uti hic frustum carnis, aut victima; volumen, sectio, pars libri, tractatus, divisio; quo in sensu a Latinis plerumque sumitur *tomus* pro volumine libri, quasi divisio, seu partitio libri; ridiculum enim mihi semper visum est etymon illud, quod assignant vulgares Lexicogr. *tomum* viz. vocari *volumen libri*, quod excidatur e pellibus animantium; cum *tomus* dicatur ipsa libri substantia, & veluti medulla (quæ in partes & sectiones, seu tomos, dividitur) non exterior tantum tunica quæ ex pellibus conficitur. Differunt *τόμῳ*, & *τομῶς*. *Τόμῳ* est segmentum, sectio, frustum, subst. scilicet; *τομῶς* est adjectivum, acutus, secandi vim habens. Observetur ergo hæc reg. Dissyllaba verbalia in *θ* cum *ο* in penult. facta a præterito medio, substantivum & adjectivum si conveniunt literatura, distinguuntur accentu, ita ut substantiva sint baryt. adjectiva autem oxyt. ut *φάρθ* tributum, reditus, vectigal, id quod affertur, vel profertur; at *φάρθς* ferax, fecundus. *τόρθ* terebrum, aut instrumentum quo res tornantur & penetrantur; at *τορθς* vehemens, penetrans, acutus, altus, de sono. Sic *τόμῳ*, sectio, frustum, particula; at *τομῶς*, acutus, ad scindendum vim habens. *Ὅπλιν τοῖ λόγῳ ἀνδρὶ τομῶς* ὅςτις σὸς. Quod si ambo sint substantiva, & habeant diversas significationes, etiam accentu distingu. ita ut alterum sit baryt. alterum oxyt. e. g. *νόμῳ* lex, at *τομῶς* aliud est viz. pascuum apud Hom. & regio seu præfectura, seu provincia, apud Aristotelem. *τρόπῳ*, modus, mos, motus, ratio; at *τροπῶς*, locus quo remus scalmo alligatur apud Homerum. *τρόχῳ* cursus, at *τροχῶς* rota. Et tamen *σκοπῶς* speculator, & *σκοπῶς* scopus seu meta, in accentu conveniunt, quod speciale est, & observandum.

Πληγὴς λαβὴν ἀπήγατο qui cum virgis castigatus se suspende-rit; præ ignominia scilicet illius supplicii, vitæ pertæsus. De verbo *ἀπήγατο* tota plaustra notarum convehī video a neotericis quibusdam Interpret. N. F. quorum tamen auctoritas mihi tanti non est, ut me a communi & recepta opinione dimoveant; eam scilicet significationem esse hujus verbi *ἀπήγατο*, ut scelestissimus Proditor vitam sus-
pendio

pendio finisse intelligatur. Eum enim finem & funem arbitror maxime consentaneum esse, tum Proditoris fato, tum Scripturæ filo.

Παρόν διαίτη συκρέειν] Notum quid sit διαίτη in sensu forensi, viz. arbitrium, iudicium ex compromisso: unde διαιτητής dicebatur iudex compromissarius, arbiter, arbiter honorarius ex compromisso litigatorum, ὁ ὅστις τεταμένῳ τῷ διαίτην. Erant autem Athenis etiam διαιτηταὶ κληρονομοὶ, h. e. arbitri sorte electi ad audiendas terminandasque causas civiles; utpote quarum tantus quotidie oriebatur numerus, ut iis audiendis terminandisque 50 viri nequaquam sufficerent ad hoc munus ordinati, oportebat autem hosce arbitros sortito electos supra annos 60 natos esse. J. Pollux Onom. lib. 8. Διαιτηταὶ ὅτι ὑπὲρ ἧς ἐξήκοντα ἔτη γαρόντων ἐκκληρονομήντο, καὶ ἐπεκλήρουντο αὐταῖς αἱ διαίται. Similia extant apud Harpocratonem, & alios. Hi arbitri multis modis a 50 viris aliisque iudicibus differebant. Et quidem triplex imprimis discrimen fuisse observo Athenis, inter διαιτητάς & δικασταίς. 1. quod δικασταὶ de tribunali jus dicebant, διαιτηταὶ non item; ideoque iudices pedanei Lat. dicuntur, χαμαιδικασταί & pedanei magistri dicti ludimagistri triviales, ut distinguerentur a majorum gentium professoribus artium, qui de suggesto praelegebant. Gr. χαμαιδιδασκαλοὶ pedanei pedagogi, vulgo pedants; ita pedanei iudices, χαμαιδικασταί, οἱ διαιτηταί, qui discernabantur ab iis iudicibus, qui de tribunali jus dicebant: deinde ab arbitris dabatur ἱεσις, hoc est provocatio ad iudices, non contra; οἱ δικασταὶ τὰς ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἱεσίμους ἔκριναν, inquit Harpocratonem denique si quis apud iudices actione civili ageret & causa caderet, & alicujus criminis reum aliquem accusaret, nec ageret, & causam non teneret, ἐν χαλκίῳ ὁ κίνδυνος, h. e. multa mille drachmarum ei subeunda erat; quod si apud διαιτητῶν ageret, huic multa non erat obnoxius. Qui reum, quem ad iudicem abduxerant, convincere non poterant, 1000 drachmis multabantur; at apud arbitrum, sive iudicem pedaneum, impune hoc illi fuit. Hoc docet nos Demosthenes, Orat. contra Androt. Ἀπαρὰ ἐν χαλκίῳ ὁ κίνδυνος, h. e. prende & magistratui trade (furem scilicet;) at mille drachmarum periculum est: si non eviceris scilicet. Aliquanto post, δικάζεις κλοπῆς πρὸς διαιτητάς, καὶ ἐκ κινδυνεύσεις, civilem furti actionem apud iudices pedaneos sustine, & multa periculum non incurres.

Παρόν διαίτη Lat. Interp. reddit, Captus arbiter. Nescio an recte verba sonant, praesens in arbitratione, h. e. si forte interfit arbitrio, si praesens sit dum causa apud arbitros audita & agitata est. Qui captus est arbiter, h. e. factus & electus arbiter alicujus causae aut controversiae, is profecto nec a Gr. nude & simpliciter dicitur παρόν διαίτη (ita enim etiam quilibet spectator vel auditor actionis) sed ἐπιτεταμένῳ τῷ διαίτην, is cui committitur & delegatur arbitratio causa, & determinatio controversiae. Eoque magis hoc τὸ ἀναγκῆς signum & indicium est, duos litigantes inter se committere; idque in tali causa, quae nihil omnino ad ejus arbitratum nec cognitionem spectat: praesertim tam alieno tempore, cum jam uterque τῶν δικάζοντων

μένων in reconciliationem & concordiam propendet, & controversiæ pertæsi in gratiam redire cupiunt. Atqui hos tamen ἀκαρεῖς iste, ἀπερ-
εῖρα, & (ut ita dicam) ἀπειρόκαρ, contra se invicem irritare &
incendere, & ineptis quibusdam cavillationibus, & intempestivis ex-
ceptionibus, veluti tot ossibus inter canes interpositis & interjectis,
denuo committit, & vulnus jam pene obductum recrudescere facit.
Atque hoc est συγκρῆν collidere: proprie de fictilibus & vasis inter se
collisis, & concussis. Juxta symbolum illud Fœderatarum Provincia-
rum, quod erat, Duæ ollæ testaceæ, cum hac inscriptione, *Frangi-
mur, si collidimur*. Hinc eleganter transfertur ad conflictus animo-
rum, ut significet, lites & discordias inter homines seminare, quod
Lat. uno verbo *committere homines inter se* dicunt. Homerus, ξωίνεαι
vel potius ἐρεδι ξωίνεαι μέχεδ' ut in initio Operis, Τίς τ' ἄρ' σφῶς
Θεῶν ἐρεδι ξωίνεαι μέχεδ'. Virgil. *Æn.* x. v. 90.

—quæ causa fuit consurgere in arma

Europamque Asiamque, & fœdera solvere furto?

h. e. τίς συνέκρυσεν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ; Herodian. lib. 3. Συνέκρυσεν ἡ αὐτὴς ἐκ-
τέφθεν οἱ τε κόλακες καὶ οἱ δεξιποῖτες, committebant eos inter se adulatores
& famuli. Demosthenes π. τῷ σερ. ταῦτα δ' ὅσον ὁ Φίλιππος, πάσας συν-
έκρυσεν, καὶ πρὸς ἐαυτοῦς ἐπέκρυσεν, commisit omnes, & odia & turbas inter
eos excitavit. Aristot. 5. *Polit.* c. 11. ubi documenta tradit de firman-
da & conservanda tyrannide, inter alia præcepta hoc habet, τὸ δια-
κρίνειν ἀλλήλους καὶ συγκρῆν, καὶ φίλους φίλοις, καὶ τὸ δῆμον τοῖς πτωχεύουσιν, καὶ
τοῖς πλεῖστοις ἐαυτοῖς, cives & subditos inter se committere, amicos cum
amicis, plebeios cum proceribus, & mutuas criminationes & inimicitias
inter eos fovere; juxta illud, *Divide & Impera*. Atque hoc semper
inter præcipua stratagemata fuit καὶ ἐξ ἐναντίας, hostes suos inter se
committere, συγκρῆν τοὺς πολέμους, quod nos jam (proh dolor!) in-
felici experientia discimus. Ἡ καὶ γῆθησεν &c. Hoc *Ithacus* velit, &c.

Differunt συγκρῆν & συγκρούειν, utrumque est collidere, committere;
sed hoc de rebus, illud de personis. Πόλεμος vel ἔρις, bellum, pugna,
aut discordia συγκρούεται, at homines ipsi qui dissentiunt & discordant
συγκρούονται. Aliquis dicitur συγκρῆν τὸν πόλεμον vel τὰ τῶν πολέμων, h. e. συ-
σκευάζειν, adornare, apparare, instruere bellum; at συγκρῆν τοὺς ἀνθρώπους,
homines inter se committere, h. e. μῆλον ἔριδος contentionis pomum iis
obicere, viperinos dentes spargere, ἀναζωπυρεῖν τοὺς ἔριδας, hominum
que animos erga se invicem exasperare, & exulcerare.

Διελύεσθαι] *Reconciliari, in gratiam redire*; & ex usu forensi, *litem
consensu mutuo dirimere, transigere negotium judiciale*, quod simpli-
citer *transigere* dicunt J. C. Notetur differentia inter διαλύειν & διελύ-
εσθαι. Διαλύειν cum accus. sequi. est dissolvere, & transit in rem, ut δια-
λύειν τιμὴν μέχλω, τιμὴν φίλιαν Πολλὰς μὲν φιλίας ἀποσπινεῖα διέλυσε, at δια-
λύεσθαι, absolute & sine casu, de personis; sic ii διαλύονται, qui simul-
tatem deponunt, & renuntiant pristinae inimicitiae; vel qui mutuo
consensu litem aliquam & controversiam dirimunt & componunt:
hinc διαλύσις fœdus, inducia, coitio in gratiam, decisio & determinatio
controversiæ. Dem. contra Midiam, Εἰσὶν ἡμεῖς διελύσασθαι, ἵνα κατα-

λέγειν αὐτοῖς ἡμέτεροι. *Sunt etiam qui cum eo transegerint, h. e. litem diremerint, forte id sibi expedire arbitrantur.* Aliter jam hoc verbo utitur Philoſt. idque non ſemel; ut 8. *Ethic. c. 4.* Οἱ δὲ τὸ χρησίμον ὄντες φίλοι, ἀμα τῷ συμφέροντι διαλύονται. *Qui utilitatis cauſa ſunt amici, ea ſublata dirimuntur:* & rurfus cap. 12. συνδισμὸς τὰ τέκνα δοκῶν εἶναι, διὸ δὲ πῶς οἱ ἀπὸ τοῦ διαλύονται. *Citius dirimuntur qui liberos non habent;* quibus in locis contrariam plane ſignificationem obtinet, ei quam jam diximus. Et certe obſervatu dignum eſt, idem hoc verbum in eadem voce (ſc. paſſiva) etiam de perſonis dictum in contrariis notionibus uſurpari; in ſenſu forenſi unam ſignificationem habet, & alteram, imo contrariam, in ſenſu communi. Διαλύειν in ſenſu communi, eſt dirimi, h. e. amicitiae renuntiare; at διαλύειν in ſenſu forenſi contra, reconciliari, litem dirimere, tranſigere. Διαλύονται οἱ φίλοι, amici diſſiliunt a ſe invicem, & dirimuntur; διαλύονται οἱ δικαζόμενοι, litigantes in gratiam coeunt.

Ὁρχισάμενος ἄλλα δὲ ἐταίρῳ μὲν ἐπιπὼ μεθύοντι. *Saltaturusprehendit (h. e. manuprehendit) ſocium nondum vino madidum.* Saltatio comes eſt ebrietatis; tritum illud Cic. *Nemo ſaltat ſobrius.* Saltantes Satyri, & Sileni, erant Bacchi comites; ita ſine Cerere & Baccho ut friget Venus, ita claudicat chorea. Et neſcio quomodo pedes tum pronoiores ſunt ad ſaltandum, cum vix ad ſtandum ſufficiunt, nec officium ſuum praſtare poſſunt. Et forte ratio eſt, quod cum homines jam bene poti ſint, & ἐκείφαλον ἐκ ἐν τοῖς ποσέσσιν, ἀλλ' ἐν ταῖς πτέραις φορέουσιν, ut loquitur Dem. *cerebrum non in capite, ſed in calce habent:* vel, ut Hom. alio ſenſu, παρὰ ποτὶ νῆπιον θυμός, *mens in pedes jam deſapſa eſt.*

Οἷν' ἄρ' ἔπειτα πολὺ φρονέει περὶ μέν' αἰεταί, καὶ ἂν ἀπὸ τοῦ γελᾶσαι, καὶ τ' ὀρχισάμενος ἀνέλκην, quod inter adagia reponi video a Paroemiographis; *Vinum facit ſapientare, & videre, & saltare;* ἢ τ' ὀρχ. ἀνέλκην, *cogit eum saltare ex neceſſitate, ac ſi alioqui non ſaltaret.* Ad ſaltandum hominem provocare, priuſquam eſſet bene madidus, τ' ἀκαυρίας ſignum hic facit Theophrastus. Intempeſtivum itaque olim videbatur ſaltare extra pocula, & extra convivium; chorea enim comes convivii, ut olim ea copulavit Princeps poetarum,

Μολπὴν τ' ὀρχήσιν τε τὰ γὰρ τ' ἀναθήματα δαιτὶς
atque iterum,

Φόρμιγλος δ', ἢ δαιτὶ συντόρος ὅθι θαλεῖν
& alibi, *Atque d' ἡμῖν δαῖς τε φίλη, κίθαρις τε χοροί τε.* Solebant Attici (inquit Athen. p. 134. ἐν τοῖς συμποσίοις ὀρχεῖσθαι ὑποπίνοντες, vel ὑποπίνοντες, ubi jam bene poti eſſent; & mox hanc Alexidis ſententiam citat, Ἄπαντες ὀρχεῖσθαι ὅθι, ἀν' οἷνι μόνον ὁσμὴν ἰσθῶσιν. *Omnes ſtatim ſaltant, ſi vel odorem vini videant, i. e. ſentiant;* ἰδεῖν pro αἰσθάνεσθαι, *videre pro ſentire,* frequens figura tum in Helleniſmo, tum in Hebraiſmo. De variis ſaltationum generibus apud veteres videndi ſunt idem Athenaeus, Pollux, Lucianus, Eufſtathius, alii. Et nos aliquid jam de iis diximus, ad cap. ἀπὸ τοῦ ἀπονοίας, cum de illa phraſi ageremus, Ὁρχεῖσθαι κάρδαχα.

Cum choreas celebrarent, mos erat ſaltatoribus (ne dicam, uti & hodie

hodie fieri solet) se invicem manibus prehendere, junctis & confer-
tis mutuo manibus saltare, h.e. ἁπλῶς ἀλλήλων, uti hic loquitur Theo-
phrastus. Homer.

Ἄρχουτ' ἀλλήλων ὅτι καρπὸν χεῖρας ἔχοντες,

unde Etym. χεῖρας ἀπὸ τῆς χεῖρας, a *prehendendis manibus in chorea*; quan-
quam rectius χεῖρας ἀπὸ τῆς χεῖρας, quia procliviores sunt ad saltandum
homines, cum jam Baccho lætitiæ patre exhilarati fuerint. Ut vero
χεῖρας a gen. χεῖρας, ita ὀρχεῖσθαι dici volunt nonnulli, παρὰ τὸ ὀρίζω τὰς
χεῖρας, quod *conferitis & extensis manibus fiat*. Eustathius simplici-
ter a præt. ἄρχα, per syncopen ἄρχα, ab ὀρίζω *extendo, expando*, quod
extensione manuum pedumque choreæ agitentur. Alii qui choreis
& saltationibus infensiores sunt, ab eodem verbo deducunt, sed alia
significatione; ut ὀρίζω, ὀρίσθαι, sit *cupio, appeto*: eo quod singularis
est (*inquunt*) appetitus & desiderium quoddam amens in eo genere
exercitii; & profecto cordacismi, h.e. ebriosæ, & procaces, & lasciv-
æ saltationes sunt luxuriæ fomenta, & incentiva libidinum. At non
omnes perinde in vitio positæ; sunt aliquæ saltem saltationes licitæ
& honestæ, & inculpatæ. Et memini Homerum alicubi ἀμύμονα ὀρχη-
μόν dixisse, Πάντων γὰρ κύριος ὅς ἐστι χεῖρας. non quod omnis saltatio talis
sit, sed ut eam distinguat a lasciva & vitiosa, ut recte observat Eu-
stathius, διατέλλων τὴν φαύλην ὀρχήσεως. Magis itaque mihi arridet etymon
illud hujus vocis, quod communiter tradunt Grammatici, ut
ὀρχεῖσθαι *viz.* derivetur ἀπὸ τῆς ὀρχων. Sunt autem ὀρχες, εἴχες τῆς φυτῶν, *quin-*
cunces, ordines arborum, & præcipue vitium, *vites in ordinem digestæ*.
Videntur enim (*inquunt*) primi Bacchi cultores, primitias illi offeren-
do, inter vinearum ordines choros duxisse. Ita semper saltandi ori-
ginem a Baccho arcessunt, ac si μῦθος & ὀρχησις comites essent indivi-
duæ, adeoque incongruum & intempestivum esset ὀρχεῖσθαι μὴ μεθυσίᾳ.
Quid quod ὀρχεῖσθαι per metathesin χεῖρας, nescio qua vocatione an rerum
συνεπιτάσσεται, equidem ab eadem origine deducere verbum ὀρχεῖσθαι, *viz.*
ἀπὸ τῆς ὀρχων sed ob aliam rationem, a *serie* scilicet & *ordine* quem
observant saltantes, ἀλλήλων ὅτι καρπὸν χεῖρας ἔχοντες. Ὀρχες sunt *or-*
dines, inde ὀρχεῖσθαι *ordinatim saltare*. Sed vereor ne dum de saltatio-
ne & choreis agam, ipse etiam videar ὑπὲρ τὰ ἑσκαμμένα πιδεῖν, saltare
extra oleas & extra lineas temporis & patientiæ vestræ.

Ad C A P U T XIII.

Περὶ περιεργίας.

Περὶ περιεργίας proprie est *curiositas*, idem quod πολυπραγμοσύνη, de quo
animi morbo pulcherrimum commentarium scripsit Plutar-
chus: angustius autem hic sumi a Theophr. videtur, *viz.* ut
non sit *curiositas* absolute, sed *curios. conjuncta cum placendi studio*,
adeoque affinis adulationi. Περιεργία itaque hic verti potest
nimia diligentia, vel inepta & affectata sedulitas; fictum officium,

ut Casaub. ex Cicerone; *blanda* quædam *operositas*, vel *operosa blanditia*, vel *nimia* (ut ita dicam) *officiositas*. Vetus illud verbum est, *Non amo nimium diligentes*: & de hujusmodi molesta sedulitate alicubi Horatius,

Sedulitas autem stulte quem diligit, urget.

Qui scilicet stulta sedulitate, studioque inepto atque intempestivo, officium operamque suam alicui pollicentur atque obtrudunt, molesti ei sunt potius quam grati: & dum gratiam inire volunt, *φορπυές* se præbent, & in odium incurrunt. Merito igitur male precatur Phædra nutrici apud Euripidem in *Hippol.*

Ολοῖς ἔγ' οὐ, χ' ὅστις ἀκονίας φίλος

Προθυμὸς ὅτι μὴ καλῶς διαρραγεῖν,

Male peras & tu, & quisquis de amicis invitis studet inhonestis modis bene mereri. Horat. *Invitum qui servat, idem facit occidenti.* Ἀδικαῖται ἑδὲς ἐκὼν (inquit Philos.) *Volenti non fit injuria.* Et ut nemo invitus injuria afficitur, ita & nemo invitus beneficium accipit. Ideoque ὁ *περιεργὸς* quem hic describit Theophr. homo plus nimio officiosus, dum in benefaciendo modum excedit, male facit:

Gratia ab officio, quod male præstat, abest:

adeo in collocandis officiis se dat, ut dum aliis quomodocunque placere studet, odiosum se iis & ridiculum præbeat, præ inepto quodam bene merendi pruritu: & dum παντὶ τρόπῳ ἢ μηχανῇ gratiam inire satagit, sordida & intempestiva sedulitate injuriam facit & molestiam facessit. Atque hic genius est, & mos, & mens, & fors, & fatum istius hominis, quem hoc in capite depingit philosophus.

Ἐπαγγέλλεσθαι δὲ μὴ δύνηται] Promittere solet quæ præstare non potest, ex nimio scilicet gratificandi studio:

Promissis dives quilibet esse potest.

Omnis promissio, ut lex, currit sub cautione & conditione possibilitatis; unde frequens illa promissionis limitatio apud Poetam, *Iliad. Z. 195.*

Ἀλλὰ ὅ π' ἐροῖσιν τελέσαι δέ με θυμὸς ἀνάγειν

Εἰ δύναμαι τελέσαι γὰρ, ἢ εἰ τετελεσμένον ὄσθι.

Quamobrem ut nec juramentum, ita nec promissum, obligat de impossibili; & qui aliquid alteri promittit aut facturū recipit, quod supra sphaeram, & supra vires suas fuerit, non tam ἀπερχόμενος, & irritus, & ἀργός est in præstando, quam περιεργός in promittendo. Ita pauper ille ægrotus, in *fabula*, ἥδ' ὁ δὴν ὁ δέειτο, ὡς εἰ τιμὴν ὕψιστην ἀντὶ πάντων ἱπποκρίτων ποιήσεται, ἑκατὸν βόας αὐτοῖς προσοίσειν ἐπαγγέλλόμενος εἰς δυσίαν. Inscriptio illius μῦθος est Ἀδύνατα ἐπαγγέλλόμενος. Nucleus & ὁμολογία, Ὅτι πολλοὶ βλάβας καὶ ἐπαγγέλλοντο, ἀπὸρ τελέσαι ἔργῳ δὲ προσδοκῶσι.

Multi jam sunt qui hoc Dosonis morbo laborant, & qui prolixè pollicentur, interim quomodo exequantur promissā, nihil penſi habent: præsertim inter pocula est quoddam genus hominum (notante olim Mart.) qui multa promittunt, quæ præstare nec possunt, nec curant.

Omnia promittis, jam tota nocte bibisti:

Mane nihil præstas: Postume, mane bibe:

quod sic quomodocunque verti,

Πάντ' ἄρ' ἐπαγγέλλη, ὅθ' ὅλκιον διὰ νόκτου πύλας.

Οὐδὲν περὶ τέλεις, Πόσυμι, περὶ τίσις.

Liceat & illud adjicere,

Quid dignum tanto tulit hic promissor hiatu?

Quaris? nempe haustu pocula digna tulit.

Quanquam omnino fatendum est *ᾤον* nostrum quod spectat, qui solet tam largiter & prolixè operam suam promittere, & res inire præstandas supra vires, & ἐπαγγέλλεσθαι ἂν μὴ δύνησεται, hoc non facere ex arrogantia aliqua, sed ex levitate & inani quodam placendi studio; potius enim quam denegare quicquam rogatus sustineat, etiam ea promittet, quæ præstare non potest.

Ἐν πνι σταῖς ἐλεγχθῶσι] In aliqua re, aut in aliquo argumento, aut in aliqua causa sua circumstantia nimis acriter inhaerens, & insistens, ex nimia scilicet curiositate, in redargutionem incidit, & causa cadit, & seipsum suo indicio prodit, veluti forex; cum alioqui res ejus, & causa, satis iusta omnium confessione habebatur. Atque ita ei accidit sua *ᾤον* perire, & ex inepta sedulitate δίκην ὀφείναι, & in iudicio ἐλεγχθῶσι. Hoc modo exponi posse mihi videtur hic locus, ut non opus sit ad ejus integritatem aliquid supplere, ac si mutilus esset, & in mendo cubaret, quod suspicatur Casaub. is enim, ut sensus verborum sanus & perfectus sit, ita supplet & legit, Ἐν πνι σταῖς δ' ἐκινύειν, ὡς δ' ἔχ' ὅσον τε ἐλεγχθῶσι atque hanc lectionem exhibet Lat. Interpr. pluribus verbis in aliquo inhaerens, docere instituit, nullo modo posse argui. Quasi *ᾤον* ejus in hoc confisteret, quod rem actam agat, & magno conatu id probare contendat, quod omnes concedunt, & ultro largiuntur: vel etiam absque nota negationis, Ἐν πνι σταῖς δ' ἐκινύειν, ὡς ὅσον τε ἐλεγχθῶσι sensu contrario, quasi in eo cerne- retur ejus *ᾤον*, quod in re clara & perspicua scrupulum & molestiam afferat, & nodum in scirpo quærat, nec acquiescat iis, quæ omnes pro concessis haberent, & verà esse faterentur. Utraque certe conjectura ingeniosa: sed cum ipsa verba, prout in omnibus impressis codicibus occurrunt, per se sumpta, sine hoc assumpto & lacinia, commodam interpretationem admittere queant, pace tanti viri dixerim, nihil omnino addendum neque supplendum videtur. Sensus igitur sit, quem diximus, dum in aliqua causa circumstantia curiose nimis & anxie inhaeret, & insistit, h. e. Ἐν πνι σταῖς, fit ut causa cadat, atque convincatur, cum alioqui secundum ipsum jus diceretur. Quid quod verbum ἐλέγχεσθαι in usu forensi de personis potius quam de rebus adhiberi soleat; persona potius quam res ἐλεγχθῶσι h. e. re- felli, convinci, refutari dicitur: quod innumeris exemplis ostendi li- ceret. Xenoph. Ὀδύς ἐλεγχθήσεθαι. γελοῖον ἂν & alibi, ἔσθ' ἂν ἡμετέροις ἐλε- γχόμενοι. Aristot. παρ' ὅποσα ἡ ἐλέγχονται οἱ ἐλεγχόμενοι. &c. Ἐλέγχειν (inquit Plato) est vincere disputantem certa argumentatione: ἐλέγχεσθαι vinci.

Ἐν πνι σταῖς est insistere, persistere in aliquo capite cause, aut ar- gumentum aliquod acriter urgere. Instare dicunt Scholast. unde ἰστασις instantia, obiectio, & στασις apud Rhetores: itaque hic Ἐν πνι σταῖς est in aliqua re instans, persistens in aliqua re, aut momento rei aut causa ha-
rens,

rens, & insistens, ibique pedem figens, ita nos vulgo, stare in aliqua re, to stand upon a point, ἐν πῶνι ἱστᾶσθαι vel εἰσῆαι, h. e. diffundere se in aliqua materia, eique immorari, & pluribus verbis in ea inhere-re. Atque hic omnino sensus est hujus participii τοῦ in hoc loco Theophr. cujus tamen significationis exempla non memini me alias observasse apud auctores; nec quicquam nos hic juvant Lexicographi.

Διγχεῖν τὰς μάχας] Excitare, incitare, h. e. instigare pugna-tes vel rixantes μάχῃς, si utrumque est, & contendere verbis, & pugnare manu: dicitur tam de verborum quam de verberum pugna; unde pugnant Interpretes in versione hujus verbi in N. F. scilicet Act. Apost. c. 7. v. 26. de Mose, καὶ ᾤθη αὐτοῖς μαχόμενοις. Beza simpliciter, & ad verbum, visus est ipsis pugnantibus: Vulg. & alii, litigantibus; ac si verborum tantum & linguæ, non manuum ea contentio fuisset: in Heb. unde is locus desumptus, □□□ litigantes, contendentes, ubi ta-men LXX. habent διαπληκτιζόμενοις dimicantes, ac si ultra verba res processisset. Verbum quidem ἐγχεῖν frequens est in hac significatione, transitque tam in res quam in personas; aliquis dicitur ἐγχεῖν, μάχῃ vel πόλεμον, atque etiam μαχόμενος aut πολέμουτας. Homer.

--- ἐγχεῖν ὃ πόλεμον αἰνέω.

--- ἐγχεῖν δὲ πόλεμον ἀρετή.

& ἐγχεῖν ὃ πόλεμον apud Thucyd. & alios: unde ἐγχεῖν δὲ πόλεμον epith. Minervæ apud Hesiod. ἐγχεῖν δὲ πόλεμον tibi & tubæ, ut apud Oppianum,

Πᾶς μὲν γὰρ τε μάχῃσιν ἀρήϊον ἐκλύει ἵππων

Ἦχον ἐγχεῖν δὲ πόλεμον δολιχῶν πολέμουτας αὐτῶν.

Tubicinis munus est ἐγχεῖν ἀνδρας πρὸς πόλεμον,

Ere ciere viros, Martemque accendere cantu.

Διὰ τοῦτο γὰρ μάχῃσιν ἐπιθήσει (uti est in fab.) ὅτι σὺ μὴ διαμάχῃσιν πολέμουτας τὰς πόλεις πρὸς μάχῃσιν ἐγχεῖς. Sed profecto non video quomodo hoc ad πείρην pertineat: signum quidem hoc est inquieti & turbulenti ingenii, συγκρῖναι τὰς ἀνθρώπους homines inter se committere, & cinisfionem esse, & contentionis igni fomitem & pabulum subministrare; sed quid hoc ad τὸν πείρην, præsertim qualis hic describitur, qui supra modum sedulus, & officiosus, & nimia diligentia omnibus placere studet. Mallem igitur pro διαγχεῖν, διαγχεῖν, levicula mutatione, sed sensu plane contrario; quam lectionem video non prorsus displicuisse Cl. Casaub. quamvis receptam & usitatam potius amplectatur: mihi certe διαγχεῖν magis videtur quadrare genio & ingenio istius hominis. Διαγχεῖν τὰς μάχας est dirimere pugna-tes; quod homines nimium officiosi facere solent, etiam cum suo periculo: est enim hoc proprium hominis in aliena rep. curiosi & moleste seduli, aliorum jurgiis & pugnis & contentionibus temere se ingerere, atque immiscere sua sponte, nemine invitante, αὐτόματῃ, αὐτοκίνη-τος & αὐτοπάρελτος quasi arbitrum & sequestrum se inter duos li-tigantes interponit; cui tamen officio omnino impar, judex minime

ἐκείνος nec ἀξιόχρεος.

Nestor componere lites &c.

Hoc διατμήσας, & διακρίνσας dicit Homerus,

Σήμερον ὕστερον αὖτε μαχησόμεθ', εἴσομαι δαίμων

Ἄμμι διακρίνῃ δὴν δ' ἐτέροισι γὰ νίκην.

Διείργειν quidem proprie de loco aut spatio; septum, vallum, aut fossa aut fluvius dicitur διείργειν duas acies, h. e. dirimere, disternere, & a se invicem distinguere. Dicitur tamen etiam de diremptione seu terminatione litis aut puenæ, vel litigantium aut pugnantium: ut enim ἐγείρειν μάχην, & ἐγείρειν μαχηφύας, dicitur; ita & διείργειν μάχην vel ὁρῶντα, & διείργειν μαχηφύας vel ἀγωνιζομένους.

Ἦς δ' ἰγνώσκῃ ἀτραπὴν ἡγήσασθαι. Viam ducere, præire, quam non novit. Erranti comiter monstrare viam, inter juris naturalis dictata & præcepta est; at viam alteri præire quam ipse non nosti, hæc vero non humanitas est, sed inepta sedulitas. Aristophanes *Pluto*,

Οἱ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγέμεθα.

Hoc viz. est quod in *Evang.* per proverbium dicitur, Τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖ, cæcus cæcum ducit, adeoque ἀμφὶ εἰς σέβην, ambo in foveam cadunt. Cujus adagii sacri meminit aliquoties Tertullian. ut lib. 3. adversus Marcionem, Cap. 7. Cæcus a cæco in eandem deductus foveam. De indoctis doctoribus, & imperitis, & ignaris verbi ministris merito hoc usurpare licet. *Isti homines sunt— qui annuntiant nobis viam salutis*, dixit Pythonissa de Apostolis; & recte quidem de illis. At quomodo alii viam monstrabunt, qui ipsi non norunt? quales (proh pudor!) non pauci sunt in Ecclesia, qui alios docere profitentur quod ipsi non didicerunt, cæci duces, cæci speculatores, *Is. 56. 10.*

Disce, docendus adhuc quæ censet amicus: ut sibi

Cæcus iter monstrare velit:—

inquit Horatius *Epist. 17. Lib. 1.*

Hoc est ἀλαοσκοπιῶ ἔχειν, juxta adagium illud Homericum,

Οὐδ' ἀλαοσκοπιῶ εἴ γε κρείων ἐνοσίχθων

παρορμητικῶς (inquit Suidas) ἀντὶ τοῦ, ὅτι τυφλὸς ἐσκοπιῶν. Contra ἀλαοσκοπιῶ ἔχειν dicitur, qui cæcus est speculator, τυφλὸς σκοπὸς, & τυφλὸς ὁδηγός. Talis est iste περὶ τοῦ, qui solet viam aliis monstrare, quam ipse non novit, ἢς δ' ἰγνώσκῃ ἀτραπὴν ἡγήσασθαι quod in hominem quemvis δουλοσκόπον proverbii loco quadrabit, quialium in aliqua arte aut re instituit, quam ipse non intelligit, ejus ipse rudis & imperitus est: quanquam ὁ περὶ τοῦ, dum alteri viam commonstrat, quam ipse non novit, hoc facit, non tam ex opinione aut existimatione sui, aut ex nimia sui confidentia, quam ex inepta quadam & affectata diligentia, ut de aliis quovis modo promereri vi leatur.

Ἀτραπὸς & ἀτραπὸς, & ἀτραπὸς, & ἀτραπὸς. Tot modis flectitur & variatur hæc vox, etsi res ipsa flexione careat: est enim proprie ἀτραπὸς, ἢ μὴ ἔχουσα ἐκτραπὴν ὁδὸς, τὰ τῆς, ὅτι ἢ ὁδοῦ, via angusta & recta, unde quis divertere, deflectere, & declinare non potest, nec ad dexteram, nec ad sinistram, ut loquuntur Heb. Talis erat illa semita in qua Angelus Dei occurrit Balaamo in *Sacra Historia*,

ἐν τόποις στενῷ, εἰς ὃν ἐκκλίνει δειξιὰν ἢ ἀριστεράν. Imo talis est via cœli, via regni, via ad regnum, ἀτραπὸς, h. e. ὁδὸς στενὴ καὶ ὁδοῦν. *via angusta, via recta.* στενὴ ἡ ὁδός, inquit Dominus ipse, qui est via ipsa, via una, & unica, via vera, μία δ' αἰν' ἀταρπτός ἦεν ἐπ' αὐτὴν, τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Ἀτραπὸς igitur proprie *via recta & angusta*; ut & Lat. *femita*, a *semi* & *itum*, unde iter, quasi *semiter*, h. e. via minoris & angustioris spatii & latitudinis: hinc proverb. apud Gr. Paræmiographos, Ὅδ' παρὰ σὺν ἀτραπὸν ζητῶν. Cum adsit *via lata*, querere *angustam semitam*. Etymolog. ἀτραπὸν quasi πολύτροπον, α non σερητικὸν sed ὁπτατικὸν, εἰς πολλὰ γὰρ χίζεται ἡ ὁδός.

Τὸν στρατηγὸν ---- ἐρωτῆσαι, πότε μέλει παρὰ τῆς δούλης? *ducem interrogare, quando aciem instructurus sit.* Consilia ducum in bello ἀπόρρητα & arcana semper habita: quamobrem ea scrutari, & curiosè inquirere, inter indicia τῆς ἀπειρίας καὶ πολυπραγμοσύνης merito hic recensetur. Sapienter itaque Cæcil. Metellus, qui interrog. a juvene quodam centurione, quid erat factururus, aut quid consilii ageret adversus hostes, resp. Εἰ τίτοι σιωπεῖναι μοι τὸ χιτωνίσκον ἐνόμιζον, ἀποδοσάμενθ' ἂν αὐτὸν ὅτι τὸ πῦρ ἐπέδραμε. Si vel *interulam* hanc consilii mei consciam esse existimarem, eam exuerem, & in ignem conjicerem; auctor Plutarch. in *Apophtegm.* Qui & de Antigono refert, quod cum filius ejus aliquando coram multis eum interrogaret, πότε μέλλομεν ἀναξενυῖναι, temeritatem curiositatemque juvenis hoc dicto repressit & castigavit, τί; δέ-δοικας μὴ μόνθ' οὐκ ἀκούσῃς; quid? tunc metuisne solus *tubam non audias?* Ζητητικὸν ἔδ' requisitum in discipulo, non item in milite. Sunt ἀδύνατα τοῦ πολέμου, & ἀπόρρητα, quæ divulgare & ἐξορχεῖσθαι nefas. Silentium in bello requiritur, unde Ἄφης ab α & φέω, h. e. ἐπέω dico. Arcana ducum & principum rimari, præsertim in prælio, ut curiosum, ita periculosum semper visum est. Egregie ille apud Tacitum *Hist. lib. 1.* parendo potius, quam imperia ducum consiliando, res militaris continetur; & merito laudatur illud Philippidis comici respons. ad Lyfimachum regem, qui cum ab eo quæreret τίνοι σοὶ τῶν ἐμῶν μετὰ δούλης; de qua rerum mearum te participem faciam? respond. Μόνον ὦ βασιλεῦ, μὴ τῶν ἀπορρήτων, de quavis re, modo non de arcanis, narrante Plut. *Lib. περὶ πολυπραγμοσύνης pag. 517.* nec inscite Ægyptius ille (apud eundem *ibidem*) qui πρὸς τὸ ἐρωτῶντα τί φέροι συγκεκλυμένον, Quid ibi velatum ferret, respond. διὰ τοῦτο συγκεκλυμέναι, ideo velatum est, scilicet ut ignoretur.

Ἡ μήτηρ ἴδου καθεύδου ἐν τῷ δωματίῳ. *Mater jam dormit in cubiculo:* mira hæc filii ἀπειρία & inepta officiositas (quidni enim de re absurda voce absurda etiam utar?) patrem hujusce rei submonere, eique nuntiare quod mater jam eum expectat ἐν τῷ δωματίῳ, h. e. ἐν τῷ κοιτῶνι. Πάντα γυναικες ἴστανται, καὶ ὡς Ζεὺς ἠγάγετο Ἡρώ, *Omnia norunt mulieres, etiam quomodo Jupiter duxit Funonem.* Curiosularum mulierum, etiam & curiosorum hominum, oculi & animi penetrant in intimos rerum recessus, etiam conclavia & thalamos & cubicula scrutantur. Observant & narrant, & garriunt, quod fit ἐν σιωπῇ, in te-

ctorum

etorum adytis & penetralibus, vel ut est in proverbio Heb. quod fit קִנְיָן cubiculo in cubiculo, h. e. in intimo cubiculo, l. e. ἐν τῷ δωματίῳ. δωματίον est καὶ τῶν, thalamus, seu cubiculum, ut apud Platonem, Plut. & alios; diminutivum a δῶμα, quasi domicilium, per euphemiam quandam, ut οἶκμα pro carcere; & ejusmodi alia apud Scriptores Atticos. Trita jam hæc reg. est de diminut. in 109. Diminut. in 109 trissyll. habentia primam longam sunt paroxyt. except. ὄρμιον, ποιμνιον, γήδιον hypertrissyll. vero omnia sunt proparoxytona.

Ἐπιγράψαι ὅτι τὸ μνημεῖον τὸ τε ἀνδρὸς αὐτοῦ &c. καὶ προσεπιγράψαι &c.] Ἡ ἀπειρία videtur in posteriori hac parte præcipue consistere; quod non contentus viri & parentum & patriæ nomen sepulcro inscribere, hoc etiam elogium προσεπιγράψαι, & insuper ascribit, ὅτι εἴποι πάντες χρεστοὶ ἦσαν quod quidem ἀεικλον & curiosum nimis & supervacaneum in monumento censeretur: nam alioqui parentes, & patria, & familia, non minus quam nomen defuncti, ex solemnī & antiquo more, tumulo inscribi solebant, qui mos etiamnum apud nos durat: annon ἀπειρίαν & φιλοτιμίαν, curiositatem aliquam & ambitionem, & superbiam, sapiat, Theologorum filiis disquirendum relinquo. Quin ita olim fieri solitum inter Gr. testatur aliquis Callimachi epigram. quodam:

Τιμονὴν τίς δ' ἐστὶ; καὶ δαίμονας, ἃ σ' ἐν ἐπύρῳ,

Εἰ μὴ Τιμόδωκ πατὴρ ἐπὶ τοῦ ὀνομα

Στήλη, καὶ Μήδωκα τῇ πόλει.-----

De mortuorum monumentis, & inscriptionibus tumulorum, & sepulchrorum titulis apud antiquos, potui jam multa accumulare, postquam hæc janua mihi aperta a luculentissimo hoc Theophrasti loco, huc inprimis me invitante; sed nolo vastum hunc campum intrare, e quo difficile erit exitum invenire, ne & vobis tædio sim, & ἀπειρίας crimen incurram, adeo ἐπιγράφων & προσεπιγράφων. Hoc tantum adjicio; Lacedæmonios, qui præ reliquis Græcorum κοσμίτητα & sobrietatem & moderationem colebant, his sepulchrorum titulis & inscriptionibus parcius usos fuisse. Etenim ex Lycurgi instituto, non nisi illorum tumulis, qui fortiter in bello occubuisse, titulum inscribere solebant. Testis Plut. in *Lycurgo*, Ἐπιγράψαι ὃ τὸν νομὸν δαψήνας ἐν ἐξέῳ νεκρῶ, πλεῖον ἀνδρῶς ἐν πολέμῳ ἀποθανόντος. Plato in sua *Repub.* etiam legem hanc inter alias tulit, qua obviam iret nimie titulorum ambitioni & prolixitati, & inscriptionibus tumulorum modum & mensuram statueret, viz. Ne cui liceret tumulo cujusquam longiorem 4 versibus heroicis titulum inscribere, *De leg. L. 12.* λίθινά ὃ ὀπισθήματα μὴ μείζω ποιῶν ἢ ὅσα δέχεται τὸ πρὸς τελευτῇ ἐγκώμια βίῃ, μὴ πλείω δ. ἡρωϊκῶν στίχων. Ubi λίθινά ὀπισθήματα sunt στήλαι, columnæ, aut cippi, lapides sepulchrales erecti, & extantes e terra.

Ποταπὴ Qualis, vel potius cujus, ποίας χώρας, ἢ πατρίδος. Τίς πόθεν &c. in quo solo, aut qua regione oriunda. De hoc adjectivo tria observo. 1. quod pro d habet τ, est enim ejusmodi formæ & analogiæ cum ἡμεδαπός, τηλεδαπός &c. d & τ non raro permutantur, ut δαίς, γαίς, τὰς, ἐνδον intus. 2. Omnia hujus terminationis stirpis & originis,

quæ originem significant, sunt per syncopen, non ab ἴδαρ, sed διὰ πένδν solum, terra, ut ἡμεδαπός, ἀλλοδαπός, πελαδαπός, ποδαπός, & ποταπός.

3. Omnia sunt oxytona, ut ἀλλοδαπός, ποδαπός, ἡμεδαπός &c.

Πρότερον πολλὰς ὁμώμοχα. Jam antea sepe juravi; quid inde? ideone magis tibi credi vis, immo minus. P. æclare Hierocles ad Aurea Carmina (pag. 32. Edit. Cantab.) Ἐν τῇ συμμίχῃ τῷ ὁμνύειν, ῥηθ-
ως ἀν' μεταπίσει τις, εἰς ὀπρικήν. Φειδῶ δ' ἰθὺς ἐπέτα. Ex consuetudi-
ne jurandi nascitur perjurium; igitur eodem suadente σέβας ἢ ὄρκον,
τῆς μὴ περὶ χέρας αὐτῆς καταχρῆσθαι, ἢ ἐπιδόξῃς διορκεῖν ἐν τῷ μὴ ἐπιδόξῃ
ὁμνύειν. Ut quod de mendacibus monuit Aristoteles, qui ἐρωτηθεὶς τί
πλεονέχει κέρδι τῷ τοῖς ψευδέσι, "Ὅταν, ἔφη, λέγων ἀλήθειαν, μὴ πιστεύῃς."
idem de iis dicere liceat qui πολλὰς ὁμνύειν, qui tam temere, &
frequenter jurant, hoc solum lucrantur, quod, etiam cum vera ju-
rant, & veritatem juramento confirmant, ipsis tamen non adhibea-
tur fides. Ὀμώμοχα, per geminationem Attic. pro ὁμομοχα, ab ὁμός,
ὁμόσω, idem in carmine, quod ὁμνύω & ὁμνυμι in soluta oratione. Unum
ex tribus illis verbis tertiæ circumflex. quæ formant futurum per ο,
reliqua duo sunt ἀέσω, ὄσω, αὐο, & ὀνόσω, vituperο. Ratio est, quia
sunt primitiva, nec a nominibus derivantur. Cætera enim omnia,
quæ a nominibus fiunt, faciunt futurum per ω, ut α χρυσός, ὦω, ὥσω,
ταπεινός, ὦω, ὥσω, δῆλός, ὦω, ὥσω, πυρός, ὀρῶω, σφελός, σφαγῶω, ἐνόω.
Alii addunt ἐνόω quatio, & βόω, pasco, quia scilicet ἐνοσις & βόσις
verbalia sunt cum ο in penult. ἐνοσις, est concussio,

-----ἐνοσις δ' ἀσβεστός ὄρεσρε,

Hesiod. unde ἐνοσίχθων, & ἐνοσίγαιος, Neptunus, & εἰνοσίφυλλον, Pelion,
Homero: At certe hoc nomen potius ab ἐνόω, quam ab ἐνόω, vide-
tur fieri posse, etsi revera neutrum in usu sit. Jam vero βόσις & βο-
τήρ, & βοτεια. & παλυβότειρα, etsi habeant ο, non tamen necesse est
ut fiant a βόω ὄσω, sed ὥωω, βέωωμαι, σαι, ται, cum ω. Verbalia a præ-
ter. pass. patiuntur systolen, tam in secunda quam in tertia conjug.
idque tam in secunda quam in tertia persona, ut εὐρεσις, αἰρεσις, &
εὐρετός, αἰρετός, ab εὐρησάι, ἤρησαι, ται. Sic δόσις, & δότῃς, & πόσις & πότῃς
a præter. pass. πέπωσαι, ται, quidni ergo pari ratione βέσις, & βοτήρ, & βοτεια
habeant ο in prima, & tamen futur. sit ὥωω, cum ω. Igitur 3 tan-
tum erunt verba hujus classis & analogiæ, scilicet supradicta,
ἐρώω, ὁμώω, & ὀνόω.

CAPUT XIV.

Περὶ Ἀναιδησίας.

AΝΑΙΔΗΣΙΑ. *βελυτής ψυχῆς*] *Stupiditas, tarditas animi*, atque ita differt ἀναιδησία Theophr. ab ἀναιδής Aristot. Apud Theophr. ἀναιδ. est *stupiditas mentis*, apud Aristot. *stupiditas sensuum*, sive stupor quidam & hebetudo circa voluptates corporeas, quæ sensu, gustu imprimis & tactu, percipiuntur; Philosopho ἀναιδής est ὁ πάσας ψυχῶν ἡδονάς, sive ἐλλείπων πρὸς τὰς ἡδονάς, qui voluptates omnes, etiam licitas & honestas, fugit & averfatur; cujusmodi homo *rara avis in terris est*, & πάνυ ζώντων inquit ille. ΑΝΑΙΔ. apud Aristot. est vitium διανοητικόν *intellectuale*, viz. tarditas mentis seu intellectus, nec ad mores pertinet. ΑΝΑΙΔ. Aristot. opponitur τῇ σωφροσύνῃ tanquam medio, & τῇ ἀκολασίᾳ tanquam alteri extremo; at ἀναιδ. Theophr. oppon. τῇ ἀρχαίᾳ solertia sive sagacitati: ut enim ἀρχαία a Platone defin. ὁξύτης πρὸς ψυχῆς, ita contra ἀναιδ. hic Theophr. defin. *βελυτής ψυχῆς*, vel potius βρ. πρὸς τὴν ψυχῆς, *tarditas quadam mentis*: sic enim legendum suspicor; ita ut 2 illæ voculae τὴς, τὴ in præcedente syllaba τῆς in βρὰδ. fuerint absorptæ, librario- rum incuria. Solertia ergo est *celeritas mentis*, *presentia vel propin- quitas mentis*, ita enim sonat vox ἀρχαίᾳ *stupiditas* contra seu hebetudo est *tarditas mentis*. *βελυτής* unum ex iis nominibus hujus formæ est, quæ habent accentum in ult. contra reg. Nota enim est Gramm. reg. τῆς λήγοντα διπλασιάζειν, πλὴν τῶ ταχέως, *βελυτής*, δνιότης. Fæminina in τῆς desinentia sunt paroxytona, præter hæc 3. τ. β. δ. Invenio tamen apud Hom. & aliud nomen hujus analogiæ, quod etiam ὁξύτωνται viz. ἀδρότης, τὸ, est autem ἀδρότης *robur seu vigor corporis*;

Ὅν πότμον γινώσκει, λυπεῖ ἀδρότητα ἢ ἡβλη.
περὶ αἵμα. ubi tamen legitur & ἀνδρότητα, itidem περὶ αἵμα. ab ἀνδρότης τῆς τὸ virilitas, ἀνδρεία, fortitudo. *βελυτής* per se sumpta etiam a corpore ad animum transfertur, & significat hebetem, truncum, stiptem, tardum, bardum; inde enim fieri videtur Lat. *bardus*, a *βελυτής* per metathesin. Hanc *βελυτήτα τὴν ψυχῆς* seu ingenii tarditatem, uno vocabulo *βελυτώσαν* alicubi vocat Diogen. Laertius, & opponit τῇ ἀρχαίᾳ: unde *βελυτών νόος* apud Hom. mallet ita accipere, ut sit comparat. a *βελυτής*, pro *βελυτίῳ* aut *βελυτώπῳ*, quam a *βελυτής*, pro *βελυτίῳ* aut *βελυτώπῳ*. Alii a *βελυτώ* *ferveo*, quasi animus fervidus, ebulliens, & σαπής, mens instabilis, ut aqua ebulliens, saliens; atque ita expon. Hesych. qui tamen *βελυτών*, *βελυτώπῳ*. Est quidem hoc vocab. inter ἀπᾶς εἰρημίζα, ideoque varie exponitur. Insignis ille Hom. locus est, ubi occurrit hæc vox; quare eum hic apponere operæ pretium duxi, *Iliad. K. 220.* ubi Diomedes ad speculandam Troja-

norum aciem profecturus, comitem sibi adjungi postulat, & argum. trahit a commodo seu bono societatis; verba ejus hæc sunt, Νέσσορ, ἐμὶ ὁτρυνῶι κεφαλὴν ἔχε. Lis igitur est inter Grammat. an illud βερίων comparat. sit a βερός vel a βερός. Eustath. quidem utramque expositionem æque amplectitur, πὸ ἡ βερίων ἀπαξ μὲν ἐν ταύτῃ εἰρηται πρὸ ποιητῆς δηλοῖ ἡ κεφαλὴ τὰς γλῶσσιν γράφει βερόν ἢ βερόν ἀπὸ τοῦ βερός, ἰων, αἰων, ἢ ἀπὸ τοῦ βερός, ἰων, αἰων, ὡς ἐλαχός, ἰων, αἰων, παχός, ἰων, αἰων. Cum vero ἀναίδνησία, h. e. stupiditas, sit & vocetur βερόν, a Diogene Laertio, & βερόν ψυχῆς hic a Theophr. idcirco melius mihi videtur, Homericum illud βερίων a βερός quam a βερός arcessere ac derivare. Nec obstat quod alibi κερινότερον νόον dixit idem poeta, pro ingenio stolido & temerario, Iliad. ↓.

Οἶδ' οἶαι νῆς ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθει.

Κερινότερον μὲν γάρ τε νόον, λεπὴν δὲ τε μήτιν.

Nosti qualia adolescentis peccata sint;

Velocior quidem ei mens, tenue autem consilium.

Utrumque enim de eodem dici potest, & utrumque in pejus, diverso respectu; βερίων νόον & κερινότερον νόον, tardior mens & velocior mens, ut prior hebetudinem & stoliditatem, posterior temeritatem & præcipitantiam & incogitantiam denotet: utrumque animi vitium & morbus est, βερόν & παχός, tum stupiditas & hæsitantia, tum temeritas & præcipitantia. Sic in eodem versu λεπὴν μήτιν, tenue consilium five exigua prudentia; cum alioqui λεπὸς νόον sit subtilis animus, ut in proverbiali illo senario, Παχέια γαστήρ λεπὸν δ' ἵππει νόον. Λεπὸς, rarus, tenuis, opponitur πρὸ πυκνός h. e. densus; at πυκνός etiam prudens, ergo λεπὸς stolidus; & λεπὴν μήτιν stolidum consilium, quasi exile, tenue, inane: at λεπὸς etiam subtilis, & opponitur ei qui est παχός: at παχός est crassus, hebes, ergo λεπὸς contra subtilis, acutus, ingeniosus: & λεπὸς νόον, animus prudens, solers, subtilis. Ita etiam & κερινός opponitur, vel ei qui est βερός, h. e. ὀξύς, celer, acutus, atque igitur in vitio ponitur; vel ei qui περὶ τὸν temerarius & inconsultus; atque ita βερός in laude, juxta illud Βέρενα μὲν βερόν & ejus contrarium κερινός in vitio & vituperio, ut in versu illo Homérico jam laudato,

Κερινότερον μὲν γάρ τε νόον, λεπὴν δὲ τε μήτιν.

Sed hæc fortasse λεπότερα videbuntur, & vereor ne hæc λεπτολογία nimiam βερότητα efficiat in progressu nostro.

Λογισμὸν & ψήφισιν] Postquam calculis computum fecerit, cum calculum posuerit. Λογίζεσθαι est computare, computum facere, verbum artis Arithmet. unde συλλογίζεσθαι, computare, colligere, vox ab Arithmet. ad Logicam translata, quasi computando summam colligere; & συλλογισμός, collectio conclusionis ex quibusdam præmissis, quasi subductio generalis summæ ex particularibus. Λογίζομαι est calculum pono, rationes subduco, numerum in eo, Rom. 8. 18. Λογίζομαι γάρ ὅτι ἐκ αἰῶνα τὰ παθήματα &c. Vox ea λογίζομαι (inquit Pareus) sumitur a supputantibus, qui rationes suas in summam conferentes, eam definitam & certam habeat.

κεφάλαιον ποιήσας] est *summam subducens, summam conficiens*: vox τ' λογιστικῆς κεφάλαιον est, *totalis summa* (uti vulgo appellant) quæ ex pluribus particularibus simul collectis emergit, & exurgit; summa quæ ex pluribus parvis subducitur in ratione putanda. Μέγα κεφάλαιον ἡθερίδην διὰ μικρὸν κερματίων, ex parvis nummulis magna summa colligitur. h. e. quod ait Hesiodus,

Εἰ μὲν γὰρ καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν &c.

Et ut κεφάλαιον pro *summa* totali in re Logistica, ita & pro sorte, seu *summa principali* ponitur in re foeneratoria. Κεφάλ. fors, sive *summa princip.* rei *credita*, quasi caput, quia sc. usuræ a sorte seu fonte vel capite profluunt. Sors igitur, seu caput, seu pecunia principalis in mutuo, est κεφάλαιον (ad distinctionem accessionum, quæ usuræ sunt) quod & idcirco ἀρχαῖον etiam Græcis appellatur, quasi *summa antiqua*, ad differentiam novarum summarum quæ ex usuris accedunt: porro quia fors seu summa *credita* Gr. κεφάλαιον dicitur, ab eo & κεφάλαιον pro qualibet pecuniâ; ut cum Paulus dicit sese emissee civitatem Rom. πολλὰ κεφαλὰς, *grandi summa, multa pecuniâ*: (quod nove dictum censet Cl. Beza; nec enim (inquit) κεφάλαιον in re nummaria, sed in oratione pro summa dici consuevit.) Imo vero & in re nummaria; κεφάλαιον enim fors, *summa pecunia credita*, atque inde general. quævis pecuniâ: sed κεφάλαιον proprie est vox rei ἀριθμητικῆς sive λογιστικῆς, de numeris in unam summam collectis: unde verbum κεφαλίζειν pro κεφαλαιῶν, i. e. συναρῶν τὸ κεφάλαιον, vel κεφάλαιον ποιεῖν. Κεφαλίζειν, *multiplicare numeros, sive ex numeris reduplicatis & multiplicatis summam efficere*: quod quidem verbum non est in usu, sed ab eo fit verbale κεφαλισμός, vocabulum inter ἅπασι λεγόμενα apud Aristotelem: est autem κεφαλισμός apud Philos. multiplicatio numerorum usque ad denarium, ut si dicamus, bis duo faciunt 4, aut ter 4 faciunt 12, aut similiter. Verba Aristot. non indigna sunt quæ hic apponantur, 8. Top. cap. 14. "Ὡςπερ γὰρ ἐν γεωμετρίᾳ περὶ ὅρας, τὸ πλεῖ τὰ τετραῖα γεγενημένων καὶ ἐν ἀριθμοῖς τὸ πλεῖ τὰς κεφαλισμούς περχειέρας ἔχειν, μέγα διαφέρει πρὸς τὸ καὶ τ' ἄλλον ἀριθμὸν γενώσκειν πολλαπλασιασθέν. Ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς λόγοις, πὶ πρὸς χειρὸν εἰπεῖν πλεῖ τὰς ἀρχάς, καὶ τὰς προτάσεις ἀπὸ σωματῶν ἐξεπίστασθαι &c. h. e. Ut in Geometria multum profuerit, habere in promptu jam illa elementa, ut quid sit linea, quid circulus &c. & in Arithmetica ad unguem habere multiplicationem minorum numerorum usque ad numerum denarium, multum conducit ad majorum etiam numerorum multiplicationem, ut si quis sciat bis 2 facere 4, facile etiam exinde sciat bis 20 facere 40, &c. similiter in aliis servando analogiam. Ita in Disputationibus prima principia in promptu habere, & præmissas propositiones memoriter tenere, multum ad dialecticas conclusiones conducit.

Numerare opus est animæ rationalis, inquit Philosophus, 4. Phys. c. 20. μὴδὲν ἄλλο πέφυκεν ἀριθμεῖν, ἢ ψυχὴ, καὶ ψυχῆς νῦς, Nihil est numerativum, neque numerandi facultatem habet, præter intellectum, intellectualem creaturam: & homo est, & definiri potest ζῷον λογιστικόν, non minus quam λογικόν. Et juxta subtiliores Dialecticos numerus in esse formali

formali & completo pendet ab anima, & fit per operationem intellectus; est enim methodus quædam & discursus in ordinandis unitatibus, qui citra auxilium rationis fieri non potest. Nec obstat quod numerus incurrit in sensum, siquidem Philosophus numerat ἀριθμὸν inter κοινὰ αἰσθητὰ, *sensibilia communia*, 2. de Anima capite 6. nam certe numerus sensu percipitur, tantum ut est multitudo unitatum sensibilium, non ut constituta per ordinem unitatum, quæ est eis ratio formalis. Bruta ergo animalia proprie loquendo non percipiunt numerum *formaliter*, sed tantum *materialiter*, h. e. unitates multas & discretas, sine ordine, sine dependentia. Numerare proprium est hominis, bruta animantia nec numerum percipiunt, nec numerare possunt. Quorsum hæc? viz. ut sciamus quam brutum, & stolidū, & stupidum hoc animal sit, quod numerare nescit; postquam calculos posuit, summamque confecit, assidentem interrogat, *quid sit?* h. e. *quid emergit?* *quanta summa est, quæ ex horum numerorum conjunctione accrescit, & colligitur?* Etiam nos (in communi nostra loquendi consuetudine) imperitiam numerandi signum facimus stultitiæ. Cum enim bardum, & hebetem, & stolidum, stupidumque exprimere volumus, hunc fere ei characterem assignamus, quod usque ad 10, aut 20, numerare nescit. Et observatione non indignum est Græcos itidem scriptores, eodem hoc characterem uti, in describendis stultis suis & morionibus: quos ad proverbium stupidos aut invenit, aut finxit antiquitas; eorum stultitiæ signum atque indicium ab hac ipsa re arcessunt auctores, scilicet a defectu ἀριθμῶν. Talis erat Μαργίτης Homericus, a μαργός *insanus, stolidus*; de quo peculiare poema Margites. (Μαργίτης autem pro *stupido* posuit, Lucianus, & alii.) Hunc ita describit poeta, quasi omnis omnino artis rudem & imperitum,

Τὸν δ' ἔτ' ἄρ' ἀριθμῶν. Οἷοι δέσσαν, ἔτ' ἀριθμῶν,
Οὐτ' ἄλλως π' σφόν, πάσης δ' ἡμάρταν τέχνης.

citante Philosopho in *Ethic. Nicom.* Quod si Suidæ credimus, ideo tam celebris fuit ejus stultitia, quod non potuerit numerare supra 5. hanc enim præcipuam stoliditatis ejus notam assignat. Μαργίτης ἀνὴρ ὅτι μαργός καὶ μαργός ἐστι, ὃν φασιν ἀριθμῶσαι μὴ μὴ πλεον ἢ 5. συνθῆναι. Ejusdem farinae, nec felicioris cerebri fuit Coræobus, a quo proverb. Ηλιθιώτερος Κορῆου, *Coræbo stultior*, apud Gr. Paræmiographos; cuius hanc rationem afferunt, quod maris undas numerare conatus est, cum non potuerit numerare ultra 5. Et certe videtur olim παρορμηδὸς de stulto usurpatum fuisse, non posse numerare ultra 5. cum enim tot digiti essent in manu, eo usque progredi possit homo ἀναιδῶς, sed non ulterius: facile enim cuivis ad digitos numerare, etiam ad unguem Arithmeticam non calleat. Sed & ipsum tempus est numerus, & nobis igitur temporis ratio habenda est, ni plane ἀναιδῶς sumus, & dici horas, & ictus campanæ nescimus; & postquam sonuit horologium, possumus perinde (ni fallor) hac etiam formula querentis uti, τί γινέται, *quid sit?* h. e. quot ictus dedit campana, & quotam horam designavit?

Ἐπὶ δόκῃς ἀνίστασθαι. Surgens ad sellas, i. e. surgens ut ad sellas eat,

eat, h. e. ad foricas, ad requisita naturæ, ad deponendam ventris faburram. *Θέω*, ὁ, est generaliter *sedes*. ἰδέα, a *θεάζω*, *sedeo*; verbum Homero non infrequens. *Θέω* λίπεν ἰδέα *θεάζων* inde *Θέω* apud *Πεζολόγους*, nam apud poetas usitatior est *Θέω* cum α, qua voce utitur Homerus non semel, pro *sede*, aut etiam *confessu*, ἕξτο δ' ἐπατέρος *θεώης*, *sedebat in patris throno*: alibi apud eundem *θεώ* (& *θεώ* infero ο, ut pro *φῶς φῶος*) est ἀρεσὴ vel ἐκκλησία, *confessus, concio, concilium*, ut *sessio* apud Lat. Οἱ ὅθι *θεώνδε κατίζανον* h. e. eis συνεδρεον, eis *βουλῇ ἐκκλησιάζον*, inquit Eustathius. Jam a communi sede & sella transfertur hæc vox *θεώ* ad eam sellam, in qua id agitur, quod dicere nolo (ut honos sit auribus) quam & nos *sellam* vulgo dicimus; modesta fane & honesta translatione. Eadem euphemia ἀπόπαυον, & ἀποδον, & ἀπεδῶνα de eadē re Gr. dicunt. Hanc significationem hujus vocabuli *θεώ* miror a Lexicogr. non animadversam esse, imo nec a doctiss. H. Stephano in *Thesouro* suo, quantum observo; Epiphanius de morte Aarii, Κατὰ τὰς νύκτας εἰσελθὼν ὁ Ἀρειὸς εἰς *θεῶν* πρὸς τὰς αὐτῆς *χρείας παροικουμένων* ἐλάμβανε, crepuit medius & disruptus est. Et Athanasius, de eodem, εἰσῆλθεν εἰς *θεῶν*, ὡς διὰ *χρείαν τῆς γαστρὸς*. *χρείας τῆς γαστρὸς*, ventris necessitates, *χρείας* etiam simpliciter vocant Græci, pari modestia; unde *χρεῖαι* sunt *latrina* in veteri Glossario, *χρεῖαι*, ἢ αἱ ἀποπαύματα, *latrinae*. Hesychius *θεαύουσι καὶ θύουσι* εἰς τὰς *χρείας*, ubi *χρεῖαι* sunt *alvi necessitates*: quod viri doctissimi non observarunt, uti recte hic monet Casaubonus. *Θεαύω* a *θεώ*, est *sedere ad necessitates naturæ*, quam significationem hujus verbi in vulgaris Lexicis frustra quaesiveris. Fl. Josephus de Essenis, βόθρον ὀρύξαντες *θεαύουσιν* εἰς αὐτόν, quod ille de una secta affert, id toti genti præceptum legimus, Deut. 23. 13. ὅταν *διμενηθῇς* i. e. ὅταν *θεαύης*, idem in Heb. שבתך דוץ *cum sessurus sis foris, fodies paxillo* &c. De Essæis seu Essenis mutuatus videtur a Josepho Porphyrius de abst. 1. 4. ἐν τῇ αὐτῇ ἀλλοτρίᾳ *θεαύουσιν*, ἢ βόθρον ὀρύξαντες εἰς βόθρον *ποθεύον*, quo in loco nihil omnino vidit neque intellexit stupidiss. Interpres, qui sic vertit, *ne otiosi aliter sedeant, aut ut scrobes fodiant*; *θεαύον* ibi est *sedere ad ventris profluvium exponendum*, & sensus est, *non aliter ad hanc rem sedent, nisi τῇ σκελίδι* h. e. sarculo aut rastello scrobem effoderint, *quæ ventris onus excipiat*. Sequitur apud Porphyrium, *θεαύουσιν τε δοιμῶν, ὡς μὴ τῶν αὐτῶν ἐνυβρίζῃ τὰς θεὰς ἐν*, ubi ridicule pro suo more medicus ille, aut potius stultus interpres, *ne suis interulis offendere Deorum conspectum videantur*: sed corruptus omnino Porphyrii locus est, & legendus ex Josepho, ὡς μὴ τῶν αὐτῶν ἐνυβρίζῃ τῇ Θεῷ, in eo actu, scilicet *θεαύοντες* (reverentiæ gratia) pallio sese circumoperiebant, *ne polluerent solis lumen*, non quod Soli hunc honorem datent, sed Deo vero, solis conditori; αἱ αὐγαὶ τῆς Θεῆς ibi est *lux Dei*, quia Deus lucis auctor. Erat tamen etiam hac in re quedam veterum Gr. superstitio, quippe vetat Hesiodus contra solem stantes mingere.

Μηδ' αὐτ' ἡελίοιο τετραμύθη ὁρᾷ ὁμιχεῖν
observavit hoc in Solinianis cl. Salmatius, cujus verba dum ad sensum ineptum

ineptum distorquet Petavius in *Miscellan. suis Exercitat.* certe nodum in scirpo mihi quærere videtur. Æque jam ridiculum & falsum, quod idem Porphyrii interpret ex Græcis male acceptis refert, Esse nos tam parco & tenui victu usos, ut vix semel in septimana alvum exonerarent; — *eredat Judæus apella*; verba Porphyrii sic se habent, τοσαύτη μὲν ἡ λιτότης αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῆς διαίτης ἢ ἀπὸ τοῦ ὁλιγοῦς, ὥς τῇ ἑβδομῇ μὴ δεῖν φαίνομεν καὶ τρεῖς εἰσάγειν εἰς ὅμους τῶ Θεοῦ. ubi dicit adeo pauciter ac tenuiter eos victitare, ut in sabbatis ad sellas ire, & profluvium ventris egerere, non habeant necesse; siquidem septimum diem tam religiose observabant, ut eo die ne quidem necessitati exonerandæ alvi indulgerent, solis precibus & hymnis Deo canendis vacantes; ἑβδομῆς est sabbatum vel septimus dies, non septimana: ut contra in N. F. sabbatum est septimana, ἑβδομῆς ut πρῶτον τῆ σαββάτου, primus dies septimane, & ἑξῆς δις τῆ σαββάτου, bis in sabbato i. e. bis unaquaque hebdomade jejuno: ut igitur σαββάτον ἑβδομῆς, ita ἑβδομῆς σαββ. atque ita Josephus, ubi ait religionem esse Jud. μὴ ταῖς ἑβδομασίαν ἔργων ἐπαγγελίᾳ, ἀλλ' εἰδὲ σκυῖος πικταμνῆσαι διαβῆσθαι, εἰδ' ἀποπατεῖν, h. e. εἰδὲ θανατοῦν. ubi ἑβδομάδες sunt sabbata, sic τέλεις quarta dies mensis, εἰνὰς nona, εἰς 20α, & τελευτῆς 30α.

Privatæ latrinæ, quales hodie in privatis ædibus sunt, non videntur antiquis fuisse incognitæ. Divites, & quibus auctior res & supellex erat, lasanorum & matularum usum hanc in rem habuere, ut ex Horatio & Martiale notum est: quorum hic Bassum quendam perstringit, quod ventris onus aureo vase exceperit, cum vitreo tantum biberet. Plebs hominum, & qui in tenuiori erant fortuna, cum urgeret necessitas, cubiculo & ædibus suis egrediebantur, & sellas publicas petebant hunc in usum exstructas: & h. e. quod hic dicit Theophrastus ἀνίστασθαι ἐπὶ δάκνυς (concisa locutione) h. e. surgere & ad sellas ire, quod dum facit ὁ ἀναίδητος, a vicini cane mordetur, Horatius simpliciter,

— vides ut pallidus omnis

Cæna desurgat dubia?

i. e. ἐπὶ δάκνυς ἀνίσταται, ἀποδύει. Interim non tam facile cernimus quæ in re hic potissimum consistat ἢ ἀναίδησις, an quod nimio cibo se ingurgitaverit? at hoc intemperantiæ est, cui contrariam plane ἀναίδησιν facit Philosophus: an quod de nocte surgeret, & ad sellas iret? at hoc necessitatis: an quod in canem vicini incideret, ab eoque morderetur? at hoc casus, quod & cuivis contingere possit: & certe non est ἀναίδητος, qui a cane mordetur, sed qui canis morsum non sentit. Proverbium invenio apud Gr. parœm. Κἀν μὲν δάκνη ἀνδρα πορνεῖν, virum improbum etiam mus momorderit. Certe κῶων δάκνη ἀνδρα πορνεῖν, canis momorderit virum quemcunque obvivum. Sed non tanti est ut hoc ulterius disquiramus: forte si hæc singula, at saltem conjuncta, ἀναίδησις signum efficiantur, præsertim Theophrasto, viro tam politi & elegantis ingenii, & ab hisce sordidis moribus tam alieno; utcunque mallet ego rem istam missam facere, quam sagacius odorari. Adagium est apud Gr. κῶων ἐν φάτῃ, Canis in præsepi,

& alterum, κύων ἐν βαλανεῖοι, *Canis in balneo*; & sit (per melicet) hoc tertium, κύων ἐν θάκοις, *Canis in latrina*. Et forte hoc non immerito accidit huic homini, ut qui canum more se cibo ingurgitaverit, & qui canino appetitu est, canino morsu mulctetur. Quam in rem excidit mihi hoc distichon,

Ἄνδρα πολ' ἐν θάκοις κύων δάκν' πολλὰ φερόντα

Καὶ γὰρ τί θαῦμα πέλει, εἰ κύων δῆξ' κύων;

Δηχθῆναι] Infin. aor. i. passivi a δάκνω, ομαι, quasi a δάκω, ομαι, δῆξα-μαι, δέδηγαμαι, ἐδήχθην. Inter verba anomala & irregularia hoc δάκνω censendum est, & de ejus formatione variant Grammatici. Duplici autem modo videtur verbum hoc anom. fieri & formari posse; vel simpliciter a δάκω, mutando η in α, & addendo ν, juxta hanc regulam Grammatic. Multa verba anomala fiunt ab aliis verbis assumendo ν post charact. ut a πέτω, πίπω, πίπνυμι a περῶ, εἶν, περνῶ, ἡμι ab εἶχα, εἶχον ab ἴκα, ἴκω, ἰκνέομαι, ἔμαι ab αἶεθ, αἶεθ, ἄρνω, ἄρνυμαι sic a δάκω, δάκνω vel ab eodem verbo antiquo & obsoleto δήκω per syncopen, pro δακνέω, juxta aliam reg. Grammatic. Verba in αω sunt anomala, fiuntque trissyllaba a verbis bisyll. charact. assumendo ν in medio, & corripiendo primam, mutando scilicet η in α, vel tollendo ε ex dipth. ut a λήβω λαμβάνω a μῆδω, μανθάνω a πύχω τυγχάνω a φεύγω φεγγάνω ab ἥδω, ἀνδάνω a λήδω, λανθάνω a λείπω, λιμπάνω a δίγω, διγλάνω sic a δήκω, δακνέω, & per syncopen δάκνω ut pro ὀφείλω, ὄφλω, pro ἔρεθω, ἔρεθω, & similia. Ita ex omnibus verbis in αω, verbum δακνέω a δήκω mortuo, nescio quomodo per syncop. in δάκνω contrahitur, quasi morsu concisum & comminutum sit. Sed profecto χειρὶ δάκνῃ, frigus mordet, &c.

Μὴ δύνασθαι εὐρεῖν] Non posse invenire quod reposuerit ipse, inter signa stupiditatis hic ponitur a Theophrasto; quanquam & hoc viris aliqui satis solertibus & ingeniosis nonnunquam accidere videmus. Quid quod quaerimus aliquando id quod prae manibus habemus, imo id quod in manibus. Et vidi (ni fallor) aliquos, eosque satis acuti & praesentis ingenii, qui cultellum, vel ejusmodi rem, quaerent, quem in manu tenerent: quod licet ridiculum forte videatur, tamen non tam ἀναισθησίας hebetudinis & stuporis, quam ἀπεροξίας, incogitantiae, & ut ita dicam inadvertentiae fuerit, praesertim cum mens in alias res, & forte grandiores, defixa & intenta est; Quarimus saepe eos quibus cum stamus, inquit magnus ille moralis scientiae magister. Cum vero tam infirmum nobis ingenium & tam lubrica memoria sit, ut quod alicubi collocavimus, saepe reperire nequeamus, ex usu certe fuerit ἐπιμοσύνην observare, h. e. certum ordinem in rebus disponendis; ut unaquaeque res suo loco & ordine reponatur, ubi cum opus est eam statim repetere liceat; nam etiam hoc in sensu Methodus est magistra memoriae. Ideoque hanc ἐπιμοσύνην maxime familiae commendant rei Oeconomicae scriptores; Xenoph. in K. Π. --καλὸν ἐν αἰκίᾳ ἐπιτηδεύειν ἐπιμοσύνην, Hesiodo succinente,

---διδημοσύνη γὰρ αἰεὶς

Οὐτοῖς ἀνθρώποις, κακοδημοσύνη ὃ κακίη.

Deniq; Philos. Oeconom. verbis ult. Πρὸς θυχεῖσαν ὃ σκευὴν, τὸ Λακωνικόν· ἡ γὰρ ἐν ἑκάστῳ ἐν τῇ αὐτῇ χώρᾳ καὶ αἰεὶς, ἔπω γὰρ ἀν' ἐπιμνηστικόν. *Ad expeditum in domo usum vasorum, Laconica ratio profuerit: nam quidque suo loco repositum esse debet; sic enim cum in promptu sit minime requiretur: ex quo loco Aristot. videmus hanc διδημοσύνην in re domestica Laconibus inprimis fuisse observatam. Is enim mos & indoles & genius illorum hominum, ut breviter & concise loqui, ita prompte & expedite agere.*

Ἰνα παρὰ γένῳ] hoc ire exequias & funus comitari dicebant. Ut adveniat, ad exequias scilicet, vel potius ad τὴν πρόθεσιν, h. e. collocacionem mortui, quæ exequias præcedebat. Exequiæ enim proprie ἐκφορὰ, ab exsequendo vel prosequendo funere; quod amicorum officium erat, & etiamnum est. Hoc Lat. exequi & prosequi & sequi funus dicebant, Gr. ἐκφέρειν, & ἐπιμνησκειν, & περὶ μνησκειν. Ad amicos & cognatos præcipue funeris curam spectasse, ex infinitis auctorum locis ostendi liceret: binis tantum contentus ero; uno ex Homero,

Ἐνθα ἔ' ταρχύσσι κασίγνητοί τε ἔταί τε,

Τύμβῳ τε στήλῃ τε· τὸ γὰρ, γένος ὅθι θανόντων.

altero ex Aristotelis 4. Ethic. eis τὰ κήδη ὃ μέλιστα οἶον] δὲν τὰς συγγενεῖς ἀπαλῶν, In funera cognatos potissimum procedere oportere arbitrantur: Sed ante τὴν ἐκφορὰν, h. e. exequias collocati fuerunt mortui, quam Gr. πρόθεσιν vocarunt; & ad hanc invitatum hic ἃ ἀναίδουλον intelligit (opinor) Theophr. siquidem rogatur adesse statim postquam τετελεύτησεν ὁ φίλος. Solebant enim mortuos ante exequias collocare ad domus vestibulum, ibique aliquot dies spectandos proponere: Platonis legibus sancita est τελευτῶν πρὸς τὸ μνημα ἐκφορὰ, non nisi triδὺ spatium esset inter colloc. & sepulturam, De leg. l. 12. p. 993. τὰς δὲ προθέσεις-μακρότερον χρόνον &c. (ubi elocationes vertit Interpres, cum collocaciones vel expositiones debuisset; elocationes sunt ἐκφορὰ ad sepulchrum:) Cujus cæremoniae hanc causam assignat J. Pollux l. 8. ut viz. cerneretur mortuus, ecqua vis ei illata, an sicca & pura morte, an violenta, obiisset, καὶ αἱ προθέσεις διὰ αὐτοῦ ἐκείνου, αἰς ὁρᾶτο ὁ νεκρὸς, μὴ π βίαιως πίπτον. Hoc erat προθέσιν καὶ νεκρὸν. Euripides in Alceste.

Οἱ γρηγορήσαντες καὶ θανόντα σὲ Περιεχέουσιν καὶ προθήσουσιν νεκρὸν,

Qui in senectute alent, mortuumque te component, & collocabunt. Lucian. de luctu, μετὰ ταῦτα ὃ λέσαντες αὐτὸς καὶ μὴ τὰ κακίᾳ χειραῖς τὸ σῶμα, καὶ στεφανώσαντες τοῖς ἰατροῖς ἀνδρῶν, προθήσουσιν. Quin & nostris legibus (ni fallor) cautum est, ut aliquot saltem horæ, (12 opinor) intercedant inter πρόθεσιν & ἐκφορὰν, ut certo constet ἃ προθήσει plane & plene mortuum esse, priusquam humo mandetur.

Συμβροπαῖος] Vultu ad maestitiam composito: συμβροπαῖος est συνάξω, mesto vultu esse, mœroris nebula obductum vultum habere, demissis oculis & subductis superciliis esse. Præclarum illud est Isocratis præceptum ad Demosthenem, Ἐδίδες σταντὴν ἢ μὴ συμβροπαῖον, ἀλλὰ σύντην,

Affus-

Affuescas esse vultu non tristi & tetrico, sed gravi & composito. Is enim proprie σκυθερός, qui & tristi & turbido vultu est, a σκυθερός, idem quod σκυθερός, σκύνος, tristis, tetricus, severus. Hesychius. Σκυθερός, σκύνος τὰς ὄψεις, χαλεπός, αἰμός, σκυθερότης & rufus, Σκυθερίζ σκυθερότης. Quoniam vero ea vox σκυθερός vix aut ne vix in usu est; nec enim usquam alibi occurrit (quantum memini) nisi apud Hesychium; idcirco alias hujus vocis origines non inscitās, nec illepidas, pro suo more nobis propinat Etymol. Σκυθερόταται (inquit) πλεονασμός ὅτι τὸ ρ, σκυδοπάσαι γὰρ ὅτι παρὰ τὸ Σκυδικὸς ἔχειν ὅπας, quasi σκυδοπατ. sit proprie, Scythicos h. e. iavos & torvos & tetricos oculos habere: certe Σκυθιστὶ πίνειν proverbio celebratur, at non Σκυθιστὶ βλέπειν ἢ σκυθερός, παρὰ τὸ σκύζω τὸ ὀργίζομαι ἢ ὠψ. ὡπός· σκύζομαι quidem & σκυδμῖνω est irascor, vel potius iram vultu ostendere, torvo & irato vultu esse; utrumque apud Homerum. Hesychius etiam σκυδμῖνόςιν exponit σκυθερότατας, h. e. tetrico & tristi vultu esse: tertiam denique Etymol. affert idem Grammaticus παρὰ τὸ χύτρα olla ἢ ὠψ. quasi χυθερός, & pleonasmō τῷ σ & mutando χ in κ σκυθρ τετέστιν, ὁ ἀφανὲς πρόσωπον κεκλιμμένος h. e. obscuram faciem habens, & nubilam, & atram instar ollæ: κύτρα Ion. pro χύτρα, ut κῆδων pro χιτών, sede aspirationis mutata. Atque hinc forte ἀφανίζην τὸ πρόσωπον in N. F. Matth. 6. 16. ubi etiam habemus hoc vocabulum σκυθερός eodem in loco, μὴ γίνεσθε, ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθεροί (Vulg. ne estote tristes; & id saltem melius quam Beza, qui tetrico vultu, nam σκυθερότης mœstitiā potius quam torvitatem vultus significat. Gloss. Σκυθρ. mœstus, tristis, & σκυθερότης mœstitia, tristitia. Σκυθρ. tristes, mœstos) ἀφανίζεσθαι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν σκυθεροί igitur sunt qui ἀφανίζεσθαι τὰ πρόσωπα· est enim σκυθρ. (inquit Etym.) ὁ ἀφανὲς πρόσωπον κεκλιμμένος, quasi κυθερός, a χύτρα olla. Atque hoc mihi in mentem revocat proverbialem locutionem illam in V. F. Joel. 2. 6. Omnes facies contrahent nigrorem. In Heb. est, כָּל בָּנִים קָבְצוּ וְכָל נָאִרָה כֹּלֵי עֹלָם colligent ollam, i. e. fuliginem, nigrorem ollarem: Vulg. Omnes vultus redigentur in ollam: Chald. Omnes vultus operientur fuligine, nigri quasi olla. Septuaginta Interpr. πᾶν πρόσωπον ὡς πρόκυμα χύτρας h. e. πάντες σκυθεροί ἐσονται· oppleti scilicet & obducti mœstitia. ut enim lætitia vultus sit serenus & splendidus, ita mœrore & tristitia offuscatur & obnubilatur, inquit Hieronymus.

Ἀγαθὴ τύχη] Bonis avibus. Inepte prorsus & insulse, ubi de morte amici nuntium acceffit: Contrarium enim oportuit; εἰμοί παλας, vel ὡς ἀχθεμαι, ὡς μήποτ' ὤφειλε,

Ὁ μοι ἐγὼ δύστηνος, ἐπεὶ φίλον ὄλεσ' ἐπαύειν, vel tale quid χρεστιάσκειν ἢ ὀλοφύρεσθαι, quale occini solet in morte amici. At ἀναίδηντος noster formulam usurpat in re tristi & acerba, quæ non nisi in re læta & fausta adhiberi solet; ἀγαθὴ τύχη, Bene vertat, Bene eveniat, Quod felix faustumque sit. Ea formula utebantur Rom. bonæ scævæ gratia, cum publicum aliquod negotium aggredierentur; vel cum bene alicui vovebant, ominabantur, & felicem precabantur successum, puta Magistratum ineunti, aut provinciam aut expeditionem aliquam suscipienti. Græci hoc breviter & rotunde, ἀγαθὴ τύχη, dicebant; pro quo Herodotus ἐπὶ ὕλῃη χρηεῖσι bonis avibus; Demosthen. ταῦτα

ποιεῖτε ἀγαθὴν τύχην. Plato Sympos. ἀλλ' ἀγαθὴν τύχην καταρχίτω Φαίδρος, quod felix faustumque sit, incipiat Phædrus. Et alibi, Ἄλλ', ὁ Κρίτων, τύχην ἀγαθὴν εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω, Atqui, ὁ Crito, bene eveniat; si ita diis visum est, ita esto.

Ἀπολαμβάνων ἀργύρου ὀφειλόμενον, μάρτυρας παρελαλέειν] Alius hic character stupidi est, quod recipiens debitum testes adhibeat; & merus certe hic stupor est. Adhibentur enim testes cum pecunia creditur, non cum recipitur. Sane qui debitas pecunias solvebant, ut ostenderent se bonæ esse fidei, & alios invitarent hoc facto ad sibi credendum, testes advocabant, cum creditum redderent; & quidem plures, quam cum mutuum acciperent. Demosth. contra Phorm. ἴσῃ δὴ περὶ πάντες, ὅτι δανείζοντες μὴ μετ' ὀλίγων μάρτυρας, ὅταν δ' ἀποδιδῶσι πολλὰς περιεσσαν] μάρτυρας, ἵνα ὁπαικίς δοκῶσιν ἢ περὶ τὰ συμβόλαια, Homines cum debitum reddunt, multos testes assumunt, ut ostendant se esse bona nomina, & in contractibus bona fide agere: tum ut ne creditor aliquando inficiari possit se accepisse. At ille qui creditum recipit a debitore, cui bono testes advocet, quibus ipsi nihil omnino opus? merito itaque hoc a Theophr. inter stuporis notas recensetur. Nec satis intelligo quid velit Vir doctissimus in hunc locum, ubi ait hunc ἀναιδῆτον imitari stulte eorum morem, qui cum pecunias solvunt, multos bonæ suæ fidei testes adducunt: nec enim solummodo eorum morem imitatur, nec tantum simile, sed omnino idem facit; multos scilicet testes advocat.

Ὅτι σίμων ἐν ἡρόεσσιν] Puerum objurgat, vigente hyeme, quod cucumeres non emerit: cum intempestivi sint hi fructus brumali tempore, nec nisi æstate vel autumnno parabiles sint. Hinc Σίμων ἐν χειμῶνι, Cucumeres in hyeme, περιμυαδὸς dicere licet de re absurda & intempestiva. Sed & proverbium ab hoc fructu desumptum reperio apud Athen. lib. 3. ex vetere poeta, Τὸν σίμων τερόμεθα γυναι τὰν χλαῖναν ὄρεται, Cucumere vespens, mulier chlamydem texe; cujus parœmiæ hunc sensum assignat Chiliastes. Ne sedentariæ operæ, h. e. textrinae, tuique muneris obliviscere mulier, cum pepones ciborum delicias mandis. Sumit enim σίμων in carmine illo proverb. pro cucumere pepone, quem Aristoteles alicubi σίμων πέπονα vocat, & Galen. conjunctim σίμωνπέποντα vulgo (ni fallor) a melon, aut muskmelon: alioqui certe nescio an cucumeres adeo in deliciis sint, vel etiam olim fuerint. Sed hæc dipnosophistis relinquimus, τοῖς περὶ τὰυτὰ δεινοῖς. Mens igitur illius adagii & sententia hæc est, Εἴς, ὁ mulier delicate & opipare vescaris, nihilominus textrinae tuae operam dare memineris. Quod profecto quale sit non intelligo; putavi ergo aliquando hunc sensum esse, Tu, ὁ mulier, qua cibo vili & parabili per inopiam vesci cogeris, fac pensum tuum, & textrinam urgeas, ut sic manibus victum queras: juxta illud Patris poetarum,

---Ὡς τε τάλαντα γυνὴ χερσὶν ἀλγέει.

Ἡ τε σαθρὸν ἔχουσι καὶ εἰς ἄλλοις ἀνέλκει

Ἰστίζουσι, ἵνα πατρὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρῃ.

ut sibi suisque liberis vilem mercedem, vilem cibum (qualis est cucumis

mis) *promereatur*: sed alia certe, eaque longe elegantior, istius pro-
verbii sententia est, quæ ad hunc locum Theophrasti illustrandum
conducatur. Inter rusticos enim iactatum fuisse id adagium videtur,
eoque monebant instare jam hyemem, siquidem non nisi vergente
anno, & præcipitante æstate, cucumeres edules & maturi sunt. Hoc
igitur dicto admonebantur mulieres, quarum opera vestes olim con-
fectæ, ut cum erit maturus ὁ σίκωθ, de hyeme instante cogitarent,
& parandis familiæ hybernis vestibus; cuiusmodi est læna, Gr. χλαῖνα,
quæ hyemale indumentum, quasi χλαῖνα, a χλαῖνω, calefacio, quod
ab hyberno frigore defendat. Ita sapiens illa fœmina in *Proverbiis*
Salom. 31. 21. *Non timet familia sua a nive, nam tota familia ipsius*
vestitur panulis duplicibus, adeoque adversus hyemem probe armata incedit.
Cucumetes, & pepones, & ejusmodi, non nisi affecta æstate esui usuique
sunt. Cum ergo edis cucumerem, para te contra hyemem, densas &
villosas vestes compara, h. e. τὸν σίκωθ- ἔχει, cui affine illud apud
Suidam, Βαῖτα ἡ καὶ διὰ τὴν καὶ χειμῶνι ἀγαθὴν, Βαῖτα, h. e. vestis cras-
sa & coriacea, ἔχει in hyeme bona est: nec abludit illud
Hesiodi,

Οὐκ αἰεὶ θέρεθ' ἐοικέναι, ποιεῖσθαι καλὴς,

Namque æstas non semper erit, componite nidos;

quo admonemur, in æstate, præsertim inclinante, parare adversus hy-
emem, in pace adversus bellum, in tranquillo cœlo adversus tempe-
statem nos armare. Demophilus *Similit. Pythag.* Ὡς οἱ ἐν θύρῃ
πλείοντες, καὶ τὰ πρὸς τὴν χειμῶνα ἔχουσιν ἔτοιμα· ὥτως οἱ ἐν δυστυχίᾳ φρονεῖντες,
καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀτυχίαν ἔτοιμάζουσιν βοηθήματα. Σίκωθ jam maturus, er-
go signum est vergentis ætatis, sed non præsentis hyemis: ut stolide
prorsus & insulse, & pro cerebro suo, fecerit ὁ ἀναιδὴς, quibruma-
li sydere cucumeres requisierit. Σίκωθ unum ex iis vocabulis, quæ
ex δύο ταυτοσημίων λέξεων componuntur, ex duobus vocibus synony-
mis: qualia sunt γήπεδον & δαίπεδον, ex γῆ & πέδον ἐσθύνων concito, ex
ἔσθω & δύο θυῶν σπρεσθύνειν ex σπρέσθω & δύνειν ex ἔσθω & γῆ, ἔσθω, proprie
γαστρίᾳ ex ἡσθῆς & γνάτῆς, κασιγνήθ, ὡς in ἡ' ex πρᾶθ & θυμῆς, πρὺ-
μῆς a θέρεθ, θέρε, & βοή, θέρεθ, a εὐν & αἰεῖνω, φρονεῖν ex ἰκέω
& θυῖν, ἰχθύς, est enim animal ζῆτιπκὸν & ὀρμητικόν ex σῦεαθ i. e. ὀρμᾶν &
κίεθ, σικῆ, quia cito crescit hic fructus, & ex iisdem (inquit Eusta-
thius) ὁ σίκωθ per metathesin, quasi σῦκωθ, quia planta est ὀρμητικὴ,
& late se diffundit, & folia spargit in cucumerario. Ideo autem in
hoc nomine fit transpositio vocalium, & υ, & σίκωθ potius scribi-
tur quam σῦκωθ, ne videlicet affinitatem aliquam videretur habere
cum σῦκον, ficus. Eustathius ad *Odyss.* P, ὥς περ ἡ σικῆ παρὰ τὸ σῦκον καὶ
κίεθ, ὅπερ ὅστιν ὀρμᾶθ, ἔγω κατὰ τὰς παλαιὰς ὁ σίκωθ, ἐτελέθη γὰρ καὶ ἐπ'
αὐτῷ τὸ υ εἰς ε διὰ τὸ ἀσυνέμπτωτον ἵνα μὴ καὶ τὸ σῦκωθ σῖκα ἐμφαίνηται π.

Τροχάειν] *Currere*, a τρέχω *cursus*, nam τροχός est rota. Pueros
cursu diligenter exercebant veteres, Gr. imprimis, h. e. τροχῶ seu
τρόμα. Unde Gr. *trochum* vocat Horat. loco illo notissimo; seu Gr.
jubeas trocho, seu *maius vetita legibus alea*; ubi nonnulli intelligunt
per trochum σρόμων, ἢ βέμβικα, h. e. turbinem, luserum illud instru-

E c

mentum

mentum, quod pueri flagello circumagunt, cujus ludi meminerunt Virgilius & Callim. *epigram.* x. Alii, & ni fallor rectius, per trochum eo in loco rotam potius; & certe pueri in Gr. rota se exercere solebant, atque hoc proprie est τροχός, *rota*; & difficile (opinor) fuerit exemplum afferre in quo Gr. vox τροχός ponitur pro turbine lusorio, seu buxo illo versatili, quod pueruli scutica circungyrare solent: trochus igitur in illo loco Horatii est *rota*, ut & in illo altero; *Indoctusque pila, discive, trochive quiescit.* Pueros in Gr. rota exercuisse certum est, & parum abest quin existimem, id genus exercitii Theophrasto per τροχόν designatum hoc in loco, rotam scilicet scutica circumagere: nisi quod a τροχός *rota* non dicatur τροχάζειν, sed τροχίζειν. Τροχάζειν est *currere*, a τροχός *cursum*; τροχίζειν *rota* torquere, a τροχός *rota*: nam (ut hoc obiter adjiciam) triplicem usum rotæ observavi apud Antiquos (præter communem illum qui in curribus & plaustris obtinuit, atque etiamnum obtinet) ad ludum seu exercitium, ad torturam, & ad triturationem: & sic rota erat, vel lusoria, vel tortoria, vel trituratoria. De rota quæ erat genus tormenti, ὄργανον βασανιστικόν, frequens mentio apud auctores, tam profanos, quam Ecclesiasticos; apud hos de suppliciis & tormentis martyrum, apud illos de pœnis malefactorum. At de rota pro instrumento tritrandi non legimus (quantum memini) nisi tantum in sacra pagina, *Isaia* 28. 27. & *Prov.* 20. 26. *Dissipat improbos Rex sapiens, dum convertit super eos rotam;* ubi tamen controversum esse video inter interpretes, an rota trituratoria, per metaphoram, an potius tortoria, sine metaphora, intelligenda sit. Septuagint. ὁπλᾶται ἀντὶς τροχόν. Res interim eodem recidit, & inter omnes convenit, de sensu loci, viz. *Rex sapiens perdit impios & extremo eos supplicio afficit.* Sed nolo hanc rotam diutius volvere, neque versare. Τροχίζεσθαι pro βασανίζεσθαι, h. e. pro *rota* torqueri dixit Philof. 8. *Eth. Nicom.* c. 13. Οἱ δὲ τὸ τροχίζεσθαι καὶ δυσχερὲς μέγας περιπέπνητα, διδάγματα φασικὸν εἶναι, ἐὰν ᾖ ἀγαθός, ἢ ἱκόντες, ἢ ἀκούτες, ἐδὲν λέγεται. Illi vero qui etiam eum qui in rota cruciatur, &c. Stoicos viz. intelligit, quorum hoc peculiare dogma erat, sapientem vel in tormentis beatum esse.

Τροχάζω est *curro*, idem quod τρέχω Xenoph. *Hellen.* 7. καὶ τὸ μὴ πρῶτον ταχέως ἦεντο, ἔπειτα δὲ ἐπὶ τροχάζον. Et K. II. καὶ ὁ δὲ τὸς τροχάζων ἦν αὐτοῖς. Sic in Epigram. illo audacis hyperboles in pigrum quendam, qui cum aliquando in somnis cucurrisset, noluit amplius dormire, ne forte iterum curret, *Antholog.* l. 2. Τίτ. εἰς ὀνηνρέα.

Τὸς νυκτὸς τροχάζας ἐν ὕπνῳ ποτὲ Μάρκῳ ὁ ἄργος,
Οὐκ ἔτ' ἐνομήθη, μὴ πάλι πετρεχάζῃ.

Cum semel in somnis Marcus piger ille cucurrit,
Ne rursus currat, dormire haud amplius audet:
nec minus prodigiosæ audaciæ & illud est quod ibi præcedit, quod & ob affinitatem huc apponere non gravabor,

Εἰς σὺλᾶκῳ βλῆδεις ποτὲ Μάρκῳ ὁ ἄργος ἐναντὶς,
Ὅκῳ ἐξελθεῖν, ἀμολόγησε φόνον,

quod sic quomodocunque verti.

puerulos suos lucta, & cursu, aliisque ludis se exercere, quod certe nihil opus, cum ipsi (ut in ea ætate fit) ad hujusmodi exercitia satis superque proclives sint; deinde quod *eis κόπος ἐμβάλει*, modum eos excedere hac in re facit, iisque fatigationem & lassitudinem creat, quod certe minime fieri debet: qui usque ad lassitudinem se exercent, & ludo se fatigant, pervertunt naturas rerum, dum ex melle fel faciunt, & (ut nos vulgo loquimur) ex voluptate molestiam creant. Ideo *ad ruborem, non ad sudorem*, aiunt medici. *Σωματικὰ γυμνασία parum prodest*, inquit Apostolus; imo multum nocet, si vel immoderata, vel intempestiva: Exhaust vires, consumit spiritus, obtundit ingenium, animum enervat, & debilitat membra. Corpus hoc modo terere, quam inimicum sit sanitati corporis, docebunt nos medicorum filii, & tempus hoc modo terere, quam noxium sit saluti animæ, docebunt nos Ecclesiæ patres, Theologi. Sed profecto Theophrastus, quanquam ejus nomen Theologum sonat, non tam altum sapuit, sed corporis tantum sanitatem respexit; cui quam infensa sit fatigatio, & lassitudo membrorum, ex nimia exercitatione proveniens, docuit cum præceptor Aristoteles, cujus hæc verba sunt, de aurea mediocritate, 2. *Ethic.* 2. τὰ τε γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσιον, καὶ τὰ ἐλλείποντα, φθείρει τὴν ἰσχυρὰν --- τὰ δὲ σύμμετρα καὶ ποιεῖ καὶ αὔξει καὶ σώζει. Juvenibus (præsertim Literarum studiosis) lassitudines corporis, ex nimia exercitatione contractas, maxime inimicas esse testatur gravissimus auctor Plut. aureo illo libello *π. π. α.* Ὑπνοί, καὶ κόποι, μεθύουσιν πολέμοισι. Denique Clem. Alex. (quem huc etiam advocat Casaub.) οἷς πάντες στίβον ἡγῆσθαι ἀγίζουν, ἕως τε ὑπὲρ τὸ μέτρον ποιεῖν καὶ κέκιστον, καὶ κοπιᾶσθαι, καὶ τοσοῦτον. *Κόπος* non est simpliciter Labor sed Lassitudo, molestia, fatigatio ex labore, a κόπιμα, tumor, vexor, laboribus & molestiis premor: unde κοπιᾶν laborare ad defatigationem usque, atque ita in N. F. κοπιᾶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ, & alibi. Notetur hic syntaxis *eis κόπος ἐμβάλειν*, in lassitudinem conjicere. Multiplex usus hujus verbi *ἐμβάλειν*, sed in hac syntaxi semper malum sonat, viz. cum transitive sumitur sequente hac præpos. *εἰς* (dico transitive, nam alioqui *ἐμβάλειν* etiam intransitive, ut & *εἰσβάλλειν*, sine accusat. sequi. ut cum hostes dicunt *ἐμβάλλειν*, & *ἐμβάλλειν εἰς τὴν θαλάσσαν*, h. e. irrumpere, invadere; influere, exonerare.) Sed cum transit in accusat. personæ, sequente etiam alio accusat. rei cum præpos. *εἰς*, semper in deteriorem partem sumitur, & est conjicere aliquem, in morbum puta, aut periculum, aut infortunium, aut passionem, aut ejusmodi; ut *ἐμβάλλειν πνῆ εἰς ὀδυμίαν*, *εἰς ὑπεροψίαν*, *εἰς ἀτυχίαν*, *εἰς νόσον*, *εἰς κίνδυνον*, *εἰς κακόν* uti hic *εἰς κόπον*, in lassitudinem: Demosth. Ἀνὴρον εἰς πρὸς πόνον κακὸν αὐτὸν ἐμβάλλειν. Theon Soph. τὰς Τετάρτας εἰς ἀθυρίαν ἐμβάλλειν. Sed parco exemplis, quia passim occurrunt.

Φακὺν ἐψων] Lentem coquens. Ὁ φακός, & ἡ φακῆ, lens lentis, vulgo lentils; nonnulli sic distinguunt, ut φακός significet lentem crudam, φακῆ coctam. Schol. Aristoph. Φακός ὅταν ὁ ἀνέψιλλῃ φακῆ δὲ ἡ ἐψυμένη. nescio tamen an hoc discrimen observetur apud auctores. Est quidem hoc leguminis genus satis vile & parabile, & non nisi ab infimæ fortis hominibus

hominibus in cibum sumi solebat: ut ergo φακὸν κόπειν, Lentem scindere, proverb. est apud Gr. de inani opera, ὅτι ἂν ἀνηγύτων (inquit Suid.) quia tam minutum hoc legumen est, ut vix secari possit; ita φακῶ ἐφαίν, lentem coquere, videtur etiam per adagionis formam dici posse, de vili, & tenui, & parco, & parabili cibo. Quem in sensum prius etiam proverbium accommodari trahique poterit. Cur de homine sordido, & avaro, & perparco non perinde dicatur φακὸν κόπειν, ac κυμνοπέσης, quamvis istum usum hujus proverbii nobis non indulgeant Gr. parcemiographi, tamen non video. Quibus lautior mensa & fortuna erat, lentem, utpote vile leguminis genus, fastidiebant; atque hinc factum proverbium de iis qui ex inopia in rem bonam emerferunt, & ex pauperibus divites facti fuerunt, Ἐπειτα πλετῶν ἐκέθ' ἡδεται φακῇ, Deinde dives factus non jam amplius lente delectatur.

Jam dives factus vulgaria fercula temnit;
περὶ τοῦ ἐπὶ τ' ἐπὶ πένις ἅπαντα κατὰ διαν, verum antehac quidvis præ paupertate comedit, uti sequitur apud Aristoph. qui auctor illius proverbii. Ὁ ἀδενγῶν ἐδίει λάχανα (inquit Apostolus) etiam & ὁ περιούσιος præ rerum tenuitate contentus est oleribus, nec fastidit φακῶ ἐφαίν. Et certe solent auctores tum Gr. tum Lat. cum victum tenuem, minimeque sumptuosum, significare volunt, oleris nomen usurpare.

Nec modica prandere times olus omne patella.

Horatius, Si pranderet olus patienter, regibus uti Nollet Aristippus; cui vicissim ille, si sciret regibus uti, Non pranderet olus, qui me notat; h. e. non tam vili tenuique victu uteretur, scilicet Diogenes. Sed nolo jam de vili hoc legumine plura accumulare, ne quis illud etiam mihi occinat, Mira de lente, δεινὰ πᾶσι φακῆς, quod apud Gr. proverbio jactari solet, quoties quis de re parva magna & multa dicit: auctor Erasimus, ex Rodolpho Agricola.

Δις ἄλας ἐμὲ ἔλαυν ἄεθρον ποῖσται] Mirum certe cuiquam videatur, homuncionem istum stupidum adeo, & insulsum, & insipidum, hac parte peccare viz. excessu & abundantia salis, cujus ne mica quidem sit in tanto corpore, & nihil dat, quod non habet. Sed ut animus ejus est in patinis, ita sal ejus & ingenium omne est in olla:

Quam stultus coquus iste sales bis spargit in ollam;

Et tamen haud ipsi est unica mica salis.

Putavit viz. δις καὶ τοῖς τὰ καλὰ, adeoque nunquam nimis, quod nunquam satis; nunquam ergo ἄλς τὴν ἄλς, quandoquidem illud διον divinum est, ut vocat Hom. & ὅσον ὅσον, ut Plutarchus. An comeditur jusculum absq; sale? Jobi 6.6. Septuag. εἰ βροθήσεται ἀπὸ τοῦ αἵματος ἄλς pro ἄρσ leg. suspicor ἀνάρπτον, h. e. insulsum, insipidum, inconditum, atque ita Symmachus juxta Hebr.

Κατὰ τὰς ἑπτὰ πύλας] Sacra porta; ita enim loquuntur Lat. numero singul. quanquam Græci, saltem politiores Attici, numero multitudinis plerunque hanc vocem usurpant, idque ex Homeri imitatione, uti Vir magnus hic annotavit. Eustath. πλεθυντικῶς τὰς πύλας, καὶ ἐκ ἐκείνου ἐνίοτε πολλὰ γράφουσι τῶν πύλαιων, παρρησιασμένῳ, ὡς ἐ-

δέποτε πύλαι λέγει ὁ ποιητής, ἀλλὰ πύλας. Et certe nunquam occurrit hoc nomen apud Hom. in numero singulari, sed in plur. semper. Ἰεραὶ πύλαι h. e. porta sacra, Athenis erat, qua ibatur Eleusinem ad Eleusinia, h. e. sacra Cereris celebranda: unde & *Sacra* appellata est. Sed profecto, & ut porta Ἰερα dicta, qua exibant ad Eleusinia, ita via qua ducebant, Ἰερα ὁδός: Suidas & Harpocr. Ἰερα ὁδός, ἣν οἱ μύσται πορεύονται ἀπ' αἵτου ἐπ' Ἐλευσίνα. *Sacra porta* meminit Plut. in *vita Sylla*, de excidio Athenarū, αὐτὸς ὃ Σύλλας τὸ μετὰ τὸ Πεισιστράτους πύλας καὶ τὴν Ἰεράν κατασχέψας, καὶ σωματοκλήας. Sed profecto cadavera per *sacram portam* non efferri solebant: Illæ enim portæ, per quas mortui efferebantur, Ἡεῖαι πύλαι dictæ sunt, hoc est *portæ sepulchrales*, ab ἡείων, h. e. τάρτου, *monumentum, sepulchrum*; unde *κατακλιεῖν, κοινοτάειν*. Omnino igitur hoc in loco Theophrasti pro Ἰεραῖς πύλας legend. Ἡεῖας: Auctor Etymol. Ἡεῖαι πύλαι Ἀθηνῶσι διὰ τὸ τὰς νεκρὰς ἐκφέρειν καὶ ἐπὶ τὰ ἡεῖα, ὅ ἐστι, τὰς τάρτας. *Sepulchrales porta Ath.* quia illic *cadavera* efferrentur ad τὰ ἡεῖα, sive *sepulchra*. Nihil jam dicam de aliis portis urbis Athen. alii 10, alii 12, alii plures Athen. portas enumerarunt; erant Πύλαι κεραμικαί, quarum meminit Hesychius, πύλαι Θεακίαι apud Thucyd. πύλαι ἐκπύδες apud Plut. & πύλαι μελισσίδες apud Pausan. & aliæ apud alios. Sed non aperienda est nunc hæc janua ad Archæologiam Atticam: tempus potius est, ut jam portam claudamus, & hoc caput Theophrasti, atque una etiam hunc Terminum.

Ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γένοντο] Inepte etiam hoc, & insulse; est enim abusus formulæ, ut supra in Ἀγαθῇ τύχῃ. Certe & hodie apud nos rusticorum hominum insulitas atque inscitia in eo non parum cernitur, quod proverbialia dicta & communes loquendi formulas aliorum rapere & torquere soleant, contra receptum usum & consuetudinem. Videtur hæc proverbialis fuisse locutio, quoties quis ἀγαθῶν ἀγαθίδας rerum bonarum *cumulum & copiam* exprimere voluit; ut si quis quæreret, quot alicubi essent minæ argenti, aut quot pondus auri, aut quot vini dolia, aut agri jugera, vel quot modii tritici? Resp. Ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γένοντο, quam formulam ὁ ἀναίδωνος noster pro sua hebetudine de mortuorum numero stolide admodum & inepte usurpat; ac si quæreres, quot homines hac septimana mortem obierint in Metropoli, (nam & ibi numerus defunctorum hebdomatim initur, & in Catalogo recensetur, peste præsertim grassante,) respondeat aliquis, Ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γένοντο, I won't d you and I had as many: quod profecto risum moveret, nisi de re tristi & luctuosa sermo esset.

CAPUT XV.

Περὶ Αὐθαδείας.

Αὐθαδεία] Est vitium ἐν ᾧ ὁμιλίας, oppositum τῇ φιλίας, comitati, facilitatque sermonis, tanquam medio; & τῇ ἀρεσκείᾳ, h. e. blanditiis, tanquam alteri extremo: ἀρέσκεια & αὐθαδεία, utrumque vitium in extremo est; ἀρεσκῶς qui omnibus placere studet, αὐθαδέως nemini praterquam sibi, & cui nemo praterquam ipse; ut αὐθαδέως idem sit quod δυσκολία morositas, & αὐθαδέως, δύσκολος, δύστροπος, σκληρὸς, εὐρυφρὸς, morosus, severus, contumax, acerbus, asper, durus, pervicax, ferox. Αὐθαδέων certe vulgo verterem surlineis; αὐθαδέως proprie sibi placens, qui nemini placet, nec placere studet, praterquam sibi; ab αὐτὸς & ἑαυτῷ placeo, quam Etymologiam tradit Philos. in *Moral.* (citante Casaub.) τῶν μὲν οἷκεν ἀπὸ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ ὅτι γὰρ αὐθαδέως αὐτοῦ τὸ τίς ὅτιν, ἀπὸ τοῦ αὐτὸς αὐτῷ ἀρέσκειν. Unum hoc est ex iis vitiis, quod ab Episcopo summovet Doctor Gentium, *Tit. 1. 7.* Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεὸς οἰκονόμος, μὴ αὐθαδέων, μὴ ὀργίλων, &c. Oportet Episcop. inculp. esse, tanquam Dei dispensatorem, non sibi pertina-citer placentem, uti optime Beza. Τῇ αὐθαδείᾳ plane contraria est co-mitas seu affabilitas. Vir comis & mitis & affabilis Gr. πρᾶτος, ἡπι-ος, ἀγανὸς, ὀπεικλὴς, ἐμῆς, --ὅς πᾶν ὁπίσται μείλιχος τῇ, contra αὐθαδέως, σκληρὸς, δύσκολος, asper, morosus, Nec visu facilis, nec dictu affabilis ulli, ut Virgil. de Cyclope; vel ut Homer. de suo Achille,

Οὐ γὰρ τε γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, ἐδ' ἀγανόφρων
quem ille omnium mortalium ἐπαγγέλλεται & αὐθαδέων fingit. In-figne αὐθαδείας exemplum habemus in Nabale illo Carmel. quem tan-quam vere φρεσίνυμον notat Scriptura, & hoc insuper caractere eum insignit; eum scilicet tam asperum & morosum fuisse, ut quis eum alloqui non possit. Unde Gr. Interpr. ἀνδρὸς πρᾶτος κυνικὸς 177, con-venienter ad ejus naturam, licet non ad veritatem vocis, est enim nomen gentile, nec mores & ingenium, sed gentem & familiam designat.

Æschylus prom. vincit. Οἷδ' ὅτι τεχνίς τε καὶ παρ' ἑαυτῷ τὸ δίκαιον ἔχων
Zeús. Π. ε. τὸ δ. ε. i. e. αὐθαδέως. Schol. πάντα δικαίως οἰόμενος ποιεῖν, αὐτὸς ἑαυτῷ ἀρέσκων, h. e. αὐθαδέως, αὐτάρεσκος.

Αὐθαδέως proprie ὁ αὐτάρεσκος qui sibi placet, sibi plaudit, mihi plau-do Ipse domi; qui sibi Suffenus est, ut unusquisque a natura est. Plut. alicubi αὐθαδέων & αὐθιγῶν simul conjunxit, tanquam synonyma, & γὰρ αὐθαδέως, ἐδὲ ἐπαχθὴς ὁ χρυσὸς, ἐδὲ αὐθιγῶς ὅτιν ὁ σὺ φρον ἀτόν, cum tamen αὐθιγῶς in meliorem partem ponatur a Philos. 4. *Ethic.* utpote μέσος inter ἀλαζένην & εἴθεον, rigidus & severus veritatis af-feror

sertor atque defensor, suum cuique tribuens, qui in neutram partem a veritatis norma deflectit; aliquando tamen, & quidem sæpius (ni fallor) in sequiore sensu ἀνδρείας & dicitur ὁ ἰδιωγνύμων ἰχυρογνύμων, adeoque ἀνδρείας, pertinax, contumax, propositi tenax. Αὐθέντας ἰγί-
tur est μέση λέξις, modo in laude, modo in vitio; at ἀνδρείας semper in vitio ponitur, nec unquam bono in sensu usurpatur.

Metaphorice rebus inanimis tribuitur, κατὰ ἡμῶν γλυκύτητος, & est ἰχυρεός, τετρός, firmus, durus; Æschylus (ubi supra) Ἀδαμαντίνῃ κυ-
σφύῳς ἀνδρείῃ γνάθῳ Στέρῳν διάμπαξ πασάλευ' ἑρραμύσις. Adamantini
cunei i. e. ferrei clavi ἀνδρείῃ γνάθῳ firmam, duram cuspidem Per to-
tum pectus fortiter adige: ἀνδρείῃ γνάθῳ, τὸ ἀκρον τοῦ στήθεος ἦλε, inquit
Scholiastes.

Porro ἀνδρείας in verbis & sermonibus præcipue consistit, adeoque
Theophrastus vitium esse dicit ἐν ταῖς ὁμιλίαις, h. e. in congressibus &
colloquiis: unde compos. ἀνδρεόσμουτος, apud Comicum in Ranis, ubi
multis insignibus vocabulis, ac velut in hoc ipsum conquisitis & con-
fictis, depingit hominem improba loquacitatis, ἀνθεσπον (inquit)
ἀγροποῖον, ἀνδρεόσμον' ἔχοντ' ἀχάλινον, ἀκατάς, ἀπύλατον σῶμα· ἀπελά-
λιντον, κομπορικηλορήμονα· ubi ἀνδρεόσμον vocat hominem contumacis
& confidentis & præfracti oris, qui omnia magnis clamoribus asse-
verat, nec cuiquam concedit.

Ἀπλώεια] Crudelitas, ferocitas, asperitas, σκληρότης & ἀπλῶς, σκλη-
ρὸς, ferus, atrox, crudelis: usitata vox, sed ratio & origo vocis non
usque adeo nota, nec obvia. ἔδς, & ἡδς, & ἡς, & ἐνός, est mitis, bo-
nus, hinc e contrario ἀπῆς, & interposito ν, ἀπῆνις immitis, ferus,
crudelis, οἷνεῖ ὁ ἀπὸ ἀγαθότητος ὦν, procul a bonitate, vel clementia, remo-
tus; (Contrar. est περὶ πλῆς, ὁ περὶ τῇ ἀγαθότητι ὦν) vel ut alii, quasi
ἀπὸ αἶνε, procul a laude, ὁ ἀποδὲν τοῦ αἰνεῖσθαι, Etymol. (ut Busris a po-
ëta dicitur illaudatus,

Aut illaudati nescit Busridis aras;
illaudati i. e. ἀπλῶς, crudelis, qui procul ἀπὸ αἶνε) vel denique
ἀπλῶς, quasi ὁ μὴ ἡνίκαις εἰκὼν, τατέστ σκληρὸς, ἀπὸ μεταφορῆς τοῦ ἵππων
τοῦ δυσνήϊον, quasi effrœnis, effrœnatus, metaphora sumpta ab equis
ferocientibus & indomitis. Nec obstat quod in compos. fit π pro
φ, tenuis pro aspirata, ἀπλῶς pro ἀπλῶς, unde ἀπλωιζῶ nam sæpe-
numero in compos. fit ἀντιστοιχίᾳ ψιλῆ εἰς διὰ, & διὰ εἰς ψιλὴν,
aspirata mutatur in tenuem, & contra tenuis in aspiratam. Aspirata
in tenuem, ut ἀπλησιότης pro ἀπλησιότης, ab ἡλῆτος & ἀντήλοι, pro ἀντή-
λοι: sunt autem ἀντήλοι, vel ἀντήλαι, δέρματα περὶ τὰς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἵππου
δέματα & umbracula, quæ contra solis radios obijciunt qui in sole
versantur, τὰ χεῖρ σκιὰς περὶ ἐλκυστὶ τοῖς ἡλιαζυγίοις σκιαδία, Fans,
Canopies; sic Ἀδύμπουτος, per κ, pro χ. & ἀμπεχόν, pallium, pro
ἀμπεχ. ab ἀμπε & ἔχω, & ἀμπεχω, pro ἀμπεχω sic pro ἀπλῶς, ab ἡνία
frænum, ἀπλῶς. Contra tenuis in aspiratam, ut a σπεύδω, festino, σπεύ-
δων, vehementer, acriter, festinanter; ab αὐτός & ἐντετα ἀνέντης,
pro αὐτέντης, i. e. αὐτὸ χεῖρ, ὁ ἑαυτὸν βιάων τοῖς ἐντεσι, qui seipsum armis
conficit,

conficit, ἀποφύγει· ἔντα enim sunt ὅπλα arma: id enim proprie est ἀυφύγης, ὁ ἐαυτὸν κτηνύων, Etymolog. imo ἀυτὸς κτηνύων, qui sua manu perimit sive alterum sive seipsum; & ita semper apud antiquos scriptores, quanquam apud recentiores longe alius hujus vocabuli usus obtinuit, viz. ut ἀυφύγης idem sit quod ὁ κλέβει, διαπίπτει, quis est sui juris, ἀυτεξέπει, καὶ μὴ ἀλλὰ ἀλλ' ἐαυτὸς ὢν & ἀυθεντία, potestas, αυθεντίας; & ἀυθεντεῖν, αυθεντίαν usurpare, potestatem sibi sumere, in N. F.

Περίχρητά μοι μὴ παρέχε·] Ne sis mihi molestus: phrasis apud Gr. usitatissima, περίχρητά παρέχειν, negotia præbere, h. e. molestiam creare; frequens etiam hæc loquendi formula, & qua passim utuntur homines δύσκολοι καὶ ἀυδάδεις, quoties quis eos compellat, quantumvis amice, & placide, & familiariter; solent enim ἀποσυρρίζειν, amoliri, & excutere χαλεποῖς, κερτεροῖς, ἀταρτηροῖς ἐπέαις, noli mihi molestiam creare, ne facessas mihi negotium. Hujusmodi hominem arrogantem, & insanientem, minimeque affabilem, Græci eleganter vocant ἀπεροήροον, διαπεροήροον, & δυσέντευκτον. Caterum tam solemnis hæc est Gr. formula, & tam frequens in ore fastuosorum hominum atque arrogantium, ut etiam Lat. poeta ipsa hæc Gr. vocabula retinuerit, ad similem ἀυδάδην insolentis cujusdam servi exprimendam; in comœd. Plauti *Casina*, Ol. *Fœtet tuus mihi sermo*. Stal. *quæ res? etiamne aſſas?* Ol. Enimvero, περίχρητά μοι παρέχεις.

Προσβαλουμένους μὴ ἀντιπροσβαλεῖν] Sæpe salutatus, nunquam prior ipse salutat, immo nunquam refalutat; Sic erit æternum, Pontiliane, vale. Insignis hic character est τῷ ἀυδάδεις, fastidire alloquentem, nec responso dignari. Notum illud Philos. 8. *Ethic*. Παλὰς δὲ φιλίας ἀπεροήροον διέλυσε.

Τί βρείσκει] Quid invenit? damnum scilicet in sua merce; ita sensum supplet Lat. Interp. ut sit elliptica locutio: sed duriuscula certe hæc phrasis videtur, ut τί βρείσκει dicatur pro τί βρείσκει μωφὸς ἄξιον, aut ejusmodi: neque hic sensus omnino tam elegans est, nec ad genium Theophrasti, nec ad ingenium & indolem insolentis istius & morosi hominis. Existimo igitur longe alium esse horum verborum sensum. Res aut merces dicuntur βρείσκειν τιμῷ, eleganti locutione apud Gr. quæ pretio distrahuntur. e. g. Res aut merx aliqua, quæ tribus drachmis venditur, dicitur τρεῖς δραχμαὶ βρείσκειν. Aristoteles alicubi, τῷ τῷ καὶ κατὰ πρὸς χρυσίον βρείσκει τιμῷ, hujus præstantissima contra aurum venit; contra aurum pretium invenit: Itæus Orat. quadam, Κίερον γὰρ ἔσαν ἐκείνητο, ὃ ἄνδρες, ὄρεον μὲν Φλυψί, καὶ τάλαντα ῥαβδίας ἄξιον οὐκίας δ' ἐν ἔσει δύο τῷ μὲν μίαν μισθὸν φορέσαν, παρὰ τὸ ἐν Λίμνῳσι Διονύσιον, διχαλίᾳ βρείσκει· τῷ ἡμίτερον. ἐν ᾧ αὐτὸς ὤκῃ, τρεῖς καὶ δέκα μισθὸν ubi οὐκία διχαλ. ἔσ. est domus, quæ duobus drachmarum millibus locatur; quæ bis mille drachmas domino affert pro locationis pretio; atque ita interp. non male, 2 millia asserens. Sic hic τί βρείσκει est quanti valeat, quid pretium valeat hæc res? Honesti venditoris est candide & aperte eloqui & profiteri

fiteri quanti sibi constet sua merx; debet ipse pretium dicere & statuere suis mercibus: non ab emptore quaerere ac sciscitari, *τί θείσκει*, aut quanti is dignum hoc vel illud existimet? captiosa enim fere & fraudulenta hæc quaestio est, vel etiam contumax & fastuosa. Ideoque superbus hic homo & contumax, *ὁ ἀνταΐδης*, merces suas quanti vendat indicare dedignatus, emptorem *ἀνταΐδης* & insolenter interrogat, *quanti valeant, & quo pretio emi digna sint?* alioqui venditoris est quanti vendat merces suas prius indicare, quam emptor pretium faciat, *τί θείσκει* igitur ad verbum, *quid invenit?* h. e. quid pretium invenit? quo pretio digna est? quanti est? Eundem vel certe non abfimilem hujus verbi usum videor mihi observasse in lingua nostra vernacula. Ita enim loqui solemus de re quapiam, *it will find one bread, or find one books;* ex cujus scilicet valore ac pretio tantum conficere possumus, quantum ad emendos panes vel libros sufficiat. Hinc *βερμια*, pro *lucro*. Sed & *ἄλφω* aut *ἀλφείω*, (verbum synon. *τῷ θείσκειν*) ni fallor, affinem huic notionem aliquando obtinet: ita enim exponitur illud poetæ *Iliad.* Φ.

-----ἐκατόμβοιον δέ τοι ἦλφον.

Verba sunt Lycaonis ad Achillem, qui ipsum antea captivum in Lemnum transmiserat, pretioque vendiderat:

Καί μ' ἐπέχοντας, ἀνένδιν ἄγων πατρός τε φίλων τε,

Λῆμον ἐς ἡγάδελω ἐκατόμβοιον δέ τοι ἦλφον,

centum boves tibi merui. h. e. centum boum pretium tibi inveni; h. e. centum boum pretio me vendidisti. Eustath. ad locum, ἦλφον, ἔδωκεν, ἡγοῦμαι ὡς βερμια π. ἢ ἔρμαιον προσήγαγον· ἔρμαιον γάρ π. τοῖς σεραπ. αἰταις τὸ ἐκ τῆς αἰχμηλάτων κέρδι. Hesych. ἦλφον, ὄρε πικρὰ & ἄλφω, ἢ πικρὰ, ὧν ἡ ὄρεσις· ubi Steph. optime legit & corrigit ὧν, pro ὧν ἡ, ἄλφω, πικρὰ, ὧν, ὄρεσις· ubi tamen πικρὰ non exp. *honor*, uti idem Steph. sed *pretium*. Sic *Odyss.* O. 451.

Τὸν κεν ἀγοίμ' ὅππῃ νῆος, ὃ δ' ὑμῖν μυρίον ὦνον

Ἄλφοι, ὅππῃ περὶ στήτε πρὸς ἀλλοθενες ἀνθρώπους,

& alibi; — *hic vobis immensum pretium Inveniet, quocunque eum trajectum vendideritis.*

Τιμῶν τὸ θεῖον sc. vel τῆς θεῆς, *ἐφ. c.* videtur autem aliquid deesse ad sensus integritatem. Sacri quidem scriptores *προσκυνεῖν*, vel *σεβάζειν*, *ἀπλῶς* pro *colere* aut *venerari Deum verum*; sic in N. F. verbo facile suppleto & intellecto ab iis, qui solum Deum adorandum norunt: at apud τῆς ἑξωθεν, qui non tam salubrem habuerunt religionis gustum, nunquam reperimus *τιμῶν* pro τ. ἢ θεὸν vel θεῆς, nec *προσκυνεῖν* pro πρ. τῷ θεῷ vel θεοῖς. Mutilus igitur & defectivus omnino hic locus est, prout alii quam plures, proh dolor! in hoc aureo libello. Quid enim illud est quod sequitur in hac sententia, quod dicere solet *ὁ ἀνταΐδης*, *ἐκ ἂν γένοιτο διδόμεναι* etiam suspecta mihi hæc verba sunt: sensus enim profecto involutus & obscurus, si modo ullus erui possit. Quantum igitur divinatione & conjectura assequi valeo, dupliciter explicet

licet hunc locum. Vel ut dicat dona hæc & sacrificia diis oblata, quantumvis ampla & pretiosa, offerri spe mercedis, quia scilicet hi homines *πρώτους τὸ θεῖον ἐκπέμποντες δίδωσι εἰς τὰς ἐρτάς*, munera magna quidem mittunt, sed mittunt in hamo.

Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti;

qui magna donaria Diis offerunt, majora ab iis vicissim accipere sperant; at qui hoc animo Deos colit, non amicus eorum est, sed inimicus: hæc quidem non *εὐσέβεια* est, sed *καπιλεία*, non religio, sed mercatura. Exprobat igitur iis ὁ αὐτοδιδόσκων, & sinistra accipit hanc *πολυτέλειαν* in cultu Deorum, ac si diceret, Videntur hi quidem cum tot donis suis & anathematis esse magnifici & liberales erga Deos, sed certe hæc omnia non sunt gratis data, sed quasi fœnori; dantur enim *κομιδῆς χάριν*, ut majori cum fructu & fœnore ad auctores redundent; *ἐν δὲ γίνονται διδόμενα*, per Hypallagen, pro *ἐν δὲ δίδονται τὰ γενόμενα*, quæ hic tanta cum pompa & ostentatione fiunt in Deorum sacris, hæc dona non sunt gratis data. Alio modo exponi possunt hæc verba, ita ut particip. *διδόμενα* non respiciat dona quæ Diis offeruntur, sed munera & beneficia quæ a Diis accipiuntur; & sensus erit, Cum tam pretiosus sit Deorum cultus, & tantis sumptibus fiant sacrificia, & tam magnifica donaria & anthemata Diis consecrentur, siqua in posterum Deorum munere suis cultoribus contingant beneficia, profecto ea non erunt gratis data, cum tam magno consent: atque hic sensus exprimi videtur a Lat. Interprete, nec dissentit Casaub. at certe verba hoc modo sonantia non tam αὐτοδιδόσκων & contumaciam, quam αἰδέσθων & impietatem, sapere videntur. Sed qui morosi sunt erga homines, vix bene morati sunt erga Deum; juxta priorem sensum, ὁ αὐθ. deridet religionem hominum; juxta posteriorem, extenuat benignitatem Deorum; utrovis modo exponantur, non multum refert; & fortasse verba, prout se habent, neutrum facile admittunt: equidem mihi ipse vix satisfacio, nec in his interpretandis αὐτοδιδόσκων sum. Prudenter forte Lycurgus, quicum interrogatus esset, Cur tam modicas & frugales victimas Diis offerendas institueret, Respondit, Ὅπως μηδέποτε πρώτους τὸ θεῖον διαλείπωμεν, Ne unquam exhaustis nimia sacrificiorum πολυτελείᾳ facultatibus Deos colere desinamus.

Πέμπουσιν εἰς τὰς ἐρτάς.] Mittunt dona scilicet & sacrificia ad Deorum festa celebranda. Πέμπη sacra processio, seu missio, unde missa i. e. πομπή vox enim Missa, ut & res ipsa, Romanorum est; ut omnino frustra sint, qui illius vocis originem aliunde quam ex Lat. fontibus haurire satagunt. Πομπή non solum est pompa theatralis aut triumphalis, aut solemne spectaculum, sed etiam pompa sacra & religiosa, viz. quæ in Deorum sacris & festis fieri solebat. Virgil. Æneid. V. 53. ubi de re sacra.

Annua vota tamen, solemnesque ordine pompas,

Exequeret.

Herodian. Lib. 1. ἐξιστάμενη ἡμέρᾳ μὲν τῇ θεῶν πομπῇ τελῶσι Ῥωμαῖοι, statuto die matri Deorum pompam Romani celebrant, i. e. sacra faciunt.

τὸ ἐμβάειν] Ἐμβάειν vel ἐμβάσαι πῦν, est, στερεῶς ἐρείδῃν τῷ κειμένῳ
 ἢ πόντῳ (Eustath.) pede aliquem jacentem premere, quasi super aliquem
 ambulare, vel incedere. Significatio a Lexicorum Scriptoribus parum
 animadversa, quæ Ἐμβάειν solum exponunt introeo, adeo, conscendo,
 & sic transit in accus. loci, mediante præpos. εἰς, ut ἐμβάειν εἰς ναῦν,
 εἰς ἀρχὴν, &c. sed aliquando etiam transit in dat. personæ, & est id
 quod diximus, alicui pede inniti, vel super aliquem pedem figere, vel
 etiam pedem alicujus meo pede premere; uti hic significare videtur.
 Cujus significationis auctor Homerus, sic enim loquitur non uno in
 loco,

---ὃ ὃ καὶ ἐν σήθισι βαίναν.

τὸ δ' ἐγὼ ἐμβάειν, δόρυ χάλκον ἔξ ὠτειλῆς

Εἰρυστίμῳ.

hinc ἐμβάας, δῶ, calcens, quia scilicet pede terimus & premimus, vel
 in quo incedimus, & ambulamus.

Ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸ τὸ ἀργύριον] Theocritus --- Ἀπόλλετο καὶ ἔπειτα ὁ μισθός.
 Periisse sibi credunt fordidi & superbi donatores, quicquid amicis
 impenderint; cum contra (ut optime monet Martialis)

Extra fortunam est, quicquid donatur amicis:

Quas dederis, solas semper habebis opes.

quas dederis saltem hilari, & prompto, & lubenti animo, porrecta
 manu, & exporrecta fronte; ἡλασθὲν δόντιν ἀγαπᾷ ὁ πῶς καὶ ὁ ἀνθρώπου.
 At qui ægre & reluctanti animo beneficium dat, ἀπέχει ἃ μισθόν (ut
 ait Salvator) imo ἀπόλλυσι ἃ μισθόν, mercedem habet, imo merce-
 dem amittit, perdit & donum & doni gratiam, ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸ, καὶ
 αὐτὸ τὸ ἀργύριον idq; alio sensu quam intelligit αὐθαίρετος iste, contumax,
 & superbus, & superciliosus largitor. Perit gratia beneficii, si secuta est
 dantem poenitentia; si miserum se dixit, quod dedisset; si cum daret,
 suspiravit, vultum obduxit; perdere se credidit, non donare. Idem
 de creditore dici potest, si ægre & invitò credit: quo animo eum
 esse oportuit (inquit Martialis) qui Lino, deploratæ fidei debitori,
 decoctori cuidam, mutuatus fuerit;

Dimidium donare Lino, quam credere totum,

Qui mavult, mavult perdere dimidium:

perdit enim creditor quicquid malo debitori credit; ἀπόλλυσι καὶ αὐτὸ
 τὸ ἀργύριον. Sed & is etiam beneficium perdit, qui ægre vel super-
 be dat; imo is perdit, qui dum dat, dicit se perdere;

Is donum perdit, qui dans se perdere dicit.

Egregie magnus ille Moraliū Magister, Admonitio tadium facit, ex-
 probatio odium: nihil aque in beneficio dando vitandum est, quam su-
 perbia: quid opus arrogantia vultus? quid timore verborum? ipsa res
 te extollit; detrahenda est manu jactatio. Non tantum ingratum, sed
 inuisum est beneficium superbe datum, Seneca. Contra illud beneficium
 gratiss. censetur, quod minimo dantis damno & dispendio constat;
 ut præclare Plut. & καὶ μόνον ἐλευθερεῖται ἢ τοιαύτη χάρις, ἀλλὰ καὶ τοῖς
 λαμβάνουσιν ἡδίων, ὅτι τὰς ἀφελειώτας & μεγάλα βλαπτεῖς νομίζουσιν.

Προσπλάσας] Πταίω, & προσπλάω, est προσκρούω, allido, impingo, puta in lapidem, &c. Πταίω minus est quam πταίω, & tamen ab eo derivatur. Notetur ergo hæc reg. Multa verba in αἰω paragogicè fiunt a circumflexis: ut a πῶω ῥῶω σῶω, vel ῥῶω ῥῶω sit ῥαίω, *violenter & cum impetu tundo, prosterno, profligo*, unde ῥαίω malleus; à λῶω volo, λαιώ, & per geminat. λιλαιώ, & ομω, cupio; ab ἀγῶω, ᾧ, ἀγαρῶω, ἀγῶωμαι, *admiror, succenseo, invideo*; à καδῶω, δῶω, καδῶω dissipo, dispergo; à κλάω κλᾶω, κλαίω. Sic à πέτω κάδο, πῶω, πῶω. Propriè pes dicitur πταίειν, vel προσπταίειν. πῶω λίθῳ, vel πῶω τῷ λίθῳ, pes ad lapidem impingit. Theocritus tamen per Hypall. lapis offendit ad pedem, impingit in calceum, *Idyll. 7.* - ᾧς τεύ ποτῖ νεοσυμφύτοι Πᾶσα λίθῳ πταίεισα πῶω ἀρβυλίδων ἀείδῃ quibus verbis mira inest venustas, & elegantia plane Theocritea; *h. e.* singularis λίθῳ in fœm. πᾶσα λίθῳ, quod peculiare est, & observandum, nam alioqui λίθῳ in fœm. non nisi de lapidibus pretiosis dici solet.

Καταχράσασθαι τῷ λίθῳ] Maledicere lapidi; Quod iste revera & ex animo facit, id nutrices fictæ & simulate facit solent, *viz.* lapidi male precari, quoties puerulus forte in eum offenderit, & se læserit. Arrian. *Epiçtet. Lib. 3.* ὁ θεὸς ἐπὶ παίδων ἡμῶν ὄντων, ἢ τίτῃ, εἰποὶς προσπταίεισάμεν χέροντες, ἔχῃ ἡμῶν ἐπέπλησεν, ἀλλὰ τῷ λίθῳ ἐτυπῆ. τί γὰρ ἐποίησεν ὁ λίθῳ; At quod nutriculæ faciunt blandiendi studio, ut morem gerant, & palpum obtrudant puerulis, hoc ἀναιδὴς iste ex morbo quodam & impotentia animi designat; cum debeat εὐμενῶς ὀππλησέν, ἢ ἐκαταχράσασθαι τῷ λίθῳ. τί γὰρ ἐποίησεν ὁ λίθῳ; Impudens forte hic lapis fuerit, λῶας ἀναιδὴς, uti Homer. vocat non semel, κατὰ χάμα γλυκύπῳω, immo non tam lapis iste ἀναιδὴς, quam homo ἀναιδὴς, superbus, & contumax, & morosus: faciliè est offendere in lapidem, sed offendi lapide stultum est, imo caninum est; sed homo asperi & pervicacis ingenii, cane pejor & angue est.

Quid saxum infelix in te committere tantum,

Quid lapides potuere?

Certe qui lapidi maledicit, nā is ipse lapis est, vel lapide pejor; λίθῳ, imo ἡλίθῳ. Verum sic indoles & ingenium est hujus hominis, atque ita a natura comparatus est, ἀναιδὴς, ferox, & asper, & insolens, Δεινὸς ἀνὴρ τέχῃ καὶ ἀγαπὼν αἰπώωτω. *viz.* hoc est cum Xerxe ἀνταδεδέτω illo καὶ φρενοβλαβείτω βασιλεῖ, flagellare ventos, & Hellepontum compedibus vincire. Monui jam ante, singulos hosce vitiosorum hominum characteres, quos hoc in libro habet Theophr. non procul abesse a proverbiiis, & cum levi mutatione παραμυθεῖσθαι usurpari posse. Adeoque hæc sententia καταχράσασθαι τῷ λίθῳ, maledicere lapidi, formam adagii facile induat, & dici poterit, de homine moroso, & sævo, & aspero, qui quemlibet, etiam infontem, convitio verberat, & maledictis lacerat; qui cuivis, etiam immerenti, maledicit, & imprecatur; nec abfimile est quod habet Chiliaft. *Canis lapidem mordens*; cum lapis non sit in causa, sed manus quæ projecit: quanquam ille alium sensum affert illius adagii. Sed non mirum si hic homo caninis moribus lapidem dicto mordeat, eique maledicat.

dicat. Sed & καλεῖσθαι τὸν λίθον per proverbium dici potest de eo, qui convitia & maledicta & opprobria ingerit viro immotæ & obstinatæ patientiæ, quoties unus maledicit, & alter non curat neque commovetur, αὐτὸς δὲ ἀνὴρ ἐνικῶς, vel Οὐκ ἀλέγων, αἷς εἰ ἐγὼν βάλῃς ἢ παῖς ἀερον. tum enim non ineleganter nec immerito dici quis poterit maledicere lapidi; cui affine illud, *Lapidi loqueris*. Hujusmodi lapis erat Canis ille Diogenes, qui dicenti cuidam Ποῖοί σε καλεῖσθαι; ἄλλ' ἐγὼ, ἔφη, & καλεῖσθαι. Laertius in ejus vita. Apud eundem Antisthenes παρεκάλειτο κακῶς ἀκούντας κατερεῖν μέλλον ἢ εἰ λίθοις τίς βάλῃτο, hortabatur eos qui maledictis incesserentur tolerare & patienter ferre magis quam si lapidibus quis peteretur: quod quid sit vix intelligo; nec percipio vires & acumen apophthegmatis, prout ea verba sonant, ac præ se ferunt: quis enim κατερεῖ λίθοις βάλῃ, aut qualis ea demum patientia est, qua quis maledicta paulo æquius sustinet, quam si lapidibus impeteretur? Equidem, si mea conjectura quicquam valeat, pro λίθοις legend. putarem λίθον. Atque ita sensus illius dicti elegans erit atque perspicuus, παρεκάλειτο ὅτι, ἢ εἰ λίθον τίς βάλῃτο, monebat scil. homines maledicorum probris & convitiis non magis moveri, quam si lapis aliquis esset percussus gladio aut telo. Et certe viro patienti maledicere ac convitari, perinde est ac καλεῖσθαι τὸν λίθον. Sed hæc hæcenus. Ἄρα, ἢ, μίση λέξις, preces vel imprecatio, dira; & inde forsitan Lat. *ara*, quia preces ad aram fiebant. At ἀεῖν semper in meliore sensu, nec unquam pro κατὰ, saltem apud Poetam, ut mirer quid in mentem venerit Lexicogr. cum pro exemplo sequioris significationis afferunt illum Homeri versum de Achille orante, Ποῖα ἔμπεδ' οἴῃ ἱπποῖσιν χεῖρας ὀρεγνύς, cum ἦρ. ibi nihil aliud sit quam ἀεῖν, ut Schol. nec enim Achilles matri suæ maledixit, sed ei supplicavit: ἀεῖν igitur est precari, καλεῖσθαι imprecari, maledicere, diris devovere. De syntaxi hujus verbi καλεῖσθαι, observo aliam esse apud Homerum, aliam apud poster. Atticos. In Homero nunquam legitur hoc verbum sine duplici casu sequenti, dativo personæ, & accusativo rei; bis tantum occurrit in Hom. hoc verbum, & utrobique regit etiam accus. rei præter dat. personæ II. I. — πατὴρ δ' ἐμὸς ἀντίκ' οἰδῶν Ποῖα κατερεῖ, συγχεῖ δ' ἐπενέκλετ' Ἑρηνύς μοι sc. Sic Od. T. Τὸ δὲ κατερεῖνται πάντες βροτοὶ ἀλλ' ὅπως & hæc quidem est nativa & primigenia significatio hujus verbi, καλεῖσθαι τινι κακῶς, imprecari alicui mala aut misérias: Sed οἱ ὕστερον Ἀπικαὶ posterique Homeri κατερεῖν τινι vel τινι simpliciter dicunt pro maledicere alicui, sine accus. rei, uti hic καλεῖσθαι τὸν λίθον & sic semper apud Atticos, & περὶ σέθεν: solummodo cum casu personæ, eoque vel dat. vel accus. ut ἀλογίστη τὰς κατερεῖσθαι ὁμῖν, & κατερεῖσθαι τὰς ἀνθρώπους, utrumque in N. F.

Προμείναι] Plus est quam προμείναι ἑσθ. enim simpliciter exponitur opperiri, at προσμ. est diu & patienter expectare, προσληπάρεν, προσκατερεῖν, expectando expectare. Προσμ. hic est cum accus. personæ & temporis, manere aliquem, opperiri, persflare: in N. F. cum dat. personæ, manere cum aliquo, alicui adharere, ἡμέας τρεῖς προσμύκοι μοι & cum dat. rei, προσμύκοι ταῖς δόξαις ἢ προσμύκοις, I. Tim. 5. 5. permanet in supplicationibus & precibus.

[ῥῶτον εἰπῶν] Sententiam aliquam proferre: ῥῶτος est celebre dictum five sententia, quæ profertur ex aliquo auctore & poeta; & ῥῶτον εἰπῶν est canere aut recitare oblectationis gratia. Ita enim antiquitus mos erat in conviviis, uti notum est, & ut hic annotavit Casaubonus. Aristoph. *Nub.* "Ἦτο' ἐξ Εὐριπίδους ῥῶτον πῦρ, Cecinit ex Eurip. sententiam quandam. Jam Homeri carmina non tantum in conviviis, sed etiam in plateis & theatris publice decantari & recitari solebant; ita ut præmia etiam iis assignarentur, qui majori cum gratia & decore ea pronuntiarent. Hujusmodi recitatores ῥαψῳδοὶ appellati, unde ῥαψῳδεῖν non solum est carmina confarcinare, sed etiam recitare, Hom. imprimis versiculos: tanto Hom. studio flagrabant veteres. Chæreas & cantilenas comites fuisse convivii apud Antiquos, præsertim Græcos, observatum jam antea non semel, — τὰ γὰρ τ' ἀναδήμιλιν διατῶς. Quin & hodie mos est, apud homines saltem χαρίεστας & civiles, dissertationibus & colloquiis condire convivia: nec ab re dixit vetus quidam poeta, Τράπεζα ἀπόντων ἢ λόγων φάτιν πέλει, Mensa absque sermonibus nihil aliud est quam stabulum aut præsepè mutorum & brutorum animantium. Nec tamen probandus (opinor) mos ille veterum sophistarum inter convivia rixantium, strophas & fallacias & cornua sibi mutuo nectentium; qui nunquam ad cœnam accumberent, quin pugnum Logicum contraherent, & inanes *Χαιμαρχίας* & λογαρχίας congererent: unde poeta nescio quis παρρηδὸς non illepide nec immerito in eos torfit illum versum Homeri,

Ἄμ' ἐρχεθ' ὅππῃ δέῃπνον, ἐνὰ ξυμπόρῳ ἀρηε.

Alioquin autem ingenuos sermones, & acutas sententias, inter ferula spargere, pro sale & aceto est, præsertim viris togatis; & ut Plut. de sale Ὁ ψὸν ὄψων, optimum cibi condimentum, ὁ λόγος optimum condimentum fames & fama, *b. e.* rumor, aut sermo.

Οὐτε ἄσαι· ἔτε ὀρχήσασθαι] Dulce est desipere in loco: Et monet Apostolus χαίρειν μετὰ χαίρόντων Et *Tempus est saltandi*, inquit Sapiens. Nec sapientem cantare pudet nec dedecet, sed valde & multum cantare, μέλ' αἰεῖσαι id enim temulenti signum & effectum facit poeta, ut jam antea notavi: Οἷόν τ' ἐφ' ἡμῶν πολύφρονά περ μέλ' αἰεῖσαι. Mos erat cantare in conviviis, atque ita hunc locum supplet Lat. Int. ἄσαι, cantare in conviviis. Apud veteres Græcos hoc non indecorum nec inurbanum, quia usu receptum; quanquam hodie obsolevit hic mos, ut qui inter epulas prorumpat in cantum, pro ebrio aut mente capto habeatur. Alioquin in rebus licitis & honestis & usu receptis *Χωχλάδας* & *Συμπεριφέρειας* τοῖς ἀλλοις, (*Tucca solet fieri, denique Tucca licet*) nec solum licet, sed & forte expedit (prout nunc sunt homines) & conducit ad vinculum vitæ civilis & humanæ societatis conservandum: qui in omnibus Antipodes esse volunt, & ἐξ ἐναντίας τοῖς ἀλλοις βαδίζειν, etiam ἐν τοῖς ἀδιευκόλυντοις, & dum alii cantant, ipsi plorant, idque ἐξ ἐπιτιμῆος & de industria, & studio τ' ἀνδραλχῆς, certe non video quomodo αἰθαδείας καὶ δυσκαλίας (*contumacia & morositas*) crimen effugere possint.

CAPUT XVI.

Περὶ Δεισδαιμονίας.

Δεισδαιμονία δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον] Vox hæc δεισδαιμονία non semper eodem modo sumitur apud auctores. Aliquando in bono sensu, præsertim apud antiquos, δεισδ. idem est quod θρησκεία, religio; atque ita certe vox nihil aliud sonare videtur quam metum numinis: unde Hesych. δεισδαιμονίαν exponit simpliciter φοβίαν, timorem Dei, vel deorum.

Primus in orbe Deos fecit timor.—

Veterum ergo religio fuit δεισδαιμονία, h. e. metus numinis. δεισδ. proprie religio, cultus dei vel numinis; & nescio an aliud vocabulum extet apud vet. Gr. pro religione seu cultu Deorum (nam θρησκεία est etiam pro pietate erga parentes; & θρησκεία specialiter ab una gente, viz. Thracibus desumpta) & alicubi Plut. δεισδαιμ. vertit religionem; nam quod Cic. dixit, Omnium officiorum obstringi religione, id Plut. interpret. πάντων τῶν καθήκοντων δεισδαιμονία ἐποχὴν εἶναι, atque sic δεισδαίμων est ἀπλῶς pius, devotus, frequens Deorum cultor. Etymol. δεισδαίμων ὁ βλαβὴς ἢ δειλὸς πρὸς θεοῖς & iterum δεισδαίμων, θεοσεβής. Quin & vocem δεισδαιμονίαν apud vet. Gr. in meliorem partem sumi disertis verbis testatur idem auctor Etymol. Ἰστέον (inquit) ὅτι παρὰ μὲν τοῖς Ἑλλήσιν ὅτι καλῶς λαμβάνεται, παρὰ δὲ ἡμῖν τοῖς Χριστιανοῖς ὅτι τὸ ἀσεβείας λέγει ἢ δεισδαιμονία. nec desunt profecto, qui etiam in N. F. hoc vocabulum in meliori & molliori sensu exponunt: semel tantum in N. F. occurrit hæc vox δεισδαιμ. in abstracto; ubi, ni fallor, μῆτιν λέγεις est, saltem in favorabili sensu & molliore significatione usurpatur, Act. 25. 19. ubi Festus de Paulo, ζητήματα δὲ πάντα πρὸς τὴν ἰδίαν δεισδαιμονίαν ἔχει πρὸς αὐτὸν, quæstiones quasdam de sua superstitione, hoc est, de sua religione, habebant adversus eum; δεισδ. precise & absolute pro cultu divino, seu religione, qualiscumque demum fuerit: non enim in animo habuit Festus falsi cultus aut superstitionis Paulum insimulare; cum in tota illa oratione non tam accusare eum, quam defendere videatur; ut illius loci filum & scopum consideranti patebit. Suidas δεισδαιμ. βλάβειν πρὸς τὸ θεῖον & mox citans locum Apostoli, Act. 17. 22. δεισδ. ἀντὶ (inquit) τῆς θεοσεβείας & infra, δεισδ. θεοσεβής atque ita Cl. Beza in eundem celebrem locum Act. Apost. ubi Paulus ad Athen. Ἄν. Αθ. κατὰ πάντα αἰς δεισδαιμονεστέρους ὑμᾶς διακρίνω, omnino conspicio vos quasi religiosiores (h. e. Deorum vestrorum cultui præ aliis deditos, plus solito religiosos): Scio (inquit) δεισδ. solere in vitio pro θρησκείᾳ i. e. superstitione poni, inter quam ἡ ἀσέβεια media est θρησκείᾳ. Innuens sc. se hoc loco aliter sumere, viz. non pro superstitione, sed pro religione. Ergo δεισδ. vertit religios. Et certe δεισδ. in his verbis Pauli non poni pro θρησκείᾳ, h. e. superstitione, sed in molliori sensu pro θρησκείᾳ, h. e. devotione, seu religione, videtur non male colligi posse

posse ex verbis proxime sequentibus, *Διερχόμενοι γὰρ τὴν ἀρχαίαν πόλιν τὰς εἰδωλόματα ὑμῶν, ὅθεν καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπιτέλεστο, Ἀγνώστω Θεῷ. Ὅτι ὁ αὐτὸς ἀγνοῦντες ἑστέ, ἄνθρωποι καὶ ἀνθρώπων ὑμῶν* quin aperte hic ait Paulus Athen. illud coluisse numen, quod ipse esset annuntiaturus, ut deinceps agnoscerent, -- *ἀγνοῦντες ἑστέ*. Et profecto Paulus, ut melius se infinuet in animos & affectus Athen. adeoque facilius eos ab idolomania sua ad verum Dei cultum traducat, videtur de industria eos blande & humaniter compellare, & molli vocabulo, & Euphemismo, & tenera manu eorum ulcus tangere: quod si, tanquam Boanerges aliquis, statim impetu in eos involasset, & in eorum idololatriam plenis buccis, *ρυμὴ καὶ ὀρε*, & aperto ore, detonasset, & declamasset, exulcerasset forte potius eorum animos, contraque se irritasset, quam ad fidem convertisset: utitur ergo malagmate quodam, & leni suasionem ingerit se in eorum pectora. Non ergo ait, *Video vos prae ceteris mortalium nimium quantum εἰδωλομανέας* vel *εἰδωλολατρεῖας*, sed *δαίμονας*, quasi dixisset, *Video vos, o viri Athen. prae reliquis gentibus religionis vestrae studio teneri, & prae ceteris omnibus, quos unquam vidi, hominibus Deorum vestrorum cultui deditos atque devotos: Animum quidem vestrum & propositum laudo, quod, pro modulo vestro luminis naturalis, pietatem prae reliquis & cultum divinum observetis: Utinam vero & religio vestra in rectum scopum tenderet, & in debitum objectum directa esset, atque defixa: Quem vos ignorantes & caeco quodam natura ductu colitis, ut ex ara vestra comperi, quae inscribitur A. Θ. hunc ego Deum vobis predico & annuncio, Deum vivum, Deum verum, creatorem caeli & terra, &c.* Atque hic genuinus sensus est loci juxta Cl. Beza. Interim non ignoro, apud posterior. Gr. praesertim Eccles. Script. *δαίμονας* semper in pejorem partem & in vitio poni, quemadmodum & Lat. vox *Superstitio*; quae antiquitus bonae, aut saltem mediae, significationis fuit. Testatur hoc non obscure Cic. I. de *Natura Deorum*; *Qui totos dies precabantur, & immolabant, ut liberi sui sibi superstites essent, superstitiosi sunt appellati*; quod nomen patuit postea latius. Quanquam Ciceronianum hoc istius vocis etymon (nec immerito) reprehendit alicubi, Christianus ille Cicero, Lactantius: nam profecto, si haec esset ratio hujus vocabuli, omnes fere mortales superstitioni forent; quotusquisque enim est, qui liberos sibi non exoptat superstites? Rectius ergo *superstitio* dici videtur, quasi *cultus superstitum*: diluta enim est ratio & Etymologia hujus nominis, quam afferunt Neoterici quidam Theologi; quibus *superstitio* dicitur a *superflando*, quod non contenti revelatione verbi divini supra id quasi stamus. Ommino, *superstitio* proprie dicta nihil aliud est quam *cultus superstitum*, daemonum sc. aut spirituum, heroum, ac illustrium virorum post fata superstitum. Sicut igitur in Roma Ethnica cultus daemonum, & heroum, & hominum ἀποθανόντων, olim fuit, ita in Roma Christiana cultus Angelorum & Sanctorum hodie, est vere & proprie *δαίμονας*, h. e. *cultus daemonum* five *demoniorum*: & *δαίμονας* hoc modo sumpta parum aut nihil differt ab *εἰδωλολατρεία* & certe Hesych. pater Grammat. *δαίμονας* exp. εἰδωλ, *δαίμονας* (inquit) ὁ πᾶς εἰδωλός ἐστιν, εἰδωλολατρεία.

Cum igitur sit superstitio, vel cum veri Dei cultus præstatur falso numini, vel falsus cultus vero Deo tribuitur, prior est superstitio falsi cultus, posterior superstitio cultus indebiti: & quidem prior proprie est idololatria, *h. e. δεισδαιμονία, superstitio*; posterior, non tam *superstitio* seu *δεισδ.* quam *εἰδωλοθρησκεία, seu cultus voluntarius* dicenda est. Ideoque doctiss. Theologus J. Alstedius in *Lex. suo Theol.* vitium Religioni opposit. in excessu, non *δεισδ.* sed *εἰδωλοθρησκείαν* appellat; & profecto quid aliud est *εἰδωλοθρησκεία, seu cultus voluntarius*, quam superstitiosus? Mirum quantum viget atque luxuriat in Ecclesia Romana, tum *εἰδωλολατρεία, sive superstitio falsi cultus*; tum *εἰδωλοθρησκεία, sive superstitio cultus indebiti*. Harum prior, quæ proprie est *δεισδαιμονία*, maxime cernitur in adoratione Sanctorum, & Martyrum, & Angelorum; hic enim vere est cultus dæmonum, seu dæmoniorum. Atque hinc *διδασκαλία δαιμονίων*, quæ obtinent in regno Pontificio, scil. *doctrina de dæmonis*, *h. e. de Angelis, & Spiritibus, Sanctisque defunctis*; quemadmodum hanc phrasin contra communem interpretum opinionem & fuse explicat doctiss. Medus noster *ὁ μακρίτης*. Nec magis ab altera specie superstitionis, quæ est excessus in modo cultus, immunes se præstare possunt *οἱ Παπα-μνησῶντες*; quorsum enim illa vasta & portentosa moles & nubes dogmatum rituumque humanorum, quibus veritatem religionis lucemque Evangelii infuscant. Pura religio casta matrona, non amat pompam, nec fucum, nec cultum meretricium. Merito ergo se abominandam præbet ac prodit meretrix Rom. quæ tot rituum faragine, tot plaustra cæremoniarum in Ecclesiam invexit. At qualiscunque tandem hæc aberratio fuerit a norma religionis, & certe est gravissima, nescio tamen an *δεισδαιμονία* sive *superstitio* vocari debeat; & ut libere dicam quod sentio, quanquam excessum hunc in modo religionis, seu cultum indebitum, recentiores Theologi superstitionis nomine onerare soleant; si tamen proprie loqui velimus, *εἰδωλοθρησκεία* potius dicenda fuerit, *h. e. cultus voluntarius*; *δεισδαιμονία* autem, sive *superstitio*, non nisi *ἀπίστος* admodum & *ἡγεταχρηστικός*. Quid enim est *superstitio*, nisi *cultus superstitum*? quid *δεισδαιμονία*, nisi *deus seu δαίμων πρὸς τὸ δαιμόνιον*; ut hic vocem explicat, simul & rem definit Theophrastus. Atque ita in loco illo *Actuum* supra citato, vox *δεισδ.* si omnino sequiori sensu sumenda sit, idem sonabit quod *εἰδωλολατρεία*, ita ut vitium designet, non in modo, sed in objecto cultus. Respicit enim vocem *εἰδωλοθρησκείαν*, quæ paulo ante præcedit in eodem *cap. εἰς εἰδωλοθρησκείαν οὖσαν τὴν πόλιν, vidit idolatriæ deditam civitatem*: ita, *ὅσον ὑμεῖς δεισδ.* video vos plura idola, plures Deos, aut Dæmonas colere quam alios Gentiles, vel majori affectu ac devotione vos colere Deos vestros, magis deditos & devotos cultui & religioni quam alios; qui quidem ardor atque affectus neutiquam esset reprehendendus, si in scopum ordinatus rectum. Et certe quam *δεισδαιμονία* fuerint præ aliis Athen. & quasi zelotæ in religione, tum Attici scriptores passim testantur, tum causa & pœna Socratis, Ethnici illius (ut ita dicam) Marty-

ris. De hoc vocabulo *δαίμων* seu *δαμόνιον* jampridem observatum id a viris doctis est, apud Ethnicos semper in meliorem partem sumi, pro *fortuna*, aut *genio*, aut *bono spiritu*, aut *Deo*, aut *heroe*; at in malo sensu pro *damone*, aut *malo spiritu*, non nisi apud Ecclesiasticos usurpari. Apud Hom. certe *δαίμων* & *Θεός* sunt voces synonymæ, quod ex infinitis locis ostendere liceret, si omnino opus esset; in uno tantum poetæ loco *δαίμων* poni videtur pro *sors*, vel *fatum*, vel *fortuna*, *infortunium*, *μοῖρα* Il. 9. πῶς τοι δαίμονα δώσω, prius tibi *infortunium* dabo, i.e. *δαίμονα* ἡνδόν, Hesych. *malum fatum*. Apud Hesiod. *δαίμονες* sunt *semidei*, *heroes*, *dii minorū gentiū*, ἀνθρώπων ἀποθεωθέντες & sic apud alios antiquiores Gr. *δαίμων* modo est *genius*, modo *heros*, modo *fortuna*; nunquam vero *daemon*, aut *spiritus malus*; nec unquam in deteriori sensu positum hoc nomen reperimus ante Christum natum, in ullo Gr. auctore, quantum opinor. At statim a Christi temporibus degeneravit hæc vox, & pro *spiritu malo* vulgo usurpari cœpit, præsertim apud Christianos scriptores, ita ut pristinam significationem jam prorsus amiserit; tantum valet consuetudo & usus, *Quem penes arbitrium est*, &c. Et sic *δαίμων* in N. F. semper in malo sensu pro *diabolo*, *hoste illo humani generis*, qui est πνεῦμα τὸ πονηρὸν, *malus ille spiritus*: quanquam etiam *δαμόνιον* in eodem Testam. est μῶσις λέξις, & aliquando sonat in melius, & ponitur pro *Deo*, aut *semideo*, aut *heroe*, aut *spiritu*, aut *angelo*, quemadmodum ex variis locis ostendit vir doctiss. jam supra laudatus. Unum tantummodo locum adducam, viz. ex 17. illo Cap. *Actorum* vers. 18. δοκεῖ εἶναι δαμόνιον καὶ ἰσχυρὸς Θεός, verba sunt Athen. philosoph. de Paulo, videtur peregrinorum Deorum annuntiator esse, non Dæmonum, sed Deorum. Priusquam ab hoc nomine *δαίμων* discedam, duo præterea libet annotare, unum de ejus etymologia, alterum de ejus usu in compositione, quandoquidem est vox πλῆθος. Cl. H. Grotius ab Oriente hanc vocem arcessit; cuius hæc verba sunt, *Annot. in N. F.* Apud Gr. media est vox *δαίμονες* & quidem, ut arbitror, initio in partem meliorem usurpata; non ex Græc. orig. quod sint *δαίμονες*, sed ex Arab. potius ديم, hæc ille. ديم certe Arab. est *durare*, *permanere*; unde particip. ديم *durans*, *permanens*; inde *δαίμων*, *Θεός*, quia durat in æternum: acuta sane & plausibilis etymologia. Alii (inter quos Vir doctiss. qui eruditum nuper Commentarium edidit *De orig. & causa temp. mal.*) ab Heb. fonte hoc nomen derivant; viz. vel a דים sanguis, quia sanguine placantur manes, & dæmones, & Dii gentium; vel a דימה similem esse, quod Dii Gentium idola sint, & simulachra; vel a דימ stercus, quia dæmones sunt Dii stercorei; unde ללל ob eandem rationem, a voce ללל, ejusdem significationis. Ingeniosa quidem hæc conjectura sunt, nec inficias eo quam plurimas voces Gr. ab Oriental. linguis petitas & mutuatas esse; nondum tamen mihi persuadere possum, hanc vocem extraneæ originis esse, nec in Græco solo natam. Acquiesco igitur in communi illo etymo, quod afferunt Gr. Gram. (nec fingunt omnia Græci) ex Platone in *Cratylo*, viz. ut *δαίμων* dicatur quasi *δαίμων* oroniscus, si Θεός, Deus; multi-

multiscius, si *dæmon*, aut *πνέμε πονηρόν*. Non occurrit quidem *δαίμων* pro *δαίμων*, *peritus*, *sciens*, *ᾠσημίον* legitur tamen *αἰμων* pro eodem, quod per *apharesin* pro *δαίμων*, si Etymol. aliisque Gram. credamus. *Δαίω* est *disco*, *μανθάνω*, vel *scio*, *γινώσκω*, unde *δαίμων* (inquit ille) pro *δαίμων* τίς ἐστιν, ὁ πάντα ᾠσημίον καὶ γινώσκων, καὶ ἀφαιρέσει τῆς δ, αἰμων, -- αἰμων δὲ ᾠσημι. Jam, de usu hujus vocis in compositione, 2. reg. observo. Vox hæc *δαίμων* in plerisque compos. habet. significationem τὴν πύχης *fortuna*, in pauciss. τῷ θεῷ Dei, aut *numinis*, aut *spiritus boni* vel *mali*; ut *δυστυχς*, *δυστυχς*, *διδάμων*, *δυσδαίμων*, *ὀλεοδαίμων*, *κακοδαίμων*, *βαρυδαίμων*, *ἐχθροδαίμων*, quæ omnia significationem habent fortunæ, vel prosperæ, vel adversæ; & nescio an ullum extet compos. ab hac voce apud antiquos & Ethn. script. habens significationem Dei aut *numinis*, præter hoc unicum *δισυδαίμων*, *metuens numinis*. Igitur, si unquam in ulla alia compos. *δαίμων* habeat notionem *numinis*, aut *spiritus*, puri vel impuri, apud Ecclesiast. tantum scriptores eam obtinet, non apud Ethnicos. Sic legitur *φιλοδαίμων*, *dæmonum amans* vel *dam. cultor*; sed apud Greg. Naz. *κακοδ.* *cacodæmon*, *spiritus malus*, vel *impurus*. Sed tantum apud sacros scriptores, nam apud Atticos ceterosq; antiquiores & puriores Græcos *κακοδαίμων* est *miser*, *infelix*; & apud Aristophanem *τετρακακοδαίμων*, *ter infelix*. Duo tantum restant vocabula eleganter composita, *κοιλοδαίμων* & *κοροδαίμων*, in quibus (si Lexicogr. saltem credimus) *δαίμων* est *Deus* vel *numen*. *Κοιλοδαίμων* (inquiunt) est, *cujus venter est Deus*; extat hoc vocabulū apud Athen. lib. 3. in versu quodam Eupolidis veteris Comici, ubi poeta eleganter appellat *κόλακας* (*parasitos*) *κοιλοδαίμονας*, quod etiam Cl. Casaubonus sic interpretatur, quasi *κοιλοδ.* dicerentur gulæ proceres & parasiti, quod viz. eorum Deus venter esset, quemadmodum loquitur Apostolus, ὃν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία. At pace tanti viri dixerim, ne in hac quidem compositione vocem *δαίμων* hanc significationem obtinere existimo; putarem potius *κοιλοδαίμων* proprie dici, qui summum bonum, spem & fortunam, & felicitatem omnem in ventre collocat: atque hoc optime convenit cum voce huic synonyma *ὀλεογαστρ* quo epitheto parasitum alibi ornat idem Dipnosophista; *ὀλεογαστρ*, & *κοιλοδ.* idem sunt, & eadem utriusque nominis ratio: & videtur certe mihi vetus ille Com. in illa voce nequiter alludere ad Homer. illud *ὀλεοδαίμων*, & quasi *ὀλεοδαίμονας* dicere voluisset *parasitos*, ab inexplorato & *παρὶ περσοδοκίαν*, *κοιλοδαίμονας* festive dixit; qualia multa sunt apud antiquos Com. lepide dicta *παρ' ὑπόγειαν*, & *ἀπερσοδοκίαν*. Hujusmodi lusum in compositione, in hoc eodem vocabulo *δαίμων*, memini me legisse apud Eustathium; cum enim *βυροδαίμων*, seu *alutarius*, seu *coriarius*, cuidam dixisset, ὦ κακοδαίμων, alter ἀντίσκαψεν, & vicissim respondit, ὦ κακοδαίμων, est autem *νάκος*, τὸ κῶας, *burſa*, *corium*. Altera vox in qua *δαίμων* putatur poni pro *Deo*, est *σεροδαίμων* habetur apud Plutarch. Περὶ παιδ. ἀγωγῆς. Τί δὲ σερίλιστον εἶναι τὴν πατρὸς ἀπειλὴν; *σερολήμων* καὶ *σεροδαίμων* ὅτι, καὶ μετὰ τὸν αὐτὸν ἀεὶ μὲν τὴν ταχίστην ἐξόλιστον, ubi *κρ.* & *σορ.* sunt duo nomina, quibus fenes per convitium vocari solebant: *σερολήμων* quasi

quali *senex Saturnius* & *delirus*, *σενδ. senex decrepitus* & *capularis*, qui & alio nomine *σενπληξ*, capulo & sepulchro vicinus, qui alterum pedem habet in cymba Charontis. Xylander, non male, *delirus est*, & alterum pedem jam in sepulchro habet. Viri docti *σενδ.* expon. *capularis demon*, seu *sepulchralis larva*: sed profecto *δαίμων*, etiam in hac compos. videtur pro *fato vel fortuna* poni, ita ut *σενδ.* proprie sit & dicatur *senex capularis*, & *morti vicinus*, cui nihil jam prope de *fato aut fortuna* restat, prater *tumulum seu sarcophagum*; cui *Σενδς* eis *σενδ.* Omnis opum *cumulus vertitur in tumulum*. Illud enim *capularis demon*, uti expon. eruditi, quid sibi vult, aut quale tandem monstrum est, expediant nobis qui possunt. Concludo igitur; in hac solummodo dictione composita, *δαισδαίμων*, apud profanos scriptores vox *δαίμων* Deum, vel *demonem*, vel *spiritum separatum* designat; in aliis omnibus *genium*, vel *animum*, vel *fatum*, vel quid ejusmodi. Quod alterum membrum hujus compositæ dictionis spectat, etfi in hac voce *δαισδαίμων*, etiam *δαίμων* in meliorem partem plerumque ab Ethnicis script. sumatur, viz. pro *Deo*, aut *numine*, aut *bono spiritu*, uti jam ostendimus; tamen verbum *δαισ* (quæ altera pars compos.) videtur in vitium vergere, & in malum sensum propendere. *δαισ* enim nescio quid deterius est quam *φοβείσθαι*, & *δεισέσθαι*, seu *δῆμι*, seu *δειλία* (cum de religione loquimur) pejus quiddam sonat quam *φοβέσθαι*. *φοβείσθαι* est *caute & prudenter timere*, *δῆμι* est *anxie, sollicite, & scrupulose*, & *verniliter metuere*: & hæc proprie est *δαισδαίμωνια*, *δειλία* *αὐτὸς τὸ δαιμόνιον*, h. e. *metus anxius & scrupulosus demonis aut numinis cujuscunque*. *Εὐσεβεία* igitur, seu *φοβέσθαι θεῶν*, religio est, h. e. timor filialis; at *δαισδ.* est *δειλία* *θεῶν* seu *αὐτὸς τὸν θεόν*, h. e. timor servilis, uti distinguunt Theologi. *δειλία* in abstracto non nisi semel legitur in N. F. idque in pejori sensu, pro *timore servili, anxio, & scrupuloso*, 2 Tim. 1. 7. Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, *spiritum timiditatis, formidinis*, *δειλία* itaque plus est quam *φοβέσθαι*, viz. nimius & perversus, vilis & servilis timor, vel potius metus, si forte metus plus est quam timor, quod viderint linguæ Latinæ Critici & magistri. *Timor Dei initium sapientiæ*, inquit Sap. at metus numinis, anxius scil. & perversus, *initium superstitionis, atque idololatriæ*; imo ipsa superstitio, *δαισδ.* atque hoc discrimen est inter religionem & superstitionem, juxta tritum illud Varronis dictum apud Augustinum, ubi ait, *Deum a religioso vereri, a superstioso timeri*: *timere est δειλάσθαι*, unde Maximus Tyrius, ὁ δαισδ. δὲ πᾶσι, καὶ δεδιώς τὰς θεάς, καὶ τὰς τυράννας. *δειλία* semper in malo sensu ponitur; est enim vitium in defectu oppositum τῇ ἀνδρείᾳ, apud Philosophum, & *δειλὸς* non tantum *timidum* & *meticulosum*, sed etiam *miserum* & *infelicem* significat; atque ita semper apud Poetam,

Ἄν' δὲ δὴλ' ἀνδρόγαυον,-----

Ὁ μὲν ἐγὼ δειλός, &c.

Est igitur *δειλία* non simpliciter *metus*, sed *metus infelix, anxius & ærumnosus*. Jam servilis iste & scrupulosus timor numinis, h. e. *δειλία* *αὐτὸς τὸ δαιμόνιον*, prodit exeritque se, vel in rebus sacris & di-

vinis, & immediato Dei cultu, idque fit, cum superfluis quibusdam ritibus & observantiis circa rem divinam, numen placare, & quasi demereri volumus; vel in rebus ordinariis, & in vita communi, cum inanes quosdam & aniles metus & suspiciones nobis insidere patimur, ex rebus quibusdam & eventibus (uti nobis quidem videntur) ominosis & inauspicatis. *Credimus, an qui timent ipsi sibi somnia fingunt?* Illa dici potest superstitio Religiosa, & Theologica; hæc superstitio Moralis, & Ethica: Illa superstitio cultus; hæc superstitio vitæ & morum; atque de hac potissimum hoc in capite agit Theophrastus, quæ tametsi non immediate respexit cultum divinum, tamen ex nimio & superstitioso numinis metu profluxit. Cum enim res prosperas, vel adversas, non sine numine sibi evenire crederent, ideo, ex inani quodam Deorum metu, futuros sibi eventus finxerunt; ex subitis casibus, & eventibus fortuitis, omina quædam, & auguria captantes, quibus malum & infortunium sibi divinitus portendi putabant: atque hinc est quod (uti loquitur Isaias) *Timuerunt timorem, ubi non erat timor.* Atque hæc (inquam) est superstitio illa, quam hic exagitat Theophrastus, viz. *δεισιδ. μανικῇ*, seu *διδωτιστικῇ*, *divinatoria*; quanquam obiter etiam alteram tangit, viz. divinam & religiosam stricte sumptam, quæ in immediato Deorum cultu cernebatur.

Ἀπονίψας ὁ ἢ ἀπονεύμενος Verbum *ἀπονίψας*, ut & simplex *νίψας*, tantum de lotione manuum: unde & sæpe, sine accus. *χρίσας* sequenti, hoc sensu ponitur. *Ἀπονίψας δὲ ἑαυτοῦ, cedo aquam ad lavandum manus.* Aristoph. *Vespis*,

Διπνίψας, ἀπονεύμενος ἦδη, ἀνέδουρ.

Athen. ex vet. Com. *κίχιδόν τινα φέρειν ἀπονίψας*, *Fube aliquem manibus abluendis aquam afferre.* Quod apud posteros est *ἀπονίψας*, id apud Homer. est simplex *νίψας*, quanquam & aliquando etiam apud eum leg. compos. *ἀπονίψας*, sed rarius, ut Od. X.

Οἱ μὲν ἑπειλ' ἀπονίψασθαι χεῖρας τε πόδας τε.

Observant Gram. differentiam inter *λέειν*, & *πλύνειν*, & *νίπτειν* ut *λέειν* dicatur de toto corpore, *πλύνειν* de vestibus & pannis, & denique *νίπτειν* de manibus. Unde *χέρνιψ*, *βας*, aqua ad lavandas manus; ut in versibus apud Poet. toties repetitis in *Odyss.* (neque enim extant in *Iliade*)

Χέρνιψ δ' ἀμφιπολὺ ποσὶ χόρ' ἐπέχουσ' ἐρέας
Καλὴ χόρυστι, ὅσ' ἀργυρέοιο λέβητι
Νίψας

ubi *λέβης* est *vas* seu *pelvis* in quam aqua effunditur, & *πορὶ* aquaalis, seu *gutturium*, ex quo effunditur, & *χέρνιψ*, ipsa aqua. Græci Grammatici, *χέρνιψ* τὸ ἐπὶ χόρῳ ἢ χερσὶν ὕδωρ ubi & notetur discrimen inter *χέρνιψ* & *χέρνις* ἢ *χέρνις*, *βας*, est ipsa aqua lavandis manibus effundenda, ut jam diximus: at *πὶ χέρνις*, vel *χέρνις*, est *vas* seu *pelvis* in quam effunditur, idem omnino quod *λέβης* semel omnino extat apud Poetam hæc vox *Il. ω.*

--- Ἡ δὲ παρέστι

χέρνις ἀμφιπολὺ πρὸς χόρ' ἢ ἀμὰ χερσὶν ἔχουσα.

Hinc verbum compos. *χερίδαζ*, idem quod simplex *νίδαζ*, i. e. *χειρας νίδαζ*. Homer. *Il. α. χερνίλαντο δ' ἐπιλα, κ' ἐλοχέτας περβαλόντο*, *Lavabant deinde manus, & molas salsas spargebant*; de sacrificantibus loquitur. Duobus enim præcipue temporibus manuum lotionem utebantur veteres; solebant *νίδαζ τὰς χείρας*, ante cibum, & ante rem sacram; & ante convivia, & ante sacrificia; unde proverbium, *ἀνίπτοις χερσίν*: sed hæc trita sunt & obvia.

Valde religiosos, vel potius superstitiosos, fuisse Gentiles in lotionem manuum, ex veterum monumentis passim constat; unde illud, *ἄριστον ῥηὶ ἔσθω*, & illud, *δαίματα κλέζει πάντα τ' ἀνθρώπων κέρει*, *mare omnia mala purgat*: inde tam frequentes illæ purgationes, quæ fiebant aqua lustrali. Hinc semper priusquam rem sacram facerent, ad testandam puritatem, manuum lotionem utebantur: nec Gentibus tantum, sed & Judæis hic mos fuit; hinc illud Psalmographi, *Lavabo in innocentia* &c. & Pilatus, ad testandam innocentiam, *ἀπνίλαντο τὰς χείρας*, ut est in *Evangelio*. Schol. Sophoclis, *ἐθ' ὅτ' ἡ τοῖς παλαιοῖς, ὅτε ἡ φόβον ἀνθρώπων ἢ ἀπὸς θεῶν ἐποίησεν, ἀπνίπνουν τὰς χεῖρας, εἰς ῥέστασιν τοῦ μυστήματος*. Tertullian. *De bapt. C. 5. Penes veteres, quisquis homicidio se infecerat, purgatrice aqua se expiabat*, inquit: quanquam quod innuit Justin. Mart. *Apol. 2. (Ethnicos scil. ritum hunc aqua se expurgandi in ingressu templorum a Christianorum baptismo demonum instinctu didicisse)*, minus quidem verisimile videtur; cum longe antiquior baptismus fuerit iste Gentilium ritus *τὸ βάπτισμα ἐν ὕδατι*, ut loquitur Justinus. Cui rei firmandæ non opus est ut argumentum longe petamus; cum ipse Theophrastus, qui Christum natum seculis antecessit aliquot, hoc in loco ejus meminit, tanquam cæremoniæ apud Gr. in eorum sacris jampridem receptæ. Sed Justinus hoc modo defendi possit, quod *viz.* non respexerit realem exhibitionem sacræ asperginis ad fontem baptismatis, utpote quæ recentior fuerit plerisque Gentium ritibus, sed ejus prædictionem per prophetas, quæ superstitionem Ethnicam longo tempore antecessit. Putarem tamen Ethnicos lustrationes suas a Judæorum lavacris, potius quam a Christianorum baptismo per prophetas prædicto, didicisse. Porro quia nunquam nisi lotis manibus rem sacram faciebant, hinc *χερνίπνουν* ponitur pro *θύειν*, *sacrificare*, apud Lycophron. 184. *Βύκλασι χερνίπνουν ἄμυσσιν πόρην*, *Ventis sacrificabunt crudeles vitulam*. Solemnem hanc manuum lotionem ante cibum, ne dicam superstitionem, ab Ethnicis forte mutuati sunt Pharisei, alique gentis Judæi, qui nunquam cibum sumebant, *ἐὰν μὴ πύμαν νίψαντες τὰς χείρας*, testante *Evangelio*. Notum quam ea phrasis torserit interpretes, *πύμαν νίδαζ* mihi optima & simplicissima verborum expos. videtur quam affert doct. Grot. ex Mose Gerund. *Manum in pugnum compositam, manu altera lavabant*; ita enim eos lavare solitos tradunt etiam alii Hebræi magistri, qui, quantumvis aliàs fabulis & nugis scateant, cur tamen de antiquis Judæorū ritibus testes non habeantur, nullus video. *νίδαζ* & *ἀπνίδαζ*, utrumque de lotionem manuum ad mensam; sed cum hoc discrimine, juxta Gram. quod *νίδαζ* sit *lavare manus ante*

cibum, & ἀπονίψας post cibum. J. Pollux L. 6. C. 14. νίψας μὲν, τὸ πρὸ
 τῆς γενομένης ἀπονίψας δὲ, τὸ μετὰ τὴν γενομένην. Unde illud in Evang. κρείως
 & proprie dictum observant Critici script. in N. F. Matt. 15. vers. 2.
 Οὐ γὰρ νίπτουνται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐδέσθων nam νίψας est ante ci-
 bum, ἀπονίψας post cibum, inquit doct. H. Grotius in locum. Sed &
 lotio ante cibum, sive aqua qua lavantur manus ante prandium vel
 coenam, dicta est a vet. Gr. κατὰ χεῖρας. Athen. L. 9. Παρὰ γὰρ τοῖς
 παλαιαῖς, τὸ μὲν πρὸ ἀδείσεως καὶ δείπνου λέγεται κατὰ χεῖρας, τὸ δὲ μετὰ ταῦτα, ἀπο-
 νίψας. Unde celebre illud responsum cujusdam parasiti, qui, cum
 interrogatus esset, Quanam aqua optima? respondit, Τὸ κατὰ χεῖρας.
 Χέρνιψ igitur τὸ κατὰ χεῖρας, & sic differt ab ἀπονίψας, quod proprie est
 aqua post ablutionem, τὸ ἀπόνιμνα sive sordes qua abluuntur, quod &
 χερσίνιμνον quanquam τὸ χερσίνιμνον (inquit Athen.) dicebant etiam
 vas, seu pelvium, seu malluvium ipsum, quod proprie λέγεται, & λεχέον,
 & χέρνιξ. Observand. igitur discrimen inter hæc tria, χερσίνιμνον, ἀπο-
 νίμνον, & μετάνιμνον. Χερσίνιμνον est τὸ χέρνιξ, seu λέξ, ipsum mal-
 luvium seu vas in quo manus lavamus. Ἀπονίμνον est τὸ μετὰ τὴν χερσίνι-
 μνον χερσίνιμνον ὕδρον, sordes qua a manibus abluuntur, τὸ ἀπόνιμνα τὸ
 χερσίνιμνον, sordes seu purgamenta manuum: & Μετάνιμνον, est κύλιξ ἢ πό-
 τις διδομένη μετὰ νίμνον, ἢτοι μετὰ τὸ νίψας, calix qui circumfertur post
 lotionem manuum; nos vulgo a grace-cup: qui & μετάνιμνος, ἐστὶν,
 apud Athenæum; & τῇ ὕψει sanitati sacrum habebant. Nec tamen
 ausim affirmare Davidem huc respexisse, ubi memorat calicem salu-
 tis, ποτήριον σωτηρίας. Certe metaniptridem hanc, sive calicem quem
 sumebant postquam lavissent, etiam πόσιν ἀγαθῆς δαίμονος vocabant
 Gr. ποτὶν βόνα σεύρα, vel boni ominis, vel bonæ fortunæ, quo epoto,
 ἐλάσσοντο αἱ τεράπελαι, auferebantur mensæ; atque hinc explic. illud
 Philotophi in fine 2. Oeconom. de Dionysio, non ob tyrannidem ma-
 gis quam sacrilegium infami, Διονύσιος τὰ ἐκτὸς περιπορευόμενος, εἰ μὲν
 τεράπελαι ἰδοὶ παρεκκείμεναι χρυσῷ ἢ ἀργυρῷ, Ἀγαθῆς δαίμονος κελύσας ἐγ-
 χέαι, ἐκείθεν ἀρᾶσαι, h. e. Dionysius circum templā obiens, sicubi cer-
 neret propositam mensam auream aut argenteam, Boni eventus calicem
 jussit infundi, & mensam auferri. Sed video me longius discessisse
 a verbis & scopo Theophrasti. Redeo in viam ex templo, imo in
 templum, ibi enim fit hæc lavatio & purgatio, de qua hic Theo-
 phrastus, de superstitione agens. In limine seu vestibulo templi vas
 erat aqua lustrali plenum, quā ingredientes in templum seipfos asper-
 gebant, vel etiam a sacrificulis aspergebantur. Ritus hunc Ethnic.
 prout alios complures, in sacra sua traduxerunt Pontificii, & ut ig-
 nem purgatoriū ex Ethn. focis & culinīs accenderunt, ita aquā suam
 lustralem ex eorundem fontibus, vel potius lacunis derivarunt. Vas
 in quo erat aqua hæc purgatoria seu lustralis, χέρνιψ, vel potius aqua ipsa χέρνιψ. Χέρνιξ in plur. lotiones seu sacra
 aspersiones & lustrationes, quod aqua hac lustrali fiebant. Unde qui
 propter homicidium vel ejusmodi crimen εἰργασίῳ τῶν νομίμων, h. e. a
 sacris & mysteriis & templis arcebantur, ii χέρνιξον etiam εἰργασίῳ dicun-
 tur apud Sôphoc. Demosthenem, aliosque scriptores Att. qui scelere
 aliquo

aliquo contaminati. Vas autem *περίρραντιον* dicebatur ab *asperfione*; sed & ipsum instrumentum quo fiebat aspersio, etiam *περίρραντιον* dictum legimus, h. e. *aspergillum*; erat autem vel titio ardens ab ara sumptus, & in vas lustrale intinctus; vel etiam ramus arboris, laurus puta aut olivæ. Athen. lib. 10. *ἔρριψ* (inquit) ὅσιν ὕδωρ, εἰς δ' ἀπέβαλλον θάλλον ἐν αὐτῷ βαμὲ λαμβάνοντες, ἐφ' ᾧ τὴν θυσίαν ἐπέτελλον, καὶ τότε τοὺς περιρραίνοντες τὰς παρῆντας ἡγνίζον. h. e. *ἔρριψ* est aqua, in qua titionem ex ara sumptum tingeant, & qua aspergentes purificabant eos qui adessent. Propertius,

Spargite me lymphis —————

Ad quæ verba Jos. Scaliger, Nam & sua, inquit, *περίρραντιον* habebant, eis *ἔρριψ* conjecta & extincta face, aqua illa spargebant se. Sartyricus utriusque hujus instrumenti purgationis, seu aspergilli, eodem loco meminit, tum titionis tum rami; — *cuperent lustrari, si qua darentur* Sulphura cum tadis, aut si foret humida laurus. Virgil. lib. 6. ubi de exequiis Miseni,

Idem ter socios pura circumtulit unda,

Spargens rore levi, & ramo felicitis olivæ.

Ubi tamen notat Servius, poetam olivam pro lauro dixisse, propter Augustum. In hanc rem decantatus est locus ille Euripidis, in *Hercule Furente*,

Μέλλων ὃ θάλλον χεὶρὶ δεξιᾷ φέρειν

Eis ἔρριψ' ὥς βαλῆεν Ἀλκμειῶνς γόνυ,

Cum titionem seu torrem dextra manu allaturus esset Hercules Alcmæ filius, ut eum in aquam lustralem tingeret. Superstitio hujus hominis in hoc consistit, quod cum alii in ingressu tantum templorum aqua lustrali & aspergine uterentur, ille hoc non contentus, etiam cum egreditur e templo ἀπονέψατο & ἀπερράδατο in more habeat: hoc enim sonat sequens phrasis

Ἀπὸ ἱερῆ] E templo, scilicet cum egreditur, γένεσθαι nec opus est ut addatur ἔλθων, aut quid ejusmodi; frequens enim apud Gr. hic usus est præpositionis ἀπὸ, ut ἀπὸ significet μετὰ, ut ἀπὸ δειπνῆς, post cœnam. Herodoto ἀπὸ δείπνου γένεσθαι dicitur quis, postquam cœnasset, cœnatus, sic ἀπὸ μάχης, post pugnam; & ἀπὸ νεκρῶ, postquam a mortuo venerit, vel postquam quis cadaver contigerit: ita enim exponit illud Chrysostomi, ἰδοὺ Ἐλλωα ἀπὸ νεκρῶ λούμενον, videas Gr. (vel Ethnicum) postquam cadaver contigerit, vel cum ab exequiis venerit, se lavantem. Non enim in sacris duntaxat, sed etiam post funera & exequias aqua lustrali se purgare & aspergere & abluere solebant, propter contractam scilicet a funere pollutionem; Scholiast. Comici, ἔθ' ὅτι μετὰ τὴν ἱερομυθίαν αὐτὸν νεκρῶ λούει τὰς κατ' οἶκον, κομίδης χάριν. Quem ritum Ethnici, (ut & alios non paucos) a Judæis mutuati: & hi sunt βαπτισμοὶ ἀπὸ νεκρῶ, quorum meminit Siracides. Et hoc est ἀπὸ νεκρῶ λούειν, lavari a funere, post funus, vel postquam quis a mortuo redierit, ut præpos. ἀπὸ non regatur a verbo λούειν expresso, sed a participio ἔλθων, vel γένεσθαι, aut ejusmodi subintellecto. Nec aliter exponi mihi videtur illud in *Evangelio*. Καὶ ἀπὸ ἀρχῆς, &c.

ἐν μὴ βαπτίσωνται, ἐν ἰδίῳ, Marc. 7. 4. ut nota distinct. ponatur post ἀρχαῖς ideoq; Cl. Beza sensum supplet per particip. *venientes; Et a foro venientes, nisi loti fuerint, non edunt.* Notatq; in vetustissimo suo exemplari additum fuisse, ὅταν ἴλθωσι quod tamen addi non est necesse, cum frequens hæc ellipsis sit apud Græcos. Quare nullatenus probare possum illam interpretat. Exercitatoris Sacri, quanquam viri doctissimi, qui ἀπὸ ἀρχαῖς conjungit cum verbo βαπτίσων· ac si ἀπὸ ἀρχαῖς βαπτίζεσθαι esset, *ablui a sordibus & contagione vulgi qui in foro aut in publico versantur;* quod duriusculum profecto, & vix Gr. est. Ἀπὸ ἀρχαῖς βαπτίζονται, *qui a foro venientes lavantur,* ut hic ἀπερπατεῖσθαι ἀπὸ ἱερῶς, *qui e templo veniens aut egrediens aqua aspergitur;* Et certe interpres hoc in loco, dum Græcam βαπτίζων & concisum sermonem imitatur, vix satis Latine & congrue loqui videtur, quando sic vertit, *Aqua lustrali aspersus a templo,* licet enim apud Gr. frequens sit ellipsis, præsertim in hac syntaxi, lingua tamen Latina (opinor) hunc defectum ferre non potest.

Δάφνης εἰς τὸ σῶμα λαβὼν] Δάφνης λαβὼν, *Lauro in os accepta.* Cum genitivo participium, ut Οἶνος πᾶν, ἄρτε φραγὼν, & similia passim, de vino, de pane, aliquid, partem; sic hic, δ. λ. *de lauro aliquid acceptum ore tenens,* puta folium, uti recte in sua versione supplet Casaubonus. Multiplex lauri usus apud Veteres, tum in triumphis, tum in sacrificiis & lustrationibus, tum etiam in oraculis & vaticiniis; unde hæc arbor Apollini sacra, utpote μαντικὸν φυτὸν, h. e. *arbor vaticinica*, Eustath. Ideo superstitiosus laurum in os acceptam tenet, quod credat ei inesse vim quandam ἀλεξιφάρμακον, ἀποτρόπαιον, *ad malum averruncandum;* unde etiam laurum pro foribus statuere, & baculum laureum manibus gestare (uti hic observavit Casaub.) tanquam ἀλεξιφάρμακον quoddam, seu amuletum, adversus malorum dæmonum insultus & insidias. Unde proverbium δαφνίῳ κορεῖ βακτηρίαν, *laureum gestat baculum,* cum quis insidias non timet; παρῶσιν ἀλεξιφάρμακον ἢ δάφνην, inquit Zenobius. Similis superstitio Tiberii Cæsaris, qui turbatiore cælo nunquam non coronam lauream capite gestavit, quod fulmine afflari negetur id genus frondis: Suetonius in ejus vita. Certe laurum inter alexipharmaca refert Nicander,

Πηλῶν δ' ἢ οἶνος ἀμυγρὴ πόσιν, ἢ ἀπὸ δάφνης

Τεμπίδου, ἢ δαύκονα φέρεται ἐν χειρὶ κόψας.

Utroque nom. laurus superstitiosus grata, tum & ob vim ἀλεξιφάρμακον, tum etiam μαντικῶν, quod φυτὸν μαντικὸν haberetur. Vaticinantes lauro coronari solitos, passim tradunt poetarum Interpretes: & laurum ἐκπερθεῖν παρὰ τὰς εὐθεσιμασίας, ex opinione Veterum, notat Schol. Hesiodi ad Theog. ubi Hesiod. gustata lauru, poetam se repente factum prodit; uti volunt viri doctissimi. Quanquam nihil est in eo poetæ loco quem citant, unde hoc haurire possumus; ait tantum ibi Hesiod. lauream virgam pro baculo, aut sceptro, aut scipione, sibi a Musis datam, simulque exinde poetico numine ab iis affectatum esse, atque inspiratum. Verba ejus sunt in initio Theogonia, v. 30.

Καὶ μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφνης ἐρισηλέθ' ὄζον,

Δρέψαδ' ὀνητόν· ἀπέπυσσας δὲ μοι ἀνδρῶν θέλω,

Et mihi sceptrum dederunt, lauri virentis ramum,

Decerptu mirandum,—h. e. qui permirus videbatur cum ab arbore decerperetur; ita enim ea verba expono: nihil hic de lauro gustata, nec in os sumpta. Decepti videntur viri doctissimi homonymia illius vocis ἔδον, ac si fuisset particip. præf. ab ἔδω comedo; vel imperfecti prima persona sing. cum sit tertia plur. aoristi secundi pro ἔδοθ', ex dialecto Boeotica, a δίδωμι. Laurus ignea est, ideoque dæmonibus infesta; & quando uritur, sonum reddit, & quandam prædicendi vim habet; unde λαλέειν μέγα καπνυρέουσα dicitur a Theocrito *Idyll.* 2, inscripto *Pharmaceutria*; nam & lauri usus vulgo in Magicis erat, & quasi futurorum præsentionem habere credebatur. Nil crepitantius uritur quam laurus, unde & δάφνη a δά particula intensiva & φανέν deducit Eustathius, a sono quem in igni edit. Lauro igitur in focum coniecta, ex diverso crepandi modo futurorum præfagia & vaticinia fiebant; si sonantius crepuisset, faustum id omen fuit: Tibullus,

—*Laurus bona signa dedit, gaudete coloni.*

Ut succensa sacris crepitet bene laurea flammis,

Omne quo felix & sacer annus eat.

At si tacita deflagrasset, id inauspicatum: Propertius,

Et tacet extincto laurus adusta foco.

Hinc laurus divinationis symbolum, & Apollini, vatum Deo & præfidi τ' μαντικῆς, sacra habebatur: quod adumbravit Poeta fabula sua de Daphnē puella ab Apolline adamata, & in hanc arborem conversā; καὶ τὸ μὲν δένδρον ἀπὸ τ' παρθένου δάφνης ἀνέμασεν ὁ μανύμων· λαβὼν ἤ ἀπὸ τοῦ φυτῆος πύρρον ἐσφράνισατο, καὶ μαντικῆς ἔκτοτε σύμβολον ἔγένετο τὸ φυτόν, *Geoponicorum* pag. [303. Edit. *Cantab.*] Hinc vates & chresmologi, cum oracula funderent, & futura præcinerent, laurum in ore tenebant, unde δαφνηφόροι, quasi *laurivori*, dicebantur: *Laurumque momordit*, de vate quodam Satyrus; & Tibullus,

Vera cano, sic usque sacras innoxia laurus

Vesca—

Et notum illud Lycophronis, de Cassandra vaticinante, & entheo furore correpta,

Δαφνηφόρων ποίε' ἔξεν ἐν λαμῶν ὄπα,

h. e. interprete Scaligero, *Superstitiosa fauce bacchata est sonum*. In quem locum Isaacus Tzetzes inter alia hæc habet, rationem reddens quare vates δαφνηφόροι *laurivori* dicebantur, τὸ δ' ἄλλοις ἔπος ὅστιν (re-
jecta viz. illa fabula de Daphnē, *veritas sic se habet*) οἱ χρησμολόγοι καὶ μάντιες σφάντες δάφνης πορρωῖτες, ὡς ἀειδαλὲς ὄνθ' τοῦ φυτῆος καὶ ἀλεξιμάκας, καὶ ἔπω τοῖς χρίξας τὰς χρησμάς λέγοντες, καὶ λαμβάνοντες π' ὅλ' αὐτῶν, καὶ ἔπω διατρεφούμενοι, εἰς μῦθον ἐπέθηξ', ὅτι δαφνηφόροι εἰσὶν, ἵπτοι ἐν τοῖς στεφάνεσσι δάφνης, καὶ λέγειν χρησμούς, ἔχουσι τὰς τροφάς. Δαφνηφόροι igitur οἱ μάντιες, quasi laurum comedentes, i. e. vaticinando victum queritantes.

quan-

quanquam longe aliam hujus *μυστῆος* *σαρκωχίας* rationem assignat alter Tzetzes, ad locum Hesiodi jam laudatum; nescio vero an operæ pretium sit eam huc adducere: Videat qui volet.

Ἐάν παρὰ ἐμὴ γαλῆ] Si *mustela* vel *felis* transcurrerit. Recte enim monet Casaub. de ambiguitate vocis γαλῆ, dubitare viros doctos, *mustelam* an *selem* significet. Nam quia similia sunt hæc animalia, eodem nomine censentur. Quanquam γαλῆ per se sumpta *selem* (ni fallor) seu *catum* plerunque denotat. Sic in *Batrachem* Homeri (si modo Homeri)

Μὺς ποτὲ δι' γαλέης κίνδυνον ἀλύξας

& Theocritus in *Adoniaz*.

Αἱ γαλέαι μαλακῶς χοῖζοντι κατὰ δῶλ.

Quæ & alio nomine αἰλερῶ, παρὰ τὸ αἰόλειν τὴν ἐξίν vel potius αἰλεῖν τῇ ἐρῇ, quod *cauda* aduletur & blandiatur; nam αἰλεῖν est δωπῶειν, (Hesychio) *adulari*: unde αἰλός antiqu. *adulans*, *adulator*, & cum digammate Æolico *Φαῖλός*, inde *felis*, nam sic scribitur in antiquis codicibus. Sunt qui & ἀσκαλαβώτῳ *selem* dici putant, παρὰ τὸ ἀσκαλῶς, i. e. ἀπαλῶς βῆειν, a tenero & molli gressu, nullum enim animal magis caute & molliter incedit. Sed profecto Græci non de *mustela* aut *fele*, sed de *stellione* tantum ἀσκαλαβώτῳ dixere, uti viri docti annotarunt. *Ambigunt docti* (inquit vir summus hoc in loco) *sine γαλῆ mustela domestica, an felis*; per *mustelam* domesticam intelligas (opinor) quem vulgo *catum* putorium nuncupamus, Anglice a *pole-cat*. Dioscor. γαλῆ κατοικίδιον vocat, quæ domos villaticas frequentare, & gallinas & pipiones deprædari, & noctu fere tantum grafari solet. Alia est *mustela* agrestis seu rustica, γαλῆ ἀγρία quæ & ἰκτίς, ἰφῶ, & per aphæresin κτίς κτίδῶ, vulgo a ferret, & Lat. *viverra*, animalculum illud scilicet quo cuniculos venamur; hinc ἰκτίδην, & κτίδην, *pellis mustelina*, & *galerus* ex pelle hujus animalis factus: sic γαλέην, κτὶ *galea*, ex pelle felina seu mustelina. De hoc nomine notentur hæc regula: (1) Nomina hujus terminationis fœmininæ ὀλοπαθῆν, quæ in omnibus casibus contrahuntur, fiunt ab animalibus per ellipsin nominis *δοξ*, & pro pellibus animantium absolute ponuntur, ut ἀλωπαλέην, κτὶ, *vulpina* scilicet *pellis*; sic λεοντέην, τῇ κυνέην, ἢ, *canina*; γαλέην, ἢ, *felina*; λυκίην, ἢ & ἰκτίδην, ἢ, & κτίδην, ἢ εἰνέην, ἢ & ἰ interpos. εἰνέην, &c. (2) Ex animalium pellibus & exuviis cassides & galeæ antiquitus fieri solebant; εἰνέην, κτίδην, κυνέην, λυκίην, &c. περικεφαλαίᾳ apud Hom. (3) Ex omnibus animantibus duæ sunt præcipue & præ aliis, ex quarum pellibus galeæ olim fiebant; eæ sunt *canis*, & *felis*; unde κυνέην apud Gr. & *galea* apud Lat. absolute pro περικεφαλῇ, idque ἀπὸ παλαιᾶς χρήσεως, ex quacunque demum materia fiat; hinc κυνέην κτίδην *galea mustelina*, & κυνέην ταυρεῖν, *galea taurina*, apud poet. ἀπὸ παλαιᾶς χρήσεως, licet κυνέην proprie sit *galea ex pelle canina tantum*. (4) Γαλέην, ἢ, apud Gr. licet sit ejusdem formæ & terminat. cum κυνέην, λυκίην, &c. tamen nunquam dicitur de pelle felina, ut κυνέην de pelle canina, sed de ipsa fele; non de exuviis animalis, sed de ipso animali. Contra

vera

vero postquam in Latium migravit, & facta est Lat. vox, tum non amplius ipsum animal, sed ejus pellem, vel potius *περικνημα*. h. e. galeam ex ejus pelle factam, significat. Haecenus de voce. Rem ipsam quod spectat, multa hujus superstitionis monumenta & exempla occurrunt apud utriusque linguae scriptores, quæ vel omnino omittere jam necesse habeo, vel in aliud tempus differre. Video enim me non posse insigne hoc caput absolvere & integrum percurrere hoc tempore, imo nec hoc Termino. Volui certe superstiosum hunc hominem omnibus suis membris & characteribus & lineamentis & coloribus expressum, & Theophrasti penicillo depictum, vobis, velui in tabula, repræsentare, & ob oculos ponere: sed manum de tabula; siquidem pergere me volentem interpellat propinquus jam Dies, quem vocant, Cinerum, trahens post se Testaracosten. Obtinuit enim & invaluit in his Scholis mos, jam olim receptus, & a majoribus & decessoribus nostris ad nos usque derivatus, viz. Quadragesimali tempore lectiones intermittere, & iustitium agere, & silentio litare: sive quod sicco & sobrio hoc tempore intempestivum sit Græcari; sive quod pisculento hoc tempore multos nos esse deceat ut pisces; sive denique quod Gram. nugæ & notationes aridæ & strigosæ & jejunæ non quadrent Quadragesimæ, ne forte bis eodem tempore jejunare cogamur. Quicquid sit, miratum stat, hac in re antiquum obtinere, & huic saltem mori morem gerere, & consuetudinem *παροπαράδοτον* hæcenus observare: quod & citra superstitionem me facturum confido. Claudatur igitur ad tempus (si placet) Theophrastus noster, iterum post Pascha (si Deus dederit, & si vobis visum fuerit) aperiendus. Interim valete.

[*Εἰν παρὰδεξιῇ γαλῷ*] De ominibus captis ab occurso vel transcurso animalium, felis puta, aut leporis, aut ejusmodi, passim legimus apud antiquos: quod genus auspicii *ἐρόδιον σύμβολον* appellabant. *Γαλῷ*, h. e. *felem* seu *muselam*, inauspicatum animal fuisse testatur proverbium illud, quod extat apud Diogenianum, *Γαλῷ ἐχί*: quod expon. *ἐπὶ ᾧ ἀποτρεπτικῶν*, vel potius (ut legendū suspicor) *ἀποτροπαίων*, h. e. dictum de rebus malis & averfandis & abominandis, & inauspicatis, *παρόσον οἱ γαλῷ ἔχοντες ἐν δυνάξει*, quod qui *muselam* habent non sint fortunati. Quin & hodie leporis transcurso in via ominosus vulgo habetur.

[*τῷ ὁδῷ παρὰδεξιῇ*] Ante *τῷ ὁδῷ* videtur deesse præpositio *κατά*, vel conjungenda cum verbo *πορευθῆναι*, quod sequitur; nam *παρ. ὁδῷ* vix Græce dicitur. De hoc verbo *παρὰδεξιῇ*, vel *παρὰδεξιῇ*, hæc reg. observetur. Cum absolute & sine casu sequenti ponitur, semper significat proprie, diciturque de *transcurso*, vel *transfusione*, vel *præteritione*, in via: at cum casu sequi. ponitur sæpe in metaphor. significatione, pro negligere, omittere, aliquando etiam pro excellere, *παρευδουμῆν*, ut & Lat. *præire*, *præcurrere*; Poeta *Iliad. K. 350.* de Dolone pro anima & vita currente, *πῶς ψυχῆς δρόμῳ παρευδύηται*,
 --- ὁ δ' ἄρ' ὅκκα παρὰδεξιῇ ἀφ' ὁδοῦ.

Ἰφικλον ὃ πόδεσσι παρέδεχμον ἐδὴλόν ἶόντα,
Iphiclum pedibus, i. e. cursu, & velocitate pedum, pratergressus sum, seu excellui, superavi: παρὰτρίχων τὸ σήμερον, hodiernum pratermittens, pratercurrrens, i. e. omittens, negligens; Chrysostom. alicubi, ἢ ἀσφαλὲς παρὰτρίχην, τὰς γὰρ τὰς sc. ἢ δὲ ἀνιδύων, non tutum, nec periculo caret, Scripturas pratermittere, vel negligenter & strictim percurrere. Igitur παρὰτρίχην est & transcurrere, & praecurrere, & juxta currere; tot enim significationes habet hæc præpositio παρὰ.

Λίθους τρεῖς ὑπὸ τῷ ὀδῷ διαλάβῃ] Mira hæc veterum superstitio. Non assentior viro doctiss. qui διαλάβῃ hic legit, ac si superstitiosulus iste tres lapides trans viam projecerit, quasi in selem aut mustelam collimans, & malum illud omen, quod sibi portendi ex hoc transcurso videretur, quasi a se amolens, & in ipsius animalis caput averrens. Scitum quidem hoc est, & a genio superstitionis non alienum: sed διαβάλλειν, pro βάλλειν, vix Gr. est; nec διαβάλλειν λίθους, pro simplici βάλλειν διαβάλλειν enim semper Metaphorice, quasi *verbis trahere, calumniis transfigere, transfodere, calumniari*; retinendum igitur, quod in textu compareret, verbum διαλάβῃ. Διαλ. est *digerere, disponere, discernere, dirimere, dispecere, & διαλ. λίθους est lapides in via certo ordine digerere, & disponere, scævæ gratia, omnis causa, ad malum omen averruncandum; cum enim infaustum & inauspicatum animal iis occurreret, solebant lapides in via erigere ad avertendum omen. Aliquid etiam in numero ponderis & efficacix est, λίθους τρεῖς, numero enim ternario aliquam vim inesse putabant Veteres ad placandum numen, juxta tritum illud,*

Necte tribus nodis. —

—Numero Deus impare gaudet.

Unde illud in re sacra,

Τρεῖς δ' ἀπομαξαμένοισι θεοί.

& illud,

Ὅς μὴ βασκανῶ ὃ τρεῖς εἰς εὐὸν ἔπυσσε κόλπον.

& illud,

Τρεῖς εἰσὶν ἱκανοὶ περὶ τὸν ἐμύξαι λίθους.

& illud tam frequens apud Homerum,

Τρεῖς μῦθ, ---- Τρεῖς δέ.

Aristot. de Cælo, L. 1. C. 1. ubi de numero ternario, διὸ παρὰ τὴ φύσιν εὐληφότες ὡς περ νόμος ἐκείνης, καὶ περὶ ἀγασίας ἢ δὲ διῶν χεῖρ μεθεῖται τῇ ἀριθμῷ τέτρω, *tantum accepta a natura ejus lege, ad Deorum sacra hoc numero utimur.* Hinc & oracula ex tripode reddebat Apollo Delphis, διὰ τὴ κατὰ τὴν τριάδα περὶ τὸν φεῦσαι τὴ ἀριθμῶν, Iambl. de vita Pythagoræ. Huc affertur & illud Poetæ, Τερχιδά ὃ πάντα δέδασαι, de distributione originis mundi juxta trinum illud numen. An vero, ex hac superstitiosa numeri ternarii observatione apud Gentes, colligi possit, eos quasi per rimulam quandam aut transfennam vidisse factrofanctum mysterium Trinitatis, non ausim affirmare.

Εὐ,

Ἐάν ἰδῇ ὄφιν, &c.] Ex conspectu animalium solebant loca religiosa fieri: præ cæteris animalibus serpens omen faciebat,

Ἐνδ' ἐφάνη μέγα σῆμα δεικνών, &c.

Pinge duos angues. Pueri, sacer est locus: &c.

Pro ὄφιν legunt hic ὄφιν, ἔάν ἰδῇ ὄφιν, s; videat visionem i.e. spectrum, phantasma; quia postea sequitur ἐνύπνιον differunt autem ὄφιν & ἐνύπνιον, ut ὕπαρ & ὄναρ, illud est visum vigilantis, hoc dormientis insomnium: sed legendū omnino ὄφιν, hoc enim melius cohæret cum eo quod præcessit, de mustela. Nec visum aut spectrum proprie est ὄφιν, sed ὄραμα, vel ὄρασις, aut φάσμα, aut φάντασμα: ὄφιν, ipsa visio, seu actus videndi. Quanquam ὄφιν forte & ὄφιν ejusdem originis sunt vocabula; videtur enim ὄφιν dici ἀπὸ τ' ὄφιν ab acumine visus, ut & δεικνών a δεικνών, ἔδακνον, ἔδεκνον, quia est ζῷον ὁξυδερκέστατον, animal oculatissimum,

Ὁὐ τε καὶ ὁξυτάτον κερὰν ἐκδέρκεται ὅσοι

ut δεικνών a δεικνών, sic ὄφιν ab ὄφιν, ὄρα· ita Gr. qui in eudendis vocum originibus ὄραματα καὶ ἐνύπνια fabricant, atque in etymologiis omnia fingunt: ὄφιν enim ab Hebr. fontibus derivatur, vel ab ΠΥΞΑ quod est genus serpentis; vel ab ΟΥΞ ob vel oph. Et ut vox ab Oriente ducta, sic res ipsa, dico, omen & augurium a serpentibus desumptum. Hebræi enim ex serpentibus, vasserrimo in terris animali, divinationes olim plures & auguria instituebant; unde שׂוֹפֵן Hebr. & serpentem & divinationem significat, quod Gr. Interpret. Οἰανίσκος ubique verterunt; e. g. Gen. 44. 15. ἐκ οἰδότε ὅτι οἰανίσκος οἰανίσκος; in Hebr. est שׂוֹפֵן שׂוֹפֵן & quia οἰανίσκος, auguria, a serpentibus captari solebant, hinc serpentes ipsos οἰανός Græci dicunt. Hesych. Οἰανός ὄφιν, ὁπικῶς γὰρ λέγεται εἰς τὰς μαντείας τὰς ὄφιν ἔχειν, &c. καὶ οἰανός ἔλεγον. Primus hoc ex Oriente, ut alia multa, transfudit Hom. apud quem hoc divinandi genere usus est Chalkas augur antiquissimus; δεικνών ὄφιν νότα δαφνιῶς de excidio Ilii οἰανόν & augurium præbet.

Ἱερὸν ἐν ταῖς οἰκίαις ἰδρύσασθαι] Aediculas & oratoria & sacella multiplicare, superstitioforum hominum mos est; quare & hanc legem inter alias habet Plato de Leg. L. 10. in fine. Sacella nemo in privatis aedibus habeat, Ἱερὰ μὲν εἰς ἐν οἰκίαις οἰκίας ἐκτίσθαι ibidemque muliercularum & fanaticorum hominum δεισιδαιμονίαν taxat, qui fana & delubra & sacella & altaria, vana religione commoti, in quavis platea, & domo, & in omni trivio extruebant, quovis somnio nocturno territi, aut viso diurno; ἐν τε φάσμασιν ἐρηγορότας διὰ φόβου καὶ ἐν ἐνείργει, ὡς δὲ αὐτῶς ὄφιν πολλὰς ἀπομνημονόοντας, ἐν αἰσῶνι αὐτῶν ἀλλοποιήσεις βωμῶν καὶ Ἱερῶν, πάντα μὲν οἰκίας, πάντα δὲ κώμας, ἐν τε καθαρῶν ἰδρυομένων ἐμπληροῦναι &c.

Τῶν λιπαρῶν λίθων ἑλκε.] Lapidēs ungere, vel unctos lapides adorare, per proverbium dici videtur de homine superstitioso. Clem. Alex. Strom. L. 7. de superstitione gentium, οἱ αὐτοὶ δ' εἰσι πάντες ἔθνη, καὶ πάντα λίθων, τὸ δὲ λεγόμενον, λιπαρῶν προσηκουῦντες. Τὸ δὲ λεγόμενον, frequens loquendi formula apud Gr. cum proverbio aliquo utuntur,

id quod vulgo dici solet, vel id quod proverbio jactari solet. Ex verbis igitur Clem. apparet, illud Πάντα λίθον λιπαρὸν προσκυνοῦν, *Quemlibet lapidem unctum adorare*, in proverbium abiisse, & ut πάντα λίθον υνέιν, de homine anxio & sollicito & laborioso, ita πάντα λίθον λιπαρὸν προσκυνοῦν, de homine superstitioso. Gentiles olim in more habuisse statuas & dolatos lapides, alios etiam saepe nudos & impolitos inungere, eisdemque postea colere ac adorare, multa probant exempla ex Ethn. libris desumpta; nec mirum eos unctos lapides adorasse, cum & summum eorum numen, Jovem scilicet ipsum, in lapide coluerint, & *Jovem lapidem* religiose juraverint. *Unctum vertier ad lapidem*, ex Lucretio citat Turnebus: cum tamen apud Lucretium, non sit unctum, sed velatum.

Nec pietas ulla est, velatum saepe videri

Vertier ad lapidem, atque omnes accedere ad aras.

Ubi per *velatum lapidem* intelligit Poeta statuam lapideam, sive simulachrum, velaminibus & coronis superstitiose ornatam. Ita ut errare mihi videatur D. Pareus, in suis ad Lucretium notis, qui *velatum* exponit de ipso lapidis cultore, quia, inquit, *velato capite erant, qui Deos venerabantur*: Et hoc quidem verum, etsi non ad rem; nam Gentes Deos adorabant capite velato, ut & Judæi sacra faciebant operto capite; quo magis decet Christianos verum Deum adorare, capite intecto & revelato, monente Apostolo.

Arnobius, postquam factus Christianus, Lib. 1. *Contra Gentes* agnoscit, se, cum adhuc in Ethnicismo detineretur, si quando confpexisset lubricatum lapidem, & ex olivi unguine irrigatum, tanquam fuisset vis præsens, adulatum fuisse, allocutum, petiisse etiam beneficia a nihil sentiente trunco. Nec mirum si Gentiles ligna & lapides adoraverint, cum & ipsi lapides fuerint, & in lapideam cordis duritiem obriguerint, ἐπεσθῆναι τὰ νοήματα αὐτῶν, mentes ἢ corda eorum obduruerunt, lapides tanquam; -- λαῖς ὁ λίθος πόλινος Κερίων, αὐτῶν γὰρ κεχθῆναι στενωτέρῃ ἢς λίθοιο. Merito ergo λαῖ (h. e. Gentes) coluerunt λαῖας, (h. e. lapides,) Ὡς αἰεὶ τὸ ὅμοιον ὄν. λίθος ὅτι λίθος, proverbium est de homine stupido & indocto. Plutarchus *Apophthegm.* Ἀεὶ σὺ πρὸ ἱερῶν τοῖς πὶ ἀειρόμενος τὸ ὑψὺ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ παιδείας, εἶπε, καὶ εἰ μὴ δὲν εἶδος, ἐν γού τὸν θεῖον ἢ καθεδρεύει λίθος ὅτι λίθος, non sedebit lapis super lapidem. Et ut lapis super lapidem, de homine stupido, ita lapis coram lapide vel altari lapideo adorans, vel genu flectens, proverbium esse poterit de homine superstitioso. Atque hæc lapidum congestio, & unctio, & consecratio, apud Gentes, prima altarium origo & fundamentum: ita ut altaria nihil aliud fuerint quam lapides simul congesti & coacervati, qui postea poliri & extrui in altarium formam cœpere, gliscente superstitione. Certe βωμὸς, altare, nihil aliud ex sua origine denotare videtur, quam locum editum seu excelsum: est enim ab Hebr. מַבְּצָר quod nihil aliud quam τὸ πρὸ ὑψιλλῆς. Ideoque LXX. vocem מַבְּצָר modo τὰς βωμούς, modo, & sæpius, τὰ ὑψηλά interpretantur, *High places*; ut altaria Lat. ab altitudine dixerunt. Mos hic ungendi lapides, ut & alii multi superstitiosi

stitiosi Gentilium ritus, videtur ex κακοζήλῳ quadam & imitatione veræ religionis ortum habuisse: est enim superstitio religionis æmula, & Diabolus Dei simia. Primum hujus ritus, sive cultus, exemplum habemus in illo facto Jacobi Gen. 28. qui lapidem erexit in Bethle, eumque oleo perfudit. Multiplex certe olei usus fuit sub vetere lege in consecratione, tum personarum, tum rerum; quod si quis dixerit Patriarcham illum tali ritu voluisse consecrare locum illum & lapidem, illumque destinare ad cultum divinum, non repugnamus: Interim vero, qui ex hoc facto Jacobi superstitiosas suas unctiones, consecrationes, & cæremonias, a Pontificiis adhibitas in dedicationem templorum & altarium probare & stabilire conantur, eadem opera œconomiam Mosaicam, & jugum illud legis cæremonialis in Ecclesiam Christi introducunt: Etsi enim hic ritus consecrandi lapides, & altaria, infuso oleo, a Patriarchis fuerit adhibitus, etiam ante datam legem Mosaicam, pertinebat tamen ad legem cæremonialem; ut & circumcisio, & sacrificia, quancumque ante Moysen instituta, erant tamen umbræ, & cæremoniæ, & pars legalis pædagogicæ. Cessavit certe jam unctio lapidum, postquam Christus, lapis ille pretiosus, lapis angularis, unctus est oleo lætitiæ supra socios suos. Dum vero hoc factum Jacobi consecrantis, ungentis, lapidem, oleo infuso, in superstitiosæ unctionis patrocinium adducitur, videmus utramque superstitionem, tam Paganam veterem, quam Papalem novam, ab eodem κακοζήλῳ fonte manasse: dum homines in cultu divino inepte seduli, & perverso æmulationis & ἐπελοδρησικείας studio abrepti, eos ritus in sacris retinent, qui speciali Dei mandato seu instituto sub pædagogia legis erant recepti, & ad captum unius gentis accommodati. Sed hæc hæcenus. Video enim me transgressum limites hujus loci, & in Theologorum castra delapsum.

Notetur discrimen inter λιπαρὸς & λιπαρός. Λιπαρὸς est assiduus, continuus, συνεχής, ut λιπαρὸς πυρετός i. e. συνεχής, febris continua; παρὰ τὸ λίαν παρῆναι, ut sit proprie importunus, sedulus, qui instanter rem aliquam facit; unde λιπαρῶ, & περὶ λιπαρῶ, instanter & importune rogo, flagito. Hesych. λιπαρὸς, δούλον, καὶ τὸ παρῆναι, ἀπὸ τοῦ λίαν παρῆναι. At λιπαρός est pinguis, nitidus, obesus, unctus, delibutus: a λίπος pinguedo.

Αἰεὶ ὃ λιπαρὸς κεφαλὰς καὶ κατὰ πρόσωπον,

Hom. de Phæacibus illis Epicuri de grege porcis, Delibuta unguento capita habentes. Λιπαρός, unctus; Λιπαρὸς assiduus, flagitator, orator, qui vota facit. Superstitiosus iste περὶ λιπαρῶ λιπαρὸς λίθῳ, lapidi uncto genua flectit & vota facit.

Νήπιον, ὅς λιπαρὸν σέβει λίθον ἀμρότερον ὃ

Αὐτὸς καὶ λιπαρὸς ὄντι, καὶ ἐπὶ λίθῳ.

Assiduus Lapidis cultor, & ipse Lapis.

Λιπαρῶν λίθων καταχεῖν, Unctos lapides oleo perfundere, videtur mihi alio transferri posse per proverbii speciem, nec inconcinne, ut ad inanem, præposteram, & ineptam liberalitatem; Unctos ungere,

scilicet divitibus dare: quod olim fieri querebatur ille in Epigram.
Dantur opes nullis, &c.

Χρήματα γὰρ δίδωται νῦν μισθώρεσι μόνοις.

Νῦν λιπαροὶσι λίδοισι μόνοις καταχέται ἔλαιον.

Qui divites cognatos ad cœnam invitant (ut Servator ait) hi unctos tantum lapides ungunt; quanto satius & sanctius est aridos pumices, siccos & jejunos, pauperes, charitatis unguento perfundere, & eleemosynæ oleo delibutos dare, ἔλαιον tanquam ἔλαιον;

Ἀλκυθ[us] Vas olearium, unguentarium, ampulla: ἐλαιόδοχον ἀγγεῖον, οἰκνεί ἐλαιόδοχον, παρὰ τὸ καύειν τὸ ἔλαιον, μωροθύμουν. Metaphorice ad Rhetorum ornamenta transfertur, unde & Lat. Rhetores pigmenta, & myrothecia, & Lecythos, & ampullas dicunt: Sed hæc obvia. Ἀλκυθ[us] habet accent. in antepenultima per hanc reg. Nomina in 3° desinentia, derivata a ἵκειν currere, sunt oxyt. cætera vero baryt. ut σπαθὶς, παρὰ τὸ σπέρως δέειν ὀρμαδός, ab ὄρμ[us] & δέειν, monile vel catena; βονδός, παρὰ τὸ περὶ τῶν βολῶν δέειν ἀγαστός, παρὰ τὸ ἄγαν δέειν at γρόνθ[us], Ζήθ[us], μῦθ[us], λήκυθ[us], baryt. sunt, quia illud verbum in se non includunt; Εὐθ[us] & Εὐάνθ[us] incipientia a ζ variant, idque διαφορῆς χάριν, quando enim propria, barytona sunt; quando appellativa, ὀξύτονα, & in ultima habent accentum.

Ἐὰν μὴς θύλακον ἀλφίτων διαφάγη] Superstitionem hanc merito deridet Cic. Lib. 2. de Divinat. Nos autem ita leves atque inconsiderati sumus, ut si mures corroserint aliquid, quorum est opus hoc unum, monstrum putemus. Ante vero Mariscum bellum, quod clypeos Lanuvii mures rosissent, maximum id portentum aruspices esse dixerunt; quasi vero quicquam intersit mures, diem & noctem aliquid rodentes, scuta an cribra corroserint; nam si ista sequimur, quod Platonis politiam nuper apud me mures corroserint, de Repub. debui pertimescere; aut si Epicuri de voluptate liber corrosus esset, putarem annonam in macello cariorem fore. Hæc Cicero; falsè quidem & acute, pro suo more. Ubi quod de clypeis refert a muribus corrosis, simile est ei quod de Sanacharibo Assyriorum rege narrat Herodot. in Euterpe, διαχυθέντας sc. νυκτὶς μὴς ἀρεσπίες, &c. mures agrestes, per Assyriam noctu diffusos, eorum pharetras & sagittas & clypeos rosisse, ita ut armis nudati fusi fugatique fuerint. Hoc si verum fuisset, merito pro omine habuissent Egyptii, & portento divinitus misso: mirum certe hoc, immo mirum mirorum, & summum miraculum fuisset. Nec immerito Sethon Egypti Rex in templo Vulcani lapideus stetit, murem in manu tenens, cum hac epigraphæ, Εἰς ἐμὴν τῆς ὁρέων ὑποβίτης ἔγω.

At ἐὰν μὴς θύλακον ἀλφίτων διαφάγη, quid mirum, quidnam hoc monstrum, quod omen, aut portentum est? At nec hoc profecto mirum, nec illud omnino verum, nam quid non Græcia mendax Audet in historia? quanquam umbra quædam, & vestigium hujus historię, extat in 8. pagina. Legimus enim in libris Regum Angelum Domini

Domini vastam & horrendam stragem olim edidisse in exercitu Senacherebi: & procul dubio Herodoti illa fabula, de muribus clypeos & tela rodentibus, παραβολή est & depravatio S. Hist. & quanquam Script. de hoc filet, potuit tamen fieri, nec pugnat cum fide, ut Angelus, in delendo Assyriorum exercitu, usus fuerit ministerio murium, quemadmodum in percutiendo Herode ministerio pediculorum.

Clem. Alex. Strom. 7. p. 712. Εὐχὴ καὶ Διογένης πρὸς τὸ θαυμάζοντα ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ὑπερφωτὶ κατελειμμένον, Μὴ θαύμαζε, ἔφη, ὡς γὰρ παραδοξότερον ἡμεῖνο, εἰ τὸ ὑπερὸν πρὸς ὁρᾷ τῷ ὅρει κατελειμμένον ἰδεάσω. Et paulo supra,

Εἰκότως τοῖσι τοῖς θεοδαίμονες πάντα σημεῖα ἡρωῶνται ἢ τὰ συμβαίνοντα καὶ κακῶν αἰτία· ἐάν μὴς διορύξῃ βωμὸν ὄντα πύλινον καὶ μὴδὲν ἄλλο ἔχον, διατρᾶν ληκύδιον. Huic affine illud Leotychidæ, apud Plut. *Apophteg.* Lacon. qui, cum januæ cujusdam pessulo anguis se circumplicasset, idque vates omen esse diceret; Οὐκ ἐμοὶ γ', ἔφη, δοκεῖ, ἀλλ' εἰ ἡ κλέεσ τῷ δεικνῶντι περιελίχῃ, τέρας ἂν ᾖ. ὡς.

Scite Cicero 2. *De divin.* ubi inanem portentorum ominumque superstitionem deridet; Si id quod raro fit, id portentum putandum est, sapientem esse, portentum est: sapius enim mulam peperisse arbitror, quam sapientem fuisse: & post pauca; Conjector quidam, cō-interpretēs portentorum, non inscite dicitur ei respond. qui cum ad eum retulisset, quasi ostentum, quod anguis domi vectem circumplexus fuisset; Tum esset, inquit, ostentum, si anguem vectis circumplexisset: cui geminum illud, quod ex Clem. Alexand. supra habuimus.

Redeo jam ad nostrum superstitionis; Quodnam, obsecro, hoc malum est, quod mus perroserit saccum farinae, φύλινον ἀλφίτων, nihil profecto hoc πρὸς τάλπειτα, nihil ad rem, nihil ad farinam, saltem publicam, nec in eo vertitur salus Græciæ, imo nec unius hominis vita, nec fortuna, hoc casu periclitatur, nempe hoc malum est, quod tantum farinae deperditur; ut si salinum in mensa evertatur (quod vulgo ominosum censetur) quodnam malum exinde evenit? viz. quod aliquantillum salis forte hoc casu pereat. O rem portentosam, & prodigii plenam! Certe, qui omen facit salinum in mensa, is salem non habet in mente. Sed nolo jam salibus perspergere superstitionis, seu cum muribus eum rodere. Ad Gram. accedo; nobis enim veluti muribus rodendi sunt vocabulorum cortices, & utres, & folles, ut sic ad nucleum & medullam & veluti farinam rerum perveniamus.

Φύλινον] Habet accent. in antepen. quia fit a genit. φύλαξ, κτθ. nam alioquin esset oxyt. Notetur ergo hæc reg. Nomina simpl. trisyll. in κτθ. (præced. α) sunt oxyt. ut φυλάκος, θαλάκος, Αἰνός, παραδάκος, Ἀνιπός, οἱ Διόσκουροι, φαρμακός· dico simplicia, nam ἀνικκτθ est proparox. quia compositio retrahit accentum. Excip. jam ea quæ fiunt ex genit. nominum in αξ- (ἀνδραγαθήσας εἰς τὴν δούλειαν τὴν γυνικὴν) ut a φύλαξ, κτθ, ὁ φύλινον, καὶ a φύλαξ, κτθ, ὁ φύλινον, καὶ hæc enim retinent accentum genitivi a quo fiunt; ideoque sunt proparoxytona.

Ἐξηγητῶν.] Interpretem: ἐξηγητὴς general. est *interpres, explanator, commentator*, sed specialiter apud Attic. script. ἐξηγ. est *interpres sacrorum oraculorum, aut portentorum interpres*. Cic. *Religionum interpres, & conjector, & interpres portentorum*, i. e. τερατοσκοπῶ. Demosth. *Energ.* Ἐπὶ δὴ ἐτελεύτησεν, ἥλθον εἰς τὰς ἐξηγητάς, *Postquam illa obiit, accessi ad Sacrorum Interpretes.* Plato *De legibus* Lib. 12.

Περὶ τελευτήσαντας δὴ, εἴτε τις ἀρρεῖν, εἴτε τις θῆλυς ᾗ, τὰ μὲν πρὸς τὰ θεῖα νόμιμα ᾗδ' τε ὑπὸ γῆς δεῶν, καὶ ᾗδ' τῆς δέ, ὅσα περὶ αὐτῶν τελεῖται, τὰς ἐξηγητάς γίνεσθαι κυρίως φερόντας. Cic. 2. *De leg. Sed videamus Platonem, qui iusta funerum rejicit ad Interpretes religionum.* Apud Gr. *Bibliorum Interpretes, Magi & Incantatores Ægyptii, & Divinatores* vocantur ἐξηγηταί. Gen. 41. ἀποστείλας ἐκάλεσε πάντας τὰς ἐξηγητάς Αἰγύπτου, Lat. *Conectores* h. e. εἰρηστές, μάγιστράς. Heb. מִסְמָרִים. Hos ἐξηγητάς adire & consulere solebant homines superstitiosi, de eventu ominis aut auspicii cujuscunque, siquid ipsis sinistrum & infaustum portendi videretur. Lepide autem hic deridet Theophrastus superstitionem hujus hominis, qui cum hariolum interrogaret, quid facere debeat postquam follis seu saccus farinae a mure fuisset corrosus, resp. ille, futori, seu potius cerdoni, illum esse tradendum ut refarciatur. Ut siquis superstitiosus jam quærat, Cujus rei signum est, cum lepus in via transcurrit? quod vulgo hodie ominosum censetur, & alter resp. Signum est eum a cubili suo fuisse deterritum; Ita cum mus utrem, aut follem, aut culeum corroserit, cujus rei hoc signum est? viz. eum fuisse famelicum: aut quid faciendum, cum mures roserint caligas? viz. sartori dandæ sunt ut farciantur, ἀποδῶναι τὸ σκυτοδέψῃ, ἀπορράψαι. Ita enim leg. uti monet Cl. Casaub. non ἀπογεῖλαι. Atque hinc patet δούλικον in Attica supellestile fuisse σκύτιον seu δερμάτινον, h. e. pellicem seu coriaceum, siquidem ad eum reficiendum & refarciendum opus est τῷ σκυτοδέψῃ, quam forte hoc σκυτοτόμος potius opus sit, quam σκυτοδέψς, nam σκυτοδέψς est pellium subactor, at σκυτοτόμος pellium sector, h. e. cerdo, alutarius, coriarius. Σκυτοδέψς Attice idem quod βυρσοδέψς apud Gr. Asianos, qui & simpliciter βυρσεύς, ut in N. F. Notandum, quod licet βύρσα & σκύτιον idem sint, viz. pellis, corium, & idem sint βυρσοδέψς & σκυτοδέψς, tamen βυρσεύς & σκυτεύς differunt apud auctores, ita ut βυρσεύς sit βυρσοδέψς vel σκυτοδέψς, alutarius: σκυτεύς vel σκυτοτόμος, veteramentarius, sutor coriarius, cerdo, qualem hic intelligit Theophrastus, cujus quippe ἔργον & officium est, δούλικον ἀπορράσαι, vas coriaceum rescire, & refarcire. Id enim est proprie ἀπορράσαι Herodot. Musa prima, ἀπορράψας τὴν λαγῆν τῷ γαστέρι, resuto leporis ventre; ubi miram narrat historiam de epistola quæ mittebatur in ventre leporis. Plut. πρὸς φιλοπλεῖ. συστέλλειν καὶ ἀπορράπτειν τὸ βελάντιον, ἵνα σῆζειν καὶ φυλάττειν τὸ εἰσβληθὲν δαῖνιόν τε, contrahere & consuere crumenam. Metaph. sæpius usurpatur hoc verbum ράπτειν, admodum eleganter; tam in simplici, ut κατὰ ράπτειν, δόλος ράπτειν, i. e. suere, struere, machinari, mala, dolos, insidias; quam in compositione, ut κακορράφειν, δολορράφειν, ραψιδέν, μηχανορράφειν apud Æschylum, & similibus.

milibus. Eadem metaphora utuntur Heb. *קָרַן לַפֶּסֶל concinnarunt, consueverunt mendacium, σωτέραντες τὸ ψεῦδος.*

Οὐτε ὁμιλεῖν μνήμασι, ἔτε ὁπὶ νεκρὸν ἰλθεῖν, ἔτε ὁπὶ λείχει] Neque sepulchro insistere, neque ad mortuum accedere, neque ad lectum pervenire. Magna apud antiquos circa mortuos superstitio fuit, tam Gr. quam Rom. quæ ex κακοζήλεια quadam, & perversa imitatione legis Mosæicæ, orta & derivata est: apud Judæos enim sub veteri lege, quisquis cadaver hominis tetigerat, pro immundo & polluto habebatur 7 diebus, & aspergendus erat aqua asperfusionis; Num. 19. Ὁ ἀποβύβῃς τῷ πεθονκότῃ πάσης ψυχῆς ἀνδρόπυς, ἀμάρτυρ' ἔσται ἑπτά ἡμέρας. Ominosum erat mortuum tangere, immo domum funestam ingredi, adeo ut mirum quantum formidarint busta aut sepulchra: Gellius de flamine Diali; *Locum, in quo bustum est, nunquam ingreditur, mortuum nunquam attingit.* Eadem religione tenebatur summus sacerdos inter Judæos: adeo, superstitiosæ Gentes imitabantur Synagogam. Atque hinc erat, quod, ad vitandam hanc contagionem, tam Judæi quam Ethnici, cœmeteria sua & sepulchra extra portas urbium habuerunt; & nescio profecto an non hoc melius quam nos Christiani, qui non solum intra muros, sed etiam frequentissimis & refertissimis urbium locis, & in ipsis templis cadavera sepelimus; Athenis certe erant πύλαι ἱερῆαι, porta sepulchrales, (quarum ineminit Theophrast. cap. περὶ ἀναισθησίας) per quas cadavera ex urbe efferebantur ad sepulturam. Hinc & vas aquæ lustralis (de quo supra in hoc capite) χέρνυψ, qua aspergebant se qui exequiis interfuissent, quod ἀπὸ νεκρῶ λείχεσσι dixit Chrysostom. Ἐδῇ γὰρ ὡς, μετὰ τὴν ἐκκρεμῶν τῶ νεκρῶ, λείχεσσι τὸς κατ' οἶκον, καθαρισμὸς χέρνυψ. Schol. ad Aristophanis Nubes. Hinc & cupressus foribus funestæ domus apponi solita, tanquam signum funeris, ne quis per ignorantiam ingressus pollueretur; neque harum quas colis arborum Te, præter invisas cupressos, Ulla brevem dominum sequetur. Cum autem cupressus (præ aliis arboribus) funebris & feralis fuerit, & in funeribus adhibita, alii alias assignant causas, quas jam non vacat referre, nedum excutere. Hinc autem apparet quanta religione, vel potius superstitione, vitarent veteres cadaveris contactum, funerisque pollutionem: Quanquam revera, ut Salvator de cura pro mortuis, Mortui mortuos sepeliant, ita tamen hac in re Mortui mortuos timebant, atque vitabant; nisi enim profecto peccatis mortui & ignorantie tenebris sepulti fuissent Gentiles, nunquam tam anili & inani superstitione mortuos abhorruissent; majus enim contagionis periculum est a vivis, quam a mortuis; & citius quis pollutionem & inquinamentum contraxerit a convictu superstitum, quam a contactu sepulchrorum; & alioquin omnia munda mundis, etiam cadavera eorum qui e mundo discesserunt. Quod quidem a me dictum intelligi velim, respectu pollutionis moralis, legalis, aut cæremonialis; nam aliqui potest esse pollutio physica & naturalis, a cadaveribus mortuorum, quæ citra superstitionem vitari, nec minus pie quam prudenter caveri debet.

Nec tam superstitioſe, quam ſapienter, olim fecerunt Athenienſes, qui extra urbis ſuæ pomæria mortuos ſuos ex lege ſepeliebant, in loco extra viventium conſortium, idque ad vitandum contagium aerisſque infectionem. Et legibus 12 tab. cautum eſt, *Ne quis hominem in urbe ſepeliret, neve ureret*: & prohibuit Adrianus Imperator, *Ne ſanctum municipiorum jus polluat*. Et certe ad cavendam contagionem, ut libera urbs tetro cadaverum odore minus peſtilenti aere inficeretur, placuit pleriſque veteribus, ut cadavera extra civitates ſepelirentur, in polyandriis quibuſdam, & cœmeteriis, ad hoc comparatis. Quem antiquum ſepeliendi morem an, tanquam utilem & ſalubrem, expediat revocari in orbem Chriſtianum, Theologis & Politicis dijudicandum relinquo.

Λέχθ] Sunt *lecti puerperarum*, & *loculi mortuorum*. Vulgo Lexicogr. λέχθ simpliciter expon. *lectum*, *cubile*: cum tamen hæc vox antonomastiſce ſæpe adhibeatur de lectis, ſeu loculis, in quibus mortui collocari & efferri ſolent ad ſepulchrum, ut in hoc loco Theophrasti. Heſychius, Λέχθ, ἐφ' οἷς τὰς νεκρὰς κομῶσι. Plutarch. *Vita Numa*, ubi de ejus funere & exequiis, Οἱ τε πατέρινοι τὸ λέχθ ἀεζήμυροι, καὶ συμπαρόντες οἱ ἦσαν θεῶν ἱερεῖς, καὶ παρεπόμενοι, *patricii lectum ſeu lecticam ejus bajularunt*. Prævit hac ſignificatione Homerus, Helleniſmi ſons, *Iliade poſtrema*, ubi de funere Hectoris,

Οἱ δ' ἐπεὶ εἰσέταρον κλυτὰ δώματα, τ' μὲν ἐπ' ἴλα

Τρητοῖς ἐν λεχέεσσιν ἔειχ.

Lectum eodem ſenſu dicunt Latini pro *loculo mortui*, aut *sarcophago*. Perſius Sat. 3.

Tandemque beatulus alto

Compoſitus lecto, craſſiſque lutatus amomis,

In portam rigidas calces extendit—

& poſſecto, cum ſomnus ſit mortis imago, merito ſandapila, ſeu theca mortui, dicatur *lectus*, cum etiam *lectus* ſit imago ſepulchri: unde δαίνχθ δουληγῆς & τανηλεγῆς, a λέγωμαι, *cubo*; ſepulchrum enim cubile eſt, κοιμητήριον, & cubile, ſepulchrum. Λέχθ eſt τάρθθ, nec τάρθθ ſolum, ſed & σαρθθ ſeu λάρναξ eſt λέχθ *lectus*, unde & κλίνη etiam a Gr. vocatur. Dionyſ. Halicarn. Lib. 8. ἤσαντο τινὲς κλίνης οἱ λαμπρότατοι ἦσαν νέων ἐν τοῖς κατὰ πολέμους ἔργοις. Idem, de funere Virginie, Ἐξεπῆδον γὰρ ἐν ἧσ' οἰκίῳν γυναικίς τε καὶ παρθένοι τὸ πᾶνθθ ἀποδιδόμμεναι, αἱ μὲν ἀνδρὶ καὶ σφαίρας βάλλουσαι κατὰ τῆς κλίνης, &c. *Ædibus exiliebant & mulieres & virgines, caſum illum lugentes, atque alie flores & coronas in lectum jaciebant*, &c. Λέχθ hoc in loco indifferenter vel pro *lecto mortui*, vel pro *lecto puerpera* exponi poteſt. Sic, apud Chryſoſtomum, ἡ δὲ λέχθς dicitur fœmina, quæ e *lecto* puerperii nuper ſurrexit, ut religio ei ſit, accedere aut appropinquare ad *lectos* puerperarum, ἐπὶ λέχθ (quanquam Cl. Caſaub. in hac poſteriori ſignificatione legere mavult ἐπὶ λεχῶ, ad puerperam) nam & *lectis* puerperarum pollutio aliqua ineſſe cenſebatur. Certe legalis hæc pollutio erat in populo Judaico, unde apud illos puerperarum purificatio, quæ & in Eccleſia Chriſti retinetur jam

jamdiu, atque etiam apud nos non ita pridem observata; hodie vero annon merito abolita & explosa, tanquam cæremonia mere Judaica, judicent *παῖδες τοῦ Θεολόγου*. Certe, qui aliquid legalis pollutionis in puerperio ponunt, & mulierem a partu levatam, usque ad expletum mensem suum incubationis, tanquam pollutam vel profanam, a sacrorum participatione excludendam censent, priusquam in Ecclesia purificetur, haud video quomodo a superstitionis & Judaismi suspitione penitus excusari possint. Sed alius fortasse usus & finis hujus cæremoniae, nec tam necessitatis, quam convenientiae, ratio habebatur. Sed viderint ista rituum magistri, οἱ περὶ ταῦτα δεινοί.

Λεχά, Puerpera, quasi in lecto decumbens. Oppianus *Κυνήγ.* 3.

Ἡ δὲ λεχὶς περὶ ἑστέα, καὶ ἀδενέουσα τόκοις.

quæ & *λεχὶς* a Nonno dicitur, *Joh.* 16. v. 84. *Ἀρχτάκου μίμνημι λεχὶς* *ἑστέα* -- Hom. *ᾠδίνεσσι γυνή.* *Iliad.* λ.

Ὡς δ' ὅταν ᾠδίνεσσι ἔχη βέλτε ὅξυ γυναικας,

Δομῶ, τό, τι περιέεισι μορσόκοι ἐλκείθηναι

Ἡρως θυγατέρες, πικρὸς ᾠδίνας ἔχουσαι.

ubi dolores puerperii tam apte & accurate describit poeta, ut eos versus Gr. mulieres non ab Homero, sed ab Homera scriptos esse affirmarent, teste Plutarcho *περὶ τῆς φιλοσοφίας*.

[Ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ *Θεός*.] Mos erat apud antiquos, postquam triste aliquod somnium viderant, sacra facere, ad placandum numen & averruncandum omen; quia scilicet insomnia *θεόπεμπτα*, divinitus missa, videbantur, -- *Θεὸς μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος*. Somnia esse præfagia, oracula quædam & vaticinia futurorum, credidit superstitionis antiquitas. Εἰ δέ εἰπὼν ὕπνοι προφήται, καὶ τὰ ὄντα δείματα τοῖς ἀνθρώποις ὀρέγνται *τοῦ* ὕπνου ἐσομένων αἰνίγματα, ut ex sententia veterum loquitur Synesius primis statim verbis elegantis libelli *De insomniis*. Ut ἐλπίδες sunt ἐγρηγορῶτων ἐνύπνια, ὄνειροι Platoni, ita vicissim, ὄνειροι ὕπνων ἐλπίδες. Quanta superstitionis veterum fuit circa insomnia, passim testantur auctores, ii præsertim qui Onirocritica scripserunt, Artemidorus inprimis, Aristotelis liber *περὶ τῆς κατὰ ὕπνον μεντικίας*, Aches, Altrampsyclus, alii. In favorem hujus superstitionis ficta est illa Etymologia, ut *ὄνειρος* dicatur *πικρὸν τὸ ὄν εἶναι*, quod sit prædictio quædam *τῷ ὄντι*, vel potius *τῷ ἐσομένῳ*. Alii cordatiores fidem omnem insomniis derogarunt, tanquam rebus leviculis & nullius momenti; juxta illud Theocriti, *ἴσται δὲ ψεύδων ὄφει* & Homeri illud,

----- *Ἦτοι μὲν ὄνειροι ἀμύχανοι, ἀκρετόμωδοι,*

Γίνονται δ' ἐξ ὅτι πάντα τελέεται ἀνθρώποις

quanquam ille binas faciat somniorum portas, verorum unam, fallorum alteram,

Δοταὶ γάρ τε πύλαι &c.

ad quem locum Critici varias conjecturas, immo somnia sua, adducunt. Præ aliis vero ea somnia vera putabantur, quæ post mediam noctem viderentur; Horatius,

Τοῖς ἐκ ἐρχομένοις ὁ γέγον' ἐκείνῳ' ὄνειρος·

quæ vericulum Elias Cretensis comment. in Nazianz. citat cum non-nullo, sed levi discrimine. Τ. ἐκ. ἐ. ὁ πατήρ ὑποκρίνα' ὄνειρος· *trajectio*, vel hyperbaton, pro ἐρχ. ἐκ ἐκείν. *proficientibus non interpretatus est*. At aliud κρίνα'ς, aliud ὑποκρίνα'ς, ὑποκρίνε'ς, communiter est, *simulare, fingere*, atque etiam *respondere*, idem quod ἀποκρίνε'ς, quanquam & ὑποκρίνε'ς etiam hoc sensu ponitur pro *conjectare, interpretari*, cum de somniis viz. agitur; Ἐγὼ μὲν ἐν ἀναγνίσκῳ ὑποκρινάμενος ἑμαυτῷ τὸ ὄναρ. Philostr. Οἱ γὰρ Ἑλληνισταί, ὅς ὄνειροπόλος ἢ ποιηταὶ καλεῖσθαι, οὗδ' ἂν ὑποκρίναντο ὅσον ἑδμήαν· ubi observand. eos plerumque Ἑλληνιστὰς dici in soluta oratione, ut & ὄνειροκρίτας, quos ὄνειροπόλους vocant poetae. Homerus ipse, *Odyss. T.*

Ἄλλ' ἄγε μοι τ' ὄνειρον ὑπόκριναι ἢ ἀκούσθαι,

Somnium tibi expone, (declara, interpretare) ἢ audi,

ὑστερον περτέρῳ, pro audi, ἢ interpretare; & paulo post,

ὦ γυναι, ὅπως ὅσιν ὑποκρίνα'ς ὄνειρον

Ἄλλ' ἀποκρίνα'ς, --- ---

declarare somnium. Ex illis verbis Homeri jam laudatis (ὁ γέγον' ἐκείνῳ' ὄνειρος) exculperunt posteri vocem ὄνειροκρίτης. Eustathius ad locū, τὸ, ἐκείνῳ' ὄνειρος, σιωπῇσι τ' παρὰ τοῖς ὑστερον ὄνειροκρίτῳ, ὡς ἔστι) ταυτὸν τὸ ὄνειροπόλῳ, ἢ ὄνειροκρίτης. Plurima hujusmodi composita fecerunt posteriores Gr. ex simplicibus Homeri vocabulis simul conflatis atque conjunctis; quod & antea me observasse memini. De voce ὄνειροπόλῳ hoc insuper annotandum. Et si ὄνειροπόλος idem sit quod ὄνειροκρίτης, viz. *conjector*, seu *interpret somniorum*; tamen verbum ὄνειροπολεῖν ex eo derivatum, non est ὄνειρος κρίνα'ς, vel ὑποκρίνα'ς, *somnia exponere vel interpretari*, sed in *somniis versari*; simpliciter, *somniare*; ἐνύπνια ὄρεν, in *somniis aliquid meditari, imaginari*: ut apud Aristophanem,

Ὀνειροπολεῖ γὰρ ἢ κακῶς ἢ ἰππικῶς.

h. e. tanto rei equestris studio flagrat, ut etiam dormiens, ἢ in *somniis, eam meditetur*. Hinc scite transfertur ad spem inanem, & frustratam, cum quis vana spe seipsum lactat, & ipse sibi somnia fingit, quod ἐλπιδοκρίτης eleganter vocat Eustath. Il. E. ὄνειροπολεῖν, τὸ ὡς ἐν φαντασίᾳ κρίτῳ ἐλπιδοκρίτης, h. e. nimia ἢ vana spe laborare. Hoc in sensu non infrequens hæc vox est apud Atticos Scriptores.

Demosth. *Philip. I.* Ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὅτι ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νῦν τὰς Θέας ἐκείνων μεθύειν καὶ μεγέθει τῶν πεπερασμένων, ἢ πολλὰ τοιαῦτα ὄνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, *Ejusmodi somnia multa suo animo agitare*; de hujusmodi multis vanam spem concipere; multa ejusmodi quasi per somnium sibi fingere. Julianus *Epist.* quadam, οὐδὲν ἄλλο ἢ σὺ, καὶ τὰ πλεονεξεῖς ἡμεῖς ὄνειροπολῶν γεχέμεθα, *nihil aliud nisi te, tuasque literas somnians, animo concipiens*. Lucian. Gallo, Ἐπὶ γὰρ σὺ ὄνειροπολεῖς τ' πλεονεξεῖς, *tunc adhuc divitias tibi fingis, aureos montes tibi polliceris?*

De accentu hujus nominis (ὄνθερχεῖτης) observo, utrobique anomaliam esse, tam in voce simplici κερῖτης, quam in compos. ὄνθερχεῖτης. Κερῖτης enim habet accent. in ult. contra communem regulam: Nam dissyllaba verbalia in της perunque sunt barytona, & penacuta; ut περάτης, κτίσης, γέσης, δότης, δύτης, κλέπτης. Excip. κερῖτης, ληστής, quod oxyt. quia contrahitur ex ληστής. Jam ut simplex κερῖτης ὄξυτορείται, præter analogiam, ita contra compos. ὄνθερχεῖτης προπαροξύνηται, itidem contra communem regulā: hæc enim reg. est, τὰ εἰς ἡς ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν ὄξύτονα, ἢ ἐν τῇ συνθέσει ὄξύωονται, ut σαφής, ἀσαφής, ἀδελφής, φιλαδελφής, ἑραστής, ἀντεραστής, ψευδής, φιλοψευδής, βασιπτής, ἡμεροβαπτής, ἀναβαπτής, δανήτης, ἡμεροδανήτης. Excip. ἀληθής, cujus compositum est φιλαλήθης. & α κερῖτης, ὄνειροκέρτης: sic & δικαιοκέρτης, at ὑποκέρτης. Conjectoribus ἢ ὄνθερχεῖταις præmia olim dabantur divinationis suæ; quæ ΟΜΩΚ vocant Hebr. Gr. μαντήα in lib. Num. De divinationis præmio dato τῷ ὄνειροκρίτῃ lepidum & insigne exemplum affert Cic. De divinatio. lib. 2. Desert ad conjectorem quidam, somniasse se, ovem pendere ex fascia sui cubicularis: respond. conjector, Thesaurum defossum esse sub lecto; fodit, invenit auri aliquantum, idque circumdatum argento; misit conjectori quantum visum est de argento: tum ille, Nihilne de vitello; id enim ex ovo videbatur aurum declarasse, reliquum argentum. Hæc Cicero; quanquam & is statim post sale aspergit hoc ovum; deridens hanc fabulam ὄνειροκρίτης, & ab ovo ad malum deducens. Et forte non plus saporis est in hujusmodi somniorum interpretamentis, quam in albumine vitelli. Hoc dono ὄνειροκρίτης Josephus, & Daniel, alique viri sancti, olim præditi fuerunt; cum vero extraordinarium fuerit hoc donum interpretandi somnia, cessavit hodie in Ecclesia, adeo ut impium & sacrilegum & superstitiosum fuerit cuiquam vel id sibi usurpare, vel ab alio requirere; quare tutissimum censent Theologi, quælibet somnia contemnere, nec ex iis divinationem facere, divinationem (inquam) hyperphysicam, scilicet rerum futurarum: nam divinatio mere physica non videtur reprehendenda, qua viz. ex somniis conjecturæ eruuntur a medicis, de statu corporis, & qualitate morbi; nam etiam somnia inter morborum symptomata & prognostica ponunt οἱ Ἀσκληπιδεῖς. Alioquin autem præfagia illa & prognostica eventuum, quæ ex somniis capiuntur, revera nihil aliud sunt quam agrotorum somnia; nam ut Josephus, Dei sunt solutiones somniorum: est Deus in cœlis revelans mysteria, & interpretans somnia. Et cum Josephi mentionem fecerim, insignis illius ὄνειροκρίτης, subit mihi de novo ejus nomine a Pharaone illi imposito. ΠΝΥΞ ΠΝΥΞ quod Philo interpretatur ὄνειροκρίτης Theodoret. ἢ ἀπορρήτων ἐρμηνευτής Hieronymus, nescio quare & quomodo, vertit salvatorem mundi. Græci corruptam vocem, sive Hebr. sive potius Ægyptiacam retinuerunt, Ψονδομρανῆχ.

INDEX AUCTORUM

QUI IN

ISAACI CASAUBONI

Commentario notantur, illustrantur, emendantur.

A.

Æschines emendatur 77
Apuleius notatur 20
Aristophanes emendatur 104.
Aristoteles illustratur 47. 52. 62.
72. 3. 87. 114. 122.
Artemidorus illustratur 127
Athenaus emendatur 37. 74. 83.
bis. 163.
illustratur 62. 114. 131. 136

C.

Cicero emendatur 14
illustratur 46. 48. 63. 107.

D.

Demosthenes illustratur 67. 157.
ejus scholiastes notatur 64. 68. 100
Diogenes Laertius emendatur 12

E.

Ecclesiastici liber illustratur 89
emendatur 89

G.

Gellius emendatur 173
Glossarii auctor emendatur 48. 92.
105.
notatur 52

H.

Heſychius emendatur 105, bis. 169.

L.

Lucianus emendatur 36
Lucilius emendatur 43. 49. 162

M.

Maccabaorum libri illustrantur 89

N.

Nonius notatur 34

O.

Oppianus illustratur 37

P.

Plato illustratur 23. 31. 38. 39.
103. 108. 123. 125. 160.
emendatur 169
Plautus emendatur 36. 122
illustratur 42. 87
Plinius emendatur 12
Plutarchus illustratur 38. 50. 54
111.
emendatur 95

S.

Seneca emendatur 12

T.

Tertullianus illustratur 35
Theophrastus Hist. Plant. lib. 4.
illustratur 55
emendatur in lib. De odoribus 78

I N.

INDEX AUCTORUM QUI IN JACOBI DUPORTI

Prælectionibus notantur, illustrantur, emendantur.

A Cta Apostolorum illustratur 302, 3. 418. 448, bis.	Hieronymus notatur 474
Æliani interp. notatur 403	Homerus illustratur 313. 321, 2, 5. 335. 408. 423. 4. 442. ejus interpres notatur 207. 281, versus aliter citatur ex Elia Cretensi 473
Æsopus illustratur 407	Horatius illustratur 245, 6, 7. 433, 4
Anacreon illustratur 259	I.
Antiphontis interpres notatur 195	Jobus emendatur 437
Aphthonii interpres notatur 308	Isaias illustratur 392
Archæologiæ Atticæ auctor notatur 257	Juliani interpres notatur 306. 390
Aristophanes illustratur 327	Justinus Martyr notatur 455
Aristoteles illustratur 193. 209. 218. 410.	L.
Aristotelis interpres (Gulstonus) notatur 218	D. Luca versio emendatur 264. 270. illustratur 334
Arriani interpres notatus 342	Lucianus illustratur 192
Athenaus illustratur 286. 432.	Lucretius illustratur 464
C.	M.
Chilonis apophthegma illustratur 405	D. Marcus illustratur 232, 35, 6 emendatur 458
Chronicon Arundelianum notatur 391	Martialis illustratur 338
Cicero notatur 449	D. Matthæus illustratur 318. 431
D.	P.
Demosthenes illustratur 254	D. Paulus illustratur 284
Diogenes Laertius illustratur 195	Phrynichus notatur 326
emendatur 446. ejus interpres notatur 286. 300. 304. 353	Platonis interpres notatur 430
Diogenianus emendatur 461	Plutarchi interpres notatur 359
Dionis Chrysostomi interpres notatur 300	Polybii interpres notatur 335
E.	Porphyrus emendatur 427. ejus interpres notatur 325. 365. 427, 8.
Epiphanius emendatur 395	S.
Etymologus notatur 220. 226. 248, 9. 261. 281. 356. 368. 375. 441	Septuaginta Interpp. notantur 224. 277. 291, 2.
Eupolis illustratur 452	Suidas emendatur 180
Eustathius emendatur 356	T.
G.	Tertullianus notatur 358
Gorgias notatur 247	Theocritus illustratur 292
H.	Theocriti Scholiastes notatur 275. 291. interpres notatur 395. 402
Herodotus illustratur 467. ejus interpres (Valla) notatur 236	Theon Sophista emendatur 381
Hesiodus illustratur 459	V.
Hesychius emendatur 202. 220. 244. 298. 315. 378. 442.	Vulgatus interpres S. S. notatur 235. 243. 246. 292. 303. 325. 367. 400. 406.
	X.
	Xenophontis interpres notatur 335

IN COMMENTARIUM ISAACI CASAUBONI RERUM ET VERBORUM INDEX.

A	ACCLAMATIO	ἀπομαρτύνειν 105. 136. 304	βλασφημεῖν	146
	NUM formula	ἀπόμακτρα 105	β.	
	24	ἀπομακτρίαι 136	Καίρις 107	
ἀκρός	ἀκόλυθοι 101	ἀπονοεῖν 168	κακολογία 174	
Acroases	48	ἀπονοεῖν 167	καλλωπίζεω 112	
Ades	23	ἀπόνοια 58, 9. 166, 7. 8	καλλωπίζεω 173	
Adra	86	ἀπόρρητα 161	Canina scava 127	
Erati oboli	62	ἀποσολαί 52	Canes cathenarii 40	
Arei nummi aliquando	103	ἀποφάν 105	Capsarii 81	
Athenis	ibid.	Aqua lustralis 126	Cantare 18	
Esculatores	62	ἀρδάνιον ibid.	κατασκευάζουσιν 74	
Esculari	ibid.	Ardetti 60	κατά κρητὸν 82	
ἀρχίνια	113	ἀρέσκεια 45, 6	καταφέρειν 22	
ἀργεῖον & ἀργεῖον	60	ἀρεσκῶ ibid.	κατὰ φύσιν 42	
ἀργεῖον	27	Aristophan 73	Cavillatio 15	
ἀργεῖον, ἀργεῖον, ἀ-		Aristotelis brevis 47	Canones 63	
ργεῖον, quid differant	35	creber in trajectionibus	Cella balnearum 86	
ἀνδρῶν	142, 9	72, 3	κερκίς 52	
ἀλυσίων	78	Articuli 162	κερκίσις ibid.	
Album in vestimenta ad-		ἀρτυταία 87	Cetarii 64	
dere	97	ἀσκός 47, 8, 9	κνίδιον 169	
ἀλλανθὴ	141	Assa cella 86	χαλκία 86	
ἀλφός	143	ἀσπὴς 60	χαλκολόγος 62	
Alterplices	18	Athens 'Ελλάς & 'Ελ-	χαρμητήρ 6	
Ampullarum variae for-		λας 10	Cimicaria 158	
ma	54	Atticismi 33. 44. 67. 68.	χερσὶς 126	
variae materiae	ibid.	72. 114. 126. 140	χερσὶς &	
ἀνυκόπειν	170	ἀνυκόπειν 119	χερσὶς &	
ἀνυλίσκειν	103	ἀντὸς vox inferiorum 25	κνίσις ibid.	
ἀναφέρειν	78	ἀντομάτα 62	χρηστότης 85	
ἀνυφορεῖν	ibid.	ἀφορμὴ 32	κνίσις 88	
ἀνυφορεῖν	101	B.	χρῶνισκος 170	
ἀνυσευρμύς	60	Baculum gestare invi-	Clavi caligares 42	
ἀνυσευρμύς	98	diosum Athenis 55.	etiam aurei 43	
Anatocismi modus	92	Baculi Laconici ibid.	Clavarium 42	
Animadversiones extra		recti, incurvi, Persici	κλῆσις 152	
urbem	118	ibid.	χερσὶς &	
Antambulones	26	βλάπτειν 87	χερσὶς &	
ἀνπλαμύνεω	169	βλαπτικὸν ἀπὸ νεκρῶν 126	κνίσις 52	
ἀνπλαμύνεω	82	Bastiliarius 60	Cocetum 35	
ἀνπλαμύνεω	64	βουβάν 74	Collecta 124	
ἀνπλαμύνεω	103, 108	βουβαλῶν & βουβαλί-	Colligere paltium 37	
ἀνπλαμύνεω	27	ζέιν ibid.	κόπτε 49	
		βουβαλῶν 58	καρτεῖν 158	
			κα-	

Index Rerum & Verborum

Coronam capere	105	ὀταξία	ibid.	Latina linguae paupertas	
Cosim	98	ὀδοκίμειν	21	88. 107	
Coryla	49	ὀρχιδῶν λόγος	77	Laurus	126
Crepundia puerorum	48	ὀρχημονεῖν	38	λαλία	30. 71
Cucurbita	86	Euscheme adflare	ibid.	λαμπρόν ἱμάτιον	154
κωσάρον	140	ὀρεπίζειν	112	Legatorum viaticum	101
D.		ἐξ οἶαν εἰς οἶα	80	λέχθη	133
Δαπανᾶν	108	F.		λέχη	30
δειλία	169	FAtuus	30	λιμονίμειξ	88
Desperatus homo	59	Favere linguis	146	λιμός	ibid.
διαίρεσις	34	Fiscina	28	Lingulaca	71
διαμνησκείν	99	Fœdus	148	Linguosus	ibid.
διαφορῶν	89	Fœneratorum impunitas		lituus	55
Dies curiae	106	Athenis	66	Locutaleius	71
Digma Piræi	160	Fœneratorum improbitas		λοχίεσθαι	90
Dionysia gemina ab A-		66, 8		λογοποιεῖν	29. 75
theniensibus celebrata				λογοποιοὶ frequens ma-	
31				lum Athens	76, 7
Διονύσιος τεχνίται	26. 61	Fori	113	ibidem puniti aliquando	
διπτεράει	41	Fracta & scissa vox	65	81	
Domis funesta indicia		Fulmenta	42	λωπθη	38
133		G.		Loqui alta voce signum	
δομάτιον	111	Γαλήνη	127	ruficitatis 36. superbia	
δουχέρια	142	Genitivus	143	55. impudentia 65. 70	
E.		Gerulifiguli	75	M.	
Eκλέγην	62, 9	γλήχρη	88		
ἐκσρέφην ἱμάτιον	159	γλωττός	ibid.		
ἐχθρη	66	γλωσσώδης & κατὰ			
ἐγκερυσμένα vasa	104	γλωσθη	71		
εἰκονισμός	7	Graca fide mercari	141		
εἰσθῶν & εἰσθονεία	14	Graca linguae copia	88		
εἰσπέναι δίκην	113	inopia	76		
ἐκκορῶν	91	Grassari	20		
εἰς γυνῶν ἐκλέγην vel		γυναικεία ἀρετὴ	26, 8		
ἐκκρίπην	69	γύρραθον	131		
ἐκκορῶν	42	H.			
ἐκπάλαντα τρία & τρέ-		Historia finis	5		
τον ἡμπαλάντων, quid		Histrionum persona			
differant	67	61			
ἐκκιδῶν de veste	38	I.			
ἐκπάλαν γυνῶν εἰς τὰ ἱ-		I Diotismi varii servari			
μάτια	98	a Theophrasto	25, 6,		
ἐκδίδει	64	7. 34. 79			
ἐκπία	152	Ille	25		
ἐκδοθῶ	158	Illiberalitas	88		
ἐκπιοποιεῖν	150	ἱμάτιον	38		
Epicuri atas & mors	12	Impetu placere	18		
ἐκπιδείκνυσθαι	57	Incoxare	98		
ἐκπιδείξαι	23	Insolentia	173		
ἐκπιδείδειν	156	ιστάλην	41		
ἐκπιδόσθαι	ibid.	ισομοιρίας Athenis an-			
ἐκπιδείδειν	16	Εἶος Thesens	172		
ἐκπυρρῶν	107	ισόληφα vocabula	127		
ἐκπυρρῶν	121, 2	Iusta	139		
ἐκπυρρῶν δίκην	123	L.			
ἐκπυρρῶν δίκην	20	Λαίλαργος & λαβῶν			
ἐκπυρρῶν δίκην	ibid.	δίκην	16		
ἐκπυρρῶν δίκην	76	λάλα	75		
ἐκπυρρῶν δίκην	107	Lallare	ibid.		

in Ifaaci Cafauboni Commentar.

μυστήριον	ibid.	Piaticres	136	Reticulum panis	131	
Mysteria noctū perage- bant	32	Pinguia aegre putrescunt	102	ῥῆσιν εἰπεῖν	124	
N.		Piscatores	64	Rex & adulator sunt re- lata	26	
NAnia	74	πίστυς	131	Roma epitome mundi	13	
νεῖν de pede	36	πτεῖν φωνὰς	18	ῥόπτεσς servitium ostiatio- rum vicem	40	
νεότης	26	Placencia & placor	46	ῥυποκεῖσθαι	88	
Nodum in scirpo querere	110	Platonius Oeoi	19	S.		
ναυοπεδέτης	16	πλοκαὶ λόγων	18	Σαλπίεν	10	
Nummi asperi	152	ποπύζην	149	σαλπίεν	ibid.	
Nummi viles	103	πορτίον	101	σαπέρς	102	
νυώνιον	74	Portas urbium numero plurali efferunt Graeci	118	Saltatio	109	
O.		Portitor	63	Saltuarius	92	
Obsonatores servi	27	Posticon mensis	175	Samia vasa	54	
Obsonari homini ni- hili officium	28	ποδίων, ποδωνδὺς	49	Sarcina viatorum	101	
Oedem	32	ποσού	141	Satyri	52, 3	
Odium	149	Poetarum conventientia cum ethico philosopho & historico	5	σιφός	88	
oecus	86	πράττειν pro συμπράττειν	68	Sacra porta Athenis	118	
οἰκότης	156	πράττειναι pro εἰσπράττειν	141	σκυτάλειον	55	
οἶκος	86	πράττειναι	ibid.	Senra	86	
οἰνόπις	90	πράττειναι	ibid.	Sedes discreta in theatro	Attico	51
οἰλιχαρχία	171	πράττειναι	ibid.	σιντοδέλης	131	
οἰλιχαρχικός	ibid.	πράττειναι	39	Secundus auctor	108	
οἰλοῦσθαι	154	πράττειναι	31	Serpens vasa in adibus	129	
οἰμολία	20	πράττειναι	51	Servi ostiarii 40. ad pe- des	83	
οἰλομαχοί	57	πράττειναι	141	Σελυαὶ vendentium	164	
Ordinaris homo	60	πράττειναι	144	σιντοδέλης	145	
ὄστρακον	126	πράττειναι	116	Simia caudata	52	
ὄψιμα	172	πράττειναι	126	σιντοδέλης	49	
P.		πράττειναι	171	Solum	42	
Pactio de nsura in dies	68	πράττειναι	171	Speculaculo	113	
singulos	68	πράττειναι	171	σπερμολόγοι	70	
παίδωπις	72	πράττειναι	171	Sphagia	160	
Pedagogia Athenis veri- ta	101, 2	πράττειναι	171	Sprucities	60, 142	
παλαίστρα	57	πράττειναι	171	Stabulum	63	
παλιν	18	πράττειναι	171	Stabularius	ibid.	
παλινῶν	ibid.	πράττειναι	171	στία	103	
Pallii in humeros reje- ctio	37	πράττειναι	171	Stilata	20	
παρὰειπνέειναι	82	πράττειναι	171	Stilarius	ibid.	
παρὰρέφειν	159	πράττειναι	171	στεινὸς	18	
παρὰσείσας ὄρνειν	33	πράττειναι	171	Subasificans	60	
Peregrina mulier	174	πράττειναι	171	Subostianus	ibid.	
περιεργία	109	πράττειναι	171	Superlativus gradus pro comparativo	102	
parcus	88, 9	πράττειναι	171	Superstitio veterum	128	
παρέρρηγξαι νοκ	65	πράττειναι	171	Suppingere	43	
παίεσθαι	81	πράττειναι	171	Suris apertis ambulare	34	
πέλεκυς	49	πράττειναι	171	συκοτεχνίτης	88	
πέλις	119	πράττειναι	171	συγνήτης	143	
φωλὴν ῥήματα	77	πράττειναι	171	συγνήτης	ibid.	
Phidoma mensura	104	πράττειναι	171	συκοτεχνίτης	88	
φορμὴς	28	πράττειναι	171	σύμμετρος	143	
φορμὸς	157	πράττειναι	171	συρῆς	33	
Phormio Terentii	28	πράττειναι	171	συρῆς	89	
φειδωρισμός	136	πράττειναι	171			
φειδωρισμός	135	πράττειναι	171			

Index Rerum & Verborum

T.				
T Ἀγρόν	102	148. discedit ab Ari-	<i>Vacordia</i>	59
<i>Tadulus</i>	149	<i>stotele</i> 14. 88. dictum	<i>Varicitus ambulare</i>	34
<i>Tali</i> ὁρμίσδετο	53	<i>eiusdem</i> venustum 99.	<i>Varicitus stare</i>	98
διόσφο	ibid.	<i>minus accurate dicta</i>	<i>Verba simplicia pro com-</i>	
σίφνιοι	ibid.	10. 58	<i>positis</i> 68. <i>composita pro</i>	
τρίφωδὶ	125	ἡλακῶ	<i>simplicibus</i>	72
τελώνης	63	ἡλακωτῶς	<i>Veterum ἀνοποδοσία</i>	97
<i>Telonarius</i>	ibid.	ἡλεῖδ	<i>Veterum stultitia</i>	128
δοικῶ	113	ἡλεμάτα	<i>Victorii sententia refuta-</i>	
δαύματα	61	ἡμερεπιδέπνῶ	<i>tur</i>	3
δαυματοποῖ	ibid.	ἡ αὐτῆς ὁδὸς	<i>Virtutes ἀγόνυμοι</i>	19
δαύμακτρον	62	τίμῶ	<i>Virtutes ὁμιλητικαί</i>	29
δαυμάζην	46	τίτυρῶ	<i>Vita humana partes</i>	ibid.
δαῖπρον	18	τίτυρι	<i>Umbra</i>	164
<i>Theatri Attici sedes ve-</i>		τοκογλύφει	<i>ὑπερφανία</i>	166
<i>nales</i>	100	<i>Toculliones</i>	<i>Unguentarii</i>	64
διαν ἀρετῆζην	ibid.	<i>Tonsivina</i> ἀοινα συμπό-	<i>Vultus</i>	76
δεῖδ	9	σι		
δεατροπῶλης	100	<i>Trahi, de veste</i>		
δεατρονῆς	ibid.	<i>Trajectiones crebrae apud</i>		
δεαρεῖα	114	<i>Aristotelem</i>		
δεαρεῖν	9	<i>Triballi</i>		
<i>Theophrastus Eresus an-</i>		τρίβω		
<i>tor huius libri</i> 3. 11.		τρίβῶ		
30. 78. & alibi. <i>eius</i>		τρίβῶ		
<i>elegans & amœnum in-</i>		τρίβῶ		
<i>genium</i> 4. 99. <i>mundities</i>		τρίβῶ		
<i>& elegantia</i> 43. <i>tene-</i>		τρίβῶ		
<i>ra aures</i> 70. <i>imitatio</i>		τρίβῶ		
<i>Aristotelis</i> 4. 34. 47		τρίβῶ		
& passim. <i>subtilitas</i> 30.		τρίβῶ		

IN

JACOBI DUPORTI PRÆLECTIONES RERUM ET VERBORUM INDEX.

A.				
A ἄγῳ τυχῶ	431	quid, & quomodo dif-	<i>ibid.</i>	
ἄγῳ, unde	321	ferunt 301 & c. Ἀγ-	<i>Ἀγῳ, unde</i>	284
ἄγῳ, πέν-		εἰσὶ	<i>Ἀγῳ duco, & ἄγῳ frango,</i>	
τε, quid	261	<i>Ἀγῳ, apud Aristote-</i>	<i>convenientia & discrim-</i>	
<i>Agidis Lacedæmonii sci-</i>		<i>lem & Theophrastum</i>	<i>men</i>	354
<i>tum dictum</i>	268	quid, 273 inter voces	<i>Ad aliquando compara-</i>	
<i>Ἀγῳ, γυναικία</i>	228	<i>ἄγῳ, & ἄγῳ</i>	<i>tioni inservit</i>	214
<i>Ἀγῳ, & ἄγῳ</i>		<i>κῳ, discrimen Gram-</i>	<i>Ad δόλῳ, vitio μεμψι-</i>	
		<i>maticorum rejectum</i>	<i>μοιρίας laborant</i>	240
			<i>Ad-</i>	

Rerum & Verborum Index

- Αδελεία** 237, 9.
Αδελείν 239
Adriani Imp. carmina in
Florum 325
Adverbiorum temporis
constructio 249
Adulatoris etymologia
223
Ædium conductatum
pensiones five merce-
des singulis mensibus
soluebantur 348
Ægyptiorum in Græcos
celebre disterium 247
Affectus contrahit &
producit tempus 211
Αίλαρος, unde, & quid
460
Αἰμων, quid 452
Αἶσα, unde 190
Αἰθεριότης 331. **Αἰθερὸν**
quod significet *ibid.*
Αἰτεῖν & αἰτεῖσθαι disceri-
men 353
Ακρόασις, qui 338, 385.
Ακρόασις, quæ 378 dif-
ferentia eorum ab ὁ-
πώσῃ *ibid.*
Αλαοποπλίω ἔχειν, quid
419
Alcatōres ubique infam-
es 311
Αλείπειν, metaphoricè
dictum 389
Αλατοπώλης & ἀλατο-
πώλειν, quid 295
Αλεφ & ἀλεφ 442
Ἀλτὶ πάσσειν, Theo-
phrastio propria locu-
tio 337
Altarium prima origo
464, unde dicta *ibid.*
Ἀλυστέλης, 357. Ἀλύντα
quænam appellata 363
Ambubiæ, unde & quid
380
Ἀμύλει derivatur aliter
quam vulgo 228
Ἀμυσίζειν & ἄμυστ ἡ-
νείν 229
Ἀνδρέας & ἀνδρόγος,
quid 406
Ἀνείδης in Evangelio,
quid 331
Ἀναιδισίας Theophras-
ti & Aristotelis dif-
crimen 423
Ἀνακρινέας, quid 400
Ἀνακρίων, & κατακρί-
νειν, & παρὰ τὴν
discrimen 377
Ἀνακλυπόμενα, quid
309
Ἀναστροφὴ & ἀναστροφ-
μεν *ibid.* quid 303, 4
Ἀνατομικός, quid 362
Ἀνέστι 398. Ἀνέστασθαι
ὅτι δάκρυς, quid 428
Anaxarchi dicta illustra-
ta 284
Ἀνδρία apud Creteneses,
quid 351
Animalis in esum com-
mune mactati aliqua
pars Diis consecraba-
tur 335
Anteambulorum apud
Veteres usus 227
Antellogium unde 410
Ἀντίλοι, quid 440
Antigoni scitum dictum
299. 420.
Antisthenis apophtheg-
ma 446
Ἀνυποδοσίας, variis de
causis, multus apud
Veteres usus 373, 4
Ἀξίον unde, & quid 242
Ἀπάγειν & ἀπάγειν
314. ἀπάγειν 315. in
quosnam reos priva-
tis concessa 316
Ἀπαλλάττειν creditorem
quando dicitur debi-
tor 264. ἀπαλλάττειν ἢ
δανείζειν 265
Ἀπαλλάττειν 264
Ἀπαρξέας, quid 352
Ἀπαρξέας festum Athe-
nis, unde dictum
262, 3. in Apaturis
puerorum nomina in
tribulis relata *ibid.*
Ἀπήγεσθαι, quid 411
Ἀπινος & ἀπίνης, quid,
& unde 440
Ἀπία, Ἀπῶ, & Ἀ-
πῶν discrimen 222
Ἀπνευστὶ variæ signifi-
cationes 229, 230
Ἀπὸ, post 457
Ἀποδύπειν variæ signi-
ficationes 206, 7
Ἀποδοκιμάζειν 277
Ἀποκείρας 288
Ἀποκορυφῶν, quid 236
Ἀποκρίνειν, quid 395
Ἀπομάκρυναι *ibid.*
Ἀπονονημάτος, quis 295
Ἀπόσιπτον, quid 456
Ἀπόσις, quid 295
Ἀποπέσσις, tripliciter
av. malum 321
Ἀπορράφαι 468
Ἀποφῶν μέτρον, quid
394. Ἀποφῶν *ibid.*
Ἀπορρῶν 239
Ἀπυρετῶν 268
Aquam manibus infun-
dere, in Lingua Sacra,
quid 344
Ἀρεα, ἀρεά, & κατα-
ρεά 446
Ἀρα, unde *ibid.*
Ἀρβυλίδες, quid 292
Archai Regis scitum
dictum 381
Archias penultima brevi
294
Ἀρχαία Hom. quid 352
Ἀρχή, qui 298
Ἀρῆς unde 420
Ἀρεσῶν, quid 351
Arithmetici observatio de
usu vocis πάλιν apud
Homerum 203
Aristippi philosophi ge-
nerosus animus 385
Aristophanis Vespa qua-
re scripta 319. aichæ-
ologiæ Atticæ magi-
ster optimus 326
Aristotelis scitum dictum
268
Arithmetica compos est
solus homo 425
Ἀρμενία ἐρμηνεύειν 354
Ἀετρον & αἰετρον un-
de 280.
Ἀρύταινα 343
Ἀρχαίοι stulti quare vo-
cati 241
Ἀσθῆναι quinam, apud
Veteres 385
Ἀσκαλάωτος unde, &
quid 460
Ἀσπρὸν πῦρ, quid 279
Ἀσπυρίσματα 320
Ἀσπυρίνα, quid 279
Athenienses φιλόκατοι
243. & φιλόδοκοι 319
Ἀτρεπὸς, ἀταρπὸς, &c.
unde & quid 419. &c.
Ἀυθαίης & Ἀυθαίης
439
Ἀυθαίης, quid 440
Ἀυθαίης, quis *ibid.*
Ἀυθεντίας, quis 441
de voce Ἀυθεντίας con-
versus

troverſa inter Stepha-
num Gardinerum E-
piſcopum Vintonien-
ſem & D. Joan-
nem Chekum 38c. 1
Αὐτὸς, *Ipſe*, honoris gra-
tia 221
Ἀφάνιζεν τὸ πρόσωπον,
quid 431
Ἀφρίτωρ 398

B.

B Accariones, qui 342
Βαίτη, quid 433
Βακτηρία, unde 280
Βαλαγέις ridiculum ety-
mon. 235
Βαλαυδὲς proverbialiter
dictum pro homine ni-
mis curioſo 290. unde
derivetur 343
Balliones, qui 342. dicti
etiam βαλχῦται ibid.
Balnea propter homines
non boni nominis fa-
moſa 290
Balneaticum, quid 345.
Romæ erat quadrans. ib.
Balneum, unde 290
Βαπτισμαὶ ἀπὸ νεκρῶ,
quid 457
Βελυρὲς & βελυρία 375
Bellariorum varia apud
Græcos nomina 379
Beza notatus 425. 431
Βελιδία, γεωμετρία,
& γεωμετρικά quom-
modo differunt 322
Βίβλῃ & ζῆν pro vivendi
ratione 250
Βλασφημία, unde 301
Boedromion menſis unde
dictus 258
Βονδὲς, unde 321
Βόδρεα ἥματα, quid 263
Βύτρεν vox antiquiori-
bus Græcis ignota 388
Βράσαν, unde 423
Βραχυλογία apud Græcos
exempla 340
Βρέφῃ, quid, & unde
225
Βυρδὲς & σικυδὲς quo-
modo differunt 468
Βύας & βυσσὲς quo-
modo differunt 188
de Buryro varia 388
Βυμβὲς, unde 464

C.

K αἰρὲς & αἶψα κρείων,
de loco & modo 348
Κακὼς ἀκούσαι 299
Calceamenta clavata 291
Calix ἀγαθὲ δαίμων 456
Καλλίχρον φρέαρ, quid
261
Canes tribus modis ani-
mi ſui ſenſum expri-
munt 275. *Cassides*
dicti 277
Cani comam tangebant
cortice nucis 212
Canos evellere adulato-
rum eſt 213
Cantare in balneis ru-
ſticum 289. in convi-
viis uſitatum 447
Καπιλλεύειν 302. unde
382. Καπιλλέα & παν
δοχία quomodo diffe-
runt 310
Capillamenti & Capillitii
diſcrimen 208
Κάπην, quid 327
Carmen ὀπλήνιον 243
Carnium eſus ante Dilu-
vium permiſſus 336
Κάρυα, quid 378
Κάρρη κάρρη, κάρρω,
& κερρολογία 209, 10
Caſaubonus notatur 227.
252. 261. 3. 278. 287.
292. 297. 301. 2. 4.
322. 8. 349. 360. 378.
382. 5. 7. 395. 401.
417. 432. 441. 452.
8. 462.
Κάππελωματωμένα 291
Καταχάδης & κατὰ χυ-
λον, quid 344
Κατύματα quid 291
Cavillatio 182
Carpō & Carpona, unde
327
Κηλόνιον, quid 343
Κήπῃ, conſuræ genus
372
Κεφάλαιον. 235. quot
ſignificet. 425. κεφα-
λαίον, quid 235
Κεφαλίζεν, & κεφαλι-
μός 425
Cereorum uſus in re ſa-
cra apud Chriſtianos
per antiquus 252
Κέρμα & κερματιστὴν 326

Κέρμα, quid 328
Κερτομία, unde 301
Κήρυξ, unde derivetur.
311. Κήρυκες & κή-
ρυξι paſſim conju-
guntur 312
Χαλκεία, quid 342
Χαλκοί 309
Χυροκτῆρ, quid 181
Χειρογλωσσῶν 236
Χειρὸνιπῶν, quid 456
Chemos Moabitarum
numen, quid, & unde
401
Χέρνιβῃ & χέρνιψ diſ-
crimen. 454. Χερνίπην,
ſacrificare 455.
Χέρνιες & χερνίςων ἐρ-
χάδης, quid 456
Χιτῶνες ſυρτοὶ & ſαποί.
370
Χλαῖνα, quid, & unde
433
Χολάδες & χολίκιον, quid
& unde 341
Χορὸς unde 415
Χορέαι. *Latina* 427
Χρησιμῇ ἔδεν, quid,
339
Χρησις, quid 334
Χρησιλογία, & χρησιλό-
γος 236
Χρησις. 223
Χρῶ & ἐν χρῶ 371
Χερονύειν, pro commodare,
minus uſitatum 362
Χωρίον ἀστὴλον, ὀνιγμέ-
νον, & ὀνιγμένον, quid
360
Κατὰ χεῖρὸς, quid 456
Κίβα, quid 356
Κίβωτος, unde, & quid
356
Κιβώριον, quid ibid.
Κίων, unde derivetur 215
Clauvarium, donativum a
militibus exactum 291
Κλέῃ, apud Homerum,
quid 339
Κλῆν, pro ſarcophago 470
Κρυζάν, quid 276
Κοιλιοδαίμων, quid 452
Κοινὸς ἔρως, quid 389
Κοκκύζει, quid 230
Κόλακῃ & ἀράκῃ diſ-
crimen 205
Κόλακῃ derivatio ibid.
Κόλαξ quare dictus λέμ-
βῃ ibid.
Co-

Rerum & Verborum Index

Comessari & Comissari,
quid, & unde 401
Κομίζειν & κομίζειν
293
Comparativa pro superla-
tavis posita 387
Composita plurima fece-
runt posteriores Græ-
ci ex simplicibus Ho-
meri verbis simul con-
flatis 473
Contractus voluntarii,
quot 334
Κόπτω & κοπίζω, quid
436.
Cognominaria inter artes
fordidas & illiberales
antiquitus habita 312
Κόρδαξ, quid 305
Κυρῶν dies, unde 262
Κόρινθος, quid, & unde
282
Κεραιπάλη, unde 306
Κεραιπνότρος νόος, apud
Homerum, quid 424
Κρηπίς 226
Κερβύλ nunquam dicit
Homerus, sed *κερβύς*
242
Κεῖναι & *ὑποκρίναι*,
quid, & quomodo dif-
ferunt 473
Κερκίδες, *κερκιδίζειν*,
κερκιλεγμα 208
Κερνόληρος, quid, 453
Κερπύς, verbum thea-
trae. 376
Κραπέλαι & κραπέλαι,
quid 292
Κραπεζοφόροι quare pec-
uliariter dicti sunt
Bæoti *ibid.*
Κεκέμενος & εκκετα quid
342
Κύκλος, forum Athenis
228
Κύμνον, unde 363.
Κυνήν, unde & quid 460
Cupressus quare toribus
funestæ domus apposi-
ta 469
Κύπρις, quid 377
Cyri celebre in Græcos
diderium 298
Κώδιον & *ἐξάφαις*, quid
318
Κώμα, *κώμη*, & *κώμος*,
quid & unde 400, 1.
Κοιμίζω, *ibid.* *πρὸς πνα*,
quid 401

D.

Δάδα *ἔχειν & σῆσαι*,
quid 252
Δαδῆχα & δαδῆχον
251
Δαίμων & δαιμόνιον,
apud Ethnicos, quid
451. *Δαίμων* in N. F.
in malam partem, sed
δαιμόνιον μέση λέξις.
ibid. Etyma vocis *δαί-*
μων. *ibid.* composita
cum hac voce 452
Δαίς, quæ significet 252
Δάκνω, verbum anoma-
lum, unde 429
Damnus, unde 357
Δανείζειν, & *δανείζω*
333, *etc.*
Δανείζω debuit scribi
δανίζω 334
Δάτειον & δάτειον *ἑντο-*
κον 333
Δανεισμός & χρησις
quomodo differunt 334
Danista pro *funeratore*
335
Δάνω, vox antiqua pro
donum, & *dano*, apud
Latinos pro *do* 334
Δάφνη, unde 459
Δελός & δελία, quid
453
Δεινός, variz significa-
tiones, & unde deri-
vatur 193, 9, *etc.*
Δειπνολόχοι, qui 290
Δειπναιμονία, quid 448
Δέω & φέω, quomo-
do differunt 453
Δεσμωτήριον, unde 316
Διεδάλλειν, quomodo
usurpatur 462
Διαιρέω 266
Δίαιτα & διαίτης 412.
Διαίτηται κληρονομοὶ A-
thenis, & quomodo modis
διαίτηται & διαίται
differabant *ibid.*
Διακερματίζω, quid 326
Διακρίνειν & διακρίν-
σθαι, quo sensu apud
Homerum. 419.
Διακρίβειν, quid 462
Διακλύειν & διακλύειν,
quid, & quomodo dif-
ferant 413

Διακρίβειν, *prodesse* 347
Διάφορον & διάφορος,
quid 347
Dicam scribere vel *subscri-*
bere, quid 318
Δίκη, quid 318. *ἐγγύς*
404
Δίκη *περικὸς & σίτε*
254
Δίκην *ἐξόμνηται*, quid
319
ἡπῆται & νικῶν, quid
380
Diogenis fordidum di-
ctum. 349. scitum di-
ctum. 407. aliud di-
ctum. 446. aliud 472
Dionysia Athenis gemi-
na; autumnalia & ver-
na. 243. plura de his
festis 244. 263.
Dionysii sacrilegium 456
Διονυσιοκόλας 217. eo-
rum forda adulatione 218
Δίσκος, quid 359
Διφθέρεω & διφθερέω
285
Διόκλειν & φέλειν, quid,
sensu forensi 319
Δοκίμωται, qui 277
Δόμνη pro *κώμη*,
inclinante Lingua
Græca 397
Δόξα, apud veteres Græ-
cos opinio, nunquam
gloria 330
Δοχίαν, unde 463
Δοχμή, vox Orienta-
lis 324
Δρέπανον, quid, & unde
282
Duci, apud Latinos, quid
314
Δύναμις 300
Duportii Epigrammata,
223. 255. 267. 299.
375. 386. 390. 417.
429. 437.
Δυσάπων, quid 420
E.
Εἰς *ἀνελος*, quinam, apud
Veteres 385
Εἰς *ἀνελος*, quid 428
Ebrii quare proniores ad
saltandum 414
Εγγύς de satisfactione
judicatum solvi, an-
nuæ tantum 404
Εγγύς

Ἐργυρῶν & ἐν ἑστέῳ dif- crimen 405	solens 320	Εὐρυμα, quid 442
Ἐλαπίνη, quid significet & unde derivetur 194	Ἐπελάειδης, quid 232	Εὐρύς, δὲ ῥέεϊς, & δι- εργαίω. 367. Εὐρύς latus, Orci Epitheton ibid.
Ἐλεγονεία est simulatio & μῆτις λέξις 183	Ἐπελάειν, absolute, quid 233	Εὐσεβείας & δὲ ἱστορίας discrimen 453
Ἐλεγονδίδης, non est ca- pillari 182	Ἐπιθύειν, quid 365	Ἐφείας, quid 412
Ἐλεγονείας etymologia 183	Ἐπιπαλάειον τακτόν, quid 209	Ἐφελείδης, quid 316
Ἐλεγονεία Aristotelis & Theophrasti quomodo differant 185	Ἐπίπασα, quid 337	Ἐφοδεύειν & ἐφοδίζειν discrimen 325
Ἐκ praepositionis variae significationes 246, 7	Ἐπίονορμῆν, quid 304	Ἐφώδον, quid, & ejus synonyma 384
Ἐκλέγειν, quid 309	Ἐπίονορμα, quid 292	Ἐχίν, quid 320
Ἐκπεμπῆν & περπεμ- πειν quid 430	Ἐπιστήτης & ὀπισθεῖα 220	Ἐκίγναι pro vilis 370
Ἐκτέρειν, & ἐκφύειν, quid 430	Ἐπιστήναι & ὀπισθεῖν, discrimen 221	F.
Ἐλῆα, quid 318	Epitaphium inscribi non permittunt Lacedae- monii, nisi iis qui for- titer in bello occubu- issent 421. Platonis lex de Epitaphiis ibid.	Fallis, unde 460
Ἐλαχιστα προέλεσται 387	Ἐπιπιδίς variae signi- ficationes 188, 9	Feritribaces, quid 16
Ἐλέγχεσθαι quid 417	Ἐπομνύειν & ἀπομνύειν discrimen 320	Florens Christianus no- tatur 320, 7
Eleuthina unde dicta 261	Ἐπόμ, quid 207	Flori poetæ carmina in Adrianum Imp. 325
gemina, majora Cereri, minora Herculi, sacra. ibid. quando celebrata ibid.	Ἐρῆ, unde 247	Fonius, unde 362
Eleusis pagus unde di- ctus 261	Ἐρῆνέμπολοι 193, 329	Follis, nummus minu- tus 324
Ἑλλῆες, quid 290	Ἐρῆνίζειν & ἑρῆνίζεσθαι, discrimen 194, 5	Fora rerum ibi venalium nominibus appella- bant Attici 326, 377
Ἑλλητίππελοι mulieres 370. Ἑλλητίππωνες, qui ibid.	Ἐρῆν, quid, & unde derivatur 191, 4	Fracta vox, quid 317
Ἑλλ, unde 293	apud Romanos nun- quam restitutus 193	Frater, unde 397
Ἑλλοδακίδης, quid 473	Ἐρῆνον κομίζεσθαι, quid 193	Frigus, unde 231
Ἑλλοδακί, quid 444. Ἑλλοδακί, quid ibid.	Ἐρῆνες συνδιαλέγεσθαι 192	Fructus autumnales qua- re καὶ ἐξοχλῶν dicun- tur καὶ 379
Ἑλλοδακί, quoties in ma- lam partem sumitur 436	Erasmus notatus 346.	Fulmenta, & fulmen- tum, quid 291
Ἑλλοδακίον 323	407. 432	Fundam, unde 394
Ἑλλοδακί, saltationis species 305	Ἐρῆν, significationes minus obviae 269, &c.	Funus sequi, exequi, & prosequi 430
Ἑλλοδακί, quid 328, 9	Ἐρῆν, veteribus Grae- cis, quid 365	Fuo & Fumus, unde 366
Ἑμπορίον, apud Hesio- dum, quid 329	Ἐρῆν & ἐρῆνισμα, metaphorice de fluvio 377	Furta quaedam Athenis morte pledebantur 315
Ἑμπορία, aliter ab Ho- mero, aliter a posteris sumitur 329	Ἑρῆν, quid 438	aliorum erat δημοσία δική, aliorum ιδία δική. ibid.
Ἑνδείξις, & ἀπαγωγή, quomodo differunt 315	Ἑρῆμον, quid 389	G.
Ἑνδείξις, quid 316	Ἑρῆς ἑμπολαί, quid 329	Γαλέν galea 460, 1
Ἑν ή νῆα, quid 287	ἑδῶν & ἐνδῶν, vi- alis 389	Γαλή, quid 460. ἀ- γεία & καποινίδ, quid ibid.
Ἑνις apud Homerum quid 287	Essenorum modestia 427	Graci participiis pluri- mum delectantur. 402
Ἑνόςαιον, quid 348	Ethnici & Judæi capite tecto adorabant 464	Regula de participiis ibid.
Ἑξίστιν, quid 387	Eὐαγγέλιον primum 383	Γεωμετρίαν varia ge- nera 322
Ἑξήνητις, quid 468	Εὐδήτης 242	Γρηγορίου, unde 285
Ἑπὶ ἐκβολή, unde 301	Eὐδημοσίων laudatur 429	Γόν & γυνῆα, quid 406
Ἑπὶ notio admodum in-		Γύα

Rerum & Verborum Index.

- ῥα & ῥα* *ibid.* quid 347
ῥαρον, quid 383 Interpretes, qui. 409.
 H. maximus eorum in
 Græcia usus, ante in-
 ventum nummū *ibid.*
 Ἰός vox πολύσημοι &
 ἰόμαι 367
 Iſocratis elegans præcep-
 tum 430
 Ἰσαδοῦ ἐν πνι, quid
 417
 Iudices Athenis quare
 dicti *ῥεῖστρος* *ῥεῖστρος*
 397
 Iulii tertii, Pontificis
 Romani, *ῥεῖστρος* &
ῥεῖστρος 399
 L.
 Lachryma a δακρυον
 363
 Lambinus notatus 246
 Lapides & altaria ungen-
 di mos unde origi-
 nem traxit 464
 Lapis *velatus*, apud Lu-
 cretium, quid 464
 Λάβρα 189
 Latina lingua ad Græcæ
 copiam & majestatem
 non affurgit 295
 Latini in verbis ex Græ-
 co derivatis non sem-
 per sequuntur quanti-
 tatem Græcorum 326.
 410
 Laurus, *ῥαντικὴ* & *ἀλε-
 ξικαυ* 458
 Lautia, quid 387
 Lavare manus quando
 maxime solebant Ve-
 teres 455
 Lectus pro sarcophago
 470
 Legati antiquitus præ-
 miis & muneribus
 onusti dimittebantur
 387
 Legatione fugientes pub-
 licis sumptibus victi-
 tabant 383
 Legativum Athenis duæ
 drachmæ in dies sin-
 gulos *ibid.*
 Λεῖξιν, quid 351, 2
 Leotychiæ scitum a-
 pophthegma 467
 Leporum insolite sæcun-
 ditatis ratio 362
 Λεπὸς *ῥαντικὴ* 424
 Λέχαι Athenis quot 239
 Λέχιν, quid, & unde de-
 rivetur 237. Λέχιν
 quot significet. 470.
 Ἡ ἀπὸ λέχης, puer-
 pera, *ibid.* Λέχιν & Λι-
 χῶς 471
 Lexicographi vulgares
 notati. 371. 395. 403.
 411. 427. 444. 6.
 Λέχιν, quid, & unde
 466. Λέχιν Rhetor-
 um *ibid.*
 Λέναια & Λέναιον 244, 5
 Libabant partem cœnæ
 Veteres tum in sacri-
 ficiis tum in convi-
 viis 351
 Libare, unde *ibid.* Liba-
 tiones apud Judæos
 352
 Λίβιν, in fœminino ge-
 nere, Theocrito elegan-
 tius usurpatur 445
 Λιπαρὴς & λιπαρὴς, quo-
 modo differunt 465
 Λισσὴ & λισσὴς 317
 Λογίζεσθαι, quid 414
 Λόγος ἐμπίπτει & *ῥεῖσ-
 τρὸς* 207, 8
 Λοισορία, unde 301
 Λοισορπαγίης & Λο-
 ισορπαγίης 354
 Λοισός, unde, & quid
 353
 Lotio, post funus, lu-
 stralis 469
 Λύειν ἀπὸ νεκρῶ, quid
 457. 469.
 Lucar, unde dictum 309.
 341.
 Λύχιν *ῥεῖστρος* & *ῥεῖσ-
 τρὸς* 363
 Lucrum unde 357
 Lycurgi prudens dictum
 443
 Lugentes capita obli-
 vebant 2
 Λυπερὴς, quid, & unde
 279
 Lylandri infame dictum
 298
 Λυσπλάιν, quid, & un-
 de 317
 Λυποδότης, qui 290
 M.

M.		ce dicitur	307	Νίωπι, quid, & unde		
M έγιστος	228	Μέγιστοι παλαιότεροι & μάλιστα		de	248	
Μαλακίσις	189,	τις σπασαυμένον, quid	395, 6	Nidus, de domo,	224	
190		Μικρολογία, & varia μικρολογίων nomina		Nilus fluvius Jupiter		
Μαλακία	190	345		Aegyptius & Saturnius dictus, & ἀντίμιμος ἔραν	248	
Μαλακῶς ζῆν & μαλακῶς ἔχειν discrimen	190	Μικρολόγος, unde dictus	349	Nίπιον, λέξιν, & πλύειν, discrimen	454	
Μαλακῶς ἐδῆν, quid	231	Minimissimus	369	Nίψαλς & ἀπνίψαλς, per se posita, de lotione manuum.		
Margites, quis	426	Missa, unde	443	454. quomodo differunt	455	
Maria quamdiu clausa	245	Μισθῶσις & μισθῶσαλς discrimen	380	Nomina quæ per ellipsin subintelliguntur	211	
Mars quare dictus ῥινοτόπος	370	Μνᾶ, vox Orientalis	324	Novilunia apud plebrasque gentes festa haberi solita	287, 8.	
Martiatum, quid	345	Mola, quid	365	tunc servi vendebantur & Comitia habebantur Athenis	288	
Matres quare φιλοπρόποι πατρίbus	314	Μονοσιπείν, apud Hippocratem, quid	351	Nuces & Poma quomodo differunt	378	
Μάχεαλς, quid	418	Μονόσιπος & μονοφάγος discrimen	ibid.	Numerandi imperitia stultitiæ signum	426	
Medicorum de fugienda peste præceptum	267	Mortui Athenis & Roma extra urbem sepulti	470	Nummulos in os condendi mos	326	
& de exercitiis	436	Multabantur mille drachmis, qui reum, quem ad judicem abduxerant, convincere non poterant	412	O.		
Μέλισσα, unde	379	Manus in sinu, quid	321	Ὁβλός, unde derivetur.	324. vox Orientalis	ibid.
Mensium Atticorum ordo secundum Scaligerum defensius	256, 7	Mysteria five Eleusinia facibus accensis celebrari solita	251	Ὁβολοστέται, qui	323	
Julianis mensibus non exacte respondent, & a festis dicti	257	facrorum apud Græcos celeberrima.	260. de eorum origine quædam, a Joanne Meurho prætermissa	Obolus Atticus quanti valebat	309	
in tres decades divisi	287	ibid.		Oculi prominentes certum impudentiæ signum apud Physiognomonicos	332	
primus dies mensis dictus ἐν ηὐρῇ	ibid.	N.		Ὀδαῖον, quid	384	
& ultimus dies a posterioribus Atticis	ibid.	Nabal, unde sic dictus	439	Odeum Athenis, unde dictum	253	
Mercurius, unde	329	Ναχιδύμων	452	extructum a Pericle	ibid.	
Μεσοπράγ, qui.	409.	Νεοσός, unde	224	colum-		
iiidem Μέσις	410	Νεότης	ibid. ἰσχυρὰ μὲν cum παιδία			
Μετρίπλογο, quid	456	225				
Metelli sapiens dictus	420					
Μετρίειν, metaphori-						

Rerum & Verborum Index.

columnis & statuis instructum <i>ibid.</i>	Ὅψις & εὐπνίον, quo- modo differunt 463	quare <i>χευτελόν</i> & dictus 236
varii ejus usus 254	P.	Πέρυσ, quid 248
Ὀδὸς <i>ισοθ</i> Athenis quænam 438	ΠΑΛΙΝΘΙΑ, quid; figura apud Rhe- tores 202, 3	Petavius in <i>Exercitat.</i> <i>Miscell.</i> notatur 428
Ὀϊκήμια, <i>carcer</i> per euphemiam 421	Πάλιν quæ significet <i>ibid.</i>	Φακὸς & Φακῆ, quo- modo differunt 436
Ὀινόπαι, qui, & a Platone vocati μυάμωτες 350	Panathenæica gemina 246	Φειδωλία & Φειδῶ, quomodo differunt 346
Ὀῖον varii usus & significationes 187	Παιδνεύουσι, & Παν- δεύς appellatus Pluto 310	Φειδῶνία μέτρα, quæ, & a quo dicta 391, <i>εἴς.</i>
Ὀλδοροχία 452	Παντοποιός 305	Φενάκη quid sit 208
Olei in balneis usus plurimus 388	Παραγκωνίζειν 220	Φεύγειν & ἀποφεύγειν discrimen 319
Oleū ex lacte, quid <i>ib.</i>	Pareus notatur 464	Φιδίππια, quid, & unde 351
Olivam pro lauro quare dixit Virgi- lius <i>Æneide</i> 6. 457	Παρασείειν 265	Phidon Argivus, quis fuerit, & quando vixerit 391
Ὀμμεντα ὀρθά The- ocrito, quid 332	Παρασέειν νομίσμα- τα. 277	Philippidis scitum responsum 420
Ὀμμοχρηστὴς 212	Παρατρέχειν & παρα- δραμῆν 461	Phocylidi attributum poema, Christiani alicujus esse vide- tur 225
Ὀμόνομοι, qui 397	Παροινεῖν, quid 307	Φοινῖξ palma, & arbor & fructus. 358
Ὀμολίον, quid 381	Παροισαί qui 360	& fructus. 358 apud Homerū quæ- nam significet 359
Ὀμολογίον, & deri- vata, 197, 8	Πάσσειν tria signifi- cat, & πατήν, quid 337	de Φέρτος & Φορτίον observanda 385, 6
Ὀμόσαι πυχόν, quid 297	Πάσαν 336	Φωνή παρερρησμία 317
Ὀμοσπίτοι, qui. 397	Πάσαι tribus casibus jungitur <i>ibid.</i>	Φράτρες, quid & un- de 396, 7
Ὀνειροχρήτης & ὀνι- ροπάλον. 472, 3.	D. Paulo floridior & elegantior vide- tur auctor <i>Epistola</i> <i>ad Hebraeos</i> 357	Phrases <i>παρατεγγα- δῶ</i> 247
Ὀνδροπολεῖν, quid <i>ib.</i>	Pecunia antiquitus pendebatur, non numerabatur 279	Pili in mortuis an crescant 371
Ὀνδρον, unde 471	Pecunias debitas qui solvabant, testes ad- ducebant 432	Πίναξ πτυκτός 322
Ὀπῆλαι, quid 309	Pedanei pædagogi, <i>pedants</i> 412	Πιστάκιον, quid 291
Ὀρίσανον, unde, & vis ejus medicinalis 364. appellatum etiam <i>κονίλη</i> <i>ibid.</i>	Πηλὸς, <i>vinum</i> 327	Pittacus quare <i>Ζοφο- δεπίδης</i> dictus 304
Ὀρεισμός, quid 186	Per inusitata vis 320	Plato unde nomen obtinuit 179
Ὀροι ἀρεῶν 359. <i>εἴς.</i>	Πειρεγία, quid 415	quandoque <i>παρα- τεγγαδῶς</i> 247
Ὀρμαδός, quid, & un- de 321	Πειριδῆν, 206	cjus
Ὀρχεῖσθαι, unde 415. & ὄρχαι, quid <i>ibid.</i>	Πειρίσταμμι 317	
Ὀφείλημα & ὄφλημα discrimen 403	Πειρίππαι 457	
Ὀφίς, unde 463	Pertinax Imperator	
Ὀφθαλμοι variorum con- structiones 403		

In Jac. Duporti Prælect.

ejus Lex de collo- catione & sepultu- ra mortui. 430	discrimen 325	Græci 295. 438
item de facellis 463	Πρεσβύων quid 383.	Ἡραία & Ἰεραία A- thenis, unde ita dictæ 438
Plaudendi formulæ apud Græcos & La- tinos 215. 216.	Πρεσβύπρον, præstan- tius, ut Latinum antiquius. 384	alia Portarum A- theniensium nomi- na ibid.
Plausuum Ethnicorū & Christianorum discrimen ibid.	Pretium, unde 409	Pullus de homine 224
Πλέκω & πλοκεῖν 201	Προθήσις mortui, quid 430	Πόνδαξ vox poetica, quæ significet 393.
Πλοκή, figura apud Rhetores 202	Προϊκτής & Προῖξ, quid, & unde 309	4
Πλώϊµο, quid, & unde 246, 7	Προκόλπιον 320	Πυροὶ libentius dicunt Græci, quam πυρὸς 242
Pocula numerandi mos 350. quadru- plex eorum nume- ratio ibid.	Προκόμιον 208, 9	Pyaneſſion mensis unde dictus 258
Poetæ Græci foemi- neo generi infen- siores 408	Προξενήται & προπρά- ται quomodo diffe- runt 409	R.
Ποιεῖν ὕδωρ, pluvie, Ἀπικῆς 247	Προπῶλα, qui ibid.	R Adius, quid, & unde 395
Πολιαι ἐλάφικῶς, pro πολιαι τρίχες. 211	Propola, apud La- tinos 410	Ῥάµφος & ῥύγχο, discrimen 275
Πομπή, quid 443	Πρὸς, præ 214	Ῥάπτεν quo in fen- ſu metaphorice u- ſurpetur 468
Πονοπόνηρος, quis 295	Προσκεφάλαια 233	Ῥατῶνη 251
Πορεῖον, quid 383	Προσκυνεῖν, per ſe po- ſitum, quid 442	Ῥαφανίδωσις Vete- rum 399
Πορνοδοκοὶ & leno- nes Veterum quo- modo a noſtris dif- ferunt 310	Προσµένω 446	Ῥαψαδεῖν, quid 447
Porta ovium & Por- ta piſcium in S. S. quare ita dictæ 295	Προσποιεῖσθαι & μὴ προσποιεῖσθαι 196	Redhoſtore, quid 395
Ποσειδῶν unde dictus 259	Προσποιήσις 184	Ῥεῖα ζῶειν, quid 250
Posideon mensis unde dictus 259	Proverbia & Prover- biales locutiones : 219. 227. 233. 267. 277. 283. 286. 291, 4. 318. 327. 331, 5. 344. 9. 353. 8. 363. 4. 371. 382, 8. 9. 394. 5. 6. 402. 406. 7. 8. 414. 419. 420. 1. 4. 6. 8. 9. 431. 2. 7. 445. 6. 455. 461. 464.	Ῥηγλαί, quid 395
Post festum veniſti, proverbium Græ- cum 408	Provinciarum Fæde- ratarum ſymbolum 413	Ῥεῖα φωνὴν & σιω- πῶν 317
Ποταπὸς 421	Ῥαισῶ, quid 365	Rhenones, quid, & unde 285
Præcones inter inho- neſtos habebantur, ſed Homerici non item 311. ἐπε.	Ῥονθουφανήχ, Joſephi nomen, quid 474	Ῥῆσις & Ῥῆσιν εἰπῖν, quid 447
Προβῆεν & προβήδξ	Ῥυχρότης, orationis vitium 219	Ῥίγχο, unde derive- tur 231
	Πύλα, non πύλη, por- ta, dicunt puriores	Rictus & ringi, quid 275

HB OHV

Rerum & Verborum Index

Ructo & Rugio, unde	invidiosum	ibid.	Συμοχίλειος, quid	424
377	Σεισμύνει	304	Συναρκείω	271
Rumpere vocem & silentium	317	Σήπς, vel τήπς, quid	Synodaticū, quid	345
Runco & runcino, unde	275	& unde	249	Superlativa pro comparativis posita
375	Σκινίς, saltationis species	305	387	
Ῥυπαίομαι & ῥεμπωμένα	374	Σκυοπέπων, quid	432	Superstitio, quid, & unde
Ῥυποκόρυλλος, unde, & quid	345. 6	Σκυός, unde	433	449
Ῥωγός, rugged	317	Σιπομετερον, quid	394	Συρίξιν & Συρίπιν, discrimen
Ῥωποπωλεία, quid	294	Σκαφίον, quodnam tonsuræ genus	372	376
S.		Σκιδος, metaphorice corpus humanū	284	Συρίπιν, explodere, verbum theatrales
Abbatum pro Septimana	428	Σκιαί apud Græcos, ut & umbra apud Latinos, convivæ non vocati.	338	376
Sacci veterum, non cannabacei, sed pellicei	283	Σκύζωμα & σκυδαίνω	431	305
Sacrificia & convivia semper conjuncta	336	Σκυθός, σκυθωπός, & σκυθωπάζω	430, 431	Συοπίιν & Συοπίνα
Σαίνειν, quid, & unde	276	Solonis lex optima de Parentibus alendis	312.	351
Σαίρειν, quid	276	312. alia ejus lex de scœnore	323	Συοπίαν varia, apud varias gentes, nomina
Sal quare ἥϊος dictus Homero	337.	Σοφοδαίμων & σοφλήξ, quid	453	ibid.
ὄψων ὄψων, a Plutarcho	437	Spectandi ludos in theatro pretium duo oboli	342	Σχήμα, quid
Saltationis tres erant celeberrimæ species	305	Σπίτιδιν, quid	351, 2	274
Saltatio Pyrrhica, ib. comes ebrietatis	414	Σπερμολόγος, quid	303	272
Saperda, quid	294	Σταβμός, quid	339	T.
Σαπρός, quid	387	Σπίσις, apud Rhetores, quid	417	Ταγγός & Τάξη, quid
Σαρκάζειν & σαρκασμός, quid & unde	276	Σπρανόμιον, quid	348	388
Semita, unde	420	Stephanus notatus	442	Talmudicorum librorum quænam sit fides
Senectutem dissimulare solent senes	212	Στίμα ποταμῷ Homero, quod Latinis ostiū fluvii	377	390
Serpentes quare διανοί dicti	463	Στρατηγῶν, quid	323	Τάριχος, quid, & proverbialiter dicitur de homine fordido.
Servi olim in itineribus sarcinas ferebant	385.	Στρατός, unde	321	286. & masculinum & scœminum
plures in hoc opus ducere		Συκαλανευσίφάτοι	218	ibid.
		Συκρεβειν	413.	Ταρτημύριον, unde, & quid
		quomodo differt a συκροπῶν	ibid.	355
		Συκοταγῆσαι & Συκοταγῆδης	358	Τίλος, quid
				357
				Terminus Deus, & Terminalia
				360
				Ternario numero mirâ inesse vim censabant Veteres
				462
				Θάκος, quid, & unde.
				427. & Θάκυειν
				ibid.
				Θάυματα, & quomodo θαυμαστοί & θαυματοεργοί differunt
				308
				Θίαν ἀρραξίαν, quid
				341.

341. 383. Θιατρο-
πώλαι & θιατραίνας
qui. 341. 383.
Theophrasti varia no-
mina 179
discipuli, ætas, scri-
pta 180
scitum dictum 268
Θεάριτρον 309
Θεωρικά χρήματα 383
Θορυβείν, verbū the-
atrale 376
Θρέψια vel θρέπτρα
δοσιδόναι 312
Θρησκεία, unde 448
Θύειν, quid, veteribus
Græcis 366
Θυλαί & θυλήματα
364, 5.
Θύλακον ἀλφίτων,
quid 283
Thus, unde 366
Θύκον, apud Ho-
merum, quid 427
Tibiis olim caneant
fœminæ in convi-
viis 380
Τι εὐρίσκω, quid 441, 2
Τίθησι νόμον & πῶς
νόμον discrimen 335
Τίμην εὐρίσκω, quid
441
Τοκογλόφοι & Tocul-
liones 323
Τόκοι & τόκον, quid
328. Τόκον τόκος
362
Τόμος & τομός, 411
Tonderi rarius, par-
simoniæ signum
371. Thracum
more, quid 372.
Tonfores quare lo-
quaces 381
Τοξικόν, quid 368
Τραγῆματα, τραγῆ-
ματίζομαι, τραγῆ-
μα, & τραγωιδία, quid
379

Transigere, in sensu
forensi, quid 413
Τραπεζίται, mensarii,
quare ita dicti 277
Tremellius notatur
292
Τρίβαλλοι, qui, & un-
de 289
Tribus Athenis quot,
&c. 396
Τειτυμύοιον, unde, &
quid 355
Τρίχακτον, quid 355
Τρίχακτον 354
Τρίχακτον, quid 355
Τρίχων 208
Τροφή ἡμερας & ἀγρι-
ου, quomodo dif-
ferunt 365
Τροχάζω 433. quo-
modo differt a τρο-
χίζειν. 434. τροχάω
435
Trua & Truare, quid
343
Trulla, quid, & un-
de 343
Τύπος & ἐν τύπῳ 186
Turnebus notatur 464
V.

Vates quare δια-
φρησάτωι dicti
459
Υδαρίς, quid 382
Verba quædam, apud
Atticos, per ellip-
sin nominis elegan-
tius usurpata. 265,
6. in Aoristo 1.
mediæ vocis reci-
proce usurpata.
289. quæ in Actio-
nibus & judiciis u-
surpabatur. 315. in
verbis commercii
mire differunt vox
activa & passiva.
335. sub quibus
nomina cognata
F I N I S.

intelliguntur, 372,
3. a Græcis deriva-
ta assumunt v con-
sonantem. 398.
verborum compo-
sitorum ex dua-
bus vocibus syno-
nymis syllabus 333
Vergiliarum ortus &
occasus 245
Vesta, unde 398
Vestis amplæ & ad
talos demissæ luxus
signum 370. Vestes
breves parsimonix
signum 369. Vestes
exiguæ, apud An-
gusta Historia scrip-
tores, quid ibid.
Veterum superstitio
circa mortuos 469
Vinum in conviviis
laudandi mos 230
Vinum Ἀφροδίτης χά-
λα 231
Ἵππερ & ὄναρ discrim-
en 463
Ἵππημερὲν ἀναβάλ-
λεσθαι, πράξαι, &
ὑπὲρ ἡμέραν 361
Ἵππεδῖν 206
Ἵππερᾶν 206
Ἵππογραφή, quid 186
Ἵποδεδῖσθαι & ὑποδή-
ματα 373
Ἵπομένειν & ὑπομο-
νή. 297
Ἵπολύειν & ὑπολύσ-
θαι 372
Usura minus infamis
apud veteres Græ-
cos, quam Romā-
nos 362
τὰ Ἵψηλα, in S. S.
quid 464
X.
Ξένια, Xenia, quid 387
Z.
Ζεύς, quid 282

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

19317

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

19317